

Aban 'am wiya awan

Mbuko New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

MAT	4
MRK	41
LUK	64
JHN.....	107
ACT.....	135
ROM.....	169
1CO	186
2CO	203
GAL	214
EPH	220
PHP	226
COL	231
1TH	236
2TH	240
1TI.....	243
2TI.....	248
TIT	252
PHM	255
HEB	257
JAS.....	270
1PE.....	275
2PE.....	280
1JN	283
2JN	288
3JN	289
JUD.....	290
REV.....	292

A dakay way pə deftere a anan

Mata a vinde derewel a anan nà, anà Yahuda ahay sə dakay anan nà, Yesu nə Almasihu. Saray bayak a Mata a dakay anan nə way a Yesu sa ga ataya tə təra kawa ana do maja'am a Mbərom ahay sa taa ja kwakwa ataya awan. Aday a dakay anan dukwen, Yesu winen apan i tətakan anan way anà do ahay nà, a ga nə kawa a var Tawrita wiya a kawa ana Musa sa var kwakwa ata awan. Matanan, tə Yesu nà, Mbərom a rah anan wa way anan sə dazlan sa ga tə Isəra'ila ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Mbərom a slənay ahay Yesu, winen Almasihu awan
r (1.1 - 4.11)

r*

Yesu a wazay à Galile aday à Yahudiya
r (4.12 - 25.46)

r*

Yesu a mac aday a slabakay ahay à məke wa
r (26.1 - 28.20)

r*

Bije a Yesu ahay

Lukas 3.23-38

1 Həna anan nà, derewel sə sləmay ana bije a Yesu Almasihu ahay. Winen mə wahay a nà, pə zahav ana Dawuda wan sə kutov ana Ibərahima.

² Ibərahima a wahay Isiyaku, Isiyaku winen a wahay Yakob, Yakob ite a wahay Yahuda, tinen tə mərək anahan ahay inde. ³ Yahuda winen a wahay atə Fares tə Jara pə uwar a sə ngaman Tamar ata wa. Fares a wahay Hesərunu, Hesərunu ite a wahay Aram, ⁴ Aram ite a wahay Aminadabu, Aminadabu ite a wahay Nasunu, Nasunu ite a wahay Salmuna. ⁵ Salmuna a wahay Bo'es pə uwar a sə ngaman Rahab ata wa. Bo'es ite a wahay Obed pə uwar a sə ngaman Rut ata wa. Obed ite a wahay Yisa, ⁶ Yisa ite a wahay bahay Dawuda.

Dawuda a wahay Sulimanu pə uwar anahan sə ngəzar pə Uriya wa ata awan. ⁷ Sulimanu ite a wahay Roba'am, Roba'am ite a wahay Abiya, Abiya ite a wahay Asa, ⁸ Asa ite a wahay Yusafat, Yusafat ite a wahay Yoram, Yoram ite a wahay Ujiya, ⁹ Ujiya ite a wahay Yotam, Yotam ite a wahay Akas, Akas ite a wahay Hejekiya, ¹⁰ Hejekiya ite a wahay Manasa, Manasa ite a wahay Amos, Amos ite a wahay Yusiya, ¹¹ Yusiya ite a wahay Yekoniya tə mərək aya awan. À alay a tinen ata, bahay sə Babila a pak anan Isəra'ila ahay ù kon wa.

¹² Pə dəba a way ata wa asa, Yekoniya a wahay Salatiyel, Salatiyel ite a wahay Zorobabila, ¹³ Zorobabila ite a wahay Abihuda, Abihuda ite a wahay Eliyakim, Eliyakim ite a wahay Ajora, ¹⁴ Ajora ite a wahay Sadok, Sadok ite a wahay Akim, Akim ite a wahay Eliyada, ¹⁵ Eliyada ite a wahay Eliyjaru, Eliyjaru ite a wahay Matan, Matan ite a wahay Yakob, ¹⁶ Yakob ite a wahay

Yusufu, mbaz ana Mariyama, may a Yesu sə ngaman Almasihu ata awan.

¹⁷ Abaslay zahav ata pə mədire pə mədire a bənay ahay pə Ibərahima wa hus pə Dawuda nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fudo. A ban pə Dawuda wa ite, hus pə ana tinen sə hədek à Babila dukwen, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fudo. A bənay pə winen ata wa ite, hus pa sə wahay anan Almasihu ite nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan fudo a re.

Awahay ana Yesu Almasihu

Lukas 2.1-7

¹⁸ Awahay ana Yesu Almasihu a təra nà, natiya awan: Mariyama, may anahan ata nà, winen dəle ana Yusufu. À alay a tə gəbak zek fan bay nà, məgala sə Apasay Cəncan a, a gan wan anà Mariyama. ¹⁹ Yusufu, dəle anahan ata nà, winen do didek awan, a pərahan azar anà Mbərom. A nan sa ra apan waray pa 'am sə do ahay bay. Anga nan, Yusufu a nan sə mbəsak anan dəle anahan tə wurwer.

²⁰ Winen apan i bayak pa 'am ata mba, maslay a Mbərom a kan zek ì cəen sə zubay inde. A jan, a wa: «Yusufu, do sə zahav ana Dawuda, kə jəjar sə gəba anan dəle anak Mariyama bay, anga sa gan wan nà, məgala sə Apasay Cəncan awan. ²¹ I wahay wan mungol awan, kə ngaman Yesu †, anga i tam anan do anahan ahay ì ines a tinen ahay wa.»

²² Way ata fok a təra anga aday 'am ana Mbərom Ba Məduwen a sa ja tə dungo ana do maja'am anahan ata, à təra. A wa:

²³ «Dəna dalay a i ga wan,
i wahay wan mungol awan,

† Yesu a nan sa ja nà, Mbərom a tam do.

ti ngaman Imanuwila. †»

²⁴Yusufu a pødek pø ahan wa nà, a ga kawa ana maslay a Mbørom sa jan ata awan. A gøba anan dalay anahan Mariyama agay. ²⁵Əna tē japak tē Mariyama bay, hus pa sē wahay anan wan anahan ata awan. Yusufu a daf apan slømay Yesu a kutok.

Do sa san way ahay ta nay saa ca pø Yesu

2 Yesu nà, winen mē wahay a à Baytilama pø daliyugo sē Yahudiya. À alay ata nà, bahay sē Yahudiya a nē Hiridus. Pø dēba sē wahay anan Yesu wa nà, kəlire ahay ta nay ahay kwa ta day sē dara wa, à Urəsaliima. Tinen aday nà, ta san way pø cəved sē mawuzlawazl ahay zle. Anga nan tē cəce pø dō ahay wa, ta wa: ²«Wan a mē wahay a, aday i sa tēra bahay sē Yahuda ahay ata nà, winen ahaw? Mē canak anan anà mawuzlawazl anahan a kē slabakak ahay à dəlön wa. Ma nay sa naa hēran ayak nga.»

³Bahay Hiridus a sløne cəna, 'am ata kē wusek atan nga, winen tu dō sē Urəsaliima ahay fok. ⁴Hiridus a halan nga anà bahay sē gədan dundo anà way ahay anga Mbørom, pi zek tē miter sē Tawrita ahay fok. A cəce patan wa, a wa: «Ti wahay Almasihu nà, ahaw?»

⁵Tē mbədahan apan, ta wa: «Ti wahay Almasihu nà, à Baytilama, pø daliyugo sē Yahudiya. Anga dō maja'am a Mbørom kē vindek kwakwa, a wa:

⁶«Iken Baytilama, wulen su doh pø daliyugo sē Yahudiya,

kē kəcak à mamasl sē wulen su doh sē Yahudiya ahay bay jiga awan.

Anga bahay i sləray ahay nà, i iken wa,

aday i gan nga anà Isəra'ila dō uno ahay kawa dō sē jugwar tēman ahay. ††»

⁷Natiya kutok, Hiridus a ngaman atan ayak anà kəlire ahay ù doh pø cakay anahan. A ngaman atan ayak mənjenja dō ahay sa san apan, aday a cəce patan wa, a wa: «Kē cinen anan anà mawuzlawazl ata a slabak nà, à alay wuraw?» Tē dakan anan kutok. ⁸Pø dēba anahan a wa a jan atan asa, a wa: «Zlen à Baytilama, pølen anan wan ata lele. Ki ten anan à nga cəna, ka naa jen uno, aday nen ni zla saa hēran ahay nga a cite.»

⁹Tinen ite, tē sløne anan 'am a bahay ata cəna, ta zla kutok. Mawuzlawazl a, tinen a sē canan kurre a ata, a njahan atan pa 'am wa. A dəzle pa nga su doh a aday wan a à man ata ata nà, mawuzlawazl ata a tavay dek.

¹⁰Tē canan anà mawuzlawazl sē tavay dek ata cəna, ta njad ataslay mivel mēduwen awan. ¹¹Ta zla ù doh a aday wan a winen à man ata ata awan. Ta tan à nga anà Yesu, tinen maya tē may anahan Mariyama. Tē dukwen gərmec ù vo, tē hēran nga anà wan ata awan. Tē pəsak anan mbulo a tinen ahay, aday tē varan magwagway ahay cara cara: gura ahay, mətətök sē ləluway sē rəbas lele ataya awan, pi zek tē wurdē sē ngaman *mira* ataya awan. ¹²Pø dēba anahan a wa nà, Mbørom a dakan atan anan i cəen sē zubay inde nà, tē ma ta

† Imanuwila a nan sa ja bine siwaw nà, Mbørom winen inde tē mənuko. †† Ca pø Mika 5.2; 2 Samiyel 5.2.

man ana Hiridus sabay. Natiya ta zla agay tē cəved hinnen kutok.

Atə Yusufu tē Mariyama ta zla à Misra

¹³Dō a ataya ta zla way a tinen cəna, maslay a Mbørom a kan zek anà Yusufu i cəen sē zubay inde, a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tē may anahan a tēke à Misra, bina Hiridus i pəlay wan a anan, anga a nan sē lize anan. Njihen à man ata hus pø luvon a azanan ni jak, hayak ikwen ahay wa ata awan.»

¹⁴Matanan kutok Yusufu a slabak sē luvon, a zla anan Yesu tē Mariyama a tēke à Misra. ¹⁵Tē njahay à man ata hus pø amac ana Hiridus. Natiya, way ana Mbørom Ba Məduwen sa ja tē dundo ana dō maja'am anahan ata a tēra. A wa: «Ni ngaman anà wan uno kwa pø daliyugo sē Misra wa. †»

Hiridus a vad anan gwaslay ahay

¹⁶Hiridus a ca apan nē dō ataya ta gak kawa anahan sa jan atan ata sabay cəna, a ga mivel. A jan anà suje anahan ahay nà, tē vad anan gwaslay ahay à Baytilama wa fok, pi zek tu kon aya sa van nga ataya awan, a ban pa wan ma va a bay a wa, hus pa wan ma va cew ataya awan. Anga kawa ana kəlire ataya sē dakan anan alay a ana mawuzlawazl a sē sləray ahay ata nà, a baslay ava awan, i ga nē matanan. A vad atan fok.

¹⁷A tēra kawa ana dō maja'am a Mbørom Yeremiya sa ja, a wa:

¹⁸«Zliyzloy kà gak à Rama,

ayam tē aja mawa kē zalak.

Rahilu winen apan i yam gwaslay anahan ahay.

A nan dōwan à bənan mbac bay,

anga gwaslay anahan ahay tē məcak fok. ††»

Atə Yusufu tē Mariyama ta may agay à Misra wa

¹⁹Hiridus a mac cəna, maslay a Mbørom a kan zek anà Yusufu i cəen sē zubay inde à Misra, ²⁰a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tē may anahan a tēke pø daliyugo sē Misra wa, ma pø daliyugo sē Isəra'ila, anga dō sa gan may sa vad anan wan ataya tē məcak.»

²¹Yusufu a slabak, a gøba anan wan tē Mariyama a tēke, ta ma pø daliyugo sē Isəra'ila kutok. ²²Aya əna, a sløne sa jəka sa pa 'am ana Hiridus nà, wan anahan sē ngaman Arkilawus ata nà, kē jəjərak sē njahay à man anahan pø daliyugo sē Yahudiya. Anga nan Mbørom a kan anan ahay i cəen sē zubay inde way anahan tēde saa ga ata awan. Ta zla à Galile kutok, ²³tē njahay way a tinen à wulen su doh a sē ngaman Nazaratu ata awan. A tēra matanan ata dukwen, anga dō maja'am a Mbørom ahay ta jak, ta wa: «Ti ngaman Nazaratu ahay.»

‡ Ca pø Hose'a 11.1. †† Ca pø Yeremiya 31.15.

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay

Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

3 Yawa, à alay ata nà, dōwan a inde tē ngaman Yuhana, a taa gan baptisma anà do ahay. A taa nahay à saf inde à kibe sē Yahudiya, aday a taa wazan anà do ahay. ² A wazay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen bəse tē kwanay.»

³ Yuhana aday nà, winen do mbala ana do maja'am a Mbərom Ezaya sa ja apan ata awan, a wa:

«Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele. †”»

⁴ Yuhana a nà, winen a pak pi zek nē zana ma han a tē sibək sē zlugweme awan, a ban zərkutov dukwen tē maslərapa sa zlay. Way sa pa anahan a nà, hayam ahay pi zek tē umam sē kibe aya awan. ⁵ Do sē Urəsali-ma ahay pi zek tu do sē Yahudiya azar aya tatə do su kon sē cakay sē zliinder sē Urdon ataya fok, ta nay pē cakay anahan. ⁶ Tē dazlan sē dakay anan ines a tinen ahay, aday Yuhana a gan atan baptisma à zliinder sē Urdon ata inde.

⁷ Yuhana a canan anà Fərisa ahay pi zek tē Saduki ahay ta nay pē cakay anahan saa ga baptisma nà, a jan atan, a wa: «Kwanay zahav sē kōn ahay, do sa njak do ahay, waya sē dakak ikwen anan sa haw pē sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw? ⁸ Gen mer su way lele aya aday sē dakay anan nē kē mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday. ⁹ Kā saa bayiken à nga inde nà, kwanay wan ana Ibərahima ahay ata bay. Way ata i tam kwanay bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sē tēra anan kon a anaya wan ana Ibərahima aya tēte. ¹⁰ Mbərom kē lavak anan zek tē tirez, i gad anan dēdazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan ū uko inde.

¹¹ «Nen na gak ikwen baptisma nē tē a'am aday sē dakay a nē kē mbəsiken ines a kwanay ahay ata awan. Aya əna, dōwan inde i nay à dēba uno wa, winen nà, i gak ikwen baptisma nē tē Apasay Cəncan awan aday tē uko. Winen nà, a zalay nen tē mazlab lele. Na slak aday ni pəsakan anan līber sē təkarak anahan ahay à saray wa bay jiga awan. ¹² Gəsadaf inde à alay anahan sē vəvay anan ndaw, i gəzla anan ndaw pi zek wa tē janjar. I halan nga anà ndaw sa pak i de, aday i vak anan janjar tē uko a aday a mbacay kula itəbay ata awan.»

Yesu a ga baptisma

Markus 1.9-11; Lukas 3.21-22

¹³ Natiya kutok, Yesu a slabakay ahay pē daliyugo sē Galile wa, a nay ahay pē cakay ana Yuhana à zliinder sē Urdon. A nan nà, Yuhana à gan baptisma. ¹⁴ Abay Yuhana a ngam bay, a jan, a wa: «Nen adəka nē na gan may kū go baptisma. Aday iken asa nē ki nay ahay pē cakay uno nà, kəkəməw?»

† Ca pə Esaaya 40.3.

¹⁵ Yesu a mbədahan apan, a wa: «À zlak à nga! Anga sumor a nà, gumo anan mer su way a abay tēde a nan à Mbərom gumo ata awan.»

Natiya kutok, Yuhana a tēma, ¹⁶ a gan baptisma anà Yesu. Yesu a slabakay ahay à a'am wa cəna, a canan ayak anà bagəbaga mburom a tēba pangaya, aday a canan ayak anà Apasay a Mbərom kawa badəbada, winen apan i dazay ahay, a njahay apan. ¹⁷ 'Am duk-wen a ndəray ahay kwa à bagəbaga mburom wa, a wa: «Həna anan nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nē taslay mivəl bayak a nē tē winen awan.»

Fakalaw a nan sa njak a Yesu

Markus 1.12-13; Lukas 4.1-13

4 Pə dēba anahan a wa nà, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kibe, anga aday Fakalaw à sa njak anan. ² Yesu kà pak awan bay, luvon ahay kwa kuro fudo. Luvon tē ipec fok, kà pak awan bay jiga awan. May a han apan kutok.

³ Fakalaw a hədəken ayak pē cakay, a jan, a wa: «Kak iken nē Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anaya tē tēra daf, aday ki pa bidaw?»

⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Do zənzen a a njahay uho nē tē way sa pa dəkdek bay, əna ta 'am ana Mbərom sa ja ataya fok. †”»

⁵ Fakalaw a zla anan Yesu à Urəsali-ma, wulen su doh cəncan awan, a daf anan pa nga su doh sē mazlab a Mbərom, ⁶ a jan kutok: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek à man a anan wa. Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa:

“Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken.

Ti kəcaw iken à alay a tinen inde,

anga aday kà saa burgosl anan saray anak ahay pu kon bay. ‡”»

⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Deftere a ja duk-wen: “Kà sa ca azan pē Mbərom anak wa bay. †”»

⁸ Matanan, Fakalaw a zla anan à bəzlom a inde, solo-lo cəvedabay. A dakan pē bahay sē daliyugo tem-bərazem fok, tē mazlab sē zliile a tinen aya tēke. ⁹ A jan kutok asa, a wa: «Way a anaya fok, ni varak atan, kak kē dukwek uno gərmec ū vo, aday kē həkak uno nga nà, na.»

¹⁰ Əna Yesu a jan kutok, a wa: «Zla à man a anan wa, iken Fakalaw, mbəsak nen. Anga mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtek. †”»

¹¹ À alay ata kutok, Fakalaw a mbəsak anan Yesu. Maslay a Mbərom ahay ta nay, ta gan mer su way anà Yesu.

†† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. ‡ Ca pə Jabuura 91.11-12.

‡† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16. ††† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13.

Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile

Markus 1.14-15; Lukas 4.14-15

¹² Pə luvon a inde, Yesu a sləne nə tə bənak anan Yuhana à dangay. A slabak, a ma pə daliyugo sə Galile.

¹³ A mbəsak Nazaratu, a zla way anahan saa nahay à Kafarnahum, wulen su doh a pa 'am sə bəlay sə Galile ata awan, pa day su kon sə Jabulon tə Neftalim ahay.

¹⁴ A ga matanan ata nà, aday 'am ana do maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra. A wa:

¹⁵ «Kon sə Jabulon aday kon sə Neftalim, kwanay pa day uho sə Urdon, pə cəved sa zla à bəlay inde,

kwanay pə daliyugo sə Galile, à wulen su do sə pəra ahay inde.

¹⁶ Kwanay mə njahay aya à luvon inde ataya, ki cinen anan anà jiyjay məduwen awan.

Kwanay mə njahay aya à man hərəkhərek ataya ù vo sə amac inde,

jiyjay ata i dəvak ikwen kutok. †»

¹⁷ A bənay pə winen ata wa kutok nà, Yesu a dazlan sə wazay. A wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen defefe coy.»

Yesu a ngaman anà do sa ban kələf aya inde

Markus 1.16-20; Lukas 5.1-11

¹⁸ Yesu winen apan i bar pa 'am sə bəlay sə Galile. A canan ayak anà dōwan aya inde tinen cew, do sa ban kələf ahay. Dōwan ataya nà, atə Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer ata awan, tə mərək anahan a inde, tə ngaman Andəre. Tinen apan ti ban kələf a tinen ahay tə zuvo. ¹⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, do sə pəruho azar ahay adəka.»

²⁰ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar à Yesu.

²¹ Yesu a hədek pa 'am mənəcək asa, a tan à nga anà do ahay à kwalalan inde cew mungol aya awan.

Dōwan ataya nà, atə Yakuba tə mərək anahan a inde tə ngaman Yuhana. Tinen tatə Zebede, bəbay a tinen awan, tinen apan ti ndakay anan zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. Yesu a ngaman atan. ²² Kwayan'a wan ataya tə mbəsak anan kwalalan a tinen tə bəbay a tinen a təkə, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay bayak awan

Lukas 6.17-19

²³ Yesu kə bərak pə daliyugo sə Galile fok. A dakan anan way anà Yahuda ahay ù doh sə wazay a tinen aya awan. A wazan atan ləbara mugom a sə bahay a Mbərom. A mbar anan do sə dəvac ahay cara cara pi zek tu do mə təra à mēndak aya cara cara bayak awan.

²⁴ Ləbara anahan ata a ta 'am tədəy pə daliyugo sə Siriya fok. Ta nan anan ahay do sə dəvac ahay cara cara pi zek tu do jəje aya awan, do tə setene aya à nga inde, do tə məhərvov aya awan, do ma mac hawal si

† Ca pə Esaaya 8.23 - 9.1.

zek aya fok, a mbar atan. ²⁵ Man su do məduwen a a taa pərahan azar kutok. Ta nay ahay pə daliyugo sə Galile wa, kwa pə daliyugo sə ngaman Dekapol ata wa, kwa à Urəsalima wa, aday kwa pə daliyugo sə Yahudiya azar aya wa, aday kwa pə daliyugo sa day uho sə zliinder sə Urdon ata wa re.

Yesu a wazay à bəzloom

⁵ Yesu a canan anà man su do ata nà, a ján à bəzloom saa njahay à man ata awan. Njavar anahan ahay dukwen, ta ján à man ata re. ² Yesu a dazlan sə wazan atan 'am a anan:

Ataslay mivel su do sə pərahan azar anà Yesu ahay

Lukas 6.20-23

³ «Ataslay mivel inde, anga dōwan aya aday ta san zle, tinen mətawak aya pa 'am a Mbərom ata awan, anga bahay a Mbərom ma var a nə anga tinen.

⁴ «Ataslay mivel inde, anga do sa yam ahay, anga Mbərom i bənan atan mbac.

⁵ «Ataslay mivel inde, anga do sə njahay səkəffe ahay, anga Mbərom i varan atan anan daliyugo.

⁶ «Ataslay mivel inde, anga do sə pəlay sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata awan, anga Mbərom i man atan zek sa ga kawa a tinen sa gan may ata awan.

⁷ «Ataslay mivel inde, anga do sa gan sumor anà do ahay, anga Mbərom i gan atan sumor.

⁸ «Ataslay mivel inde, anga do sə pəlay Mbərom tə mivel kərtek awan, anga ti i canan tə ide a tinen njək anà Mbərom.

⁹ «Ataslay mivel inde, anga do sə ndakay do ahay pi zek ataya awan, anga Mbərom i ngaman atan wan anahan ahay.

¹⁰ «Ataslay mivel inde, anga do aday tə jugwar panan 'am anga a pəlay sa ga way sa zlan à nga à Mbərom ata awan, anga i njahay pə kərtek a tatə Mbərom à bahay anahan inde.

¹¹ «Kak do ahay tə gənəhak ikwen, tə jugurak pikwen wa 'am, ta rak pikwen 'am kəriya awan, anga kə dəfen upo nga nà, ataslay mivel inde anga kwanay re.

¹² Tislen mivel bayak awan, anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen a à bagəbaga mburom. Ta gan atan ahay anà do maja'am a Mbərom a sə lahak ikwen ahay ataya kwakwa fok dukwen, kətana awan.»

Zətene tə jiyjay sə daliyugo

Markus 9.50; Lukas 14.34-35

¹³ «Matanan, kawa ana zətene su gom anan way sa pa ata nà, kwanay dukwen ki gumen anan daliyugo nə matanan re. Əna kak zətene awan a vad sabay nà, ki ma anan apan avad anahan a nə ta ma asa anaw? Zətene ata i gom sabay, ti lar anan, do ahay ti ján apan à mēndak.

¹⁴ «Kwanay nà, kawa jiyjay sə dəvan anà daliyugo, kawa wulen su doh ma han a à bəzloom. Wulen su doh a matanan ata nà, a dər zek itəbay. ¹⁵ Ta taa han uko pə lalam nə sa dər anan ta sə hərok apan tasa dāw? Ti

daf anan bugol nà, pə way sa daf lalam awan, aday â dəvan anà do su doh ataya fok. ¹⁶ Matana re, lele bine siwaw nà, jiyjay a kwanay â dəvan anà do ahay. Ata ti canan anà mer su way a kwanay a lele ataya awan, aday ti həran nga anà Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata awan.»

Atətak way pə Tawrita

¹⁷ «Kâ sa bayiken sa jəka na nay sa naa mbazl anan Tawrita, kabay sa mbazl anan 'am ana do maja'am a Mbərom ahay nà, matanan bay. Na nay ahay adəka nà, sa naa rah anan wa, bina sa mbazl anan wa bay. ¹⁸ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a hənə: Hus pə ana daliyugo tə bagəbaga mburom saa lize azanan ata nà, kula alfabe inde kərtek à Deftere a Mbərom ti lar anan wa à məndak nà, ibay, si way a uda ataya fok ti təra aday. ¹⁹ Anga nan kutok, kuwaya kə mbəsakak anan, kabay kə tətakak anan anan anà do hinen sə mbəsak anan nga sa 'am a mə baslay a kwa zek cədex a kərtek a nà, winen dukwen i təra do zek cədex a à bahay a Mbərom inde re. Əna dowan a kə təmahak sa ban anan 'am a Mbərom, aday kə dəkak anan anan anà do hinen sa ban anan re cəna, i təra do məduwen a à bahay a Mbərom. ²⁰ Nen apan ni jak ikwen anan hənə re: Ki njiden sa zla à bahay a Mbərom a bay, kak si dīdek a kwanay i zalay anan dīdek sə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay aday.»

A ga mivəl pu do

²¹ «Kə sənən zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: "Kâ vad nga su do bay. † Kuwaya kə vədak do cəna, ti gan sariya." ²² Əna nen ni jak ikwen hənə kəma, kuwaya dowan a kə gak mivəl pə njavar uno hinen cəna, kə slak ti gan sariya ca. Aday kuwaya dowan a kə jak anan anà njavar uno hinen: "Iken nə wayaw?" cəna, kə slak aday do sə lavay nga ahay ti halay nga sa gan sariya. Kuwaya kə jak anan anà njavar uno hinen: "Iken ka san Mbərom bay" dukwen, 'am ata kə slak sa ban anan apan aday sa lar anan à dəlov sə uko inde coy.

²³ «Anga nan, kak iken ka nak ù doh sə mazlab a Mbərom tə way a à alay inde coy, əna kə jalak pə way inde à wulen a kwanay tə njavar uno hinen anga kə nəsek anan cəna, ²⁴ mbəsak anan way anak à man ata aday, zla, pəlay ahay ayaw ana dowan anak ata, aday ki may ahay saa var way anak ata anga Mbərom a kutok.

²⁵ «Kak dowan a kə zlahak apak, aday ki sa zlen àga do sa ga sariya cəna, pəlay panan asan zek pə cəved. Bina kə sak a dəzle tə iken àga do sa ga sariya coy nà, do sa ga sariya i sa varan iken à alay inde anà suje ahay. Tinen ite ti sa dərəzl iken ù doh sə dangay.

²⁶ Nen apan ni jak tə dīdem a hənə: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan ata bay cəna, ti mbəsakay ahay iken ù doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

Aga mədigwed

Mata 19.9; Markus 10.11-12; Lukas 16.18

²⁷ «Kə slənən 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: "Kâ ga mədigwed bay. ††" ²⁸ Əna ni jak ikwen hənə kutok nà, kuwaya fok, dowan a kə cak pə do uwar a tə ide sa ga apan ubor cəna, ata kə gak mədigwed à mivəl anahan inde tə uwar ata awan. ²⁹ Matanan kutok, kak ide sə alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan, aday lar anan dərən pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a à lize tə winen zek anak a fok sa saa lize à məkə sə mərda inde nà, na.

³⁰ Matanan re, kak alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, gad anan, aday lar anan dərən pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a à lize, tə winen zek anak a fok saa lize à məkə sə mərda inde nà, na.

³¹ «'Am a Mbərom a ja, a wa: "Kuwaya dowan a kə rəzlak anan uwar anahan cəna, à varan dərəwel à alay inde sə dəkay anan nà, kə rəzlak anan. †††" ³² Əna nen ni jak ikwen hənə kutok nà, kuwaya dowan à saa razl anan uwar anahan bay, si kak a ban atan pi zek tu do aday. Aday uwar ma razl a kə zlak à mbaz hinen, uwar ata kə gak mədigwed cite re. Matanan, dowan a kə gəbak uwar ma razl a cəna, kə gak mədigwed cite.»

Ambadəy

³³ «Asa, kə sənən zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: "Ga anan way anak sə mbadəy apan ata awan. Kə mbədək pa 'am a Mbərom dukwen, rah anan ambadəy anak ata lele." ³⁴ Əna nen ni jak ikwen hənə kutok nà, kə saa mbadəy bay jiga awan: kwa à ga nə tə bagəbaga mburom, anga winen nə man sə njahay ana Mbərom; ³⁵ kwa à ga nə tə daliyugo, anga winen nə man sa daf saray ana Mbərom; kwa à ga nə tə Urəsəlima dukwen, kə mbadəy anan bay, anga winen wulen su doh ana Mbərom Ba Məduwen. ³⁶ Kə saa mbadəy anan kwa ta nga anak bay, anga ki mba apan sə mbədə anan sibək sa nga anak bay, kwa à ga nə zənzen awan, kwa à ga nə kwedekkwedek awan. ³⁷ Ki ja lele awan adəka cəna, "Ayaw" kak matanan nà, na, "Ay" kak matanan bay cite nà, na. Anga 'am a sa ja azar aya nà, sa var nə Fakalaw.»

Aman anan uda siked sə ines anà do

Lukas 6.29-30

³⁸ «Kə slənən 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: "Kak dowan a kə nəsek anak anan ide, ki nəsen anan ide cite. Kak dowan a a kadak anan nə slan, ki kadən anan uda slan a cite. †††" ³⁹ Əna nen ni jak ikwen hənə kutok nà, kə si men anan anan uda siked sə ines anà do sə huwan ahay bay. Kak dowan a kə dəkak anak pə cakay sləmay kərtek a nà, mbədəhan anan apan cakay sləmay hinen re. ⁴⁰ Kak dowan a a nan sa zlah apak anga aday i ngəzar panak zana anak məduwen a cəna, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re.

†† Ca pə Gurtaaki 20.14. † Ca pə Tooktaaki Tawreeta 24.1.

††† Ca pə Gurtaaki 21.24; Farillaaji Lewinjo'en 24.20; Tooktaaki Tawreeta 19.21.

† Ca pə Gurtaaki 20.13.

⁴¹ Matanan, kak do kà gak anak bəlaray sə tavak way anahan kilomiter kərtek nà, tavakan anan way sə kilomiter cew lele. ⁴² Dowan a kə cəcihek panak way cəna, kà sa gan anan azay bay, varan. Matanan re, do kə cəcihek panak gudire dukwen, kà saa ngaman anan bay ata bay. Varan.»

Pəlen anan do manide a kwanay ahay

Lukas 6.27-28, 32-36

⁴³ «Kə slənen 'am a Mbərom sa ja, a wa: "Pəlay anan do sə məsudoh anak †, aday nan ide anà do manide anak ite." ⁴⁴ Əna nen ni jak ikwen nà: Pəlen anan do manide a kwanay ahay, gen amboh anga do sə jugwar pikwen wa 'am ahay fok, ⁴⁵ anga aday kî gen way tədə anga wan ana Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom. Winen kəma, a dav anan pac anahan nà, pu do lele aya tu do lelibay aya təkə fok. A ga iven anahan pu do sa ga mer su way lele aya tu do sa ga mer su way lelibay aya təkə fok re. ⁴⁶ Kak kə pəlen nà do sə pəlay kwanay ahay dəkdek nà, ki ben magwagway sa ma a kwanay pə Mbərom wa asa re anaw? Do sə cakal jangal ahay dukwen ta ga matanan re asanaw? ⁴⁷ Kak ki jen anan 'am anà zek a kwanay ahay dəkdek nà, ata ki gen way lele sə zalay do azar aya daw? Kwa do sə pəra ahay dukwen ta ga nə matanan re. ⁴⁸ Təren do lele aya à way ahay inde fok, kawa Bəbay a kwanay Mbərom, winen mə njahay a à bagəbaga mburom winen do lele à way ahay inde fok ata awan.»

Atətak way pa 'am sa var way

6 «Kwanay apan ki gen anan sumor anà do nà, kà si gen anan pa 'am sə do ahay anga aday tē canak ikwen bay. Bina, Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata i varak ikwen magwagway sabay.

² «Kak kə njadak way sa man anan zek anà do nà, kà sa zlapay anan awan aday saa varan anan bay. Sa ga way ata matanan cəna, do sə mbadəmbada ahay. Ta ga matanan nà, ù doh sə wazay ahay, aday à lumo ahay, anga aday do ahay tē həran atan nga. Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna, tē njadak anan magwagway a tinen a coy. ³ Əna iken kəma, kak a nak sa man zek anà do nà, ga anan tē wurwer awan. Kwa do inde pə cakay anak dukwen à san apan bay re. ⁴ Ga sumor anak nà, à mider a inde. Ata Bəbay anak Mbərom dukwen i varak magwagway. Winen nà, a canan anà way ma ga à mider a inde ataya fok.»

Atətak way a Yesu pə amboh

Lukas 11.2-4

⁵ «À alay a ki gen amboh dukwen nà, kà sa təren kawa do sə mbadəmbada ahay bay. Tinen nə, a nan atan sa ga amboh nà, ti tavay jərek ù doh sə wazay ahay, kabay pə mægəzləga cəved ahay, anga aday do ahay tē ca patan lele. Nen apan ni jak ikwen tē dīdem

a həna, tē njadak magwagway a tinen coy. ⁶ Iken, a nak sa ga amboh kəma, zla ù doh, tacay anan məsudoh lele, gan amboh anà Bəbay anak Mbərom. Mbərom nà, winen inde à man a mi der ata awan. A canan anà way anak ma ga à man a mi der ata re, i varak anan way anak a sə cəce panan ata awan.

⁷ Kwanay apan ki gen amboh ata dukwen, kà sa zilen anan 'am aya zedede bay. Sə zalan anà 'am nà, do sə pəra ahay. A ga patan nə Mbərom i təma amboh a tinen anga tē zalak anan anà 'am bayak a ata awan.

⁸ Kà si gen kawa ana tinen ata bay, anga Bəbay a kwanay awan aday nà, a san way a kwanay a saa cəce panan wa ata zle, mənəna kwanay sə dazlan anà amboh awan.

⁹ «Kwanay ki gen amboh kəma, gen nə natiya awan: Bəbay a manay, iken à bagəbaga mburom, do ahay tē san sləmay anak nə cəncan awan.

¹⁰ Bahay anak à ga zek à wulen à manay ite.

Way anak sa gan may à təra à wulen a manay pə daliyugo,

kawa anahan sə təra à bagəbaga mburom ata re.

¹¹ Varan umo way sa pa saa slan umo biten ata awan.

¹² Pəsen umo anan ines a manay ahay,

kawa ana manay sə pəsen anan anà do sa gan umo ines ataya cite.

¹³ Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite, anga aday mâ sa zla ù ines inde bay.

Dərgwadəy manay à alay ana Fakalaw a wa.

[Anga bahay nà, iken.

Məgala anak tē mazlab anak nà, inde sə coy. Amen.]

¹⁴ «Kak kwanay apan ki pəsen anan anan ines anà do sa gak ikwen ines ahay nà, Bəbay a kwanay, winen mə njahay a à bagəbaga mburom ata dukwen, i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay re. ¹⁵ Əna ka sak a pəsen anan anan ines anà do azar aya bay cəna, Bəbay a kwanay dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.»

Sumaya

¹⁶ «Kwanay apan ki gen sumaya nà, kà si ken anan ide a kwanay kawa kwanay ma ga mugo aya bay. Do sə mbadəmbada ahay nà, ta ga matanan. Tinen apan ti rac jəer aday do ahay tē san tinen apan ti ga sumaya. Əna nen apan ni jak ikwen həna, tē njadak anan magwagway a tinen coy. ¹⁷ Əna, iken ki ga sumaya nà, banay anan ide anak, ga apan amar lele, ¹⁸ anga aday do ahay tē san iken apan ki ga sumaya bay jiga awan. Bina saa san anan way anak sa ga fok nà, si Bəbay anak Mbərom. Winen inde à man a mi der ata awan. A canan anà way ata zle, aday i varak anan magwagway anak. Winen nà, a canan anà way mi der aya fok.»

Man sa der zliile lele awan

Lukas 12.33-34, 11.34-36

¹⁹ «Matanan kutok, kà sa hilen anan nga anà way ahay pə daliyugo a anan anga kwanay a bay. Anga pə daliyugo a anan nà, mumok ahay inde, zəbzeb sa ján

† Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

mangaz pə way ahay dukwen inde, ti nes anan way ata fok. Aday do sə akar ahay dukwen ti zlar anan doh ahay aday ti kəra anan way a kwanay sə halay ata awan. ²⁰ Əna hilen anan way anà nga a kwanay adəka nà, à bagəbaga mburom. À man ata nà, mumok ahay tə mangaz dukwen ti nes anan sabay. Aday dukwen do sə akar ahay ti zlar anan doh aday sə kəra way ahay sabay re. ²¹ Anga, zlıle anak ma dəf a à man ata nà, mível anak a dukwen i ga nə cezlezlen'e à man ata re.

²² «İde nà, kawa lalam sə dəvan jiyjay anà zek. Kak ide anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde. ²³ Əna kak ide anak lelibay nà, zek anak a fok winen i ide zənzen a inde. Saa varak jiyjay a nə ma asa anaw? Kak ide anak kə tərak ide zənzen a nà, takədimbomma iken à luvon inde acəkan.»

Atə Mbərom tə dala

Lukas 16.13

²⁴ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anà bahay su doh ahay cew nà, ibay. Anga kə pəlak anan do kərtek a lele nà, i nan ide anà dowan a hinen ata awan. Kabay, tə njahak tu do kərtek a lele gerger cəna, i kədəy anan dowan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anà Mbərom aday sə pəlay dala cew maya dukwen, i ga zek bay re.

Adaf nga pə Mbərom

Lukas 12.22-31

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen asa: Kà sa jilen pə way sa pa tə zana bay. Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana asanaw? ²⁶ Cen pə məvuhom ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, tə halay awan itəbay. Əna Bəbay a kwanay a mə njahay a à bagəbaga mburom ata, winen apan i gan atan sumor ta sə varan atan way sa pa. Aday kwanay kə zilen anan məvuhom ahay bidaw? ²⁷ Waya à wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjoek anaw?

²⁸ «Kak matanan cukutok nà, kə jilen pə zana kə zalak nə angamaw? Ənga, cen pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kibe ataya aday! Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. ²⁹ Tə winen ata təkə nà, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə zlıle anahan a bayak ata təkede nà, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kibe ataya bay re. ³⁰ Aday Mbərom winen apan i rəba anan daslam sə kibe, tinen inde biten lele, aday sidew a cəna ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay do ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kə mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kibe ataya bidaw?

³¹ Matanan kutok, kà sa viwen anan nga anà zek a kwanay tə ajalay nga pə way sa pa, pə way sa sa, kabay pə zana sa pak pi zek ahay bay. ³² Sə pəlay way matanan ataya cəna, do sə pəra ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom a dukwen a san zle, kwanay ki gen anan may anà way ataya way anahan. ³³ Əna lihen adəka sə pəlay bahay a Mbərom aday didek anahan

awan. Ata winen a, i varak ikwen way a kwanay a sa gan may ataya fok re. ³⁴ Kà sa viwen anan nga anà zek a kwanay tə ajalay nga pə way sə sidew bay, anga sidew ata dukwen i gan nga anà zek anahan a cite. Pə ide sə cəde fok, way anahan aya inde i sla saa bayak apan.»

'Am sa man mungok i zek ahay

Lukas 6.37-38, 41-42

7 «Kà si men anan anan mungok u do azar aya à mível inde bay, anga aday Mbərom à sa mak ikwen anan mungok bay ite. ² Anga Mbərom i mak ikwen anan mungok nà, kawa ana kwanay sa man anan mungok anà do ahay ata cite. I lavak ikwen way nà, tə way mbala ana kwanay sə lavan anan anà do ahay ata cite re.

³ «İken nà, ka mba apan sə canan anà cukol i ide ana mərak anak inde, aday dədom i ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴ Ka mba apan sa jan anà mərak anak: "Hayak anan, nê gəbak anan cukol i ide wa!" aday cəkəbay dədom zləngəddə i ide anak a inde nà, kəkəməw?

⁵ Mbadəmbadə bidəka! Gəbay anan dədom i ide anak a wa aday! Ata ki mba apan sə canan sə gəbay anan ahay cukol i ide anà mərak anak wa kutok cite.

⁶ «Matanan, kà sa viren anan anan way cəncan a anà kəla ahay bay, anga ti sa may ahay pikwen, ti ngalay kwanay awan. Kà sa viren anan anan mədiəne a kwanay ahay anà gadura ahay bay, anga tã sa ndərasl atan à dəndəlob inde bay, bina ti lize.»

Cəcihen, pəlen aday jen ayak 'am uho wa

Lukas 11.9-13

7 «Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sə cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sə pəlay ata awan. Jen 'am pi zek wa uho, aday ti təkəbək ikwen ayak wa. ⁸ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way dukwen, i njad way anahan a sə pəlay ata awan, aday kuwaya kə jak ayak 'am uho wa dukwen, ti təkəban ayak wa cite re.

⁹ «Matanan re, waya à wulen a kwanay saa varan kon à alay inde anà wan anahan, anga a cəce panan wa dəf anaw? ¹⁰ Kabay kak wan a a cəce nə kələf nà, ki varan dədew à alay inde bay re asanaw? ¹¹ Kwanay do lelibay aya bugol dukwen, kə sənən a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, a san sə varan way lele aya anà do sə cəce panan wa way ahay zal mbala a kwanay sa san bidaw?

¹² «Way a tədə abay ki gen anan may do ahay tã gak ikwen anan ataya fok nà, lihen apan sa gan atan anan aday. Anga way a mə vinde aya à Tawrita inde, aday à Deftere ana do maja'am a Mbərom ahay inde fok nà, tə dazlan nə ta 'am ata awan.»

Məsudoh ahay cew

Lukas 13.24

¹³ «Zlen tə məsudoh a mə mbədec a njulehwehwe ata awan. Anga məsudoh a zləbatam ata aday cəved anahan a dukwen ma da 'am a bay ata nà, a dəzle do nà, à man sə lize. Do sa zla ta man ataya nə bayak awan. ¹⁴ Əna məsudoh a mə mbədec ata aday cəved anahan a dukwen ma da 'am ata nà, a dəzle do nà, à man sə sifa sa ndav bay ata awan. Do sa zla ta man ataya nà, tinen bayak aya itəbay.»

Do maja'am a Mbərom mungwalay aya awan

Lukas 6.43-44

¹⁵ «Bənen nga a kwanay lele pu do maja'am a Mbərom mungwalay aya wa. Ti zlak ayak à wulen a kwanay ahay inde nà, tinen kawa təman ahay, aday cəkəbay tinen nə kawa kəla kibe ahay. ¹⁶ Ki sənən atan nà, pi mer su way a tinen aya wa. Anga jəgem i wahay buway kulibay. Matanan iyam dukwen i wahay maka kulibay re. ¹⁷ Matanan dədəzl si sé lele awan, i wahay wan lele cite re. Sé lelibay a dukwen i wahay wan lelibay aya cite. ¹⁸ Sé lele cəna, i wahay wan lelibay a kulibay, sé lelibay ite, i wahay wan lele aya kulibay re. ¹⁹ Sé sə wahay wan lele aya bay ata cəna, ti gad anan, ti lar anan ù uko inde. ²⁰ Matanan, ki sənən anan do maja'am a Mbərom mungwalay aya nə pi mer su way a tinen aya wa.»

Njavar a Yesu guzgwez aya awan

Lukas 13.25-27

²¹ «Sənən anan pi zek wa lele re: Saa zla à bahay a Mbərom inde nà, do sə ngumo "Bahay, bahay" ataya fok bay. Əna saa dəzle cəna, do sa ga way kawa sa zlan à nga anà Bəbay uno, winen mə njahay a à mburom ata awan. ²² Kə dəzlek pə luvon saa ga sariya ata asanaw nà, do ahay bayan aya ti ja: "Bahay, bahay, ma mak anan anan 'am a Mbərom anà do ahay tə sləmay anak, mə rəzлак anan setene ahay tə sləmay anak, ma gak masuwayan sə way ahay bayak a tə sləmay anak a re." ²³ Əna ni jan atan nà: "Kula nə sənək kwanay a bay jiga awan. Zlen ayak à man uno wa, kwanay do sa ga sədək ahay."»

Jike su doh ahay cew

Lukas 6.47-49

²⁴ «Natiya kutok, dōwan a nə kuwaya kə slənek 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan lele cəna, winen a a ga minje tə dōwan a inde ma san way awan, winen a han anan doh a anahan pə pəkərad. ²⁵ Iven a ga, zəlaka a haway, aday vəvara a ga, a bal anan doh ata, əna hwiya kə mbəzлак anan bay, anga doh ata ma han a pə pəkərad. ²⁶ Aday dōwan a kə slənek anan 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan bay ite nà, ata winen a ga minje tə dōwan a inde ma san way a bay awan. Winen a han doh anahan pə wiyen. ²⁷ Iven a ga, zəlaka a haway ahay, vəvara a ga, a bal anan doh ata awan, a mbazl gərep gərep hele hele.»

²⁸ Yesu a ndav anan 'am anahan ataya cəna, wazo anahan ata a gan wadan wadan anà do ahay. ²⁹ Anga winen a dakay anan way nə kawa do sə mazlab bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Markus 1.40-45; Lukas 5.12-16

8 Yesu a ndav anan atətak way anahan ataya nà, a dazay ahay à bəzlom ata wa, aday do ahay bayak a tə pərahan azar. ² Dōwan a inde à man ata, winen do mə dugwad awan. A zlak ayak pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Ba Məduwen, kə zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

³ Yesu a ndədoy anan alay anahan, a laman, aday a jan kutok, a wa: «U no, mbar! Zugol anak kə ndəvak.» Kwayan'a dōwan a mə dugwad ata a mbar acəkan. ⁴ Yesu a jan asa, a wa: «Sləne lele, kə sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay, əna zla saa kan zek anà do sə gədan dūngo anà way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way a Mbərom kawa ana Tawrita a Musa sa ja ata awan, aday do ahay tə san apan zugol anak kə ndəvak.»

Yesu a mbar anan bile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Lukas 7.1-10

⁵ Natiya kutok, Yesu a zla à wulen su doh sə Kafar-nahum. Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. A hədek pə cakay ana Yesu saa cəce panan maməzek. ⁶ A jan, a wa: «Ba Məduwen, bile uno a inde, winen mə nahay a à ga nen. Winen ma mac saray aya awan, a ga dəcə tə mindel.»

⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ni zlak ayak saa mbar anan.»

⁸ Bahay sə suje ata a jan, a wa: «Ba Məduwen, na slak aday sa jəka ki zla à ga nen ata bay. Əna ja 'am a kərtek cəna, bile uno ata i mbar asanaw? ⁹ Nen a aday nà, bahay uno ahay dukwen inde, aday nen nə bahay sə lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dōwan a kərtek a: "Zla tiya", i zla. Na sak a jan anà do hinen: "Hayak à man a anan", i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: "Ga natiya", i ga anan acəkan.»

¹⁰ Yesu a sləne 'am anahan ataya cəna, a zlan à nga lele. A jan anà do sə pərahan azar ataya awan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kula na tak anan à nga anà do sa dəf upo nga lele kawa dōwan a anan à wulen su do sə Isəra'ila ahay bay. ¹¹ Ni jak ikwen: Do ahay bayak a, ti i halay ahay nga kwa pə daliyugo ahay wa fok, ti i pa way à bahay a Mbərom tatə Ibərahima, tatə Isiyaku, aday tatə Yakob. ¹² Əna do sa jəka tinen abay mə walay aya bugol saa pa 'am sə bahay a Mbərom ataya nà, ti gucey atan uho i ide zənzen a inde. À man ata nà, ti i yam aday ti i rac slan.»

¹³ Yesu a dazlan sa jan anà bahay sə suje ata awan, a wa: «Zla way anak agay! I tərək kawa ananak a sa dəf upo nga ata awan.»

À alay ata awan ite, bile anahan ata a mbar acəkan.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

Markus 1.29-34; Lukas 4.38-41

¹⁴ Aya, Yesu a zla àga Piyer. A dazle cəna, a tan ayak à nga anà jəje ana Piyer nà, winen mə nahay a, nga a bərzlan. ¹⁵ Yesu a laman alay anà uwar ata awan, aday nga a sə bərzlan ata a ndalay panan. A slabak, a dan way sa pa anà Yesu.

¹⁶ Suko anahan a ga cəna, ta ran ahay do sə dəvac azar aya bayan awan, tinen tə setene aya à nga inde. Yesu a razl anan setene ahay ta 'am anahan sa jan atan, aday a mbar anan do sə dəvac ataya fok. ¹⁷ A ga matanan ata aday 'am ana do maja'am a Mbərom Eza-ya sa ja ata à təra, a wa:

«Winen nà, kə gəbak puko wa bəle a mənuko, kə tavakak anan puko wa dəvac ana mənuko ahay. †»

Do sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay

Lukas 9.57-62

¹⁸ Yesu a canan anà man su do pə cakay anahan ata nà, a jan anà njavar anahan ahay tē takas way a tinen pa day uho sə bəlay. ¹⁹ Miter sə Tawrita a inde, a hədəken ayak pə cakay ana Yesu, a jan, a wa: «Miter, nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

²⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay dukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su Do nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

²¹ Dowan a maza à wulen sə njavar a Yesu ahay wa a jan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

²² Yesu a mbədahan apan ite, a wa: «Mbəsak anan məsinde ahay tē la məsinde a tinen ahay. Iken, hayak, pəruho azar.»

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Markus 4.35-41; Lukas 8.22-25

²³ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ján way anahan à kwalalan inde tə njavar anahan ahay. ²⁴ Tinen apan ti zla kutok, vəvara məduwen a a slabak kwayan'a pa nga sə a'am. Məsugurndolon sə miresl sə a'am a slabak, a njəvek ayak à kwalalan inde. Ata Yesu nà, winen apan i njak ahan.

²⁵ Njavar anahan ataya ta nay apan, tə pədek anan, ta jan, ta wa: «Ba Məduwen, mənuko apan di lize. Tam mənuko ite!»

²⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dəfen upo nga bayak a bay kələdaw?»

Coy Yesu a slabak hərom, a gafan 'am anà mad, a jan anà məsugurndolon sə a'am ahay tē mbəsak sa bal. Dekek, atə mad tə a'am tə tavay acəkan. ²⁷ Way ata a gan masuwayan anà do ataya bayak awan. Anga nan ta ja, ta wa: «Dowan a anan ata nà, do maw? Kwa atə

mad tə məsugurndolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan!»

Yesu a mbar anan dowan aya inde cew tə setene aya à nga inde

Markus 5.1-20; Lukas 8.26-39

²⁸ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a dazle pa 'am sə bəlay, pa day uho su kon sə Gadarena ahay. À man ata nà, dowan aya inde cew, tə setene aya à nga inde. Tinen aday nà, ta ga zlawan cəvedabay. Anga nan, do ahay tə mbəsakak sa zla ta man ata awan. Dowan ataya ta nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, tə zlangay tatə Yesu. ²⁹ Tə canan à Yesu cəna, ta zlah pi zek, ta wa: «Iken Wan a Mbərom, kə pəlay pumo wa həna kwayan'a nə maw? Ka nak sa naa ga alay tə manay kwayan'a mənəna alay a Mbərom sa dəf ata sə dazley ahay ca daw?»

³⁰ Ta man a tinen ata dərən mənəcək nà, gadura ahay inde, tinen apan ti rac apa. ³¹ Setene ataya tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Kak a nak sa razl manay nà, varan umo cəved mə ndərmađ à gadura a anaya inde.»

³² Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen uda awan!» Tə zləray ahay ù do ataya wa, ta zla à gadura ahay inde. Gadura ahay fok ite, ta haw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgugəjuje wa à bəlay inde, tətah, tə lize uda awan.

³³ Do sa gan nga anà gadura ataya ta haw à wulen su doh. Ta jan anà do ahay way a sə təra pu do cew ataya awan, aday pə gadura ahay re. ³⁴ Do sə wulen su doh ahay fok, ta nay saa zlangay tə Yesu. Tə canan cəna, tə dubok anan Yesu, aday à zla ù kon a tinen ata wa.

Yesu a mbar anan dowan a inde mə təra à məndak awan

Markus 2.1-12; Lukas 5.17-26

9 Natiya kutok, Yesu a ján à kwalalan inde maza awan, a takas bəlay, a ma way anahan à Kafar-nahum, wulen su doh anahan. ² À wulen su doh ata wa, dowan aya inde tə gəban ahay do pə lala, winen mə təra à məndak awan. Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata cəna, a jan anà dowan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, kə jalay awan sabay. Nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

³ Aya əna, miter sə Tawrita ahay inde à man ata awan, tə jalay nà: «Dowan a anan, winen apan i jənan pa 'am anà Mbərom.»

⁴ Yesu a san abayak nga a tinen ata zle coy. Anga nan a wa: «Kə jilen way lelibay a matanan à mivel a kwanay inde nà, angamaw? ⁵ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: "Nə pəsek anan ines anak ahay" ata daw, kabay sa ja: "Slabak, zla" ata daw? ⁶ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.» A jan anà dowan a mə təra à məndak ata: «Slabak, gəba lala anak, zla agay!»

⁷ Dowan ata a slabak, a zla way anahan agay acəkan. ⁸ Do ahay tə canan anà way ata cəna, tə jəjar pi zek, aday tə həran nga anà Mbərom, anga kə varak anan mazlab matanan ata anà do zəzen aya awan.

† Ca pə Esaaya 53.4.

Yesu a ngaman anà Mata

Markus 2.13-17; Lukas 5.27-32

⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Winen apan i zla ata nà, a canan à dōwan a inde tē ngaman Mata, winen mē njahay a ù doh sē cakal jangal. Yesu a canan cēna, a jan: «Pēruho azar!» Mata a slabak, a pērahan azar acēkan.

¹⁰ Tē njahay pē tuwez àga Mata kutok, Yesu tē njavar anahan ahay. Aday dō sē cakal jangal ahay tu dō sē atahasl azar aya bayak a ta zlak ayak re. ¹¹ Farisa ahay tē canan anà way ata cēna, tē cēce pē njavar anahan ataya wa: «Miter a kwanay nà, a pa way pē kērtēk a tu dō sē cakal jangal ahay, aday tu dō sē atahasl ahay nà, angamaw?»

¹² Yesu a slōne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Dō dēvac a bay cēna, a gan may anà dō sē disise bay, si dō sē dēvac ahay. ¹³ Adēka bay, zlen saa tētak nà, 'am a ma ja à Deftere a Mbērom inde a anan: "U no dō ahay tē gan sumor i zek ahay, bina u no tē vuro gēnaw ma sla dungo aya bay. ¹⁴ Nen a aday dūkwēn, na nay ahay sa naa ngaman anà dō sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sē ngaman anà dō sē atahasl ahay.»

Acēce way pē sumaya

Markus 2.18-22; Lukas 5.33-39

¹⁴ Natiya kutok, njavar a Yuhana ahay tē cēce pē Yesu wa, ta wa: «Manay tē Farisa ahay, ma ga sumaya kutok nà, njavar anak ahay nē ta ga itēbay angamaw?»

¹⁵ Yesu a mbēdahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dō mē ngamay aya à man sē gēba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itēdaw? Matanan bay! Əna pa pac a dō sē gēba dalay ata, tē bēnak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

¹⁶ «Matana re, waya sē tapay zana wiya a pē zana anahan mēduwer a anaw? Ibay. Anga à man sē banay anan nà, mēgabāl sē zana wiya ata i zēga anan apan mēke ana zana mēduwer ata awan, i ngēraw.

¹⁷ Matana re, dōwan sa mbađ mahay mē kwasay a bay a à mbulo sa zlay mēduwer a dūkwēn ibay ^{††}. Anga mahay mē kwasay a bay ata kà sak a kwasay nà, i ngēraw anan mbulo sa zlay a mēduwer ata awan, aday mahay dūkwēn i mbađ à mēndak, mbulo sa zlay kē nēsek asa re. Anga nan, suwan sa mbađ mahay mē kwasay a bay à mbulo sa zlay wiya awan. Ata, awan saa nes dūkwēn ibay.»

Atē bahay a inde tē uwar sē laman alay à zana a Yesu ata awan

Markus 5.21-43; Lukas 8.40-56

¹⁸ Yesu winen apan i ja 'am anahan ataya nà, dōwan inde winen bahay awan, a zlak ayak. A dūkwēn gērmec ù vo anà Yesu, a jan, a wa: «Dēna uno kē mēcak hēna. Hayak àga nen. Kā đaf apan alay anak aday à mbar

[†] Ca pē Hose'a 6.6. ^{††} Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay sē Yahuda ahay. Aday dūkwēn, kak winen wiya awan nà, à alay ana mahay sē kwasay uda nà, a ngēraw bay.

ite.» ¹⁹ Atē Yesu tē njavar anahan ahay tē slabak, tē pērahan azar.

²⁰ Uwar a inde à man ata ite, winen dēvac a, ava kuro nga cew. Mez winen apan i pēkan ahay à kutov wa. Anga nan, a nay ahay à wulen sē dō ahay ta sē dēba a Yesu. A dazlan, a laman alay nec anà 'am sē zana ana Yesu. ²¹ A jalay nà: «Kak nē njadak sē laman anà zana anahan a cēna, ni mbar asanaw!»

²² Yesu ite a mbēda 'am pē uwar ata, a canan, aday a jan: «Mazar uno, kē jalay awan bay, adaf nga anak pi nen ata kē mbērak iken.» À alay ata awan ite, uwar ata a mbar acēkan.

²³ Yesu a dēzle àga bahay ata awan. A canan anà dō sa fa gingec ataya pi zek tu dō sa yam ataya fok nà, ²⁴ a jan atan, a wa: «Zlen à man a anan wa, anga dēna a anan kē mēcak bay. A njak ahan ca.» Man su dō ataya tē mbasay apan.

²⁵ Ta razl anan dō ahay fok uho lele nà, Yesu a zla ù doh à man sē mēsinde, a bēnan anan alay anà dēna ata awan. Dēna ata a slabak hērom.

²⁶ Matana kutok, lēbara ata a ta 'am tēday pē daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan hurof aya inde cew

²⁷ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Pē cēved anahan ata kutok, hurof ahay cew tē pērahan ayak azar, tinen apan ti zlah, ta wa: «Iken wan a Dawuda, mâ gak ù zek wa ite!» ²⁸ Yesu a zla ù doh lele nà, hurof ataya tē hēdēken ayak pē cakay. Yesu a cēce patan wa, a wa: «Kē đafen upo nga ni mba apan sa mbar kwanay acēkan đaw?»

Tē mbēdahan apan, ta wa: «Ayaw, mē đefak apak nga.»

²⁹ Natiya kutok, Yesu a laman atan alay pē idē, aday a wa: «À tērak ikwen kawa ana kwanay sē đefay upo nga ata awan.» ³⁰ Idē a tinen ahay tē tēba acēkan ngurret.

Pē dēba wa nà, Yesu a gafan atan 'am pi zek wa lele, a wa: «Kā sa tēkēren anan 'am a anan anà dōwan bay jiga awan.» ³¹ Əna tinen ta zla cēna, tē tēker anan lēbara a Yesu kwa aha pē daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde maandak awan

³² Dōwan a abay hurof ataya tinen apan ti zla way a tinen mba, dō ahay tē gēban ahay dōwan a inde anà Yesu. Dōwan ata a ja 'am bay, winen maandak awan, anga setene inde anan à nga. ³³ Yesu a razl anan setene ata awan, aday dōwan a maandak ata a dazlan sa ja 'am kutok. Way a sē tēra ata a gan masuwayan anà dō ahay. Anga nan ta ja, ta wa: «Way kawa hēna anan ata, dōwan kē canak anan kula à Isēra'ila bay fok.»

³⁴ Aya əna, Farisa ahay ta wa: «Sē varan mēgala sa razl anan setene ahay nà, bahay sē setene aya awan.»

Do si mer su way ahay ta kac ike

³⁵ Yesu a bar à wulen su doh ahay, aday a zla pu kon pu kon. Winen apan i tētakan anan way anà dō ahay ù

doh sə wazay ahay. A taa wazan atan ləbara sə bahay ana Mbərom mugom awan. Kə mbərak anan do sə dəvac a tinen ahay fok, pi zek tu do mə təra à məndak aya fok re. ³⁶ Yesu a canan anà man su do ata cəna, ta gan i zek wa, anga ta yak nga, tə dawarak kawa təman mənəna do sa gan atan nga ataya awan. ³⁷ Natiya kuto, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna do sə halan nga aya ta kac ike. ³⁸ Suwan gen anan kem anà bahay sə guvo awan, à zəga anan do ahay à guvo, anga sə halan nga anà way sa pa.»

Yesu a walay do maslan anahan ahay kuro nga cew
Markus 3.13-19; Lukas 6.12-16

10 Natiya awan, Yesu a ngaman anà njavar anahan kuro nga cew ataya pə cakay anahan. A varan atan məgala sa razl anan setene ahay, aday sa mbar anan do sə dəvac ahay fok, tu do mə təra à məndak aya fok re. ² Sləmay su do maslan anahan a kuro nga cew ataya nà, həna: mama'am awan, Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer † ata awan, tinen tə mərak anahan Andəre. Yakuba tinen tə mərak anahan Yuhana, tinen wan ana Zebede ahay. ³ Filip tə Bartilome, Tomas tə Mata do sə cakal jangal ata awan, Yakuba wan ana Alfa, Tade, ⁴ Simon do manide sə Ruma ahay ata awan, tə apan Yudas Iskariyot do saa ga daf pə Yesu ata awan.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan
Markus 6.7-13; Lukas 9.1-6

⁵ Yesu a slan anan do maslan anahan ahay kuro nga cew ataya ta sa jan atan: «Kā si zlen əga do sə pəra ahay bay, kā si zlen à wulen su doh sə Samariya ahay bay re. ⁶ Kī zlen asanaw cəna, pə cakay sə Isəra'ila ahay, tinen kawa təman mə lize ataya awan. ⁷ À man a kwanay sa zla fok, dīken atan anan nà: "Bahay a Mbərom winen bəse tə kwanay coy." ⁸ Mbəren anan do ahay à dəvac a tinen ahay wa. Slabiken anan do ma mac aya re. Do mə dugwad aya dukwen, mbəren atan aday zugol a tinen à ndav. Rəzlen anan setene à do ahay wa. Kə njiden məgala ata dukwen kəriya awan, viren anan anà do ahay kəriya cite. ⁹ Kā sa gəben dala à alay bay, kwa dala sə gura, kwa sə gursa, kwa sə rəslom. ¹⁰ Kā sa gəben tabay à alay bay, kā sa gəben zana ahay cew bay, kā si ren təkarak ahay saray cew bay, kā sa gəben dəker à alay bay fok. Anga do si mer su way cəna, i pa nà, way sə herreb anahan.

¹¹ «Ka sak a dəzlen à wulen su doh cəna, pəlen do təde i təma kwanay ata awan. Njihen əga winen hus à luvon a kwanay sa zla à man hinen. ¹² Kwanay apan ki i dəzlen əga do nà, jen atan kawa həna a anan: "Zay à tərak ikwen." ¹³ Ata kak do su doh ataya tə təmahak kwanay nà, zay a kwanay à njahay patan acəkan. Aday kak do su doh ataya tə təmahak kwanay bay ite cəna, zay a kwanay à may ahay pikwen. ¹⁴ Matana re, kak dōwan aya tinen tə təmahak kwanay bay, kabay ta ngam sə sləne 'am a kwanay bay nà, zlen way a

† Kawa sa ja nà, Pəkərad.

kwanay à man ata wa, aday kə bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Pə luvon a aday Mbərom i gan sariya anà do sə daliyugo ahay ata nà, zek i naa dan anà do su kon ataya zal mbala ana Sodoma tə Gomora. †»

Dəce ahay inde pa 'am
Markus 13.9-13; Lukas 21.12-17

¹⁶ «Ni slan kwanay həna, kawa təman ahay à wulen sə kəla kibe ahay inde. Anga nan, təren do wurwer aya kawa dədew ahay, aday njihen səkəffe kawa badəbada ahay. ¹⁷ Ben nga a kwanay lele pu do sə daliyugo ahay wa, anga ti naa zla kwanay à man sə sariya ahay, ti naa ndabay kwanay ù doh sə wazay ahay. ¹⁸ Ti naa ngəza kwanay pa 'am sə guverner ahay aday pa 'am sə bahay məduwen aya anga kwanay njavar uno ahay. Matanan ki gen side pa 'am a tinen ahay, aday pa 'am ana do sə pəra ahay re. ¹⁹ Kwa siwa siwa tə bənak kwanay à man sə sariya ahay nà, kā sa jilen à mível a kwanay inde: "Mi i ja həna nə maw, aday mi ja kəkəmw?" bay. Anga ki njiden 'am i nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan. ²⁰ Anga 'am ata i nay ahay dukwen à nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen ahay nà, Apasay a Bəbay a kwanay Mbərom.

²¹ «Matanan, mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anà do ahay aday tã vad atan. Bəbay ahay dukwen ti gan anà gwaslay a tinen ahay matana re. Gwaslay ahay dukwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday do ahay tã vad atan re. ²² Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna dōwan a kə səmak anan anà dəce ata hus à andav a inde nà, winen i tam. ²³ Kak do ahay ta gak alay tə kwanay ù kon ata nà, zlen way a kwanay ù kon hinen. Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Nen Wan su Do ni may ahay nà, ki mben apan sə zlangay alay pu kon sə Isəra'ila fok aday bay.

²⁴ «Do sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Matanan, do sa ga mer su way əga do dukwen, i zalay bahay su doh ata bay re. ²⁵ Do sə jangay kà sak a dəzle ù doh anà do sə jangan ata awan, kabay do si mer su way dukwen kà sak a dəzle à məduwen sə mazlab ana bahay su doh ata awan, ata winen kà slak kutok. Kak aday tə ngamak uno i nen bahay su doh "Bə'elzebul †" nà, ti təra kwanay do su doh uno ahay fok à məndak kə zalak kutok bidaw?»

Lele sə jəjaran nà, anà wayaw?
Lukas 12.2-9

²⁶ «Anga nan, na wa: Kə jəjiren anan anà do sa ga alay tə kwanay ahay bay. Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsoək aya asəsoək fok, ti sləne zek kutok. ²⁷ Way uno sa jak ikwen mənuko taayak ataya fok, jen anan pə ide sə do ahay fok kutok re. Way a kwanay sə sləne mə səsoək asəsoək ataya nà, jen anan pə zavay wa kutok. ²⁸ Kə jəjiren anà

†† Ca pə Laataanooji 19. ‡ Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

do sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay. Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom. Winen nà, i mba apan sə lize anan zlay si zek tə sifa a təkə à məkə sə mərda ata awan. ²⁹ Tə dala anak mənjoek nà, ti pəkak apan kədəye ahay ngwer cew bidaw? Kədəye ataya nà, inde kərtek sə slahay pa nga mburom wa à məndak mənjoəna Bəbay Mbərom sa gan may nà, inde daw? ³⁰ Kwanay həna dukwen, kwa sibək sa nga a kwanay, tinen mə baslay aya fok kərtek kərtek. ³¹ Anga nan, na jak ikwen: Kə jəjiren bay, bina kwanay kə zilen kədəye ahay bayak a asanaw!

³² «Natiya, kak dōwan a kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay "Nen dō a Yesu!" nà, nen dukwen, ni ja pa 'am ana Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata: "Winen dō uno!" cite. ³³ Əna dōwan kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen dukwen ni jan anà Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, na san anan bay ite re.»

Yesu a nay anan nə zay bay, əna maslalam

Lukas 12.51-53, 14.26-27

³⁴ «Natiya asa, kə jilen sa jəka na nay ahay nà, sə gəbay ahay zay bay. Na nay sə gəbay nə zay bay, əna maslalam. ³⁵ Nen na naa njak anan atə wan pi zek tə bəbay anahan, aday atə dəna dalay a pi zek tə may anahan, atə dalay sa wan pi zek tə jəje anahan. ³⁶ Saa təra pi zek dō manide ahay nà, dōwan aya ù doh pə kərtek ata awan.

³⁷ «Dōwan a kà sak a pəlay bəbay anahan kabay may anahan zal sə pəlay nen cəna, winen kà slak njavar uno bay. Aday dōwan kà sak a pəlay wan anahan kabay dəna anahan zal sə pəlay nen cəna, kà slak njavar uno bay re. ³⁸ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan mə zəlɲgad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kà slak njavar uno bay re. ³⁹ Dōwan a kà nak anan sa tam anan sifa anahan tə alay anahan a cəna, i lize anan adəka bugol. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, ata i njad anan way anahan adəka.»

Mərdok anga sə təma njavar a Yesu ahay

Markus 9.41; Lukas 10.16

⁴⁰ «Dōwan a kə təmahak kwanay, a təma nà, nen awan. Aday dō sə təma nen dukwen, a təma dō sə slənay ahay nen ata awan. ⁴¹ Dōwan a kə təmahak dō maja'am a Mbərom anga winen dō maja'am a Mbərom cəna, i njad mərdok anahan kawa ana dō maja'am a Mbərom ata awan. Aday dōwan a kə təmahak dō didek a anga winen dō didek a cəna, i njad mərdok anahan kawa ana dō didek ata re. ⁴² Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: Kuwaya dōwan a kə varak anan kwa a'am mə taslay a anà dō ma kac a kərtek à wulen sə njavar uno a anaya anga winen njavar uno nà, i njad magwagway anahan acəkan.»

Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata, a slan dō ahay à man a Yesu

Lukas 7.18-35

11 Natiya kutok, Yesu a ndav anan sə dakan anan way anà njavar anahan ahay kuro nga cew ataya cəna, a zla way anahan à man maza aya awan, anga a nan sə tətakan anan aday sə wazan anan 'am a Mbərom anà dō sə wulen su doh sa man ataya fok.

² À alay ata ite, Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata aday nà, winen à dangay. A sləne ləbara si mer su way ana Yesu Almasihu sa ga ataya nà, a slənay anan njavar anahan ahay ite, tã nay pə cakay ana Yesu ³ saa cəce panan wa: «İken nà, Almasihu dōwan a manay sə sləne i nay ahay mba ata daw? Kabay m̃a ba dō maza daw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zlen, təkəren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə sləne aday way a kwanay sə canan ataya awan. ⁵ Huruf ahay tə təkak ide, vədal ahay tinen apan ti zla tə saray a tinen, aday dō mə dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tə mbərak. Mədəngazlak ahay, tinen apan ti sləne way tə sləmay a tinen ahay re, dō ma mac aya tə slabakak ahay à məkə wa, aday dō mətawak aya tə slənek ləbara sa 'am mugom awan. ⁶ Ataslay mivəl i təran anà dō aday kə mbəsakak sa daf upo nga itəbay ata awan.»

⁷ À alay a njavar a Yuhana ahay tinen apan ti zla way a tinen kutok ata nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su dō ata awan, a wa: «Ki zlen à kibe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i bal anan ata daw? A'ay! ⁸ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu dō aday winen ma pak zana kəlfedede aya ata daw? Dō sa pak zana kəlfedede aya dukwen, tinen nà, ù doh sə bahay ahay. ⁹ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kərtek a kutok anaw? Pu dō maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen dō maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay dō maja'am a Mbərom ahay re. ¹⁰ Anga 'am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa: "Həna ni slan dō maslan uno, i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele. †"

¹¹ «Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: À wulen su dō sə njahay ahay pə daliyugo nà, dōwan inde sə zalay anan Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata nà, ibay. Aya əna, dō ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə məduwen. ¹² Kwa a bənay ahay à alay Yuhana sə dazlan sə wazan anan 'am sə bahay a Mbərom anà dō ahay hus ahay həna ata nà, dō manide ahay inde ta gak vəram tə bahay a Mbərom, aday a nan atan sə ngəzar anan. ¹³ Hus ahay pə Yuhana sə dəzley, Deftere Tawrita a Musa, tə Deftere mbala ana dō maja'am a Mbərom ahay fok, ta jay ahay nà, pa 'am sə bahay a Mbərom awan. ¹⁴ Kak ki təmihen 'am uno kəmaya, 'am ana Deftere sa ja pə amay ana Eliya ata nà, kə tərak tə

† Ca pə Malakiya 3.1.

Yuhana kutok. ¹⁵ Sləmay inde pə dōwan a sə sləne 'am a anan cəna, â sləne.

¹⁶ «Do a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ni ga atan minje cəna, tə gwaslay ahay sə njahay pə zavay sə wulen su doh, ti zlahan ayak anà gwaslay sa day hinen ataya, ta wa: ¹⁷ «Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gin-gec, kə yimen bay re!» ¹⁸ Bina Yuhana kà nak, a pa way sa pa kəray bay, a sa mahay bay re, ta ja apan ta wa: «Winen tə setene à nga!» ¹⁹ Nen Wan su 'Do na nak, na pa daf kəray, na sa mahay kəray. Tinen apan ti ja upo re, ta wa: «Cen apan! 'Dowan a anan nà, do sə kutov, do sə vaway nga, aday winen car su do sə cakal jangal ahay pi zek tu do sə atahasl ahay.» Aya əna, do ahay ti san kəlire ^{††} ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

Dəce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan

Lukas 10.13-15

²⁰ Yesu a dazlan, a gafan 'am anà do sə wulen su doh aya aday winen sa ga uda zek məduwen sə masuwayan anahan ahay ataya awan, anga tə ngəmak sa yam pə ines a tinen ahay itəbay ata awan. ²¹ A ja, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dukwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tã ga atan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, do sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti kukot rəba pa nga aday sə dakay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didek awan.

²² Anga nan, nen apan ni dakak ikwen anan həna: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

²³ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom daw? Matana bay! Ki zla nà, à məkə sə mərda adəka coy. Anga masuwayan aya ma ga àga iken ataya nà, abay à ga nə tinen ma ga aya nə à wulen su doh sə Sodoma nà, ata tiya winen i ga inde hus biten cite re. ²⁴ Anga nan, ni jak ikwen: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana Sodoma i dan 'am kawa ananak bay.»

Yesu i dakan anan cəved sa man uda anà do ahay

Lukas 10.21-22

²⁵ À alay ata awan, Yesu a ja, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dakak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dukwen abay kə dərək anan pu do sə kəlire ahay wa, pu do sə asan way ahay wa. ²⁶ Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²⁷ Matanan, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəbay uno kə varak uno anan way ahay fok. 'Dowan sa san Wan a Mbərom nà, ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dōwan sa san Bəbay Mbərom

dukwen ibay, si nen wan anahan awan, tu do aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.

²⁸ «Kwanay do ma ya nga aya, kwanay tə way ma ba aya pa nga ata awan, hayak ikwen ahay pə cakay uno, aday ki njiden sa man uda awan. ²⁹ Pərihen anan azar lele nà, anà 'am uno ahay, tətiken way pi nen wa, anga nen nə do səkəffe awan, ki gen dəce à alay uno wa itəbay. Ata aday, sifa a kwanay ahay ti man uda awan kutok. ³⁰ Anga 'am uno ahay nen sa jak ikwen ataya nà, ti njahak ikwen pa may. Way nen sə dafak ikwen uda pa nga ata nà, i ba pikwen bay.»

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Markus 2.23-28; Lukas 6.1-5

12 Pə luvon a inde nà, Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Njavar anahan ahay ta kad ndaw aday ta pa, anga may a han patan. Əna, pac ata nà, luvon sa man uda awan. ² Farisa ahay tə canan à way a tinen sa ga ata cəna, tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Ca apan, njavar anak ahay nà, ta ga way aday təde abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nə, angamaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu do anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkəmwaw? ⁴ Dawuda a zla à jawjawa sə mazlab a Mbərom inde, a ray pen ma ga nga a anga Mbərom, ta pa tu do anahan ahay. Aday abay təde sa pa pen ataya nà, si do sə gədan dundo anà way anga Mbərom ahay taayak bidaw?

⁵ «Kabay kula kə jingen Tawrita itəbay daw? Do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom nà, ta ga mer su way à doh sə mazlab a Mbərom nə pac pac, kwa tə luvon sa man uda awan. ⁶ Tə winen ata təkə dukwen, ines inde patan ibay re. ⁶ Ni jak ikwen həna: Do sə zalay doh sə mazlab a Mbərom inde həna à man a anan.

⁷ «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, Mbərom a wa: «U no do ahay tã gan sumor i zek ahay, bina u no tã vuro gəhaw ma sla dundo aya bay. ⁸ Ata nà, abay kə sənən anan 'am ata nà, ki viren anan ines anà do mənəna ines ahay həna biten ataya bay. ⁸ Bina nen Wan su 'Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan

Markus 3.1-6; Lukas 6.6-11

⁹ Natiya awan, Yesu a slabak, a zla à doh sə wazay a inde. ¹⁰ Dowan a inde à man ata, winen ma mac alay awan. Aday dukwen Farisa ataya, a nan atan sa man anan mungok anà Yesu pa sa ga mer su way pə luvon sa man uda ata awan. Anga nan tə cəce pə Yesu wa: «Tawrita a mənuko kə varak uko cəved sa mbar do pə luvon sa man uda awan daw?»

† Ca pə Malakiya 3.23-24. †† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

‡ Ca pə 1 Samiyel 21.2-7. †† Ca pə Limle 28.9-10. †† Ca pə Hose'a 6.6.

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Hinahibay tēman anak inde, aday kē slahak panak à mēke inde nà, ki gəbay anan à mēke wa, kwa â ga nē pə luvon sa man uda awan bidaw? ¹² Tə dīdem a nà, do a zalay tēman bidaw? Anga nan, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kwa pə luvon sa man uda awan.»

¹³ Yesu a jan anà dōwan a ma mac alay a ata kutok: «Ndədoy anan alay!» Dōwan ata a ndədoy anan alay acəkan, alay anahan kē pəsakak kawa alay a hinen ata re. ¹⁴ Matana awan, Farisa ataya ta nay ahay uho, tē halay nga, aday tē pəlay cəved sē lize anan Yesu kutok.

Do si mer su way a Mbərom sə walay ata awan

¹⁵ Aday Yesu a sləne ləbara a tinen ata cəna, a slabak à man ata wa, a zla way anahan. Do ahay tē pərahak anan azar bayak a re, aday a mbar anan do dəvac aya fok. ¹⁶ A gafan atan 'am pi zek wa lele, tã sa jan anà dōwan winen wayaw bay. ¹⁷ Natiya awan, 'am a Mbərom sa ja tē dungo ana Ezaya ata a tēra dīdek a kutok. Mbərom a wa:

¹⁸ «Do si mer su way uno nen sə walay ata, həna!

Winen nà, ləliwe uno awan,

nə taslay anan mivél nə tē winen awan.

Ni slənak ayak apan Apasay uno.

I dakan atan anan dīdek uno anà do su kon ahay fok.

¹⁹ I ngam sə tēre tu do bay, i zlah awan itəbay.

Dōwan sə sləne dungo anahan pə cəved ibay.

²⁰ Gusuko winen apan i kad coy dukwen, winen i ndav a wa bay,

lalam winen apan i mbacay coy dukwen, winen i ndəvan wa alay itəbay re,

hus pə luvon mbala dīdek anahan saa tavay nga ata awan.

²¹ Do ahay fok ti dəfan ide nà, anà sləmay anahan kərtek. †»

Yesu a razl setene ahay tē mēgala a Mbərom

Markus 3.20-30; Lukas 11.14-23

²² Pə dəba anahan a wa nà, tē gəban ahay dōwan a inde, winen hufof awan, aday maandak a re, anga setene inde anan à nga. Yesu a mbar anan. Dōwan ata a ja 'am, a canan ide kutok. ²³ Way a sə tēra ata a gan masuwayan anà man su do ata fok. Ta ja, ta wa: «Dōwan a anan nà, winen Wan ana Dawuda mənuko sa ba ata bidaw?»

²⁴ Aya əna Farisa ahay tē sləne cəna, ta ja, ta wa: «Dōwan a anan nà, sə varan mēgala sa razl anan setene ahay nà, Bə'elzebul †† bahay sə setene ahay.»

²⁵ Yesu a san ajalay nga a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: «À bahay a wura wura fok cəna, kak do anahan aya 'am kà zlak atan pi zek bay nà, bahay ata i nes wa. Wulen su doh a wura wura, gulom su doh a wura wura dukwen, kak do ahay uda ataya 'am kà zlak atan pi zek sabay cəna, i tavay nga sabay re. ²⁶ Kak Fakalaw bahay sə setene ahay winen apan i razl setene ahay nà, 'am kà zlak atan pi zek tu do anahan

† Ca pə Esaaya 42.1-4. †† Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

aya sabay. Matanan bahay anahan a i tavay nga sabay re. ²⁷ Kak nen na razl setene ahay tē mēgala ana Fakalaw nà, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay nē tē mēgala à waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nà, wan a kwanay aya awan. ²⁸ Tə dīdem awan, na razl setene ahay tē mēgala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənən anan kutok, bahay a Mbərom kà nak ahay à wulen a kwanay.

²⁹ «Matana re, dōwan saa zlan ù doh ù do gədan a saa ngəzəray panan way anahan ahay nà, ibay. Si kē lahak apan kurre kē jawak anan dōwan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nà, na.

³⁰ «Dōwan aday winen ti nen bay cəna, ata winen do manide uno. Dōwan a kà mak uno zek sə halan nga anà do ahay bay, ata winen a i tan atan 'am. ³¹ Anga nan ni jak ikwen həna, do zənzen a kē nəsək kabay kē jənək anan pa 'am anà Mbərom nà, Mbərom i pəse anan ines anahan ata awan. Aya əna, kak dōwan a kē jənək anan pa 'am anà Apasay Cəncan a nà, ata Mbərom i pəsen anan ines anahan ata itəbay fok.

³² Matanan re, kwa dōwan a nə a ja 'am lelibay a pa Wan su Do, Mbərom i pəsen anan ines anahan ata, əna do sa ja 'am lelibay pa 'am ana Apasay Cəncan ata nà, Mbərom i pəsen anan ines anahan ata kula ite sabay, kwa həna pə luvon sə biten, kwa pə luvon saa nay.»

Dədəzl si sé tē wan anahan aya awan

Lukas 6.43-45

³³ «Kak dədazl si sé a nə sumor a cəna, wan anahan a i tēra sumor a re. Aday kak dədazl si sé a nə sumor a bay ite, ata wan anahan a dukwen nə sumor a bay re cite. Anga nan, ta san dədazl si sé nà, pa wan a wa.

³⁴ Kwanay aday nà, zahav su kōn ahay, ki mben apan sa ja 'am lele aya nə kəkəməw? Bina təbəlem su do a ja nə way sa nay ahay à mivél anahan wa. ³⁵ Do lele a nà, a san sa ja 'am zle ləfədefe, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivél anahan lele ata wa. Matanan, do sə huwan dukwen a ja nə 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivél anahan a lelibay ata wa re. ³⁶ Nen ni jak ikwen həna: Pə luvon a Mbərom sa ga sariya ata nà, do ahay ti mbədahan apan anà nga a tinen ahay pa 'am a tinen ahay ma ja aya lelibay ataya fok. ³⁷ Mbərom i ban iken, kabay i mbəsək iken nà, anga 'am anak ma ja awan.»

Do ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Markus 8.11-12; Lukas 11.29-32

³⁸ Natiya awan asa, do ahay à wulen sə Farisa ahay pi zek tē miter sə Tawrita aya ta jan anà Yesu, ta wa: «Miter, a nan umo, ga masuwayan sə way kərtek sə dəkay anan nà, Mbərom a sə slənay ahay iken acəkan ata awan.»

³⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Do sə biten ahay nə huwan aya fok, do sə mbədahan lən anà Mbərom ahay. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə awan sabay, kak si

masuwayan sə təra pə Zonas, do maja'am a Mbərom ata aday. ¹⁴⁰ Kawa ana Zonas sa ga luvon ahay maakan à kutov sə kələf məduwen a inde ata nà, nen Wan su Do ni ga matanan luvon ahay maakan à məkə inde re. ⁴¹ Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, do sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu do sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga do sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dukwen, do sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.

⁴² «Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà do sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dären təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan †. Əna, cen apan həna kutok, do sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dowan a ngam sə sləne 'am anahan bay re.»

Amay ana setene à mivél su do inde

Lukas 11.24-26

⁴³ «Setene kà nak ahay ù do wa nà, i zla à man kibe inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nà, ⁴⁴ i jan anà nga anahan: "Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan." Kà sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a ma-ma'am ata mə ndakay awan, mə faday a lele, dowan uda ibay. ⁴⁵ Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cuwbe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dowan ata inde. Aday anjahay ana dowan ata nà, lelibay zal pa sə kukwa ata wa asa. Natiya dukwen, i tərən anà do sə biten a huwan ataya fok nà, matanan re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Markus 3.31-35; Lukas 8.19-21

⁴⁶ Yesu winen apan i jan 'am ata anà do ahay mba, mərak anahan ahay tatə may anahan ta nay, tə tavay uho. Ta gan may sa ja 'am tə winen. ⁴⁷ Dowan a a jan anà Yesu, a wa: «Atə may anak tatə mərak anak ahay, tinen mə tavay aya uho. A nan atan sa jak 'am.»

⁴⁸ Yesu a mbədahan apan, a wa: «May uno nà, wayaw? Mərak uno ahay nà, maya anaw?» ⁴⁹ A sukwe alay pə njavar anahan ahay, a wa: «Sə təra mərak uno ahay aday may uno nà, tinen. ⁵⁰ Anga do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, sə təra may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

Jike su do sa casl ndaw

Markus 4.1-9; Lukas 8.4-8

13 Natiya kutok, pə luvon ata kərtek awan, Yesu a nay ù doh wa, a zla way anahan sa jan 'am anà do ahay pa 'am sə bəlay. ² Do ahay bayan a tə mindel ta nay ahay pə cakay anahan. Anga nan, a jan way anahan sə njahay à kwalalan inde. Do ahay ite tə tavay

† Ca pə Zonas 1 - 4. †† Ca pə 1 Laamiibe 10.1-13.

pa 'am məgujunguje. ³ Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tə jike ahay.

A jan atan, a wa: «Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. ⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pə cəved, aday məvuhom ahay tə dāgay anan. ⁵ Zahav azar a, a guce pə saray pəkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay. ⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay. ⁷ Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna zahav azar awan, a guce à məndak pə yugo lele awan. Ta nah bine siwaw nà, nga sa ndaw kərtek a cəna, hawal sa ndaw apan nə səkat, azar a kwa kuro mbərka, hinen ahay dukwen inde apan kwa kuro maakan.» ⁹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Sləmay inde pə dowan a nə, à sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Markus 4.10-12; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pə dəba anahan a wa nà, njavar anahan ataya ta zla à man anahan sə cəce panan, ta wa: «Ka taa jan 'am anà do ahay tə jike nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi dər aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kə gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Aday do a azar a nà, Mbərom kə varak atan cəved sa san anan itəbay. ¹² Do aday way anahan ahay inde nà, i njad apan re, way i ga inde apan bayan a kutok. Əna, do aday awan anahan inde ibay ata, i lize anan mbala anahan a mənjoek ata re. ¹³ Natiya, na jan atan 'am tə jike nà, anga ti ca apan, əna tə canan bay, ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay, ti san awan bay re. ¹⁴ 'Am mbala ana Ezaya sa ja ata a təra patan kutok. Mbərom a wa:

«Ki pəken sləmay, əna ki slənen awan bay. Ki cen apan tə ide, əna ki cinen anan anà awan bay.

¹⁵ Anga do ataya nà, tə tacak anan ide, anga aday tē canan anà awan bay, tə dəngəzlak anan sləmay a tinen, anga aday tē sləne awan bay, tə dərziak anan mivél a tinen, anga aday tē san awan bay.

Bina, abay ti mbədahan ləen anà ines a tinen ahay, aday ni mbar atan. †

¹⁶ «Əna kwanay nà, tislən mivél, anga ide a kwanay ahay tə canan à way ahay zle, sləmay a kwanay dukwen ti sləne way ahay re. ¹⁷ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do maja'am a Mbərom ahay bayan a pi zek tu do dīdek aya bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

‡ Ca pə Esaaya 6.9-10.

Yesu a pəsak anan jike su do sa casl ndaw ata awan

Markus 4.13-20; Lukas 8.11-15

¹⁸ «Natiya kwanay nà, sènen anan jike su do sa casl ndaw ata kutok: ¹⁹ Kuwaya, dowan a kè slènek lèbara sè bahay a Mbèrom, aday kè sènak anan bay cèna, Do sè Sədøk a nay ahay, a wudeh anan way a ma casl a à mivèl anahan inde ata awan. Cèved aday zahav sè guce apan ata nà, a ga minje tu do matanan ata awan. ²⁰ Do maza aya ite, tinen ta ga minje tē saray pəkərad, zahav sè guce apan ata awan. Tinen nà, tē slènek 'am a Mbèrom cèna, tē tēma anan tē ataslay mivèl awan. ²¹ Əna, 'am ata a pak sləlay à mivèl a tinen inde bay. Ti njahay mənjoek cèna, dāce i tan atan à nga, kabay ajuḡwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbèrom nà, ti mbəsak cèved sa 'am a Mbèrom. ²² Do maza aya ite, tinen ta ga minje tē wulèn sè adak zahav sè guce uda ata awan. Tinen tē slènek anan 'am a Mbèrom nà, ti sapat zek tē way sè daliyugo ahay, ti gan may à zliile sè daliyugo ahay. Way ataya nà, ti bənan mbiyed anà 'am a Mbèrom aday à nah bay. ²³ Əna do azar aya nà, tinen ta ga minje tē yugo lele awan, zahav sè guce uda ata awan. Tinen kutok, tē slènek 'am a Mbèrom nà, ti san anan. Anga nan, ta zla nga uho pə 'am a Mbèrom. Ti nah aday hawal sa ndaw ahay ti ga patan nə səkət, kwa kuro mbərka, kabay kwa kuro maakan.»

Jike sè azay sa sla à wulèn sa ndaw inde

²⁴ Asa, Yesu a gan atan jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbèrom a ga minje tu do aday a zla à guvo, a casl ndaw. ²⁵ Əna luvon a ga bine siwaw nà, à alay a do ahay tinen apan ti njak ahan ata nà, do manide a zla à guvo ata ite, a casl uda azay sa sla pa nga ana ndaw, a zla way anahan. ²⁶ Ndaw a hay, a har, a zla nga uho cəna, azay sa sla ata a ha, a har, a kay anan nga anahan uho cite. ²⁷ Do sa ga mer à guvo ana dowan ata ataya ta zla à guvo nà, ta may, ta jan: "Ka casl à guvo nà, ndaw asənə, aday azay sa sla a hay ahay uda awanaw?" ²⁸ A mbədahan atan apan, a wa: "Sa casl uda nà, do manide uno." Do ataya tē cəce panan, ta wa: "A nak mē ndaha anan wa hənə dāw?" ²⁹ A mbədahan atan apan: "A'ay, anga ki i ndihen anan pi zek ta ndaw! ³⁰ Mbəsiken anan tātə nah pi zek hus pə luvon sa car ndaw aday. Ata ni jan anà do si mer su way uno ahay: 'Binen anan azay sa sla, viken anan, aday hilen anan nga anà ndaw i de uno kutok.'"»

Jike sè zahav sa wan sè bəzan

Markus 4.30-32; Lukas 13.18-19

³¹ Yesu a jan atan 'am sè jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbèrom a ga minje nà, ta wan sè bəzan †. Do a gəba wan awan, a casl anan à guvo anahan inde. ³² Wan sè bəzan nà, ma kac a à wulèn sè zahav sè dēdazl sè way sè kibe ahay fok. Əna kak ta sak a casl anan aday kà hak ite nà, a har a zalay dēdazl si sé azar aya tē mēduwen. A har dukwen, kawa dēdazl si sé mē-

† Yesu a ga minje nà, ti sé sè àga tinen a inde.

duwen aya re. Məvuhom ahay ta mba apan sè njahay uda tu doh.»

Jike sè wudəh

Lukas 13.20-21; Markus 4.33-34

³³ Yesu a zəgahan atan anan 'am sè jike hinen asa, a wa: «Bahay a Mbèrom a ga minje nə tē wudəh. Uwar a ra mənjoek, a gan anan, a pak pə nuko anahan gəsədaf maakan. A lab anan nà, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

³⁴ Natiya kutok, Yesu a jan 'am a anaya anà man su do ata fok nə tē jike. Kà jak atan 'am sè awan maza mənjoəna jike bay. ³⁵ A ga matanan nà, aday 'am a Mbèrom mbala Ezaya sè vinde anan ata à tēra, bina Mbèrom a wa:

«Ni jan atan 'am tē jike,

ni dakan atan anan way mi dər a, kwa à alay a daliyugo dukwen mē ndakay a fan bay ataya awan. ††»

Yesu a pəsak anan jike sè azay sa sla à wulèn sa ndaw ata awan

³⁶ Aday kutok, Yesu a mbəsak anan man sè do ahay ahay uho, a zla way anahan à doh. Njavər anahan ataya tē hədəken ayak pə cakay, ta jan: «Pəsakan umo anan ahay jike sè azay sa sla à wulèn sa ndaw inde ata awan.»

³⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Do sa casl ndaw, winen Wan su Do. ³⁸ Guvo a nà, daliyugo. Ndaw a nà, do sè dəfan apan à Mbèrom ataya awan. Azay sa sla kutok nà, do sè dəfan apan anà do sè huwan ataya ite re. ³⁹ Do sè Sədøk sa casl azay sa sla ata nà, Fakalaw. Alay sa car ndaw dukwen, luvon sa ndaw anan daliyugo. Do sa car ndaw ahay dukwen, tinen maslay a Mbèrom ahay. ⁴⁰ Kawa ana do sa ra azay sa sla aday a vak anan ata nà, way i tēra pə luvon sa ndaw anan daliyugo dukwen matanan. ⁴¹ À alay ata nà, nen Wan su Do, ni slənay ahay maslay uno ahay aday ti fakan wa alay anà do sè huwan ahay aday sa man zek anà do ahay sa ga ines ataya fok à bahay a Mbèrom wa. ⁴² Ti lar atan dukwen à bərom sè uko inde. À man ata awan, ti yam ta sa rac slan ngərcəca. ⁴³ À alay ata kutok, do didek aya nà, ti dav kawa pac à bahay a Bəbay a tinen Mbèrom inde. Do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am a anan!»

Jike sè zliile mi dər aya awan

⁴⁴ «Bahay a Mbèrom a ga minje nà, tē zliile mi dər a à guvo. Do a njad anan, a dər anan maza awan, a zla tē ataslay mivèl awan. A sukom anan dala tē way anahan ahay fok, a sukom anan guvo winen sa dər anan uda zliile anahan ata kutok.

⁴⁵ «Asa, bahay a Mbèrom a ga minje tu do sa ga masa tē mēdine ahay. ⁴⁶ A njad mēdine lele awan, a sukom anan dala tē way anahan ahay fok, aday a sukom anan mēdine ata kutok.»

†† Ca pə Jabuura 78.2.

Jike sə kələf à zuvo inde

⁴⁷ «Matanan re, bahay a Mbərom a ga minje nə tə zuvo ma lar a à dəlov inde, a ray ahay kələf ahay bayan a cara cara ata awan. ⁴⁸ A rah lele nə, do sa ban kələf ahay tə ngəzahay anan uho kutok. Ti pəkay anan wa kələf ahay pə məgugujuje, tə walay a wa kələf lele aya à mbulo, aday kələf lelibay ataya dukwen tə guce atan. ⁴⁹ Way i naa tēra pə luvon sa ndav anan daliyugo dukwen matanan. Maslay a Mbərom ahay ti nay ahay, ti walay anan do sə huwan ahay à wulen su do didek aya wa. ⁵⁰ Ti lar anan do sə huwan ahay à bərom sə uko inde, aday ti yam ta sa rac slan a ngərcəca à man ata awan.»

Jike sə way məduwer aya pi zek tə way wiya aya awan

⁵¹ Yesu a cəce way pə njavar anahan ahay wa kutok: «Kwanay kə sənən way a anaya fok daw?»

Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Ayaw, mə sənak.»

⁵² Anga nan, Yesu a jan atan kutok: «Kak miter sə Tawrita inde, aday kə dəkak anan 'am sə bahay a Mbərom nə, kə tərak kawa bahay su doh sa ray anan way anahan ahay məduwer aya à doh wa pi zek tə way wiya aya təkə def uho ata awan.»

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Markus 6.1-6; Lukas 4.16-30

⁵³ Yesu a ndav anan sa ja 'am ataya nə, a zla way anahan ⁵⁴ à Nazaratu, kon anahan a sa har uda ata awan. A dazlan, a zla à doh sə wazay, a tətakan anan way anà do ahay à man ata awan. 'Am anahan ataya a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A njaday ahay kəlire sə asan way ata awanaw? Aday a mba apan sa ga masuwayan a anaya nə, waya sə varan gədan ata anaw? ⁵⁵ Winen nə, wan ana do sə cəced dədom ba? May anahan dukwen Mariyama. Məran aya dukwen, da san atan zle, atə Yakuba tə Yusufu tə Simon tatə Yuda. ⁵⁶ Mərak anahan ahay dənə aya dukwen, da san atan zle lele, tinen pə cakay a mənuko. Aday winen a njaday gədan matanan ata awanaw?» ⁵⁷ Anga nan, tə ngəmak sa dəf nga pə Yesu bay.

Yesu a jan atan kutok: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna à kon anahan awan, aday à doh anahan a nə, dowan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁵⁸ Yesu a ga masuwayan sə way à man ata nə, mən-joek ca, anga tə təmahak sa dəf apan nga bay.

Amac ana Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay

Markus 6.14-29; Lukas 3.19-20, 9.7-9

14 Ihe, à alay ata nə, Hiridus nə bahay a pə daliyugo sə Galile. A sləne pə ləbara ana Yesu nə, ² a jan anà do anahan ahay, a wa: «Dowan ata nə, i ga nə Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata kə mak uho. Anga nan, a mba apan sa ga masuwayan sə way ahay nə, na.»

³ Kwakwa ata nə, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nə, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà do ahay tã ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak à doh sə dangay. ⁵ Anga nan kutok, a nan anà Hiridus sa vad anan Yuhana. Aya əna, kə vədak anan bay, anga a jəjaran anà Yahuda ahay, bina ta ca pə Yuhana nə, do maja'am a Mbərom wanahan.

⁶ Pa pac a inde kutok, azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. Dəna a Hirudiya a inde, a nay, a gərvan pa 'am anà Hiridus tu do anahan mə ngamay ataya. Agərav ata a zlan à nga anà Hiridus, ⁷ a mbaday i varan way anà dənə ata kawa anahan saa cəce panan ata fok.

⁸ Dənə ata ite, a zla à man ana may anahan, a cəce panan: «Nə cəce nə maw?»

May anahan a jan nə: «Cəce nə, tē gədak ahay nga a Yuhana.»

A may à man ana Hiridus, a cəce: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay hənə à kwatama inde.»

⁹ Way a mə cəce ata kə zlak anan à nga anà Hiridus sabay. Əna ba kə mbadak anan pa 'am ana do anahan mə ngamay aya coy. Natiya kutok a jan anà suje ahay tã varan ahay nga a Yuhana anà dənə ata kawa anahan sə cəce ata awan. ¹⁰ Suje a zla à doh sə dangay saa gəday ahay nga ana Yuhana. ¹¹ Ta nay anan ta nga a Yuhana ma dəf a à kwatama inde, tə varan anan anà dənə a Hirudiya ata kutok. Winen ite a təma anan cənə, a varan anan anà may anahan. ¹² Njavar a Yuhana ahay ite, ta zla à doh sə dangay, tə gəbay anan məsinde ana Yuhana, ta la anan. Pə dəba anahan a wa, ta zla sə təkəren 'am ata anà Yesu.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dara

Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14

¹³ Yesu a sləne Yuhana kə məcak cənə, a slabak à man ata wa, a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay dəkdek, a zla way anahan kəcah pə do ahay wa à kibe. Do ahay tə sləne sa jəka tinen à kibe ata nə, ta nay ahay à wulen su doh ahay wa, tə pərahan azar à kibe tə saray. ¹⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cənə, a canan anà do ahay bayak awan. Do ataya ta gan i zek wa. A dazlan, a mbəran atan anan do sə dəvac a tinen ahay.

¹⁵ Suko a ga bine siwaw nə, njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Luvon winen apan i ga! Aday hənə dukwen mənuko à man kibe. Suwan, mbakan cəced anà do ahay tã zla à wulen su doh ahay. Ata ti njad sə sukom way sa pa ahay.»

¹⁶ Yesu ite, a mbədahan atan apan, a wa: «Ti gan may sa zla à man a bay, əna kwanay a viren atan way sa pa awan.»

¹⁷ Tinen ite tə mbədahan apan re, ta wa: «Awan inde pumo ibay! Inde hənə dukwen si tapa sa pen ahay dara tə kələf ahay cuwcuwwe coy.»

¹⁸ Yesu a jan atan: «Hayak ikwen anan ahay!» ¹⁹ A jan anà do ahay tē njahay pa nga sē gujed à mēndak. A gēba anan tapa sa pen a dāra ataya, tē kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngēran ayak anà Mbərom. A gēzla anan tapa sē pen ataya i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay, aday tē gēzlan anan anà do ahay. ²⁰ Do ataya fok ta pak, tē rahak bah bah. Njavar anahan ahay tē halan nga anà mē mbəsak ataya nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew re. ²¹ Do sa pa way à man ata dukwen, tinen mē baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, ta ga mbulo dāra, mənjenja sē baslay anan uwar ahay pi zek tē gwaslay aya awan.

Yesu a bar pa nga sē a'am tē saray

Markus 6.45-56; Yuhana 6.15-21

²² Pē dēba ana way ata wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē ján à kwalalan inde, aday tē lahan pa 'am sa zla pa day sē uho. Winen awan, i i mbəsak anan do ahay à dēba a tinen wa. ²³ Tē gēzla nga tē do ahay lele nà, a zla way anahan à bēzlom saa ga amboh, winen a taayan. Luvon a ga apan à man ata awan.

²⁴ À alay ata nà, kwalalan winen dēren coy. Mad winen apan i vawan nga anà kwalalan pa nga sē a'am, anga tē zlangay uda awan. ²⁵ Aday ide kē cēdek lele fan bay, Yesu a zla pē cakay a tinen cukwe cukwe pa nga sē a'am tē saray. ²⁶ Njavar anahan ataya tē canan winen apan i zla tē saray pa nga sē a'am ata cēna, tē jəjar pi zek yibyeb, ta wa: «Hēna anan nà, mēdahan.» Ta ma nga sa zlah pi zek, anga zlawan cərkəke.

²⁷ Aya ēna Yesu a canan atan cēna, a jan atan ayak 'am a kwayan'a, a wa: «Bēnen mbac lele, nen awan, kē jəjiren bay.»

²⁸ Piyer a jan 'am, a wa: «Bahay uno, kak iken acēkan nà, jo ahay i nen nà zlak ayak pa nga sē a'am tē saray a ite kwa!»

²⁹ Yesu a jan ahay: «Hayak!»

Piyer a dazay à kwalalan wa ca, a zla à man a Yesu tē saray aday pa nga sē a'am acēkan. ³⁰ Əna a canan ayak anà mad nà, a ma nga sē jəjar, aday a dazlan kwayan'a sē kəkar à a'am inde. Winen ite a zlah pi zek, a wa: «Bahay uno, tam nen ite!»

³¹ Natiya Yesu a bənan alay bəse, aday a jan kutok: «Adaf nga anak a kac ike daw? Sa gak hiyem hiyem nē maw?»

³² Ta ján way a tinen à kwalalan inde cew maya awan cēna, mad a mbəsak sa bal cite. ³³ Njavar anahan a azar ataya tē hēran nga, ta wa: «Acēkan, tē dīdem a nà, iken nē Wan a Mbərom.»

³⁴ Tē takasay ahay pa day sē agay lele nà, ta zla à kon sē Gənesaret. ³⁵ Do su kon ataya ta san anan Yesu lele cēna, ta tar anan 'am a pē daliyugo a tinen fok. Anga nan, do ahay ta ray anan ahay do sē dēvac ahay fok.

³⁶ Ta gan amboh à mbəsakan cəved anà do dēvac ataya tē laman alay kwa anà 'am sē zana anahan, aday tē mbar ite. Do sē laman ataya fok, tē mbərak acēkan.

Atətak way sē bije ahay

Markus 7.1-13

¹⁵ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tē miter sē Tawrita aya ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, pē cakay ana Yesu. Tē cēce panan, ta wa: ² «Njavar anak ahay nà, tē pərahan azar anà atətak way sē bije ahay bay nē angamaw? Bina, ta pa daf mənjenja sē banay alay kawa atətak way sē bije ahay.»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Aday kwanay dukwen, tē atətak way a kwanay nà, kē nēsen anan 'am a Mbərom angama kēla anaw? ⁴ Anga Mbərom a ja nà: “Dəfan apan anà bəbay anak tē may anak †” aday “Kuwaya dōwan a kà jak 'am lelibay a pē bəbay anahan kabay pē may anahan nà, sa vad anan. ††”

⁵ Əna kwanay ki jen nà, kak dōwan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nà, kē tərak anà Mbərom.” ⁶ Ata i dəfan apan anà atə bəbay tē may sabay. Matanan kutok, kē nēsen anan way a Mbərom ma ban awan, anga sē pərahan azar anà atətak way sē bije ahay. ⁷ Kwanay aday nà, mbadəmbada aya awan. Ezaya kà jak pikwen 'am a Mbərom dīdem awan, Mbərom a wa:

⁸ “Do anaya tē hēro nga nà, ta 'am dəkdek, mivēl a tinen aya nē dēren ti nen.

⁹ Tinen apan ti dukwo gərmec à vo nē kəriya awan.

Bina tinen apan ti tətakan anan anà do ahay nà, way sa nga a tinen ahay dəkdek. ††»

Way sa ga məsagar pu do

Markus 7.14-23

¹⁰ Yesu a ngaman ayak anà do ahay tē nay pē cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, sənēn 'am a anan. ¹¹ Saa ga məsagar pu do nà, way sa zla ta 'am i zek su do ata bay. Əna way sa ga məsagar pu do nà, way sa nay ta 'am i zek wa adəka.»

¹² Njavar anahan ahay tē hədəken ayak pē cakay ta jan, ta wa: «'Am anak a sa ja ata nà, kē cəbak anan anà Farisa ahay nē, ka san bidaw?»

¹³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zahav sē way a aday Bəbay uno winen à bagəbaga mburom ata sa casl bay ata cēna, ti ndaha wa zek. ¹⁴ Mbəsiken atan. Tinen nà, hurof sē bənan alay anà hurof ahay adəka. Kak aday do hurof a winen apan i bənan alay anà do hurof a cēna, ti slahay nē cew maya à gujar inde.»

¹⁵ Natiya kutok, Piyer a jan, a wa: «Dakan umo anan 'am sē jike ata ite!»

¹⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Hus hēna dukwen, kwanay kē sənēn fan bay daw? ¹⁷ Way sa zla i zek su do ta 'am nà, a zla nē à kutov a way anahan, a may uho tē mətīlen, kē sənēn bay re daw? ¹⁸ Əna way sa nay uho à do wa ta 'am nà, a nay ahay nē kwa à mivēl wa. Ata sa ga məsagar pu do nà, way ata kutok. ¹⁹ Anga sa nay à mivēl su do wa kutok cēna, way kawa ajalay nga lelibay aya, avad nga su do, aga mēdigwed, aga vuwar, akar, agad mungwalay, agədan azar à do. ²⁰ Natiya, sa

† Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. †† Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewinjo'en 20.9. ‡ Ca pə Esaaya 29.13.

ga mäsagar pu do kutok nä, way ataya awan. Bina, apa way mänjäna sə banay alay kawa ana bije a kwanay ahay sa ja nä, a ga mäsagar pu do bay.»

Uwar a inde winen Kanana ahay a daf nga pə Yesu
Markus 7.24-30

²¹ Yesu a slabak way anahan à man ata wa, a zla way anahan pə daliyugo sə Tirus tə Sidon. ²² À man ata awan, uwar a inde, do sə pəra, winen Kanana ahay. A nay à man ata wa, pə cakay ana Yesu, a jan: «Bahay uno, wan a Dawuda, mo zek ite, bina dəna uno winen tə setene awan, a bənan dəvac bayak awan.» ²³ Əna Yesu kə mbədahak anan apan bay.

Əna njavar anahan ahay ta nay, ta jan, ta wa: «Miter, kem, bal anan aday à mbəsak iken, bina winen apan i vawak uko nga tə abəbal awan.»

²⁴ Yesu a mbədahan apan anə njavar anahan ahay, a wa: «Nen mə slənay a nə, anga do sə pəra ahay bay. Əna nen mə slənay a nə pə təman mə lize aya à wulen sə Isəra'ila ahay wa ata awan.»

²⁵ Uwar ata a hədek pə cakay anahan asa, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Bahay uno, mo zek!»

²⁶ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Sə gəba anan way sa pa sə gwaslay ahay, sə varan anan anə kəla ahay nä, sumor a daw?»

²⁷ Natiya kutok asa, uwar ata a wa: «Matanan, bahay uno, əna kəla ahay dukwen ta pa way sə pəpas pə tuwez ana bahay a tinen ahay wa re asanaw?»

²⁸ Yesu a ja, a wa: «Iken uwar a anan, adaf nga anak nə məduwen awan. À tərak nə kawa ananak sə pəlay ata awan.»

Natiya, à alay ata ite, dəna anahan ata a mbar.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

²⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan pa 'am sə bəlay sə Galile. A ján à bəzlom, a njahay way anahan à man ata awan. ³⁰ Man su do a a nay ahay pə cakay anahan, ta zlan anan ayak tu do mə kuray saray aya awan, do hurof aya awan, do vədal aya awan, do maandak aya awan pi zek tu do sə dəvac ahay bayak a cara cara. Tə nahay atan fok pə cakay à Yesu, aday a mbar atan fok re. ³¹ Ana do sə dəvac ahay sa mbar fok ata nä, a gan masuwayan anə do ahay bayak a cite, anga tə canan anə do maandak aya ta ja 'am kutok, do vədal aya tə mbərak, do ma mac saray ataya tinen apan ti zla kutok, hurof ahay tə canan ide zle coy kwaler kwaler. Tə dazlan sə həran nga anə Mbərom sə Isəra'ila ahay.

Yesu a varan way sa pa anə do ahay ti ga mbulo fudo
Markus 8.1-10

³² Yesu a ngaman anə njavar anahan ahay, a jan atan: «Do a anaya tu go ì zek wa, anga mənuko pə kərtek a luvon maakan həna, way sa pa ibay. Ni mba apan sə mbəsak atan tã zla agay ta may awan bay, anga ti sa ga bəle pə cəved.»

³³ Tinen ite ta jan: «Aday di njaday way sa pa anga do a anaya fok à kibe inde à man a anan awanaw?»

³⁴ Yesu a cəce patan wa kutok: «Tapa sə pen inde pikwen nə jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwbe, tə kələf ahay mənjöek.»

³⁵ Matanan Yesu a jan anə do ahay tē njahay à mən-dak. ³⁶ A gəba anan tapa sə pen a cuwbe ataya awan, pi zek tə kələf a təke, a gan ayak suse anə Mbərom, a gəzla anan ì zek wa, a varan anan anə njavar anahan ahay tē gəzlan anə do ahay. ³⁷ Do a mə halay nga ataya fok, tinen mbulo fudo, mänjäna sə baslay anan uda uwar ahay pi zek tə gwaslay ahay. Ta pak, tə rahak fok a tinen awan. Tapa sə pen mə mbəsak ata nä, a ga cəkarak cuwbe re.

³⁹ Coy, Yesu a mbəsak anan do ahay tə gəzla nga. Winen a a ján à kwalalan inde sa zla pə cakay sə wulen su doh sə Magadan.

Farisa ahay tə Saduki ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Markus 8.11-13; Lukas 12.54-56

16 Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tə Saduki ahay tə tavay den pə cakay anahan. Tə cəce panan wa masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa, anga ta gan may sa ban anan pə kwande. ² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pac kə slahak ù doh nä, zamburom a ca ngələbaba, ata ki wen: "Sidew nä, pac i dav." ³ Aday duwdew sa pac sə sləray ahay ite, kak matapasl kə də-fak aday a ca ngələbaba nə ki wen: "Biten nä, iven i ga." Way sa ga à mburom tə way saa təra pə daliyugo fok nə kə sənən a agəzlan anan alay pi zek wa nə lele, aday kə sənən pə way sə təra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nä, angama kutok anaw? ⁴ Do sə biten ahay nä, huwan aya aday tə mbədahan ləen anə Mbərom re. Tinen ta gan may nä, anə masuwayan. Əna ti canan anə masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, do maja'am a Mbərom ata aday.»

A mbəsak atan à man ata awan, a zla way anahan.

Wudah sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay

Markus 8.14-21

⁵ Aday à alay a tinen apan ti takas bəlay nä, njavar anahan ahay tə mbədəkek anan nga sə gəba tapa sə pen à alay inde. ⁶ Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen, bənen nga a kwanay nə lele pə wudah sə Farisa ahay tə Saduki ahay wa.»

⁷ Əna tinen ta ja à wulen a tinen inde nä: «I ga nə a ja pə pen də gəbak à alay inde bay ata awan.»

⁸ Yesu ite a san way a tinen a sə bayak ata zle re. Anga nan, a cəce patan wa, a wa: «Kə bayiken, na ja nə anga tapa sə pen inde pikwen ibay nä, angamaw? Kwanay munok aya pa sa daf nga pə way. ⁹ Kə sənən apan fan bay daw? 'Am sə pen tapa dāra, aday do ahay mbulo dāra ta pak, tə rahak aday kə mbəsakak re ata, aday kə riħen anan cəkarak ahay ata nä, kə mbədəkek ikwen à nga wa daw? ¹⁰ Aday 'am sə pen tapa cuwbe

nen sə varan anà do ahay mbulo fudo, ta pa, ta rah, aday kə rihen anan cəkarak ahay ata nà, kə sənən apan sabay kələdaw? ¹¹ Na jak ikwen nə 'am sə pen bay. Kwanay kə sənən bay nà, angamaw? Aya əna, bənen nga a kwanay pə wudah sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay wa lele.»

¹² Natiya kutok, ta sa san sa jəka a jan atan nə pə wudah sə pen bay, əna pə atətək way sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay nà, na.

Piyer a dakay anan nà, Yesu nə Almasihu, Wan a Mbərom

Markus 8.27-30; Lukas 9.18-21

¹³ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a slabak, a zla way anahan pə cakay sə wulen su doh a sə ngaman Kaysariya Filipi ata awan. À man ata awan, a cəce 'am pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen, nen Wan su 'Do nà, nen nə wayaw?»

¹⁴ Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nà, iken Yeremiya, do maja'am a Mbərom, kabay iken do hinen à wulen su do maja'am a Mbərom ahay.»

¹⁵ Yesu a cəce asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen wayaw?»

¹⁶ Simon Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, Almasihu, Wan a Mbərom, bahay sə sifa.»

¹⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken Simon, wan ana Zonas, iken nà, Mbərom kə dəfak apak alay sə mazlab anahan coy. Anga sə dakak anan way a didek ata nà, Bəbay uno winen à bagəbaga mburom ata awan, bina do zənnen a bay. ¹⁸ Pak sləmay, ni jak 'am inde həna: Iken nə Piyer, kawa sa ja nà, Pəkərad. † Pə pəkərad a anan kutok, ni halan apan nga anà do sa dəf upo nga ahay fok, aday məgala sə məke i i mbasay patan bay. ¹⁹ Ni varak lakile sə təba anan məsudoh sə bahay a Mbərom à alay inde. Aday way anak saa ban pə daliyugo cəna, winen ma ban a matanan à mburom re. Way anak saa pəsək anan pə daliyugo ite dukwen, winen mə pəsək a à mburom re ca.»

²⁰ Əna Yesu a gafan 'am anà njavar anahan ahay sə dakay anan winen nə Almasihu.

Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa

Markus 8.31 - 9.1; Lukas 9.22-27

²¹ Natiya awan kutok, a bənay pə winen ata wa ite, Yesu a dazlan sa jan 'am tə njanjorzlom a anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Bəlaray ni zla à Urəsalima. Ata, məced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti ga alay ti nen tə mindel, ti vad nen. Aday pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay way uno à məke wa.»

²² Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am, a wa: «A'ay, bahay uno. À tərək matanan bay!»

† Ta 'am a tinen, Piyer a nan sa ja nà, pəkərad.

²³ Yesu a mbəda apan 'am, a jan: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw! Kə pəlay sə slaray nen à cəved uno wa. Anga ajalay nga anak ata nà, a nay ahay ù do zənnen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

²⁴ Yesu a jan anà njavar anahan ahay fok kutok: «Kak dowan a a nan sə pəruho azar nà, à mbəsək sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad awan, à pəruho azar. ²⁵ Anga kà nak anan anà dowan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dowan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, i njad anan uda way anahan. ²⁶ Bina, do kə sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anə winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, saa gan dədəffa nà, ma mba asa anaw? Ibay! Awan a inde aday do zənnen i var sə bəmbad anan sifa anahan nà, inde daw? ²⁷ Nen Wan su 'Do, ni nay ahay tə mazlab a Bəbay uno mba, aday tə maslay anahan ahay re. I man anan anà kuwaya nà, kawa mer su way anahan a sa taa ga ata awan. ²⁸ Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: Dowan aya inde à man a anan, ti mac bay si ti canan anà Wan su 'Do i nay tə bahay anahan a təke aday.»

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Markus 9.2-13; Lukas 9.28-36

17 Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbərka nà, Yesu a gəba pə azar Piyer, Yakuba tə apan Yuhana mərak ana Yakuba, ta ján taayak à bəzlom a inde zəbor awan. ² Tə dazle cəna, zek a Yesu a mbədahan atan pə ide. Tə canan anə jəer anahan nà, kawa sə kwakwa sabay, a wuteden atan kawa pac. Zana anahan pi zek dukwen, a dav nə herre kawa jiyjay sə uko ma dav awan. ³ Njavar anahan ataya tə canan anə atə Musa tə Eliya do maja'am a Mbərom ahay kwakwa, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁴ Piyer a dazlan sa jan anə Yesu, a wa: «Bahay uno, mənuko à man a anan nə sumor awan. Kə zlak anak à nga nà, ni ngaray jawjawa ahay maakan, kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.»

⁵ Winen apan i ja 'am ata mba, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədək. Aday 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Tə winen nà, nen ni taslay anan mivəl bayak awan. Slənen anan anan 'am anahan!»

⁶ Atə Piyer tə sləne 'am ata cəna, ta ma nga sə jəjar pi zek, tə slahay duboz. ⁷ Yesu a hədəken atan ayak pə cakay, a laman atan alay, a wa: «Slabiken, kə jəjiren bay.» ⁸ Ta sa cakaf nga asanaw nà, dowan inde pə cakay ana Yesu sabay, a mbəsək winen a kərtek coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à bəzlom wa ata nà, kə si jen anan à dowan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su 'Do, saa slabakay à məke wa ata awan.»

¹⁰ Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəce panan wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anə Almasihu aday nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a dukwen a mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan, Eliya i lahay aday i ndakay anan way ahay fok. ¹² Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay coy, aday dowan kə sənək apan bay. Ta gak anan anà Eliya way kawa a tinen sa gan may sa ga fok. Aday dukwen ti gan anà Wan su 'Do azanan nə matanan re.» ¹³ Atə Piyer tə sənək kwayan'a a ja 'am ata nà, pə Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata awan.

Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan

Markus 9.14-29; Lukas 9.37-43

¹⁴ Aday tə dəzley ahay pə cakay sə do ahay cəna, dowan a inde a nay ahay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, ¹⁵ a jan: «Bahay uno, wan uno winen lelibay. Â gak i zek wa ite. Məhərvov a taa gan, a bənan dəvac bayak awan, a taa slahay anan ù uko inde kabay à a'am inde. ¹⁶ Na nak anan pə cakay ana njavar anak ahay, əna ta mbək apan sə mbəro anan bay.»

¹⁷ Yesu a ja, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!» ¹⁸ Yesu a jan 'am anà məhərvov ata tə angəraz awan: «Hayak à wan a anan wa!» Məhərvov ata a zləray à wan ata wa, wan ana dowan ata a mbar à alay ata acəkan.

¹⁹ Pə dəba anahan a wa kutok, njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay taayak a tinen awan, tə cəce: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa setene ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁰ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Anga adaf nga a kwanay a a kac ike. Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Kak abay adaf nga a kwanay à ga inde nə mən-jøk kawa wan sə bəzan dukwen, ki jen anan anà bə-zlom a anan ataya: "Zla à man a anan wa, zla tiya!" dukwen, i ndaha, i zla à man a kwanay sa jan "zla tiya" ata awan. Awan saa dak ikwen 'am ibay jiga awan. [²¹ Əna abay zahav sə setene həna anan nà, kak si ta sa ga amboh tə sumaya aday bina, a razl zek bay.]»

Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa asa

Markus 9.30-32; Lukas 9.43-45

²² Pə luvon a inde nà, njavar a Yesu ahay mə halay nga aya pə kərtek a à Galile. Yesu a jan atan 'am, a wa: «Nen Wan su 'Do nà, ti varan nen à alay inde anà do sə daliyugo ahay. ²³ Tinen ite, ti vad nen à məke, aday pə luvon maakan anahan a cəna, ni slabakay ahay à məke wa.» Njavar anahan ahay tə sləne 'am ata cəna, mbac a slahay patan wa tə mindel asa.

Yesu a var jangal

²⁴ Tə dəzle à Kafarnahum cəna, do sə cakal jangal an-ga doh sə mazlab a Mbərom ahay, ta nay ahay pə cakay ana Piyer, ta jan: «Miter a kwanay nà, a var jangal anga doh sə mazlab a Mbərom itəbay daw?»

²⁵ Piyer a mbədahan atan apan, a wa: «A taa hamay ike!»

Aday à alay a tinen apan ti i zla ù doh mba kutok, Yesu a lah sə cəce pə Piyer wa: «Simon, a ga apak nà, bahay sə uho a anaya ti təma jangal nə pə waya wa anaw? Pə wan su kon aya wa daw, kabay pə mədurlon ahay wa daw?»

²⁶ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Pə mədurlon ahay wa.»

Yesu a wa: «Kak matanan nà, abay wan sə agay ahay nə ti hamay bay ba? ²⁷ Aya əna, dā saa ga way sə cəban anà do ahay bay. Natiya, zla à bəlay, larak anan ayak kwaniyel anak à a'am inde. Kələf anak a saa bə-nay ahay pa 'am ata cəna, təban anan 'am, ki tan à nga uda à dala tədə i sla anga mənumo cew ata awan. Varan atan anan kutok.»

Wayə sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Markus 9.33-37, 42-48; Lukas 9.46-48, 17.1-2

18 À alay ata awan ite, njavar a Yesu ahay tə hədəken ayak pə cakay, aday tə cəce panan, ta wa: «Wayə sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?»

² Yesu a ngaman ayak anà wan cədeu a, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen. ³ A wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Kak kə mbədihən aday sə təra nga a kwanay kawa gwaslay ahay bay cəna, ki də-zlen à bahay a Mbərom inde bay. ⁴ Dowan a kà mak anan nga anahan à məndak kawa wan a anan nà, sə təra do məduwen a à bahay a Mbərom nà, winen awan.

⁵ «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dowan ata a təma nə nen awan. ⁶ Əna kak do kà vak atan saray pə cəved anà do cədeu anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pə winen tē banan van à dungo aday tē larak anan ayak à bəlay inde.

⁷ «Ayaw! Dəce inde pə daliyugo a anan, anga way ahay inde tinen apan ti njan saray anà do ahay. Way ataya ti ga inde hwiya, əna dəce inde anga do aday way ata a təra tə alay anahan ata awan. ⁸ Kak alay anak kabay saray anak i sapat iken i ines inde cəna, gad anan, lar anan dərən. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom, iken ma gad alay awan kabay tə saray anak slangalan a, tə winen aday ki i zla ù uko sə mbacay itəbay ata inde tə alay aya cew, saray anak ahay səndaɓ cew nà, na. ⁹ Kak ide anak i sapat iken sa ga ines cəna, ndaha anan, lar anan dərən tə iken. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə ide anak a kərtek mbiyan'a ta sa zla à dəlov sə uko inde tə ide anak aya cew maya nà, na.

¹⁰ «Gen anan ngatay anà zek lele anga pa sə kədəy anan do cacədəu a anaya wa. Nen apan ni jak ikwen həna: Maslay a Mbərom ahay inde mə tavay aya pa 'am a Bəbay uno pac pac sa gan atan nga. [¹¹ Anga nen Wan su 'Do na nay ahay nà, sa tam anan do mə lize aya awan.]»

Jike sə təman mə lize awan

¹² «Kə bayiken nə kəkəməw? Kak dōwan a nà, təman anahan ahay inde səkat, aday kərtek à wulen a wa kə lizek nà, i ga kəkəməw? I mbəsak anan kwa kuro dəsudō nga dəsudō mə lize bay ataya à bəzlom, i zla saa pəlay anan winen mə lize ata bidaw? ¹³ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kak kə njadək anan mə lize ata nà, i taslay mivəl tə winen nə zal tə tinen mə lize a bay aya kwa kuro dəsudō nga dəsudō ataya awan.

¹⁴ Matanan kutok re, Bəbay a kwanay a winen à bagəbaga mburom ata nà, a nan dōwan à lize kwa kərtek à wulen su dō ma kac a anan ataya wa bay ite re.»

Ki may anan mərək anak pə cəved sa ga ines wa nə kəkəməw?

¹⁵ «Yawa matanan, kak mərək anak kə gak ines nà, zla à man anahan awan, jan anan kwanay a cuw-cuwwe, way anahan a sa ga lelibay ata awan. Kak kə pəkək anak apan sləmay nà, ki njad anan mərək anak maza awan. ¹⁶ Əna hinahibay i ngam sə pəkək apan sləmay pa 'am ata bay. Kak matanan nà, zla pə cakay anahan kwanay cew tu dō hinen, kabay kwanay maakan à alay inde. Anga: "Kak dōwan a kə zlahak pu dō nà, tã njad dō sə side way ata dō ahay cew kabay maakan", kawa ana Deftere a Mbərom sa ja. ¹⁷ Kà sak a ngam 'am su dō ataya bay re cəna, jan anan 'am ata pa 'am su dō uno ahay, aday ata ti jan apan kutok. Kà sak a ngam sa pak apan sləmay bay re cəna, dō matanan ata dukwen, ca apan nə kawa dō sə pəra, kabay winen dō sə cakal jangal tə danakay ataya awan.

¹⁸ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Way a kwanay saa ban pə daliyugo cəna, i ban zek matanan à mburom. Way a kwanay saa pəsak anan həna pə daliyugo ata dukwen, i pəsak zek à mburom re.

¹⁹ «Ni jak ikwen 'am hinen asa: Kak dōwan aya cew pə daliyugo aday 'am kə zlak atan pi zek sə cəce way cəna, Bəbay uno à bagəbaga mburom ata i varan atan kawa ana tinen sa gan may ata awan. ²⁰ Anga dōwan aya cew kabay maakan ta sak a halay nga tə sləmay uno cəna, nen inde à wulen a tinen a re.»

Jike su dō aday a ngam sə pəsen anan ines anà dō itəbay ata awan

²¹ Piyer a nay ahay pə cakay ana Yesu, a cəce panan: «Ba Məduwen, hinahibay, mərək uno inde, kə gak uno ines nà, ni pəsen anan nà, saray jugumaw? Hus à saray cuwbe bidaw?»

²² Yesu a mbədahan apan, a wa: «A'ay! Ki pəsen anan saray cuwbe bay, əna saray kwa kuro cuwbe məcapar cuwbe.

²³ «Matanan kutok, bahay a Mbərom a ga minje nà, tə bahay a inde, a nan dō si mer su way anahan ahay fok tē haman anan gudire anahan ahay fok cite. ²⁴ A

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

dazlan anà mer su way ata cəna, tə bənan ahay dōwan a inde, dala ata apan nə bayək awan. ²⁵ Dōwan ata ite, zliile anahan a saa hamay anan gudire ata ibay. Bahay ata a jan anà dō si mer su way anahan a azar aya nə tē sukom anan way tə way ana dōwan ata fok, tu dō su doh anahan ahay, ti zek anahan a təke, aday i saa slan pə gudire anahan. ²⁶ Dōwan ata ite, a nay a dukwen gərmec ù vo anà bahay ata, a wa: "Amboh, ni hamak anan way anak ahay nə fok. Ga ngatay aday!" ²⁷ 'Am anahan ata a gan i zek wa anà bahay ata awan, a mbəsakay anan zek anahan awan, aday a mbəsakan anan gudire ata fok re.

²⁸ «Dōwan ata a təmay uho lele nà, tə zlangay tu dō si mer su way hinen, aday abay gudire anahan inde apan ite. Aday dala anahan apan *dinar* səkat kərtek-təkke †. A ban anan, a jakan alay pə dungo. A jan, a wa: "Si ki humo anan dala uno həna." ²⁹ Dō sə gudire anahan ata ite, a dukwen gərmec ù vo ite, a jan, a wa: "Amboh, ga ngatay aday, ni hamak anan way anak fok." ³⁰ Əna winen nà, a ngam bay, a ban anan, a zla anan à dangay, a dərəzl anan hus pə luvon ana dōwan ata saa hamay anan gudire ata awan. ³¹ Dō a tinen a sa taa ga mer su way pi zek ataya tə canan cəna, a cəban atan bayək awan. Ta zla àga bahay ata awan, tə dakan anan ləbara ata awan.

³² «Bahay a tinen ata ite a ngaman ayak asa, a jan: "Iken nà, dō si mer su way lelibay awan. Nə mbəsakək anak anan gudire anak abay ki humo ata awan, anga ka gak uno amboh. ³³ Aday ka mba apan sə pəsen anan anà dō kwanay i mer su way inde maya ata kə-tanan bay nà, angamaw?" ³⁴ Anga nan bahay ata a ga apan mivəl, a ban anan maza awan, a varan anan à alay inde anà suje ahay, tē tacak anan ayak à dangay, tã ga anan alay, hus pə luvon anahan sə hamay anan gudire ata awan.»

³⁵ Yesu a zəga anan asa, a wa: «Kak ka sak a pəsen anan anan ines anà mərək a kwanay ahay tə mivəl kərtek a bay cəna, Bəbay uno sə mburom ata i ga tə kwanay aya dukwen matanan kutok.»

Atətək way pa 'am sa razl uwar

Markus 10.1-12

19 Yesu a ndav anan 'am ata cəna, a slabak way anahan à Galile wa, a zla à Yahudiya, ta day uho sə zliinder sə Urdon. ² Dō ahay bayan a tə pərahan azar, aday a mbar anan dō sə dəvac a tinen ahay.

³ Aday Farisa ahay tə hədəken ayak pə cakay saa ban anan pə kwande, ta jan: «Tawrita kə varak anan cəved anà mungol sa razl anan uwar kwa pa 'am wura wura dāw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jin-gen way mə vinde à Deftere a Mbərom ata itəbay dāw? À dālen anahan a inde dukwen, Mbərom a ndakay dō nà, mungol tə uwar. ⁵ Aday a ja nà: "Anga nan, dō mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədək pə cakay ana uwar anahan. Cew

†† DİNARKərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

‡ Ca pə Laataanooji 1.27, 5.2.

maya a tinen a ti tēra nà, zek kàrtektàkke coy. ^{††} ⁶ Ti naa tēra kula inde zek cew sabay. Ti tēra zek kàrtek sà coy. Anga nan kutok, way a Mbərom sà japay anan ata, dōwan â sa gəzla anan kula bay.»

⁷ Farisa ahay tē cəce asa: «Kak matanan cukutok nà, Musa a varan cəved ù dō aday â varan derewel à alay inde anà uwar anahan aday â razl anan nà, angama kəla anaw?»

⁸ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a sa varak ikwen cəved sa razl anan uwar a kwanay ahay nà, anga akuray nga a kwanay a kə zalak. Cəkəbay, pə dələn a wa dukwen, cəved inde sa razl uwar ibay re.

⁹ Nen apan ni jak ikwen: Kak dōwan kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen, dōwan ata kə gak mədīgweđ, si kak a ban atan pi zek tu dō aday.»

¹⁰ Njavar anahan ahay ta jan: «Kak abay matanan à wulən atə ana mbaz tə uwar nà, suwan tē gəba zek bay bīdaw?»

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dō ahay fok ta mba apan sə tēma atətak way a anan bay. Si dōwan aya Mbərom sə varan atan gədan ata way anahan aday. ¹² Bina, dō ahay inde tē gəba uwar bay anga tinen mə wahay aya matana coy. Azar aya dukwen tē dədəsl atan adədəsl. Dō azar aya ite tē gəba uwar bay anga 'am sə bahay a Mbərom a wanahan. Dō inde a nan sə tēma atətak way a anan nà, â tēma kutok.»

Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay

Markus 10.13-16; Lukas 18.15-17

¹³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, dō ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anà Yesu, anga aday â daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan dō ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gəfan 'am anà dō ataya awan. ¹⁴ Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek awan adəka nà, anà dō sa ga minje tē tinen anaya ata awan.»

¹⁵ Yesu a dazlan a daf ngama pə gwaslay ahay a kutok, aday a zla way anahan à man ata wa, a hədek way anahan ù kon hinen.

Njavar a inde zliile awan

Markus 10.17-31; Lukas 18.18-30

¹⁶ Natiya asa, dōwan a inde, winen njavar awan, a nay pə cakay ana Yesu. A cəce: «Miter, ni ga mer sa ma lele aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə cəce puno wa way sa ga lele awan nà, angamaw? Dō lele nà, ibay, si Mbərom a kərtək. Əna a nak sa zla à bahay a Mbərom nà, ban anan 'am sə Tawrita ahay.»

¹⁸ Winen ite a cəce pə Yesu wa: «'Am ana Tawrita wu- ra aya anaw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kâ vad nga su dō bay. Kâ ga mədīgweđ bay. Kâ ga akar bay. Kâ gad mung-

† Ca pə Laataanooji 2.24.

walay pu dō bay. ¹⁹ Dəfan apan anà atə bəbay tē may anak. ^{††} Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan. ‡»

²⁰ Njavar ata a jan asa: «'Am ataya fok nà, nə bənak atan lele, a mbəsuko maza nə wuraw?»

²¹ Yesu a jan: «Kak a nak sə tēra dō mənəna ines fok cəna, zla, sukom anan way tē way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anà dō mətawak aya awan.

Matanan kutok, ki i njad zliile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² Dōwan ata a sləne 'am ata cəna, a cəban, a zla way anahan, anga winen zliile awan.

²³ Yesu a jan anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: Ma dan 'am awan anà dō zliile awan sa zla à bahay a Mbərom inde. ²⁴ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tē məkə sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, dō sə zliile sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁵ Njavar a Yesu ahay tē sləne 'am ata cəna, a gan atan masuwayan. Anga nan ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁶ Yesu a zəzor atan, a wa: «Pu dō zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nà, matanan bay. Way ahay fok a ga zek ca.»

²⁷ Piyer a mbədahan apan ta sa jan kutok: «Aday manay həna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar. Saa tərən umo nà, magwag-way wuraw?»

²⁸ Yesu a jan atan: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: Pə uho sa nay, à alay nen Wan su Dō ni njahay pa man sə njahay sə bahay sə mazlab uno nà, kwanay dō sə pəruho azar ahay dukwen, ki i njihen pa man sə njahay ahay kuro nga anahan a cew, sa gan sariya anà zahav sə Isəra'ila ahay kuro nga anahan a cew ite re.

²⁹ Aday kuwaya dōwan a kə mbəsakak doh anahan ahay, mərak anahan ahay, bəbay anahan pi zek ta may anahan, gwaslay anahan ahay kabay guvo anahan ahay anga sləmay uno cəna, i njad uda way anahan ahay nə məcapar bayak awan, aday i njad sifa sa ndav bay ata re. ³⁰ Anga aday kutok nà, dō sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i tēra dō mə dədəba aya cite asa. Aday dō sə dəba ahay bayan a, azanan ti i tēra dō ma lah aya ite.»

Jike su dō sa ga mer à guvo ahay

20 Yesu a ja asa: «Way sa ga anan minje tē bahay a Mbərom nà, həna:

«Bahay su doh a inde a wule pərek sa ra dō ahay à guvo. ² Ta ga masa tu dō anahan a sa ra ataya nà, i haman atan hway cəna, dala sə *dinar* kərtək ^{††}. Aday a zla atan à guvo. ³ Tə njamde dəsudō asa, a zla sə pəlay dō ahay. A canan anà dō hinen ahay ite, tinen mə tavay aya, mer su way inde patan ibay. ⁴ A jan atan ite: "Zlən à guvo uno, ni hamak ikwen dala kawa sə dō

†† Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20. ‡ Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18. †† DINARKərtək nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtək.

ahay tæde sæ haman ataya awan.”⁵ Ta zla à guvo anahan ata re. Man ipec kà gak, bahay sæ guvo a zla sæ pølay ahay do maza aya re. A zla tæ njamde maakan asa, a ga kawa sæ kwakwakwa awan.⁶ Tæ njamde dara a zla asa, a njad do ahay mæ tavay aya, mer su way inde patan ibay re. A cæce patan wa: “Kæ tiven hway kəriya, ki gen mer sæ awan bay nà, angamaw?”⁷ Tæ mbədahan apan, ta wa: “Dowan kà rak manay à guvo bay kutok nà, mâ ga næ mer sa maw?” Bahay sæ guvo ata a wa: “Hayak ikwen ahay, zlen à guvo uno, mer su way inde.”

⁸ «Pac a slahay ù doh nà, bahay sæ guvo a jan anà bahay su do si mer su way ahay: “Ngaman ayak anà do si mer su way ahay, haman atan dala a tinen. Dazlan pu do dæk ataya wa, ki ndav anan tu do sæ lahak ayak à guvo ata awan.”⁹ Do sa zla à guvo tæ njamde dara ataya ta zlak ayak. Ta njad kuwaya a tinen a dala sæ *dinar* kærtek kærtek.¹⁰ Do sa zla à guvo pa 'am ataya ta zlak ayak bine siwaw nà, a ga patan næ tinen ti njad dala sæ zalay anan do sa zlak ayak à guvo dæk ataya awan. Aday dukwen ta njad næ *dinar* kærtek kærtek a re.¹¹ Tæ tæma anan dala a tinen cæna, ta ma nga sæ gungwazan anà bahay sæ guvo, ta wa: ¹² “Do sa nay ahay hæniniye ataya dukwen, ta ga mer næ ler kærtek, aday iken pa haman atan hwiya kawa manay. Manay aday nà, ma ga mer næ hway à pac inde, ma yak nga næ ndølekeke.”¹³ Bahay sæ guvo a mbədahan apan anà dowan a tinen a kærtek a, a wa: “Car uno, na gak iken tæ danakay bay! Kà zlak anak à nga kawa anumø sa ja ata coy. Matanan, ni hamak hway nà, *dinar* kærtek bidaw?”¹⁴ Tæma dala anak, zla way anak. U no ni varan anà dowan mædakwidok a anan kawa ananak.¹⁵ Abay ike ni mba apan sa ga anan mer su way tæ dala uno kawa su no bidaw? Ka ga sarak nà, pi nen sa gan sumor anà do ahay ata daw?”»

¹⁶ Yesu a zæga anan apan kutok, a wa: «Natiya, do mædakwidok aya ti naa lah, aday do mama'am aya dukwen ti naa tæra mædakwidok aya kutok re.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sæ slabakay anahan asa

Markus 10.32-34; Lukas 18.31-34

¹⁷ Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a ngaman anà njavar anahan ahay kuro nga cew ataya à wulen sæ do ahay wa, a jan atan, a wa: ¹⁸ «Sænen anan hæna, mænuko apan di zla à Urəsalima. À man ata awan, ti varan nen, Wan su Do, à alay inde anà bahay sæ gødan dungo anà way ahay anga Mbærom, aday anà miter sæ Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen, ¹⁹ ti varan nen à alay inde anà do sæ pæra ahay. Tinen ite, ti mbasay upo, ti ndabay nen, aday ti daray nen pæ dædom mæ zlængad awan. Pæ dæba anahan a wa, luvon maakan anahan i tæra nà, nen ni slabakay way uno à mæke wa.»

May ana atø Yakuba tø Yuhana a cæce way pø Yesu wa

Markus 10.35-45

²⁰ Natiya kutok, uwar ana Zebede, may ana atø Yakuba tø Yuhana, a zla pø cakay ana Yesu, a dukwen gærmec ù vo sæ cæce panan wa way. ²¹ Yesu a jan, a wa: «A nak næ maw?»

Uwar ata a mbədahan apan kutok, a wa: «Gwaslay uno ahay cew hæna! Varan atan cæved sæ njahay pø cakay anak à bahay anak inde ite. Do kærtek a à alay puway anak inde, do hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

²² Əna Yesu a mbədahan atan apan ite: «Kæ sænen way a kwanay a sæ cæce ata bay jiya awan. Ki mben apan sa sa mændolor sæ dæce uno sa saa sa daw?»

Atø Yakuba tø Yuhana ta wa: «Ha, mi mba apan!»

²³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Tæ didem awan, ki i sen mændolor sæ dæce kawa anuno saa sa, əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cæved a bay. Man ataya mæ lavay zek aya nà, anà do a Bøbay uno sæ walay atan saa njahay apan ataya awan.»

²⁴ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tæ sløne læbara ata nà, ta ma nga sa ga mível pu do a cew ataya cite.

²⁵ Matanan, Yesu a ngaman atan ayak fok pø cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kæ sænen zle, bahay sæ daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pø do ahay næ tæ mægala. Aday do sæ lavan nga anà do ahay dukwen, ta ka anan næ mægala a tinen ahay. ²⁶ Əna, à wulen a kwanay nà, way ataya tæ tæra itøbay. Adøka bay, a nan anà dowan a sæ tæra do mæduwen a cæna, à gan mer su way anà do azar aya awan. ²⁷ Aday, kak do a kwanay a kærtek a a nan sæ tæra do mama'am a cæna, à tæra bile a kwanay a fok aday. ²⁸ Bina nen Wan su Do na nay ahay nà, aday do ahay tû go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà do ahay adøka, ni var anan sifa uno saa bæmbaday anan ahay man su do ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof aya inde cew à Yeriko

Markus 10.46-52; Lukas 18.35-43

²⁹ Atø Yesu tæ njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen à Yeriko wa. Do ahay tinen apan ti pærahan azar bayak awan. ³⁰ Dowan aya inde cew hurof aya, tinen mæ njahay aya pø cakay cæved. Tæ sløne Yesu winen apan i zla tæ cæved a tinen ata nà, tæ dazlan sa zlah, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mâ gak i zek wa ite!»

³¹ Do a sa zla ataya ta ma nga sæ gafan atan 'am, ta wa: «Ticen 'am, njihen tete.»

Əna dowan a hurof ataya tæ zæga anan apan sa zlah tæ mægalak awan, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mâ gak i zek wa ite!»

³² Yesu a tavay jek, a ngaman atan ayak, a cæce patan wa: «A nak ikwen nà gak ikwen næ maw?»

³³ Tæ mbədahan apan, ta wa: «Bahay, tæban umo anan ide ite!»

³⁴ Ta gan ì zek wa anà Yesu. A laman anà ide a tinen. Kwayan'a ide a tinen ahay tē tēba ngurret. Tē pērahan azar anà Yesu.

Yesu a zla à Urəsalima

Markus 11.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

21 Atē Yesu tē njavar anahan ahay tē dēzle bēse tē Urəsalima, defefe tē wulen su doh sē Baytifaji, pē cakay ana culok sē ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew, ² ta sa jan atan: «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Ki ten anan à nga anà wan sē zungo a inde ta may anahan a ma ban awan. Natiya, pēsiken atan ahay, aday hayak ikwen uno atan ahay. ³ Ta sak a jak ikwen awan a dēp nà, mbēdihēn atan apan nē: “Bahay a gan atan may, i may atan hēniniye.”»

⁴ A tēra matanan, anga aday 'am ana dō maja'am a Mbērom sa ja ata à tēra. ⁵ Mbērom a wa: «Jen anan anà dō sē Urəsalima ahay nà: Kagasl, bahay a kwanay winen apan i nay ahay, winen ma ján a pē zungo.

Winen pa wan sē zungo ta may anahan ata awan, anga winen dō mē nahay nga awan. [†]»

⁶ Njavar ana Yesu ataya ta zla, ta ga kawa anahan a sa jan atan ata awan. ⁷ Ta nan anan ahay zungo ata ta wan anahan a tēke anà Yesu kutok, tē bēbat patan zana a tinen ahay aday Yesu a njahay apan. ⁸ Dō azar aya bayak tē wadad anan zana a tinen ahay pē cēved. Dō azar aya asa, tē ngērway ahay alay si sé ahay aday sē bēbat pē cēved a re. ⁹ Dō sē lahan pa 'am anà Yesu ataya, tatē dō sē dēba ahay fok, tinen apan ti zlah, ta wa: «Hēren anan nga anà wan a Dawuda! Mbērom à daf alay sē mazlab anahan pu dō saa nay tē slēmay anahan ata awan. Hēren anan nga anà Mbērom à bagēbaga mburom.»

¹⁰ Yesu i dēzle à Urəsalima coy nà, wulen su doh ata fok a bal cuwad cuwad. Dō ahay ta wa: «Dowan a anan nē winen wayaw?»

¹¹ Man sē dō ahay tē mbēda apan, ta wa: «Winen nē Yesu, dō maja'am a Mbērom, dō sē Nazaratu pē daliyugo sē Galile.»

Yesu a razl dō sa ga masa ahay ù doh sē mazlab a Mbērom wa

Markus 11.15-19; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹² Yesu a zla ù doh sē mazlab a Mbērom kutok. A razl anan dō sē sukum anan way tē way ahay aday dō sē sukum way ahay fok uho. A fakay anan tabal su dō sē bēmbad dala ahay, pi zek ta man sē njahay su dō sē sukum anan way tē kurkudok ahay fok re. ¹³ A jan atan, a wa: «Mē vinde a à Deftere a Mbērom inde nà, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sē mazlab uno nà, doh sa ga amboh. ^{††} Aday kwanay kē tēren anan hēna, lar su dō sē ngēzar dō ahay a nē kēkēmaw? [‡]»

¹⁴ Hurōf ahay pi zek tu dō vadal aya ta nay pē cakay ana Yesu ù doh sē mazlab a Mbērom, a mbar atan fok.

† Ca pē Jekariya 9.9. †† Ca pē Esaaya 56.7. ‡ Ca pē Yeremiya 7.11.

¹⁵ Əna bahay sē gēdan dūngo anà way ahay anga Mbērom pi zek tē miter sē Tawrita aya tē canan anà way a Yesu a sa ga masuwayan aya, aday tē slēne gwaslay ahay ù doh sē mazlab a Mbērom tinen apan ti zlah «Hēren anan nga anà wan a Dawuda!». Way ata a gan atan nē wadan wadan. Tē dazlan sa ga mivel pē Yesu kutok. ¹⁶ Ta jan, ta wa: «Way a gwaslay ahay tinen apan ti ja ata nà, kē slēne zle dēp daw?»

Yesu a mbēdahan atan apan, a wa: «Nē slēne zle. Kē jingen 'am ata à Deftere a Mbērom inde itēbay kēlēdaw? A wa: “A nak nē tēbēlem sē gwaslay ahay pi zek tē dūngo sa wan gindez aya ti hērak nga. ^{†††}»

¹⁷ Yesu a mbēsak atan à man ata awan, a zla way anahan à Baytiniya, a sa nahay à man ata awan.

Yesu a tahasl anan buway a inde

Markus 11.12-14, 20-24

¹⁸ Yesu winen apan i may ahay à Urəsalima sidew a duwdew nà, may a han apan. ¹⁹ A canan ayak anà buway pē cēved, a hēdēken ayak ù vo. A ca apan nà, daslam a dēkdek. Wan a ibay. A jan 'am anà buway ata awan: «Kula iken ki njad wan ite sabay.» Cēna, buway ata a kuray sokok kwayan'a.

²⁰ Njavar anahan ahay tē canan cēna, a gan atan masuwayan, tē cēce: «Buway a anan a kuray bēse kwayan'a kēkēmaw?»

²¹ Yesu a mbēdahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Kak adaf nga a kwanay inde, aday awan kē gak ikwen hiyem hiyem bay cēna, ki mben apan sa ga way uno sa gan anà buway a anan. Aday ki mben apan sa jan kwa anà bēzlom a anan: “Slabak à man a anan wa, zla à bēlay inde!” Aday i tēra kawa ana kwanay sa ja ata acēkan. ²² Kak adaf nga a kwanay inde nà, ki njiden anan way a kwanay saa cēce à amboh a kwanay inde ataya nē fok.»

Sē varan mēgala anà Yesu sa ga awan aya nē wayaw?

Markus 11.27-33; Lukas 20.1-8

²³ Yesu a ma ù doh sē mazlab a Mbērom, aday winen apan i tētakan anan way anà dō ahay. Bahay sē gēdan dūngo anà way ahay anga Mbērom, pi zek tē mēced sē Yahuda ahay tē hēdēken ayak pē cakay anà Yesu. Tē cēce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nē tē mēgala ana wayaw? Sē varak cēved a nē wayaw?»

²⁴ Yesu a a mbēdahan atan apan: «Nen dukwen, ni cēce pikwen wa way kērtēk. Kē mbēdihēn uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tē mēgala a wayaw nà, na. ²⁵ Sē slēnay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay nē wayaw? Mbērom daw, kabay dō zēnzen a daw?»

Tinen ite, tē mbēda 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan hēna nà, kēkēmaw? Kak da sak a jēka, Mbērom sē slēnay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kē sēnen apan zle cukutok nà, kē dēfen apan nga bay nē angamaw?” ²⁶ Aday kak da sak a jēka, dō zēnzen a sē slēnay anan ahay nà, ata guko ngatay, bina man su dō a dukwen i vawak uko nga. Bina a ga patan nà, Yuhana nē

†† Ca pē Jabuurā 8.3.

do maja'am a Mbərom.»²⁷ Anga nan kutok, tə mbəda-
han apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen
dukwen ni đakak ikwen anan dowan a sə vuro mägala
sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike ana bəbay a inde tə gwaslay anahan ahay cew

²⁸ Yesu a jan anà məced sə Yahuda ataya asa, a wa:
«Bayiken pə ləbara inde həna aday. Dowan a inde nà,
gwaslay anahan ahay inde cew. A jan anà wan kərtek
awan: "Dəna uno, zla à guvo. Kā sa ga mer." ²⁹ Wan ata
a mbədahan apan anà bəbay anahan nà: "Ni zla bay."
A jalay pə dəba anahan a wa nə, a zla à guvo ata cuku-
tok. ³⁰ Bəbay a tinen ata a zla pə cakay ana wan hinen,
a jan kawa ana wan a mama'am ata re. Wan ata ite a
mbədahan apan ta sa ja nà: "Ni zla." Əna kà zlak à gu-
vo ata bay adəka bugol. ³¹ À wulen sə gwaslay ahay a
anaya wa nà, sa ga way sa zlan à nga anà bəbay nə
wan wuraw?»

Tə mbədahan apan anà Yesu nà: «Wan mama'am
awan!»

Yesu a jan atan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen
tə đidəm a həna: Do sə cakal jangal ahay, tə uwar sa
ján uho tə do ahay so ataya ti i lahak ikwen à bahay a
Mbərom inde. ³² Yuhana do sa gan baptisma anà do
ahay kà nak sə đakak ikwen anan cəved lele sə đəfan
apan anà Mbərom, aday kə đəfen nga pa 'am anahan
aya bay. Əna do sə cakal jangal ahay, tə uwar sa ján
uho tə do ahay so ataya, tinen tə đəfak nga pa 'am ana
Yuhana. Kə cinen anan, əna kə ngəmen sə mbədahan
ləen anà azla a kwanay lelibay ataya bay hwiya, aday
kə đəfen nga pa 'am anahan bay re.»

Jike pu do sa ga mer à guvo ahay

Markus 12.1-12; Lukas 20.9-19

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Pəken sləmay pə jike a
hinen həna re. Dowan a inde a jule təroz à guvo. A ga
apan jal, a daf uda kudom məduwen a sa zlab uda
wan si sé. A đezl uda lagad zəbor awan anga do sa ba
anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde
anà do si mer su way ahay, a zla way anahan à man
dəren awan.

³⁴ «À alay a do ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay
sə guvo a slan do anahan ahay pə cakay ana do sa ga
mer à guvo ahay saa təmahan ahay mbala anahan ite.
³⁵ Əna do sə guvo ataya tə canan atan cəna, ta ban
atan. Ta ndazl anan do kərtek a ledədde. Do mə slala
cew a ta vad anan bəskol à məkə. Do mə slala maakan
awan, ta ra apan kon sa tar anan gəngaf gəngaf. ³⁶ Ba-
hay sə guvo ata a zəga anan apan sa slan do ahay
bayak a re. Əna do sa ga mer ahay à guvo, ta gan atan
nə kawa ana do sə kwakwa ataya re. ³⁷ Pə dəba a tinen
ata wa fok nà, bahay sə guvo a slənan atan ayak wan
si zek anahan awan. A bayak nà: "Wan si zek uno
dəgerger nà, ti đəfan apan." ³⁸ Cəkəbay do sa ga mer
ahay tə canan anà wan si zek anahan ata adəka nà, ta
ja à wulen a tinen inde, ta wa: "Sa naa pa 'am sə guvo
a adəka nə winen. Bənuke anan, vədūko anan. Ata gu-

vo a anan i təra a mənuko." ³⁹ Ta ban anan wan ata
awan, tə ngəza anan uho à guvo wa, ta vad anan ku-
tok.»

⁴⁰ Natiya kutok Yesu a cəce: «Bahay sə guvo ata kà
sak a nay ahay tə alay anahan a nà, i ga anan do si
mer su way ataya nə kəkəməw?»

⁴¹ Məced sə Yahuda ataya tə mbədahan apan, ta wa:
«Bahay sə guvo kà nak nà, i ga atan alay ndəlekeke,
aday i vad atan kutok. I mbəsakan anan guvo ata anà
do maza aya awan, aday i njad patan wa magwagway
sə guvo anahan ata awan.»

⁴² Anga nan, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kula kə jin-
gen anan 'am a anan à Deftere a Mbərom inde itəbay
kələdaw?

"Kon mbala ana do sa đezl way ahay sa lar anan ata
nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.

Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbərom Fetek awan.
Way ata a gak uko masuwayan pə ide. †»

⁴³ Yesu a ja asa, a wa: «Kak dowan a kə slahak pu kon
ata nà, kon ata i nes anan. Aday kon ata kà sak a sla-
hay pə dowan a ite dukwen, i ngələd anan. Anga nan,
Mbərom i təma pikwen wa bahay anahan, i varan anan
anà do ahay aday ti đəfan apan ata awan.»

⁴⁵ Bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə
Farisa aya tə sləne ləbara a Yesu a sa ga anan jike ata
nà, ta san zle kutok, Yesu a ja nə pə tinen. ⁴⁶ Tə pəlay
abay sa ban anan, əna tə jəjaran anà man su do sə
pərahan azar a Yesu ata awan. Bina do ataya ta ja nà,
Yesu nə winen do maja'am a Mbərom.

Jike sə azar uko sə gəba dalay

Lukas 14.15-24

22 Yesu a gəba jike maza asa sa jan anà do ahay. A
jan atan, a wa:

² «Way maza həna sa ga anan minje tə bahay a
Mbərom re. Bahay a inde a lavay anan zek tə way sa
pa sə azar uko bayak a anga wan anahan i gəba dalay.

³ A slan do si mer su way anahan ahay saa ngaman
ahay anà do mə ngamay ataya, pə way sa pa. Əna tə
ngəmay ahay bay. ⁴ A slan do maza aya sa jan anà do
mə ngamay ataya nà: "Way sa pa ma da coy. Nə vədak
guson sa sla ahay, pi zek ta sla mə đədok aya awan.
Way ahay fok nə lavak anan zek anga gəba dalay coy.
Hayak ikwen ahay!" ⁵ Əna do a mə ngamay ataya ta
gak anan nga anà angamay ata bay. Ta zla way a tinen
ahay, do hinen à guvo, do hinen à lumo. ⁶ Do maza
aya ite, ta ma nga sa ban anan do si mer su way ataya,
ta ga atan alay, aday ta vad atan.

⁷ «A cəban anà bahay ata awan. A slan suje ahay saa
vəday anan do sa vad do ataya, aday sə vakan atan
anan wulen su doh a tinen ahay fok. ⁸ Pə dəba anahan
a wa asa, a jan anà do si mer su way anahan ahay, a
wa: "Way sa pa mə lavay zek a anga azar uko sə gəba
dalay coy. Əna do a mə ngamay ataya ta slak təde sa
pa anan bay. ⁹ Zlen ayak pə məgəzləga cəved ahay, ng-
imen anan ahay anà dowan a kwanay saa canan ataya

† Ca pə Jabuura 118.22-23.

fok, tâ nay à azar uko.”¹⁰ Do si mer su way ataya ta zla pə cəved, tə halan nga anà do aday tinen sa njad ataya fok, do lele aya awan pə kərtek a tə do sə huwan ahay re. Natiya kutok, doh sə azar uko ata a rah tə do ahay bayak awan.

¹¹ «Zek a bahay a zlak ayak sa ca pə do a mə ngamay ataya kutok. Aya əna, a canan anà dōwan a inde, winen nà, zana sə azar uko inde pi zek ibay. ¹² Bahay ata a jan: “Car uno, ka nay à man a anan mənəjəna zana sə azar uko nə kəkəməw?” Dōwan ata kə mbədahak anan apan awan a ibay. ¹³ Bahay a jan anà do si mer su way anahan ahay, a wa: “Jiwen anan, liren anan ayak uho, i ide zənzen inde, à man aday do ahay ti yam ta sa rac slan ata awan.”»

¹⁴ Yesu a zəga anan kutok, a wa: «Mbərom a ngaman anà do ahay nə bayan awan, əna do mə walay aya ite nà, bayan a bay.»

Jangal anà bahay sə Ruma

Markus 12.13-17; Lukas 20.20-26

¹⁵ Natiya Farisa ahay tə halay nga, tə pəlay cəved sa ban anan Yesu pə mungok sa 'am anahan awan. ¹⁶ Ta slan njavar a tinen ahay pi zek tu do ana Hiridus ahay. Do ataya pə kərtek a kutok, ta jan à Yesu, ta wa:

«Miter, ma san zle, iken nə do didem awan. Kə tətakan anan anà do ahay dukwen, didək sə way ana Mbərom sa jan anà do ahay tâ ga ata awan. Kə jəjaran anà 'am sə do ahay bay, kə zəzor way sə wuted ide itəbay re.

¹⁷ Jan umo, kə bayak nə kəkəməw? Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma daw? Bəzi mē varan bay daw?»

¹⁸ Yesu a san sədək a tinen a zle. Anga nan a jan atan kutok: «Kwanay nə mbədəmbada aya daw? Ki ngen upo balay angamaw? ¹⁹ Ken uno anan ahay dala sə jangal awan aday!» Ta kan anan karanga awan.

²⁰ Yesu a təma anan, aday a jan atan: «Pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

²¹ Tə mbədahan apan kutok: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

Yesu a jan atan kutok: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

²² Tə sləne cəna, a gan atan masuwayan. Tə mbəsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

Aslabakay à məke wa

Markus 12.18-27; Lukas 20.27-40

²³ Pə luvon ata kərtek awan, azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa do kə məcak nə i slabakay ahay sabay. Anga nan tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: ²⁴ «Miter, Musa kə vindək umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənəjəna wan nà, mərak a məsinde ata à gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan məgije anà dōwan a ma mac ata awan. †” ²⁵ Dōwan aya inde əga manay cuwbe,

† Ca pə Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-6.

tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənəjəna sa njad panan wan. Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan.

²⁶ Winen ite a mac re, tə wahak bay a re. Do mə slala maakan a hədek anan asa ite re. Matanan fok a tinen a cuwbe awan, tə wahak pi zek tə uwar ata bay. ²⁷ Pə dəba a tinen a wa fok dukwen, zek a uwar ata a mac re. ²⁸ Ata pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nà, uwar ata i təra nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

²⁹ Yesu a dazlan, a mbədahan atan apan kutok, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cəved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən məgala ana Mbərom bay re. ³⁰ Bina, do ahay tə slabakak ahay à məke wa nà, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. Anga ti i təra à mburom nà, kawa maslay a Mbərom ahay. ³¹ Aday pa 'am sə slabakay ahay à məke wa ata nà, kə jingen way ana Mbərom sa jak ikwen ata itəbay kələdaw?

Mbərom a ja nà: ³² “Nen nà, Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob. ††” Mbərom, winen nà, Mbərom su do ma mac aya bay, əna winen Mbərom su do tə sifa aya awan.»

³³ Do ahay bayak a tə slənek atətak way anahan ataya awan, aday atətak way anahan ata a gan atan masuwayan.

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan

Markus 12.28-34; Lukas 10.25-28

³⁴ Farisa ahay tə sləne sa jəka Yesu kə mbasak pə Saduki ahay ata nà, tə halay nga à man ata kərtek awan. ³⁵ Do a tinen a kərtek, winen miter sə Tawrita awan, a cəce panan wa way aday sa ban anan pə kwande, a wa: ³⁶ «Miter, à Tawrita inde nà, nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

³⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «“Pəlay anan Mbərom Fetək, Bahay anak nə tə mivəl anak a təke, tə apasay anak a təke, aday tə abayak nga anak a təke. ††”

³⁸ Natiya sə təra nga sa 'am mə baslay a məduwen a aday a zalay azar aya nà, winen awan. ³⁹ Hinen aday sə lavay tə winen ata həna re: “Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan. †††” ⁴⁰ Tawrita a Musa pi zek ta 'am ana do maja'am ana Mbərom ahay fok, tə bənay nə pa 'am a cew a anan ataya wa.»

Almasihu nà, wan a wayaw?

Markus 12.35-37; Lukas 20.41-44

⁴¹ Farisa ahay tinen mə halay nga à man ata hwiya. Anga nan, Yesu a cəce patan wa: ⁴² «Kwanay kə bayiken ma pə Almasihu anaw? Aday ki jen nə winen wan ana wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Winen wan ana Dawuda.»

†† Ca pə Gurtaaki 3.6, 15-16. † Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5.
††† Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

⁴³ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday Dawuda a ngaman bahay anahan nà, kəkəma asa anaw? A ja 'am tə mægala ana Apasay Cəncan awan, a wa:

⁴⁴ “Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno:

Njahay à alay puway uno,
aday ni nahay anan do sa nak ide ahay,
ki ján patan tə saray. †”

⁴⁵ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

⁴⁶ Dowan kwa kərtek sə mbədahan apan nà, ibay. Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa

Markus 12.38-39; Lukas 11.43, 46, 20.45-46

23 Natiya, Yesu a jan 'am anà man sə do ahay tə njavar anahan ahay, a wa: ² «Miter sə Tawrita ahay pi zek tə Farisa ahay nà, mer su way a tinen aya nə sə dakan anan Tawrita a Musa anà do ahay. ³ Dəfen anan apan anà atətak way a tinen, aday gen way a tinen sa jak ikwen ataya fok. Əna kî gen way a tinen sa ga ataya bay, anga tinen a ta ga way a tinen sa ja ata bay. ⁴ Bina, tə banan way ma ba aya pa nga anà do ahay, əna ta ngam sa man atan zek sə tavakan atan pa nga kwa ta wan sə alay bay.

⁵ «Ta ga way ahay fok nà, pə ide sə do ahay aday tə canan atan. Anga nan, zlangar a tinen sa nga aday sa daf pi zek ataya nà, məduwen aya awan. Aday way a tinen sa tam pa 'am sə zana a tinen ahay dukwen nà, zəbor aya re. ^{†6} Ta zlak à man sa pa way nà, tə pəlay man sə njahay lele aya awan. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. ⁷ Ta gan may nà, do ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə do ahay inde fok. Aday ta gan may nà, do ahay tə ngaman atan nə “Miter.”

⁸ «Əna kwanay nà, kə ngəmen tə ngamak ikwen “Miter” itəbay. Anga miter a kwanay inde nà, si kərtek. Kwanay fok nà, tə mərak ahay. ⁹ Kà sa ngimen anan anà dōwan “Bəbay” pə daliyugo bay. Bəbay a kwanay inde kərtek dukwen, winen à mburom. ¹⁰ Kə ngəmen sə ngamak ikwen “Bahay nga” ahay bay re, anga bahay nga a kwanay inde nə kərtek, Almasihu. ¹¹ Dowan a məduwen a à wulen a kwanay ata à təra adəka nà, do si mer su way a kwanay. ¹² Dowan a kə pəlak man sə njahay pa 'am sə do ahay cəna, ti daf anan à dəba à məndak adəka. Aday do mə nahay nga sə njahay à dəba ata ite nà, ti daf anan pa 'am sə do ahay kutok.»

Dəce pə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay

Markus 12.40; Lukas 11.39-42, 44, 52, 20.47

¹³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i

† Ca pə Jabuura 110.1. †† Yahuda ahay ta taa nga zlangar cacədew aya aday sə vinde uda 'am ana Mbərom ahay. Ata ti daf pi zek. Ta tam way kawa biye ahay zəbor aya pa 'am sə zana a tinen ahay re. Natiya a ga patan nà, ti mba apan sa may anan 'am a Mbərom à nga inde anga way ataya awan kutok.

tərak ikwen! Anga kə ticen anan məsudoh sə bahay a Mbərom pə do ahay wa. A nak ikwen anà kwanay a sa zla uda bay, aday kwanay gədek a gafan 'am anà do ahay sa zla uda re.

[¹⁴ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki ngəzəren way pə mədukway sə uwar ahay wa. Kwanay apan ki gen amboh dukwen, ki gen nə zedede bayak awan, anga aday do ahay tə canak ikwen. Əna kwanay nà, Mbərom i gak ikwen sariya ma da 'am awan.]

¹⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Kwanay apan ki bəren kwa aha pə daliyugo, pa nga sə bəlay ahay, anga aday kə njiden do kərtek sə pərahak ikwen azar. Ata ki təren anan do saa njad sariya a Mbərom a zal kwanay a saray cew adəka.

¹⁶ «Dəce inde anga kwanay! Kwanay do hufof aya aday ki jen ki bənen anan alay anà do ahay ata awan. Aday ki wen: “Dowan a kə mbadak anan tu doh sə mazlab a Mbərom nà, wita kə mbadak bay. Əna kə mbadak tə gura a ù doh sə mazlab a Mbərom ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.” ¹⁷ Kwanay nə hufof aya aday bəlbəle aya nà, angamaw? Gura a aday ù doh sə mazlab a Mbərom ata nà, winen way ma gan nga awan, anga winen ù doh sə mazlab anahan. Sə zalay way hinen nə maw? Gura daw, kabay doh a sə təra anan gura ata cəncan ata daw? ¹⁸ Aday asa, ki wen: “Dowan a kə mbadak anan ta man sə gədan dungo anà way anga Mbərom ata nà, wita kə mbadak bay. Əna kə mbadak tə way a ma gad dungo pa man ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.” ¹⁹ Kwanay nà, hufof aya acəkan! Sə zalay way nə maw? Way ma gad dungo coy ata daw, kabay man sə gədan dungo anà way aday a təra anan way ata cəncan a ata daw?

²⁰ Matanan, kak dōwan a a mbaday nə ta man sə gədan dungo anà way ata nà, kə mbadak anan tə way a ma gad dungo ata pi zek ta man sə gədan dungo anà way ata təke bidaw? ²¹ Do sə mbaday anan tu doh sə mazlab a Mbərom ata dukwen, a mbaday nə tə Mbərom a sə njahay ù doh sə mazlab ata re. ²² Do sə mbaday anan tə mburom ite a mbaday dukwen ta man sə njahay a Mbərom, aday tə Mbərom a mə njahay a uda ata təke.

²³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbədəken anan à nga wa sa ga mer su way ta 'am məduwen aya à Tawrita inde, kawa sa ja nà, sa ga way tə cəved awan, sa gan sumor ù do, sa daf nga pə Mbərom tə mivel kərtek awan. Abay tədə ki gen nà, way ataya awan, mənəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re. ²⁴ Kwanay hufof ahay, aday ki jen ki bənan anan alay anà do ahay! Kwanay apan ki dəzen anan a'am anga sə gəba anan wa makwakwad ahay, əna kwanay apan ki sədəken anan zlugweme mənəna asan apan.

²⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərək ikwen! Kwanay nà, ki gen minje nà tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə mivel a kwanay ahay nà, mə cakad aya bay. Mivel a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor a kwanay ahay tə way a kwanay mə kəra aya awan. ²⁶ Kwanay Farisa ahay huruf aya awan, cakiden anan kutov sə gəsa'am a kwanay ahay, aday day sə uho a i saa təra mə cakad a lele bidaw?

²⁷ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərək ikwen! Anga ki gen minje tə jəvay mə sluray aya awan. Ta day sə uho nà, a dav nə herre. Cəkəbay ta su doh aya nə ma rah a tə məsinde ahay, aday tə way mə wuslay aya cara cara bayak awan. ²⁸ Kwanay həna dukwen, kətanən. Ta day sə uho nà, kwanay kawa do didek aya awan, əna ta su doh a ite nà, kwanay ma rah aya tə mbadəmbada aday tə sədək aya dəkdek.»

Sariya su do mbadəmbada aya awan

Lukas 11.47-51

²⁹ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərək ikwen! Kwanay apan ki dazlen anan jəvay anà do maja'am a Mbərom ahay. Kwanay apan ki sluren anan jəvay su do didek aya awan, ³⁰ aday ki jen, ki wen: «Ta wa abay mā ga inde kwakwa ata tə bije a manay ahay nà, mi japay ahay tə tinen sa vad anan do maja'am a Mbərom ahay bay.» ³¹ Kə diken anan həna ata nà, kwanay wan ana do sa vad anan do maja'am a Mbərom ataya re. ³² Həna nà, ki ndəven anan mer su way ana bije a kwanay sə dazlan ahay ataya cukutok daw?

³³ «Kwanay dədew ahay bidəka, kwanay wan su kòn ahay. Ki mben apan sa tam anan nga a kwanay à sariya sa zla à məkə sə mərda ata wa nà, kəkəməw?

³⁴ Matanan kutok, slənen anan 'am a anan aday: Ni slan do maja'am a Mbərom ahay tu do kəlire aya, aday tə miter ahay əga kwanay. Azar aya ki vəden atan kabay ki diren atan pə dədom mə zləngad aya awan. Azar aya ite dukwen, ki naa ndiben atan ù doh sə wazay a kwanay ahay, ki hiwen atan azar dukwen kwa ta sə wura fok asəka. ³⁵ Anga nan kutok, mez su do didek aya sa mac pə daliyugo a anan ataya fok i nay ahay pikwen. A bənay ahay kwa pə amac ana Abel wa, hus pə amac ana Zakari, wan ana Barakiya, dōwan a kwanay sa vad à gala su doh sə mazlab a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sə gədan dungo anà way ahay ata awan. ³⁶ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna, Mbərom i gan sariya anga way ataya fok nà, anà do a wuswes a anan ataya awan.»

Yesu a yam anga wulen su doh sə Urəsalima

Lukas 13.34-35

³⁷ «Hayaka Urəsalima ahay! Kwanay do sə Urəsalima ahay! Kə vəden anan do maja'am a Mbərom ahay, aday kə tiren anan do a Mbərom sə slənak ikwen ahay

ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sə halak ikwen nga anà kwanay do sə Urəsalima ahay ù vo uno, kawa man njəkar sə halan nga anà wan anahan ahay à bərgaslay inde ata awan. Hwiya kə ngəmen bay re. ³⁸ Ihe, doh sə mazlab a Mbərom a kwanay i təra rəgay. ³⁹ Matanan, ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: «Mbərom à daf alay sə mazlab anahan pu do sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.»

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sə mazlab a Mbərom

Markus 13.1-2; Lukas 21.5-6

24 Pə dəba anahan a wa, Yesu a nay ù doh sə mazlab a Mbərom wa, winen apan i zla way anahan. Njavar anahan ahay tə hədek pə cakay anahan, aday tə dakan pu doh mi dēzl aya à gala su doh sə mazlab a Mbərom. ² Aday Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kə cinen anan anà doh a anaya zle fok bidaw? Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sə daliyugo ataya awan

Markus 13.3-13; Lukas 21.7-19

³ Yesu a njahay à bəzlom sə Ulivet. Njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay, tinen a taayak, aday tə cəce panan wa, ta wa: «Jan umo bidaw? Doh sə mazlab a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san ki may ahay aday daliyugo i ndav coy anaw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dōwan à sa njak kwanay bay. ⁵ Anga do ahay bayak a ti gəba sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan do ahay bayak awan. ⁶ Ki slənen ləbara sə vərəm ahay cara cara, kwa dərən, kwa bəse, əna kə jəjiren anan bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re. ⁷ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. A man ahay cara cara may i ga, aday daliyugo i bal matanan re. ⁸ Dəce ataya fok ti təra nə kawa wan sə dəlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «À alay ata nà, ti varan kwanay à alay inde anà do ahay aday tə ga alay tə kwanay, tə vad kwanay à məkə sa ndaw. Do su kon ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. ¹⁰ À alay ata kutok, do ahay bayak a ti mbəsak sa daf upo nga, ti ga daf pi zek ahay, ti nan ide i zek ahay re. ¹¹ Do maja'am a Mbərom mungwalay aya bayak a ti nay ahay, ti zluwe anan do ahay bayak a cite. ¹² Mer su way sə sədək i zakay aday asan zek sə do ahay bayak a i səfe. ¹³ Əna dōwan a kə səmak anan hus à andav a inde cəna, winen i tam. ¹⁴ Ti dəkay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom a anan pə daliyugo kəzlek, aday do su kon ahay fok ti sləne anan. Ata daliyugo i sa ndav kutok.»

Do manife ahay ti naa mbazl anan Urəsalima

Markus 13.14-23; Lukas 21.20-24

¹⁵ «Ki i cinen anan anà səkar sə lize way i tavay à man cəncan awan, kawa ana do maja'am a Mbərom Daniyel sa ja apan ata awan. † (Dowan a kə jingek anan 'am a anan nà, â sənən anan anà nga anahan nə lele.) ¹⁶ À alay ata asanaw nà, do sə Yahudiya ahay tâ haw sa ma nga à bəzlom ahay inde. ¹⁷ Do aday winen pa nga su doh dukwen â dazay, â haw, əna â sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. ¹⁸ Dowan a winen à guvo dukwen, â saa nay ahay agay sa naa gəbak ayak zana anahan bay re. ¹⁹ Wuna, pa pac ataya nà, dəcə inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. ²⁰ Gen anan amboh à Mbərom aday ahaw a kwanay â sa təra à alay sa mad kabay pə luvon sa man uda bay. ²¹ Anga à alay ata nà, dəcə i zalay, bina kwa ana Mbərom sə ndakay daliyugo hus ahay biten dukwen, dəcə kawa winen ata kə tərak kula bay, aday inde i təra kula sabay re. ²² Əna, Mbərom kə kəcak anan luvon ataya bay nà, abay dowan saa tam nà, ibay. Əna, kə kəcak anan luvon awan anga do anahan a sə walay ataya awan.

²³ «À alay ata nà, dowan a kə jak ikwen: "Almasihu winen həna" kabay "Winen tiya" nà, kə sa dəfen apan nga bay. ²⁴ Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu do sə jəka tinen do maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tə masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa do mə walay aya awan, abay a ga zek nà, na. ²⁵ Na jak ikwen anan pi zek wa kurre. Sənen pi zek lele.

²⁶ «Ta sak a jak ikwen: "Almasihu winen tiya pə pala à kibe" nà, kî zlen saa cay anan ahay bay. Kabay ta sak a jak ikwen: "Winen mi dər zek a həna" dukwen, kə təmi-hen 'am ata bay re. ²⁷ Bina Wan su Do i nay ahay nə kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, a dav kwa aha ata awan. ²⁸ À man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Markus 13.24-27; Lukas 21.25-28

²⁹ «Pə luvon sə dəcə ataya sa ndav cəna, pac i dav sabay, kiya dukwen matanan. Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à məndak, aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal. ³⁰ Ata minje mbala Wan su Do i kay ahay zek pa nga mburom kutok. À alay ata, do su kon ahay fok ti zlah, ti yam. Ata, ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazlab a bayak a re. ³¹ Məzləzlilen məduwen a i fa zek. Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà do anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

Markus 13.28-31; Lukas 21.29-33

³² «Sənen pə way ana buway sə dəkak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kulbosloslo nà, daslam aya dukwen ta dək, ata kə sənən zle coy viya winen apan i slay bəse. ³³ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə dəkak ikwen anan ataya cəna, sənən a nà, nen Wan su Do, nen apan ni may ahay bəse, nen pə alay sə məsudoh. ³⁴ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra. ³⁵ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nà, ibay

Markus 13.32-37; Lukas 17.26-30, 34-36

³⁶ «Əna, dowan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dukwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan. ³⁷ À alay a Wan su Do i may nà, way ahay ti təra nə kawa sə təra à alay ana Nuhu ata re. ††³⁸ À alay ata nà, do ahay tinen apan ti taslay mivəl sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, mungol ahay ti gəba dalay, dəna ahay dukwen ti zla à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. ³⁹ Do ataya fok, tə sənək pi zek bay, hus pə luvon ana a'am sa rah anan daliyugo aday a ra atan fok ata awan. À alay ana Wan su Do sa may ahay ata dukwen, i təra nə kətanən re.

⁴⁰ «À alay ata kutok, do ahay cew ti ga mer à guvo kərtek awan, do kərtek a nà, ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan. ⁴¹ Uwar ahay cew ti gan pa van kərtek awan, do kərtek a nà, ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan. ⁴² Njihən cəna, mə lavay zek aya awan, bina kə sənən luvon ana Bahay a kwanay sa nay ata bay.

⁴³ «Sənen pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a həna anan nà, do sə akar ahay ti nay ahay àga winen saa zləray anan ahay nà, dowan ata i njak ahan daw? I nahay nə tə ide cekərkərre anga aday do sə akar ataya tâ zlan ù doh bay, bidaw? ⁴⁴ Anga nan kutok, kwanay dukwen, njihən mə lavay zek aya cekərkərre matanan re, bina, nen Wan su Do nà, ni i may ahay à alay a duwuraw dukwen, ki sənən apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu do sa ga mer su way lelibay awan

Lukas 12.41-48

⁴⁵ «Do sa ga mer su way lele awan, aday winen nə wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dowan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan do si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tədə sa pa way ata awan. ⁴⁶ Ataslay mivəl i tərən anà dowan ata awan,

† Ca pə Daniyel 9.27, 11.31, 12.11.

†† Ca pə Laataanooji 7.17-23.

kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà do si mer su way anahan ataya lele nà, na. ⁴⁷ Nen apan ni jak ikwen tã dídem a hëna, bahay su doh anahan ata i mbësakan anan way ahay à alay inde nã fok.

⁴⁸ «Aya ëna, hinahibay ite, do sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: "I ga nà bahay su doh uno i may bãse bay." ⁴⁹ Winen gëdek sa ga anan alay tã azar su do si mer su way ahay, gëdek pã way sa pa anahan ahay, sa pa, aday i sa mahay anahan tu do sã vaway nga ahay. ⁵⁰ Sënen apan lele kutok, bahay su doh ana dõwan ata i may ahay nà, pã luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dukwen i san bay re. ⁵¹ Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tã dõwan ata tã mindel. I razl anan à man su do sã mbadëmbada ahay, aday ti rac slan tã ide sã ayam awan anga dëce à man ata awan.»

Jike sã dëna dalay ahay kuro

25 «À alay a Wan su Do i may ata nà, i ga minje tã dëna dalay aya kuro sa ba do sã gëba dalay ata awan. Tã gëba lalam a tinen ahay, ta zla sa ba dõwan a sã gëba dalay ata kutok. ² Cëkëbay, dëna ataya nà, dëna aya nã bël bële aya awan, dëna aya ite, ma san nga aya awan. ³ Dëna bël bële ataya cëna, tã gëbay lalam a tinen ahay mën jëna sã gëbay apan kwalaba sã kwalenjer maza awan. ⁴ Dëna ma san nga ataya nà, tã gëbay lalam a tinen ahay, tinen tã pëkay kwalenjer maza à kwalaba hinen ahay inde re. ⁵ Aya ëna, dõwan sã gëba dalay ata kã njahak ayak bayak awan, dëna ataya fok tã dangwaz, ta njak ahan.

⁶ «Man luvon a ga bine siwaw cëna, tã slëne abëbal awan sã do ahay, ta wa: "Do sã gëba dalay kã dëzlek ahay. Slabiken, tãmihen anan!" ⁷ Dëna ataya fok tã pëdek cëna, tã dazlan sã lavay anan zek tã lalam a tinen ahay fok. ⁸ Dëna bël bële ataya tã dazlan sa jan anà dëna ma san nga ataya kutok, ta wa: "Amboh, viren umo kwalenjer a kwanay ataya panan mën jëk mën jëk ite, bina lalam a manay ahay tinen apan ti mbacay pumo wa." ⁹ Dëna ma san nga ataya tã mbadëhan atan apan, ta wa: "A'ay, i slak uko fok bay. Suwan, zlen à wulen su doh, aday ki sukumen ahay pã do sa ga masa ahay wa." ¹⁰ Dëna bël bële ataya ta zla saa sukumay ahay kwalenjer à wulen su doh ahay wa kutok. À alay a tinen apan ti pëlay kwalenjer à wulen su doh wa ata awan, do sã gëba dalay a dëzley ahay ite. Dëna ma san nga ataya tã slabak, ta zla à man sã azar uko tatã do sã gëba dalay. Bahay su doh a tacay anan mësudoh anahan. ¹¹ A njahay zërata cëna, dëna dalay a azar ataya dëna aya, tã dëzley ahay ite. Ta jan ayak 'am anà bahay su doh uho wa, ta wa: "Kem, tãban umo ayak wa ite!" ¹² Bahay su doh ata a jan atan ahay apan, a wa: "Tã didek a nà, na san kwanay bay."»

¹³ Natiya kutok, Yesu a wa: «Anga nan, njihen mã lavay zek aya awan, anga kã sënën luvon a bay, kwa alay adëka sabay fan.»

Jike su do si mer su way ahay

Lukas 19.11-27

¹⁴ «À alay ata dukwen, i ga minje tã bahay su doh saa zla à man dëren ata awan. A ngaman anà do si mer su way ahay, a mbësakan atan anan zlile anahan. ¹⁵ A varan dala sã gura sëkat dëra anà do kërtek awan. Anà dõwan hinen dukwen, dala sã gura sëkat cew, aday anà do mã slala maakan a nà, dala sã gura sëkat kërtek. A varan anà kuwaya dukwen, kawa ana dõwan a saa mba apan ata awan. A dazlan, a zla way anahan kutok.

¹⁶ «Kwayan'a, do sa njad dala sã gura sëkat dëra ata a zla, a mbëda anan alay lele. Kã njadak apan wan a dukwen dala sã gura sëkat dëra re. ¹⁷ Do sa njad dala sã gura sëkat cew ata a zla, a mbëda anan alay, kawa dõwan a mama'am ata re. Kã njadak apan wan a dukwen dala sã gura sëkat cew re. ¹⁸ Ëna dõwan sã tëma dala sã gura nã sëkat kërtek ata, a zla, a la anan dala ana bahay anahan ata à mãke inde, a der anan uda awan.

¹⁹ «A njahay pã dëba wa bayak a nà, bahay a tinen ata a may agay. A cëce patan wa, ta ga anan tã dala sã gura anahan ahay nã këkëmaw. ²⁰ Do sa njad dala sã gura sëkat dëra ata, a nay, a jan anà bahay anahan: "Kã varak uno dala sã gura sëkat dëra. Ca apan, nã njadak apan wan aya sëkat dëra re." ²¹ Bahay anahan ata a jan nã: "Suse, iken do si mer su way lele aday didek a re. Ka gak mer su way lele awan tã way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbësakak way ahay bayan a à alay inde re. Hayak wa ù doh. Taslumo mivel pã kërtek awan."

²² «Do sa njad dala sã gura sëkat cew ata, a nay, a jan anà bahay anahan, a wa: "Bahay uno, kã varak uno dala sã gura sëkat cew. Ca apan, nã njadak apan wan aya sëkat cew re." ²³ Bahay anahan ata a jan nã: "Suse, iken do si mer su way lele aday didek a re. Ka gak mer su way lele awan tã way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbësakak way ahay bayan a à alay inde re. Hayak wa ù doh. Taslumo mivel pã kërtek awan."

²⁴ «Do sa njad dala sã gura sëkat kërtek ata dukwen a nay, a jan anà bahay anahan, a wa: "Na san iken zle, iken do jinje awan. À man aday kã caslak ayak way bay ata dukwen, ka zla sã cëray wa way re. À man aday kã zëvak awan bay ata dukwen, ka ban panan way re. ²⁵ Nã jëjarak tã iken bayak awan. Anga nan, nã dërek anan dala anak à mãke. Ahan way anak kutok."

²⁶ «Bahay anahan ata a jan, a wa: "Iken nà, do lelibay awan, isew awan. Ka san apan zle, nen nà, do jinje awan. À man a nã caslak awan bay ata dukwen, nã cëray wa way re. À man aday nã zëvak ayak awan bay ata dukwen, na ban panan way re. ²⁷ Matanan, abay tãde ki daf anan dala uno à bank, aday ata na mak agay nà, ni tan à nga anà dala uno tã wan a awan.

²⁸ Tãmihen panan dala sã gura sëkat kërtek ata awan, aday viren anan anan apan anà do aday dala sã gura anahan inde mbulo ata awan. ²⁹ Anga kuwaya way anahan inde cëna, ti zëgahan anan apan aday à ga

inde apan bayak a adəka. Əna do aday way anahan nə mənjoək ata nə, ti ngəzar panan kwa mənjoək anahan ata re. ³⁰ Aday do si mer su way a isew a kəriya ata nə, liren anan ayak uho i ide zənzen a inde. À man ata nə, do ahay ti yam, ti rac slan.”»

Jike sə təman tə awak ahay

³¹ «Pə luvon a aday Wan su Do kà sak a nay ahay à mazlab inde tə maslay anahan ahay fok cəna, i njahay tə mazlab a pa man sə njahay sə bahay anahan. ³² Do sə daliyugo ahay pu kon pu kon fok ti halay nga pa 'am anahan. Aday i dazlan sə gəzla atan kawa do sə jugwar gənaw ahay sə gəzla anan təman anahan ahay pi zek wa tə awak ahay day cew ata awan: təman ahay cara, awak ahay cara. ³³ I tavay anan təman ataya tə alay puway anahan, aday awak ahay dukwen, tə alay gula anahan.

³⁴ «Aday bahay i jan anə do sa day sə alay puway anahan ahay kutok: “Hayak ikwen ahay, kwanay do ana Bəbay uno sa daf pikwen alay sə mazlab anahan ataya awan. Njihen à bahay anahan a inde kutok, bahay a anan mə lavay zek a nə anga kwanay kwa həna kabay, daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay. ³⁵ Anga, abay may a han upo, kə viren uno ahay way sa pa, abay jom u go, kə viren uno ahay a'am, abay nen mbəlok awan, kə təmihen ahay nen, kə liven upo zek, ³⁶ abay zana inde upo ibay, kə viren uno ahay zana pi zek, abay nen dəvac awan, ki men uno ahay zek, abay nen ù doh sə dangay, ki cen ahay upo.”

³⁷ «Do a didek ataya ti cəce panan wa: “Bahay a manay, mə canak may a han apak, aday mə varak way sa pa ata nə, siwaw? Mə canak jom a gak, aday mə varak a'am ata nə, ahaw? ³⁸ Mə canak iken mbəlok awan, aday mə təma iken, mə lavay apak zek ata nə, siwaw? Mə canak zana anak ibay, aday mə pəkak apak zana a nə, ahaw? ³⁹ Mə canak iken dəvac a, kabay iken ù doh sə dangay, aday ma zlak ayak sa cay ahay apak ata nə, siwaw?”

⁴⁰ «Bahay i mbədahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: Way a kwanay sa gan anə mərak uno a kərtek ma kac ata nə, ki gen uno nə, i nen awan.”

⁴¹ «Kagasl, bahay i jan anə do sə alay gula anahan ataya kutok: “Kwanay do a Mbərom mə tahasl a anaya, zlen ayak pə cakay uno wa. Zlen ù uko sə mbacay itəbay ata inde, uko a mə lavay zek a nə anga Fakalaw tə maslay anahan ahay ata awan. ⁴² Abay may a han upo, kə viren uno ahay way sa pa bay, abay jom u go kə viren uno ahay a'am bay. ⁴³ Abay nen mbəlok awan, kə təmihen ahay nen bay, kə liven upo zek bay. Abay zana inde upo ibay, kə viren uno ahay bay. Abay nen dəvac awan, nen ù doh sə dangay, ki zlen ayak pə cakay uno sa cay ahay upo bay.”

⁴⁴ «Tə cəce panan wa: “Bahay a manay, mə canak aday may a han apak, kabay jom a gak, kabay iken mbəlok awan, kabay zana inde apak ibay, iken dəvac a, kabay iken ù doh sə dangay, aday ma mak anak ahay zek bay ata nə, siwaw?”

⁴⁵ «Ihe, Bahay i mbədahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: Way a kwanay sa ngam sa gan anə do uno a anaya ma kac ataya kwa kərtek bay ata nə, ki gen uno bay ata nə, anə nen awan.”

⁴⁶ «Ti zla atan à man sə dəcə sa ndav sabay ata awan, əna do didek aya kəma, ti njad sifa sa ndav bay ata ite.»

Wurwer sa ban anan Yesu

Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

26 Yesu a ndav anan 'am a anaya fok cəna, a jan anə njavar anahan ahay, a wa: ² «Kə sənən apan zle, a mbəsak luvon ahay cew coy aday azar uko sə Pasəka i sla. À alay ata ti ban nen, nen Wan su Do, ti varan nen anə do ahay aday ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan.»

³ À alay ata ite, bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom, tə məced sə Yahuda ahay, tə halay nga əga Kayafas, bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom ata awan. ⁴ Tə jəjem 'am sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan. ⁵ Əna ta wa: «Də sa ban anan à azar uko inde bay, bina do ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbədan amar pa nga anə Yesu

Markus 14.3-9; Yuhana 12.1-8

⁶ À alay ata nə, Yesu winen à Baytiniya, əga dowan a inde, tə ngaman Simon do mə dugwad awan.

⁷ Uwar a inde a zlak ayak à man anahan tə dundu-zlok sə amar sə wurde a dala bayak awan. A mbad anan amar ata pa nga ana Yesu à alay a winen apan i pa way. ⁸ Njavar anahan ahay tə canan anə way anahan sa ga ata cəna, a ma nga sə cəban atan. Ta wa: «A nes anan amar a anan həna nə, pa maw? ⁹ Ta wa, abay tē sukum anan way tə amar a anan nə, i ga dala bayak awan, aday ti var anan dala awan anə do mətawak aya nə, ta gak way lele bidaw?»

¹⁰ Yesu dukwen a sləne way a tinen a sa ja ata zle re. A jan atan kutok, a wa: «Kə bənen anan mbiyed anə uwar a anan nə pa maw? Way anahan su go ata nə lele. ¹¹ Anga do mətawak aya nə, ti ga inde tə kwanay hwiya, əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay. ¹² A pak upo amar a anan nə, a ga upo nə amar uno sa zla anan à məke. ¹³ Nen apan ni jak ikwen tə didek a həna: À man aday do ahay ti wazay anan ləbara uno mu-gom a anan kwa aha pə daliyugo fok nə, ti taker anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

Yudas a sukum a way tə Yesu

Markus 14.10-11; Lukas 22.3-6

¹⁴ Natiya kutok, do kərtek à wulen su do maslan anahan kuro nga cew ataya wa, sə ngaman Yudas Iskariyot ata, a zla pə cakay sə bahay sə gədan dundo anə way ahay. ¹⁵ A jan atan, a wa: «Kak nə varak ikwen anan Yesu nə, ki viren uno ma i nen awan anaw?» Tə baslay dala kwayan'a, tə varan dala sə gursa kwa kuro

maakan. ¹⁶A ban pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu.

Yudas i i ga daf pə Yesu

Markus 14.12-21; Lukas 22.7-14, 21-23; Yuhana 13.21-30

¹⁷Natiya, à luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata bine siwaw nà, njavar a Yesu ahay ta nay, tə cəce panan, ta wa: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa sə Pasəka ata nà, ahaw?»

¹⁸Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen à wulen su doh sə Urəsalima àga mana, jen anan nà: "Miter a manay a ja nà: Alay uno i sla bəse. U no sa ga azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay nà, àga iken."»

¹⁹Njavar anahan ataya ta ga kawa ana Yesu a sa jan atan ata awan, tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

²⁰Suko a a ga nà, Yesu a njahay pə tuwez tu do maslan anahan ahay kuro nga cew sa pa way pə kərtek awan. ²¹Tinen apan ti pa way a kutok, Yesu a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Dowan a kərtek à wulen a kwanay inde, i i ga upo daf.»

²²'Am ata a wusen nga anà njavar anahan ahay fok. Tə dazlan sə cəce panan fok a tinen a kərtek kərtek, ta wa: «Bahay, nen bay ba?»

²³Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dowan a manay sa tar alay maya à tuwez inde ata, saa ga upo daf nə winen. ²⁴Nen Wan su 'Do nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəcə i naa tan à nga anà do saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

²⁵Yudas, dowan a saa ga apan daf ata, a cəce, a wa: «Miter, nen bay ba?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken a sa ja!»

Way sa pa cəncan awan

Markus 14.22-26; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-24

²⁶À alay a tinen apan ti pa way mba, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, ta sa jan atan: «Təmihen, pen. Həna anan nà, zek uno awan.»

²⁷Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, ta sa jan atan nà: «Sen wa jubjob, kwanay a fok. ²⁸Həna anan nə mez uno mə pəkay a anga sə pəse ines sə do ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tə do ahay. ²⁹Nen apan ni jak ikwen tə dīdem awan: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday di saa sa maza pə kərtek a à bahay a Bəbay uno inde.»

³⁰Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à bəzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

³¹À alay a tinen apan ti zla way a tinen ata kutok nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, ki i mbəsiken nen, kwanay a fok. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: "Ni vad anan do sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am. †" ³²Əna, na sak a slabakay ahay à məke wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

³³Piyer a jan kutok, a wa: «Kwa à ga nə do ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

³⁴Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna, Piyer: À luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

³⁵Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə ni mac anga iken dəp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Njavar a Yesu a azar ataya fok ta ja matanan re.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Markus 14.32-42; Lukas 22.39-46

³⁶Natiya kutok, tə dəzle à man a sə ngaman Gecemene ata tə njavar anahan ahay. Yesu a jan atan: «Njihen à man a anan, ni zla tiya saa gay amboh.»

³⁷Winen apan i zla nà, a ngaman anà atə Piyer ta wan ana Zebede ahay cew, ta zla jiga awan. A dazlan sə jalay mərəva sə dəcə anahan ata kutok. ³⁸A jan atan, a wa: «Mivel uno i ndərob, hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan. Ben ti nen lele.»

³⁹A zla pa 'am mənjęek nà, a slahay ta 'am duboz, a ga amboh kawa həna anan: «Bəbay uno, kà zlak anak à nga nà, ki gəba puno dəcə saa nay upo a anan ata awan. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

⁴⁰A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. A jan anà Piyer: «Ki mben apan sa ba ti nen kwa ler kərtek bay asəka? ⁴¹Ben lele, gen amboh, anga aday kē tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su do zəzen a nà, a gan may sə dəfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

⁴²A zla mə slala cew a dukwen, a ga amboh asa, a wa: «Bəbay uno, kak i njad zek aday dəcə a anan i zla puno wa bay cəna, nà sa anan adəka. Way a sa nak ata à təra.»

⁴³A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tə njəkak ahan asa, ta mba apan sə təba ide kwa mənjęek bay jiga awan. ⁴⁴A mbəsak atan, a zla saa ga amboh asa, kawa sə manan. ⁴⁵Cəna, a ma pə dəba à man ana njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki man anan uda awan daw, do sa njak ahan ahay? Kagasl, alay a kà slak həna kutok, aday ti varan nen Wan su 'Do à alay inde anà do sə atahasl ahay. ⁴⁶Slabiken, zluuko. Do sa ga upo daf winen tiya, kà nak ahay.»

† Ca pə Jekariya 11.12.

†† Ca pə Jekariya 13.7.

Do ahay ta ban anan Yesu

Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴⁷ Yesu kà ndəvak anan 'am anahan ata fan bay, Yudas, do kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, a dəzley ahay pə cakay anahan. A njahan pa 'am wa anà do ahay bayak a tə way sə alay a hun-jəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay.

⁴⁸ Yudas, dowan a sa ga daf pə Yesu ata, ba kə varak atan minje sə way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan.»

⁴⁹ Kwayan'a, Yudas a hədek pə cakay ana Yesu, a jan: «Iken inde zay bidaw, Miter?» A varan alay, a ban anan pi zek həmbok.

⁵⁰ Yesu a jan kutok: «Car uno, ndav anan way a sə gəbay iken à man a anan ata awan.» Do ahay ta zlak ayak kutok, ta ban anan, ves.

⁵¹ Dowan a kərtek à wulen su do a Yesu ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc. ⁵² Əna Yesu a jan, a wa: «Ma anan maslalam anak ù doh anahan awan, anga do sa ban maslalam ahay ti lize nə tə winen awan. ⁵³ Aday asa, ka san sa jəka, nà gan may nə ni cəce pə Bəbay uno wa, i sləno ahay maslay anahan ahay bayak a məcapar a kuro nga cew bidaw? ⁵⁴ Aka aday, kak nə cəcihek maməzek ata nà, way a mə vinde upo à Deftere a Mbərom inde ata i sa təra kəkəməw? Deftere a ja nà, i təra upo kawa həna anan.»

⁵⁵ Yesu a jan anà do ahay kutok, a wa: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen do sə ngəzar do à cəved inde daw? Nen inde ù doh sə mazlab a Mbərom pac pac, nen anan ni tətakan anan way anà do ahay, kə bənen nen bay. ⁵⁶ Əna way a anaya fok a təra cəna, aday way ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja à Deftere a Mbərom inde ataya tə təra.»

Kagasl kutok, njavar anahan ahay tə mbəsak anan, ta haw way a tinen fok.

Yesu winen pa 'am su do sə lavay nga sə Yahuda ahay

Markus 14.53-65; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵⁷ Do sa ban anan Yesu ataya ta zla anan əga Kayafas, winen bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom. Miter sə Tawrita ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay tinen mə halay nga a à man ata awan. ⁵⁸ Piyer winen anan i pərahan ayak azar à dəba wa à dəba wa, dezl à gala ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way ata awan. A zla ù doh ite re, tə njahay pi zek tu do si mer su way sə əga dowan ata ataya awan, anga sa ca pə andav sə sariya ana Yesu.

⁵⁹ Aday nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məke. ⁶⁰ Əna ta njad cəved a bay, kwa abay do

sə mungwalay ahay bayak a tə ndəbak anan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Kagasl, do ahay cew ta nay, ⁶¹ ta wa: «Dowan a anan kà jak, a wa: "Ni mba anan sa mbazl anan doh sə mazlab a Mbərom, ni han uda maza à luvon maakan inde."»

⁶² Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay a slabak, a jan anà Yesu, a wa: «Kə mbəda anan itəbay kələdaw? Do a anaya fok ta ja apak nə maw?» ⁶³ Yesu a njahay way anahan faafa. Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata a jan kutok, a wa: «Nen anan ni cəce panak həna. Mbaday tə sləmay a Mbərom, bahay sə sifa. Jan umo, iken nə Almasihu, Wan a Mbərom daw?»

⁶⁴ Yesu a mbədahən anan kutok, a wa: «Matanan! Əna nen anan ni jak ikwen həna: Pa 'am kəmaya, ki cinen anan anà Wan su Do, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə mat-apasl ahay pa nga mburom, winen anan i may ahay re.»

⁶⁵ Natiya, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw? Kə jənək anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. ⁶⁶ Ki jen həna nə kəkəməw?»

Do ahay tə mbədahən anan, ta wa: «Winen tə mungok a coy. Kà slak sa vad anan.»

⁶⁷ Tə təfen mənə pə ide, tə duzlay anan tə alay, aday do azar aya tə dəcan, ⁶⁸ ta wa: «Iken nə Almasihu, do maja'am a Mbərom nà, jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?»

Piyer a wa a san Yesu bay

Markus 14.66-72; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Natiya, Piyer winen mə njahay a à gala hwiya. Dəna sa ga mer su way a inde à man ata a nay, a jan: «Iken dukwen abay kwanay jiya tatə Yesu sə Galile ata re.»

⁷⁰ Əna Piyer a məman anan, pa 'am sə do ahay fok, a wa: «Nen na san 'am anak a sa jay ata bay.»

⁷¹ Piyer a slabak, a zla way anahan à məgadəngəden uho. Dəna hinen asa a canan re, a jan anà do ahay à man ata awan: «Həna a anan dukwen, winen tə Yesu sə Nazaratu ata re.»

⁷² Piyer a məman anan asa, a wa: «Ni mbaday, tə dīdek a, na san anan bay.»

⁷³ A njahay mənəcək asa, do sa man ataya ta nay pə cakay a Piyer. Ta jan, ta wa: «Tə dīdem awan, iken do a tinen wanahan, anga miresl anak a a dəkay anan iken nə Galile ahay.»

⁷⁴ Kagasl Piyer a dazlan sə mbaday coy: «Kak na san dowan ata zle nà, Mbərom a tə alay anahan awan à tahasl nen! Na san dowan ata bay fok!»

Kwayan'a, njəkar a zlah. ⁷⁵ 'Am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» A nay uho, a yam cədcək cədcək tə ide sə ayam.

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Markus 15.1; Lukas 23.1-2; Yuhana 18.28-32

27 Ide a cæde siwa a cæna, bahay sæ gædan dundo anà way ahay pi zek tæ mæced sæ Yahuda ahay ta ban 'am sa vad anan Yesu kutok. ² Coy tæ jaway anan, ta zla anan àga Pilatu, guverner sæ Yahudiya, winen Ruma ahay.

Amac ana Yudas

Mer su way ahay 1.18-19

³ Natiya, Yudas a ca apan næ ta gan anà Yesu nà, sariya sa vad anan à mæke cæna, a jalay anan cædoek cædoek, a zla à man ana bahay sæ gædan dundo anà way ahay anga Mbærom tæ mæced sæ Yahuda ahay, a man atan anan dala sæ gursa a tinen sæ varan kwa kuro maakan ata awan. ⁴ A jan atan, a wa: «Na gak in-es, anga næ njækak anan uda anà do mænjenja in-es.»

Əna tinen ite ta jan apan, ta wa: «Ma a manay apan anaw! Wita nà, baway anak kutok!»

⁵ Coy Yudas a dazlan, a guce anan dala ata à gala su doh sæ mazlab a Mbærom. A zla, a ngærew zek anahan tæ liber.

⁶ Bahay sæ gædan dundo anà way ahay anga Mbærom ataya ta ra anan dala ata awan, ta wa: «Tawrita kè varak uko cæved sa tar anan dala a anan à kukwar sa daf dala su doh sæ mazlab a Mbærom bay. Anga tæ dala ata tæ sukom næ mez su do.» ⁷ Ta ban apan à wulen a tinen a inde kutok, tæ sukom anan guvo ana do sa han sængæle a inde tæ dala ata awan, aday ti taa la uda mædurlon ahay. ⁸ Anga nan kutok, hus hæna dukwen, tæ ngaman anà guvo ata nà, Guvo sæ Mez. ⁹ Natiya 'am ana do maja'am a Mbærom Yeremiya a tæra, anga kà jak, a wa: «Ta ra dala sæ gursa kwa kuro maakan, dala mbala ana Isæra'ila ahay sa ban apan sæ sukom anan tæ winen ata awan. ¹⁰ Tæ sukom anan guvo ana do sa han sængæle a inde, kawa ana Mbærom Fetek sæ duko anan ata awan. †»

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Markus 15.2-15; Lukas 23.3-5, 13-25; Yuhana 18.33 - 19.16

¹¹ Yesu, winen mæ tavay a pa 'am ana guverner Pilatu. Pilatu ite, a cæce panan wa, a wa: «Iken nà, bahay sæ Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbædahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

¹² Bahay sæ gædan dundo anà way ahay anga Mbærom pi zek tæ mæced sæ Yahuda ahay ta ndab apan 'am, əna kè mbædahak apan bay. ¹³ Kagasl, Pilatu a cæce panan asa, a wa: «Kè slænek 'am ana do sa ra apak 'am a anaya itæbay kælædaw?»

¹⁴ Yesu kè mbædahak apan kwa mænjoek bay fok, aday a gan masuwayan anà guverner Pilatu.

¹⁵ Pæ azar uko sæ Pasæka fok cæna, guverner a taa mbæsakan atan ahay do kærtek à dangay wa, dowan a kawa ana do ahay saa cæce ata fok. ¹⁶ A alay ata ite, dowan a inde à dangay a re, do ahay fok ta san anan

lele. Tæ ngaman Yesu Barabas. ¹⁷ Do ahay tæ halay nga, aday Pilatu a cæce patan wa kutok, a wa: «A nak ikwen nê mbæsakak ikwen ahay à dangay wa hæna nà, wayaw? Yesu Barabas daw, kabay Yesu sæ ngaman Almasihu ata daw?» ¹⁸ Pilatu a san zle, ta ban anan Yesu nà, anga særak cærkæke.

¹⁹ A alay a Pilatu winen apan i ga sariya à doh ata nà, uwar anahan a slænay apan do, à jan nà: «Kâ sa gan awan anà dowan a mænjenja in-es a anan bay, bina avad a næ, cæen sæ zubay kè bænak uno mbiyed anga winen bayak awan.»

²⁰ Aya əna, bahay sæ gædan dundo anà way ahay, pi zek tæ mæced sæ Yahuda ahay, ta ran 'am anà do ahay aday tæ cæce Pilatu à mbæsakan atan anan Barabas aday à vad anan Yesu. ²¹ Guverner a cæce patan wa asa, a wa: «A nak ikwen nê mbæsakak ikwen ahay à wulen su do a cew a anaya wa næ wayaw?»

Tæ mbædahan apan, ta wa: «Mbæsakan umo ahay næ Barabas.»

²² A cæce patan wa: «Aday nà ga anan tæ Yesu sæ ngaman Almasihu ata nà, kækæmaw?»

Tæ mbædahan apan pæ kærtek a tinen a fok, ta wa: «Darak anan ayak pæ dædom!»

²³ Pilatu a cæce asa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?» Əna tæ zæga anan sa zlah tæ mægalak a, ta wa: «Darak anan ayak pæ dædom!»

²⁴ Pilatu a ca apan næ i mba apan sa ga awan kwa mænjoek ibay, aday abæbal awan winen apan i zæga hwiya. Natiya kutok, a banay alay anahan pa 'am sæ do ahay ta sa ja nà: «Ines sa vad anan dowan a anan inde upo ibay. Wita nà, kwanay sa san!»

²⁵ Do ahay fok tæ mbædahan apan, ta wa: «Ines sa vad dowan a anan à njahay pa nga a manay ahay, aday pa nga a gwaslay a manay ahay.»

²⁶ Pilatu a mbæsakan atan anan Barabas. A jan anà suje ahay tæ ndabay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tæ daray anan pæ dædom.

Suje ahay ta ran mindel anà Yesu

Markus 15.16-20; Yuhana 19.2-3

²⁷ Suje ana Pilatu ahay ta zla anan tæ Yesu à doh sæ guverner, aday tæ halan nga anà suje ahay fok pæ cakay. ²⁸ Tæ culok panan zana, tæ dæfan zana dædzad a pi zek, kawa sæ bahay. ²⁹ Tæ hanan jugo sæ adak, tæ dæfan à nga inde, tæ varan sukol à alay puway anahan. Kagasl tæ dukwen gærmec à vo, ta ma nga sæ mbasay apan, ta wa: «Bahay sæ Yahuda ahay à ga inde sæ coy!» ³⁰ Tæ tæfe apan mæne, tæ ngæzar panan sukol sæ manan aday tæ dæcan anan pa nga saray bayak awan. ³¹ Ta ndav anan sæ mbasay apan nà, tæ culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pæ dædom mæ zlængad awan.

Tæ daray anan Yesu pæ dædom mæ zlængad awan

Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43; Yuhana 19.17-27

³² Natiya awan, tinen apan ti zla anan Yesu ata nà, suje ahay tæ zlangay uda tæ dowan a inde tæ ngaman

† Ca pæ Jekariya 11.12-13; Yeremiya 18.2-3, 19.1-2, 32.6-15.

Simon, winen Siren ahay. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa. ³³ Tə dəzle à man a inde tə ngaman Golgota, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga. ³⁴ À man ata nà, tə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen a anà Yesu aday à sa. Əna Yesu a tukom anan cəna, a ngam sa sa bay.

³⁵ Coy tə darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan, aday tə gəzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca. ³⁶ Tə njahay à man ata sa ba anan kutok. ³⁷ Tə vinde anan way a tinen a sa ban anan apan ata awan, tə lawak anan ayak pə dədom pa nga anahan. Tə vinde anan 'am ata nà, natiya awan: «Dowan a anan nə Yesu, bahay sə Yahuda ahay!» ³⁸ Tə darak ayak do sə akar aya inde cew re, do kərtek a tə alay puway, do hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁹ Do sa zla ta man ataya awan fok ta bal nga kwata kwata, tə gənanan, ta wa: ⁴⁰ «Iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazlab a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba? Tam anan nga anak kwa! Kak iken Wan a Mbərom cukutok nà, dazay ahay pə dədom a wa bidaw?»

⁴¹ Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, tə məcəd sə Yahuda ahay, ta ma nga sa ran mindel a re. Ta wa: ⁴² «Kə təmak anan do azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. Winen bahay sə Isəra'ila acəkan daw? À dazay həna pə dədom wa aday di sa daf apan nga kutok. ⁴³ A daf nga pə Mbərom, a wa winen wan anahan! Lele, cuko apan kutok, kak a nan à Mbərom sa tam anan həna nà, na.» ⁴⁴ Do sə akar ataya mə daray aya pə kərtek a tatə Yesu ataya ta ma nga sə gənanan matanan re.

Amac a Yesu

Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49; Yuhana 19.28-30

⁴⁵ Natiya, a ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədimbom, hus à njamde maakan. ⁴⁶ A ga njamde maakan nà, Yesu a zlah tə məgalak a, a wa: «*Eli, Eli, lama sabaktani?*» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen angamaw? †»

⁴⁷ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya.» ⁴⁸ Dowan a tinen a kərtek a haw, a gəba awan a kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sərekeke re asa. A taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à susəb. ⁴⁹ Əna do a azar ataya ta wa: «Kak Eliya i nay saa tam anan nà, di ca apan aday. Buko!» ⁵⁰ Yesu a zlah tə məgalak awan asa, a mac way anahan.

⁵¹ À alay anahan a sa mac ata ite, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə do ahay ù doh sə mazlab a Mbərom ata, a ngəraw i zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak. Aday dukwen daliyugo a bal, pəkərad ahay ta ta i zek wa. ⁵² Jəvay ahay tə təba re, aday do a Mbərom ma mac ataya tə slabakay à məke wa bayak awan. ⁵³ Do ataya tə jənay ahay à jəvay wa, aday pə dəba ana Yesu sə

slabakay ahay à məke wa ata nà, ta zlak à Urəsalima, wulen su doh cəncan awan, aday do ahay bayak a tə canak atan re.

⁵⁴ Suje sə Ruma ahay tə bahay a tinen, tinen apan ti ba pə Yesu. Tə canan anà daliyugo a sa bal pi zek tə way a sə təra ataya nà, tə jəjar pi zek anga way a sə təra ata awan. Ta ja, ta wa: «Tə didek awan, winen Wan a Mbərom.» ⁵⁵ Uwar ahay bayak a inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. Tinen aday nà, tə pərahan ahay azar anà Yesu kwa à Galile wa, anga ti gan mer su way. ⁵⁶ À wulen sə uwar ataya nà, di tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama may ana Yakuba tə Yusufu, aday may ana wan a Zebede aya inde à man ata re.

Tə gəba anan Yesu à məke

Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁵⁷ Suko a a ga cəna, dowan a inde zliile awan, winen Arimatiya ahay, a nay. Dowan ata nà, tə ngaman Yusufu, winen dukwen njavar ana Yesu. ⁵⁸ A zla à man ana Pilatu, a cəce panan məsində ana Yesu. Pilatu dukwen kə təmahak anan anan, a varan cəved sa la anan Yesu. ⁵⁹ Yusufu a zla, a gəba anan məsində, a nga anan apan rəkot a inde lele awan. ⁶⁰ A dəfak anan ayak à jəvay anahan a inde ma la a à jama inde wiya awan. A bətukwal apan bələlen məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay kutok, a zla way anahan. ⁶¹ Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama hinen ata, tinen mə njahay aya pa 'am jəvay, ti ca apan.

Do sa ba pə jəvay a Yesu ahay

⁶² Sidew a cəna, luvon sa man uda awan, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Farisa ahay ta zla à ga Pilatu. ⁶³ Ta jan anà Pilatu kutok, ta wa: «Bahay a manay, 'am inde kə mak umo ahay à nga inde. Bina, à alay a do sə mungwalay a anan kə məcak fan bay ata nà, a wa: "Pə dəba sə amac uno wa luvon maakan nà, ni slabakay à məke wa." ⁶⁴ Suwan həna nà, jan anà suje ahay tã ba anan jəvay awan luvon a maakan ataya cite. Bina njavar anahan ahay tã sa nay sə kəra anan məsində anahan a bay. Ata ti jan anà do ahay: "Yesu kə slabakak ahay à məke wa." Aday mungwalay a həna anan ata nà, i zalay winen a ma'ma'ata re.»

⁶⁵ Pilatu a jan ata, a wa: «Suje ahay inde həna. Zlen, kə si ben anan jəvay ata kawa ana kwanay sa mba apan.»

⁶⁶ Ta zla, tə tapay anan 'am sə jəvay ata tə mətətok, ta pak suje ahay à man ata sa ba anan jəvay kutok.

Yesu a slabakay ahay à məke wa

Markus 16.1-10; Lukas 24.1-12; Yuhana 20.1-10

28 Pə dəba sə luvon sa man uda wa, kawa sa ja nà, pa pac sə zaka, pərek, Mariyama dəna sə Magədala tə Mariyama hinen ata, ta zla sa cak ayak pə jəvay. ² Natiya ca, daliyugo a bal kəzlek kəzlek, anga maslay a Mbərom a nay à mburom wa, a bətukwal

† Ca pə Jabuura 22.2.

anan bələlen ana tinen sə tacay a 'am sə jəvay ata, a njahay apan ton. ³ Maslay a Mbərom ata a dav nə kawa awuted a Mbərom sa dac ata awan. Zana anahan pi zek dukwen a dav nə kawa lanja. ⁴ Do sa ba pə jəvay ataya tə canan cəna, tə jəjar pi zek bayak awan, tə təra kawa do ma mac aya awan.

⁵ Maslay a Mbərom ata a jan anə uwar ataya: «Kwanay nà, kə jəjiren bay, bina na san zle, kwanay apan ki pəlen Yesu, dowan a tə darak anan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. ⁶ Winen inde à man a anan sabay! Kə slabakak ahay à məkə wa kawa ananahan a sa ja ata awan. Əna, hayak ikwen ahay! Cen pa man a tinen sə nahak anan ayak uda ata awan. ⁷ Aday zlen bəse, jen anan anə njavar anahan ahay nà: "Yesu kə slabakak ahay à məkə wa. I lahak ikwen à Galile. Ki i cinen anan nà, à man ata awan." Na jak ikwen anan coy.»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw ahahaw pa 'am jəvay wa, tinen ma rah a tə zlawan aday tə ataslay mivel a re. Tinen apan ti zlan anan ayak tə ləbara ata anə njavar a Yesu ahay kutok. ⁹ Kwayan'a Yesu a nay ahay, tə zlangay uda tə uwar ataya awan. Yesu a jan atan, a wa: «Zay daw?» Uwar ataya tə hədəken ayak pə cakay. Ta ban anan à saray a wa, tə həran nga. ¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Kə jəjiren bay. Zlen, jen anan anə məkək uno ahay nə tə zla pə daliyugo sə Galile. Ti i cuno nà, à man ata awan.»

'Am ana do sa ba pə jəvay ahay

¹¹ Uwar ataya tinen apan ti zla way a tinen kutok, suje sa ba pə jəvay ataya azar aya ta zla à Urəsalima, tə

təkəren ləbara sə way a sə təra ataya fok anə bahay sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom. ¹² Tinen ite tə halay nga pə kərtek a tə məced sə Yahuda ahay. Ta ban à wulen a tinen inde, tē varan dala bayak a anə suje ahay, ¹³ tē jan atan nà: «Jen nà: "Mə njəkək ahan, aday njavar anahan ahay ta nak, tə kərək anan məsinde sə luvon." ¹⁴ Guverner kə sak a sləne 'am a anan ite nà, manay a mi san sə bənan mbac, mi təmay ahay kwanay à dəcə ahay wa fok.» ¹⁵ Suje ataya tə təma dala ata, aday ta ga kawa ana tinen a sa jan atan ata awan. Mungwalay ata kə tak 'am à wulen sə Yuhuda ahay bayak a hus ahay biten.

Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay

Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁶ Natiya kutok, njavar a Yesu ahay kuro nga kərtek ataya ta zla pə daliyugo sə Galile, ta zla à bəzlom a ba Yesu a kə jak atan anan ata awan. ¹⁷ Tə canan cəna, tə dukwen gərmec ù vo, əna do a azar aya ta ma nga sa ja nà: «Hinahibay nə winen bay dəge.» ¹⁸ Yesu a hədəken atan ayak pə cakay, a ja: «Mbərom kə varək uno anan məkəla pə way sə mburom ahay fok tə məkəla pə way sə daliyugo ahay fok. ¹⁹ Anga nan, zlen pə cakay su do su kon ahay fok, tərən atan njavar uno aya awan. Gen atan baptisma tə sləmay ana Bəbay Mbərom, tə sləmay ana Wan anahan, aday tə sləmay ana Apasay Cəncan awan. ²⁰ Tətiken atan anan aday ti dəfan apan anə way uno sa jak ikwen ataya fok. Sənen anan, ni ga inde tə kwanay pə luvon pə luvon hus pa sa ndav anan daliyugo.»

A ďakay way pə deftere a anan

Markus a vinde derewel a anan nà, sə ďakay anan Yesu winen Almasihu, Wan a Mbərom. Iken apan ki jinge derewel a Markus nà, ki njiĉen anan Yesu kawa iken pə kərtek a tə Piyer. Kawa ana Piyer sə canan anà ma-suwayan a Yesu sa ga ata nà, ki canan pə mədire pə mədire, aday ki san kutok, Yesu nə winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu a lavan zek anà mer su way anahan

r (1.1-20)

r*)

Yesu a ga mer su way anahan à Galile aday à Yahudiya

r (1.21 - 10.52)

r*

Yesu winen à Urəsalima

r (11.1 - 15.47)

r*

Yesu a slabakay à məke wa

r (16.1-20)

r*

Wazo a Yuhana ĉo sa gan baptisma anà ĉo ahay

Mata 3.1-12; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

1 Ləbara mugom a, pə Yesu Almasihu, Wan a Mbərom, a dazlan nà, natiya awan.

² A təra kawa ana Ezaya, ĉo maja'am a Mbərom, sə vinde, a wa:

«Mbərom a jan ahay anà ĉo si mer su way anahan nà: "Həna ni slan ĉo maslan uno, i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.

³ Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa:

Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele. "»

⁴ Matanan kutok, Yuhana ĉo sa ga baptisma, a zla à man sa saf inde. Winen apan i wazan à ĉo ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁵ ĉo sə Urəsalima ahay pi zek tu ĉo sə Yahudiya azar aya fok, ta nay pə cakay a Yuhana. Tə dazlan sə ďakay anan ines a tinen ahay. Aday Yuhana a gan atan baptisma à zliinder sə Urdon inde. ⁶ Yuhana a aday nà, a ďaf pi zek nə zana ma han a tə sibček sə zlugweme awan, a ban zərkutov ĉukwen tə maslərapa sa zlay. Way sa pa anahan ite nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kibe aya awan.

⁷ À wazo anahan inde nà, a wa: «Dowan inde, i nay à ĉəba uno wa, a zalay nen tə mazlab lele. Anga nan, nen na slak sə kudček, aday ni pəsakan anan liber sə təkarak anahan bay. ⁸ Nen nà, na gak ikwen baptisma

† Ca pə Esaaya 40.3.

nə tə a'am, winen kəma, i i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13 - 4.11; Lukas 3.21-22, 4.1-13

⁹ À alay ata kutok, Yesu a slabakay ahay, kwa à wulen su doh sə Galile sə ngaman Nazratu ata wa, a nay ahay pə cakay a Yuhana à zliinder sə Urdon, aday Yuhana a gan baptisma. ¹⁰ Yesu winen apan i jənay à a'am wa cəna, a canan à bagəbaga mburom a təba pangaya, aday Apasay a Mbərom winen apan i dazay ahay apan kawa badəbada. ¹¹ Aday 'am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Iken wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivel bayak a nə tə iken.»

¹² Kwayan'a, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kibe. ¹³ Yesu, winen à man ata nə lu-von kwa kuro fudo, Fakalaw winen apan i njak anan. Atə Yesu mə njahay a, pi zek tə way sə kibe ahay, aday maslay a Mbərom ahay tinen apan ti gan mer su way.

Yesu a ngaman anà ĉo sa ban kələf aya inde fudo

Mata 4.18-22; Lukas 5.1-11

¹⁴ À alay ata asanaw nà, bahay Hiridus a ban anan Yuhana à dangay. Pə ĉəba anahan a wa nà, Yesu a ma pə daliyugo sə Galile. A wazay anan ləbara mugom a, mbala ana Mbərom sə slənay, ¹⁵ a wa: «Alay a kà slak həna, bahay a Mbərom winen defefe kutok. Mbiken ines a kwanay ahay, aday ĉəfen nga pə ləbara mugom awan.»

¹⁶ Natiya, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile nà, a canan anà ĉo sa ban kələf aya inde cew, atə Simon tə mərak anahan Andəre, tinen apan ti ban kələf tə zuvo

a tinen ahay. ¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, do sə pəruho azar ahay adəka.»

¹⁸ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar.

¹⁹ A hədek pa 'am mənjoek, a tan à nga anà dōwan aya cew asa, atə Yakuba tə mərak anahan Yuhana, wan ana Zebede ahay. Tinen apan ti ndakay zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. ²⁰ A ngaman atan ayak ite, kwayan'a tə mbəsak anan bəbay a tinen Zebede pi zek tu do si mer su way anahan ahay à kwalalan inde, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan dōwan a inde tə setene à nga

Lukas 4.31-37

²¹ Atə Yesu tə njavar anahan a, sə ngaman ataya, ta zla way a tinen, tə dəzle à wulen su doh sə Kafarnahum. Pə luvon sa man uda awan, Yesu a zla ù doh sə wazay †, a dazlan sə dakan atan anan way. ²² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga winen a dəkay way nə kawa do sə mazlab bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

²³ À alay ata ite, dōwan inde à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek, ²⁴ a wa: «İken Yesu, do sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca dāw? Na san iken zle lele, iken nə do maslan a Mbərom Cəncan awan.»

²⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nà: «Kə bəbal awan bay, hayak à dōwan ata wa adəka.»

²⁶ Kwayan'a, setene ata a bal anan dōwan ata kəzlek kəzlek, a zlah pi zek sə məgala, aday a nay à dōwan ata wa bok.

²⁷ A gan masuwayan anà do ahay fok. Aday tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Həna anan nə maw? Mərike wiya a aday tə mazlab a bidaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay, aday tə dəfan apan acəkan!»

²⁸ Cəna, ləbara anahan a ata a ta 'am tədəy pə daliyugo sə Galile ata fok.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Lukas 4.38-41

²⁹ Natiya, atə Yesu ta nay tatə Yakuba tə Yuhana, ù doh sə wazay wa cəna, ta zla way a tinen àga atə Andəre tə Simon. ³⁰ Jəje ana Simon inde, winen mə nahay a ù doh, anga nga a bərzlan. Yesu a dəzlek ayak cəna, tə təkəren ləbara awan. ³¹ Yesu a hədek pə cakay anahan, a bənan alay, a slabak anan. Nga sə bərazl a ndalay panan. Uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

³² Pə dəba ana pac sə slahay ù doh wa nà, do maza aya tə gəbay do sə dəvac a tinen ahay, pi zek tu do tə setene aya à nga inde ataya fok. Ta nay atan pə cakay ana Yesu. ³³ Do sa man ataya fok tə halay nga pə bərk-witek su doh ata awan. ³⁴ Yesu a mbar anan do sə dəvac ahay cara cara, a razl anan setene ahay à do ahay wa. Aday kə varak atan cəved anà setene ahay sa ja 'am bay, anga ta san anan zle lele.

† Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kibe ahay

Lukas 4.42-44

³⁵ Sidew a nà, Yesu a wule pərek, a zla à kibe à saf inde saa ga amboh à man ata awan. ³⁶ Atə Simon tu do aday tinen àga winen ataya, ta zla saa pəlay anan. ³⁷ Ta njad anan cəna, ta jan, ta wa: «Do ahay fok, tinen apan ti pəlay iken.»

³⁸ A mbədahan atan apan, a wa: «Zluko adəka nə à wulen su doh sə kibe ahay, aday ni saa wazan à do ahay à man ataya re. Anga na nay nà, saa ga mer su way ata awan.»

³⁹ Matanan acəkan, a bar pə daliyugo sə Galile fok. A wazay ù doh sə wazay ahay, a razl anan setene ahay à do ahay wa.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-14; Lukas 5.12-16

⁴⁰ Dōwan a inde, winen mə dugwad awan, a nay pə cakay ana Yesu. A dukwen gərmec ù vo, a jan tə zəhha awan: «Kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

⁴¹ 'Am anahan ata, a gan i zek wa anà Yesu. A ndədoy alay, a laman, ta sa ja: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

⁴² Cəna, mbəlak məduwen ata a ndalay pə dōwan ata wa, a mbar kutok.

⁴³ Aya əna Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, aday a razl anan, ta sa jan nà: ⁴⁴ «Zla wanak, aday kà sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay. Əna zla saa kan zek anà do sə gədan dūngo anà way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way anà Mbərom, kawa a Tawrita ana Musa sa ja, sa vad panak awiyaway. Natiya do ahay tã san apan, zugol anak kə ndəvak.»

⁴⁵ Əna, dōwan ata a zla way anahan cəna, a gar anan do ahay tə ləbara kawa sə təra apan. Anga nan, Yesu a mba apan sa zla à wulen su doh ahay, pə ide su do ahay, sabay. A njahay wanahan nə, uho à kibe. Cəkəbay, do ahay ta zlak ayak pə cakay anahan ta day ahay wa fok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Lukas 5.17-26

2 Pə dəba sə nahay mənjoek wa cəna, Yesu a may ahay à Kafarnahum. Do ahay fok tə sləne asa winen inde agay à wulen su doh. ² Tə halay nga bayak awan, aday man kə mbakak kwa mənjoek bay, uho kawa ù doh re. Aday Yesu winen apan i dakan atan anan 'am a Mbərom.

³ Do ahay fudō tə gəbak ayak dōwan a tinen inde tə lala, winen mə təra à məndak awan. ⁴ Tə njadak man sə dəzle anan dōwan ata pə cakay ana Yesu bay, anga do kə zalak ù doh awan, rod ahay à məsudoh inde. Anga nan kutok, ta ján pa nga su doh, tə təba anan nga su doh à man ana Yesu winen mə tavay a uda ata awan. †† Tə taran anan ayak dōwan pə lala ata tə liber.

⁵ Yesu a canan anà adaf nga † a tinen ata cəna, a jan anà dōwan a mə təra à mēndak ata awan, a wa: «Dəna uno, nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

⁶ Kutok nà, miter sə Tawrita ahay mə njahay aya inde à man ata awan. Tə jalay à nga a tinen inde, ta wa:

⁷ «Dōwan a anan a ja 'am ata nà, angama kəlanaw? A jənan pa 'am anà Mbərom. Waya sa mba apan sə pəse ines su do anaw, kak si Mbərom a aday binal!»

⁸ Yesu a san anan ajalay nga a tinen a kwayan'a, a jan atan: «Kə jilen à mivəl a kwanay inde matana ata nà, angamaw? ⁹ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: "Nə pəsek anan ines anak ahay", ata daw, kabay, sa ja: "Slabak, gəba lala anak, zla", ata daw? ¹⁰ Əna u no kə sənən apan lele, nen Wan su 'Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.»

Matanan, a jan anà dōwan mə təra à mēndak ata awan: ¹¹ «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay!» ¹² Cəna, a slabak, a gəba lala anahan pə ide sə do ahay fok, a zla wanahan. A gan atan masuwayan. Anga nan, tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Kula də canak anan anà way mə təra kawa həna anan bay.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Lukas 5.27-32

¹³ Asa, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile. 'Do ahay fok ta zla pə cakay anahan, aday a dakan atan anan way. ¹⁴ Winen apan i zla ata nà, a canan ayak anà dōwan inde tə ngaman Lewi ††, wan ana Alfa, winen mə njahay a ù doh sə cakal jəngal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» Lewi a slabak ca, a pərahan azar acəkan.

¹⁵ Pə dəba anahan a wa, Yesu a njahay tə njavar anahan ahay sa pa way əga Lewi. 'Do sə cakal jəngal ahay pi zek tu do sə atahasl ahay tə njahay pə cakay ana Yesu sa pa way à tuwez kərtek a wa, tinen bayak a sə pərahan azar.

¹⁶ Miter sə Tawrita à wulen sə Farisa ahay wa tə canan winen apan i pa way pə kərtek a tu do sə cakal jəngal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nà, tə cəce pə njavar anahan ahay wa, ta wa: «A pa way pə kərtek a tu do sə cakal jəngal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nə, angamaw?»

¹⁷ Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «'Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay. Nen na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà do sə atahasl ahay.»

Acəce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Lukas 5.33-39

¹⁸ Natiya, njavar a Yuhana ahay pi zek tə Farisa ahay, tinen apan ta ta ga sumaya. 'Do ahay ta jan anà Yesu: «Njavar a Yuhana ahay ta sə Farisa ahay ta ga sumaya, aday mbala anak ahay nə ta ga itəbay nà, angamaw?»

†† Nga su doh a tinen mi cəeb a cəcəeb bay. Tə pəpay a pəpay.
† Adaf nga: tə bayak pə Yesu aday ta daf apan nga. †† Lewi: kawa sa ja nà, Mata. Sləmay su do kərtek awan.

¹⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, do mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya ite daw? Matanan bay! À alay a tinen pi zek tatə do sə gəba dalay ata nà, ti ga sumaya kula bay. ²⁰ Əna pa pac a do sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

²¹ «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgabal sə zana wiya ata i zəga anan apan məke ana zana məduwer ata awan, i ngəraw.

²² «Aday dukwen, dōwan sa mbađ mahay anahan mə kwasay a bay, à mbulo sa zlay ‡ məduwer a nà, ibay. Anga mahay mə kwasay a bay ata kə sak a kwasay uda nà, i ngəraw anan mbulo məduwer ata awan. Ata mahay i mbađ, aday mbulo dukwen kə nəsek re. Sumor a nà, sa mbađ mahay mə kwasay a bay à mbulo wiya inde cite.»

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Mata 12.1-8; Lukas 6.1-5

²³ Pa pac a inde nà, luvon sa man uda awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Tinen apan ti zla ata nà, njavar anahan ahay ta kad ndaw sa pa. ²⁴ Farisa ahay tə canan cəna, tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Ca apan, ta ga way aday tədə abay sa ga pə luvon sa man uda awan bay ata nə angamaw?»

²⁵ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu do anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkə-maw? ††²⁶ À alay a Abiyatar winen bahay nga su do sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom ata nà, Dawuda a zla à jawjawa sə mazlab a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom. Tədə abay saa pa daf ata nà, tinen do sə gədan dūngo anà way ahay taayak ba. Əna Dawuda kə pak tu do anahan ahay re.»

²⁷ Yesu a jan atan kutok: «Mbərom a daf luvon sa man uda awan nà, anga do, bina a daf do anga luvon sa man uda awan bay. ²⁸ Kətanən, nen Wan su 'Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan

Mata 12.9-14; Lukas 6.6-11

3 Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a zla ù doh sə wazay ‡ maza asa. 'Dowan inde à man ata ma mac alay awan. ² 'Do manide a Yesu aya inde nà, tinen apan ti dəfan ide. Kak kə mbərak anan dōwan ata pə luvon sa man uda awan nà, ata aday ti man anan mungok.

³ Yesu a jan anà dōwan ma mac alay ata awan: «Slabak, tavay pa 'am sə do ahay.»

⁴ Cəna, a cəce pə do ahay wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay awan, daw? Tədə

‡ Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay kabay a'am sa sa, anga do sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya a nà, a ngəraw kawa atə gəzla tə kukwar sa kad ata bay. †† Ca pə 1 Samuyila 21.2-7. †† Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

sa tam anan sifa su do daw, bæzi lele nê sê lizen anan sifa daw?» Əna ta ngam sê mbədahan apan bay.

⁵ Yesu a ca patan nerre tē mivel awan, aday asəder a tinen ata dukwen kē cəbak anan ite. A jan à dōwan ma mac alay a ata kutok: «Ndədoy anan alay anak!» A ndədoy anan acəkan, alay anahan a pəsak ike. ⁶ Farisa ahay tē canan cəna, ta nay ahay uho, aday tē halay nga pē kərtek a tu do ana Hiridus ahay, aday tē pəlay cəved sê lize anan Yesu.

Do ahay bayak a ta zla à man a Yesu

⁷ Yesu a slabak à wulen a tinen wa, a zla way anahan pē bəlay sē Galile tē njavar anahan ahay. Do ahay bayak a tē pərahak anan azar. Ta nay ahay kwa à Galile wa, kwa à Urəsəlima wa, tu do sē Yahudiya ahay fok, aday à Idumiya wa, pi zek tu do ahay sa nay ahay kwa à dəba sē zlinger sē Urdon wa, aday tu kon sē cakay sē Tirus tē Sidon ahay wa fok.

⁹ Anga nan kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē pəlan kwalalan cədeaw awan, aday i njahay uda awan, bina do ahay tinen apan ti ngədec anan kē zalak. ¹⁰ Kē mbərak do sē dəvac ahay bayak awan. Anga nan, do sē dəvac azar aya cara cara tē zəgahak ayak apan, aday tē njad sē laman à Yesu ite. ¹¹ Do sē setene ahay ite, tē canan à Yesu a cəna, tē slahay pa 'am anahan, ta zlah, ta wa: «Iken nê Wan a Mbərom!» ¹² Yesu a gafan 'am anà setene ataya tē sa jan anà dōwan winen wayaw bay.

Yesu a walay do maslan anahan ahay kuro nga cew

Mata 10.1-4; Lukas 6.12-16

¹³ Pē dəba anahan a wa nà, Yesu a ján way anahan à bəzlom, a ngaman ayak à do ahay kawa sa nan fok. Ta nay pē cakay anahan awan. ¹⁴ Winen ite, a walay wa kuro nga anahan a cew, a ngaman atan nê do maslan ahay. A jan atan, a wa: «Nê walay kwanay nà, aday ki njihen ti nen, ata ni slan kwanay saa wazay, ¹⁵ saa razl setene ahay tē məgala a nen saa varak ikwen ata awan.»

¹⁶ Do a mē walay a kuro nga cew ataya nà, sləmay a tinen aya hēna: Simon (Yesu a daf apan sləmay hinen, a ngaman Piyer †), ¹⁷ atə Yakuba tē Yuhana, wan ana Zebede ahay (Yesu a daf patan sləmay re, a ngaman atan Bowanerges ahay, kawa sa ja nà, wan ma dac Mbərom ahay ††), ¹⁸ Andəre, Filip, Bartilome, Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Tade, Simon, do manide sē Ruma ahay, ¹⁹ tē Yudas Iskariyot, do saa ga daf pē Yesu.

Yesu a razl setene ahay tē məgala a Mbərom

Mata 12.22-32; Lukas 11.14-23, 12.10

²⁰ Atə Yesu tē njavar anahan ahay ta may ahay agay. Asa, do ahay tē halay nga kē zalak, aday Yesu tē njavar anahan ahay tē njadək alay a sa pa way bay. ²¹ Do ana-

han ahay tē sləne 'am ata nà, ta nay sē gəbak anan ayak, anga do ahay ta wa: «I ga nê nga a vawan.»

²² Miter sē Tawrita aya inde, ta nay ahay kwa à Urəsəlima wa. Ta wa: «Bə'elzebul apan! ‡» Azar aya ta wa: «Ayaw! Fakalaw sē varan məgala sa razl anan setene ahay.»

²³ Yesu a ngaman ayak anà do ataya pē cakay anahan, a jan atan 'am ta 'am sē jike, a wa: «Fakalaw i mba apan sa razl Fakalaw nê kəkəməw? ²⁴ À wulen sē bahay kərtek a inde nà, kak do anahan aya tinen apan ti vad zek nê, bahay ata i tavay nga mba daw? ²⁵ Kak do su doh ahay, 'am kà zlak atan pi zek bay nà, doh ata i tavay nga mba daw? A'ay. I gugwes. ²⁶ Matana re, kak Fakalaw kē slabakak pi zek anahan a nà, gədan anahan a i gəzla cew nà, i tavay nga mba daw? A'ay. I lize.

²⁷ «Dowan saa mba apan sa zla ù doh su do gədan a saa ngəzəray panan way anahan ahay nà, ibay. Si kē lahak apan kurre kē jawak anan dōwan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nà, na.

²⁸ «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Do ahay ti ga ines, ti jənan pa 'am anà Mbərom dukwen, i pəsen atan anan fok re. ²⁹ Əna do sē jənan pa 'am anà Apasay Cəncan a nà, i njad apəse 'am sē atahasl anahan kulibay. Anga ines anahan a sa ga ata nà, i njahay apan sē viyviya awan.»

³⁰ Yesu a ja matanan nà, anga dōwan ataya ta wa: «Apasay lelibay inde apan.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Mata 12.46-50; Lukas 8.19-21

³¹ Pē dəba anahan a wa nà, mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay. Tē dəzle cəna, tē tavay uho, ta slan apan do saa ngaman ayak. ³² Do ahay inde bayak a mē njahay a pē cakay anahan ta jan kutok, ta wa: «Atə may anak tē mərak anak ahay, tinen mē tavay aya uho, tē cəce iken.»

³³ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «May uno, mərak uno ahay, ata nê atə wayaw?» ³⁴ A ca pu do sa van nga tew ataya, a wa: «Sē təra mərak uno ahay aday may uno nà, tinen. ³⁵ Do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata nà, sē təra may uno tē mərak uno nê winen adəka.»

Jike su do sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Lukas 8.4-8

4 Yawa, Yesu a dazlan sē wazan à do ahay maza pa 'am sē bəlay sē Galile. Do ahay bayak a tē halay nga pē cakay anahan. Anga nan, a ján à kwalalan inde saa njahay uda pa nga sē bəlay. Do ahay fok mē njahay a pē yugo. ² Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tē jike ahay. À wazo anahan a inde a jan atan, a wa:

³ «Pəken sləmay. Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. ⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pē cəved, aday məvuhom ahay tē dāgay anan. ⁵ Zahav azar a, a guce pē saray pəkərad, ta hay

† Kawa sa ja nà, Pəkərad. †† Anga ta ga mivel bəse bəse kawa adac a Mbərom.

‡ Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

ahay bāse, anga yugo inde bayan a ibay. ⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay. ⁷ Zahav azar a a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna zahav azar a a guce pə yugo lele awan. Winen a hay cəna, a har, a zla nga uho, a nah kutok. Kərtek awan, hawal sa ndaw apan nə kwa kuro maakan, hinen ahay, hawal sa ndaw kwa kuro mbərka. Azar aya inde dukwen, hawal sa ndaw apan nə səkat səkat.»

⁹ Yesu a jan atan kutok: «Sləmay inde pə đowan a nə, â sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Mata 13.10-17; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pə dəba anahan a wa nə, Yesu winen taayak tu do maslan anahan ahay kuro nga cew, tu do maza aya ma van nga tew ata, tə cəce panan 'am anahan sa jan atan tə jike ata awan. ¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nə, way mi der aya à bahay a Mbərom a inde ata nə, winen a kə gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna do maza aya nə, ti sləne way ahay fok nə, si ta 'am sə jike, ¹² anga aday:

Tâ ca apan, əna tə canan bay,
tâ pak apan sləmay, əna tə sləne bay.
Bina aday tâ saa may ahay pə cakay ana Mbərom bay,
aday Mbərom â pəsen atan anan ines a tinen ahay bay. †»

Yesu a pəsak anan jike su do sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Lukas 8.11-15

¹³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə slənen 'am sə jike a anan bay dəge? Matanan acəkan! Ki i slənen 'am sə jike ahay kula sabay asanaw? ¹⁴ Do sa casl ndaw ata nə, a casl nə 'am a Mbərom. ¹⁵ Zahav sa ndaw pə cəved ata nə, do sə sləne 'am a Mbərom a ahay. Pə dəba anahan a wa nə, ti təma anan bəse, əna Fakalaw i nay, i wudeh anan 'am a ma casl à tinen inde ata awan, anga aday â hay bay.

¹⁶ «Do maza aya awan, ta ga minje tə zahav ma casl a pə saray pəkərad ata awan. Tə slənek 'am a Mbərom nə, tə təma anan bəse tə ataslay mível awan. ¹⁷ Əna 'am ata a pak sləlay à mível a tinen inde bay. Anga nan, dəcə i tan atan à nga, kabay ajugwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbərom nə, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom.

¹⁸ «Do maza aya ta ga minje tə zahav ma casl a à wulen sə adak inde. Tinen apan ti sləne 'am a Mbərom cite. ¹⁹ Əna way sə daliyugo inde cara cara. Ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlile sə daliyugo ahay, ti ga ubor si zek pə way ahay cara cara. Way ataya fok nə, ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom, aday â nah bay.

²⁰ «Do maza aya asa, ta ga minje tə zahav sa ndaw ma casl a pə yugo lele awan. Tinen apan ti sləne 'am ana Mbərom ma ja awan, tə təma anan lele, ta zla nga

uho pa 'am a Mbərom. Anga nan, kərtek a i nah lele, hawal i ga apan kwa kuro maakan, hinen ahay ti nah dukwen, hawal i ga patan kwa kuro mbərka, azar aya kutok ite, ti nah, hawal i ga patan səkat səkat.»

Man sa daf lalam

Lukas 8.16-18

²¹ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kak, tə hanak uko pə lalam nə, ti der anan ta sə hərok apan tasa, kabay ti daf anan à vo lala daw? Lele nə, sa daf anan pə way sa daf lalam a bidaw? ²² Sənen anan, way mi der a, aday i njad zek bay nə, ibay. Wurwer sə way saa dəzley ahay ipec məduwen a bay dukwen ibay re. ²³ Anga nan kutok, kak do, sləmay inde apan cəna, â sləne!»

²⁴ A jan atan re asa: «Gen anan nga anà way a kwanay sə sləne ahay. Tasa a mbala a kwanay sə lavay anan way ata nə, Mbərom i lavak ikwen anan dukwen tə winen awan asa, aday i zəgahak ikwen anan apan. ²⁵ Do kə təkək anan sləmay sə sləne 'am nə, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday do kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nə, Mbərom i zəgahan anan sə tacan anan apan re.»

Jike sə zahav ma casl a à guvo

²⁶ Yesu a jan atan 'am maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nə, tu do sa casl zahav à guvo. ²⁷ Â njak ahan, â njak ahan bay dəp nə, luvon tə ipec, zahav nə i ha, i har, mənəna winen sa san a təra nə kəkəmaw nə, a san bay. ²⁸ Yugo nə, a ha anan zahav taayak, a təra anan gujed, aday a təra anan gusuko, azanan asa, a zla nga uho, a nah zahav sə way asa re. ²⁹ Pə dəba anahan sa nah ata wa asa, i bəbez dem anahan saa car, sə halan nga anga way kə nahak.»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan

Mata 13.31-32, 34; Lukas 13.18-19

³⁰ A ja asa, a wa: «Di ga anan minje tə bahay a Mbərom nə, ta ma asa anaw? Kabay di dakay anan nə tə jike wura asa anaw? ³¹ Bahay a Mbərom a ga minje nə, ta wan sə bəzan ††. Winen ma kac a pə zahav sə way sə daliyugo. ³² Əna aday tə caslak anan à məkə cəna, a ha, aday a har nə, a zalay dədazl si sé azar aya awan. Alay si sé anahan aya nə məduwen aya awan. Məvuhom ahay ti mba apan sə njahay uda à sise anahan awan tu doh a tinen aya təkə.»

³³ Yesu a təkəren 'am anà do ahay nə, tə jike ahay bayak a kawa həna anaya awan, aday kawa ana do ahay sa mba apan sə sləne. ³⁴ Kə jak atan 'am sə awan maza mənəna jike bay. Əne pə dəba anahan a wa nə, atə Yesu, tinen mə mbəsak a taayak. À alay ata kutok, a dakan atan anan 'am sə jike aya awan.

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Mata 8.23-27; Lukas 8.22-25

³⁵ Pa pac ata kərtek awan, suko a ga bine siwaw nə, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Takasuko pa

† Ca pə Esaaya 6.9-10.

†† Yesu a ga minje nə, ti sé sə àga tinen a inde.

day uho.»³⁶ Tə slabak, tə mbəsak anan do ahay mə halay nga kutok. Njavar anahan ahay ta zla à kwalalan anahan sə lahan ata uda pa 'am ata awan, tə njahay uda awan. Tə gəba anan, ta zla way a tinen, aday kwalalan azar aya dukwen inde à man anahan ata awan.³⁷ Tə dəzle à mamas! sə bəlay nà, vəvara məduwen a a slabak pa nga sə a'am. Məsugurdolon sə a'am ahay tə slabak, a nan à kwalalan sa rah coy.³⁸ Yesu nà, winen ma njak ahan awan ta sə dəba, à slaway a inde, nga anahan ma daf a pə way aday à gan dədaf. † Njavar anahan ahay tə dazlan, tə pədek anan ta sa jan: «Miter, di lize kutok nə, a gak à nga wa itəbay daw?»³⁹ Yesu a slabak, a gafan 'am anà mad, a jan 'am anà məsugurdolon sə a'am ahay, a wa: «Njihen bəbətək bəbətək! Bəlay, iken dukwen ngatay aday, njahay tetəmtəme!» Mad a mbəsak sa bal, anga nan, bəlay dukwen kə njahak tetəmtəme acəkan.⁴⁰ Yesu a cəce pə njavar anahan ahay wa kutok: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dəfen upo nga fan bay kələdaw?»⁴¹ Ta ma nga sə jəjar pi zek asa. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wura həna anan anaw? Atə mad tə məsugurdolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan ata nà?»

Yesu a mbar anan dōwan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Lukas 8.26-39

5 Yesu a nay pa 'am sə bəlay, pa day su kon sə Gerasina ahay, tinen tə njavar anahan ahay fok.² A dazay ahay à kwalalan wa cəna, dōwan inde, winen tə setene aya à nga inde, a nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, i zla pə cakay a Yesu.³ Dōwan ata a taa nahay way anahan nà, à wulen sə jəvay ahay inde. Dōwan a mba apan sa ban anan aday sə jaway anan bay. Tə jawak anan à səsile inde dəp nà, a kad anan fok.⁴ Saray bayan awan, tə banak anan tə calalaw, alay tə saray a təkə fok, əna, a taa slad anan nduroc nduroc fok re. A zalan məgala ana do sə pəlay sa gan nga ataya fok.⁵ Luvon tə ipec fok, winen apan i bar à wulen sə jəvay ahay inde. Winen apan i zlah à bəzlom ahay inde, aday a ta zek mbəlak awan tu kon.⁶ Əna a canan ayak à Yesu winen apan i nay ahay cəna, a hawan ayak pa 'am, a dukwen gərmec ù vo.⁷ A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay puno wa maw? Na gak kem tə sləmay a Mbərom, kə ga alay tinen bay ite.»⁸ A jan matanan ata nà, anga ba Yesu kə jak anan: «Iken apasay lelibay awan, hayak à dōwan a anan wa.»

⁹ Yesu a cəce panan kutok: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədahan apan: «Sləmay uno Daskalak, anga manay bayak awan.»

¹⁰ A dubok a Yesu tə mindel, a wa: «Kem, kə sa razl setene a anaya dəren pə daliyugo a anan wa bay ite.»

¹¹ À man ata aday nà, gadura ahay inde bayak a pa zar kon, mə jugwar aya awan.¹² Apasay lelibay ataya

† Way sa daf apan nga à man sa njak ahan, aday à gan dədaf à nga ata awan.

ta jan à Yesu kutok: «Varan umo cəved, mə zla à gadura a anaya inde ite.»¹³ Yesu a varan atan cəved acəkan, tã zla à gadura ahay inde. Ta nay à dōwan ata wa, tə ndərmađ à gadura ahay inde kutok. Gadura ahay ta haw way a tinen, tə haway kwa ahay pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgugəjuje wa à bəlay inde. Gadura ahay ti ga mbulo cew, əne tə lizek fok.

¹⁴ Matanan, do sa gan nga anà gadura ahay tə canan cəna, ta haw way a tinen agay. Ta tan 'am anà ləbara awan à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh sə kibe ahay fok re. Do ahay ta nay ahay sa ca pə way ata awan.

¹⁵ Tə dəzley ahay pə cakay a Yesu cəna, tə canan à dōwan a apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata awan, winen mə njahay awan, winen tə zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə ajəjar.¹⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya tə təkəren ləbara sə təra pə dōwan ata awan, aday pə gadura ahay fok anà do sa zlak ayak ataya awan.¹⁷ Do sa man ataya tə dazlan sə dubok Yesu aday à zla ù kon a tinen wa.

¹⁸ Yesu winen apan i ján à kwalalan inde mba, dōwan apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata a jan anà Yesu nà: «Nə pərahak azar ite.»¹⁹ Əna Yesu kə mbakak anan cəved sa zla maya tə winen bay, əna a jan, a wa: «Zla agay, təkəren anan anà do su doh anak ahay nə ləbara sə way sə təra apak ataya, aday ka gan i zek wa anà Mbərom Ba Məduwen nə kəkəməw ata awan.»

²⁰ Dōwan ata a zla way anahan, a dazlan sə təkəren anan ləbara ataya pə daliyugo sə Dekapol, kawa ana Yesu sa gan fok, aday a gan masuwayan anà do sə sləne ataya fok.

Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Lukas 8.40-56

²¹ Natiya, Yesu a takasay bəlay, a nay pa day sə agay asa. Do ahay tə halay nga pə cakay anahan bayak a pa 'am sə bəlay.

²² Dōwan inde, tə ngaman Zayrus, a zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə lavan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A dəzley ahay pə cakay anahan nà, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu.

²³ A gan may kə zalak, a wa: «Dəna uno inde, winen dəvac awan, i mac! Kem, hayak, daf apan alay anak ite, aday à mbar, à njahay zay.»²⁴ Yesu a slabak, a pərahan azar.

Aday, Yesu winen apan i zla nà, do sə pərahan azar ahay tə ngədec anan pə cəved.²⁵ Uwar a inde à man ata awan, dəvac a ite re. Ava kuro nga cew, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa hwiya.²⁶ Kə gak dəcə à alay sə doktor ahay wa nə bayak awan. Kə lizek anan zlıle anahan fok, aday kə njadək apan zay bay re, dəvac anahan a ma nga sə zakay bugol.

²⁷ Iyo, uwar ata kə slənek ləbara a Yesu. Anga nan, a nay ahay à wulen sə do ahay wa ta sə dəba anahan. A jalay nà: «Abay nà njad sə laman alay anà zana anahan a cəna, ni mbar.» A laman à zana awan cəna,²⁹ mez

anahan sa taa pəkay ata a dəkac ma kərtek. A jəjam anan zek anahan nà, cəcab cəcab a san zle kə mbərak à dəcə anahan wa.

³⁰ Yesu ite, a san zle, məgala kà nak ahay à winen wa. A mbəda zek à wulen sə do ahay inde, a cəce: «Wayə sə lumò anà zana anaw?»

³¹ Njavar anahan ahay tə mbədahan apan, ta wa: «Kə canan zle, do ahay tinen apan ti ngədec iken. Kutok nà, ki cəce do sə lamak asa daw?»

³² Əna Yesu winen apan i ca ide tuwwe hwiya, anga a nan sə canan à dowan sa ga awan ata awan. ³³ Uwar ata a canan à masuwayan ata sə təra i zek anahan inde ata nà, a jəjar pi zek yibyeəb anga zlawan. A nay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a təkəren anan 'am ataya fok. ³⁴ Yesu a jan kutok, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken! Həna dəvac anak inde sabay. Zla agay tə zay.»

³⁵ À alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, do ahay ta nay àga Zayrus wa, winen do sə lavan nga anà doh sə wazay ata awan, ta wa: «Zayrus, dəna anak nə kə ndəvak zek. Kə vawan nga anà Miter fan sabay.»

³⁶ Yesu kà gak anan nga anà 'am a tinen ata bay, a jan anà Zayrus: «Kə jəjar bay, daf upo nga lele cəna coy!»

³⁷ Kutok, Yesu a dazlan sa zla àga Zayrus asa. Əna kə mbakak anan cəved à do ahay fok sə lagay anan bay, si anà Piyer, aday anà Yakuba tə mərak anahan Yuhana. ³⁸ Tə dəzle àga Zayrus nà, Yesu a sləne do ahay tinen apan ti yam tuhhwa, ti zlah, dəcə inde. ³⁹ A zla ù doh, a ja: «Kə bəbilen awan bay. Ki yimen anga maw? Dəna a anan kə məcak bay. A njak ahan ca!»

⁴⁰ Man su do ataya tə mbasay apan. Yesu a rəzlay atan uho fok, a mbəsək ù doh nà, bəbay ta may ana dəna ata awan, tə apan njavar anahan maakan ataya awan. Tə dəzle pə cakay ana dəna ata awan. ⁴¹ A bənan anan alay a dəna ata awan, a jan: « *Talita kumi!* » kawa sa ja nà: «Dənama, slabak!»

⁴² Kwayan'a, dəna ata a slabak, a dazlan sa bar. Aday do ahay tə jəjar pi zek bayan awan. Ava ana dəna ata nà, kuro nga cew. ⁴³ Yesu a gafan atan 'am lele, a wa tə saa jan à dowan bay. A jan atan asa tē varan way sa pa à dəna ata awan.

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Lukas 4.16-30

6 Kagasl, Yesu a slabak à man ata wa, a zla ù kon anahan à Nazaratu asa. Njavar anahan ahay tə pərahan azar. ² Winen à man ata awan, luvon sa man uda awan a dəzley ahay nà, Yesu a dazlan sə dəkay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay †.

Do ahay bayan awan inde, tə sləne 'am sə tətək way a anahan ata nə a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A tətəkay way a anaya awanaw? A njad kəlire sə asan way †† a anan kəkəməw? Aday, a ga masuwayan həna anan cara cara nə ta maw? ³ Na wa, winen nə do sə cəced dədom ba? May anahan Mariyama bidaw?

† Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay. †† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Mərak anahan ahay inde, atə Yakuba, tatə Yoses, Yuda, Simon, aday məran dəna aya dūkwən inde, tinen à wulen a mənuko awan ba?» Anga nan kutok, ta ngam sa daf nga pə Yesu bay.

⁴ Yesu a jan atan, a wa: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan awan, à mamasl su do anahan aya awan, aday ù doh anahan a nà, dowan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁵ Natiya, Yesu kə njadək sa ga masuwayan à man ata kwa wura bay. Si a daf alay pu do sə dəvac azar aya ngal, a mbar atan. ⁶ A gan à winen awan wadan wadan, anga adaf nga a tinen inde pə Mbərom kwa mənəcək ibay.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan

Mata 10.5-15; Lukas 9.1-6

Pə dəba a way ata wa nà, Yesu a zla pu kon sə daliyugo ata fok, a dakan anan way à do ahay. ⁷ À alay ata awan, a nan à Yesu sa slan anan do maslan anahan kuro nga cew ataya à wulen su doh aya inde. A halan atan nga, aday a varan atan məgala sa razl apasay lelibay aya awan.

A jan atan kutok, a wa: «Ni slan kwanay nə cew cew. Kə saa gəben awan pə alay anga cəved bay, kwa way sa pa, kwa mbulo sə dala. Ki gəben nà, si sukol, ⁹ təkarak, aday zana dūkwən kərtek.» ¹⁰ A jan atan asa, a wa: «Kak ki zlen à wulen su doh a nà, njihen nə àga dowan a sə təma uda kwanay ata awan. Ki njihen àga winen hus pə luvon a kwanay saa zla way a kwanay. ¹¹ Əna aday do sa man ataya tə təmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kə bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday tē san pi zek tinen tə ines aya awan.»

¹² Do maslan a Yesu ataya ta zla, tə wazan à do ahay, aday tē mbədahan lən i ines a tinen ahay. ¹³ Tə rəzlay setene ahay bayak awan, aday tə mbərak do sə dəvac ahay bayak awan ta sə mbədān atan amar pa nga.

Amac ana Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay

Mata 14.1-12; Lukas 9.7-9

¹⁴ Iyo, bahay a inde məduwen awan, tə ngaman Hiridus, a sləne ləbara ana Yesu, anga do ahay fok tinen apan ti təkər ləbara a Yesu kwa aha fok.

Do ahay ngal ta ja, ta wa: «Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay ata, kə mak uho.» Tə dakan à Yesu nà, Yuhana. Anga nan, ta ja nə, a mba apan sa ga masuwayan ahay ata nà, na.

¹⁵ Do maza aya ite, ta wa: «Yesu nà, Eliya ‡.»

Aday do hinen ahay dukwen ta wa: «Winen nà, do maja'am a Mbərom hinen, kawa do maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya awan.»

¹⁶ Əna Hiridus a sləne 'am ataya fok nà, a ja, a wa: «Yuhana, nen sa gad panan nga ata nà, kə slabak ahay à məkə wa!»

¹⁷ Kwakwa ata nà, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. An-

‡ Eliya nà, do maja'am a Mbərom kwakwa awan.

ga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nà, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà do ahay tâ ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak ù doh sə dangay.

¹⁹ Natiya kutok, Hirudiya a nan ide à Yuhana, a gan may sə lize anan. Əna, kə njadak apan cəved a bay.

²⁰ Aday dukwen Hiridus a jəjaran anà Yuhana. A san zle, Yuhana a nà, winen do lele awan, aday didem a pa 'am a Mbərom. Anga nan re, a gan nga lele. A ta pak sləmay pa 'am anahan awan nà, a wusen nga, əna hwiya a gan may sə sləne asa.

²¹ Pə luvon a inde kutok, Hirudiya a njad cəved sa ban anan Hiridus pə kwande. Azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. A da way sa pa, a ngaman anà do sə zlile ahay pə daliyugo sa Galile, pi zek tu do sə lavan nga anà suje ahay fok, pi zek tə bahay sə daliyugo ataya awan. ²² Kutok nà, dəna a Hirudiya inde, a zlak ayak, a gərvan atan. Agərav anahan ata lele, kà zlak anan à nga anà bahay Hiridus tu do anahan ahay fok. Aday Hiridus a cəce pə dəna ata wa, a wa: «A nak nə maw? Way anak saa cəce fok ni varak anan.» ²³ Dərzalah a mbadan apan, a wa: «Ni varak anan way anak saa cəce ata fok, kwa i dəzle hus pa sə gəzla anan bahay uno i zek wa cew dəp nà, ni varak anan.»

²⁴ Dəna dalay ata, a nay uho, a jan anà may anahan, a wa: «Mamay, nə cəce nə maw?»

May anahan a wa: «Cəce nà, tē gədfak ahay nga a Yuhana.»

²⁵ Cəna, dəna a dalay ata awan a may ahay pə cakay ana Hiridus, a jan, a wa: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay həna à kwatama inde.»

²⁶ Way a mə cəce ata kà zlak anan à nga anà Hiridus sabay fok. Əna ba kə mbadak anan pa 'am ana do anahan mə ngamay ataya coy. I varan anan bay nà, i ga zek sabay. ²⁷ Matanan, a slan suje kərtek, aday â gədan anan ahay nga a Yuhana à kwatama inde. ²⁸ Suje ata a zla ù doh sə dangay, a gəday nga pə Yuhana wa. A nən anan à kwatama inde, a varan anà dəna a Hirudiya. Winen ite a təma anan cəna, a varan anan anà may anahan. ²⁹ Njavar a Yuhana ahay tə sləne ləbara awan cəna, ta zla saa gəbay anan ahay məsinde a Yuhana, ta la anan.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dāra

Mata 14.13-21; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14

³⁰ Aday, do maslan a Yesu ataya ta may agay kutok. Tə halan nga pə cakay, tə dazlan sə təkəren anan way a tinen sa ga, aday sa jan anà do ahay fok.

³¹ À alay ata nà, do ahay tinen apan ti zlak ayak, tinen apan ti zla way a tinen bayak awan. Atə Yesu tu do maslan anahan ahay ta njad cəved aday ti pa way bay. Anga nan kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay, hayak ikwen ahay taayak a kwanay awan, zluko à kibe à man a dowan inde uda ibay ata awan. Ata, dī njad sa man uda mənəcək.» ³² Ta ján à kwalalan inde, aday ta zla kəcah pə do ahay wa à kibe.

³³ Do ahay bayak a tə canan atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen. Aday dukwen ta san atan zle. Anga nan, do ahay ta nay ahay à wulen su doh ahay wa cara cara, ta haw tə saray à man ana Yesu saa zla. Tə lahan atan à Yesu tə njavar anahan ahay re.

³⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cəna, a canan anà do ahay bayak awan. Do ataya ta gan i zek wa, anga tinen kawa təman ahay, aday mənəcəna do sa gan atan nga. Anga nan, Yesu a dazlan sə dakan atan anan way ahay fok.

³⁵ Anga luvon winen apan i ga ata nà, njavar a Yesu ahay ta nay pə cakay anahan, ta wa: «Mənuke à man kibe inde, aday luvon winen apan i ga. ³⁶ Suwan, mbakan cəved anà do ahay tâ zla à wulen su doh ahay, pə culok ahay, aday ti i sukum way sa pa ahay.»

³⁷ Yesu a mbədfahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Njavar anahan ataya, ta jan, ta wa: «A nak ma saa sukumay ahay way sa pa tē dala sə *dinar*[†] səkat cew, anga aday mi varan atan acəkan daw?»

³⁸ Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Tapa sə pen inde pikwen həna nə jugumaw? Ənga, cen apan aday.»

Ta cay ahay apan, ta jan: «Inde nà, tapa sə pen ahay dāra, tə kəlef ahay cew.»

³⁹ Kagasl, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē njahay anan do ahay pə gujed məngədez a à man ata awan, njəbukbok cara cara. ⁴⁰ Tə njahay atan nà, njəbok cəna səkat səkat, aday njəbok cəna kwa kuro dāra kwa kuro dāra. ⁴¹ Yesu a gəba anan tapa sə pen a dāra ataya tə kəlef a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan tapa sə pen ataya i zek wa, a varan anà njavar anahan ahay, aday tē gəzlan anan anà do ahay. Kutok, Yesu a gəzla anan apan kəlef a cew ataya awan, a varan atan apan. ⁴² Do ataya fok ta pak, tə rahak bah bah.

⁴³ Pə dəba a way ata wa coy nà, njavar anahan ahay tə halan nga anà tapa sə pen tə kəlef a mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew. ⁴⁴ Do sa pa way à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, mbulo dāra.

Yesu a bar pa nga sə a'am tə saray

Mata 14.22-33; Yuhana 6.15-21

⁴⁵ Pə dəba anahan a wa cəna, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tâ ján à kwalalan inde, aday tē lahan pa 'am sa zla à Baytisada pa day sə uho. Winen awan, i i mbəsak anan do ahay à dəba a tinen wa. ⁴⁶ Tə gəzla nga tə do ahay kutok, a zla way anahan à bəzlom saa ga amboh.

⁴⁷ Luvon a ga coy nà, Yesu winen taayak anahan à məndak mba. Njavar anahan ahay dukwen tinen tə kwalalan a kwa à mamasl sə bəlay dəren coy. ⁴⁸ A canan atan ayak nà, tinen apan ti bal kwalalan nə tə gədan, anga tinen apan tə zlangay nga uda ta mad. Way ata fok a təra nà, luvon uda mba. Ide a sa jəka i cəde nà, Yesu kə dəzlek à man a tinen winen apan i zla

† *DINARKərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.*

tə saray pa nga sə a'am. A ga kawa i saa gədan atan anan 'am.

⁴⁹ Njavar anahan ahay tə canan winen apan i zla tə saray pa nga sə a'am ata cəna, tə jalay nà, i ga nə mədahan. Anga nan kutok, ta zlah pi zek. ⁵⁰ Tə jəjar pi zek yibyeəb anga tinen a fok tə canak anan.

Aya əna Yesu a canan atan cəna, a jan atan ayak 'am kwayan'a, a wa: «Bənen mbac lele, nen awan, kə jəjiren bay.»

⁵¹ A ján à kwalalan inde pə cakay a tinen awan cəna, mađ a mbəsak sa bal cite. A man ata wa kutok, ajalay nga a tinen a mbəda wucəfed. Way ata a gan atan masuwayan ⁵² anga 'am sə masuwayan sə təra tə tapa sə pen ata a ja nə maw nà, tə sənək anan bay re. Kurk-wilen inde à sləmay a tinen.

Yesu a mbar do ahay à Gənesaret

Mata 14.34-36

⁵³ Tə takasay ahay pa day sə agay lele nà, ta zla ù kon sə Gənesaret. Ta ban anan kwalalan pa 'am sə bəlay.

⁵⁴ Tə dazay à kwalalan wa cəna, do ahay tə sənək ayak Yesu kwayan'a ⁵⁵ Do ahay tə sləne sa jəka Yesu winen à man tiya ata cəna, tə haway ahay tə day sə wulen su doh ahay wa fok. Tə dazlan sa ran ahay do sə dəvac mə nahay aya pə lala ataya fok. ⁵⁶ Ta man anahan sa zla fok cəna, a ga nà, culok, kibe, kabay wulen su doh adəka, tə halan ahay do sə dəvac ahay. Tinen a tavay atan pa man sə lumo ahay fok. Ta gan amboh à mbəsakan cəved anà do dəvac ataya tē laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday tē mbar ite. Do sə laman ataya fok, tə mbərak acəkan.

Atətak way sə bije ahay

Mata 15.1-9

7 Farisa aya inde, tinen tə azar sə miter sə Tawrita ana Musa ahay, ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, tə halay nga pə cakay ana Yesu. ² Tə canan anà njavar a Yesu azar aya tinen apan ti pa way mənəjəna sə banay alay kawa atətak way sə Farisa ahay. Ata pə tinen nà, njavar a Yesu ahay ta gak ines.

³ Anga aday nà, Yahuda ahay fok, mə zakan a anà Farisa ahay nà, tə dəfan apan anà atətak way sə bije a tinen ahay nə lele. Ta taa pa way aday mənəjəna sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen bay. ⁴ Kwa, ta nay ahay nə à kwasuko wa dukwen, tə banay zek, aday ta sa pa way. Tə dəfan apan anà atətak way sə bije azar aya dukwen lele, kawa acakad gəsa'am, kəlawə, aday tuwez ahay.

⁵ Anga nan kutok, Farisa ataya pi zek tə miter sə Tawrita ahay tə cəce pə Yesu wa, tə dazlan, ta wa: «Njavar anak ahay nà, tə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay bay nə angamaw? Bina, ta pa đaf mənəjəna sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

⁶ Yesu a mbədəhan atan apan, a wa: «Kwanay aday nà, mbədəmbədə aya awan. Ezaya kə vindək 'am a Mbərom didəm a anga kwanay, Mbərom a wa: "Do anaya tə həro nga nà, ta 'am dəkdek, mivəl a tinen aya nə dərən ti nen.

⁷ Tinen apan ti dukwo gərmec ù vo nə kəriya awan. Bina tinen apan ti tətakan anan anà do ahay nà, way sa nga a tinen ahay dəkdek. †»

⁸ Yesu a jan atan asa: «Kwanay nà, kə mbiken 'am a Mbərom ma ja aya awan, anga sə pərahan azar anà 'am sə do ahay. ⁹ Ambəsak 'am a Mbərom, aday sə mbədək pə anjahay sə bije ahay nà, a dak ikwen 'am bay. ¹⁰ Musa kà jak: "Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak ††" aday "Kuwaya dowan a kà jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nà, sa vad anan. ‡" ¹¹ Əna kwanay ki jen nà, kak dowan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: "Way uno abay saa mak anan zek ata nà, winen *korban*, kawa sa ja nà, kə tərək anà Mbərom." ¹² Ata i dəfan apan anà atə bəbay tə may sabay. ¹³ Matanan kutok, kə nəsən anan way a Mbərom ma ban awan, anga sə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay. Kwanay apan ki gen way maza aya cara cara kətanən re.»

Way sa ga məsagar pu do

Mata 15.10-20

¹⁴ Yesu a ngaman ayak anà do ahay maza awan, tē nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, kwanay a fok, sənən 'am a anan. ¹⁵ Way inde uho, i zla à kutov su do saa ga apan məsagar nà, ibay. Əna, sa ga məsagar pu do nà, way sa nay ù do wa uho bu-gol adəka. [¹⁶ Kak sləmay inde pə dowan sə sləne 'am nà, à pak sləmay.]»

¹⁷ Yesu a dazlan nà, a zla way anahan ù doh pə cakay sə do ahay wa. Njavar anahan ahay tə cəce panan jəba sa 'am sə jike ataya awan. ¹⁸ Yesu a jan atan: «Kwanay dukwen, kə sənən fan bay đaw? Way sa zlak ayak uho wa ù do inde nà, i mba apan sa ga məsagar pu do bay. ¹⁹ Anga way sa pa i zlan à mivəl inde bay, si à kutes inde. Pə dəba anahan a wa nà, i may ahay uho. Kwanay kə sənən bay re đaw?»

Yesu a ja kətanən nà, aday tē san nə way sa pa ahay fok lele.

²⁰ A ja asa: «Way sa nay ahay ù do wa uho nà, i ga apan məsagar kutok. ²¹ Anga sa nay à mivəl su do wa kutok cəna, way kawa aga vuwar, akar, avad nga su do, ²² aga mədigwed, aga ubor, aga huwan, agad mungwalay, aga way sə wurwer ana ayaw si zek lelibay awan, aga sərək, agədan azar ù do, ahəran nga anà zek anahan, aga way sə mindel. ²³ Way ataya fok, ta nay fok nà, ù do wa, aday ta ga məsagar pu do acəkan.»

Uwar a inde winen Sirofiniki ahay a đaf nga pə Yesu

Mata 15.21-28

²⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a slabak way anahan à man ata a wa kutok, a zla à wulen su doh a inde, bəse tə Tirus ‡. A dəzle cəna, a njahay àga dowan inde, aday a nan abay dowan à san apan bay. Əna do ahay tə sənək apan.

† Ca pə Esaaya 29.13. †† Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. ‡ Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewiŋko'en 20.9. †† Tirus nà, winen pə daliyugo sə Sirofiniki ahay.

²⁵ Uwar a inde à man ata nà, dèna anahan inde, winen tē setene awan. A slēne lēbara a Yesu cēna, a nay pē cakay anahan. A dukwen gērmec ù vo. ²⁶ Uwar ata nà, winen Sirofiniki ahay, a ja 'am sē Gārek. A jan anà Yesu, â razl anan setene à dēna anahan ata wa, apasay a sē vawan nga ata awan.

²⁷ Aday Yesu a mbēdahan apan, a wa: «Mbēsak anan gwaslay ahay tā rah aday. Anga sē gēba anan way sa pa sē gwaslay ahay, sē varan anan anà kēla ahay nà, sumor a bay.»

²⁸ Uwar ata a mbēdahan apan, a wa: «Matanan, bahay uno. Òne kēla ahay dukwen ta pa way sa pa sē pē-pas pē gwaslay ahay wa ata re asanaw!»

²⁹ Yesu a jan: «Anga 'am anak a anan, ki mba apan sa zla agay. Apasay sē vaway nga ata, kà nak ahay à dēna anak wa coy.»

³⁰ Uwar ata a zla agay, a dēzle cēna, a tan ayak à nga à dēna anahan mē nahay a pē biket. Apasay sē vaway nga ata kà nak à dēna ata wa acēkan.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mādēngazlak awan

³¹ Yesu a nay way anahan pē daliyugo sē Tirus wa. A zla tē daliyugo sē Sidon, a dēzle pē cakay sē bēlay sē Galile, pē daliyugo sē Dekapol.

³² À man ata kutok, dō ahay ta nan anan ahay dōwan a inde mādēngazlak awan. Dōwan ata nà, a slēne slēmay bay aday a ja 'am lelibay re. Ta gan amboh anà Yesu aday â dāf apan alay, â mbar anan ite.

³³ Yesu a ngaman ayak à wulen sē dō ahay wa. Ta zla tē Yesu dal nà, Yesu a dēfan alay à slēmay inde. Aday, a tēfe mēne pē alay, a laman anan à miresl anahan.

³⁴ A ca ide à mburom, a sakaf pi zek, a ja, a wa: «*Effa-ta!*» kawa sa ja nà: «Tēba zek!» ³⁵ Natiya cēna, slēmay anahan ahay tē tēbak, miresl anahan dukwen kē pēsakak ite, a ja 'am lele kutok. ³⁶ Yesu a jan atan fok a tinen awan, tā sa jan à dōwan bay. Winen apan i taa gafan atan 'am dēp nà, tinen tē zēga anan sē tēker lēbara awan. ³⁷ Dō sē slēne lēbara ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Way anahan sa ga fok nē lele. Mādēngazlak ahay tē slēne slēmay, aday maandak ahay dukwen ta ja 'am kutok.»

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo fudō

Mata 15.32-39

8 À alay ata awan, dō ahay tē halay nga bayak a miza awan. Way sa pa dukwen inde patan ibay. Anga nan kutok, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: ² «Dō a anaya tu go ì zek wa, anga mēnuko pē kērtēk a luvon maakan hēna, way sa pa ibay. ³ Kak na sak a mbēsak atan ti zla agay ta may awan nà, ti ga bēle pē cēved. Aday dukwen dō azar aya ta nay ahay kwa à man dēren aya wa.»

⁴ Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Mēnuko à kibe kutok nà, dī saa njaday ahay way sa pa awan awana, aday saa slan ù dō a anan fok anaw?»

⁵ Yesu a cēce patan wa, a wa: «Tapa sē pen inde pikwen nē jugumaw?»

Tē mbēdahan apan, ta wa: «Cuwbe.»

⁶ Yesu a jan anà dō ahay, tē njahay à mēndak, aday a gēba anan tapa sē pen a cuwbe ataya awan. A gan ayak suse anà Mbērom nà, a gēzla anan ì zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, aday tē gēzlan anà dō ahay. Tē gēzla anan kutok. ⁷ Kēlef cēdew aya inde patan mēnjōek re. Yesu a ngēran ayak à Mbērom anga nan re. Aday a jan anà njavar anahan ahay tē gēzla anan kawa tapa sē pen ahay asa.

⁸ Dō a mē halay nga ataya fok, tinen ta ga mbulo fudō, ta pak, tē rahak. Tapa sē pen mē mbēsak ata nà, a ga cēkarak cuwbe re.

Coy, Yesu a mbēsak anan dō ahay tē gēzla nga.

¹⁰ Cēna, Yesu a ján à kwalalan inde tē njavar anahan ahay. Ta zla way a tinen ù kon sē Dalmanuta.

Do ahay ta gan may Yesu â gan atan masuwayan

Mata 16.1-4

¹¹ Farisa aya inde, ta nay sa vad awiyaway tatē Yesu. Tē cēce Yesu â ga masuwayan sē way sa nay ahay à mburom wa, anga a nan atan sa ban anan pē kwande.

¹² Yesu a sakaf, a ma anan apasay à zar kutov lele nà, a ja, a wa: «Dō sē biten ahay tē pēlay masuwayan nà, angamaw? Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna, ti njad minje sē masuwayan sabay fok.»

¹³ Coy, a mbēsak anan Farisa ataya awan, a ma way anahan à kwalalan inde, sē takas bēlay pē day hinen asa.

Wudah sē Farisa ahay, aday mbala ana Hiridus ite

Mata 16.5-12

¹⁴ Njavar a Yesu ahay tē mbēdēkek anan nga sē gēba tapa sē pen à alay inde. Tapa sē pen inde patan à kwalalan inde nà, si kērtēk coy. ¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen! Bēnen nga a kwanay nē lele pē wudah sē Farisa ahay wa, tē wudah ana Hiridus.»

¹⁶ Òna tinen ta ja à wulen a tinen inde nà: «I ga nē a ja pē pen dē gēbak à alay inde bay ata awan.»

¹⁷ Yesu a sēnan atan anan kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kē bayiken, na ja nē anga tapa sē pen inde pikwen ibay nà, angamaw? Kē sēnen apan fan bay daw? Ki mben apan sē slēne 'am a anan bay kēlōdaw? Kurkwilen inde à slēmay a kwanay daw?

¹⁸ «Ide inde pikwen asēnē, kē cinen anan à awan bay kēlōdaw? Slēmay inde pikwen asēnē, kē slēnen slēmay bay kēlōdaw?

«Aday, kē mbēdēkek ikwen à nga wa daw? ¹⁹ À alay a nē gēzla tapa sē pen ahay dara, anà dō ahay tinen mbulo dara nà, kē hilen anan nga a mē mbēsak a ata awan nē cēkarak jugumaw?»

Tē mbēdahan apan, ta wa: «Cēkarak kuro nga anahan awan cew.»

²⁰ «Aya, aday nē gēzlan tapa sē pen cuwbe à dō ahay mbulo fudō nà, kē hilen anan nga à mē mbēsak awan nē cēkarak jugumaw?»

Tē mbēdahan apan, ta wa: «Cuwbe!»

²¹ «Aya aday kē sēnen hēna bay nà, angama kutok anaw?»

Yesu a mbar anan dōwan a inde, winen hufof awan

²² Yesu tē njavar anahan ahay tē dāzle à Baytisada kutok. 'Do ahay tē gəbay ahay dōwan a inde, winen hufof awan. Ta gan amboh anà Yesu aday à laman alay ite.

²³ Yesu a bənay anan dōwan ata alay a wa, a zla anan kəcah à wulen su doh wa. A təfen mənə pə ide, a daf apan alay. A cəce panan, a wa: «Kə canan à way ahay zle dāw?»

²⁴ Winen a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni canan anà do ahay tinen apan ti zla, əna tinen kawa dədazl si sé ahay.»

²⁵ Yesu a dəfan alay pə ide maza awan. Winen ite a zəzor way ahay lele, kə mbərak kutok, a canan ide zle coy.

²⁶ Yesu a jan, a wa: «Zla agay. Kā ma tē wulen su doh sabay.»

Piyer a dākay anan nà, Yesu nə winen Almasihu

Mata 16.13-20; Lukas 9.18-21

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu tē njavar anahan ahay ta zla à kon maza awan, pə cakay sə Kaysariya Filipi. À alay a tinen pə cəved mba nà, Yesu a cəce patan wa, a wa: «'Do ahay ta ja pi nen nà, nen nə wayaw?»

²⁸ Njavar anahan ataya tē mbədahan apan, ta wa: «'Do hinen ahay ta wa iken Yuhana, dō sa gan bap-tisma anà do ahay ata awan. 'Do maza aya ta wa, iken Eliya, dō maja'am a Mbərom. 'Do azar aya dukwen ta ja nà, iken dō kərtek à wulen su dō maja'am a Mbərom ahay.»

²⁹ Yesu a cəce patan wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen wayaw?»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, Almasihu.»

³⁰ Yesu a gafan atan 'am, a wa: «Kā saa dīken anan 'am a anan anà dōwan bay.»

Yesu a dākay anan amac anahan tē aslabakay anahan à məkə wa

Mata 16.21-28

³¹ Cəna, Yesu a dazlan sə dakan anan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəlaray nen, Wan su 'Do nà, ni ga dāce bayak awan. Aday məcəd sə Yahuda ahay, tē bahay sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay, ti lar nen, aday dō ahay ti vad nen. Aday dukwen, luvon maakan pə dəba anahan a wa cəna, ni slabakay way uno à məkə wa.» ³² A jan atan anan nà, i ide inde.

Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am. ³³ Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a cak ayak patan. Cəna, a gafan 'am anà Piyer, a wa: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw. Anga ajalay nga anak ata nà, a nay ahay à dō zənzen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

³⁴ Cəna, Yesu a ngaman ayak anà do ahay, tē njavar anahan aya təkə, a jan atan: «Kak dōwan a a nan sə

pəruho azar nà, à mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad awan, à pəruho azar. ³⁵ Anga kà nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen, aday anga ləbara uno mugom a anan ata nà, i tam anan sifa anahan adəka. ³⁶ Bina, dō kə sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa gan dədaffa nà, ma mba asa anaw? Ibay! ³⁷ Awan a inde aday dō zənzen i var sə bəmbad anan sifa anahan nà, inde dāw?

³⁸ «'Do sə biten ahay nà, mi nes aya awan, aday tē mbədahak anan ləen anà Mbərom. Aya əna, kak dōwan a kə gak waray sə dākay anan sləmay uno aday sə dākay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkəməw? À alay a aday na mak ahay tē mazlab ana Bəbay uno Mbərom, aday tē maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su 'Do dukwen ni naa pəkan waray i ide cite.»

9 Yesu a ja asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: 'Dowan aya inde à man a anan, ti mac mənəjəna sə canan anà bahay a Mbərom bay. Si bahay a Mbərom i nay ti canan tē məgala awan aday.»

Zek a Yesu a mbəda pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-13; Lukas 9.28-36

² Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbər-ka nà, Yesu a gəba pə azar Piyer, Yakuba tē Yuhana, ta ján taayak à bəzlom a inde zəbor awan. À man ata kutok, zek anahan a mbədahan atan pə ide. ³ Zana anahan a mbəda kwedekkwedek, a dav herre kə zalak. 'Dowan saa mba apan pə daliyugo sə banay zana kə-tanan nà, ibay.

⁴ Njavar anahan a maakan ataya, tē canan anà atə Eliya tē Musa tē sləray, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁵ Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Mi ngaray jawjawa ahay maakan: kərtek anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.» ⁶ Anga zlawan sa gan atan ata awan, Piyer a san way anahan a sa ja ata bay.

⁷ Pə dəba anahan a wa nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədək. Aday 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Slənen anan anan 'am anahan.»

⁸ 'Am ata a ndav cəna, njavar ataya tē canak anan à dōwan sabay. Si Yesu a kərtektəkke pə cakay a tinen coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à bəzlom wa ata nà, kə si jen anan à dōwan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su 'Do, saa slabakay à məkə wa ata awan.» ¹⁰ Njavar anahan ataya tē təmahak 'am ata awan, ta dər anan à mivəl inde, əna tē cəce pi zek ahay wa asa: «I slabakay à məkə wa aday nà, 'am ata a nan sa ja nə maw?»

¹¹ Anga nan, tē cēce pē Yesu wa, ta wa: «Miter sē Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw? †»

¹² A mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan! Eliya i lahay, i ndakay anan way ahay fok. Aday dukwen Deftere a Mbərom a wa bəlaray, si Wan su 'Do i ga dēce bayan awan, aday dō ahay ti kədey anan nà, angamaw? ¹³ Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay, aday ta gak anan kawa a tinen sa gan may sa ga fok, kawa ana Deftere sa ja apan ata coy.»

Yesu a mbar anan wan a inde mēhərvov a taa ban anan

Mata 17.14-21; Lukas 9.37-43

¹⁴ Yesu tē njavar anahan a maakan ataya tē dəzley ahay à man sē njavar anahan azar aya nà, tē canan anà dō ahay bayak a ma van atan nga cərləw. Njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pi zek tē azar sē miter sē Tawrita ahay. ¹⁵ 'Do ahay tē canan anà Yesu nà, a gan atan masuwayan tē mindel. Tē haway ahay pē cakay anahan ahahaw sa naa jan 'am: «Iken inde zay daw?»

¹⁶ Yesu a cēce pē njavar anahan ahay wa, a wa: «Kə vėden awiyaway tē tinen nē pa maw?»

¹⁷ 'Do kərtek à wulen su dō ahay wa a mbədahan apan, a wa: «Na nak anak anan ahay ta wan uno. Mēhərvov a vawan nga. A mba apan sa ja 'am tətibay, a ban panan 'am. ¹⁸ Mēhərvov ata kà nak apan kwa aha dukwen, ata i ban anan à mēndak bərav. Aday ata mumbōf a rahan à 'am inde popo, i rac slan ngəracəcəcəcəca, zek anahan a nà, a sərə anan sədcədcə. Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tē rəzlay a wa mēhərvov ata awan, əna ta mbak apan bay.»

¹⁹ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Ni njahay tē kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nē hus à si-waw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!»

²⁰ Ta nan anan ahay wan ata pē cakay anahan a kutok.

Coy, wan ata a canan à Yesu nà, mēhərvov ata a ban anan, a bal anan zek a wan ata tē mēgala, aday a slahay à mēndak. I ja mawa tumbolombolo pē yugo, aday mumbōf à 'am inde popo bayak awan.

²¹ Yesu a cēce pē bəbay a wan ata wa, a wa: «Way a anan a dazlan sa gan nà, kwa siwaw?»

'Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Kwa winen tē cəfew awan. ²² Saray bayak a mēhərvov a anan i ban anan, ata i slahay anan ù uko inde, kabay à 'am inde, aday à mac. Əna na gak nē kem, nà gak i zek wa ite, kak ki mba apan nà, man umo zek ite.»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka ja, ka wa: "Kak ki mba apan" nà, angamaw? Pu dō sa daf nga pē Mbərom nà, way ahay fok ta ga zek asanaw?»

²⁴ Coy bəbay a wan ata a zlah pi zek, a wa: «Ni daf nga pē Mbərom, əna ni mba apan sē daf apan nga gem fan bay. Kem, mo zek ite.»

²⁵ Yesu a canan à dō ahay dukwen tinen apan ti zlak ayak à man a tinen bayak awan. Cəna, Yesu a ngəraz pē apasay ata, a jan: «Iken apasay a sē dəngazl dō aday sa ban 'am pu dō wa a anan. Hayak à wan a anan wa! Kà naa ma apan sa zla à winen inde kula sabay.»

²⁶ Natiya, apasay ata a zlah pi zek, a bal anan wan ata kəzlek kəzlek tē mēgala, a nan ahay i zek wa bok. Wan ata nà, kawa ma mac a coy. 'Do ahay bayak a tē bayak nē, winen kə məcak. ²⁷ Əna Yesu a bənan alay, a slabak anan. Wan ata a tavay jek.

²⁸ Natiya, Yesu a may ahay agay nà, njavar anahan ahay tē cēce panan taayak a tinen awan, ta wa: «Man-ay ma mba apan sē rəzlay anan wa mēhərvov ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Mēgala hinen saa razl jəba sē mēhərvov a anan nà, si sa ga nē am-boh aday.»

Yesu a dəkay anan amac anahan tē aslabakay anahan à məkə wa asa

Mata 17.22-23; Lukas 9.43-45

³⁰ Natiya, pē dəba anahan a wa kutok, atə Yesu tē njavar anahan ahay tē mbəsak Kaysariya Filipi, ti takas daliyugo sē Galile. A nan à Yesu nà, dōwan à san anan winen à man ata bay, ³¹ anga a nan sē təkəren atan anan 'am a anan.

A jan atan kutok, a wa: «Nen Wan su 'Do nà, ti varan nen à alay inde anà dō sē daliyugo ahay, aday dō ataya ti vad nen à məkə. Pē dəba anahan a wa, ni i slabakay ahay à məkə wa pē luvon maakan awan.»

³² Əna njavar anahan ataya tē sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay, aday dukwen zlawan a gan atan sē cēce panan 'am anahan ata re.

Wayə sē zalay dō hinen tē məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Mata 18.1-5; Lukas 9.46-48

³³ Natiya awan, atə Yesu tē njavar anahan ataya tē dəzle à Kafarnahum kutok. Ta zla ù doh a Yesu sē njahay uda ata nà, Yesu a cēce patan wa kutok, a wa: «Kə vėden ahay awiyaway sa 'am sa ma à cəved wa anaw?»

³⁴ 'Dəkdek njavar anahan ataya tē mbədahak anan apan bay. Anga abay pē cəved wa ata nà, tē vėdak ayak apan awiyaway nē pa 'am sa jəka, à wulen a tinen wa nà, wayə məduwen a sē zalay dō anaw?

³⁵ Coy Yesu awan a njahay, aday a ngaman ayak anà njavar anahan a kuro nga cew ataya pē cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «A nan à dōwan a sē təra dō mama'am a nà, à təra anan nga anahan nà, dō mədak-widok awan, à gan mer su way à dō ahay fok.»

³⁶ A ngaman ayak anà wan cəfew awan, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen, a ban anan həmbok. A jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: ³⁷ «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nē

† À Tawrita inde nà, abay Almasihu i sa nay ahay nà, Eliya i lahay aday.

nen awan. Aday dōwan a kē tēmahak nen ite nà, a tēma nà, nen a taayak sabay. A tēma nē Mbērom, do sē slēnay ahay nen ata re.»

Do sa nak uko ide bay nà, winen dō a mēnuko

Lukas 9.49-50

³⁸ Yuhana a jan anà Yesu kutok, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dōwan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à dō ahay wa tē slēmay anak. Əna mē gafak anan 'am, anga winen dō a mēnuko bay.»

³⁹ Cəna, Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kê gifen anan 'am bay. Anga kuwaya kà gak masuwayan sē way tē slēmay uno nà, pē dēba i mba apan sa ja upo 'am lelibay a kwayan'a bay. ⁴⁰ Do aday a nak uko ide bay ata nē, winen nē dō a mēnuko asanaw! ⁴¹ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Kuwaya kē varak ikwen a'am sa sa mēnjək anga kwanay dō ana Almasihu ahay nà, i tēma magwagway anahan tē dīdem awan.»

Way sē fakay dō ahay i ines inde

Mata 18.6-9; Lukas 17.1-2

⁴² Natiya, Yesu a ja asa, a wa: «Kak dō kà vak atan saray pē cəved anà dō cədeu anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pē winen tē banan van à dungo, aday tē larak anan ayak à bəlay inde. ⁴³ Kak alay anak i sapat iken i ines inde nà, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pē cakay a Mbērom iken ma gad alay awan, tē winen aday ki i zla à mēke sē mərda inde, man aday uko a mbacay itəbay ata tē alay aya cew nà, na. [⁴⁴ A man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.] ⁴⁵ Kabay, kak saray anak i sapat iken i ines inde nà, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pē cakay a Mbērom tē saray anak slangalan a, tē winen aday ki i zla à mēke sē mərda inde saray anak ahay səndəb cew nà, na. [⁴⁶ A man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.] ⁴⁷ Matanan re, kak ide anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan. Suwan sa zla à bahay inde pē cakay a Mbērom tē ide anak a kərtek mbiyan'a, ta sa zla à mēke sē mərda inde, tē ide anak aya cew maya nà, na. ⁴⁸ A man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.

⁴⁹ «Tē dīdem a nà, azanan nē kuwaya i tēra lele, kawa sluwed ma ga zətene awan, anga dəcə i guce ines a tinen ahay, kawa uko sē guce ruhom pē rəslom wa. ⁵⁰ Zətene awan aday nà, way lele awan, əna kak zətene awan a vad sabay kəma, ki ma anan apan avad anahan a nē ta maw? Bugol bay, təren adəka nà, dō ma ga zətene ma vad aya awan. Kwanay a fok, njihen zay tē kuwaya.»

Atətak way pa 'am sa razl uwar

Mata 19.1-12; Lukas 16.18

10 A mbəsak Kafarnahum kutok, a slabak, a zla way anahan tē daliyugo sē Yahudiya. A takas zlinger sē Urdon. A man ata awan, dō ahay tē halan nga pē cakay asa, aday Yesu a tətakan atan anan way kawa anahan sa taa ga ata awan.

² Azar sē Farisa ahay ta nay ahay pē cakay anahan. Tē cəcə panan way, anga a nan atan abay sa ban anan pē kwande. Ta wa: «Tawrita kē varak anan cəved anà mungol sa razl anan uwar anahan dāw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a jak ikwen nà, kəkəməw?»

⁴ Tinen tē mbədahan apan, ta wa: «Musa a ja nà, ki vinde derewel à alay inde anà uwar aday sa razl anan.»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Anga akuray nga a kwanay a kē zalak, Musa a saa varak ikwen cəved sē vinde derewel nà, na. ⁶ Cəkəbay, à dəlen anahan a inde dukwen nà, matanan bay. "Mbērom a ndakay dō nà, mungol tē uwar. ⁷ Anga nan, dō mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tē may anahan, i hədek pē cakay ana uwar anahan. ⁸ Cew maya a tinen a ti tēra nà, zek kərtektəkke coy. ⁹ Ti naa tēra kula inde zek cew sabay. Ti tēra zek kərtek sē coy. ⁹ Anga nan kutok, way a Mbērom sē japay anan ata nà, dōwan à sa gəzla anan kula bay.»

¹⁰ Ta zla à doh tē njavar anahan ahay nà, tē cəcə panan 'am ata taayak maza asa. ¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kak dōwan kē rəzlak anan uwar anahan, aday kē gəbak uda uwar hinen, dōwan ata kà gak mədigwed pē uwar a mama'am ata awan. ¹² Matana awan, kak uwar kē mbakak anan mbaz anahan, aday dō hinen kē gəbak anan ite nà, uwar ata kà gak mədigwed cite re.»

Yesu a daf ngama pē gwaslay ahay

Mata 19.13-15; Lukas 18.15-17

¹³ Natiya, pē dēba anahan a wa kutok nà, dō ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədeu aya anà Yesu, anga aday à daf patan alay sē ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan dō ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sē gafan 'am anà dō ataya awan. ¹⁴ Yesu a canan cəna, a ga mivəl pē njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kē gifen atan 'am sa nay ahay pē cakay uno bay, anga bahay a Mbērom mē lavay zek a adəka nà, anà dō sa ga minje tē tinen anaya ata awan. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Kuwaya kē tēmahak Mbērom bahay anahan kawa wan cədeu bay nà, Mbērom i ga apan bahay kula itəbay.»

¹⁶ Coy, a ra atan, a ban atan pi zek həmbok, a dəfan atan alay pa nga, a gan atan amboh.

Do zllile awan

Mata 19.16-30; Lukas 18.18-30

¹⁷ Yesu a ban cəved anahan sa zla way anahan. Dōwan inde a haway apan ahahaw. A dukwen gərmec à vo anà Yesu, a cəcə panan: «Miter lele a anan, ni ga nē ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁸ Yesu a mbədahan apan: «Ka wa nen lele a nà, angamaw? Dōwan inde lele ibay, si Mbērom a kərtek.

¹⁹ Ka san nga sa 'am a Mbērom mē baslay aya zle asanaw? Kà vad nga su dō bay, kà ga mədigwed bay, kà ga akar bay, kà gad mungwalay pu dō bay, kà ran

† Ca pə Laataanooji 1.27, 2.24.

mindel ù do bay, dāfan apan anà atə bəbay anak tə may anak. †»

²⁰ Dowan a zliile ata a wa: «Miter, 'am ataya fok nà, nə bənak atan lele, kwa à alay a nen cədeu a mba.»

²¹ Yesu a zəzor anan lele, a pəlay anan cəvedabay. A jan, a wa: «Wita nà, a mbakak way kərtektəkke. Zla, sukum anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anà do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zliile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² A sləne 'am ataya cəna a tacay pə ide sərət, a cəban, a zla way anahan, anga winen zliile awan.

²³ Yesu a ca pə do ahay tə ide tuwwe, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Wuna! Ma dan 'am awan anà do zliile awan sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁴ 'Am ata nà, a gan anà njavar a Yesu ahay wadan wadan. Əna Yesu a jan atan asa, a wa: «Dəna uno ahay, ma da 'am a sa zla à bahay a Mbərom inde! ²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məkə sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, do sə zliile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

²⁶ A gan atan masuwayan bayak a asa, tə cəce pi zek ahay wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a zəzor atan asa, a wa: «Pu do zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nə a ga zek ca. Anga pə Mbərom nà, way ahay fok a ga zek.»

²⁸ Piyer a dazlan sa jan kutok, a wa: «Manay həna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar bidaw?»

²⁹ Yesu a jan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya kə mbakak doh anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay may anahan, kabay bəbay anahan, kabay gwaslay anahan ahay, kabay guvo anahan ahay, anga nen aday anga ləbara uno a mugom a nà, ³⁰ i i njad anan uda saray səkat həna à anjahay anahan pə daliyugo a anan inde: doh ahay, mərak ahay, may ahay, gwaslay ahay, guvo ahay à yime inde, pi zek tə ajugwar 'am sə daliyugo a təkə fok. Aday pə uho saa nay ata dukwen, i njad sifa sa ndav bay ata awan.

³¹ Anga aday kutok nà, do sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i təra do mə dədəba aya cite asa. Aday do sə dəba ahay bayan a, azanan ti i təra do ma lah aya ite.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Mata 20.17-19; Lukas 18.31-34

³² Atə Yesu tə njavar anahan ahay, tinen pə cəved ti zla à Urəsəlima. Yesu, winen a nà, pa 'am, do azar a nə pə dəba. Njavar anahan ahay tinen apan ti jəjar, aday zlawan a gan à man su do sə pərahan atan azar ataya re.

Natiya, Yesu a ngaman à njavar a kuro nga anahan a cew ataya taayak, a jan atan way saa təra apan ata awan.

† Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

³³ A wa: «Sənən anan həna, mənuko apan dī zla à Urəsəlima. À man ata awan, ti varan nen, Wan su 'Do, à alay inde anà bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, aday anà miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen, ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay. ³⁴ Tinen ite ti mbasay upo, ti cəre upo mənə, ti ndabay nen, ti vad nen kutok. Pə dəba a wa nà, ni i slabakay ahay à məkə wa pə luvon maakan anahan awan.»

Atə Yakuba tə Yuhana tə cəce way pə Yesu wa

Mata 20.20-28

³⁵ A njahay pə dəba wa mənəcək nà, atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tə hədəken ayak pə cakay ana Yesu. Ta jan, ta wa: «Miter, way inde a nan umo mi cəce aday ki gan umo anan.»

³⁶ Yesu a cəce patan wa: «A nak ikwen na ga anga kwanay həna nə maw?»

³⁷ Tə mbədahan apan: «Ka sak a njahay à man sə bahay anak inde azanan nà, a nan umo nə, daf manay, do kərtek a à alay puway anak inde, do hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

³⁸ Yesu a jan atan: «Kə sənən way a kwanay a sə cəce ata bay jiya awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dəcə uno sa saa sa daw? Ki təmihen sa ga baptisma kawa anuno saa ga ata daw?»

³⁹ Tə mbədahan apan, ta wa: «Ha, mi mba apan!»

Yesu a wa: «Tə dīdem awan, ki i sen məndolor sə dəcə kawa anuno saa sa, ki i gen baptisma kawa anuno saa ga. ⁴⁰ Əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cəved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà do a Mbərom sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

⁴¹ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tə sləne ləbara ana atə Yakuba tə Yuhana cəna, ta ma nga sa ga patan mivəl. ⁴² Anga nan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənən zle, do ahay ta ca pa nga a tinen kawa bahay sə daliyugo ahay ata nà, tinen ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Do sə lavan nga anà do ahay dukwen, tinen ta ka anan nə məgala a tinen ahay. ⁴³ Cəkəbay, à wulen a kwanay nà, way ataya tē təra itəbay. Adəka bay, a nan anà dowan a sə təra do məduwen a cəna, à gan mer su way anà do azar aya awan. ⁴⁴ Aday, kak do a kwanay a kərtek a a nan sə təra do mama'am a cəna, à təra bile sə do ahay fok. ⁴⁵ Anga nen Wan su 'Do na nay ahay nà, aday do ahay tū go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà do ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbaday anan ahay man sə do ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof a inde tə ngaman Bartime

Mata 20.29-34; Lukas 18.35-43

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa, Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle à Yeriko nà, ta zla à wulen su doh ata wa tu do ahay bayak tə pərahak atan azar. Tinen apan ti zla kutok, dowan inde hurof awan, winen mə njahay a sə dubok way pə cakay cəved. Dowan ata nà, tə ngaman

Bartime, wan a Time. ⁴⁷ A sløne Yesu sē Nazaratu winen apan i zla ta man ata cēna, a dazlan sa zlah, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, amboh! Nā gak i zek wa ite!»

⁴⁸ Do ahay bayak a tē gafan 'am, ta jan nā: «Tacay 'am! Njahay tete.»

Əna dōwan ata a ngam sē tēma 'am a tinen ata bay jiya awan. A ma nga sē zakay anan sa zlah tē mēgalak adēka, a wa: «Wan ana Dawuda, amboh! Nā gak i zek wa ite!»

⁴⁹ Yesu a sløne cēna, a tavay jek, a jan anā njavar anahan ahay nā: «Ənga, ngimen anan ayak ā nay ā man uno awan.»

Tē ngamān ā dōwan ata kutok, ta jan: «Slabak! Kē jē-jar bay. Ban mivel. Winen apan i ngamak adēka!»

⁵⁰ Dōwan ata a slabak hērom, gem larak ayak gwedere anahan pi zek wa, a nay pē cakay a Yesu kutok.

⁵¹ Coy Yesu a cēce panan, a wa: «A nak nā gak nē maw?»

Dōwan a hurof ata a mbēdahan apan kutok, a wa: «Amboh, Miter. Ni gan may nā, tēbo anan ide uno ite.»

⁵² Yesu a jan: «Ki mba apan sa zla way anak. Anga kē dēfak upo nga, kē mbērak.»

Cēna ide anahan a tēba ngurret, a canan ide zle lele. A pērahan azar anā Yesu, aday ta zla pi zek jiya awan.

Yesu a zla ā Urəsəlima

Mata 21.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

11 Atē Yesu tē njavar anahan ahay tē dēzle bēse tē Urəsəlima, defefe tē wulen su doh sē Baytifaji tē Baytiniya, pē cakay ana culok sē ngaman Ulivet ata nā, a slan njavar anahan ahay cew, ² ta sa jan atan, a wa: «Zlen ā wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kē dēzlen ā man ata nā, ki ten anan ā nga anā wan sē zungo a inde ma ban awan, aday dōwan kē jōnak apan kula bay re. Natiya, pēsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan ahay. ³ Kak dōwan kē cēcihek pikwen wa, kē jak ikwen: “Ki i gen anan maw?” nā, mbēdihen anan apan nē: “Bahay a gan may. I may anan ahay hēniniye.”»

⁴ Ta zla kutok. Tē dēzle cēna, tē njadək anan ayak wan sē zungo ata ma ban a pē gēved sē mēsudoh a inde. Tē dazlan sē pēsak anan cēna, ⁵ do mē tavay aya inde ā man ata tē cēce pē njavar a Yesu ataya wa: «Kē pēsiken anan wan sē zungo a nā, ki gen anan maw?»

⁶ Njavar a ataya tē mbēdahan atan apan kawa ana Yesu sē tākoren atan ata awan. Tē dazlan sē mbēsak atan kutok. ⁷ Ta nan anan ahay zungo ata anā Yesu kutok, tē wadad apan zana a tinen ahay. Yesu a njahay apan. ⁸ Yesu winen apan i zla nā, do ahay tē bēbot zana a tinen ahay pē cēved ite, aday do a azar aya tē ngērway ahay alay si sé ahay ā guvo wa, tē bēbot cite.

¹⁹ Do sē lahan pa 'am anā Yesu ataya, tatē do sē dēba ahay fok ta zlah, ta wa: «Hēren anan nga anā Mbērom! Mbērom ā daf alay sē mazlab anahan pu do saa nay tē

slōmay anahan ata awan. ¹⁰ Mbērom ā daf alay sē mazlab anahan pē bahay ana Dawuda, bije ana mēnuko, bahay anahan saa nay ata awan. Hēren anan nga anā Mbērom ā bagēbaga mburom!»

¹¹ Coy, aday Yesu a dēzle ā Urəsəlima kutok, a zla ā doh sē mazlab a Mbērom. A ca ide tuwwe pē way ahay fok nā, a zla way anahan ā Baytiniya tē njavar anahan a kuro nga cew ataya, anga suko kē gak kē zalak.

Yesu a tahasl anan buway a inde

Mata 21.18-19

¹² Sidew a kutok, tinen apan ti nay ahay ā Baytiniya wa nā, may a han pē Yesu. ¹³ A canan ayak ā buway pa 'am a tinen dēren mba nā, a ga apan dūkwēn wan i ga inde, anga winen tē daslam a lele. A hēdāken ayak pē cakay lele, a zlan ayak ā vo nā, a njad apan nē daslam a dēkdek, anga aday dūkwēn alay sē wahay wan ana buway bay. ¹⁴ Yesu a jan 'am anā buway kawa anā do, a wa: «Dōwan ā saa tukom wan anak kula sabay!» Njavar anahan ahay dūkwēn tē slōnek 'am ata awan.

Yesu a razl do sa ga masa ahay ā doh sē mazlab a Mbērom wa

Mata 21.12-17; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹⁵ Tē dēzle ā Urəsəlima maza nā, Yesu a zla ā doh sē mazlab a Mbērom. A man ata nā, do sē sukom anan way tē way ahay inde, pi zek tē do sē sukom way ahay fok. Cēna, a ma nga sē bēlay atan ahay uho. A fakay anan tabal su do sē bēmbad dala ahay, pi zek ta man sē njahay su do sē sukom anan way tē kurkudok ahay fok re. ¹⁶ A gafan 'am anā do ahay sē takasay anan gala su doh sē mazlab a Mbērom tē way a pa nga.

¹⁷ Aday a tētakan atan anan way ta sa jan atan, a wa: «Mē vinde a ā Deftere a Mbērom inde bidaw: “Ti ngaman anā doh sē mazlab uno nā, doh sa ga amboh su do su kon ahay kēzlek. ††† Aday kwanay kē tēren anan hēna, lar su do sē ngēzar do ahay a nē kēkēmaw? ‡»

¹⁸ Bahay sē gēdan dūngo anā way ahay anga Mbērom, tē miter sē Tawrita ahay, tē sløne 'am ata cēna, ta ma nga sē pēlay wurwer sa vad anan wa Yesu. Tē jējaran ā man su do awan, anga azar su do a nā, atatak way a Yesu a zlan atan nga.

¹⁹ Luvon a ga cēna, atē Yesu tē njavar anahan ahay ta zla way a tinen ā Urəsəlima wa.

Buway mē kuray awan - adaf nga pē Yesu ta sē aga amboh

Mata 21.20-22

²⁰ Sē duwdew, atē Yesu tinen apan ti zla way a tinen, tē canan anā buway ata, kē kurak sokokkwa tē slōlay a tēke. ²¹ A man ahay ā nga inde anā Piyer, a jan anā Yesu: «Miter, ca pē buway a anan, iken sē tahasl anan ata, kē kurak sokok fok.»

²² Yesu a mbēdahan atan apan, a wa: «Sēnen a kutok, dēfen nga pē Mbērom. ²³ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Do kē sak a jan ā bēzlom a anan:

† Andakay anan cēved matanan anga sē tēma mbēlok mē zakay a kawa bahay.

†† Ca pē Esaaya 56.7. ‡ Ca pē Yeremiya 7.11.

“Slabak à man a anan wa, zla à bëlay inde” nà, aday kè jəjarak bay, kè gudicek bay, kè dəfak apan nga cəna, i tərən kawa anahan sa dəf apan nga ata acəkan. ²⁴ Anga nan, nen apan ni jak ikwen, kə cəcihen way à amboh a kwanay inde nà, dəfen apan nga. Ki njiden anan coy, aday i tərak ikwen acəkan. ²⁵ Kak kə tiven sa ga amboh coy, aday way kà mak ikwen ahay à nga inde, way inde a cəbak ikwen pu do nà, pəsen anan anan, anga aday Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata à pəsak ikwen anan ines a kwanay ahay re. [²⁶ Əna aday, kak kə pəsen anan anan ines a mərak a kwanay ahay bay nà, Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.]»

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?
Mata 21.23-27; Lukas 20.1-8

²⁷ Ta may ahay à Urəsalima kutok. Yesu a zla sa bar ù doh sə mazlaə a Mbərom nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə məcəd sə Yahu-da ahay tə hədəken ayak pə cakay anà Yesu. ²⁸ Tə cəce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved sa ga kətanən nà, waya kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan atan apan: «Nen dukwen ni cəce pikwen wa way kərtek. Kə mbədihen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tə məgala a wayaw nà, na. ³⁰ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà do ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay do zənzen a daw? Mbədihen uno ahay apan.»

³¹ Tinen ite, tə mbəda 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?” ³² Aday kak da sak a jəka, do zənzen a sə slənay anan ahay nà, ata guko ngatay!» Tə jəjar ta man su do awan, anga do ahay fok ta ca pə Yuhana nà, kawa do maja'am a Mbərom acəkan. ³³ Anga nan kutok, tə mbədahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen dukwen ni dakak ikwen anan dowan a sə vuro məgala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike pu do sa ga mer à guvo ahay

Mata 21.33-46; Lukas 20.9-19

12 Yesu a dazlan sa jan 'am tə jike anà do ahay, a wa: «Dowan a inde a jule təroz à guvo. A ga apan jal, a dəf uda kudom məduwen a sa zlaəb uda wan si sé. A dezl uda lagad zəbor awan anga do sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde anà do si mer su way ahay, a zla way anahan à man dərən awan.

² «Alay a a sla kutok, do ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay sə guvo a slənay ahay do saa təmahan anan ayak mbala anahan. ³ Do sə guvo ahay tə canan anà do maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledədde. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan.

⁴ Bahay sə guvo a slənay ahay do maslan maza awan.

Ta ban anan, ta gan mbəlak pa nga, tə walay panan agənah pəleslesle. ⁵ Bahay sə guvo a slənay njavar maza asa re. A saa dəzle pə winen kutok nà, ta vad anan bəskol. Matanan, bahay sə guvo kə slənək do ahay nə bayak awan. Ta ndazl anan do hinen ahay, aday ta vad atan azar aya nà, na.

⁶ «A mbakan anà bahay sə guvo nà, wan si zek anahan awan kərtektəkke, aday wan ata dukwen ləliwe anahan awan. A slənay anan pə cakay su do si mer su way anahan ahay à guvo anahan ata awan. A jalay nà: “Anga wan si zek uno dəgerger nà, ti dəfan apan ite.”

⁷ «Cəkəbay do sa ga mer ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen awan. Bənuko anan, vəduko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ⁸ Ta ban anan, ta vad anan acəkan. Tə laray anan məsinde awan à guvo wa əgem.»

⁹ Yesu a cəce: «Bahay sə guvo ata nà, i ga nə maw? Tə didem a nə, i may ahay agay, i lize anan do sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà do maza aya awan. ¹⁰ Kəmayal! Kə jingen 'am ana Deftere a Mbərom a anan itəbay kələdaw? Deftere a wa:

“Kon mbala ana do sa dezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.

¹¹ Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbərom Fetek awan.

Way ata a gak uko masuwayan pə idə. ¹²»

¹² Do sə njahan pa 'am wa anà Yuhana ahay tə sləne 'am ataya, tə pəlay cəved saa ban anan, anga ta san zle Yesu a ja jike sa 'am ata nà, pə tinen. Əna tə jəjaran anà do ahay. Anga nan re, tə mbəsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

Jangal anà bahay sə Ruma

Mata 22.15-22; Lukas 20.20-26

¹³ Ta slan do ahay à wulen sə Farisa ahay wa, tu do ana Hiridus ahay, aday ta saa ban anan Yesu à balay sa 'am anahan aya awan. ¹⁴ Ta jan, ta wa: «Miter, ma san zle, iken nə do didem awan. Kə jəjaran anà 'am sə do ahay bay, kə zəzor way sə wuted idə itəbay re. Kə dakay anan cəved a Mbərom dukwen tə didem awan kawa anahan sa ja. Həna nà, dakan umo anan. Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma daw? Bəzi mə varan bay daw?»

¹⁵ Yesu a san pə mbədəmbədə a tinen a zle. A jan atan: «Ki ngen upo balay angamaw? Viren uno ahay karanga, na ca apan aday.»

¹⁶ Tə varan ahay karanga awan.

A cəce patan wa: «Pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

Anahan sə mbəda apan kətanən ata, a gan atan ma-suwayan.

Aslabakay à məke wa
Mata 22.23-33; Lukas 20.27-40

¹⁸ Azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa do kə məcak nà i slabakay ahay sabay. Tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: ¹⁹ «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənjenja wan nà, mərak a məsinde â gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan mægije anà dōwan a ma mac ata awan. [†] ²⁰ Matanan, dōwan aya inde cuwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənjenja sa njad panan wan. ²¹ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan. Winen ite a mac mənjenja wan re. Do mə slala maakan awan a hədek anan uwar ata ite re. ²² Hus a dukoy pu do tə bahay cuwbe awan kutok, kə məcak re. Aday uwar ata dukwen kə məcak re. Tə mbəsakak wan uho kwa kərtek bay re. ²³ Aday həna azanan kutok nà, pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nà, uwar ata i təra nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

²⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cəved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən mægala ana Mbərom bay re. ²⁵ Do ahay ti slabakay à məke wa nà, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. Anga ti i təra à mburom nà, kawa maslay a Mbərom ahay. ²⁶ Əna aday, 'am sə slabakay ana do ma mac aya à məke wa nà, kə jingen Deftere a Mbərom kula itəbay daw? Mbərom a jan ahay anà Musa, ù uko sə vərəgaz ^{††} wa nə: “Nen Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob” ba? ²⁷ Mbərom, winen nà, Mbərom su do ma mac aya bay, əna winen Mbərom su do tə sifa aya awan. Anga nan kə zluwen à cəved wa adəka bugol.»

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan
Mata 22.34-40; Lukas 10.25-28

²⁸ Əna, miter sə Tawrita inde à man ata awan, kə slənek avad uway sa 'am a tinen ata awan. A ca pə Yesu sə mbədahan apan anà Saduki ahay ata lele. A nay, a cəce panan, a wa: «Nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan apan: «Sə təra mama'am sa nga sa 'am mə baslay a nà: “İken Isəra'ila, pak sləmay. Mbərom Fetek, Bahay a mənuko, winen kərtek bahay awan. ³⁰ Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mivəl anak a təke, tə apasay anak a təke, tə abayak nga anak a təke, aday tə mægala anak a təke. [‡] ³¹ Nga sa 'am mə baslay a tə bahay cew a nə həna: “Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan. ^{‡‡} Nga sa 'am inde mə baslay awan saa zalay həna anaya nà, ibay.»

† Ca pə Laataanoji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-10. †† Vərəgaz: uko a ban ù vo sə way, aday winen ma gad a bay. Ca pə

³² Miter sə Tawrita ata a jan, a wa: «Acəkan, miter, ka jak didek. Mbərom nə kərtek. Mbərom maza sa ga anan minje nà, ibay. ³³ Anga nan, lele nà, do zənzen i pəlay anan Mbərom nə tə mivəl anahan a təke, tə abayak nga anahan a təke, aday tə mægala anahan a təke. Aday i pəlay anan do sə cakay su doh anahan kawa winen sə pəlay anan nga anahan ata awan. Sə təma sə dəfan apan anà 'am a anaya dukwen, a zalay way ma tak aya awan, tatə way mə waslay aya sə varan à Mbərom ataya fok.»

³⁴ Yesu a ca apan nə dōwan ata kə mbədahak apan lele tə mərıke awan. A jan, a wa: «İken dərən tə bahay a Mbərom a bay!»

Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Lukas 20.41-44

³⁵ Pə dəba wa, Yesu winen apan i tətakan anan way anà do ahay ù doh sə mazlab a Mbərom nà, a cəce, a wa: «Kəkəma aday miter sə Tawrita ahay ta jəka, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw? ³⁶ Dawuda ta nga anahan awan a ja tə mægala sə Apasay Cəncan awan, a wa:

“Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno, a wa: Njahay à day sə alay puway uno, aday ni nahay anan do sa nak ide ahay, ki ján patan tə saray. ^{‡‡}”

³⁷ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nə “Bahay uno” bugol nà, winen i saa təra wan ana Dawuda nə, kəkəma asanaw?»

Do ahay bayak a tə sləne 'am a Yesu ata tə ataslay mivəl awan.

Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa

Mata 23.1-36; Lukas 20.45-47

³⁸ À atətak way anahan ataya inde nà, a jan atan, a wa: «Bənen nga a kwanay pə Miter sə Tawrita ahay wa, anga a nan atan sa bar nà, tə rəkot aya awan, aday dukwen ta gan may nà, do ahay ta jan atan 'am à kwa-suko nà, tə akərdeh aya awan, à wulən sə do ahay inde fok. ³⁹ Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tə pəlay man sə njahay lele aya awan. ⁴⁰ Tinen apan ti ran mindel anà mədukway sə uwar ahay. Ti ngəzar patan wa doh a tinen ahay. Dukwen, pə ide su do ahay nà, tə zədəh amboh nə kawa do lele aya awan. Do matanan ataya nə, sariya a tinen a nà, ma da 'am awan.»

Mədukway sə uwar a inde, a ndav pi zek sə varan way anà Mbərom

Lukas 21.1-4

⁴¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a njahay à man sə do ahay sə pəkak ayak way à kukwar sə dala ù doh sə mazlab a Mbərom ata awan. Winen apan i ca pu do

Gurtaaki 3.2-4, 6, 15-16. ‡ Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.4-5. †† Ca pə Farillaaji Lewinjko'en 19.18. ‡‡ Ca pə Jabuura 110.1.

sə pəkak ayak dala ataya awan. Do sə zlile ahay tə pəkak ayak dala bayak awan. ⁴² Coy, mədukway sə uwar a inde aday mətawak awan, a zlak ayak ite. A gucek ayak uda dala sərđəde aya cew, kawa sa ja nà, dala bayak a bay. ⁴³ Anga nan, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Mədukway sə uwar a mətawak a anan ata kə varak à kukwar sə dala inde nà, zal do ahay a sa pak ataya fok. ⁴⁴ Anga do ahay fok ta var nà, mənjoek pə way a tinen a bayak a ataya wa. Əna mədukway sə uwar a anan ata, kwa à ga nə winen mətawak a dəp nà, kə ndəvak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a təke fok.»

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sə mazlab a Mbərom

Mata 24.1-2; Lukas 21.5-6

13 Yesu a nay ù doh sə mazlab a Mbərom ata wa cəna, do kərtek à wulen sə njavar anahan ataya a jan, a wa: «Miter, ca pu kon a anaya awan, aday pə idezl anahan aya ite tə rəba ike!»

² Yesu a mbədahan apan: «Kə canan anà way a mi dezl a anan ba? Do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sə daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Lukas 21.7-19

³ Pə dəba wa, winen mə njahay a à bəzlom sə Ulivet, a mbəda 'am pu doh sə mazlab a Mbərom. Piyer, Yaku-ba, tatə Yuhana tə Andəre nà, tinen taayak a tinen a tatə Yesu. Tə cəce panan, ta wa: ⁴ «Jan umo bidaw? Doh sə mazlab a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san i təra kutok anaw?»

⁵ Yesu a dazlan sə dakan atan anan kutok, a wa: «Liv-en anan i zek a kwanay ahay lele, dowan à sa njak kwanay bay. ⁶ Anga do ahay bayak a ti gəba sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan do ahay bayak awan. ⁷ Ka sak a slənen ləbara sə vəram, kwa dəren, kwa bəse, kà sa jəjiren bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re. ⁸ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. Daliyugo i bal à man ahay cara cara, may i ga matanan re. Dəce ataya fok ti təra nə kawa wan sə dəlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «Gen anan nga i zek à kwanay, anga ti ban kwanay aday ti zla kwanay pa 'am sə sariya ahay. Ti ndəzlay kwanay ù doh sə wəzay ahay wa. Anga kwanay njavar uno ahay, ki tiven atan pa 'am ana bahay ahay pi zek tə guverner ahay, aday kī gen side pa 'am a tinen ahay. ¹⁰ Anga bəlaray ləbara mugom a à wəzay zek pu kon ahay fok. ¹¹ Kwa siwa siwa tə bənak kwanay sa ga sariya pa 'am a tinen nà, kà sa jilen sa jəka mi i ja nə maw ata bay. Jen nə 'am a sa nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan. Anga 'am a kwanay a saa ja ata nà, i nay à nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen nə Apasay Cəncan awan. ¹² Mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anà do ahay aday tə vad atan.

Bəbay sa wan ahay ti gan anà gwaslay a tinen ahay nà, matanan. Gwaslay ahay dükwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday do ahay tə vad atan. ¹³ Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna dowan a kə səmak anan hus à andav a inde cəna, winen i tam.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsəlima

Mata 24.15-28; Lukas 21.20-24

¹⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Ki i cinen anan anà səkar sə lize way à man aday təde i tavay uda bay ata awan. (Dowan a kə jingek anan 'am a anan nà, à sənən anan anà nga anahan nə lele.) À alay ata asanaw nà, do sə Yahudiya ahay tə haw sa ma nga à bəzlom ahay inde. ¹⁵ Do aday winen pa nga su doh dükwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. ¹⁶ Dowan a winen à guvo dükwen, à saa nay ahay agay sa naa gəbak ayak zana anahan bay re. ¹⁷ Wuna, pa pac ataya nà, dəce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. ¹⁸ Gen anan amboh à Mbərom aday way ataya tə sa təra à alay sa mad bay. ¹⁹ Anga pə luvon ataya nà, dəce i zəlay, bina kwa ana Mbərom sə ndakay daliyugo hus ahay biten dükwen, dəce kawa winen ata kə tərək kula bay, aday inde i təra kula sabay re. ²⁰ Əna, Bahay Mbərom kə kəcak anan luvon ataya bay nà, abay dowan saa tam nà, ibay. Əna, kə kəcak anan luvon awan anga do anahan a sə wəlay ataya awan.

²¹ «Asa, dowan a kə jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay: “Winen tiya” nà, kà sa dəfen apan nga bay.

²² Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu do sə jəka tinen do maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tə masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa do mə wəlay aya awan, abay a ga zek nà, na. ²³ Kwanay nà, uffa ahak ikwen. Gen anan nga anà zek lele. Na jak ikwen anan kurre nà, anga nan.»

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Mata 24.29-35; Lukas 21.25-33

²⁴ «À alay a pə dəba ana dəce ataya wa nà, pac i dav sabay, kiya dükwen matanan. ²⁵ Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à məndak, aday dükwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal. ²⁶ Ata aday ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala bayak awan, aday tə mazlab a re. ²⁷ Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà do anahan a sə wəlay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

²⁸ «Sənen pə way ana buway sə dəkak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kulbosloslo nà, daslam aya dükwen ta dək, ata kə sənən zle coy viya winen apan i slay bəse. ²⁹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə dəkak ikwen anan ataya cəna, sənən a nà, nen Wan su Do, nen apan ni may

ahay bāse, nen pə alay sə məsudoh. ³⁰ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti tēra. ³¹ Dalijugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan dalijugo nà, ibay

Mata 24.36-44

³² «Əna, dōwan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dukwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan. ³³ Gen anan məkəlingesl i zek a kwanay ahay. Bənen nga a kwanay, anga kə sənən luvon a bay. ³⁴ Way matanan i tēra nà, kawa do saa zla à man dəren awan. A mbəsakan anan doh anahan anà do si mer su way anahan ahay nə kərtek tē kərtek, kuwaya ti mer su way awan. Do sa ba doh dukwen, a jan nà: "Ba pu doh!" ³⁵ Anga nan kutok nà, tēren do mə lavay zek aya awan! Bahay su doh ata i may nə siwaw nà, kə sənən bay. A ga nə suko, man luvon, alay a njəkar sa zlah, kwa duwdew dukwen, alay ataya fok cəna i nay. ³⁶ Kà sak a nay, kwanay ma njak ahan aya nə lelibay. ³⁷ Kawa anuno sa jak ikwen hēna ata nà, ni jan anan anà do ahay fok: Tēren do mə lavay zek aya awan!»

Wurwer sa ban anan Yesu

Mata 26.1-5; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

14 A mbəsak luvon ahay cew nà, azar uko sə Pasəka, aday sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata i sla kutok. Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tē miter sə Tawrita aya awan, a nan atan sa ban anan Yesu tē wurwer, aday sa vad anan. ² Anga nan ta ja 'am à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «Dā sa ban anan à azar uko inde bay, bina do ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbədan amar pa nga anà Yesu

Mata 26.6-13; Lukas 12.1-8

³ Yawa, Yesu winen à Baytiniya, àga dōwan a inde, tē ngaman Simon do mə dugwad awan. Yesu winen apan i pa daf nà, uwar a inde a nay ahay, tē amar sə wurde anahan tē dunguzlok awan à alay inde. Ta da amar ata aday nà, tē *nardi*. Masa anahan a dukwen mənjoek bay. A kad panan 'am awan aday à təba, a mbədan anan pa nga anà Yesu.

⁴ Matanan kutok, way ana uwar ata sa ga ata nà, a cəban anà do azar aya bayak awan. Ta ja à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «A nes anan amar a anan kəriya hēna nà, angamaw? ⁵ Ta wa, abay tē sukom anan way tē amar a anan nà, i zalay dala sə *dinar*[†] səkat maakan, aday ti var anan dala awan anà do mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?» Ta ga mivəl pə uwar ata awan.

⁶ Kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan, abay kə bənen anan mbiyed nà, angama kərtek anaw? Way

† DINARKərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

anahan su go ata nə lele. ⁷ Do mətawak aya nà, ti ga inde tē kwanay hwiya. Kà nak ikwen nà, ki gen atan sumor awan kwa siwa mba asanaw? Əna nen ni ga inde tē kwanay hwiya itəbay. ⁸ Way abay i mba apan sa ga ata nà, kà gak anan hēna kurre anga nen: A lah anan upo amar uno sa zla anan à məkə. ⁹ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: À man aday do ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a kwa aha pə dalijugo fok nà, ti təkər anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga hēna ata awan.»

Yudas a sukom a way tē Yesu

Mata 26.14-16; Lukas 22.3-6

¹⁰ Natiya kutok asa, Yudas Iskariyot a zla àga bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, anga aday à gan atan daf pə Yesu. Winen a aday nà, do kərtek à wulen su do maslan a Yesu ahay kuro nga cew ataya awan. ¹¹ Tē sləne 'am anahan a cəna, tē taslay mivəl bayak a tē Yudas, tē zlapay sə haman dala. A bənay pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu.

Alavay zek sa da daf sə Pasəka

Mata 26.17-25; Lukas 22.7-23; Yuhana 13.21-30

¹² Natiya asa, à luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata, aday à pac sə waslay wan sə təman sə Pasəka ata inde, njavar a Yesu ataya ta jan: «A nak mē sa lavay anan zek tē way sa pa sə Pasəka ata nà, ahaw?»

¹³ À wulen sə njavar anahan ataya wa nà, Yesu a slan do ahay cew. A jan atan: «Zlen à wulen su doh sə Urəsalima. Ki zlingen tē dōwan a inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay à 'am wa. Pərihen anan azar. ¹⁴ Ü doh anahan a saa dəzle uda ata nà, jen anan anà bahay su doh ata nə: "Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda daf sə azar uko sə Pasəka tē njavar uno ahay ata nà, wuraw?" ¹⁵ Ata i dəkək ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mə lavay zek a coy. Kə ndiken uko anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹⁶ Njavar anahan ataya ta zla. Tē dəzle cəna, ta tan ayak à nga anà way ahay nà, kawa ana Yesu sa jan atan. Tē lavay anan uda zek tē way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

Yudas i i ga daf pə Yesu

¹⁷ Suko a a ga nà, atə Yesu ta nay ahay tu do maslan anahan ahay kuro nga cew. ¹⁸ Tinen mə njahay a, ti pa way kutok, Yesu a ja, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Dōwan a kərtek à wulen a kwanay inde, mənuko apan dī tar alay à tuwez jiga awan hēna, i i ga upo daf.»

¹⁹ 'Am ata a wusen atan nga fok. Tē dazlan sə cəce panan fok a tinen a kərtek kərtek: «Nen bay ba?»

²⁰ Yesu a jan atan asa, a wa: «Dōwan ata nà, à wulen a kwanay a kuro nga cew a anaya awan. Manay apan mi tar alay à tuwez miya awan. ²¹ Tē dīdem a nà, nen Wan su Do nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa

ja upo ata awan. Əna dəce i naa tan à nga anà do saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

Way sa pa cəncan awan

Mata 26.26-30; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-25

²² Coy, tinen apan ti pa way ata kutok, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, a varan atan, a wa: «Təmihen. Həna anan nà, zek uno.» ²³ Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, aday tã sa wa way jubjob fok a tinen awan. ²⁴ A jan atan, a wa: «Həna anan nà, mez uno mə pəkay awan anga do ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tē do ahay. ²⁵ Nen apan ni jak ikwen tē didem a həna: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday di saa sa maza à bahay a Mbərom inde.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à bəzloom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

²⁷ Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Kwanay a fok, ki i hiwen, ki i mbəsiken nen. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: "Ni vad anan do sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am. †"» ²⁸ Aday Yesu a zəga anan asa, a wa: «Na sak a slabakay ahay à məke wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

²⁹ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa à ga nə do ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

³⁰ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tē didem a həna: À luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah saray cew nà, ka jak saray maakan, ka san nen bay.»

³¹ Piyer a ma pa 'am anahan ata maza awan, a wa: «A ga nə ni mac anga iken dəp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Fok a tinen a ta ja 'am kərtek awan.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Lukas 22.39-46

³² Natiya, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla à man sə ngaman Gecemene. Tə dəzle à man ata kutok nà, a jan anà njavar anahan ahay: «Njihen à man a anan à alay a nen ni gay ahay amboh.»

³³ Winen apan i zla nà, a ngaman anà Piyer, anà Yakuba, aday anà Yuhana, ta zla jiga awan. Zlawan a dazlan sa ban anan, a jəjar pi zek. ³⁴ A jan atan asa: «Mivel uno i ndərob hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan, ben lele.»

³⁵ A zla à man a tinen ata wa mənəcək cəna, a slahay à məndak duboz. A ga amboh aday dəce ata à zla panan wa ite, abay à ga zek nà, na. ³⁶ A wa: « *Abba*†, bəbay uno, pə iken nà, way ahay fok ta ga zek. Gəba

† Ca pə Jekariya 13.7. †† *ABBA: Kawa sa ja nà, «bəbay» ta 'am sə Aramayak.*

puno dəce saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

³⁷ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. Anga nan a jan anà Piyer: «Simon, iken ma njak ahan a dāw? Ka mbak apan sa ba kwa ler kərtek bay asəka?»

³⁸ Ben lele, gen amboh anga aday kē tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su do zənzen a nà, a gan may sə dəfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

³⁹ Yesu a ma maza asa, a ga amboh kawa anahan sə manakwakwa awan. ⁴⁰ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tē njəkək ahan asa, ta mba apan sə təba ide kwa mənəcək bay jiga awan. Aday ta san sa jan həna nə maw bay.

⁴¹ A zla, a ga amboh asa, a may ahay tē bahay maakan awan. A jan atan: «Kwanay apan ki men anan uda dāw, do sa njak ahan ahay? Coy, alay a kà slak həna kutok, aday ti varan nen Wan su 'Do à alay inde anà do sə atahasl ahay. ⁴² Slabiken, zluko. 'Do sa ga upo daf winen tiya, kà nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴³ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay cəna, Yudas, do kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata a dəzley ahay. A njahan pa 'am wa anà do ahay bayak a tē way sə alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tē sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tē miter sə Tawrita ahay, aday tē məced sə Yahuda ahay. ⁴⁴ Yudas, dowan a sa ga daf pə Yesu ata, ba kə varak atan minje sə way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan, aday kī gen anan nga lele, zlen anan kutok.»

⁴⁵ A dəzlek ayak cəna, a zla pə cakay ana Yesu bəse. A jan 'am: «Miter!» A dazlan a varan alay, a ban anan pi zek həmbok. ⁴⁶ Cəna ves, do ahay ta ban anan. ⁴⁷ 'Do kərtek à wulen su do a Yesu mə tavay a à man ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc. ⁴⁸ Yesu a jan anà do ahay, a wa: «Ki nen upo tē maslalam aya aday tē sukol aya sa ban nen kawa nen do sə ngəzar do à cəved inde dāw? ⁴⁹ Pac pac nen inde tē kwanay ù doh sə mazlab a Mbərom, nen apan ni tətakan anan way anà do ahay, əna kə bənen nen bay. Əna way a anan a təra həna nà, aday 'am ana do ma-ja'am a Mbərom ahay sa ja upo à Deftere a Mbərom inde ata à təra.»

⁵⁰ Njavar anahan ahay tē mbəsak anan, ta haw way a tinen fok. ⁵¹ Wan a inde nà, winen apan i pərahan azar anà Yesu. Zana pi zek dukwen gwedere kərtektəkke. Tə pəlay abay sa ban anan, ⁵² aya əna alay a tinen a dəzle nà, pə zana ata awan. Winen ite a pəsakay anan ahay gwedere ata à zar wa, gədek sa haw zek kəray a gweder gweder.

Yesu winen pa 'am su do sə lavay nga sə Yahuda ahay

Mata 26.57-68; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵³ Do sa ban anan Yesu ataya ta zla anan àga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay. Bahay sə gədan dundo anà way ahay, tə məced sə Urəsəlima ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya tə halay nga fok a tinen awan.

⁵⁴ Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəba wa à dəba wa. A dəzlek ayak à gala ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way nà, a njahay à wulen su do si mer su way ahay su doh ata awan. Tə njahay pə uko anga alay sa maɗ.

⁵⁵ Aday nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tu do sə lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məkə. Əna ta njad cəved a bay, ⁵⁶ kwa abay do sə mungwalay ahay bayak a tə ndəbak apan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Aday 'am a tinen awan kà zlak atan pi zek bay re.

⁵⁷ Do hinen ahay tə slabak tə mungwalay a tinen ite, ta wa: ⁵⁸ «Manay nà, mə slənek a wa: "Doh sə mazlab a Mbərom a ma han a tə alay su do a anan nà, ni mbazl anan, aday nen ni han anan à luvon maakan inde tə alay su do zənzen a sabay."» ⁵⁹ Tə winen ata təkə dukwen side ata kà zlak atan pi zek bay.

⁶⁰ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay a slabak à wulen sə do ahay inde, a cəce pi zek à Yesu a wa, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Do a anaya fok ta ja apak nə maw?»

⁶¹ Yesu a njahay way anahan faafa. Kə təbak anan 'am anahan a bay jiga awan.

Bahay nga sə dowan ata a mənahan anan asa: «Iken nà, Almasihu, wan a Mbərom mbala do ahay sə həran nga ata daw?»

⁶² Yesu a mbədahan apan kutok: «Ayaw! Nen nà, winen awan. Kwanay dukwen ki cinen anan anà Wan su 'Do, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl sa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶³ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ata a sləne 'am ataya nà, a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw? ⁶⁴ Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. Ki jen həna nə kəkəməw?» Fok a tinen ta gan nə sariya sə mac.

⁶⁵ Do azar aya ta ma nga sə təfe apan mənə. Tə kərtan way pə ide, tə dəcan, aday ta jan: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?» Do si mer su way ahay ta zla anan, tə dəcan ite.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-75; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Piyer nà, winen à gala hwiya, mə njahay a pə uko. Dəna sa ga mer su way àga bahay nga su do sə gədan dundo anà way, a nay ahay. ⁶⁷ A canan anà Piyer nà, a zəzor anan cəna, a jan: «Iken dukwen do ana Yesu sə Nazaratu ata ba?»

⁶⁸ Piyer a məman anan, a wa: «Nen na san 'am anak ata sa jay həna ata bay.» A slabak, a hədəkey ahay à məgədəngəden uho. [Njəkar a zlah kərtek.]

⁶⁹ Dəna ata a canan asa cəna, a jan anà do a mə njahay ataya awan, a wa: «Həna anan dukwen do a tinen aya kərtek awan.» ⁷⁰ Piyer a məman anan asa.

A njahay mənjək asa cəna, do sa man ataya ta jan à Piyer: «Ki mba apan sə məman zek bay! Tə dīdem awan, iken do a tinen, anga iken Galile ahay re.»

⁷¹ Piyer a dazlan sə mbəday coy: «Kak na san dowan ata zle nà, Mbərom a tə alay anahan awan à tahasl nen! Nen na san dowan ata bay!»

⁷² Kwayan'a, njəkar a zlah mə slala cew awan. Piyer a sləne cəna, 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njəkar i saa zlah saray cew nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» Səkwekwele mə tavay awan, a dazlan ayam.

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Lukas 23.1-5; Yuhana 18.28-38

15 Ide a cəde siwa a cəna, bahay sə gədan dundo anà way ahay ta ma anan 'am i zek tə məced sə Yahuda ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay, tə halay nga tu do sə mbəda alay pa 'am azar aya fok. Coy tə jaway anan Yesu, ta zla anan àga Pilatu, guverner sə Yahudiya, winen Ruma ahay.

² Pilatu a kutok a cəce 'am pə Yesu wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

³ Bahay sə gədan dundo anà way ahay ta ndab 'am pə Yesu nà, anga way ahay cara cara bayak awan.

⁴ Pilatu a cəce panan asa: «Kə mbəda apan itəbay daw? Ca pə way aya tinen sa zlah anan apak ata awan!»

⁵ Yesu ite a ngam sə mbəda apan bay fok. Ambəda apan bay a Yesu ata a gan masuwayan anà bahay Pilatu.

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-26; Lukas 23.13-25; Yuhana 18.39 - 19.16

⁶ Pə azar uko sə Pasəka fok cəna, bahay a taa mbəsakan atan ahay do kərtek à dangay wa, kawa ana tinen sə cəce fok. ⁷ À alay ata ite, dowan a inde tə ngaman Barabas nà, tinen tə dowan aya inde tə vəze pə Ruma ahay à wulen su doh, tə vədak uda awan nga su do re. Anga nan, winen à dangay.

⁸ Natiya kutok, do ahay fok ta zlak ayak, tə cəce kawa ana tinen sa taa ga sə kukwa awan. ⁹ Pilatu a cəce patan wa, a wa: «A nak ikwen nə mbəsakak ikwen anan ahay bahay sə Yahuda ahay daw?» ¹⁰ Anga a san zle lele, bahay sə gədan dundo anà way ahay ta ban anan Yesu nà, anga sərak cərkəke.

¹¹ Əna bahay sə gədan dundo anà way ahay tə pəkan 'am anà man su do ata fok aday tə cəce pə bahay wa nà, Barabas.

¹² Pilatu a cəce pə do ahay wa asa: «Aday nà ga anan tə dowan a kwanay sə ngaman bahay sə Yahuda ahay ata nà, kəkəməw?»

¹³ Ta zlah azlazlah, ta wa: «Darak anan ayak pə də-dom!»

¹⁴ Pilatu a cəce: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Tə zəga anan sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pə də-dom!»

¹⁵ Pilatu a nan sa ga nà, way sa zlan à nga anà do ahay. Anga nan, a mbəsakan atan anan Barabas. A jan anà suje ahay tē ndabay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tē daray anan pə dədom.

Suje ahay ta ran mindel anà Yesu

Mata 27.27-31; Yuhana 19.2-3

¹⁶ Suje ahay ta zla anan Yesu à man sə njahay a tinen à gala su doh àga Pilatu. Tə halan nga anà suje ahay fok. ¹⁷ Tə dəfan zana dəzdaz a pi zek, kawa sə bahay, tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde. ¹⁸ Tə dazlan sa jan 'am kawa ana bahay kutok, ta wa: «Bahay sə Yahuda ahay à ga inde sə coy!» ¹⁹ Tə dəcan pa nga tə sukol, tə təfe apan məne, tə dukwen gərmec ù vo, tinen mə rihe nga aya awan.

²⁰ Ta ndav anan sə mbasay apan nà, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Mata 27.32-44; Lukas 23.26-43; Yuhana 19.17-27

²¹ Tinen apan ti zla anan Yesu ata kutok, tə zlangay tə dowan a inde tə ngaman Simon, do sə Siren ahay, winen dukwen bəbay ata ana Aleksandire tə Rufus. Winen a aday nà, winen apan i may ahay à kibe wa. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa.

²² Ta zla anan tə Yesu pa man sə ngaman Golgota ata, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga. ²³ À man ata nà, dowan aya inde abay a nan atan sə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen awan, aday à man zek à dəce anahan inde. Əne Yesu a ngam bay.

²⁴ Tə dazlan tə daray anan pə dədom. Tə gəzla anan zana a Yesu, ta ga caca pə zana anahan ata à wulen a tinen ahay inde, aday sa san anan pi zek wa saa njad zana ataya nə wayaw.

²⁵ Tə daray anan Yesu nà, i ga njamde dəsudó †. ²⁶ Tə vinde way a tinen a sa ban anan apan ata awan: «Bahay sə Yahuda ahay.» Tə tapan anan pə dədom ata awan.

²⁷ Tə darak ayak do sə akar aya inde cew re, do kərtek a tə alay puway, do hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen. [²⁸ Kawa ana Deftere sa ja ata nà, a təra matanan acəkan. A wa: «Tə baslay anan à wulen su do mi nes aya inde. ††»]

²⁹ Do sa zla ta man ataya fok ta bal nga kwata kwata, tə gənanhan, ta wa: «Na wa, iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazlab a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba? ³⁰ Əna dazay ahay pə dədom a wa kutok, aday tam anan nga anak bidaw!»

† Njamde dəsudó: pac a may ahay apa sa sla wa da. †† Ca pə Esaaya 53.12.

³¹ Matanan, bahay sə gədan dundo anà way ahay, miter sə Tawrita ahay pə kərtek a, ta ran mindel à wulen a tinen, ta wa: «Kə təkək anan do azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay.

³² Kak də canak anan anà Almasihu bahay sə Yahuda ahay kə dazak ahay pə dədom wa həna ata nà, di daf apan nga acəkan!»

Do aya tinen mə daray aya tatə Yesu ataya dukwen ta ma nga sə gənanhan ite re.

Amac a Yesu

Mata 27.45-56; Lukas 23.44-49; Yuhana 19.28-30

³³ A ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədimbom, hus à njamde maakan ‡. ³⁴ Tə njamde maakan kutok cəna, Yesu a zlah tə məgalak a, a wa: «*Elowa, Elowa, lama sabaktani?*††» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen, angamaw? ‡‡»

³⁵ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya həna!»

³⁶ Dowan a tinen a kərtek a a haw, a gəba awan a inde kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sərekeke re. Tə taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à suscəb. Ta wa: «Kak Eliya i nay sa naa dazay anan ahay pa man a anan wa nà, di ca apan aday. Buko!»

³⁷ Əna Yesu a zlah tə məgalak awan, a mac way anahan.

³⁸ Cəna, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə do ahay, ù doh sə mazlab a Mbərom ata, a ngəraw i zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak.

³⁹ Bahay sə suje a mə tavay a pa 'am ana atə Yesu a mə daray ataya kə canak anan a mac nə kəkəməw. Anga nan a wa: «Tə didek awan, winen Wan a Mbərom.»

⁴⁰ Uwar ahay inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. À wulen sə uwar ataya nà, di tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tatə Salome, aday Mariyama may ana Yakuba zek cədey awan tatə Yoses. ⁴¹ À alay a Yesu winen à Galile nà, uwar ataya ta taa pərahan azar, aday ta taa gan mer su way re. Uwar azar aya dukwen inde bayak a tə pərahak anan ahay azar à Urəsalima, tinen inde à man ata re.

Tə gəba anan Yesu à məkə

Mata 27.57-61; Lukas 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁴² Pac ata nà, luvon sə lavay zek anga luvon sa man uda awan. Kawa sa ja nà, luvon sə lahan anà luvon sa man uda awan. Suko awan a ga nà, ⁴³ Yusufu, do sə Arimatiya ahay, a nay. Winen do tə mazlab awan à wulen su do sə lavay nga ahay. Winen apan i ba bahay a Mbərom re. A sa mbac sa zla à man ana Pilatu, a cəcihey ahay cəved sa la anan Yesu. ⁴⁴ Pilatu a sləne sa jəka Yesu kə məkək coy nà, a gan masuwayan, anga pə

‡ Njamde maakan: pac à man sa zla apa sa sla inde da. †† Am ataya nà, tinen ta 'am sə Aramayak. ‡‡ Ca pə Jabuura 22.2.

winen nà, Yesu kè məcak bəse kak matanan nà, na. Pilatu a ngaman ayak anà bahay sə suje ata awan, a cəce panan: «A mac nà, kè njahak bayak a daw?»⁴⁵ Bahay sə suje ata a ndav anan sə təkəren ləbara cəna, a jan anà Yusufu nà: «Ka a gəba məsinde anak, la!»⁴⁶ Yusufu a sukom apan rəkot, a dazay anan ahay məsinde a Yesu pə dədom mə zləngad ata wa. A nga anan apan rəkot ata awan, a dəfak anan ayak à jəvay a ma la à jama inde ata awan. † A bətukwal apan bələlen məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay.⁴⁷ Atə Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama, may ana Yoses, ta ca pa man a ta la anan uda Yesu ata awan.

Yesu a slabakay ahay à məkə wa

Mata 28.1-8; Lukas 24.1-12; Yuhana 20.1-10

16 Pə dəba ana luvon sa man uda awan wa nà, Mariyama sə Magədala, tə Salome, tatə Mariyama may ana Yakuba, tə sukom amar lele aya sə rəbas dun'a ata awan, saa gak ayak pə məsinde a Yesu à jəvay inde.

² Ta pac sə zaka awan duwdew, pac winen apan i gay ahay tərdussa, uwar ataya ta zla pa 'am jəvay. Pac kə gak cəf lele way anahan, ta sa dəzle nà, na. ³ Tinen apan ti ja à wulen a tinen inde ta wa: «Wayə saa bətukolok uko anan bələlen a pa 'am jəvay wa anaw?»⁴ Tə cakaf nga nà, tə canan ayak anà bələlen a məduwen ata mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay a coy.

⁵ Ta zla à jəvay inde, ta ca idə nà, tə canan à dōwan inde njavar awan mə njahay tə alay puway, winen tə zana pi zek sədək awan aday kwedekkwedek. A gan atan masuwayan, ta ma nga pə ajəjar yibyab.

⁶ Əna dōwan ata a jan anà uwar ataya, a wa: «Kə jəjire bay! Kwanay apan ki pəlen nə Yesu sə Nazaratu, dōwan a tinen sə darak anan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. Cen apan. Man sə nahay anahan ahay tatə Piyer nà: "I lahak ikwen à Galile. Ki cinen anan nà, à man ata awan, kawa anahan sa jak ikwen."»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw ahahaw pa 'am jəvay wa tə ajəjar awan, anga zlawan a gan atan. Tə təkərek anan 'am ata anà dōwan kwa kərtek bay anga tinen apan ti jəjar.

Yesu a kan zek anə Mariyama sə Magədala, aday anə njavar anahan ahay cew

Mata 28.9-10; Yuhana 20.11-18

⁹ Yesu a slabakay ahay à məkə wa nà, pac sə zaka duwdew pərek. Mama'am awan a kan zek anə Mariya-

† Jəvay a tinen ma la a à kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

ma, dəna sə Magədala ahay ata, Yesu sə rəzlay ahay wa apasay lelibay aya cuwbe à winen wa ata awan.

¹⁰ Mariyama ata awan a zla sə dakan anan ləbara awan anà do sa taa japay tatə Yesu ataya, tinen apan ti yam anga mbac kə slahak patan wa. ¹¹ Tə sləne sa jəka winen inde tə sifa awan, aday Mariyama kə canak anan dukwen, tə təmahak sa daf apan nga bay.

¹² Pə dəba wa dukwen nà, Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay cew ti zek hinen. Tinen a aday nà, tinen apan ti nay à wulen su doh wa sa zla tə kibe. ¹³ Njavar ataya dukwen ta mak, tə təkərek anan ləbara awan anə njavar anahan azar ataya awan, əna tə təmahak atan anan bay re.

Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a kan atan zek anə njavar anahan ahay kuro nga anahan a kərtek, tinen mə njahay a ti pa daf. A gafan atan 'am anga tə dəfak apan nga bay, aday anga kurkwilen à sləmay a tinen ahay inde, bina tə təmahak 'am su dō sə canan kə slabakak ataya bay.

¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Zlen kwa ta sə wura pə daliyugo fok. Diken anan ləbara mugom a anan kwa anə wayə fok. ¹⁶ Kuwayə, dōwan a kə dəfak apan nga pə ləbara ata awan aday kə təmahak sa ga baptilama nà, i tam. Aday dōwan a kə dəfak apan nga bay ite nà, Mbərom i gan sariya. ¹⁷ Do ma daf upo nga aya awan ti njad sa ga way masuwayan aya awan. Ti razl setene ahay tə sləmay uno, ti njad sa ja 'am wiya aya awan. ¹⁸ Hinahibay ti ban dədew tə alay kabay ti varan atan leke dəp nà, i gan atan awan bay. Ti dəfan alay pa nga ana dō sə dəvac ahay nà, ti mbar à dəvac a tinen ahay wa.»

Yesu a ján à Mbərom

Lukas 24.50-53; Mer su way ahay 1.9-11

¹⁹ Pə dəba ana Bahay Yesu sa jan atan 'am ata wa nà, zek anahan a cakaf à məndak wa, a zla à mburom saa njahay à alay puway ana Mbərom. ²⁰ Njavar anahan ataya ite ta zla saa wazay anan ləbara mugom ata kwa ta sə wura fok. Bahay Yesu a varan atan məgala sa ga masuwayan, aday dō ahay tâ san 'am a tinen nà, dīdem aya awan. ††

†† Andav cədw a inde re, kawa à Deftere sa 'am sə mbuzom.

A dakay way pə deftere a anan

Lukas a vinde anan derewel a anan nà, sə dakay anan ləbara a Yesu, anay anahan pə daliyugo, mer su way anahan sa ga ataya awan, amac anahan, aday aslabakay anahan à məke wa. Lukas a vinde ləbara a anan nà, anà do fok, do aday tinen Yahuda ahay bay ataya aday anà Yahuda ahay re. Lukas winen doktor awan, aday kà gak anan nga sə təkər anan ləbara a anan tə cəved a lele təhhe kawa way a sə təra ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Alay sə wahay Yesu

r (1.1 - 4.13)

r*

Yesu i wazay aday i mbar do sə dəvac ahay à Galile

r (4.14 - 9.50)

r*

Yesu i zla à Urəsalima

r (9.51 - 19.27)

r*

Lumo a Yesu mədakwidok a à Urəsalima

r (19.28 - 23.56)

r*

Yesu a slabakay ahay à məke wa aday a kan zek anà njavar anahan ahay

r (24.1-53)

r*

Adazlan anahan awan

1 Na jak anak ayak 'am, iken Tiyufil do məduwen awan.

Do azar aya tə canak anan tə ide a tinen awan, anà way a Mbərom sa ga à wulen a mənuko inde kurre ataya awan. Aday Mbərom a slan atan sə dakay anan ləbara sə way a tinen sə canan ata awan. Tinen dukwen tə dakak umo anan re. Do ahay bayak a à wulen a manay wa, ta rak apan zek sə vinde anan ləbara ata awan. ³ Nən həna dukwen nə bənak anan bitem sə cəce anan way a sə təra kurre ataya awan, aday həna nə gəzlan alay pi zek wa lele kutok. Anga nan, u no sə vindek anan ayak way ataya pə mədire pə mədire akiken Tiyufil. ⁴ Nə vindek anan ayak iken ite nà, aday kà san anan didek sə way a iken sə tətək həna ata awan.

Maslay a Mbərom a dakay anan ləbara saa wahay Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay

⁵ Natiya awan, à alay a Hiridus winen bahay a pa nga sə daliyugo sə Yahudiya ata nà, dowan a inde tə ngaman Zakari. Winen do sə gədan dundo à way ahay anga Mbərom, do sə slala ana Abiya. Dalay anahan inde tə ngaman Elizabet winen dənə sə slala ana Haruna, bahay sə gədan dundo anà way a re. ⁶ Tinen cew maya tə dalay anahan nà, do sa ga way didek aya pa 'am a Mbərom. Tə dəfan apan anà nga sa 'am ana Bahay

Mbərom mə baslay aya nà, dəc dəc lele. ⁷ Əna wan a tinen ibay, anga dalay anahan Elizabet ata nà, dərlay awan. Tə wahak wan bay, hus ta gak məduwer.

⁸ Natiya kutok, pə luvon a inde, Zakari winen apan i ga mer su way anahan à doh sə mazlab a Mbərom, anga alay a saa ga mer su way a tinen tu do sə slala ana Abiya ahay kà slak. ⁹ Do sə gədan dundo à way ataya ta taa gəzla anan mer su way ata pə luvon pə luvon. Pac ata kutok, alay a ca pə Zakari. A zla à doh sə mazlab a Mbərom, à man cəncan awan, aday a vak anan awan a inde kawa ləluway a rəbas ike lele dun'a.

¹⁰ À alay a Zakari winen apan i vak awan ata à doh sə mazlab a Mbərom à man a cəncan ata nà, do a Mbərom ahay tinen apan ti gan amboh à Mbərom uho kurkwer.

¹¹ Zaməma nà, Zakari a canan anà maslay a Mbərom mə tavay a à man sə vakan way anà Mbərom, ta day sə alay puway. ¹² Zakari a canan cəna, a ma nga pə ajəjar, zlawan a gan tə mindel. ¹³ Əna maslay a Mbərom a jan: «Kê jəjar bay, Zakari, anga Mbərom kə slənek anak anan amboh anak. Dalay anak Elizabet i wahak wan mungol awan, aday ki ngaman anà wan ata nà, Yuhana. ¹⁴ À alay ata awan, ki taslay mivəl tə mindel, anga wan ata awan. Do ahay bayak a təkede ti taslay mivəl anga awahay ana wan ata re, ¹⁵ anga i təra do məduwen a pa 'am a Mbərom. I sa mahay bay, i sa way mə kwasay aya bay re. I saa nay ahay à kutov a may anahan wa nà, winen ma rah a tə Apasay Cəncan awan. ¹⁶ I may anan ahay do sə Isəra'ila ahay bayak a à

man ana Bahay Fetek, Mbərom a tinen. ¹⁷ I nay ahay kawa do maja'am a Mbərom tə mægala sə apasay a kawa ana Mbərom sə varan anà Eliya, do maja'am anahan kwakwa ata awan. Wan anak ata i mbəda anan mível sə bəbay ahay ta day a wan a tinen ahay, anga aday 'am â zlan atan pi zek. I mbəda anan mível su do sə dəfan apan anà Mbərom bay ataya aday ti saa bayak nga kawa do didek aya kutok ite. Aday ata, do ahay ti ga inde mə lavay zek aya awan, anà Bahay a mənuko.»

¹⁸ Natiya, pə dəba anahan a wa ite, Zakari a cəce pə maslay a Mbərom ata wa, a wa: «Ni i san aday way ata i təra acəkan nà, kəkəməw? Anga nen nà, məced a coy, aday dalay uno dukwen ava anahan sə wahay wan sabay re.»

¹⁹ Maslay a Mbərom ata a mbədahan apan, a wa: «Nen nà, jibirila. Nen mə tavay a pa 'am a Mbərom sa gan mer su way. A slənay ahay nen həna nà, sa naa đakak anan ləbara sa 'am a mugom a anan ata awan. ²⁰ Way uno sa jak i təra acəkan ata nà, kə dəfak nga pa 'am uno ata bay. Anga na awan, ki təra do maandak awan, ki mba apan sa ja 'am tətibay. Ki njahay tete dezi pə luvon ana way ata i təra aday.»

²¹ À alay ata ite, do ahay tinen apan ti ba anan Zakari uho. A gan masuwayan anà do sə uho ataya, anga kə njahak ayak ù doh ata bayak awan. ²² Zakari a nay uho kutok nà, a mba apan sa jan 'am anà do ahay sabay, anga kə tərak do maandak awan. A jan atan 'am nà, tə alay. Cəna, do ahay ta san zle i ga nə kə canak anan ahay anà awan a à man a cəncan ata wa.

²³ Natiya kutok, alay sa ga mer su way ana Zakari ù doh sə mazlaḅ a Mbərom a ndav nà, a zla way anahan agay. ²⁴ Pə dəba sə way ataya wa nà, uwar anahan Elizabet a təra do. Anjahay way sə kiya đara ahay nà, winen a njahay way anahan agay, a wa: ²⁵ «Na gak anan i zek wa à Mbərom, anga həna waray sə dərlay inde upo sabay, aday do ahay ti mbasay upo sabay re.»

Maslay a Mbərom a đakan anan à Mariyama i i wahay wan

²⁶ Natiya, kiya a gan mbərka anà Elizabet nà, Mbərom a slənay ahay maslay anahan jibirila à wulen su doh a inde tə ngaman Nazratu, pə daliyugo sə Galile. ²⁷ A slənay anan ahay àga dəna inde dalay awan, tə ngaman Mariyama, dəle a Yusufu. Yusufu ata nà, winen do sə slala ana Dawuda bije anahan.

²⁸ Maslay a Mbərom ata a zla pə cakay a Mariyama kutok, a jan: «Na jak anak 'am, dənama. Taslay mível bayak awan, anga Mbərom kà gak anak nga tə asan zek anahan. Mbərom Fetek winen inde tə iken.»

²⁹ Əna Mariyama a sləne 'am a matana ata cəna, a wusen nga tə mindel. Winen apan i bayak, a wa: «Aday u jo 'am matana ata jiya nà, a nan sa ja nə maw?»

³⁰ Maslay a Mbərom ata kutok a wa: «Kê jəjar bay, Mariyama, anga Mbərom kà gak anak sumor. ³¹ Həna nà, ki təra do ti zek cew awan. Ki i wahay wan mungol awan, ki đaf apan sləmay nà, Yesu. ³² I təra do mə-

duwen a pa nga sə do ahay fok. Ti ngaman nà, wan a Mbərom sə bagəbaga mburom. Bahay Fetek Mbərom i man anan bahay ana bije anahan Dawuda. ³³ I ga bahay pa nga sə Isəra'ila ahay nà, pa sə viyviya awan. Bahay anahan i ndav kulibay.»

³⁴ Mariyama a mbədahan apan anà maslay a Mbərom ata awan, a wa: «Həna nà, kula mə zlangak tə dowan bay kutok nə aday way ata i təra nà, kəkəməw?»

³⁵ Maslay a Mbərom a mbədahan apan, a wa: «Apasay Cəncan a i dazay apak, mægala a Mbərom sə bagəbaga mburom i nay apak sərdədek kawa mezeze. Anga nan, wan a iken saa wahay ata nà, winen cəncan awan, ti ngaman nə Wan a Mbərom. ³⁶ Ənga ca apan həna, Elizabet, dəna a mərbay anak, winen mə təra do awan, i wahay wan. Abay do ahay tə bayak nà, winen dərlay a coy, əna həna kiya kà gak anan mbərka kutok. ³⁷ Way aday Mbərom a mba apan sa ga anan bay nà, ibay.»

³⁸ Mariyama a mbədahan apan, a wa: «Nen nà, do si mer su way anà Bahay Mbərom coy. Mbərom awan, à ga kawa ananak a su jo a anan ata awan.»

Pə dəba wa kutok, maslay a Mbərom ata a zla way anahan.

Mariyama a zla saa can ahay ide anà Elizabet

³⁹ Pə dəba anahan a wa nà, Mariyama a slabak, kwayan'a a zla à bəzłom, à wulen su doh a inde pə daliyugo sə Yahudiya. ⁴⁰ A zla àga Zakari. A dəzle cəna, a jan 'am anà Elizabet.

⁴¹ Elizabet a sləne 'am ana Mariyama ata cəna, wan ana Elizabet à kutov ata a bal kuzled kuzled. Aday Apasay Cəncan a a zlan à mível inde ana Elizabet. ⁴² A jan anà Mariyama tə məgalak awan, a wa: «Mbərom kə dəfak apak alay sə mazlaḅ anahan zal uwar ahay pə daliyugo fok. Ngama ana Mbərom inde pa wan anak a saa wahay ata awan.» ⁴³ Aday a ja asa, a wa: «May ana Bahay uno i nay ahay àga nen kawa həna ata nà, Mbərom sa ma uno ite anaw? ⁴⁴ Anga nə sləne 'am anak iken su jo ata cəna, wan a dazlan sa bal à kutov uno, anga wan ata kə taslak mível tə mindel. ⁴⁵ Ataslay mível i tərak iken anga kə dəfak nga pa 'am ana maslay a Mbərom a sa jak ata awan, way ata i təra.»

Mariyama a həran nga anà Mbərom Ba Məduwen

⁴⁶ Natiya kutok, Mariyama a ga ara, a wa:

«Mível uno i həran nga anà Mbərom Ba Məduwen.

⁴⁷ Apasay uno i taslay mível anga Mbərom, winen do sa tam nen.

⁴⁸ Anga winen kə bayakak pi nen bile anahan, aday na slak awan bay ata awan.

Ayaw, həna kutok do ahay fok ti taa ja coy, nen uwar tə ngama a Mbərom awan.

⁴⁹ Mbərom Ba Mægala kà gak uno mer su way lele aya bayak awan.

Sləmay anahan nà, cəncan awan.

⁵⁰ Do sa daf apan nga ahay nà, ta gan ì zek wa pa sə viyviya awan.

⁵¹ Kà gak mer su way ahay tē mēgala sə alay anahan njənnjan awan.

Kà tak anan 'am anà do sa gan may anà ahar nga ahay à man ahay cara cara fok.

⁵² Kè dazak anan ahay bahay ahay à man sə njahay a tinen ahay wa,

aday kè slabakak anan nga anà do mə nahay nga aya awan.

⁵³ Kè rahak anan do may sa han patan ataya tē way lele aya awan,

əna do sə zlile ahay nà, kè rəzlak atan alay mēgabar aya awan.

⁵⁴ Kà mak anan zek anà do si mer su way anahan Isəra'ila ahay.

Ta gak anan ì zek wa, kè mbədfəkek atan à nga wa bay, kà gak atan asan zek hwiya.

⁵⁵ Kawa anahan sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay, tatē Ibərahima,

aday tē slala anahan ahay ata nà, i ga anan way ata hwiya.»

⁵⁶ Mariyama a njahay tē Elizabet way sə kiya maakan, aday a zla way anahan agay kutok.

Awahay ana Yuhana, do sa gan Baptisma anà do ahay

⁵⁷ Natiya, alay a a sla aday Elizabet i njad wan kutok. A wahay wan mungol awan. ⁵⁸ Do sə cakay su doh anahan ahay tu do sə zaav anahan ahay tē sləne sa jəka Elizabet kà gak anan ì zek wa anà Mbərom ata nà, ta nay saa taslay mivél pə kərtek awan.

⁵⁹ Natiya, wan ata a njahay luvon jəmaakan nà, do ahay ta nay ahay saa gədan mədəndalas, sa daf apan sləmay. Abay ta gan may sə ngaman tē sləmay ana bəbay anahan Zakari. ⁶⁰ Əna may anahan awan a mbəda apan, a wa: «Matana bay. Sləmay anahan a nà, Yuhana.»

⁶¹ Tə mbədfahan apan, ta wa: «Matana bay. Anga sləmay a dowan inde matana pə slala anak ibay.»

⁶² Tə cəce pə bəbay a wa, kawa mədəngazlak wulak wulak tē alay, aday sa san, a nan sə ngaman anà wan anahan a nà, wayaw. ⁶³ Natiya kutok, Zakari a cəce way sə vinde apan way, aday a vinde apan 'am aya awan: «Sləmay anahan a nà, Yuhana.» Way ata a gan atan masuwayan.

⁶⁴ Cəna kwayan'a, Zakari a mba apan sa ja 'am, aday a dazlan sə həran nga anà Mbərom kutok.

⁶⁵ Natiya, do sə cakay su doh anahan ahay fok ta ma nga sə jəjar, aday à bəzlom sə daliyugo sə Yahudiya ataya fok, tinen apan ti təkər ləbara sə way a sə təra ata awan. ⁶⁶ Do sə sləne ləbara sa 'am ataya fok, ta ma nga sə bayak, ta wa aday: «Ləbara a wan ata i naa ga nà, kəkəmw?» Anga alay sə mazlab a Mbərom Ba Məduwen inde pə wan ata awan.

Zakari a zambad a Mbərom anga sumor anahan

⁶⁷ Pə dəba a wa kutok, Apasay Cəncan awan a rahan à mivél inde anà Zakari, bəbay ana wan a ata awan. Natiya awan, a dazlan sa ma anan 'am a Mbərom, a wa:

⁶⁸ «Zambaduko anan Bahay Fetek, Mbərom ana Isəra'ila ahay,

anga kà gak atan nga lele, kè təmak atan ahay à bile wa.

⁶⁹ Kè slənak uko ahay anà mənuko ite, do sa tam do mēgala awan pə slala ana Dawuda wa, do sa ga mer su way anahan ata awan.

⁷⁰ Bina ba kà jak anan matanan kwakwa ta 'am ana do maja'am anahan cəncan aya awan,

⁷¹ a wa, i təmay ahay mənuko à alay ana do manide a nuko ahay wa,

aday à alay ana do sa nak uko ide ahay wa fok.

⁷² Natiya, Mbərom a kay anan ahay sumor anahan sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ata awan,

anga a bayak pə aban 'am a tinen ata hwiya,

⁷³ way a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima, bije a mənuko ata awan.

⁷⁴ A wa, i təmay ahay mənuko à alay ana do manide a mənuko ahay wa,

aday dī mba apan sa gan mer su way mənjenə ajəjar,

⁷⁵ dī gan mer su way tē cəved awan mənjenə ines ahay,

pə ide a Mbərom, hus pə luvon a sifa a nuko saa ndav pə daliyugo wa.»

⁷⁶ Zakari a ja hwiya asa re, a wa:

«Iken, wan a cədew a ana awan, ti naa ngamak do maja'am a Mbərom sə bagəbaga mburom, anga ki lahan anà Ba Məduwen, sə ndakan anan cəved anahan,

⁷⁷ aday sə dakan anan anà do anahan ahay nà, winen i naa tam atan ta sə pəsen atan anan ines a tinen ahay.

⁷⁸ Anga winen nà, do sa ga sumor, aday do sə asan zek re.

A kay puko jiyjay anahan à mburom wa, kawa pac sə sləray ata awan.

⁷⁹ Jiyjay ata i dəvan ayak anà do sə ide zənzen ataya awan,

tinen bəse do sə məke ahay coy ata awan, i lagay mənuko à cəved sə zay inde.»

⁸⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa, Yuhana a har, a san nga lele, a zla way anahan à saf inde. A njahay à man ata dezl pə luvon anahan sa kan ahay zek anà Isəra'ila ahay ata kutok.

Awahay ana Yesu Almasihu

Mata 1.18-25

2 À alay ata ite, bahay sə Ruma Agustus a jan anà do si mer su way anahan ahay tē baslay anan sləmay su do pə daliyugo anahan ahay ataya fok. ² Wita nà, mama'am sə baslay do pə daliyugo sə Ruma ahay

ata awan. A tēra nà, à alay a Kiriniyus winen dō sē lavan nga anà daliyugo sē Siriya ata awan. ³ Anga nan kutok, kuwaya fok a zla saa vindek anan ayak slēmay anahan à wulen su doh ana bije anahan.

⁴ Natiya kutok, Yusufu ite a slabak à Nazaratu pē daliyugo sē Galile wa, a zla pē daliyugo sē Yahudiya à wulen su doh sē Baytilama, man sē wahay ana bije anahan Dawuda. ⁵ Aday ta zla saa vindek anan ayak slēmay a tinen tē Mariyama, dāle anahan, winen mē tēra dō awan.

⁶ À alay a tinen à Baytilama à man ata kutok nà, wan a dēlay anan Mariyama, bina kà slak pē kiya anahan. ⁷ Aday a wahay wan mungol a murkwaya anahan, a kumboh anan à zana inde, a nahay anan à kudom † inde, bina man inde sē nahay ù doh sabay, anga mbēlok ahay tē zalak ayak.

Do sa bal gēnaw ahay ta zla à Baytilama

⁸ Natiya awan, dō sa bal way ahay inde à kibe sa man ata awan, tinen apan ti ba pē gēnaw a tinen ahay sē luvon. ⁹ Maslay a Mbērom a slēray ahay à wulen a tinen inde. Jijjay sē mazlab a Mbērom a dēvay ahay patan pēzlad pēzlad, aday ta ma nga sē jējar tē mindel.

¹⁰ Əna maslay a Mbērom ata a jan atan nà: «Kē jējiren bay, anga na nak ikwen anan ahay nà, tē lēbara mugom a, sē taslan anan mivēl anà dō ahay fok. ¹¹ Dō sa tam dō mē wahay a anga kwanay biten à Baytilama, wulen su doh a Dawuda. Winen nà, Almasihu, Ba Mēduwen. ¹² Ki i sēnen anan pē minje sē way a anan: Ki njiden anan ayak wan cēdew a ndēlēbēbe mē kumboh a à zana inde, aday mē nahay awan à kudom †† inde.»

¹³ Kwayan'a cēna, daskalak, maslay a Mbērom azar aya tē slēray ahay, tē japay tē maslay a Mbērom ata awan. Tē taslay mivēl pē kērtēk awan, tē hēran nga anà Mbērom ta sē zambad anan, ta wa:

¹⁴ «Zambaduko anan Mbērom à bagēbaga mburom. Zay à ga inde pē daliyugo à wulen su dō anahan a sa zlan à nga ataya awan.»

¹⁵ Pē dēba anahan a wa nà, maslay a Mbērom ataya tē mbēsak anan dō sa bal way ataya awan. Ta ma way a tinen à man a Mbērom nà, dō sa bal way ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Zluko à Baytilama, cuko ahay pē way a sē tēra à man ata kawa ana maslay a Mbērom sē dākak uko anan ata awan.»

¹⁶ Cēna, tē slabak, ta zla kwayan'a, ta tan ayak à nga anà atē Mariyama tē Yusufu aday ta wan a cēdew a ata, mē nahay awan, à kudom ‡ inde. ¹⁷ Dō sa bal gēnaw ahay tē canan à wan ata cēna, tē dazlan sē dākay anan way kawa ana maslay a Mbērom sa jan atan pa wan ata ata awan. ¹⁸ 'Am ana dō sa bal way ataya a ma nga sa gan masuwayan anà dō sē slēne 'am a tinen

† Kudom sē Mbuko bay. Awan a kawa kudom aday ta taa pak uda apa sē gēnaw ahay. †† Kudom sē Mbuko bay. Awan a kawa kudom aday ta taa pak uda apa sē gēnaw ahay. ‡ Kudom sē Mbuko bay. Awan a kawa kudom aday ta taa pak uda apa sē gēnaw ahay.

ataya awan. ¹⁹ Əna Mariyama nà, a daf anan à nga inde way a sē tēra ataya fok kēcek kēcek, a taa jalay apan à mivēl anahan inde.

²⁰ Pē dēba anahan a wa nà, dō sa bal way ahay ta ma way a tinen à kibe à man sē gēnaw a tinen ahay. Tinen apan ti zambad a Mbērom, tinen apan ti hēran nga, anga way a tinen sē canan ta sē slēne ataya fok. Kē tērak kawa ana maslay a Mbērom a sa jan atan ayak kurre ata acēkan.

Adaf slēmay pē wan

²¹ A njahay pē dēba wa kwasuko kērtēk nà, alay a a sla sē gēdan mēdēndalas anà wan ata kutok. Ta daf apan slēmay a nà, Yesu. Slēmay ata nà, slēmay mbala ana maslay a Mbērom sē dakan anan anà Mariyama, à alay a kē tērak dō fan bay a ata awan.

Ta zla anan tē Yesu saa ka anan ù doh sē mazlab a Mbērom

²² Alay sa ga mudo ana Mariyama a ndav kutok, kawa ana Tawrita ana Musa sē dākay anan nà, ta zla anan tē Yesu à Urēsalima sē dakan anan à Mbērom, ù doh sē mazlab a Mbērom awan, ²³ anga mē vinde a à Tawrita a Mbērom inde nà: «Murkwaya sē wan mungol a cēna, ma ga nga awan, anà Mbērom. ††» ²⁴ Aday ta var way ta 'am kēray awan, anga mē vinde a à Tawrita a Mbērom inde matanan: «Sa var nà, kurkudok ahay cew, kabay badēbada ahay cew. ††»

Simiyon a ngēran anà Mbērom anga Yesu

²⁵ À alay ata ite, dōwan a inde à Urēsalima à man ata awan, tē ngaman Simiyon, winen dō dīdek a aday a jē-jaran anà Mbērom cēvedabay. Winen apan i ba anay ana dō saa tam anan Isēra'ila ahay ata awan. Apasay Cēncan a dūkwen inde à mivēl anahan. ²⁶ Ba Apasay Cēncan a kē dākak anan anan, i mac fan bay si i canan anà Almasihu a Mbērom saa slēnay anan ahay ata aday.

²⁷ À alay ata ite, Apasay a Mbērom kà nak anan ahay Simiyon ù doh sē mazlab a Mbērom. Aday bēbay a Yesu ta may anahan ta nak anan ahay Yesu à man ata, saa zugulan way kawa mē vinde a à Tawrita ana Mbērom inde ata awan. ²⁸ Cēna, Simiyon a tēma anan wan à alay anahan inde, a gan suse anà Mbērom, a wa:

²⁹ «Bahay Mbērom, 'am anak a su jo kurre ata kà gak zek kutok.

Hēna nà, mbēsak nen bile anak nà mac. Nen à zay inde kutok.

³⁰ Anga hēna nē canak anan tē ide uno njōek anà dō iken sē slēnay saa tam anan dō ahay ata awan.

³¹ Winen, iken sē lavan a zek anà dō sē daliyugo ahay fok ata awan.

³² Winen nà, jijjay sē dakan anan way anà dō sē daliyugo ahay fok,

†† Ca pē Gurtaaki 13.2, 12. †† Ca pē Farillaaji Lewiņko'en 12.8.

aday winen i varan mazlab anà do anak Isəra'ila ahay.»

³³ Am ana Simiyon sa jan à nga wa anà Yesu ata nà, a gan masuwayan à bəbay anahan tə may anahan a təkə fok.

³⁴ Natiya kutok, Simiyon a daf patan ngama, aday a jan anà Mariyama, may a Yesu awan, a wa: «San apan lele, wan anak a anan nà, i naa dəcan saray anà Isəra'ila ahay bayak awan, aday i naa tərən cəved sa njad sifa anà Isəra'ila ahay bayak a re. Winen i təra do saa dakan anan Mbərom anà do ahay, əna do ahay ti təma 'am anahan bay. ³⁵ I kay anan ahay uho abayak nga su do mi dər ataya awan. Əna iken, Mariyama nà, way i cəbak à mivél inde kawa ta ndaz iken zlac zlac tə maslalam.»

Anna a ngəran anà Mbərom

³⁶ À Urəsəlima à man ata nà, do maja'am a Mbərom a inde uwar awan, tə ngaman Anna. Winen dəna ana Fanuwel, do sə zaav ana Aser. Uwar ata winen məduwer a coy. Ba kə njahak abay pi zek tə mbaz ava cuwbe tə dalay anahan awan, əna mbaz a mac panan. ³⁷ A njahay winen mədukway sə uwar awan, ava anahan kə gak həna kutok kwa kuro jəmaakan nga anahan a fudə. Winen apan i ga mer su way ù doh sə mazlab a Mbərom hwiya, luvon tə ipec a təkə. Winen apan i ga amboh tə sumaya awan.

³⁸ À alay a Simiyon tə Yesu a à alay inde ata nà, Anna a zla à man a tinen awan, a gan suse à Mbərom. A təkəren ləbara a Yesu anà do sa ba aday Mbərom i tam anan Urəsəlima ataya awan.

Atə Yusufu tə Mariyama ta ma pə dəba à Nazaratu

³⁹ Pə dəba anahan a wa, atə bəbay a Yesu tə may anahan ta ndav anan sa ga way kawa mə vinde a à Tawrita a Mbərom inde ataya nà, ta ma way a tinen pə dəba à wulen su doh a tinen à Nazaratu pə daliyugo sə Galile kutok. ⁴⁰ Natiya awan, wan ata kə həkək. Kə njadək məgala lele, kə njadək kəlire † lele re, aday Mbərom a pəlay anan cəvedabay.

Yesu ma va kuro nga cew awan, ù doh sə mazlab a Mbərom

⁴¹ Atə bəbay a Yesu tə may anahan ta taa zla pə ava pə ava saa gay ahay azar uko sə Pasəka à Urəsəlima wa. ⁴² Ava ana Yesu a ga kuro nga anahan a cew kutok nà, ta zla pə kərtek a à azar uko ata, kawa ana Isəra'ila ahay sa taa zla ata awan.

⁴³ Azar uko a ndav nà, atə bəbay anahan tə may anahan ta ma pə dəba sa zla agay. Əna wan a tinen Yesu ata nà, winen mətək njahay way anahan à Urəsəlima. Aday atə bəbay anahan tə may anahan nà, tə sənək pi zek bay. ⁴⁴ Tinen tə bayak nà, i ga inde à wulen su do a tinen ahay. Ta zla way sə luvon kərtek nà, winen ibay hwiya. Matanan tə dazlan sə pəlay anan à wulen su do

† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

a tinen ahay, tə məndala anahan ahay wa. ⁴⁵ Əna ta tak anan à nga à wulen su do ataya inde bay, ta ma pə dəba à Urəsəlima, saa pəlay anan ahay à man ata wa.

⁴⁶ Hus pə luvon maakan anahan a ta saa tan à nga ù doh sə mazlab a Mbərom, winen mə njahay awan, à wulen sə miter sə Tawrita ahay inde. Winen apan i pak sləmay pə 'am a tinen, aday winen a dukwen winen apan i cəce patan wa 'am ahay ite. ⁴⁷ A ma nga sa gan həbəkəkka anà do sa pak sləmay pə 'am anahan ataya fok, anga 'am anahan a sə mbədahan atan apan ata nà, tə mərīke sa san way awan.

⁴⁸ Atə bəbay anahan tə may anahan tə canan kutok nà, a gan atan həbəkəkka re. Anga nan awan, may anahan a jan, a wa: «Wan uno, ka gan umo ata nà, way maw? Ma yak nga sə pəlay iken tə bəbay anak aday zek kà dak umo ndəlekeke sə pəlay iken nà, anga-maw?»

⁴⁹ A mbədahan atan apan, a wa: «Kə pəlen nen nà, angamaw? Kə sənən apan abay sa jəka, ni njahay ù doh ana Bəbay uno bidaw?»

⁵⁰ Əna tə sənək anan 'am anahan a sa jan atan ata bay.

⁵¹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, Yesu a ma tə tinen a təkə fok à Nazaratu. Kə dəkək anan apan anà atə bəbay anahan tə may anahan. May anahan nà, a daf anan way a sə təra ataya fok à nga anahan inde kəkək lele.

⁵² Natiya awan, Yesu winen apan i har, winen apan i san nga kurkwər. A zlan à nga anà Mbərom, aday a zlan à nga anà do ahay fok re.

Wazo a Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Yuhana 1.19-28

3 Natiya, Tiberiyas kə gak à bahay inde ava kuro nga dərə pə daliyugo sə Ruma ahay fok; sə lavan nga anà daliyugo sə Yahudiya nà, Pontiyos Pilatu; sə lavan nga anà daliyugo sə Galile nà, Hiridus; mərak anahan Filip dukwen a lavan nga anà kon sə Ituriya, tə daliyugo sə Tarakunitis; Lisaniya dukwen a lavan nga anà daliyugo sə Abilene. ² Atə Anas tə Kayafas ite, tinen bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom. À alay ata ite kutok, Mbərom a jan ahay 'am anahan anà Yuhana, wan ana Zakari, winen mə njahay a nà, à saf inde taayak.

³ Yuhana a bar à wulen su doh sa mban anà zlinger sə Urdon ataya fok ta sə wazan anà do ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁴ Matanan kawa ana Ezaya, do maja'am a Mbərom sə vinde à Deftere a Mbərom inde, a wa: «Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa:

“Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a lele fəhhe.

⁵ Futur ahay fok, rihen a wa, ndisen uda awan.

‘Bəzłom tə culok ahay, mbəzlen a wa, à ga fəkə-tuwwa lele.

Cəved mə slaray aya fok, tē tavay nga.

Cæved mi nes aya fok, tê ndakay zek lele.

⁶ Matanan, do ahay fok ti san apan Mbærom i tam anan do ahay kutok. †»

⁷ Natiya kutok, do ahay bayak a tinen apan ti zla à man a Yuhana, aday â sa gan atan baptisma. Yuhana a jan ù do ataya, a wa: «Kwanay zahav su kôn ahay, do sa njak do ahay, waya sê dakak ikwen anan sa haw pæ sariya ana Mbærom saa nay ahay ata wa anaw? ⁸ Gen mer su way lele aya aday sê dakay anan nê kâ mbæsiken ines a kwanay ahay acækan ata awan aday. Bina, kâ sa dæfan ajalay nga a kwanay ta sa jêka: "Man-ay nà, wan ana Ibærahima ahay asanaw" ata bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbærom i mba apan sê tæra anan kon a anaya, wan ana Ibærahima aya tæte. ⁹ Mbærom kè lavak anan zek tæ tirez, i gad anan dædazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan ù uko inde.»

¹⁰ Do ataya tæ cæce panan kutok, ta wa: «Aday mâ ga hëna nà, kækëma kutok anaw?»

¹¹ Yuhana a mbædahan atan apan, a wa: «Do aday zana anahan ahay inde cew ata nà, â varan panan wa anà do aday zana anahan ibay ata awan. Do aday way sa pa anahan inde ata dukwen, â varan panan wa anà do hinen, aday way sa pa anahan inde apan itæbay ata awan.»

¹² Do sê cakal jangal ahay ite ta zlak ayak à man a Yuhana anga aday â gan atan baptisma ite re. Tæ cæce panan, ta wa: «Miter, mi ga hëna nà, kækëma ite anaw?»

¹³ A mbædahan atan apan, a wa: «Kâ sa tæmihen way pæ do ahay wa zal pæ mbala ana bahay a kwanay sa jak ikwen ata bay.»

¹⁴ Suje ahay ite asa tæ cæce panan, ta wa: «Aday man-ay hëna nà, mâ ga këma ite anaw?»

A mbædahan atan apan, a wa: «Kê ngæzæren dala pu do ahay wa tæ mægala, kabay ta sa gad patan mung-walay bay. Tislen mivel nà, pæ dala sa ga mer su way a kwanay adëka.»

¹⁵ Anga nan kutok, do ataya fok tinen apan ti bayak à nga a tinen inde ta sa ja nà: «Hëna anan nà, i ga nê Al-masihü bay dëge?»

¹⁶ Əna Yuhana a mbædahan atan apan à tinen ata fok, a wa: «Nen nà, na gak ikwen baptisma nà, tæ a'am cæna coy. Əna, do hinen inde i nay ahay pæ dæba uno wa mba, winen a zalay nen tæ mazlab lele. Nen, na slak sê hædek pæ cakay anahan aday ni pæsakan anan liber sê tækarak anahan bay. Winen kâ sak a nay ahay nà, i naa gak ikwen baptisma nà, tæ Apasay Cæncan awan, aday tæ uko. ¹⁷ Dowan ata nà, i nay ahay tæ gæsadaf anahan a à alay inde saa vëvay ndaw, anga sê gæzla anan ndaw pi zek wa tæ janjar. Aday i halan nga anà ndaw ì de anahan, janjar dukwen i dæfan uko, i vak anan wa tæ uko sê mbacay kula itæbay ata awan.»

¹⁸ Natiya, Yuhana a dakan anan læbara sa 'am a Mbærom mugom a, anà do ataya nà, ta 'am a ma ja a anaya awan, aday ta 'am azar aya re.

¹⁹ Cækëbay, bahay a inde ite, tæ ngaman Hiridus. A ngæzar anan uwar a inde tæ ngaman Hirudiya, pæ wan-bay anahan wa. Aday dukwen winen apan i ga way lelibay aya inde azar aya bayan a re. Anga nan, Yuhana a jan apan anga mer su way anahan a lelibay ataya awan. ²⁰ Əna Hiridus a ga way lelibay a miza awan, zal way ata asa re. A ban anan Yuhana, a dæfak anan ayak à dangay.

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13-17; Markus 1.9-11

²¹ Natiya awan, à alay ana Yuhana winen apan i gan baptisma anà do ahay mba ata nà, a gan baptisma anà Yesu ite re. À alay a Yesu winen apan i ga amboh ata nà, bagæbaga mburom a tæba pangaya. ²² Apasay Cæncan a dazay ahay apan ti zek a kawa badæbada dægurzelehhe. 'Am a ndæray ahay kwa à bagæbaga mburom wa, a wa: «Iken nà, wan uno, læliwe uno awan. Nen a nê taslay mivel bayak a nê tæ iken awan.»

Bije ana Yesu ahay

Mata 1.1-17

²³ À alay a Yesu sê dazlan sê dakay anan læbara sa 'am a Mbærom ata nà, ava anahan i ga way sê kwa kuro maakan ahay. Pæ ana do ahay sê bayak nà, winen wan ana Yusufu. Aday kutok, Yusufu winen wan ana Heli, ²⁴ Heli wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, Lewi wan ana Melki, Melki wan ana Yanay, Yanay wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Matatiya, ²⁵ Matatiya wan ana Amos, Amos wan ana Nahom, Nahom wan ana Hesæli, Hesæli wan ana Nagay, ²⁶ Nagay wan anan Mahata, Mahata wan ana Matatiya, Matatiya wan ana Semeyon, Semeyon wan ana Yosek, Yosek wan ana Yoda, ²⁷ Yoda wan ana Yowanan, Yowanan wan ana Reza, Reza wan ana Zorobabila, Zorobabila wan ana Salatiyel, Salatiyel wan ana Neri, ²⁸ Neri wan ana Melki, Melki wan ana Adi, Adi wan ana Kosam, Kosam wan ana Elmadem, Elmadem wan ana Eri, ²⁹ Eri wan a Yosuwä, Yosuwä wan ana Eliyezer, Eliyezer wan ana Yorim, Yorim wan ana Matat, Matat wan ana Lewi, ³⁰ Lewi wan ana Simiyon, Simiyon wan ana Yahuda, Yahuda wan ana Yusufu, Yusufu wan ana Yonam, Yonam wan ana Eliyakim, ³¹ Eliyakim wan ana Meliya, Meliya wan ana Mena, Mena wan ana Matata, Matata wan ana Natan, Natan wan ana Dawuda, ³² Dawuda wan ana Yisa, Yisa wan ana Obed, Obed wan ana Bo'es, Bo'es wan ana Salmuna, Salmuna wan ana Nasunu, ³³ Nasunu wan ana Aminadabu, Aminadabu wan ana Adæmin, Adæmin wan ana Aræni, Aræni wan ana Hesærunu, Hesærunu, wan ana Fares, Fares wan ana Yahuda, ³⁴ Yahuda wan ana Yakob, Yakob wan ana Isiyaku, Isiyaku, wan ana Ibærahima, Ibærahima wan ana Tarak, Tarak wan ana Nakor, ³⁵ Nakor wan ana Saruku, Saruku wan ana Ragaw, Ragaw wan ana Falek, Falek wan ana Eber, Eber wan ana Sala, ³⁶ Sala wan ana Kaynam, Kaynam wan ana Aræfasada, Aræfasada wan ana Sem, Sem wan ana Nuhu, Nuhu wan ana Lemek, ³⁷ Lemek wan ana Matusala, Matusala wan ana

† Ca pæ Esaaya 40.3-5.

Anuhu, Anuhu wan ana Yeret, Yeret wan ana Meleliyel, Meleliyel wan ana Kaynam, ³⁸ Kaynam wan ana Enos, Enos wan ana Setu, Setu wan ana Adama, Adamu ata nà, wan ana Mbərom awan.

Fakalaw a nan sa njak a Yesu

Mata 4.1-11; Markus 1.12-13

4 Coy, pə dəba ana Apasay Cəncan a sa nay ahay pə Yesu ata wa nà, Yesu a may ahay à zliinder sə Urdon wa. Aday Apasay ata a zla anan à man sa saf inde à kibe. ² Winen à saf inde à man ata nà, luvon kwa kuro fudo, Fakalaw winen apan i njak anan. Luvon kwa kuro fudo ata fok nà, Yesu kə tukumok awan bay jiga awan. Luvon ata a ndav kutok nà, may a han apan tə mindel.

³ Coy kutok, Fakalaw a jan, a wa: «Kak iken nə Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anan à təra dəf bidaw?»

⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ba mə vinde a à Deftere a Mbərom inde coy, a wa: “Do zənzen a a njahay uho nə tə way sa pa dəkdek bay. †”»

⁵ Asa, Fakalaw a zla anan pa nga sə bəzlom zəbor awan, a dakan pə bahay sə daliyugo tembərazem fok, kawa akəbac ide. ⁶ A jan, a wa: «Daliyugo a anan fok, ni varak anan pə alay anak. Ki lavan nga tə mazlab sə zliile anahan a təkə fok. Anga way a iken sə canan anaya fok nà, mə vuro a à alay uno inde. Ni mba apan sə varan anan anà dowan a kawa su no. ⁷ Kə dukwek uno gərmec ù vo aday kə həkək uno nga nà, way a anaya fok ni varak atan.»

⁸ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtek. ††”»

⁹ Pə dəba anahan a wa asa nà, Fakalaw a zla anan Yesu à wulen su doh sə Urəsalima, a ján anan pa nga su doh sə mazlab a Mbərom a cəkədked a aday sololo re. Aday a jan kutok, a wa: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek kwa à man a anan wa à məndak bidaw! ¹⁰ Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa: “Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken” asanaw? ¹¹ Aday dukwen, a wa: “Ti kəcaw iken à alay a tinen inde, anga aday kà saa bərgosl anan saray anak ahay pu kon bay †† bidaw?»

¹² Yesu a mbədahan apan asa re, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Kà sa ca azan pə Mbərom anak wa bay. ††”»

¹³ Pə dəba anahan a wa, Fakalaw kà yak nga dəftakar pə Yesu wa. Coy a mbəsak anan, a zla way anahan pə cakay anahan wa, si pac a hinen asa.

Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile

Mata 4.12-17; Markus 1.14-15

¹⁴ Pə dəba ana way ataya wa fok kutok, Yesu a may ahay pə daliyugo sə Galile, winen ma rah məgala sə

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. †† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13. ‡ Ca pə Jabuura 91.11-12. ††† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16.

Apasay a Mbərom awan. Do ahay tə dazlan sə təkər anan ləbara sa 'am anahan awan, anà do ahay à wulen su doh sa man ataya fok, pu kon pu kon. ¹⁵ Yesu a dukwen kə dəkək anan anan 'Am a Mbərom anà do ahay ù doh sə wazay ahay. Do sa man ataya fok ta ma nga sə varan zlangar.

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Markus 6.1-6

¹⁶ Yesu a may ahay a Nazaratu, wulen su doh a winen sa har uda ata awan. Pə luvon sa man uda awan, kawa anahan sa taa ga, a zla ù doh sə wazay ata awan. A slabak anga aday i jangan Deftere a Mbərom anà do ahay. ¹⁷ Tə varan ahay Deftere ana Ezaya, do maja'am a Mbərom. A təba anan Deftere ata awan, a njad man sə jinge, winen apan i ja nà:

¹⁸ «Apasay a Mbərom Fetek inde pi nen. A zəba nen anga aday sə dakan anan ù do mətawak aya awan, ləbara mugom awan.

A slənay ahay nen sa jan anà do sə dangay ahay nà: “Həna ti mbəsak kwanay coy”,

aday anà huruf ahay nà: “Həna ide a kwanay i təba kutok”.

A slənay ahay nen saa tam anan do aday tinen apan ti ga atan alay ataya à dəce a tinen ahay wa,

¹⁹ aday sa naa dəkək anan ava a Mbərom sa kay anan ahay sumor anahan ata kà slak. ††

²⁰ Pə dəba wa kutok, a tacay anan Deftere ata awan, a man anan anà do sa ga mer su way ù doh ata awan. A njahay way anahan kutok. Do su doh ataya fok ide pə winen həməcəcce, tinen apan ti ca apan.

²¹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Way a kwanay sə sləne à Deftere a Mbərom wa ata nà, həna biten way ata kà gak zek coy.»

²² 'Am anahan a lele sa jan atan ata nà, a gan atan masuwayan. Ta wa: «Winen nà, do lele awan. Əna aday na wa, winen nà, wan ana Yusufu ba? Aday a gəbay wurwer sa san way a anahan a matanan ata awanaw?»

²³ Natiya, Yesu a jan atan apan kutok, a wa: «Na san zle, ki saa jen uno jike sa 'am kawa həna a anan awan: “Doktor, ənga mbar zek anak tə alay anak awan. Matanan, way anak a manay sə sləne iken sa ga à Kafarnahum ata fok nà, ənga ga anan ù kon anak awan ite bidaw?»»

²⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan a nà, dowan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay. ²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a asa re. À alay ana Eliya do maja'am a Mbərom winen inde mba ata nà, iven kà gak bay ava maakan tə kiya mbərka. May kà nak pə daliyugo bayak awan. Aday dukwen, mədukway sə uwar ahay nà, inde pə daliyugo sə Isəra'ila re asanaw? ²⁶ Əna Mbərom kə slənek anan Eliya àga mədukway sə uwar ataya bay. Si Mbərom a slan anan nà, àga mədukway sə uwar a inde winen à Sarəfat pu kon sə Sidon bidaw? †††²⁷ Aday à alay ana

‡† Ca pə Esaaya 61.1-2. ††† Ca pə 1 Laamiibe 17.8-16.

Elize do maja'am ana Mbərom ata dukwen do mə dug-wad aya inde bayak a pə daliyugo sə Isəra'ila, əna Elize kə mbərak dowan kwa kərtek bay. Si a mbar anan nà, Na'aman taayak, winen dukwen do sə daliyugo sə Siriya. †»

²⁸ Natiya kutok, do mə njahay aya ù doh sə wazay ata, tə sləne 'am ata cəna, a cəban atan tə mindel, miv-el a tinen a ban nə kawa uko. ²⁹ Tinen a fok tə slabak, tə ngəza anan kucəcəren kucəcəren, ta zla anan zad à wulen su doh wa. Wulen su doh a tinen ata nà, pa nga sə culok. Ta zla anan pə zalan, aday ti i fakan ayak alay à man ata wa. ³⁰ Əna a nay ahay à wulen a tinen wa, a zla way anahan.

Yesu a mbar anan dowan a inde tə setene à nga

Markus 1.21-28

³¹ Pə dəba anahan a wa, Yesu a slabak à man ata wa, a zla à wulen su doh sə Kafarnahum pə daliyugo sə Galile. Pə luvon sa man uda awan, a dakan atan anan way ù doh sə wazay. ³² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga a dakay anan way nə, tə mazlab awan, dodok dodok lele.

³³ Dowan inde ù doh à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: ³⁴ «İken Yesu, do sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca daw? Na san iken zle lele, iken nə do maslan a Mbərom Cəncan awan.»

³⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nà: «Kê bəbal awan bay, hayak à dowan ata wa adəka.»

Cəna bəram, setene ata a lar anan dowan ata à mən-dak à wulen su do ahay inde à man ata awan. A nay à dowan ata wa bok, a mbəsak anan mənəna sa gan awan kwa mənənek. ³⁶ Way a sə təra ata kə gak anan masuwayan anà do ataya fok, ta ma nga sə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Jəba su do wura həna anan anaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay tə məgala sə mazlab awan, aday tə bənan à 'am wa acəkan re.»

³⁷ Do ataya ta tan 'am à ləbara ana Yesu pə daliyugo ata təday fok.

Yesu a mbar do sə dəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Markus 1.29-34

³⁸ Natiya awan, Yesu a nay ù doh sə wazay wa cəna, a zla àga Simon. A tan ayak à nga anà jəje a Simon winen lelibay. Nga a bərzlan tə mindel. Ta gan kem, à mbar anan ite. ³⁹ Yesu a zla pə cakay anahan awan, a kudək apan. A ngəraz pə dəvac sa nga sə bərazl ata cəna, a ndalay panan. Kwayan'a, uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

⁴⁰ Pə dəba ana pac sə slahay ù doh wa ite nà, do ahay ta zlak anan ayak tu do sə dəvac a tinen ahay cara cara bayak awan, à man a Yesu. A dazlan sa daf patan alay kərtek kərtek a tinen awan, aday tə mbərak fok. ⁴¹ Apasay lelibay aya ta nak ahay à do ahay wa bayak awan. Apasay lelibay ataya tinen apan ti zlah kurkwer, ta wa: «İken nà, Wan a Mbərom wanahan!» Əna Yesu a ngəraz patan, a gafan atan 'am anga aday

† Ca pə 2 Laamiibe 5.1-14.

tə ja matanan bay. Bina ta san zle, winen nà, Almasihu a wanahan.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kibe ahay

Markus 1.35-39

⁴² Ide a cəde sidew a nà, Yesu a zla à wulen su doh ata wa, a zla à kibe, à saf inde. Əna do ahay ta zla saa pəlay anan. Ta tan ayak à nga kutok, ta gan may nà, abay à mbəsak atan bay.

⁴³ Əna Yesu a jan atan nà: «Abay təde ni zla adəka, saa dakay anan ləbara sa 'am mugom a sə bahay a Mbərom, anà do sə wulen su doh sə kibe ahay re. Bina nen mə slənay a bugol nà, saa ga mer su way ata awan.»

⁴⁴ A zla sə wazay pu kon pu kon ù doh sə wazay ahay à wulen su doh sə Yahudiya ataya inde fok.

Yesu a ngaman anà do sa ban kələf aya inde

Mata 4.18-22; Markus 1.16-20

5 Pə luvon a inde, Yesu winen mə tavay a pa 'am sə bəlay sə Gənesaret. Do ahay inde bayak a à man anahan, tinen apan ti ngədac zek ahay tə mindel, anga a nan atan sə sləne 'am a Mbərom.

² Coy a canan ayak anà kwalalan ahay cew pa 'am məgugəjuje. Do sa ban kələf ahay tə dazak ahay wa, tinen apan ti banay anan zuvo a tinen ahay. ³ A ján à kwalalan kərtek a inde, mbala ana Simon. A jan anà Si-mon a nà, à hədek anan kwalalan anahan ata pa 'am məgugəjuje wa mənənek, sa ma nga à mamasl awan. Coy Yesu a a njahay uda awan, a dazlan sə wazan anà do ahay kutok.

⁴ Yesu a ndav anan 'am anahan ata nà, a jan anà Si-mon, a wa: «Hədek anan kwalalan pa man sə a'am sədek awan, aday kê liren ayak zuvo à a'am inde sə bə-nay ahay wa kələf ahay.»

⁵ Simon a mbədahan apan, a wa: «Miter, ma gak mer su way ata matanan sə luvon a anan ndekərkərre, mə njəkak ahan bay, mə nahay apan nə hwiyo. Aday duk-wen mə bənak kələf a kwa kərtek bay. Əna ka jak umo həna ata nà, mi təma sə larak anan ayak zuvo aya à a'am inde aday bidaw!»

⁶ Tə larak anan ayak zuvo à a'am inde bine siwaw nà, kələf ahay bayak a tə rahak anan zuvo. Bəse coy a nan anà zuvo sə məndah. ⁷ Tə ngaman ayak anà do à kwalalan hinen inde ataya, saa man atan zek. Do ataya tə dəzlek ayak nà, ta rah anan kwalalan a tinen a cew ataya fok tə kələf ahay. Bəse coy a nan anà kwalalan ataya sə kəkar à a'am inde, anga ta ba ike kə zalak.

⁸ Simon Piyer a canan anà way a matanan ata cəna, a nay à man a Yesu. A dukwen gərmec ù vo, a ja nà: «Ba Məduwen uno, mbəsak nen cəpak, bina nen nà, nen do sə atahasl.»

⁹ Simon tu do si mer su way anahan ataya ta ma nga pə ajəjar anga kələf a sa ban ata kə zalak pə alay a mindel a wa, bayak a jiga awan. ¹⁰ Way ata kə gak anan masuwayan anà atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebe-de ahay, tinen do sa ga mer su way kərtek a tatə Si-mon ata re.

Əna Yesu a jan anà Simon, a wa: «Kê jəjar bay. Iken ki təra hənə adəka nà, do sə njudo do sə pəruho azar ahay, bina iken do sa ban kələf sabay.»

¹¹ Ta may anan ahay kwalalan a tinen ahay, tə tavay atan pa 'am mægujegu je asa. Cəna tinen mbəsak ayak way a tinen ahay fok à man ata awan, tə pərahan azar à Yesu kutok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-4; Markus 1.40-45

¹² Natiya, Yesu winen ù kon hinen asa. Tə zlangay tə dōwan a inde mə dugwad awan. Dōwan ata a canan à Yesu cəna, a lar zek à məndak pa 'am anahan, a gan amboh, a jan nà: «Ba Məduwen, kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

¹³ Yesu a ndədo y alay, a laman ta sa jan nà: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

Kwayan'a, dəvac a dōwan ata a ndalay panan, kə mbərak.

¹⁴ Coy, Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, a jan, a wa: «Kê sa təkəren ləbara a anan anà dōwan bay. Əna zla saa kan zek anà do sə gədan dundo à way ahay anga Mbərom, à zəzor iken. Aday kê var way kawa ana Tawrita ana Musa sa ja, aday do ahay tã san apan zugol anak kə ndəvak.»

¹⁵ Kwa abay Yesu kà jak anan kê sa dakan anan à dōwan bay təkede nà, sləmay a Yesu a ma nga sə zəkay sa ta 'am pə daliyugo ata təday bayak awan. Do ahay ta nay ahay à man anahan bayak a sa naa sləne 'am anahan, aday à mbar atan à dəvac a tinen ahay wa.

¹⁶ Əna Yesu a a zla way anahan, a njahay à man sa saf inde, aday a taa gan amboh à Mbərom à man ata awan.

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan

Mata 9.1-8; Markus 2.1-12

¹⁷ Pə luvon a inde asa, Yesu winen apan i tətakan way anà do ahay. Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay tinen inde mə njahay a pə cakay anahan. Do ahay ta nay ahay kwa pu kon ahay wa cara cara: do sə Galile ahay, do sə Urəsəlima ahay pi zek tu do sə Yahudiya azar aya re. Aday məgala a Mbərom inde pə Yesu sa mbar anan do ahay.

¹⁸ À alay ata ite, dōwan aya inde tə gəbak ayak do pə lala, winen mə təra à məndak awan. Ta gan may sa zla anan ù doh à man a Yesu, aday ti nahay anan pa 'am anahan. ¹⁹ Əna ta san sa jəka ti zla anan ù doh nə ta sə wuraw bay, anga do kə zalak ù doh awan, rod ahay à məsudoh inde. Ta jən pa nga su doh, tə pəpas man, aday tə tarak anan ayak dōwan a pə lala ata tə liber ù doh, dinger à man a Yesu awan. A dəzle à wulen su do bayak ata inde, tə nahak anan ayak pa 'am a Yesu.

²⁰ Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata nà, a jan anà dōwan a dəvac ata awan, a wa: «Car uno, nə pəsek anan anan ines anak ahay coy.»

²¹ Pə dəba a 'am anahan ata wa kutok nà, Farisa ahay, tə miter sə Tawrita ahay, ta ja ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su do wura hənə anan sə jənan pa 'am anà Mbərom matana ata anaw? Waya sa mba apan sə pəse ines su do anaw, kak si Mbərom a aday binal!»

²² Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə jilen way matanan à mivəl a kwanay inde nà, angamaw? ²³ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: «Nə pəsek anan ines anak ahay» ata daw, kabay sa ja: «Slabak, zla» ata daw? ²⁴ Əna u no kê sənən apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.»

A jan anà dōwan a mə təra à məndak ata kutok, a wa: «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay.»

²⁵ Cəna, dōwan ata a slabak pə idə su do ataya fok. A gəba lala anahan a sə nahay apan ata awan, a zla way anahan agay, ta sə həran nga anà Mbərom.

²⁶ Way ata a gan masuwayan ù do ataya fok, aday tə həran nga anà Mbərom, ta ma nga pə ajəjar, ta wa: «Biten a anan nà, də canak anan anà way ma ga masuwayan awan.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Markus 2.13-17

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a may ahay ù doh wa nà, a canan anà do sə cakal jəngal a inde tə ngaman Lewi †, winen mə njahay a ù doh sə cakal jəngal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» ²⁸ Dōwan ata a slabak kwayan'a, a mbəsak way anahan ahay fok à man ata awan, a pərahan azar.

²⁹ Pə dəba wa kutok Lewi sə dōwan ata a da way sa pa bayak a əga winen sə təma anan Yesu. Do sə cakal jəngal ahay tu do azar aya bayak awan, tinen apan ti pa way sa pa pə kərtek a tatə Yesu.

³⁰ Aya əna Farisa ahay tə miter sə Tawrita ahay nà, way ata kə zlak atan à nga bay. Anga nan, ta jan anà njavar a Yesu ataya, ta wa: «Kwanay apan ki pen way a aday ki sen way pə kərtek a tu do sə cakal jəngal ahay aday tu do sə atahasl ahay nà, angamaw?»

³¹ Yesu a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay. ³² Nen na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà do sə atahasl ahay, anga aday tã yam pə ines a tinen ahay.»

Acəce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Markus 2.18-22

³³ Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita ahay ta jan anà Yesu, ta wa: «Njavar ana Yuhana ahay ta sə Farisa ahay ta taa ga sumaya tə amboh a kutok nà, aday mbala anak ahay ta ga itəbay nà, angama kəlanaw?»

³⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, do mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaw? Matanan bay! ³⁵ Əna pa pac a do sə gəba dalay ata tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.»

† Lewi ata nà, sləmay anahan Mata re.

³⁶ Natiya kutok, Yesu a təkaren atan 'am sə jike a anan, a wa: «Kula dōwan saa ngərway anan ahay zana wiya a aday i tam anan pə zana mēduwer a nà, ibay asanaw? Kak dōwan a kà gak matanan nà, kè nēsek anan zana wiya ata bidaw? Aday zana mēduwer ata dukwen nà, i zla pi zek tē zana wiya ata bay ba? ³⁷ Aday dukwen, dōwan saa mbad mahay mē kwasay a bay a à mbulo sa zlay mēduwer a inde nà, ibay. † Dōwan a kà sak a ga matanan cəna, mahay a mē kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ndazl anan mbulo ata awan. Mahay i pak, aday mbulo dukwen kè nēsek. ³⁸ Kak matanan bay cəna, si ti pak mahay mē kwasay a bay awan, à mbulo wiya a inde cite. ³⁹ Dōwan a kà sak mahay mē kwasay a nà, i gan may anà mē kwasay a bay ata sabay asanaw? Anga ta ja nà, lele a nē mē kwasay ata awan.»

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Mata 12.1-8; Markus 2.23-28

6 Pə luvon sa man uda a inde nà, atə Yesu tē njavar anahan ahay tinen apan ti zla tē guvo sa ndaw kutok nà, njavar anahan ahay ta kad ndaw, ta pa.

² Əna azar sə Farisa aya sə canan atan ataya ta jan atan nà: «Ki gen way aday tēde abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nē, angamaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dō anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nē kəkə-maw? ^{††4} Dawuda a zla à jawjawa sə mazlab a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom ata awan, a pa, aday dō anahan ahay dukwen, kə varak atan, ta pak re. Abay tēde saa pa nà, dō sə gəfan dongo à way ahay anga Mbərom dəkdek bidaw?»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen Wan su Dō nà, nē lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan

Mata 12.9-14; Markus 3.1-6

⁶ Natiya awan, pə luvon sa man uda hinen asa, Yesu a zla ù doh sə wazay, winen apan i wazay. Dōwan a inde à man ata awan, alay puway anahan ma mac awan. ⁷ Miter sə Tawrita ahay tē Farisa ahay tinen apan ti dəfan ide anà Yesu, ata aday, kak kə mbərak anan dō pə luvon sa man uda awan nà, ti njad apan alay sa 'am sa man anan mungok kutok.

⁸ Aya əna, Yesu nē a san way a tinen sə bayak ata zle. Anga nan, a jan anà dōwan a ma mac alay ata, a wa: «Slabak! Tavay à wulen su dō anaya inde.» Cəna, dōwan ata a slabak, a tavay jek à wulen su dō ataya inde.

⁹ Natiya, Yesu a jan anà miter sə Tawrita ahay tē Farisa ataya fok, a wa: «U no sə cəce pikwen wa: Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay

† Mbulo sa zlay nà, way sa mbad uda mahay kabay a'am sa sa, anga dō sa bar ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, a ngərway kawa atə gəzla tē kukwar sa kad ata bay. †† Ca pə 1 Samiyel 21.2-7.

awan, daw? Tēde sa tam anan sifa su dō daw, bəzi lele nē sə lizen anan sifa daw?»

¹⁰ Yesu a ca patan nerre fok, a jan anà dōwan a ma mac alay ata kutok, a wa: «Ndədoy anan alay anak.»

Dōwan ata a ndədoy anan alay anahan cəna, wuret alay anahan kə pəsakak.

¹¹ Əna, way ata kə cəbak anan anà dō ataya awan. Ta ma nga sa vad apan awiyaway, aday kəkəma ti i ga anan tē Yesu anaw.

Yesu a walay dō maslan anahan ahay kuro nga cew

Mata 10.1-4; Markus 3.13-19

¹² À luvon ataya inde kutok nà, Yesu a ján wanahan à bəzlom saa ga amboh. A nahay apan hwiyoyp tē ide cekərkərre sa gan amboh anà Mbərom.

¹³ Ide a a cəde kutok bine siwaw nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē halay nga pə cakay anahan. Ta nay ahay kutok nà, a walay wa kuro nga anahan a cew. A ngaman atan nà, dō maslan ahay.

¹⁴ Sləmay a tinen aya həna: Simon, dōwan a Yesu a ngaman tē sləmay hinen, Piyer ‡ ata awan, aday Andəre, mərak ana Simon, Yakuba, Yuhana, Filip, Bartilome, ¹⁵ Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Simon dō manide sə Ruma ahay, ¹⁶ tē apan Yuda wan ana Yakuba aday tē apan Yudas Iskariyot, dō saa ga daf pə Yesu ata awan.

Yesu a mbar anan dō sə dəvac ahay bayak awan

Mata 4.23-25

¹⁷ Pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu tu dō maslan anahan ataya tē dazay à bəzlom wa, tē tavay pa man barbara a fadada. Njavar a Yesu azar aya tinen inde à man ata bayak awan. Aday man su dō azar aya ta nay kwa ù kon a azar aya wa, kawa dō sə Urəsalima pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya, tē apan dō sə wulen su doh aya bəse tē bəlay ataya, kawa dō sə Tirus ahay aday tu dō sə Sidon ahay fok, tinen à man ata awan.

¹⁸ Ta nay ahay nà, sa naa pak sləmay pa 'am anahan ahay, aday sa naa njad zay si zek a tinen ahay. Aday dō setene sə hurvos atan ataya dukwen ta nak ahay, aday fok tē mbərak re. ¹⁹ Kuwaya a gan may sə laman alay à Yesu, anga məgala sa mbar dō ahay a nay à winen wa, aday a mbar atan fok.

Ataslay mivel tē dəce

Mata 5.1-12

²⁰ Natiya awan, Yesu a ca pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa:

«Ataslay mivel inde anga kwanay, dō mətawak aya awan,

anga bahay a Mbərom ma var a nē anga kwanay.

²¹ Ataslay mivel inde anga kwanay, dō may a han pikwen həna ataya awan,

anga ki naa rihen pə luvon a inde nà, mbodol mbodol mba.

‡ Piyer: kawa sa ja nà, Pəkərad.

Aday ataslay mivel inde anga kwanay, do sə jalay mərəva ahay ite asa,
 anga ki naa mbisen pə luvon a inde mba.
²² Kak həna do ahay ta nak ikwen ide,
 tə rəzlak kwanay à wulen a tinen wa,
 tə gənahak ikwen,
 ta jak pikwen 'am lelibay aya anga kə dəfen nga pi
 nen Wan su 'Do nà,
 tislen mivel adəka.

²³ Pə luvon a ta gak ikwen way matana ataya cəna,
 tislen mivel, ndəzlen tə ambasay adəka,
 anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen
 a à bagəbaga mburom.

Anga bije a tinen ahay dukwen ta gak anan ahay anà
 do maja'am a Mbərom ahay kətanən re.

²⁴ Əna, kwanay do sə zliile ahay nà, dəce inde pikwen,
 anga ba kə njiden panan magwagway a kwanay hə-
 na pə daliyugo coy.

²⁵ Kwanay, do ma rah aya həna ataya awan, dəce inde
 pikwen,
 anga may i naa rawad kwanay pə luvon a inde mba.
 Kwanay, do à ambasay inde həna ataya awan, dəce
 inde pikwen,
 anga ki naa yimen ta sə jalay mərəva pə luvon a inde
 mba.

²⁶ Kak həna do ahay ta ja pikwen nə 'am lele aya nà,
 dəce inde pikwen,

anga bije a tinen ahay dukwen tə varak anan zlan-
 gar matanan anà do maja'am mungwalay ataya re.»

Pəlen anan do manide a kwanay ahay

Mata 5.38-48, 7.12

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa:
 «Kwanay do sə puko sləmay ahay, nen apan ni jak ik-
 wen: Pəlen anan do manide a kwanay ahay, gen anan
 sumor anà do sa nak ikwen ide ahay. ²⁸ Pəsen 'am lele
 aya anà do sə tahasl kwanay ahay. Gen amboh anà
 Mbərom anga do sa ga alay tə kwanay ahay.

²⁹ «Dowan a kə dəcak anak pə cakay sləmay kərtək a
 nà, mbəfahan anan apan day hinen asa. Kabay dowan
 a kə ngəzərak panak zana anak məduwen a sa pak pi
 zek ata nà, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata
 re.

³⁰ «Dowan a kə cəcihek panak wa way nà, kə sa gan
 anan azay bay, varan. Kabay dowan kə ngəzərak
 panak wa way anak nà, mbəsakan anan, kə cəce a
 panan bay.

³¹ «Way a aday həna ki gen anan may do ahay tə gak
 ikwen anan nà, gen atan anan dukwen matanan re.

³² «Kak kə pəlen nà, do sə pəlay kwanay ahay dəkdek
 nà, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa do sə ata-
 hasl ahay dukwen tə pəlay nà, do sə pəlay atan ataya
 re asanaw? ³³ Kabay, kak ki gen anan sumor nə ù do sa
 gak ikwen sumor ahay dəkdek ata nà, mərdok sə
 ayanga a kwanay wuraw? Abay do sə atahasl ahay nà,
 ta ga nə matanan bay cara daw?

³⁴ «Kak kə viren anan gudire nà, anà dowan aya aday
 kə sənən zle ti mba apan sə hamak ikwen anan uda

təte ataya nà, waya saa ngərak ikwen apan anaw? Kwa
 abay do sə atahasl ahay təkede tə varan gudire nà,
 anà dowan aya aday ta san zle ti mba apan sə haman
 atan anan uda tətə ataya bidaw? ³⁵ Əna, adəka bay,
 pəlen anan do manide a kwanay ahay, gen atan
 sumor, viren atan gudire, əna mənəna sə bayak sa jə-
 ka ti sa haman umo anan uda mba ata awan. Kak ki
 gen matanan nà, ki i njiden magwagway bayak awan,
 ki təren nə wan a Mbərom sə bagəbaga mburom ahay.
 Anga Mbərom awan, winen a gan sumor nà, anà do sa
 ngar pə alay itəbay ataya awan, aday anà do sə huwan
 ahay fok re. ³⁶ Gen anan sumor i zek ahay, anga Bəbay
 a kwanay Mbərom nà, winen do sa gan sumor ù do.»

'Am sa man mungok i zek ahay

Mata 7.1-5

³⁷ «Kə si men anan anan mungok ù do azar aya à
 mivel inde bay. Ata Mbərom dukwen i mak ikwen anan
 mungok bay ite re. Kə bənen do à mivel inde bay. Ata
 Mbərom dukwen i ban kwanay tə sariya bay ite re.
 Pəsen anan anan ines anà do ahay, aday Mbərom duk-
 wen i pəsek ikwen anan à kwanay aya ite re.

³⁸ «Viren anan way anà do ahay, aday Mbərom duk-
 wen i mak ikwen anan uda awan. I mak ikwen uda nà,
 tə way sə lavay way məduwen awan, aday i tambal
 anan, i jəjak anan uda nə lele. I rahak ikwen anan cu-
 cucə aday i pəkak ikwen ayak uda à mbulo inde.
 Mbərom i lavak ikwen ayak uda nà, tə way a kwanay sə
 lavan uda anà do ahay ata awan.»

³⁹ Yesu a təkəren atan 'am sə jike hinen asa, a wa:
 «Do huruf a nà, i mba apan sə bənan alay anà huruf
 car a tətə daw? Kak matanan nà, ti slahay à gujar inde
 cew maya bidaw? ⁴⁰ Do sə jangay nà, i zalay miter ana-
 han bay. Əna do sə jangay ata i ndav anan ajangay
 anahan aday ti sa lavay tə miter anahan ata kutok ba?»

⁴¹ A jan atan asa, a wa: «Iken nà, ka mba apan sə
 canan anà cukol i ide ana mərak anak inde, aday də-
 dom i ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay
 ata nà, angama kutok anaw? ⁴² Ka mba apan sa jan
 anà mərak anak: "Ənga, nə gəbak anan ahay cukol i
 ide wa", aday cəkəbay iken a nə dədom i ide anak a
 inde zləngəddə nà, kə gəbak anan ahay wa bay re
 asanaw? Mbadəmbada bidəka! Ənga, gəbay anan
 ahay dədom i ide anak a wa, aday ki ca ide lele. Ata
 aday ki i mba apan sə gəbay anan ahay cukol ide anà
 mərak anak wa nà, na.»

Dədəzl si sé tə wan anahan aya awan

Mata 7.16-20, 12.33-35

⁴³ Natiya, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dədəzl si sé lele
 a nà, i wahay wan lelibay a bay. Dədəzl si sé lelibay a
 ite nà, i wahay wan lele aya bay. ⁴⁴ Anga na awan, da
 san anan dədəzl si sé ahay fok nà, pa wan a tinen aya
 wa. Dowan i mba apan sə bənay ahay wan sə buway i
 sé sə jəgem wa nà, ibay. Dowan sa sa bənay ahay ma-
 ka i sé sə iyam wa dukwen ibay re. ⁴⁵ Do lele a nà, a
 san sa ja 'am zle ləfedede, anga 'am anahan ata a nay
 ahay nà, kwa à mivel anahan a lele ata wa. Aday do sə

huwan ite nà, a ja nè 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mível anahan a lelibay ata wa re. Bina tǎbǎlem su dǒ a ja nè way sa nay ahay à mível anahan wa.»

Jike su doh ahay cew

Mata 7.24-27

⁴⁶ Pǎ dǎba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Kǎ ngimen uno "Bahay, Bahay!" nà, aday ki gen way a kawa nen sa jak ikwen aday kǐ gen ata bay asanaw? ⁴⁷ Ni dǎkak ikwen anan hǎna. Dǒ zǎnzen a kǎ nak à man uno, kǎ slǎnek 'am uno, kǎ dǎfak anan apan lele nà, winen a ga minje nè tǎ wayaw? ⁴⁸ Winen a ga minje nà, tu dǒ sə ndakay doh. A pak saray a nà, a la mǎke sǎdek dezl pǎ pǎkǎrad, a pǎkay ahay saray su doh anahan pǎ pǎkǎrad ata wa kutok. Zǎlaka a haway ahay, a van nga anà doh a mi dezl ata awan, ǎna doh ata kǎ mbǎzlak bay, anga saray su doh ata ma pak a lele. ⁴⁹ ǎna dǒ sə slǎne 'am uno aday kǎ dǎfak anan apan bay ata nà, winen a ga minje tu dǒ sa dezl doh anahan pǎ yugo mǎnjǎna sa pak a saray a ata awan. Iven a ga, zǎlaka a haway ahay, a van nga anà doh ata cǎna, doh ata a mbazl seked seked kwayan'a.»

Yesu a mbar anan bile ana bahay sə suje sə Ruma ahay

Mata 8.5-13

7 Natiya kutok, pǎ dǎba anahan a wa, Yesu a ndav anan 'am anahan sa jan anà dǒ ahay nà, a slabak, a zla way anahan à wulen su doh sə Kafarnahum. ² Bahay sə suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. Lǎliwe sə bile anahan a inde dǎvac awan, bǎse winen apan i ndav zek coy. ³ Matanan, bahay sə suje ata a slǎne pǎ lǎbara a Yesu cǎna, a slǎnay ahay mǎced sə Yahuda ahay à man anahan sa naa gan kem, aday à zla saa mbar anan bile anahan ata ite. ⁴ Natiya, dǒ ataya tǎ dǎzley ahay à man a Yesu nà, tǎ dubok anan, ta gan kem, ta sa jan nà: «Dowan ata nà, abay kǎ slǎnen anan ayam anahan ite nà, tǎde. ⁵ Winen a pǎlay dǒ a mǎnuko ahay tǎ mindel, aday sə hanan umo doh sə wazay ata dukwen, winen a re.» ⁶ Natiya awan, Yesu a zla tǎ mǎced ataya kutok. Abay bǎse tinen apan ti dǎzle àga bahay sə suje ata kutok nà, dǒwan ata a slǎnay car anahan ahay pǎ cǎved sa naa jan à Yesu nà: «Ba Mǎduwen, kǎ yay nga sa nay ahay bay, anga nen na slak tǎde aday ki dǎzley ahay àga nen bay. ⁷ Anga nan, na ca apan nà, ni zlak ayak tǎ nga uno awan, à man anak a nà, na slak bay. Ja 'am anak a dasl kǎrtek cǎna, bile uno i mbar. ⁸ Nen a aday nà, bahay uno ahay dukwen inde, aday nen nè bahay sə lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dǒwan a kǎrtek a: "Zla tiya", i zla. Na sak a jan anà dǒ hinen: "Hayak à man a anan", i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: "Ga natiya", i ga anan acǎkan.» ⁹ Natiya, Yesu a slǎne anan 'am ataya fok cǎna, a zlan à nga lele. A mbǎdǎhay 'am pu dǒ sə pǎrahan ayak azar ataya, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tǎ dǎdek awan, kula na tak anan à nga anà dǒ sa dǎf upo nga

lele kawa dǒwan a anan à wulen su dǒ sə Isǎra'ila ahay bay.»

¹⁰ Dǒ maslan ataya ta ma pǎ dǎba àga bahay sə suje ata kutok. Taa tan ayak à nga anà bile anahan ata nà, kǎ mbǎrak, winen inde zay coy.

Yesu a mbar anan wan ana mǎdukway sə uwar inde, ma mac awan

¹¹ Natiya kutok, pǎ dǎba anahan a wa nà, Yesu a zla à wulen su doh a inde tǎ ngaman Nayin. Njavar anahan ahay, tǎ dǒ ahay bayak a tǎ pǎrahan azar. ¹² Bǎse Yesu winen apan i dǎzle à wulen su doh ata inde nà, tǎ zlan-gay tu dǒ ahay tǎ gǎbak ahay mǎsinde, tinen apan ti zla anan à mǎke. Mǎsinde ata nà, wan ana mǎdukway sə uwar a inde, mǎnduwel awan. Dǒ ahay bayak a tinen apan ti zla tatǎ uwar ata pa 'am jǎvay.

¹³ Aday kutok, Yesu Ba Mǎduwen a canan à mǎdukway sə uwar ata cǎna, a gan ì zek wa, a jan, a wa: «Njaha way anak, kǎ yam bay.»

¹⁴ Cǎna, a zla, a laman alay anà lala sə gǎba mǎsinde ata awan, dǒ sə gǎba mǎsinde ataya tǎ tavay. Yesu a jan anà mǎsinde ata, a wa: «Wan ada, nen apan ni jak: Slabak!»

¹⁵ Cǎna, wan ata a slabak acǎkan, a njahay tun, winen apan i ja 'am. Aday Yesu a man anan à alay inde anà may anahan.

¹⁶ Dǒ sə canan à way a Yesu a sa ga ata nà, ta ma nga pǎ ajǎjar, tǎ hǎran nga anà Mbǎrom ta sa ja nà: «Dǒ mǎja'am a Mbǎrom mǎduwen a kǎ nak ahay à wulen a mǎnuko inde» aday «Mbǎrom kǎ nak sa man zek anà mǎnuko dǒ anahan Isǎra'ila ahay.»

¹⁷ Lǎbara sə way a Yesu a sa ga ata a ta 'am tǎday pǎ daliyugo sə Yahudiya, aday pu kon azar a sa mban atan ataya fok.

Yuhana, dǒ sa gan baptisma anà dǒ ahay ata a slan dǒ ahay à man a Yesu

Mata 11.2-19

¹⁸ Natiya awan, njavar ana Yuhana dǒ sa gan baptisma anà dǒ ahay ata, tǎ tǎkǎren anan lǎbara sə way a Yesu sa ga ataya fok anà miter a tinen. Yuhana a ngaman anà njavar anahan ahay cew, ¹⁹ a slan atan à man a Yesu Ba Mǎduwen, saa cǎce panan: «Iken nà, Almasihu, dǒwan a manay sə slǎne i nay ahay mba ata dǎw? Kabay mǎ ba dǒ hinen dǎw?»

²⁰ Dǒ maslan a Yuhana ataya tǎ dǎzle à man a Yesu nà, tǎ cǎce panan kutok, ta wa: «Yuhana dǒ sa gan baptisma anà dǒ ahay a slǎnay manay à man anak saa cǎce panak: Iken nà, Almasihu dǒwan a manay sə slǎne i nay ahay mba ata dǎw? Kabay mǎ ba dǒ hinen dǎw?»

²¹ À alay ata ite, Yesu winen apan i mbar dǒ sə dǎvac ahay bayak a, à dǎvac a tinen ahay wa cara cara, tu dǒ sə setene ahay, aday kǎ tǎbak anan anan ide anà hurof ahay bayak awan.

²² Yesu a mbǎdǎhan atan apan, a wa: «Zlen, tǎkǎren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sə canan aday sə slǎne: Hurof ahay tǎ tǎbak ide, vǎdal ahay tinen apan

ti zla tē saray a tinen, aday dō mē dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tē mbərak. Mədəngazlak ahay, tinen apan ti sləne way tē sləmay a tinen ahay re, dō ma mac aya tē slabakak ahay à məkə wa, aday dō mətawak aya, tē slənek ləbara sa 'am mugom awan. ²³ Zay i tēran anà dō aday kē mbəsakak sa daf upo nga itəbay ata awan.»

²⁴ Pə dəba ana dō maslan a Yuhana ataya sa zla way a tinen ata wa nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su dō ata awan, a wa: «Ki zlen à kibe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i bal anan ata daw? A'ay. ²⁵ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu dō aday winen ma pak zana kəlfedede aya ata daw? Dō sa pak zana kəlfedede aya aday tinen zllile aya ata dukwen, mē njahay aya way a tinen à gala bahay ahay. ²⁶ Aka aday ka si cen ahay nē pa ma kərtek a kutok anaw? Pu dō maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen dō maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay dō maja'am a Mbərom ahay re. ²⁷ Anga 'am inde mē vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa:

“Həna ni slan dō maslan uno,

i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele. †»

²⁸ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen ni jak ikwen ite nà, dōwan inde mē wahay a pə dāliyugo sē zalay Yuhana nà, ibay. Aya əna, dō ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tē mēduwen.»

²⁹ Dō ahay, tu dō sē cakal jangal aya təkə fok, tē sləne 'am ataya cəna, tē sənək way a Mbərom ahay fok nà, lele aya awan, bina tē ngəmak bap̄tisma ana Yuhana coy. ³⁰ Əna Farisa ahay tē miter sē Tawrita ahay, tē tēmahak kawa ana Mbərom sa gan may tē ga ata bay, bina tē ngəmak bap̄tisma ana Yuhana ata itəbay.

³¹ Yesu a ja asa re, a wa: «Dō a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ta ga minje nē tē wayaw? ³² Ta ga minje tē gwaslay mē njahay aya pə zavay sē wulen su doh, tinen apan ti zlahan i zek ahay, ta sa ja nà: “Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gingec, kə yimen bay re!” ³³ Anga Yuhana a nay ahay, winen a sa mahay bay, a taa ga sumaya re. Əna ki wen: “Winen mē vaway nga awan”. ³⁴ Əna nen, Wan su Dō, na nay ahay, na pa daf kəray, na sa way kəray nà, ki wen: “Cen apan! Dōwan a anan nà, dō sē kutov, dō sē vaway nga, aday winen car su dō sē cakal jangal ahay pi zek tu dō sē ines ahay.”

³⁵ Aya əna, dō ahay ti san kəlire ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

Yesu àga dōwan a inde tē ngaman Simon, winen Farisa ahay

³⁶ Natiya kutok, dōwan a inde tē ngaman Simon, winen Farisa ahay. A ngaman à Yesu saa pa way àga

winen miya awan. Yesu a zla àga dōwan ata, tē njahay sa pa way pə kərtek a kutok.

³⁷ Uwar a inde à wulen su doh ata awan, winen nà dō sē atahasl. A sləne sa jəka Yesu winen apan i pa way àga Simon, Farisa ahay ata cəna, a nay ahay àga dōwan ata awan, tē amar sē wurde anahan a à dunguzlok inde. ³⁸ Uwar ata a tavay à dəba ana Yesu bəse à man sē saray anahan. Winen apan i yam gweguzguzze, ide sē ayam anahan a dazlan sē banay anan saray a Yesu kusler kusler. A ma nga sē təkad panan ide sē ayam anahan ata tē sibək sa nga anahan, a ban anan saray a Yesu həmbok, a pak apan amar sē wurde ata kutok.

³⁹ Natiya kutok, Simon, Farisa sē dōwan a sē ngaman ayak à Yesu àga winen ata, a canan à way a matanan ata cəna, a jalay ta nga ta nga, a wa: «Dōwan a anan i ga nà, dō maja'am a Mbərom bay aday bina, a san sa jəka uwar sē laman a anan ata, winen dō sē atahasl dukwen a san bay ata nē kəkəməw?»

⁴⁰ Pa 'am anahan ata kutok, Yesu a jan, a wa: «Simon, way inde u no sa jak.»

Simon a mbədahan apan, a wa: «Miter, ja asanaw!»

⁴¹ Yesu a jan kutok, a wa: «Dōwan a inde nà, gudire anahan inde pə dō ahay cew. Pu dō kərtek awan, dala anahan apan mbulo səkət dāra, pu dō hinen ite, mbulo kwa kuro dāra. ⁴² Əna dō sē dala ata a ca patan cew miya dukwen, dōwan saa mba apan sē haman anan dala anahan ata tətə nà, ibay. Anga nan, a mbəsakan atan anan dala anahan ata fok sē coy awan. Əna à wulen su dō a cew ataya wa nà, iken kə bayak saa pəlay anan dōwan ata tē mindel nà, dōwan a dūwuraw?»

⁴³ Simon a mbədahan apan, a wa: «I ga nē, saa pəlay anan dōwan ata tē mindel nà, dō aday winen sē mbəsakan anan dala zek mēduwen a ata awan.»

Yesu a jan apan kutok, a wa: «Ka jak 'am dīdem awan.»

⁴⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a mbəda 'am pə uwar ata awan, aday a jan anà Simon, a wa: «Na wa, kə canak anan anà uwar a anan ba? Nen na nak àga iken, əna kə varak uno a'am aday anga nē banay anan saray uno ahay bay. Əna winen kē banak uno anan saray tē ide sē ayam anahan, aday pa təkad panan tē sibək sa nga anahan re bidaw? ⁴⁵ Aday iken nà, kə tēmahak nen ta sa ban nen həmbok həmbok bay. Əna winen nà, kwa anuno sa nay ahay àga iken nà, kē mbəsakak sē buno anan saray uno ahay həmbok həmbok bay. ⁴⁶ Iken kē mbədak uno amar sē wurde pa nga bay, əna winen kē mbədak amar sē wurde pə saray uno ahay re. ⁴⁷ Anga nan, nen apan ni jak: Winen nà, i pəlay nen tē mindel, anga ines anahan ahay bayak a dukwen mē pəse aya awan. Əna dō aday ines anahan ahay mē pəse a mənjkək akenen ata nà, winen dukwen i pəlay nen tē mindel bay re.»

⁴⁸ Natiya pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, ines anak ahay mē pəse aya coy.»

† Ca pə Malakiya 3.1.

⁴⁹ Do a sa pa way pə kərtek a tə winen ataya fok tə dazlan sə jalay ta nga ta nga, ta wa: «Jəba su do wuru aday kwa sə pəse ines pu do wa dukwen a mba apan re ata anaw?»

⁵⁰ Əna Yesu a jan à uwar ata asa, a wa: «Adaf nga anak pi nen kə təmak iken. Zla tə zay!»

Uwar sə pərahan azar anà Yesu ahay

8 Natiya, pə dəba anahan a wa a njahay əngal nà, Yesu a zla tə njavar anahan a kuro nga cew ataya awan, à wulen su doh ahay, aday pu kon pu kon. A dafakay anan ləbara sə bahay a Mbərom mugom awan. ² Uwar aya inde tə pərahan azar. Uwar ataya nà, ba Yesu kə mbərak atan à dəvac a tinen ahay wa, aday kə rəzlak ahay setene à nga a tinen ahay wa re. À wulen sə uwar a sə pərahan azar ataya inde nà: Mariyama, dəna sə Magədala ahay, aday Yesu sə rəzlay ahay setene ahay cuwbe à nga anahan a wa ata awan; ³ tə apan Yuwana, uwar ana Huza, do məduwen a sa ga mer su way àga Hiridus; tə apan Suzana; aday tə apan azar sə uwar aya bayak a re. Uwar ataya ta mak anan zek à Yesu tə njavar anahan ahay tə zliile a tinen.

Jike su do sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Markus 4.1-9

⁴ Pə wulen su doh ahay wa cara cara, do ahay bayak a tə halay nga à man a Yesu. A dazlan sa jan atan 'am tə jike, a wa: ⁵ «Dowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. Winen apan i casl ndaw ata kutok nà, zahav a guce panan pə cəved. Do ahay tə dədəsl anan, aday məvuhom ahay tə dāgay anan. ⁶ Zaav sa ndaw azar a a guce panan pə saray pəkərad. A hay ahay, aday a kurray kwayan'a, anga man ata mə naaz a sabay. ⁷ Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna azar sə zaav a mə mbəsak ata, a guce pə yugo lele awan. A hay, a har, a nah wan pə hawal sa ndaw kərtek a nà, səkat səkat.»

Pə dəba sa 'am ata wa asa nə, a jan atan 'am tə məgalak awan, a wa: «Sləmay inde pə dowan a nə, à sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Mata 13.10-17; Markus 4.10-12

⁹ Pə dəba anahan a wa kutok nà, njavar anahan ahay tə cəce panan, ta wa: «Jike sa 'am anak a sa ga sə manan ata nà, a nan sa ja nə maw?»

¹⁰ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi dər aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kə gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna do azar aya nà, ti sləne way ahay fok nà, si ta 'am sə jike. Anga nan:

Tinen apan ti ca apan, əna tə canan bay, aday ti pak apan sləmay, əna tə sləne bay re. †»

† Ca pə Esaaya 6.9.

Yesu a pəsak anan jike su do sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Markus 4.13-20

¹¹ Coy, Yesu a wa: «'Am sə jike anan a nan sa ja nà, natiya awan: Zaav sa ndaw nà, 'am a Mbərom. ¹² Do azar aya ta ga minje ta ndaw mə guce pə cəved ata awan. Tinen nà, tə sləne anan 'am a Mbərom bəse, əna Fakalaw i nay, i wudihey anan 'am ata à mivəl a tinen wa, anga aday tə daf apan nga sa tam bay. ¹³ Do azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw mə guce pə saray pəkərad ata awan. Tinen nà, tə slənek 'am a Mbərom cəna, tə təma anan tə ataslay mivəl awan. Əna 'am ata a pak sləlay a mivəl a tinen inde bay. Zanaka dəcə sə daliyugo kə nak, tə way sa njak do anahan aya cəna, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom. ¹⁴ Do azar aya ite, ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce à wulen sə adak ahay inde ata awan. Tinen tə slənek 'am a Mbərom nà, way sə daliyugo ahay inde cara cara ti njak atan. Kawa ti jalay nga pə way sə daliyugo ahay, ti gan may anà zliile sə daliyugo, ti taslay mivəl sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay cara cara. Way ataya ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom à mivəl a tinen inde, aday 'am ata à zla nga uho saa nah bay. ¹⁵ Əna do azar aya ite asa, tinen ta ga minje tə zaav sa ndaw sə guce pə yugo lele ata awan. Tə sləne 'am a Mbərom nà, ta ban anan tə mivəl kərtek a lele. Kwa dəcə kə njadak atan dukwen, tə mbəsak bay re. Ta ban mivəl, aday ta zla nga uho pa 'am a Mbərom.»

Man sa daf lalam

Markus 4.21-25

¹⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan saa daf uko pə lalam aday i dər anan ta sə hərok apan tasa, kabay i dərək anan ayak ù vo lala nà, ibay asanaw? I daf anan bugol nà, pa man jəgad awan, anga aday ide jiyjay à dəvan anà do sa zla ù doh ataya fok lele. ¹⁷ Ayaw, way a mi dər a aday dowan i canan bay nà, i ga inde sabay. Akar sa 'am ma ja aya bay dukwen, i kay zek pa 'am su do ahay à man ipec inde.»

¹⁸ A jan atan asa, a wa: «Gen wurwer pə way a kwanay sə sləne ahay. Anga do kə təbak anan sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday do kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i təma panan mənəcək anahan a abay sə bayak, kə slənek anan coy ata re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Mata 12.46-50; Markus 3.31-35

¹⁹ Mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay ahay à man anahan, əna ta mbak apan sə dəzle dezl à man anahan a bay, anga do ahay inde bayak a kə zalak.

²⁰ Anga nan, do ahay ta jan à Yesu, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay tinen mə tavay aya uho, ta gak may.»

²¹ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pi nen nà, atə may uno tə mərak uno ahay nà, do sə sləne 'am a Mbərom ahay, aday sə dəfan apan ataya awan.»

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Mata 8.23-27; Markus 4.35-41

²² Pə luvon a inde asa, Yesu a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Takasuko pa day uho!» Ta ra zek, ta zla.

²³ À alay a tinen apan ti takas tə kwalalan mba ata ite, Yesu a njak ahan à kwalalan ata inde. Zaməma nà, vəvara əduf a slabakay ahay pa nga sə bəlay ata awan, a'am a ma nga sa rah anan kwalalan, aday bəse tinen apan ti lize coy.

²⁴ Natiya njavar anahan ahay tə hədek pə cakay anahan, tə pədek anan, ta jan, ta wa: «Miter, miter! Aday mənuko apan di lize bəse coy asanaw!»

Cəna, Yesu a slabak, a gafan 'am anà atə mad tə məsugurndolon sə a'am ahay tə məgalak awan. Cəna, a'am a tavay dekek, awan a bal sabay fok.

²⁵ Natiya Yesu a jan anà njavar anahan ataya awan, a wa: «Kə dəfen upo nga jiga nə kəkəməw?»

Njavar anahan ataya ta ma nga pə ajəjar, a gan atan masuwayan. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wura həna anan anaw? A gafan 'am anà atə mad tə a'am ahay dukwen, tə dəfan apan re ata nà, jəba su do wura kəlanaw?»

Yesu a mbar anan dōwan a inde tə setene aya à nga inde

Mata 8.28-34; Markus 5.1-20

²⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə takas pə day hinen, tə dəzle ù kon sə Gerasina ahay. Kon ata, winen dinger pa 'am anà daliyugo sə Galile.

²⁷ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa bine siwaw nà, do su kon ataya inde a nay ahay pə cakay anahan kwayan'a. Dōwan ata nà, setene ahay ta taa ban anan. A taa pak zana pi zek sabay, aday a taa nahay agay sabay re. Əna a taa nahay way anahan ahay nà, à wulen sə jəvay ahay inde. ²⁸ Abay setene ata a taa ban anan nà, saray bayak a way anahan. Ta taa ban anan tə calalaw, alay tə saray a təke, aday tə jaway anan à səsile inde, anga sa gan nga. Tə winen ata təke nà, a slad anan way ataya nduroc nduroc, aday setene ataya tə vawan nga sa haw way anahan à kibe re.

A canan à Yesu nà, a zlah pi zek tə məgalak awan, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay nə ma pi nen wa anaw? Na gak anak kem, kə ga alay ti nen bay ite.»

A ja matana ata nà, anga ba Yesu kə jak anan anà apasay lelibay ata à nay à dōwan ata wa ata awan.

³⁰ Yesu a cəce panan kutok, a wa: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbədahan apan, a wa: «Tə ngumo nə Daskalak.» Dōwan ata a ja matanan ata nà, anga setene ahay inde bayak a i zek anahan inde.

³¹ Setene ataya tə dubok a Yesu, ta wa: «Amboh, kem à nak ite. Kə sa razl manay dəren aday mē lize dənəm à məke sə mərda inde bay ite.»

³² À man ata awan, dōwan aya inde, tinen apan ti bal gadura ahay pa zar kon bayan awan, gadura ataya tinen apan ti rac apa a tinen ahay. Əna setene ataya ta gan kem à Yesu, ta wa: «Kem, amboh, ənga varan umo cəved mē zla à gadura tiya ataya inde ite.» A varan atan cəved.

³³ Natiya, setene ataya tə zləray à dōwan ata wa, ta zla à gadura ataya inde cəna, gadura ataya tə pəkay anan ahay ahaw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgūjəguje wa à bəlay inde. Fok a tinen awan, tə lizek à a'am ata inde dədām.

³⁴ Do sa gan nga anà gadura ataya tə canan à way a sə təra ata cəna, ta haw saa dəkay anan ləbara sə way a sə təra patan tə gadura a tinen ataya fok à wulen su doh məduwen awan, aday à wulen su doh sə kibe ahay fok re. ³⁵ Do ahay tə zləray ahay à wulen su doh ataya wa. Ta zla saa ca pə ləbara sə way a sə təra ata awan. Tə dəzley à man a Yesu nà, ta tan à nga anà dōwan a setene ahay sa nay ahay à winen wa ata, mə njahay a à man a Yesu, winen tə zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pə ajəjar.

³⁶ Do a sə canan anà masuwayan ataya nà, tə təkəren ləbara sə ambar ana dōwan ata anà do ahay fok. ³⁷ Do su kon ataya ta ma nga sa gan kem à Yesu aday à zla ù kon a tinen wa, anga tə jəjarak tə way ata tə mindel. Natiya kutok, Yesu a ma way anahan à kwalalan inde sa zla way anahan.

³⁸ À alay a Yesu winen apan i ján à kwalalan inde sa zla way anahan ata nà, dōwan a setene sa nay ahay à winen wa ata a gan kem, aday tē zla maya ite. Əna Yesu a man 'am pi zek wa ta sa jan nà: ³⁹ «Ma agay, aday kə sa dakan anan anà do ahay way a Mbərom sa gak ataya fok.» A zla way anahan, a dəkay anan ləbara sə way a Yesu a sa ga anga winen ata à wulen su doh inde fok.

Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Markus 5.21-43

⁴⁰ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a takasay ahay bəlay, a may ahay pə day sə Galile kutok. A tan ahay à nga anà do ahay mə halay nga bayak a, tinen apan ti ba anan. Tə təma anan tə ataslay mivel awan.

⁴¹ À alay ata kutok ite, dōwan a inde tə ngaman Zayrus kə zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə lavan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A nay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a gan kem aday à zla àga winen ite, ⁴² anga dəna anahan a inde mənduwel a ma va kuro nga cew awan, winen apan i mac bəse coy.

À alay a Yesu winen apan i zla àga dōwan ata kutok nà, do ahay bayak a tinen apan ti ngədəc anan.

⁴³ Uwar a inde à wulen su do ataya ite, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa. Kə gak a pi zek nà, ava kuro nga cew. Kə lizek anan dala anahan fok sa haw a pi zek wa dukwen, dōwan kə mbak apan sa mbar anan bay re.

⁴⁴ Uwar ata a hädäkey à dëba a Yesu, a laman anà 'am sè zana a Yesu pec. Cëna, cënjalan dëvac anahan kè ndalak panan. Kè mbërak, mez a pëkan ahay à kutov wa sabay.

⁴⁵ Natiya, Yesu a cëce pu do sè përahan azar ataya wa, a wa: «Wayä sè lumo anaw?»

Kuwaya a ma nga sa ja nà: «Nen bay.» Əna Piyer a mbädahan apan, a wa: «Miter, do ahay nà, tinen apan ti ngädec iken kutok nà, aday ki cëce wayä sè lamak anaw re asa daw?»

⁴⁶ Əna Yesu a jan atan, a wa: «Ayaw, əna nen a na san dōwan kè lamak uno nà, anga mägala inde kà nak ahay i nen wa.»

⁴⁷ Uwar ata a ca apan nà, Yesu kè sənək apan, i mba apan sa dër panan zek sabay. Anga nan, a nay ahay pa 'am anahan slëbslab tē ajəjar awan, a dukwen gërmec ù vo anà Yesu à wulen su do ataya inde. A dakan anan anà man su do ata lëbara anahan sè laman anà Yesu, aday à alay anahan sè laman ata nà, a mbar kwayan'a ata awan.

⁴⁸ Pë dëba a 'am anahan ata wa nà, Yesu a jan anà uwar ata, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kè mbërak iken! Zla agay tē zay.»

⁴⁹ À alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cëna, do maslan a nay ahay àga Zayrus wa, winen do sè lavan nga anà doh sè wazay ata awan. A jan anà Zayrus a nà: «Dëna anak nē, kè ndëvak zek coy. Hëna nà, kè vawan nga anà miter sabay.»

⁵⁰ Yesu a slëne 'am ana do maslan ata cëna, a jan anà Zayrus nà: «Kè jəjar bay, daf upo nga lele cëna coy! Dëna anak nà, i mbar.»

⁵¹ Tē dëzle àga Zayrus kutok nà, Yesu a mbakan cëved sa zla ù doh tatē winen a nà, anà Piyer, anà Yuhana tē Yakuba, tē apan anà bəbay a dëna ata tē may anahan cëna coy. ⁵² Yesu a tan ayak à nga anà do ahay bayak a tinen apan ti yam dëna ata, tuhhwa. Əna Yesu a jan atan, a wa: «Kè yimen bay, anga dëna a anan kè məcak bay. A njak ahan ca.»

⁵³ Man su do ataya tē mbasay apan, anga ta san zle, dëna ata nà, abay kè məcak wanahan.

⁵⁴ Əna Yesu a hädəken ayak pë cakay anà dëna ata awan, a bənan alay, a ja tē məgalak awan, a wa: «Dënama, na jak nà, slabak!»

⁵⁵ Cëna, dëna ata a mbar, a slabak acəkan. Coy Yesu a jan atan kutok: «Viren anan ahay way sa pa aday à pa.»

⁵⁶ Way a Yesu a sa ga ata a gan masuwayan anà bəbay a dëna ata tē may anahan a tē mindel. Əna Yesu a jan atan, a wa: «Way a sè tēra a anan fok nà, kà si jen anà dōwan bay.»

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan

Mata 10.5-15; Markus 6.7-13

9 Natiya pë luvon a inde, Yesu a halan nga anà do maslan anahan a kuro nga cew ataya awan. A varan atan mägala tē mazlab awan, sa razl setene ahay, aday sa mbar anan do sè dëvac ahay re. ² A slan

atan saa dakay anan lëbara sa 'am sè bahay a Mbërom, aday ta sa mbar anan do sè dëvac ahay.

³ A slan atan, ta sa jan atan kutok, a wa: «Zlen! Əna way kawa dëker, mbulo, way sa pa, aday dala nà, kà sa gəben à alay inde bay. Aday ki gəben zana pi zek dukwen kərtektəkke re. ⁴ Kè dëzlen à man a aday tē tēmahak kwanay àga dōwan a nà, kà sa hädəken way a kwanay àga dōwan ata wa bay. Njihen nà, àga dōwan a sè tēma kwanay àga winen ata awan, hus pë luvon a kwanay saa zla way a kwanay ata awan. ⁵ Əna aday do sa man ataya tē tēmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kè bəzləmen a morbodok su kon a tinen pë saray a kwanay ahay wa, anga aday tē san pi zek tinen tē ines aya awan.»

⁶ Natiya, do maslan anahan ataya ta ra zek, ta zla pu kon pu kon sè dakay anan lëbara mugom a sa 'am sè bahay a Mbërom kwa aha fok. Aday tinen apan ti mbar anan do sè dëvac ahay re.

A nan à Hiridus sa san Yesu nə wayaw

Mata 14.1-12; Markus 6.14-29

⁷ Natiya kutok, Hiridus, bahay sè Galile, a slëne pë lëbara si mer su way a Yesu a sa ga tē njavar anahan ahay ataya awan. Aday do ahay tinen apan ti taker lëbara anahan ata re nà, a wusen nga tē mindel. Anga do azar aya awan, tinen apan ti ja nà, ta wa: «I ga nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata kà mak uho.»

⁸ Do azar aya ite ta wa: «Sə sləray ahay nà, Eliya.» Do azar aya ite asa ta wa: «I ga nà, do kərtek à wulen su do maja'am a Mbërom sè kwakwa ataya kà mak uho.»

⁹ Əna Hiridus nà, a wa: «Aday Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata nà, nə gədak panan nga. Aday sa ga mer su way matana ataya, hus sləmay anahan a saa ndar ndənndan ata nə wayä asa anaw?»

Natiya Hiridus a gan may sè canan anà Yesu aday à san anan.

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo dāra

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Yuhana 6.1-14

¹⁰ Natiya pë dëba anahan a wa nə do maslan a Yesu a sa slan ataya ta mak ahay à man anahan. Tē dakan anan way a kawa ana tinen sa gay à man ataya wa ata fok. Aday Yesu a ngaman atan taayak a tinen a, ta zla zad, bəse tē wulen su doh a sè ngaman Baytisada ata awan.

¹¹ Natiya, do ahay ta san patan tinen tiya nà, ta zla, ta njad anan Yesu tē njavar anahan ahay à man ata awan. Yesu a tēma atan, a dakan atan anan lëbara sa 'am sè bahay a Mbërom. A mbar anan do a sa gan may anà zay a tinen ahay re.

¹² Natiya kutok, suko a ga lele nà, do maslan ataya ta zla pë cakay a Yesu, ta jan nà: «Suwan, mbakan cëved anà do ahay tē zla pë culok ahay, à wulen su doh ahay, anga aday tē saa pəlay way sa pa, ta man sè nahay aya, bina mənuko à man kibe inde asanaw?»

¹³ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Inde pumo nà, tapa sa pen ahay dāra tə apan kələf ahay cew. Kak si ka gan may mā zla à wulen su doh ahay inde, saa pəlay ahay way sa pa aday ata bina, həna anan i slan anà man su do a anan bay asanaw?»

¹⁴ Do sa pa way à man ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, ta ga mbulo dāra.

Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Jen anà do ahay tē njahay njəbukbok. Man kərtek cəna, i ga do ahay kwa kuro dāra, kwa kuro dāra.»

¹⁵ Njavar anahan ataya, ta ga mer su way a kawa anahan a sa jan atan ata awan.

¹⁶ Yesu a gəba anan tapa sa pen a dāra ataya, tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan i zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay aday tē gəzlan anan anà do ahay.

¹⁷ Do ataya fok ta pak, tə rahak bah bah. Tə halan nga anà mə mbəsak a patan wa ata awan, aday kə rahak anan cəkarak ahay kuro nga anahan a cew re.

Piyer a dəkay anan nà, Yesu nə winen Almasihu

Mata 16.13-19; Markus 8.27-29

¹⁸ Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh taayak anahan awan. Aday njavar anahan ahay dukwen tinen inde bəse à man anahan kutok. Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen nà, nen nə wayaw?»

¹⁹ Tə mbədahan apan ite, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nà, iken do kərtek à wulen su do maja'am a Mbərom ahay sə kwakwa ataya sa may uho.»

²⁰ Aday Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen nà, wayaw?»

Natiya kutok nà, Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nə Almasihu, do ana Mbərom sə slənay ahay ata awan.»

²¹ Yesu a sləne 'am ata cəna, a gafan atan 'am, a wa: «Əna kà sa dīken anan anan anà dōwan bay.» ²² A jan atan asa, a wa: «Bəlaray nen Wan su Do nà, ni ga dəcə bayak awan. Aday məced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti lar nen, aday do ahay ti vad nen. Əna pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay à məke wa.»

Dəcə inde pə cəved sə pərahan azar anà Yesu

Mata 16.20-28; Markus 8.30 - 9.1

²³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, Yesu a jan à do sə pərahan azar ataya fok, a wa: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar nà, à mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, à tavak dədom anahan mə zləngad ata kəla luvon fok, à pəruho azar. ²⁴ Anga kà nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen

nà, i tam anan sifa anahan adəka. ²⁵ Bina, do kà sak a njad anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa gan dədəffa nà, ma mba asa anaw? İbay!

²⁶ «Asa, kak dōwan a kə gak waray sə dəkay anan sləmay uno aday sə dəkay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkəməw? À alay a aday na mak ahay tə mazlab uno awan, tə mazlab ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su Do dukwen ni naa pəkan waray i ide cite.

²⁷ «Nen apan ni jak ikwen tə didek awan: Dōwan aya inde à man a anan, ti mac mənəna sə canan anà bahay a Mbərom bay.»

Zek a Yesu a mbədə pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-8; Markus 9.2-8

²⁸ Natiya kutok, a njahay pə dəba ana 'am a tinen ata wa way sə lumo kərtek nà, Yesu a gəba pə azar, Piyer, Yuhana tə Yakuba. A ján à bəzlom saa ga amboh.

²⁹ À alay a winen apan i ga amboh à bəzlom à man ata bine siwaw nà, zek anahan a mbədə, aday zana anahan dukwen a dav herre kwedekkwedek. ³⁰ Cəna, dōwan aya inde cew, atə Musa tə Eliya, tə sləray à jiyjay sə mazlab a Mbərom inde. Tinen apan ti kad bala tatə Yesu, pə amac anahan saa təra à wulen su doh sə Urəsalima, anga sa ndav anan wa mer su way anahan ata awan.

³² Cəkəbay Piyer tə Yuhana, aday tatə Yakuba nà, tinen ma njak ahan aya awan. Ahan ata kə gumak atan tə mindel, əna tə pədek pə ahan wa nà, tə canan anà jiyjay sə mazlab a Yesu, tu do a cew ataya mə tavay aya pə cakay a Yesu.

³³ À alay a do a cew ataya tinen apan ti gəzla nga tatə Yesu ata nà, Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Natiya mi ngaray jawjawa ahay maakan: kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.» Piyer a ja 'am anahan ata nà, so, bina a gəzlan alay anà 'am anahan ata bay jiga awan.

³⁴ À alay a Piyer winen apan i ja 'am ata nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədek. Njavar a Yesu ataya ta ma nga pə ajəjar anga mugudongudon a sa van atan nga ata awan.

³⁵ Cəna, 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Wita nà, wan uno, do nen sə walay anan ata awan. Slənen anan anan 'am anahan!»

³⁶ Pə dəba ana Mbərom sa jay ahay 'am à mugudongudon ata wa cəna, tə canak anan anà dōwan miza pa nga a Yesu wa sabay. À alay ata ite, njavar anahan ataya tə njahay way a tinen tete, tə təkərek anan anan ləbara sə way a tinen sə canan ata anà dōwan bay.

Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan

Mata 17.14-18; Markus 9.14-27

³⁷ İde a cəde sidew a kutok, Yesu a dazay ahay à bəzlom wa tə njavar anahan a maakan ataya awan. Tə

dəzley ahay cəna, do ahay bayak a ta zla saa zlangay tə tinen.

³⁸ À wulen su do a bayak ata wa, dowan a inde à man ata a zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «Miter, amboh. Na gak anak kem, anga wan uno mənduwel a həna anan à gak i zek wa ite. ³⁹ Məhərvov a taa ban anan. À alay a aday kə bənak anan nà, a ma nga sa zlah pi zek, winen apan i nguçe, aday dükwen mumbəf a rahan à 'am inde nə popo. Winen apan i ga anan alay ta wan a anan tə mindel, aday kə bənak anan dükwen, a man uda bəse bay re. ⁴⁰ Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tã razl panan apasay sə məhərvov ata ite dükwen, ta mbak apan bay re.»

⁴¹ Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw?» A jan anà bəbay a wan ata kutok, a wa: «Ənga, hayak anan ahay wan anak ata à man uno awan aday.»

⁴² À alay a wan ata winen apan i nay ahay à man a Yesu ata nà, apasay sə məhərvov ata a ban anan kwayan'a bəram à məndak. Winen apan i nguçe, nguc nguc.

Cəna, Yesu a lar angəraz pə apasay sə məhərvov ata tə məgalak awan. Kwayan'a, a ndalay panan sə coy. A man anan à alay inde à bəbay anahan awan. ⁴³ Way a sə təra ata a gan masuwayan anà do sa man ataya tə mindel, anga məgala sə mazlaḃ a Mbərom ata awan.

Yesu a dəkay anan amac anahan asa

Mata 17.22-23; Markus 9.30-32

Əna do ataya fok tinen apan ti jalay pə way a Yesu sa ga ataya mba nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: ⁴⁴ «Pəken sləmay lele pa 'am uno nen a saa jak ikwen a həna ata awan. Nen Wan su 'Do nà, ti varan nen à alay inde anà do sə daliyugo ahay.»

⁴⁵ Əna njavar anahan ataya tə sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay. Nga sa 'am ata mi der a patan wa, anga aday tã san anan 'am anahan a sa jan atan ata bay. Aday dükwen zlawan a gan atan sə cəce panan 'am anahan ata re.

Wayə sə zalay do hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Mata 18.1-5; Markus 9.33-37

⁴⁶ Natiya, pə dəba anahan a wa asa kutok, njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pa 'am sa jəka wayə məduwen à wulen a tinen inde anaw.

⁴⁷ Kwayan'a, Yesu a san way sə mivəl a tinen ata zle coy. A ngaman ayak anà wan cədeu awan, a tavay anan pə cakay anahan awan. ⁴⁸ A jan atan, a wa: «Kuwayə kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dowan ata a təma nə nen awan. Aday dowan a kə təmahak nen ite nà, a təma nə Mbərom, do sə slənay ahay nen ata awan. Bi-na dowan aday həna winen cədeu a à wulen a kwanay inde fok ata nà, winen nə do məduwen a kutok.»

Do sa nak ikwen ide bay nà, winen do a kwanay

Markus 9.38-40

⁴⁹ Yuhana a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dowan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à do ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen do a mənuko bay.»

⁵⁰ Əna Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə gifen anan 'am bay. Do aday a nak ikwen ide bay ata nə, winen nə do a kwanay asanaw!»

Do sə Samariya ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

⁵¹ Natiya, alay a Yesu saa zla pə daliyugo wa à mburom winen apan i slay ahay bəse coy ata nà, a jan i zek anahan nə ni zla à Urəsəlima aday. ⁵² A slan do maslan anahan ahay pa 'am. Ta zla à wulen su doh sə Samariya a inde. Tə dəzle nà, tə pəlan man sə nahay à man ata awan. ⁵³ Do sə wulen su doh ataya tə təmahak a bay, anga ba tə slənek, a nan sa zla à Urəsəlima.

⁵⁴ Əna atə Yakuba tə Yuhana, njavar anahan ahay, tə canan anà way ataya nà, ta jan anà Yesu, ta wa: «Ba Məduwen, a nak m̄a jan u uko à dazay ahay patan à mburom wa aday à lize atan daw?»

⁵⁵ Əna Yesu a cak ayak patan basl tə ide, [a jan atan, a wa: «Ata nà, inde pikwen nə apasay wuraw? ⁵⁶ Anga nen Wan su 'Do nà, na nay ahay anga sə lize anan sifa sə do ahay bay, əna anga sa tam anan.»]

Cəna, ta zla way a tinen u kon hinen.

Do sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay

Mata 8.19-22

⁵⁷ Natiya, tinen pə cəved sa zla mba ata nà, dowan a inde a jan à Yesu, a wa: «Nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

⁵⁸ Yesu a sləne 'am ana dowan ata nà, a jan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay dükwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su 'Do nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

⁵⁹ A jan anà do hinen asa, a wa: «Hayak, pəruho azar!»

Əna dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

⁶⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mbəsak anan məsində ahay tã la məsində a tinen ahay. Əna iken, zla saa dəkay anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom.»

⁶¹ Do hinen ite a jan à Yesu, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna mbuko cəved saa jan ahay 'am pi zek wa anà do su doh uno ahay aday.»

⁶² Yesu a mbədahan apan ite, a wa: «Do kə bənak alay pi jə sa ga mer aday winen apan i ca ide à dəba kurkwer nà, kà slak saa ga mer su way à bahay a Mbərom inde bay.»

Yesu a slan njavar anahan ahay kwa kuro cuwbe nga cew

10 Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a walay njavar maza aya awan, tinen kwa kuro cuwbe nga cew. A slan atan pa 'am anahan cew cew à wulen su doh ahay inde, aday ta man anahan a sa zla uda ataya fok re.

² A slan atan ta sa jan atan, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna dō sə halan nga aya ta kac ike. Suwan gen anan kem anà bahay sə guvo awan, à zəga anan dō ahay à guvo, anga sə halan nga anà way sa pa.

³ «Zlen, na slan kwanay kawa wan sə təman ahay à wulen sə kəla kibe ahay inde. ⁴ Əna way kawa dala, mbulo, təkarak nà, kà sa gəben à alay inde bay. Kà sa mbədfəken awan pə cəved, anga sa jan 'am anà dō ahay bay re.

⁵ «Kə dəzlen àga dōwan a nà, jen anà dō su doh ataya nà, zay a Mbərom à təra à gulom su doh a anan inde. ⁶ Kak dō sa gan may à zay a Mbərom inde à gulom su doh ata nà, zay a kwanay i təran anà dōwan ata awan. Kak matanan bay cəna, zay a kwanay i təran atan bay. Əna zay a kwanay ata, i may ahay pə kwanay awan. ⁷ Njihen à gulom su doh a sə təma uda kwanay ata awan. Pen way, aday sen way a tinen a saa varak ikwen ata fok. Anga dō si mer su way i pa nà, way sə herreb anahan. Kà sa bəren awan pu doh pu doh bay.

⁸ «Kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak uda kwanay ata nà, pen way a tinen saa varak ikwen ata fok. ⁹ Mbəren anan dō sə dəvac ahay kawa ana kwanay sa tan à nga à man ata awan. Aday jen atan dukwen: “Bahay a Mbərom, winen defefe coy.” ¹⁰ Əna kə dəzlen à wulen su doh a aday tə təmahak kwanay à man ata bay cəna, zlen, kà sa tiven à mægəzləga cəved, aday jen atan nà: ¹¹ “Mi bəzləmak ikwen anan morbodok sə wulen su doh a kwanay pə saray a manay ahay wa anga ines a kwanay. Əna sənən apan lele, bahay a Mbərom winen defefe tə kwanay coy.” ¹² Əna nen apan ni jak ikwen, pə luvon sə sariya nà, zek i naa dan anà dō su kon ataya zal dō sə Sodoma ahay. †»

Dəce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan
Mata 11.20-24

¹³ Yesu a ja asa, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dukwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tã ga anan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, dō sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti njahay à məndak à rəba inde aday sə dakay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə didək awan. ¹⁴ Anga na awan, pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

¹⁵ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom dāw? Matana bay! Ki zla nà, à məke sə mərda adəka coy.»

¹⁶ Natiya, Yesu a jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: «Dō kə slənek ikwen anan nà, kə slənek uno anan re. Dōwan a kə təmahak kwanay bay nà, a təma bay nà, nen awan. Aday asa dō kə təmahak nen bay, a təma bay nà, zek a Mbərom a sə slənay ahay nen ata awan.»

Njavar a Yesu ma slan a kwa kuro cuwbe nga cew ataya ta may agay

¹⁷ Dō maslan a kwa kuro cuwbe nga cew ataya ta may ahay tə ataslay mivél awan. Ta nay, ta jan à Yesu nà: «Ba Məduwen! Kwa apasay lelibay aya dukwen tə bənak umo à 'am wa anga sləmay anak.»

¹⁸ Yesu a jan atan ite, a wa: «Nə canak anan anà Fakalaw kə slahak ahay à bagəbaga mburom wa kawa Mbərom a wuted ike. ¹⁹ Əna ihe! Anga məgala sə mazelab uno, ni varak ikwen cəved ki jənen pa nga sə dədew ta sə rəje aya awan, aday ki gen bahay pə manide a kwanay Fakalaw, pə way ahay fok. Awan saa ga alay tə kwanay nà, inde sabay. ²⁰ Aya əna kə tislén mivél həna anga apasay lelibay aya tə bənak ikwen à 'am wa cəna coy bay. Tislén mivél həna adəka nà, anga sləmay a kwanay ahay mə vinde awan, à mburom.»

Ataslay mivél a Yesu
Mata 11.25-27, 13.16-17

²¹ À alay ata kutok, Apasay Cəncan a a taslan a mivél anà Yesu. A həran nga anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dakak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dukwen abay kə dəkək anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa. Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²² A jan anà dō sa man ataya kutok, a wa: «Bəbay uno Mbərom kə varak uno anan way ahay fok. Dōwan sa san sa jəka nen wan anahan nə ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dukwen, dōwan sa san Bəbay uno nə wayaw nà, ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.»

²³ Pə dəba anahan a wa Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a jan atan anà tinen a dəkdek, a wa: «Tislén mivél anga kə cinen anan anà way a anaya awan. ²⁴ Nen apan ni jak ikwen: Dō maja'am a Mbərom ahay tə bahay ahay bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan, əna tə slənek awan bay re.»

Jike pu dō sə Samariya a inde a ga sumor lele awan

²⁵ Natiya awan, miter sə Tawrita a inde a slabak, anga a nan sa ban anan Yesu pə kwande. A cəce pə Yesu wa

† Ca pə Laataanooji 19.1-29.

kutok, a wa: «Miter, ni ga nə mer sa ma aday ni sa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

²⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka tan à nga mə vinde a à Deftere sə Tawrita inde nə maw? Iken apan ki jinge nà, a ja nə maw?»

²⁷ A mbədahan apan anà Yesu ite, a wa: «Mə vinde uda nà: "Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak, tə mivél anak a təkə, tə apasay anak a təkə, tə mägala anak a təkə, tə abayak nga anak a təkə"† aday "Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan. ††"»

²⁸ Yesu a jan: «Wita nà, lele. Zla, kaa ga matanan kawa iken a sə baslay ata, aday ki njad sifa sa ndav bay ata kutok.»

²⁹ Əna miter sə Tawrita ata a nan sə đakay anan nà, acəce 'am anahan ata nə lele awan. Anga nan, a cəce pə Yesu wa asa, a wa: «Aday do sə cakay su doh uno ata nə wayaw?»

³⁰ Yesu a mbədahan apan kutok, a jan nà: «Dowan a inde a slabak à Urəsalima wa, i zla à Yeriko. Pə cəved kutok, do sə akar ahay ta kad apan, tə culok panan zana, ta ndazl anan ledədde. Ta zla way a tinen, tə mbəsak anan nə hədek hədek kawa i ndav zek coy.

³¹ «À man ata dukwen, do sə gədan dundo anà way anga Mbərom a inde, a nay tə cəved ata cite. A canan anà đowan ata mə nahay a gwehəhhe nà, a zla way anahan tə zlawak cangəhha.

³² «Capəpa asa, do hinen a nay ahay ta man ata re, winen do sa ga mer su way ù doh sə mazlab a Mbərom. A nay, a ca pə đowan ata matana re cəna, a ban cəved tə zlawak, a zla way anahan ite.

³³ «Əna Samariya a inde, winen apan i zla à man anahan dəren a ite, a dəzley à man ata nà, a canan anà đowan a mə nahay a gwehəhhe ata awan, a gan ì zek wa. ³⁴ A hədəken ayak pə cakay, a pəkan disise ahay pə mbəlak anahan a pi zek ataya awan, a banan apan. A slabak anan, aday a zləzlam anan pə zungo anahan, a zla anan à wulen su doh, à man sə təma mbəlok ahay, a gan nga anà đowan ata lele.

³⁵ «İde a cəde sidew a nà, a varan dala sə *dinar*‡ ahay cew anà bahay su doh ata awan. A jan nà: "Gan nga anà đowan a anan lele. Kwa à ga nə kə lizek anan dala anak anà nga dəp nà, pə luvon a ni may ahay ta man a anan ata nà, ni naa hamak anan dala anak kutok."»

³⁶ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita ata wa kutok, a wa: «À wulen a su do a maakan ataya inde nà, sə təra do sə cakay su doh ana đowan aday do sə akar ahay sa kad apan ata nà, wayaw?»

³⁷ Miter sə Tawrita ata a mbədahan apan anà Yesu kutok, a wa: «Sə təra do sə cakay su doh anahan nà, đowan a sa gan sumor ata awan.»

Yesu a jan kutok, a wa: «Əna, iken zla, kà sa ga matanan ite.»

Yesu winen àga atə Marta tə Mariyama

³⁸ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen pə cəved sa zla à Urəsalima nà, tə dəzle à wulen su doh a inde. À man ata nə, uwar a inde tə ngaman Marta, a təma atan àga winen.

³⁹ Məran a uwar ata inde dəna awan, tə ngaman Mariyama. A nay ahay pə cakay a Yesu, a njahan ù vo, winen apan i pak sləmay pa 'am ana Yesu sa ja ataya fok. ⁴⁰ Cəkəbay Marta nà, nga winen apan i wusen ti mer su way à mbak inde.

Natiya kutok, Marta a nay ahay à man a Yesu, a jan, a wa: «Ba Məduwen! Dəna a anan winen mə njahay a pə cakay anak kəriya awan, aday zek winen apan i do ti mer su way ahay taayak uno kutok nà, ka jan ù mo zek ite bidaw?»

⁴¹ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Hey Marta, hey Marta! Iken nà, kə varak anan nga anak pi mer su way ahay bayak a ba? ⁴² Əna way inde kərtek lele awan, təde sə varan anan nga anak. Mariyama a varan anan nga anahan nà, anà way ata awan. Đowan saa gafan apan 'am nà, inde sabay.»

Atətak way a Yesu pə amboh

Mata 6.9-13, 7.7-11

11 Pə luvon a inde, Yesu winen apan i ga amboh à man a inde. A ndəvay anan ahay sa ga amboh ata nà, do kərtek à wulen sə njavar anahan ahay wa a jan: «Ba Məduwen, đakan umo anan sa gan amboh anà Mbərom, kawa ana Yuhana sə đakan anan anà njavar anahan ahay ata ite.»

² A mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki gen amboh anà Mbərom nà, jen nə natiya awan:

Bəbay a manay, do ahay tã san sləmay anak nə cən-cən awan.

Bahay anak à ga zek à wulen a manay ite.

³ Varan umo way sa pa saa slan umo ata pə luvon pə luvon fok ite.

⁴ Pəsen umo anan ines a manay ahay, kawa ana manay sə pəsen anan anà do sa gan umo ines ataya cite.

Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite, anga aday m̃a sa zla ì ines inde bay.»

⁵ A jan atan asa, a wa: «Hinahibay məndala anak inde, aday ki zla àga winen gak à luvon inde. Ki jan nà: "Amboh, məndala uno. Daf kə mbakak pikwen wa mənjøek ite đaw? Ənga, vuro ite! ⁶ Anga car uno a inde, a may ahay à man a wa, winen àga nen, əna way sa pa inde upo sə varan ibay." ⁷ Natiya kutok, məndala anak ata i mbədahak ahay apan ù doh wa ta sa jak nà: "Kə bəbulo ahay awan bay wuna! Nə tacak anan məsudoh uno coy, manay apan mi njak ahan tə gwaslay uno ahay. Ni mba apan sə slabak aday sə varak ayak way sa pa sabay!"»

⁸ Natiya Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen: Məndala anahan ata i slabak sə varan ahay way anahan a sa gan may ata awan. I varan ahay nà, anga sa jəka winen məndala anahan ata bay, əna anga

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. †† Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 19.18. ‡ DINARKərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

winen apan i bəbalan ayak awan uho wa hwiya ata awan.

⁹ «Natiya kutok, nen apan ni jak ikwen: Cəcihen! Mbərom i varak ikwen way a kwanay sə cəce ata awan. Pəlen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sə pəlay ata awan. Jen 'am pi zek uho, aday ti təbak ikwen ayak wa. ¹⁰ Anga kuwaya kə cəcihek way cəna, ti varan. Kuwaya kə pəlak way dukwen, i njad way anahan a sə pəlay ata awan, aday kuwaya kə jak ayak 'am pi zek uho wa dukwen, ti təban ayak wa cite re.

¹¹ «Kwanay bəbay ahay, wan anak kə cəcihek panak kələf nà, ki mba apan sə varan dədew à yime sə kələf inde bay asanaw? ¹² Kabay wan anak a cəce panak slay nà, ki mba apan sə varan rəje à yime sa slay inde bay re asanaw? ¹³ Kwanay do lelibay aya adəka nà, kə sənen a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay zle. Matana re, Bəbay a kwanay Mbərom winen à bagəbaga mburom dukwen, i mba apan sə varan Apasay Cəncan a anà do sə cəce panan ataya fok bidaw?»

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Mata 12.22-30; Markus 3.20-27

¹⁴ Pə luvon a inde, Yesu a rəzlay anan ahay setene ù do maandak a wa, aday dōwan ata a dazlan sa ja 'am njəlen'en'e. Way ata a gan masuwayan anà do ataya awan. ¹⁵ Əna do azar aya ta wa: «Sə varan məgala a aday sa razl setene ataya nà, Bə'elzebul †, winen bahay sə setene ahay.» ¹⁶ Do azar aya ite ta gan may sa ban anan pə kwande. Anga nan, tə cəce panan à gan atan masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa.

¹⁷ Əna Yesu a san way a tinen sə jalay ata zle kwayan'a. A jan atan kutok, a wa: «À bahay a wura wura fok cəna, kak do anahan aya 'am kə zlak atan pi zek bay nà, bahay ata i nes wa. Doh ahay dukwen ti təra nə rəgay ahay, ti mbazl seked seked. ¹⁸ Matanan re, kak Fakalaw kə gak vərəm ti zek anahan a nà, bahay anahan a dukwen i tavay nga daw? Natiya, kwanay ki jen, nen na razl setene ahay nə tə məgala ana Fakalaw nà, angamaw? ¹⁹ Kak nen na razl setene ahay tə məgala ana Fakalaw nà, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay nə tə məgala à waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nà, wan a kwanay aya awan. ²⁰ Tə didem awan, na razl setene ahay tə məgala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənen anan kutok, bahay a Mbərom kə nak ahay à wulen a kwanay.»

²¹ A ja asa, a wa: «Kak do gədan a, aday mə lavay zek a tə way sə alay anahan a, i ba way su doh anahan ahay lele nà, way anahan ahay ti lize daw? ²² Əna do sə zalan məgala à nga wa kə nak ite, kə zalak anan winen tə mungol nà, i ngəzar panan way sə alay anahan sə lavay anan zek ata awan, i gəzla anan zlile anahan a sə ngəzar pə dōwan ata wa anà car anahan ahay.

²³ «Do sə pəlay nen bay ata nà, winen nə do manide uno. Dōwan a kə mak uno zek sə halan nga anà way ahay bay cəna, sa tan 'am à kibe nà, winen awan.»

Amay ana setene à mivəl su dō inde

Mata 12.43-45

²⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Setene kə nak ahay ù do wa nà, i zla à man kibe inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nà, i jan anà nga anahan: "Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan." ²⁵ Kə sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə faday a lele. ²⁶ Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cuwbe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dōwan ata inde. Aday anjahay ana dōwan ata nà, i təra lelibay a zal pa sə kukwa ata wa asa.»

Mbərom a daf ngama anahan nà, pu dō sə sləne 'am anahan ahay

²⁷ Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, uwar a inde à wulen su dō ataya, a ja tə məgalak awan, a wa: «Mbərom kə dafak ngama anahan pə uwar a sə wahay iken, aday iken sa sa pay anahan a ata awan.»

²⁸ Əna Yesu a mbədahan apan ite, a wa: «Mbərom a daf ngama adəka nà, pu dō sə sləne 'am anahan ahay, aday sə dəfan apan anà 'am anahan a ma ja ataya awan.»

Do ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Mata 12.38-42

²⁹ Natiya kutok, do ahay bayak a tinen apan ti zlak ayak à man a Yesu asa. Coy, a jan atan kutok, a wa: «Do sə biten ahay nà, tinen huwan aya awan. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, do maja'am a Mbərom ata aday. ³⁰ Kawa ana Mbərom sə dakay anan mazlab sə sləmay anahan anà do sə Nəniwe ahay tə masuwayan sə təra pə Zonas †† ata nà, nen, Wan su Do, həna dukwen ni təran anà do sə biten ahay nə matanan re. ³¹ Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà do sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dəren təkede nà, kə nak ahay sa naa pəkək ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tə kəlire ata awan. ‡ Əna, cen apan həna kutok, do sə zalay anan Sulimanu tə məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dōwan a ngam sə sləne 'am anahan bay re. ³² Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, do sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu do sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga do sə Nəniwe ahay nà, tə sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dukwen, do sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.»

İde nà, way sa kan anan jiyjay anà zek

Mata 5.15, 6.22-23

³³ Yesu a ja asa, a wa: «Dōwan saa daf uko pə lalam, aday i dər anan, kabay i hərok apan tasa nà, ibay. Əna

† Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

†† Ca pə Zonas 1 - 4. ‡ Ca pə 1 Laamiibe 10.1-13.

i daf anan lalam ata nà, pə way sa daf lalam awan, anga aday ide jiyjay â dəvan anà do sa zla ù doh ataya fok lele.

³⁴ «Ide anak nà, kawa lalam sə dəvan jiyjay anà zek anak. Kak ide anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde. Əna, kak ide anak a lelibay nà, zek anak kə tərak kawa winen ì ide zənzen a inde.

³⁵ Gan nga anà zek anak lele, bina ide jiyjay anak â sa tərak kawa ide zənzen bay. ³⁶ Kak zek anak a fok ì ide jiyjay inde nà, aday kə mbakak uda man sə ide zənzen mənjøek bay nà, zek anak fok i tərà ide jiyjay, kawa lalam sa kak anan jiyjay ata awan.»

Yesu a man a mungok anà Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya awan

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

³⁷ Yesu a ndav anan 'am anahan ata mba cəna, Farisa a inde, a ngaman pa daf àga winen. Ta zla àga dowan ata kutok, ta pa daf miya awan. ³⁸ A gan masuwayan anà Farisa ata, anga Yesu a pa daf mənjøna sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen ahay ata awan.

³⁹ Yesu a san way anahan a sə bayak ata zle. Anga nan, a jan, a wa: «Kwanay Farisa ahay nà, ki gen minje nə tə gəsa'am kabay tuwez. Kə cakiden anan day sə uho aya lele cəna coy. Aday cəkəbay, ta su doh sə miv-el a kwanay ahay nà, mə cakađ aya bay. Mivel a kwanay ahay ma rah aya nà, tə ubor aday tə huwan ahay. ⁴⁰ Kwanay nà, demdemem sə do ahay! Mbərom a ndakay way ahay nà, day sə uho tə day su doh a təkə bidaw? ⁴¹ Way a à siked a kwanay kabay à tuwez a kwanay inde ataya nà, viren anan anan anà do mətawak aya awan, aday way a azar aya fok ti i tərak ikwen cədan'a kutok.

⁴² «Əna kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbəđəken anan nga tə didek anahan, tə asan zek anahan ahay. Abay təde ki gen nà, way ataya awan, mən-jəna sə mbəsak sa ga way a azar aya re.

⁴³ «Kwanay Farisa ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki zlen ù doh sə wazay ahay cəna, ki cen wa dukwen, man zəbor aya awan. Ki gen anan may nà, do ahay ta jak ikwen anan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə do ahay inde fok.

⁴⁴ «Wita nà, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga ki gen minje nà, tə jəvay, aday do ahay tə canak anan bay ata awan. Do ahay tinen apan ti bəran pa nga mənjøna sa san apan.»

⁴⁵ Pə dəba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa nà, do kərtek à wulen sə miter sə Tawrita ahay a mbəđahan apan, a wa: «Ta 'am anak a sa ja ata nà, kə tərak man-ay à məndak re bidaw?»

⁴⁶ Yesu a mbəda apan, a wa: «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki taviken anan way ma ba aya tə mindel ata pa nga anà do ahay, anga aday tə gəba. Əna kwanay a dukwen, ki men atan apan zek kwa ta wan sə alay bay re.

⁴⁷ «Wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki dəzlen anan jəvay anà do maja'am a Mbərom ahay. Aday cəkəbay, sa vad anan do ataya nà, bije a kwanay aya awan. ⁴⁸ I ga nà, way a bije a kwanay ahay sa ga à alay ataya nà, kə zlak ikwen à nga. Bina, sa vad anan do maja'am a Mbərom ataya nà, bije a kwanay aya awan. Aday kwanay həna dukwen, kwanay apan ki də-zlen anan jəvay ataya re angamaw? ⁴⁹ Anga nan, Mbərom kə jak, a wa: «Ni slan do maja'am uno ahay tu do maslan uno ahay. Ti vad anan azar su do a tinen aya awan, aday ti ga anan alay tu do azar aya re.»

⁵⁰ Anga, kwa pa sə ndakay daliyugo wa, hus həna nà, tinen apan ti ndav anan do maja'am uno ahay ta sa vad atan à məkə sa ndaw. Anga nan, ni naa cəcə mez ana do uno ahay nà, pu do sə biten a anan aya wa. ⁵¹ A bənay ahay kwa pə amac ana Abel † wa, hus pə amac ana Zakari, winen ma vad a à gala su doh sə mazlab a Mbərom à wulen ana atə man cəncan a ta man sə gədan dundo anà way ahay ata awan. †† Ayaw, acəkan, Mbərom i naa gan sariya anà do sə biten a anaya awan, anga way ataya fok.

⁵² «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, wawayah, dəcə i tərak ikwen! Anga kə ticen anan cəved sa san Mbərom. Aday kwanay a dukwen, ki zlen à cəved ata inde sabay re. Aday kə gifen anan 'am anà do sa gan may sa zla tə cəved ataya re.»

⁵³ Natiya kutok, pə dəba ana 'am anahan ataya wa nà, a slabakay way anahan à man ata wa. Cəna, miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay, ta ga apan mivel. Tə cəcə panan way ahay cara cara bayak awan, ⁵⁴ anga ta gan may nà, abay Yesu à nes 'am cəna, ata ti ban anan pə kwande.

Aba zek pə way lelibay a wa

Mata 10.26-27

12 Natiya, à alay ata a ite, do ahay tə halay nga bayak awan, a baslay zek bay. Tinen apan ti zla nà, tə jənan pə saray ì zek ahay. Yesu a dazlan sa jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bənen nga a kwanay nə lele pə wudah sə Farisa ahay wa, anga tinen nà, do sə mbəđəmbada ahay. ² Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsək aya asəsək fok, ti sləne zek kutok. ³ Anga nan, 'am a kwanay sa ja ì ide zənzen a inde ata nà, i sləne zek ì ide jiyjay a inde, aday 'am a kwanay sə səsək asəsək taayak ù doh a kwanay ataya dukwen, ti sləne zek kawa ki jen nə uho pə zavay wa.»

Lele sə jəjaran nà, anà wayaw?

Mata 10.28-31

⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen, car uno ahay: Kə jəjiren anà do sa mba apan saa ndə-vak ikwen anan sifa tətə ataya bay, anga pə dəba anahan a wa nà, ti i mba apan sa ga awan inde sabay. ⁵ Do a aday təde ki jəjiren anan ata nà, nen apan ni dəkak ikwen anan: Jəjiren anan adəka nà, anà Mbərom.

† Ca pə Laataanooji 4.8. †† Ca pə 2 Habaruuji Nyalaade 24.20-22.

Winen nà, i mba apan sə ndəvak ikwen anan sifa tətə, aday pə dəba anahan a wa dukwen, i mba apan sa zla kwanay à məkə sə mərda inde re. Ayaw, sumor a nà, jəjiren anan anà dōwan ata kutok.

⁶ «Slənen asa aday, na wa kə sənən zle, tə sukom kədəye ahay dara tə dala sərđəde aya cew bidaw? Əna aday dukwen, Mbərom a san patan zle fok re asanaw!
⁷ Kê jəjiren awan bay jiga awan. Kwa sibøk sa nga a kwanay ahay dukwen mə baslay aya kərtek kərtek fok coy. Pə Mbərom nà, kwanay kə zilen a kədəye ahay gəmgam asanaw!»

Yesu i man zek ù dō sə dakay anan ləbara anahan ahay

Mata 10.32-33, 12.32, 10.19-20

⁸ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa re, a wa: «Kak dōwan a kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay "Nen dō a Yesu!" nà, nen Wan su 'Do dukwen, ni ja pa 'am ana maslay a Mbərom ahay: "Winen dō uno!" cite re. ⁹ Əna dōwan kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen dukwen ni jan anà maslay a Mbərom ahay nà, na san anan bay ite re.

¹⁰ «Do kə jənak uno pa 'am i nen Wan su 'Do nà, Mbərom i pəsen anan. Əna kak dōwan a a jənan pa 'am nə anà Apasay Cəncan a nà, wita Mbərom i pəsen anan ines anahan kula itəbay.

¹¹ «Kwa siwa siwa tə bənak kwanay aday ta zlak kwanay pa 'am sə sariya ù doh sə wazay ahay, kabay pa 'am ana bahay sə daliyugo ahay, kabay pa 'am su dō məduwen aya dəp nà, kà sa jilen sa jəka aday mi i mbədahan atan apan nə, kəkəməw kabay mi i ja nə maw ata bay. ¹² Anga à alay ata nà, Apasay Cəncan a i dakak ikwen anan 'am a kwanay a saa ja ata awan.»

Jike su dō zliile a mindel awan

¹³ À wulen su dō a bayak ata wa kutok, dōwan a inde a jan anà Yesu, a wa: «Miter, ənga, jan anà mərak uno à gəzlan umo anan way a bəbay a manay sa mac panan ata awan.»

¹⁴ Əna Yesu a mbədahan apan, a wa: «Dowan a anan, nen nə tərak dō sa gak ikwen sariya, kabay sə gəzlak ikwen anan zliile a kwanay ahay bay asanaw?»

¹⁵ Natiya, a jan anà dō ataya fok kutok, a wa: «Bənen nga a kwanay pa sə pəlay zliile wa. Anga sə bənan anan sifa uho anà dō zənzen a nà, way anahan ahay, kabay zliile anahan ahay bay.»

¹⁶ Natiya awan, Yesu a təkəren atan jike sa 'am a anan kutok, a wa: «Dowan a inde nà, zliile awan, guvo anahan ahay inde pa man ma ndab aya awan. Kà gak apan way bayak a tə mindel. ¹⁷ Dowan ata a jalay à mivəl anahan inde kutok, a wa: "Man i sla sa pak anan uda way uno ma ga bayak a anaya fok bay kutok nà, ni ga nə kəkəməw?"

¹⁸ «Coy a jan i zek anahan a kutok, a wa: "Nə njadak anan nga sa 'am a kutok. Suwan ni kad anan de uno ahay fok, ni han uda məduwen aya awan, aday ni pak anan uda ndaw uno tə way sa pa uno azar ataya fok.

¹⁹ Aday ni jan à nga uno nà: Zek uno, way anak inde

mə ndakay man a bayak awan, i ndav bay, i slak way sə ava bayak a wanahan. Man uda kutok, pa way sa pa anak ahay aday bay itədaw! Ənga, sak ayak way həna anan aday, mbasay, taslay mivəl bayak awan."

²⁰ «Əna Mbərom a mbədahan apan, a wa: "Dowan a mindel a anan awan, à luvon a sə biten a anan inde nà, ni gəba anan sifa anak. Əna aday way anak a sə halan nga bayak a anan ata nà, waya saa pa anan kutok anaw?"»

²¹ Yesu a ndav anan ta sa jan atan kutok, a wa: «Matanan awan, pu dō sə halan nga anà zliile bayak a, anà nga anahan a dəkdek ata nà, i naa tərən matana re, bina pə ide a Mbərom nə winen dō mətawak awan.»

Adaf nga pə Mbərom

Mata 6.25-34

²² Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen həna: Kà sa jilen pə way sa pa tə zana bay. ²³ Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana re. ²⁴ Ənga, cən pə ngahak ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, aday de a tinen ahay dukwen ibay. Əna Mbərom winen apan i varan atan way sa pa re. Əna kwanay, pə ide a Mbərom nà, kə zilen a məvuhom ahay lele bidaw?

²⁵ «Waya à wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan a sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənəcək anaw? ²⁶ Kak ki mben apan sa ga way mənəcək kawa wita bay asənə, aday kə jilen pə way azar aya nà, angama kutok anaw? ²⁷ Ənga, cən pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kibe ataya aday. Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. Tə winen ata təkə nà, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə zliile anahan a bayak ata təkede nà, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kibe ataya bay re. ²⁸ Həna dəp nà, Mbərom winen apan i rəba anan daslam sə kibe ahay, aday sidew a dukwen ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay dō ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom kà mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kibe ataya bidaw?

²⁹ «Matana awan, kwanay nà, kà sa yan anan nga i zek a kwanay ahay sə pəlay nə way sa pa kabay way saa sa ata bay. Kê jilen pə way ataya bay re. ³⁰ Anga jəba sə way kawa way ataya ata nà, sa ya apan nga sə pəlay nà, dō sa san Mbərom bay ataya awan. Əna kwanay a nà, ki gen anan may anà way ataya dukwen, Mbərom Bəbay a kwanay a san apan zle re. ³¹ Suwan, pəlen adəka nà, bahay a Mbərom, aday way a kwanay sa gan may ataya nà, Mbərom awan, i varak ikwen atan kutok re. ³² Kê jəjiren awan bay, dəna uno ahay, anga Mbərom a gan may sə varak ikwen anan bahay anahan.»

Man sa der zlile lele awan

Mata 6.19-21

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Sukumen anan way tē way a kwanay ahay, aday kē viren anan anan dala awan, anà dō mētawak aya awan. Tēmen mbulo sa đaf dala lele aya, aday sa nes itēbay ataya awan. Ndiken ayak man pē zlile a kwanay ahay à bagēbaga mburom. Anga à man ata nà, zlile a kwanay ahay ti lize itēbay. Dō sē akar ahay ti njad apan alay bay, mumok ahay dukwen ti mba apan sa pa anan sabay re. ³⁴ Anga, zlile a kwanay ma đaf a à man ata nà, mível a kwanay a dukwen i ga nē cezlezlen'e à man ata re.»

Do si mer su way lele awan

³⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Liven zek lele. Hinen anan lalam a kwanay ahay lele. ³⁶ Tēren nà, kawa dō sa ga mer su way ahay, tinen sa ba anan bahay su doh a tinen i may ahay à man sē gēba uwar wa ata awan. Kwa à ga nē bahay su doh ata à may ahay agay nē si-wa siwa cēna, tinen inde mē lavay zek a sē tēban ayak wa. ³⁷ Kak bahay su doh ata a may agay, aday a tan à nga anà dō si mer su way anahan ataya ma njak ahan aya bay, tinen apan ti ban pu doh cekērkēre nà, ngama i tēran anà dō ataya awan. Nen apan ni jak ikwen tē đidēm a hēna: Winen a ta nga anahan awan, i jawad zek, i ngaman atan ahay, i varan atan man sē njahay, aday i gēzlan atan way sa pa tē alay anahan awan, ti pa kutok. ³⁸ Kak bahay su doh a tinen ata a may nē man luvon kabay əduw tēkede, aday a tan atan ahay à nga nē tinen tē idē cekērkēre nà, ngama i tēran anà dō sa ba pu doh ataya awan.

³⁹ «Sēnen pē way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a hēna anan nà, dō sē akar ahay ti nay ahay à ga winen saa zlēray anan ahay nà, dōwan ata i nahay nē tē idē cekērkēre anga aday dō sē akar ataya tē zlan ù doh bay, bidaw? ⁴⁰ Kwanay dukwen, njihen mē lavay zek aya cekērkēre matanan re, bina, nen Wan su Dō nà, ni i may ahay à alay a đuwuraw dukwen, ki sēnen apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu dō sa ga mer su way lelibay awan

Mata 24.45-51

⁴¹ Natiya, pē dēba ana 'am a Yesu a sa jan atan ata wa kutok nà, Piyer a jan, a wa: «Ba Mēduwen, ka ja 'am sē jike a anan ata nà, anga manay đaw, bēzi anga dō ahay fok đaw?»

⁴² Yesu a mbədahan apan, a wa: «Dō sa ga mer su way lele awan, aday winen nē wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dōwan a aday bahay su doh anahan a sē mbakan anan dō si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tēde sa pa way ata awan. ⁴³ Zay i tēran anà dōwan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà dō si mer su way anahan ataya lele nà,

na. ⁴⁴ Matana awan, nen apan ni jak ikwen lele, bahay su doh anahan ata i mbəsakan anan way ahay à alay inde nē fok.

⁴⁵ «Aya əna, hinahibay ite, dō sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: "I ga nà, bahay su doh uno i may bēse bay." Winen gēdek sa ga anan alay tē azar su dō si mer su way ahay, gēdek pē way sa pa anahan ahay, sa pa, aday winen apan i vaway nga tē mahay anahan ahay re. ⁴⁶ Sēnen apan lele kutok, bahay su doh ana dōwan ata i may ahay nà, pē luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dukwen i san bay re. Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tē dōwan ata tē mindel. I razl anan, i sa njahay tu dō lelibay aya awan.

⁴⁷ «Hinahibay dō si mer su way a inde, aday a san way kawa ana bahay su doh anahan sa gan may à ga anan ata awan. Aya əna, dōwan ata kē lavak anan zek, aday kà gak anan way kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay re. Kak matanan nà, ti jan pē akēta nē lele, ti vad anan alay bayak awan. ⁴⁸ Əna dō si mer su way hinen inde, winen a san sa ga way a kawa sa zlan à nga anà bahay su doh anahan ata bay. Winen nà, ti jan pē akēta nē mēnjōek kēriya awan, anga a san bay. Tē varak anan way anà dōwan a bayak a nà, ti cēce panan wa nē bayak a re. Dōwan a aday tē mbakak anan anan way à alay inde bayak nà, ti naa cēce panan dukwen bayak a re.»

'Am i zlan pi zek anà dō ahay sabay anga Yesu

Mata 10.34-36

⁴⁹ Natiya awan, Yesu a dazlan sa ja asa, a wa: «Nen na nay ahay nà, anga sa naa đəfan uko anà daliyugo, aday na gan may nē uko ata abay à han kwayan'a. ⁵⁰ Nen ni dazay tēzlev hēna à đēce inde kawa dō sē dazay à a'am inde à alay a winen sa ga baptisma ata awan. Əna hwiya nen ni sa mēndolor sē đēce ata hus à andav a inde. ⁵¹ Kwanay ki jen nà, nen na nay ahay anga aday zay à ga inde pē daliyugo đaw? Cəkēbay matanan bay, na nay sē gēzla anan dō ahay pi zek wa adəka bugol. ⁵² Azanan dō ahay đara a gulom su doh kərtek a inde nà, ti gēzla. Dō ahay maakan awan, 'am i zlan atan pi zek tu dō cew aya sabay. Dō a cew ataya dukwen, 'am i zlan atan pi zek tu dō maakan ataya sabay re. ⁵³ Bəbay sa wan i nes pi zek ta wan anahan, aday wan ata dukwen, ti nes pi zek tē bəbay anahan ata re. May sa wan i nes pi zek tē dēna anahan, aday dēna ata dukwen, ti nes pi zek tē may anahan ata re. May sa wan dukwen i nes pi zek tē dalay ana wan anahan, aday dalay ana wan anahan ata dukwen, ti nes pi zek tē jəje anahan ata re.»

Agəzlan alay pi zek wa anà way saa tēra ahay

Mata 16.2-3

⁵⁴ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kē cinen anan anà mburom kē gəbak ahay vegege tē day sē dəlōn wa nà, ki wen, iven i gay ahay, aday a ga ike acəkan re. ⁵⁵ Ka

sak a cinen anan à mad winen apan i ma nga à dèlon nà, ki wen ata herreb i ga, aday a ga ike acèkan re. ⁵⁶ Matana awan, kwanay do sè mbadèmbada ahay, way sa ga à mburom tã way saa tãra pã daliyugo fok nã kã sãnen a agãzlan anan alay pi zek wa nã lele, aday kã sãnen pã way sã tãra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nã, angama kutok anaw?»

'Am à zlak ikwen pi zek tu do manife anak

Mata 5.25-26

⁵⁷ Pã dãba anahan a wa, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kwanay a ki mben apan sã gãzlan alay pi zek wa anã way lele aya tã lelibay aya ta nga a kwanay a bay jiga nã, angamaw? ⁵⁸ Hinahibay, dowan a kã zlahak apak, aday kwanay pã cãved sa zla à man sã sariya mba nã, suwan 'am à zlak ikwen pi zek. Njiden zay à wulen a kwanay inde, à alay a kwanay pã cãved mba ata awan. Bina tã mungok anak ata tãke, dowan ata kã sak a dãzle iken à man su do sa ga sariya ahay nã, ti mak anan mungok aday do sa ga sariya i varan iken à alay inde anã suje ahay, ti tacak ayak iken à dangay. ⁵⁹ Nen apan ni jak: Hus pã ananak saa hamay anan way anahan a sa zlah anan apak ata bay cãna, ti mbèsakay ahay iken ù doh sã dangay ata wa bay jiga awan.»

Suwan sã mbədahan lœn ì ines d̄aw, kabay sã lize d̄aw?

13 À alay ata ite, dowan aya inde à man ata awan, ta jan à Yesu lãbara su do sã Galile ahay, ta wa: «Pilatu kã vãdak anan Galile ahay à alay a tinen apan ti gãdan dungo anã way anã Mbërom, aday mez a tinen kã japak tã mez sã way a ma gad dungo aya ata awan.»

² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kã jilen nã, do a ma vad ataya ta mac matanan nã, anga tinen do sa ga ines ahay zal a do sã Galile azar ataya d̄aw?

³ Nen apan ni jak ikwen nã, matanan bay, ãna kwanay hãna dukwen kã mbədihen anan lœn anã ines a kwanay ahay bay cãna, ki lizen kawa do ataya cite re.

⁴ Kabay do a kuro nga jãmaakan sa mac à Silowam, à alay a doh zãbor a sa mbazl patan ata nã, kã jilen tinen ta gak ines ahay zal do sã Urãsalima azar ataya fok d̄aw? ⁵ Nen apan ni jak ikwen nã, matanan bay re. Ëna kwanay hãna dukwen, kã mbədihen anan lœn anã ines a kwanay ahay bay ite nã, ki lizen dãnã kawa do ataya re.»

Jike sã buway sã wahay bay ata awan

⁶ Yesu a jan atan 'am sã jike a anan awan, a wa: «Dowan a inde a jule buway à guvo anahan, a nay saa bãnak ayak wa wan awan, ãna kã bãnak bay, anga kã wahak bay. ⁷ Dowan ata a jan anã do sa ga mer su way à guvo ata, a wa: "Hãna kã gak ava maakan, nen apan ni ta nay abay sã bãnak ayak wa wan sã buway anan, ãna nã njadak bay anga kã wahak bay. Suwan gad anan, bina winen apan i nãso anan guvo kãriya nã pa maw?" ⁸ Ëna dowan ata a jan nã: "Bahay su doh uno,

suwan mbèsak anan apan sã tã viya a anan kãrtæk aday, ni lan à cakay wa, ni pãkan bãrbor tuwwe nã, ⁹ izãne pac hinen ahay nã, i wahay kãmaw? Kak kã wahak bay re nã, aday kã gad anan kutok."»

Yesu a mbar anan uwar a inde pã luvon sa man uda awan

¹⁰ Pã luvon a inde nã, luvon sa man uda awan, aday Yesu winen apan i wazay ù doh sã wazay. ¹¹ À man ata awan, uwar a inde mã tãra à mëndak a ava kuro nga jãmaakan, anga setene sa gan. A mba apan sã tavay bay. A zla nã, mã kãrdèh a tuhha. ¹² Yesu a canan anã uwar ata cãna, a ngaman ahay, aday a jan, a wa: «Mazar, kã mbërak à atãra à mëndak anak wa!» ¹³ Cãna, a daf apan alay, kwayan'a uwar ata a tavay lele kutok, a hãran nga anã Mbërom.

¹⁴ Cãkãbay, way ata kã cãbak anan anã do sã lavan nga anã doh sã wazay ata, anga Yesu sa mbar anan uwar ata pã luvon sa man uda ata, ata awan. A jan anã do ahay kutok, a wa: «Luvon ahay inde mbërka sa ga mer su way ahay, ãna suwan kã nen ahay à luvon a mbërka ataya inde aday sa mbar, bina si pã luvon sa man uda aday bay.»

¹⁵ Yesu Ba Mëduwen a mbədahan apan, a wa: «Kwanay nã, do sã mbadèmbada ahay kãlãdãw? Pã luvon sa man uda nã, kã pãsiken sla a kwanay ahay, kabay zungo a kwanay ahay sa zla atan à man saa varan atan a'am bidãw? ¹⁶ Uwar a hãna anan nã, winen do sã zaav ana Ibãrahima. Fakalaw kã gak anan alay ava kuro nga jãmaakan nã, abay tãde sã pãsakay anan ahay à alay a Fakalaw wa pã luvon sa man uda itãbay kãlãdãw?»

¹⁷ 'Am ana Yesu a sã mbədahan atan apan ata a pãkan waray ì idẽ inde anã do manife anahan ataya fok. Ëna do azar ataya fok tã taslak mivel anga mer su way ana Yesu a sa ga lele ataya awan.

Jike sa wan sã bẽzan

Mata 13.31-32; Markus 4.30-32

¹⁸ Pã dãba anahan a wa asa, Yesu a wa: «Bahay a Mbërom a ga minje nã, ta maw? Aday ni ga anan minje hãna nã, ta maw? ¹⁹ Ta ga minje nã tã wan sã bẽzan. † Dowan a a gãba, a casl anan à guvo anahan, a hay ahay, a tãra dãdãzl si sã mëduwen awan, aday mävuhom ahay tã ndakay apan doh pã alay si sã anahan aya ata awan.»

Jike sã wudãh

Mata 13.33

²⁰ À dãba wa asa re, Yesu a ja, a wa: «Bahay a Mbërom ta ga minje nã ta ma asanaw? ²¹ Ta ga minje tã wudãh sã kwasay way ata awan. Uwar a ra mãnjøk, a gan anan, a pak pã nuko anahan gãsãdaf maakan. A lab anan nã, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

† Yesu a ga minje nã, ti sã sã àga tinen a inde kawa kemsire.

Jike sə məsudoh mə mbədec awan

Mata 7.13-14, 21-23

²² Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsəlima nà, a takas kon a azar aya, tə wulen su doh ahay. Aday winen apan i tətakan way anà do ahay.

²³ À alay ata kutok nà, dōwan a inde, a cəce panan, a wa: «Ba Məduwen, waka Mbərom i tam a nà, azar su do ahay əngal cəna coy dāw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: ²⁴ «Njəzlen pi zek sa zla à bahay a Mbərom inde tə məsudoh a mbədec a njulehwehwe ata awan. Nen ni jak ikwen, do ahay bayak awan, ti gan may sa zla uda awan, əna ti mba pi zek bay. ²⁵ Aday, alay a i nay, bahay su doh i slabak nà, i tacay anan məsudoh anahan kutok. Ata kwanay nà, kwanay uho mba. Matanan, ki dəzlen anan sə dəcan ayak anà məsudoh, ta sa ja nà: “Manay uho ite. Bahay su doh a manay, təban umo ayak wa ite.”

«Bahay su doh ata i mbədahak ikwen ahay apan ta sa ja nà: “Kwanay mayanaw, na san kwanay bay fok.”

²⁶ «Aday ki dizlen anan sa ja kutok: “Da pak way sa pa, da sak way fok tatə iken awan, aday kə wazak à wulen su doh a manay re.”

²⁷ «I mbədahak ikwen ahay apan hwiya ta sa ja nà: “Na jak ikwen lele, na ja nə kwanay mayanaw nà, na san bay jiga awan. Mbəsiken nen səfek. Zlen ayak à man uno wa, kwanay do sə huwan ahay.”

²⁸ «À alay ata kutok nà, ki cinen anan anà Ibərahima, Isiyaku tə Yakob, aday tu do maja'am a Mbərom ahay fok à bahay a Mbərom inde. Ata kwanay nà, ki yimen, ki rəcen slan, anga tə tacak pikwen uho. ²⁹ Do ahay ti halay ahay nga kwa pə daliyugo ahay wa fok, kwa ta sə wura wa fok. Ti nay pə kərtek a sa pa way à bahay a Mbərom inde. ³⁰ Sənen apan lele kutok, azar su do a ma lah aya pa 'am həna ata nà, ti naa təra do mədakwidok aya awan. Aday azar su do a mədakwidok ataya ite, ti naa təra do ma lah aya pa 'am cukutok.»

Asəder sə Urəsəlima ahay

Mata 23.37-39

³¹ À alay ata ite, Farisa aya inde, ta nay ahay pə cakay a Yesu, aday ta jan: «Zla way anak à man a anan wa, bina Hiridus a gan may sa vad iken.»

³² Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zlen ka si jen anà do sə wurwer a kawa wan ana ayah ata nà: Luvon sə biten ta sə sidew nə, nen apan ni razl apasay lelibay aya awan, ni mbar anan do sə dəvac ahay. Aday pə luvon maakan anahan a nà, ni ndav anan mer su way uno. ³³ Aya əna, sumor a ni pərahan azar anà cəved uno biten, sidew, aday anjahay sidew kərtek, bina a zla pi zek aday do maja'am a Mbərom à mac uho à man aya bay, sumor a nà, à Urəsəlima awan.

³⁴ «Hayaka Urəsəlima ahay! Kwanay do sə Urəsəlima ahay! Kə vaden anan do maja'am a Mbərom ahay, aday kə tiren anan do a Mbərom sə slənak ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sə halak ikwen nga anà kwanay do sə Urəsəlima ahay ù vo uno, kawa man njəkar sə halan nga anà wan ana-

han ahay à bərgaslay inde ata awan. Əna hwiya kə ngəmen bay re. ³⁵ Ihe, doh sə mazlab a Mbərom a kwanay i təra rəgay. Nen ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbərom à daf alay sə mazlab anahan pu do sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan. †”»

Yesu a mbar anan dōwan a inde pə luvon sa man uda awan

14 Pə luvon sa man uda a inde nà, bahay sə Farisa ahay a inde, a ngaman à Yesu saa pa way sa pa àga winen. Əna à man ata kutok nà, do a à man sa pa daf ataya, tə dəfan ide anà Yesu zuhhwe nə lele.

² Aday dōwan a inde à man ata awan, zek anahan a fok nà, ma tar a dəngəleffe, anga dəvac a gan, winen pa 'am a Yesu. ³ Yesu a cəce pə miter sə Tawrita tə Farisa mə ngamay ataya wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa mbar anan do dəvac a dāw, kabay cəved ibay dāw?»

⁴ Do ataya tətəte way a tinen, ta ngam sə mbədahan apan bay.

Coy Yesu a mbəda 'am pə dōwan a ata kutok, a mbar anan, aday a jan à zla way anahan.

⁵ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan ù do sa man ataya asa, a wa: «Kwanay nà, hinahibay wan anak kabay sla anak kə slahak à kurok inde kwa pə luvon sa man uda nà, ki zəbay anan ahay wa way anak kwayan'a bidaw?»

⁶ Tətəte way a tinen ta mbak apan sə mbədahan apan bay re.

Jike pa man sə njahay à man sə way sa pa

⁷ Natiya, à man ata kutok, Yesu a ca pu do a mə ngamay a ataya nə, ta ca nà, man sə njahay lele aya awan. Anga nan, a gan atan jike sa 'am a anan, a wa: ⁸ «Kak tə ngamak anak à azar uko sə gəba dalay nà, kà sa lah sə njahay à man lele inde bay, anga hinahibay à wulen su do a mə ngamay ataya inde nà, do sə zalay iken tə məduwen, i ga inde uda awan. ⁹ Ata, bahay su doh a sə ngamak ikwen ata, i nay pə cakay anak, i jak kutok: “Mbəsakan man sə njahay a anan anà dōwan a anan.” Ata nà, waray i gak sa zla saa njahay à man sə njahay a sə dəba ata inde bidaw? ¹⁰ Adəka bugol nà, kak tə ngamak anak à man a nà, kà sa njahay, à man sə njahay su do məduwen aya inde bay. Ata do sə ngamak ikwen ata kà sak a canak nà, i jak: “Car uno, hayak! Ka naa njahay à man a lele a anan inde.” Ata i varak mazlab lele pa 'am su do a mə ngamay a à azar uko ataya awan. ¹¹ Matana awan, kak dōwan a kə hərak anan nga i zek anahan nà, ti təra anan à məndak. Aday kak dōwan a kə mak anan nga anahan à məndak ite nà, ti həran nga nə lele.»

¹² Pə dəba anahan a wa nà, a jan anà dōwan a sə ngaman anà do ahay à azar uko àga winen ata kutok, a wa: «Ka sak a da way sa pa sə azar uko nà, kà saa ngaman apan anà car anak ahay, kabay mərak anak

† Ca pə Jabuura 118.26.

ahay, tu do anak ahay, aday anà do sə cakay su doh anak zliile aya ata bay. Anga tinen nà, ti naa ga azar uko pə luvon a inde, aday ti ngamak saa hamak anan uda awan. ¹³ Əna kak ka dak way sa pa sə azar uko nà, suwan ngaman apan anà do mətawak aya awan, anà do mə təra à məndak aya awan, tu do vədal aya awan, aday anà do huruf aya awan. ¹⁴ Natiya Mbərom i daf apak alay sə mazlab anahan, anga do ataya nà, ti mba apan sə hamak anan uda bay. Əna Mbərom i i hamak anan uda awan, pə luvon anahan saa slabakay anan ahay do didek aya à məke wa ata awan.»

Jike sə azar uko məduwen awan

Mata 22.1-10

¹⁵ Natiya kutok, dōwan a inde à wulen su do sa pa daf pə kərtek a tatə Yesu ataya, a sləne jike sa 'am ata cəna, a wa: «Ataslay mivəl i tərən anà do sa pa way sa pa anahan à bahay a Mbərom inde ata awan.»

¹⁶ Coy Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Dōwan a inde, a ga azar uko məduwen awan, a da way sa pa, aday a ngaman apan anà do ahay bayak awan. ¹⁷ Alay sa pa daf i sa sla kutok nà, a jan anà do si mer su way anahan, a wa: “Zla, ka sa jan anà do uno sə ngaman atan ataya nə, t̄a nay hənə kutok, anga way sa pa mə lavay zek a coy.”

¹⁸ «Əna do a mə ngamay ataya fok ta ma nga sa may 'am pi zek wa, ta sa ja: “Mi zlak ayak sabay.” Do ma-ma'am a a jan anà do maslan ata, a wa: “Nə sukumak guvo həniniye. Ni zla təktek saa cay apan aday, na gak kem, à sa cəbak bay ite.”

¹⁹ «Do hinen ite a wa: “Nə sukumak sla ahay kuro. Suwan n̄a sa cay pə mer su way a tinen aya aday. Na gak kem. À sa cəbak bay ite.”

²⁰ «Do hinen ite asa a wa: “Nen nə gəbay dalay həniniye, anga nan, ni mba apan sa zlak ayak hənə bay.”

²¹ «Natiya kutok, do maslan ata a ma agay à man ana bahay su doh anahan, a təkəren anan way ataya fok. Way ata a cəban anà bahay su doh ata kutok, a jan anà do maslan anahan ata, a wa: “Zlak ayak nə anga anga à man sə halay nga sə do ahay ahay tə mægəzləga cəved ahay à wulen su doh inde, aday ngaman ahay anà do mətawak aya awan, anà do mə təra à məndak aya awan, anà do huruf aya awan, aday tu do vədal aya təkə fok.”

²² «Do si mer su way ata a zla saa ngaman à do ataya awan. Anjahay capəpa nà, a may agay, a nay, a jan anà bahay su doh anahan nà: “Kawa iken su jo ata nà, nə ngamak anan ahay à do ataya awan, əna doh kə rahak fan bay. Man mə mbəsak a inde mba.”

²³ «Bahay su doh ata a jan anà do si mer su way anahan ata asa, a wa: “Zla pə cəved sə kibe ahay fok, à guvo ahay. K̄a jan anà dōwan aya iken saa tan atan à nga ataya fok nà, təktek t̄a nay ahay, anga aday doh uno à rah. ²⁴ Tə didek a nà, do a mə ngamay a mama'am ataya aday sə ngəmay ahay bay ata nà, ti naa tukom way sa pa uno sabay.”»

Cəved sə pərahan azar à Yesu

Mata 10.37-38

²⁵ Pə dəba anahan a wa, à alay a Yesu winen pə cəved mba ata nà, do ahay bayak a tinen apan ti pərahan azar. Coy, a ma ide à dəba, a jan atan, a wa:

²⁶ «Dōwan kə pərahak uno ahay azar, aday a nan sə təra njavar uno nà, à pəlay nen, zal bəbay anahan, zal may anahan, zal uwar anahan, zal gwaslay anahan ahay, zal mərak anahan ahay, aday zal zek anahan a təkede re! ²⁷ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan mə zləngad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kà slak sə təra njavar uno bay.

²⁸ «Matanan, kak dōwan inde à wulen a kwanay, a nan sa han doh məduwen a lele a nà, i njahay tun, sə bayak apan aday bidaw? I jan à nga anahan kutok: “Doh ata i sa ndav nà, i pa puno fok nə dala jugumaw?”, i san anan pi zek wa aday re ba? ²⁹ Bina, kà sak a pak a saray awan, aday doh ata kə ndəvak sa han sabay nə, do sə canan ataya nə ti mbasay apan bidaw? ³⁰ Do ataya ti ja nà: “Dōwan a hənə kə pəkak saray su doh, əna kà mbak pi zek sa ndav a wa sabay!”

³¹ «Matanan re, kak bahay a inde, a nan sa ga vərəm tə bahay su kon hinen nà, i njahay tun sə bayak apan aday bidaw? I ca apan do anahan ahay nə tinen mbulo kuroro nà, i sla pi zek sa ga vərəm tu do mbulo kwa kuro cew nà, i san anan pi zek wa aday re ba? ³² Kak bahay ata kà cak apan i sla pi zek saa ga vərəm tə dōwan ata tətibay cəna, i slan do maslan ahay pə cakay anà bahay a hinen ata, à alay a winen dərən mba, i man à vo ta sa man ayak 'am pi zek wa anga aday t̄a njad zay.

³³ «Natiya awan, kak dōwan kə mbəsakak anan way anahan ahay fok bay nà, i mba apan sə təra njavar uno bay re.»

Zətene aday a vad sabay ata awan

Mata 5.13; Markus 9.50

³⁴ Pə dəba anahan wa nà, a jan atan 'am sə jike asa, a wa: «Kə sənən apan zle, zətene nà, way lele awan. Əna aday kak zətene ata a vad sabay nà, ti man anan ahay avad anahan a hərbebe ata, awana mba anaw? Inde sabay. ³⁵ Zətene ata nà, kə tərak way kəriya awan, i təra way lele a anga yugo sabay, aday i təra way lele a kawa bərbor sabay re. Do ahay ti guce anan nə uho kəriya awan. Natiya kutok, sləmay inde pə dōwan a sə sləne 'am a anan nà, à sləne.»

Jike sə təman mə lize awan

Mata 18.12-14

¹⁵ Natiya, do sə cakal jangal ahay, pi zek tu do sə atahasl ahay bayak awan, tə halay nga à man a Yesu anga aday ti sləne 'am anahan aya awan. ² Anga nan, Farisa ahay tə Miter sə Tawrita ahay ta ma nga sa ja 'am à wulen a tinen a inde ngura ngura ngura, ta wa: «Dōwan a anan a təma aday do sə atahasl ahay t̄a pa way tə winen nà, angama aday anaw?»

³ Anga nan kutok, Yesu a gan atan jike sa 'am a anan, a wa:

⁴ «Izəne do inde à wulen a kwanay, aday təman anahan ahay inde səkat. Kwa à ga sə lize nə kərtek a dəp nà, i mbəsak azar sə təman a kwa kuro dəsudō nga dəsudō ataya à kibe, aday i zla saa pəlay anan ahay kərtek ata hus pa sa njadāy anan ahay re asanaw?

⁵ Aday, kə njadək anan ahay təman a kərtek ata nà, i dəfay a way anahan jap pə jugom, i may agay nə, tə ataslay mivel a kutok. ⁶ Kə dəzlek ahay agay nà, i ngaman ahay anà car anahan ahay, tu do sə cakay su doh anahan ahay, aday i jan atan: "Tasluko mivel, anga nə njadək anan ahay təman uno a sə lize ata awan."

⁷ «Natiya awan, həna, nen apan ni jak ikwen, kak do sə atahasl kərtek kə yimak pə ines anahan nà, ataslay mivel i ga inde à mburom bayak awan. Ataslay mivel ata i zalay ataslay mivel anga do ahay kwa kuro dəsudō nga dəsudō didek aya, aday ta gan may sa yam pə ines a tinen ahay bay ataya awan.»

Jike sə dala mə lize awan

⁸ Pə dəba wa a jan atan 'am sə jike hinen asa, a wa:

«Uwar a inde nà, karanga anahan ahay inde kuro, aday kak kərtek a kà sak a lize panan nà, i ga kəkə-maw? I han nə uko pə lalam anahan, aday i ca doh anahan ata fok ta sə faday anan lele. I pəlay bətek bətek hus pa sa njad anan dala anahan ata bidaw?

⁹ Kak kà sak a njad a dala anahan ata nə, i ngaman anà məndala anahan ahay tu do sə cakay su doh anahan ataya, i jan atan: "Tasluko mivel pə kərtek awan, anga nə njadək anan dala uno sə lize ata awan."

¹⁰ «Matanan re, ni jak ikwen, kak aday do kərtek kə yimak pə ines anahan ahay nà, maslay a Mbərom ahay ti taslay mivel anga winen re.»

Jike sa wan mə lize awan

¹¹ Yesu a ja asa, a wa: «Dowan a inde nà, wan anahan ahay inde cew. ¹² Wan zek cədwə ata a jan à bəban anahan, a wa: "Bəbay uno, vuro anan zlile uno nen saa njad à alay saa pa 'am anak azana ata awan." Aday dowan ata a gəzlan atan anan zlile anahan acəkan.

¹³ «Pə dəba wa mənəcək nà, wan a cədwə ata a halan nga anà way anahan ahay fok, a sukom a way, aday a zla way anahan pə daliyugo hinen dəren. À man ata nà, a lize anan zlile anahan ata fok ta sə gəsle anan pə way kəriya awan.

¹⁴ «Dala a ndav panan cəna, may a ga pə daliyugo ata tə mindel. Dəce sə way sa pa dukwen a dazlan saa gan kutok. ¹⁵ Anga nan, a zla saa ga mer su way àga do su kon ataya awan. Dowan ata a slan anan saa ba gadura ahay à kibe. ¹⁶ A pəlay abay sa pa way sa pa mbala ana gadura ahay ata awan, anga may a han apan, əna dowan a ngəman a bay.

¹⁷ «A dazlan sə jalay pə anjahay anahan à alay a winen àga bəbay anahan ata awan, a ja: "Do si mer su way a bəbay uno ahay dukwen, tinen apan ti pa way sa pa kawa sa nan atan, a mbəsak patan wa re, aday

nen adəka bugol ni mac ta may à man a anan nà, angamaw? ¹⁸ Suwan ni ma agay, aday ni i jan anà bəbay uno nà: Bəbay uno, na gak ines pa 'am a Mbərom, aday pa 'am anak re. ¹⁹ Na slak həna ki ca upo kawa nen wan si zek anak sabay, təra nen kawa do si mer su way anak kərtek awan." ²⁰ Natiya a slabak, a may agay kutok.

«Bəbay anahan a canan ayak dəren winen apan i nay ahay cəna, a gan ahay i zek wa. A haw apan, a ban anan həmbok pi zek. ²¹ Wan ata a jan à bəbay anahan kutok, a wa: "Bəbay uno, na gak ines pa 'am à Mbərom, aday pa 'am anak re. Na slak həna kà ca upo kawa nen wan si zek anak sabay."

²² «Əna bəbay anahan ata a jan ù do si mer su way anahan ahay, a wa: "Kagasl, gəben uno ahay zana lele aya awan, pəken anan pi zek. Dəfen anan wurdek à alay inde, aday pəken anan təkarak à saray inde.

²³ Pəsiken ahay guson sa sla ma har a lele ata awan, wasluko, duko, aday puko tə ataslay mivel awan. ²⁴ Anga abay wan uno a anan nà, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna nə njadək a way uno." Tə dazlan sa ga azar uko tə ataslay mivel awan.

²⁵ «À alay a tinen apan ti ga azar uko agay ata nà, wan a dowan ata zek məduwen a, winen à guvo. Winen apan i may à guvo wa mba aday i dəzley ahay agay bəse nà, a sləne do ahay tinen apan ti ga ara tə agərav awan. ²⁶ A ngaman ù do si mer su way a bəban anahan ahay kərtek, a cəce panan ləbara awan.

²⁷ Dowan ata a mbədahan apan, a wa: "Mərak anak kà mak agay, aday bəbay a kwanay a vad guson sa sla, anga kə njadək anan winen inde zay."

²⁸ «Wan a zek məduwen ata a ngam sa zla ù doh sabay. A cəban, a ga mivel. Bəbay anahan a nay uho saa dəbukok anan ayak ù doh. ²⁹ Əna a mbədahan apan anà bəbay anahan, a wa: "Ngatay, bəbay uno. Ava bayan awan, nen apan ni gak mer su way nə lele mənəcəna sa gak isew. Na taa dəfak apan re, aday tə winen ata təke dukwen, kula kə varak uno kwa wan sə awak zləkətev a anaya anga sa ga anan azar uko tə məndala uno ahay bay re. ³⁰ Aday wan anak kə lizek anan dala anak tə uwar sa jan uho ahay. Həna a may ahay agay nə kə vədək anan guson sa sla anga winen asa re!"

³¹ «Bəbay anahan a jan: "Wan uno, iken nà, iken inde ti nen a hwiya asanaw? Abay way uno ahay fok nà, ananak a bidaw? ³² Sumor a nà, dī ga azar uko tə ataslay mivel awan, anga mərak anak a anan nà, kə tərak kawa ma mac awan, aday həna winen inde tə sifa awan. Kə lizek coy, əna də njadək anan."»

Jike pu do sa ga mer su way tə wurwer awan

16 Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Dowan a inde nà, winen zlile awan, aday dukwen do inde kərtek sə lavan nga anà do si mer su way anahan ahay re. Əna do ahay ta ma 'am pə dowan ata à man a bahay su doh anahan ta

sa ja nà: "Do si mer su way anak a anan winen apan i nes anan dala anak kəriya awan."

² «Bahay su doh ata a sləne 'am ata cəna, a ngaman anà dōwan ata kwayan'a, aday a jan, a wa: "Nə slənek do ahay ta mak apak 'am. Duko anan mer su way anak iken a sa ga anan tē zliile uno nen sē mbakak anan ata awan, bina iken ki tēra do si mer su way uno sabay."

³ «Do si mer su way ata a ma nga sē jalay kutok, a wa: "Aday hēna jiga nà, ni ga nə kəməw? Bahay su doh uno kə larak nen i mer su way anahan wa re. Bənuکو jœ, ni mba apan bay, aday ni dubok way pə do ahay wa, wita dukwen waray re. Pa ga hēna jiga nà, kəma kutok anaw, zek uno? ⁴ Iyo, hēna nə njadək anan nga sa 'am a nen saa ga ata kutok. Aday kwa bahay su doh uno kə larak nen i mer su way anahan wa dukwen, do ahay ti tēma nen āga tinen re."

⁵ «A ngaman ahay anà do sē tēma gudire pə bahay su doh anahan ataya wa kərtek kərtek fok. A cəce pu do mama'am a wa, a wa: "Gudire ana bahay su doh uno inde apak nə jugumaw?"

⁶ «Dowan ata a mbədahan apan, a wa: "Gudire sē amar ana bahay su doh anak inde upo, gungwan səkət."

«Do si mer su way ata a jan, a wa: "Ihe, tēma dərəwel sē gudire anak hēna kwayan'a. Njahay aday vindey apan nà, gungwan sē amar kwa kuro dāra bina səkət sabay."

⁷ «A jan anà do hinen asa, a wa: "Aday iken, gudire ana bahay su doh uno inde apak nə juguma ite anaw?"

«A mbədahan apan, a wa: "Gudire sa ndaw anahan inde upo buho səkət dāra."

«Do si mer su way ata a jan nà: "Ihe, gəba dərəwel sē gudire anak kagasl, aday vindey ahay apan nə gudire sa ndaw ata nà, buho səkət fudo."

⁸ «Bahay su doh anahan ata kə varak anan zlangar anà do si mer su way anahan ata awan, anga dōwan ata kə gak mer su way sē wurwer à wulen a tinen inde. Anga do sē daliyugo a anan aya nà, tē zalay do sē ide jiyjay ahay ta sa ga mer su way sē wurwer.

⁹ «Natiya, nen apan ni jak ikwen, kwanay nà, bənen car tē do ahay tē zliile sē daliyugo a anan aday bidaw? Ata, zliile sē daliyugo a kə sak a ndav pikwen wa nà, Mbərom i tēma kwanay pə cakay anahan a sē coy kutok.

¹⁰ «Kak dōwan aday kə mbak apan sa gan nga anà way bayak a bay ata tē cəved a nà, kwa way bayak a dukwen i mba apan sa gan nga tē cəved a re. Aday kak dōwan a a mba apan sa gan nga anà way bayak a bay ata tətibay nà, kwa way bayak a dukwen i mba apan sa gan nga tətibay re. ¹¹ Matanan, kak abay ki mben apan sa gan nga anà zliile sē daliyugo a anan tətibay nà, waya saa mbakak ikwen anan zliile dīdek a aday ki gen anan nga anaw? ¹² Kak aday abay ki mben apan sa gan nga anà zliile su do hinen ahay tətibay nà, waya sa varak ikwen mbala ana kwanay a saa lavay ata mba asa anaw?»

Atə Mbərom tē dala

Mata 6.24

¹³ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anà bahay su doh ahay cew nà, ibay. Anga kə pəlak anan do kərtek a lele nà, i nan ide anà dōwan hinen ata awan. Kabay, tē njahak tu do kərtek a lele gerger cəna, i kədəy anan dōwan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anà Mbərom aday sē pəlay dala, cew maya dukwen, i ga zek bay re.»

Atə Yesu tē Farisa ahay

Mata 11.12-13, 5.31-32; Markus 10.11-12

¹⁴ Farisa aya inde à man ata tē sləne 'am a Yesu ma ja ataya fok nà, ta ma nga sē mbasay apan anga tinen a aday nà, tē pəlay zliile tē mindel.

¹⁵ Anga nan, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay aday nà, ki gen anan may, do ahay ta ca pikwen nə, kawa do lele aya awan. Əna cəkəbay Mbərom nà, a san way sē mivél a kwanay aya zle. Bina way aday do ahay tē həran nga ata nà, Mbərom a ca pə way ata ite nə, kawa way ma ga mənjadək awan. ¹⁶ Kwakwa ata nà, do ahay tē pərahan azar anà Mbərom nə ta sē dəfan apan ana Tawrita a Musa tē deftere ana do maja'am a Mbərom ahay. Əna a bənay ahay kwa pə ana Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata wa nà, do ahay tinen apan ti dəkay anan ləbara sē bahay a Mbərom mugom awan. Natiya kuwaya kə gak anan may sē ndərboc uda zek, anga sē dəzle a uda awan. ¹⁷ Aya əna, Tawrita a Musa nə lele hwiya. Andav a daliyugo tē bagəbaga mburom nà, wita way ma da 'am a bugol bay. Ma da 'am a adəka nà, sē lize a wa alfabe kərtek à Tawrita a Musa wa, i ga zek bay.

¹⁸ «Matanan re, kuwaya kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen nà, wita kə gak mədigwed. Dowan kə gəbak uwar a ma razl a ata dukwen, winen kə gak mədigwed ite re.»

Atə Lazarus tē dōwan a inde zliile awan

¹⁹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a jan atan, a wa: «Dowan a inde nà, winen zliile awan. Zana anahan a sa pak pi zek təkede nà, lele awan, aday sē dala bayak a re. Pə luvon, pə luvon fok nà, winen mən jahay a nə, à barbarar inde. ²⁰ Dowan a inde ite, tē ngaman Lazarus, winen mətawak awan. A taa nahay nə pə məsudoh a dōwan ata awan, aday zek anahan a dukwen, mbəlak a dəkdek. ²¹ A gan may sa pa way sa pa sē pəpasay pə dōwan a zliile ata wa ata awan. Kəla ahay dukwen, ta nay ahay sē ndəlkeđ anan mbəlak a anahan a ataya awan.

²² «Natiya kutok, dōwan mətawak ata a mac, aday maslay a Mbərom ahay tē gəbak anan ayak à man ana Ibərahima, pə cakay a Mbərom. Do sē zliile ata dukwen a mac ite re, aday ta la anan à məkə. ²³ À man ata kutok nà, dōwan a zliile ata, winen apan i ga dəcə bayak awan. A ca ide à mburom, a canan ayak anà Ibərahima tē Lazarus, tinen miya awan, dəren. ²⁴ A zlah pi zek, a

wa: "Ibərəhima! Kem, nà gak ì zek wa ite! Amboh, slan Lazarus, à tar wan sə alay anahan à a'am inde, aday i naa təlo pə miresl aday ū go ziyya ite. Bina nen apan ni ga dəcə ū uko a anan inde tə mindel."

²⁵ «Ibərəhima a mbədahan ahay apan ite, a wa: "Matanan, wan uno. Əna ənga, bayak pə anjahay anak à alay iken tə sifa mba ata aday. Iken nà, kə njahak à barbarar a inde, aday Lazarus nà, kà gak dəcə bayak awan. Həna ite nà, winen, winen apan i man uda à man a anan, aday iken ite dukwen, ki ga dəcə kutok. ²⁶ Tə winen ata təkə dukwen, cəved inde aday do a manay i dəzlek ayak à man a kwanay nà, ibay, kabay do a kwanay i nay à man a manay dukwen, i ga zek bay re. Anga məkə inde sololo à wulen a nukò."

²⁷ «Dowan ata a mbədahan apan asa: "Amboh, Ibərəhima! Kem, slan Lazarus àga bəbay uno ite. ²⁸ Anga mərək uno aya inde dāra nà, u no Lazarus à sa təkəren atan 'am à sləmay ite, anga aday t̄a sa nay à man sə dəcə uno a anan inde sabay ite."

²⁹ «Ibərəhima a mbədahan apan asa, a wa: "Tawrita a Musa tə deftere ana do maja'am a Mbərom ahay inde asənə, mərək anak ataya t̄ə dəfan atan apan bidaw?"

³⁰ «Dowan ata a jan asa, a wa: "A'ay! Ibərəhima, bəbay uno, wuna! Əna, hinahibay do sə məkə kà zlak patan dezl nà, ti yam pə ines a tinen ahay tə didek awan."

³¹ «Ibərəhima a jan, a wa: "Matanan. Əna kak mərək anak ataya tə slənek anan anan 'am a Musa tu do maja'am a Mbərom ataya bay cəna, kwa do sə məkə a à zla təkede nà, ti slənen a bay re."»

'Am sə pəse ines ahay

Mata 18.6-7, 21-22; Markus 9.42

17 Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Hwiya way ahay inde, tinen apan ti zla anan do zənzen a ì ines ahay inde. Aya əna, dəcə i tərən anà do sa njak anan do ahay aday t̄a ga ines ataya awan.

² Natiya, ata pə dōwan a sa njak anan do ahay ata nà, suwan pə winen t̄ə banan van à dūngo, aday t̄ə larak anan ayak à bəlay inde. Bina, do aday winen apan i njak do ahay matanan ata nà, Mbərom i ga anan alay tə dōwan ata zal pa sa lar anan à bəlay inde ata wa.

³ Matanan, liven anà zek a kwanay ahay lele.

«Aday, kak mərək anak inde, kà gak ines nà, suwan dakan anan tə təpa təpa awan. Winen ite kə təmahak, kə mbəsakak anan ines anahan ata nà, pəsen anan.

⁴ Kwa abay à ga winen apan i gak ines pə luvon kərtek a saray cuwbe, aday winen apan i nay ahay à man anak dukwen saray cuwbe ta sa ja nə "Amboh, nə yi-mak pə ines uno!" nà, iken dukwen, pəsen anan acəkan ite re.»

Ađaf nga pə Yesu

⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa nà, do maslan a Yesu ataya ta jan nà: «Ba Məduwen, man umo zek aday ađaf nga a manay pə Mbərom à zəga ite!»

⁶ Bahay a tinen ata a mbədahan atan apan nà: «Kwa ađaf nga a kwanay à ga inde nə mənjoek, kawa wan sə

bəzan mənjoek nà, ki mben apan sa jan anà dədazl sə ngəvəray: "Ndaha à man a anan wa, aday ka saa njahay à bəlay inde!" dukwen, i bənək ikwen à 'am wa re.»

Do si mer su way lele awan

⁷ Yesu a ja asa, a wa: «Hinahibay dōwan a kwanay kərtek a, aday do si mer su way anahan inde, winen apan i ga mer su way à kibe, kabay winen apan i bal təman ahay. Kà mak ahay à kibe wa nà, bahay su doh anahan i jan: "Hayak ahay, pa daf!" kwayan'a dāw? ⁸ I jan adəka bugol nà: "Do ahay way sa pa, mbədahan anà zana, aday kà naa vuro way sa pa tə way sa sa aya awan." Aday i jan: "Iken, ki naa pa nà, pə dəba anahan a wa!" bidaw? ⁹ Kwanay kə jilen nà, i gan suse anà do si mer su way anahan ata anga kà gak anan mer su way ataya dāw?

¹⁰ «Kwanay a dukwen matanan re. Ka sak i gen anan mer su way mbala a Mbərom sa jak ikwen: "Gen anan!" ataya nà, jen adəka nà: "Manay nà, do sa ga mer su way anak ahay ca. Ma ga nə mer su way mbala ana manay a saa ga ata awan."»

Yesu a mbar anan do mə dugwad aya inde kuro

¹¹ Natiya, à alay a Yesu winen apan i zla à Urəsəlima nà, a zla tə wulen ana daliyugo sə Samariya tə Galile.

¹² A sa jəka i dəzle à wulen su doh a inde nà, tə zlangay tə dōwan aya inde kuro, mə dugwad aya awan. Tə tavay zad, ¹³ aday ta jay 'am tə məgalak awan, ta wa: «Amboh Yesu, bahay a manay, m̄a gak ì zek wa ite!»

¹⁴ Yesu a canan atan ayak ite cəna, a jan atan, a wa: «Zlen, aday ka si ken anan anan zek a kwanay anà do sə gədan dūngo anà way ahay anga Mbərom.» À alay a tinen apan ti zla à man ana do sə gədan dūngo à way ahay ataya kutok nà, tinen a fok tə mbərak.

¹⁵ Əna do a kərtek à wulen a tinen ata wa, a ca apan kə mbərak ata nà, pəlasl, a ma pə dəba à man a Yesu, a dazlan sə həran nga anà Mbərom tə məgalak awan.

¹⁶ A dəzley ahay à man a Yesu cəna, a dukwen gərmec ta sə rihe nga ū vo, a ngəran kutok. Dowan ata nà, winen Samariya ahay.

¹⁷ Yesu a cəce kutok, a wa: «Na wa, do a kuro ataya fok nà, tə mbərak re ba? Aday azar su do a dəsudə ataya nà, tinen aha kəlanaw? ¹⁸ Dowan sə jalay apan aday sa naa ngəran anà Mbərom nà, ibay, si mədurlon a anan taayak kəladaw?» ¹⁹ Pə dəba wa kutok, a jan anà dōwan ata awan: «Slabak, zla way anak. Mbərom kə mbərak iken anga kə dəfak upo nga.»

Yesu i sa may ahay nà, ma i təra aday anaw?

Mata 24.23-28, 37-41

²⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok Farisa ahay tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Bahay a Mbərom a i sa slay ahay nà, siwaw?»

Winen a mbədahan atan apan, a wa: «Bahay a Mbərom a i slay ahay aday nà, dōwan i canan tə ide bay. ²¹ Dowan i mba apan sa jəka: "Bahay a Mbərom nə winen həna" kabay "Winen tiya" bay re. Əna, sənən

apan lele, bahay a Mbərom nà, winen à mível a kwanay aya inde adəka coy.»

²² Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Alay a inde i slay ahay, aday ki gen anan may sə cinen uno apan way sə luvon kərtek à wulen a kwanay inde. Əna i ga pikwen zek bay re.

²³ Ti naa jak ikwen asa: “Almasihu nə winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kà sa ngəmen sa zla à man ataya bay. ²⁴ Anga nen, Wan su ‘Do, ni may ahay nà, kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, aday do ahay fok ta san apan zle ata awan. ²⁵ Əna way ata i saa təra nà, nen Wan su ‘Do ni ga dəcə bayak awan, aday do a sə wuswes anan aya dukwen, ti ngam nen bay re.

²⁶ «À alay a Wan su ‘Do i may nà, way ahay ti təra nə kawa sə təra à alay ana Nuhu ata re. ¹²⁷ À alay ata nà, do ahay tinen apan ti taslay mível sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, sə gəba uwar ahay, aday sa var a dəna a tinen ahay à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. Pə dəba anahan a wa cəna, iven sukwat ahay ngəv ngəv kutok, pa rah anan daliyugo nə fadada, pa lize anan do ataya fok.

²⁸ «Aday asa, ni i may ahay nà, i ga nə kawa way sə təra à alay ana Ludu ata awan. À alay ata nà, do ahay tinen apan ti pa way, ti sa way ahay, tinen apan ti sukum anan way tə way a tinen ahay, aday tinen apan ti sukum uda re, tinen apan ti casl guvo ahay, aday tinen apan ti han doh ahay re. ²⁹ Aday, pə luvon ana Ludu sa nay way anahan à Sodoma wa ata nà, uko pi zek tə mətətək sə uko awan, tə pəkay ahay à mburom wa, dənam lize anan do ataya fok re. ^{†30} Aday pə luvon uno nen Wan su ‘Do saa may ahay ata nà, way ahay ti təra matanan. ‘Dowan saa san pi zek nà, ibay re.

³¹ «Əna pə luvon ata kutok nà, do aday winen pa nga su doh dukwen à dazay, à haw, əna à sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. ‘Dowan a winen à guvo dukwen, à saa nay ahay agay bay re. ³² Ənga, bayiken pə way a uwar a Ludu sa ga ata aday. ^{‡33} Matanan, dōwan a kà gak anan may sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan. Aday do sə lize anan sifa anahan nà, i tam anan adəka bugol.

³⁴ «Nen nà, ni jak ikwen anan acəkan: Pə luvon ata nà, kwa do ahay cew mə nahay a pə lala kərtek a dəp nà, do kərtek a nà, ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan. ³⁵ Kwa uwar ahay cew tinen apan ti gan pə kərtek a dəp nà, do kərtek a nà, ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan. [³⁶ Kabay do ahay cew tinen à guvo kərtek a inde dəp nà, do kərtek a nə ti gəba anan, aday do hinen nə ti mbəsak anan.]»

³⁷ Njavar anahan ahay tə cəce panan kutok, ta wa: «Ba Məduwen, way ata i sa ga zek jiya nà, ahaw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «À man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.»

Jike pə mədukway sə uwar a inde tə bahay

18 Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am a anan anà njavar anahan ahay, anga aday tã sa ya nga sa gan amboh anà Mbərom bay. ² A jan atan kutok, a wa:

«À wulen su doh a inde nà, bahay sa man ata nə a jə-jaran anà Mbərom bay jiga awan, aday a təma 'am a dōwan itəbay fok re. ³ Mədukway sə uwar a inde à wulen su doh ata ite, a taa nay ahay cuhcəh à ga bahay ata awan, a jan anà bahay ata nà: “Amboh, go anan sariya uno inde à wulen a manay tu do manide uno ite.” ⁴ Əna hwiya bahay ata a ngam sa gan anan sariya anà uwar ata bay, hus sariya anahan ata kə njahak bayak awan.

«Coy, bahay ata a jalay à mível anahan inde, a wa: “Kwa abay nə jə-jaran à Mbərom bay, kwa nə təma 'am su do bay təkede nà, ⁵ suwan ni gan anan sariya anahan a anan. Bina mədukway sə uwar a anan winen apan i taa wuse nga ta sa nay ahay à ga nen sidew sidew anga 'am sə sariya anahan a anan.”»

⁶ Pə dəba anahan a wa kutok nà, Bahay Yesu a jan atan asa, a wa: «Ənga, jilen pə way a bahay a sa ga ata lele aday! ⁷ Kwanay kə sənən apan ite bay daw? Matanan, Mbərom bugol nà, i man zek anà do anahan sa taa gan amboh luvon tə ipec ataya re bidaw? I ga apan munok bay asanaw? ⁸ Nen apan ni jak ikwen anan həna: Mbərom i man zek anà do anahan ataya bəse. Aya əna, nen, Wan su ‘Do ni saa may ahay pə daliyugo nà, ni tan ahay à nga anà do sa daf upo nga ahay dəp daw?»

Jike pə Farisa inde, tu do sa cakal jangal

⁹ Natiya, do azar aya inde à man ata, tinen tə jalay nà, tinen do didek aya awan. Aday tə kədey anan do azar aya re. Anga nan, Yesu a gan atan jike miza asa, a wa:

¹⁰ «‘Dowan aya inde cew ta zla ù doh sə mazlab a Mbərom saa ga amboh. ‘Dowan a kərtek a nà, Farisa ahay, aday do hinen ite nà, winen do sə cakal jangal.

¹¹ «Farisa ata a tavay, a ga amboh à mível anahan inde, a wa: “Mbərom, suse anak anga nen nà, do mi nes a kawa do azar aya ite bay. Aday nen dukwen kawa do sə cakal jangal a anan ite bay re. Nen do sə akar bay, na ga mədigwed bay, aday nen huwan a bay re. ¹² Na ga sumaya pə lumo fok nə, saray cew. Nə njadak way cəna, à kuro wa fok nà, nə varak anan kərtek awan.”

¹³ «Do sə cakal jangal ata ite, a tavay dəren, a nan sa ca ide à mburom bay fok. A ma nga sə jalay mərava si zek anahan [†], a wa: “Mbərom, amboh. Nà gak i zek wa ite, anga nen nà, do sə atahasl.”»

¹⁴ Natiya, Yesu a ndav anan kutok, a wa: «Sa zla agay didek a pa 'am a Mbərom a nà, do sə cakal jangal ata awan, bina Farisa ata bay. Anga dōwan kə hərak anan

† Ca pə Laataanooji 6.5-12, 7.6-23. †† Ca pə Laataanooji 19.24-25. ‡ Ca pə Laataanooji 19.26.

†† ‘Dowan ata a dəcan à mbac anahan. Ata à ga tinen, a nan sa ja nà, kə jalay mərava si zek anak.

nga ì zek nà, Mbərom i man anan nga anahan à mən-dak. Aday dowan kà mak anan nga anahan à məndak ite nà, Mbərom i həran nga adəka.»

Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay

Mata 19.13-15; Markus 10.13-16

¹⁵ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, do ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anà Yesu, anga aday â daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan do ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gafan 'am anà do ataya awan.

¹⁶ Yesu a ngaman ahay anà gwaslay ahay pə cakay anahan, aday a jan anà njavar anahan ataya ite, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kə gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a adəka nà, anà do sa ga minje tə tinen anaya ata awan. ¹⁷ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kuwaya kə təmahak Mbərom bahay anahan kawa wan cədew bay nà, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

Bahay a inde zlile awan

Mata 19.16-30; Markus 10.17-31

¹⁸ Pə dəba anahan a wa nà, bahay a inde a cəce pə Yesu wa, a wa: «Miter, lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁹ Yesu ite a mbədahan apan, a wa: «Ka wa nen lele a nà, angamaw? Dowan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek. ²⁰ Na wa, ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Kà ga mədigwed bay, kà vad nga su do bay, kà ga akar bay, kà gad mungwalay pu do bay, dəfan apan anà atə bəbay anak tə may anak. †»

²¹ Dowan ata a mbədahan apan kutok, a wa: «'Am ataya fok nà, nə bənak atan lele, kwa à alay a nen cədew a mba.»

²² Yesu a sləne 'am a dowan ata cəna, a jan nà: «Tə winen ata təkə nà, way inde kərtek kə mbədəkək panak re: Zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday kə gəzlan anan dala a anà do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²³ Əna dowan ata a sləne anan 'am a Yesu ata cəna, a cəban, anga winen zlile awan.

²⁴ Yesu a zəzor anan dowan ata lele nà, a wa: «Ma dan 'am awan anà do zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde. ²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndər-mad tə məke sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, do sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

²⁶ Do sə sləne 'am anahan a sa ja matanan ataya nà, ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pu do zənzen a nà, i ga zek bay, əna pə Mbərom nà, way ahay fok a ga zek ca.»

²⁸ Pə dəba anahan a wa nà, Piyer a jan ite, a wa: «Aday manay həna nà, mə mbəsakak anan way a man-ay ahay fok sə pərahak azar asanaw?»

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Do aday kə mbəsakak anan doh anahan, kabay dalay anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay do anahan ahay, kabay gwaslay anahan ahay anga bahay a Mbərom ata nà, ³⁰ kwayan'a həna, i naa njad anan uda way anahan ataya bayak awan, zal panan adəka. Aday i njad anan uda way anahan ahay cəna coy bay re. Azanan, pə uho saa nay ata nà, i naa njad nà, sifa sa ndav bay ata pa 'am re.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Mata 20.17-19; Markus 10.32-34

³¹ Natiya, Yesu a ngaman anà do maslan anahan a kuro nga cew ataya demdəm kəcah à wulen sə do ahay wa, a jan atan nà: «Ihe, pəken sləmay pa 'am a anan aday. Sənən anan həna, mənuko apan di zla à Urəsalima. À man ata kutok nà, way ana do maja'am a Mbərom ahay sə vinde pi nen, Wan su Do, ataya fok i i ga zek kutok. ³² Ti varan nen à alay inde anà do sə pəra ahay. Tinen ti mbasay upo, ti ro mindel, ti cəre upo mənə, ³³ ti ndabay nen, aday ti i vad nen kutok. Əna cəkəbay aday, pə luvon maakan anahan a nà, ni i slabakay ahay way uno à məke wa.»

³⁴ 'Am anahan a sa jan ù do maslan anahan ataya nà, tinen tə sənək anan 'am ata bay jiga awan. Pə tinen nà, 'am ata mi der a mba, anga 'am ata a nan sa ja nə maw nà, tə sənək a bay re.

Yesu a mbar anan hufof a inde à Yeriko

Mata 20.29-34; Markus 10.46-52

³⁵ Natiya, à alay a Yesu winen apan i dəzle à wulen su doh sə Yeriko bəse coy nà, hufof a inde mə njahay a pə cakay cəved, winen apan i dubok way pə do ahay wa. ³⁶ Dowan a hufof ata a sləne nə do ahay tinen apan ti zla tə cəved ata nà, a cəce patan wa, ləbara awan. ³⁷ Do ataya ta jan nà: «Yesu do sə Nazaratu, winen apan i zla tə cəved a anan.»

³⁸ A sləne 'am ata cəna, a zlah pi zek, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, nà gak ì zek wa ite!»

³⁹ Do mə lahay a pa 'am a Yesu pə cəved ataya ta ma nga sə gafan 'am, ta jan nə: «Tacay 'am. Njahay tete.»

Əna hwiya dowan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay. A ma nga sə zakay anan azlah tə məgalak a bugol, a wa: «Amboh, wan a Dawuda, nà gak ì zek wa ite!»

⁴⁰ Yesu a sləne 'am anahan ata nà, a tavay jek, a jan ù do ataya nə: «Ənga, bənen anan ahay alay à man uno a aday.» Tə bənan ahay alay à man a Yesu awan. A dəzley pə cakay anahan a nà, Yesu a cəce panan kutok, a jan: ⁴¹ «A nak nà gak nə maw?»

† Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, u no, təbo anan ide uno ahay ite!»

⁴² Yesu a jan: «Kə mbərak coy! Ka mbar nà, anga kə dəfak upo nga ata awan.»

⁴³ Kwayan'a, ngurret ide anahan ahay tə təkək acəkan. Winen ite gədek sə pərahan azar anà Yesu. A dazlan sə həran nga anà Mbərom, aday do sə canan anà way ata fok, ta ma nga sə həran nga anà Mbərom ite re.

Atə Yesu tə Zakayus

19 Natiya kutok, Yesu a dəzle à Yeriko, aday winen apan i zla tə wulen su doh ata awan.

² Dowan a inde à wulen su doh ata, tə ngaman Zakayus, winen zlıle awan, aday winen bahay su do sə cakal jangal ahay. ³ A gan may sə canan anà Yesu ite, əna a mba apan sə canan bay, anga do ahay inde bayak awan, aday dukwen winen do betele a re. ⁴ A haw pa 'am, a ján ì sé sə ngəvəray inde, anga aday à canan à Yesu, bina Yesu winen apan i zla tə cəved sa man ata awan.

⁵ Yesu a dəzle ù vo sə ngəvəray ata nà, a cak ayak uda ide, aday a canan ayak anà Zakayus. A jan ayak, a wa: «Zakayus, dazay ahay kagasl bəse. Bina, biten nà, ni zla àga iken, nen nə mbəlok anak awan.»

⁶ Zakayus a sləne 'am ata cəna, a dazay ahay ì sé ata wa kwayan'a, ta zla tə Yesu àga winen awan, a təma anan Yesu tə ataslay mivəl awan.

⁷ Do ataya fok tə canan anà Yesu sa zla àga Zakayus ata nà, a cəban atan. Anga nan ta ma nga sə gədan azar, ta wa: «A zla àga do sə atahasl a anan jiga nə ləbara maw?»

⁸ Natiya kutok, Zakayus a tavay pa 'am a Yesu, a jan: «Miter, nen nà, ni gəzla anan zlıle uno wurasl ì zek wa, aday ni varan anan əngal awan, anà do mətawak aya awan. Aday asa, kak way su do inde nə ngəzərak panan tə danakay dukwen, ni man anan uda məcapar fudo.»

⁹ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Biten a anan nà, zay a Mbərom kə tərək à gulom su doh a anan, bina Mbərom kə təkək iken. Iken a dukwen, zahav ana Ibərahima guzgwəz a re asanaw? ¹⁰ Anga, nen Wan su Do, na nay ahay nà, sə pəlay do mə lize aya awan, aday sa tam atan.»

Jike su do si mer su way ahay

Mata 25.14-30

¹¹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike sa 'am anà do sa pak sləmay pa 'am anahan ataya awan. Anga tinen tə bayak nà, Yesu i saa dəzle à Urəsəlīma nə, bahay a Mbərom i i kay zek uho kutok. ¹² Anga nan a jan atan, a wa:

«Dowan a inde nà, winen ngəlaw awan, a slabak sa zla pə daliyugo dərən awan, anga aday ti i dəfay anan ahay bahay a pu do anahan ahay, aday i may agay. ¹³ À alay a winen apan i ra zek sa zla nà, a ngaman anà do si mer su way anahan azar aya kuro, aday a gəzlan atan dala sə mbəda anan alay anà tinen a fok. A varan

anà kuwaya fok dala sə gura kərtek. A jan atan nà: «Mbədihən anan alay, hus pə luvon uno saa may ahay ata awan.»

¹⁴ «Pə dəba anahan a wa nà, do a sə wulen su doh anahan ataya tə sləne sa jəka winen kə zlak pə daliyugo dərən a aday ti dəfay anan ahay bahay pa nga a tinen ata nà, a cəban atan anga tə pəlay anan bay. Anga nan ta slan do ahay à dəba anahan wa saa jan anà do sa man ataya nà: «A nan umo dowan ata à njahay bahay a pa nga a manay bay.»

¹⁵ «Tə winen ata təkə dukwen hwiya tə dəfak anan ahay bahay a pa nga a tinen təkək. Winen a may ahay agay kutok. A ngaman anà do anahan a winen sə gəzlan atan dala ataya fok, aday a nan sa san, ta ga nə ma tə dala anahan a sə gəzlan atan ata anaw.

¹⁶ «Do mama'am awan, a nay ahay, a jan: «Bahay uno, iken kə vuro nə dala sə gura kərtektəkke. Əna dala anak kə wahak ahay apan kuro, uwec wa may sə dala a re.»

¹⁷ «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: «Ka gak mer su way lele tə way bayak a bay awan. Anga nan, həna ni dəf iken bahay awan, aday ki lavan nga anà wulen su doh ahay kuro.»

¹⁸ «Do mə slala cew awan, a nay ahay ite, a jan: «Bahay uno, iken kə vuro dala sə gura nə kərtektəkke, əna dala anak kə wahak ahay apan dāra, uwec wa may sə dala a re.»

¹⁹ «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: «Iken dukwen ka gak mer su way lele a re. Nə dəfak iken bahay awan, ki lavan nga anà wulen su doh ahay dāra ite.»

²⁰ «Do hinen a nay ahay ite asa, a jan anà bahay ata, a wa: «Bahay uno, dala anak həna, nə ndakak apan man a zana inde. ²¹ Nə jəjərak tə mindel. Na san zle, iken do jinje awan. Anga à man a aday kə dəfak ayak way bay, ka zla sa ray ahay way à man ata wa re. À man a aday kə caslak ayak way bay, ka zla sə cəray wa way re.»

²² «Bahay ata a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, do lelibay awan. Ni gak sariya pa 'am anak a anan. Ka san apan zle nen nà, do jinje awan. À man a nə dəfak way bay dukwen nə gəbay ahay wa way re. Aday à man a nə caslak awan bay dukwen, nə cəray wa way re bidaw? ²³ Kak sə matanan nà, kə nduko ayak man pə dala uno à bank bay nà, angamaw? Aday ata na mak agay nà, kagasl ni tan ahay à nga nə kə wahak apan bidaw?»

²⁴ «A jan anà do ahay kutok, a wa: «Təmihən panan dala a kərtek a anan, aday viren anan anan apan anà do a aday dala anahan kə wahak apan wan a kuro ata awan.»

²⁵ «Tinen tə mbədahan apan ite, ta wa: «Ba Məduwen, winen bugol nà, dala anahan nə inde kuro asənə, mi varan anan apan asa dāw?»

²⁶ «A jan atan, a wa: «Nen nà, ni jak ikwen anan: Kuwaya way anahan inde cəna, ti zəgahan anan apan adəka, əna do aday way anahan nə mənjoek ata nà, ti ngəzar panan kwa mənjoek anahan ata re. ²⁷ Aday dukwen, abay kurre ata nà, do manide uno ahay ta gan

may nê tãra bahay a bay bugol asanaw? Əna kagasl, ənga, bənen atan ahay pa 'am uno à man a anan, aday kê vaden atan kutok.»»

Yesu a zla à Urəsəlima

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Yuhana 12.12-19

²⁸ Pə dəba ana 'am anaya wa nà, Yesu a njahan pa 'am wa anà do ahay, sa zla à Urəsəlima. ²⁹ Tə dəzle bəse tə wulen su doh sə Baytifaji tə Baytiniya, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew ta sa jan atan nà: ³⁰ «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kə dəzlen à man ata nà, ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ma ban awan, aday dōwan kə jənak apan kula bay re. Natiya, pəsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan.

³¹ Kak dōwan a kə cəcihek pikwen wa «Ki i gen anan maw?» nà, jen anan: «Bahay a gan may.»»

³² Do maslan a cew ataya ta zla kutok, ta tan ayak à nga nà, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata acəkan.

³³ Tə dazlan sə pəsak anan zungo ata nà, bahay sə zungo ataya tə cəce patan wa, ta wa: «Ki pəsiken umo anan wan sə zungo a nà, angamaw?»»

³⁴ Tə mbədahan atan apan nà: «Bahay a manay a gan may.»»

³⁵ Ta nan anan ahay zungo ata anà Yesu kutok, tə bəbat apan zana a tinen ahay, aday tə zləzlam anan apan Yesu kutok.

³⁶ Tə dazlan sa zla kutok nà, do ahay tə wadaf zana a tinen ahay pə cəved. ³⁷ Natiya, à alay a tinen apan ti dəzle à Urəsəlima bəse, à man sə kəkarak anan ayak bəzlom sə Ulivet ata nà, njavar anahan ahay fok tə taslay mivél. Ta ma nga sə həran nga anà Mbərom tə məgalak awan, anga masuwayan a tinen a sə canan ataya awan.

³⁸ Ta wa: «Mbərom à daf alay sə mazlab anahan pə bahay a saa nay tə sləmay anahan ata awan. †»

«Zay inde à mburom! Mbərom, winen Bahay sə mazlab!»

³⁹ Farisa aya inde à wulen su doh ataya awan, ta jan à Yesu nà: «Miter, jan anà njavar anak anaya nə, tə mbəsak sə bəbal awan.»

⁴⁰ Əna Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen, ni jak ikwen, kwa tinen tə njahay way a tinen təkede nà, kon ahay dukwen ti zlah re asanaw?»»

Yesu a yiman anan anà wulen su doh sə Urəsəlima

⁴¹ À alay a tinen apan ti dəzle à Urəsəlima bəse coy ata nà, Yesu a canan ayak anà Urəsəlima, aday a dazlan sə yiman anan anà wulen su doh ata awan. ⁴² A wa: «İken, wulen su doh a anan, abay kâ san zay a sə dəzley ahay apak biten a anan ata nà, suwan bidaw? Əna way ata kə dərək panak zek həna, anga nan kə sənək a bay. ⁴³ Wawayah wuna, iken wulen su doh a anan. Luvon anak a inde i slay ahay mba. Do manide anak ahay ti vak nga tə way sə alay aya awan, tə day ahay wa fok. Ti tacay iken. ⁴⁴ Do manide anak ataya ti

lize iken tə gwaslay anak aya təkə. Ti mbazl a way ahay nə fok, kon hinen saa dinger zek pə hinen nà, ibay. Way ataya ti tãra nà, anga kə sənək pə luvon a Mbərom a sa nay aday sa mak zek ata bay.»

Yesu a razl do sa ga masa ahay à doh sə mazlab a Mbərom wa

Mata 21.12-17; Markus 11.15-19; Yuhana 2.13-22

⁴⁵ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a zla à doh sə mazlab a Mbərom. Aday a dazlan sə rəzlay a wa do sa ga uda masa ahay. ⁴⁶ A jan atan nà: «İhe! Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde nà, natiya awan: «Ti ngaman anà doh sə mazlab uno nà, doh sa ga amboh. ††» Aday kwanay kə tərən anan həna, lar su doh sə ngəzar do ahay a nə kəkəməw? ‡»

⁴⁷ Pə dəba anahan a wa kutok, a taa wazay à doh sə mazlab a Mbərom ata nà, pac pac. Əna bahay sə gədan dundo anà way ahay, tə miter sə Tawrita ahay, aday tu doh sə lavan nga anà doh ahay ahay nà, ta gan may sa vad anan. ⁴⁸ Əna cəved a aday ti i ban anan nə kəkəməw ata nà, tə sənək bay, anga doh ahay inde bayak a sa ta pak sləmay pə atətak way anahan nə lele tə mindel.

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Markus 11.27-33

20 Natiya, pə luvon a inde nà, Yesu winen apan i tətakan anan way anà doh ahay à doh sə mazlab a Mbərom. Aday winen apan i dakan atan anan 'am sə ləbara mugom a re. À alay ata kutok ite, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay tə hədəken ayak pə cakay anà Yesu, ² tə cəce panan, ta wa: «Dakan umo anan aday, ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved a nə wayaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen dukwen ni cəce pikwen wa way kərtek aday re. Jen uno ite aday.

⁴ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà doh ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay doh zənzen a daw?»

⁵ Tinen ite, tə mbəda 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: «Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə dafen apan nga bay nə angamaw?» ⁶ Aday kak da sak a jəka, doh zənzen a sə slənay anan ahay nà, doh ahay ti tar mənuko tu kon, anga tə dəfak apan nga, Yuhana nà, winen doh maja'am a Mbərom acəkan.»

⁷ Anga nan kutok, tə mbədahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay.»

⁸ Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen dukwen ni dakak ikwen anan dōwan a sə vuro məgala sa ga mer su way anaya bay re.»

† Ca pə Jabuura 118.26.

†† Ca pə Esaaya 56.7. ‡ Ca pə Yeremiya 7.11.

Jike pu do sa ga mer à guvo ahay

Mata 21.33-46; Markus 12.1-12

⁹ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a gan jike a anan anà do ahay, a wa: «Dowan a inde a jule təroz à guvo. A mbakan anan guvo à alay inde anà do si mer su way ahay, a zla way anahan à man dərən awan. Kə njahak ayak bayak awan.

¹⁰ «Natiya, alay a a sla kutok, way ahay dukwen tə nahak, bahay sə guvo ata a slənay ahay do maslan anahan sa naa təmahan ayak way sə guvo ata pu do anahan a sə mbəsak atan à guvo anahan ataya wa. Əna do si mer su way ahay tə canan anà do maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledəddə. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan.

¹¹ «Bahay sə guvo a slənay do miza re, winen dukwen ta ndazl anan, tə walay panan agənah pələslesle, ta razl anan, a ma way anahan alay kəriya re. ¹² Bahay sə guvo a slənay do mə slala maakan a re. Pə winen ite nà, ta ga apan mbəlak bayak awan, aday tə rəzlay anan ahay à guvo wa re.

¹³ «Bahay sə guvo a wa: “Aday ni ga həna nà, kəkəma aday anaw? Suwan ni slan wan uno ləliwe a anan. Winen nà, izəne ti dəfan apan ite.”

¹⁴ «Cəkəbay do sa ga mer ahay tə canan anà wan ata adəka nà, ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen. Bənuke anan, vəduke anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ¹⁵ Wan ata a sa dəzlek ayak siwa a cəna, tə ngəza anan uho à guvo wa, ta zla anan zad, ta vad anan à məke sa ndaw kutok.»

Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday həna nà, bahay sə guvo ata i ga anan do si mer su way ataya nə kəkəma? ¹⁶ Bahay sə guvo ata nà, i may ahay agay, i lize anan do sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà do maza aya awan.»

Əna do sə sləne 'am ana Yesu ataya tə mbədahan apan, ta wa: «Wita matanan nà, i ga zek kula bay asanaw?»

¹⁷ Yesu ite a ca patan, aday a jan atan, a wa: «Ənga, bayiken pə way a mə vinde à Deftere inde a anan aday. Way ata a nan sa ja nə maw? A wa:

“Kon mbala ana do sa dēzl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen. †”

¹⁸ «Kuwaya kə slahak pu kon ata nà, kon ata i nes anan. Aday kon ata kà sak a slahay pə dōwan a ite dukwen, i ngələd anan.»

Jangal anà bahay sə Ruma

Mata 22.15-22; Markus 12.13-17

¹⁹ À man ata kutok nà, miter sə Tawrita ahay, pi zek tə bahay sə gəfan dūngo anà way ahay inde re. Tinen ta gan may sa ban anan Yesu, anga ta san zle, Yesu a ga jike sa 'am ata nà, pə tinen awan. Əna ta mbak apan sa ban anan bay, anga tə jəjaran anà man su do

† Ca pə Jabuura 118.22.

awan. ²⁰ Tə dazlan sə dəfan ide anà Yesu, ta slan do ahay pə cakay anahan, anga aday ti ca panan azan. Do ataya tə təra anan nga a tinen à man a Yesu nə kawa tinen do didek aya awan. Ta gan may sa ban anan à acəce 'am a tinen ahay inde, anga aday ti varan anan anà bahay sə lavay daliyugo.

²¹ Do ataya tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Miter, ma san zle, way anak sə dəkay anan, ta 'am anak sa ja ahay fok nà, didek aya awan. Pə iken nà, do ahay fok hərəro à alay kərtek a wa, iken apan ki dəkay anan cəved a Mbərom nà, tə didek awan. ²² Əna mbədahan umo pə acəce 'am a manay a inde həna aday: Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma daw? Bəzi mə varan bay daw?»

²³ Yesu a san wurwer a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: ²⁴ «Ənga, viren uno ahay karanga kərtek aday bidaw?» Tə varan ahay kutok. A jan atan asa: «Diken uno anan aday, pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

Tə mbədahan apan ite, ta wa: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

²⁵ Yesu a mbədahan atan apan ite, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

²⁶ Do ataya ta ca apan nà, Yesu kə bənak atan pə kwande. Ta mbak apan sə njad apan alay sa 'am sa ban anan pa 'am sə do ahay sabay. Aday 'am anahan a sə mbədahan atan apan matanan ata dukwen kə gak atan masuwayan, tə njahay way a tinen ndədek.

Aslabakay à məke wa

Mata 22.23-33; Markus 12.18-27

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, azar su do aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa do kə məcak nə i slabakay ahay sabay. ²⁸ Tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənəna wan nà, mərak a məsinde à gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan məgije anà dōwan a ma mac ata awan. †”

²⁹ Aya əna, dōwan aya inde cuwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənəna sa njad panan wan. ³⁰ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan, aday kə njadək panan wan bay re, ³¹ hus pə do mə slala maakan a dukwen matanan asa re. A təra nə matanan, matanan, hus tinen a cuwbe fok tə məcak mənəna sa njad wan pə uwar ata wa. ³² Coy uwar ata dukwen kə məcak à dəba wa re. ³³ Əna aday kutok nà, pə luvon saa slabakay ahay à məke wa ata nà, uwar ata i təra nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

³⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pə uho a mənuko a anan nà, do ahay tinen apan ti zəba uwar ahay, aday uwar ahay dukwen tinen apan ti zla à mbaz re. ³⁵ Əna azanan pə uho saa nay ahay ata nà, do aday

†† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.5-6.

ti slabakay à mæke wa ataya aday tæde ta slak sê dæzle uda ataya nà, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gæba zek ahay sabay fok. ³⁶ Anga tinen nà, ti mac sabay, tinen kawa maslay a Mbærom ahay coy. Ti tæra wan a Mbærom ahay, anga tæ slabakak ahay à mæke wa coy ata awan.

³⁷ «Pa 'am sê aslabakay à mæke wa nà, Musa dukwen kà jak anan cærah awan, do ma mac aya nê ti i slabakay wanahan. À alay ana Musa sê vinde anan læbara a Mbærom sa jan ahay 'am ù uko sê vëragaz wa ata nà, a vinde, a wa, Bahay a mænuko nà, winen: "Mbærom ana Ibærahima, Mbærom ana Isiyaku, aday Mbærom ana Yakob † bidaw? ³⁸ Mbærom, winen nà, Mbærom su do ma mac aya bay, æna winen Mbærom su do tæ sifa aya awan. Anga Mbærom a ca pæ do ahay fok nà, tinen tæ sifa aya awan.»

³⁹ Azar su do ængal tinen apan ti ja 'am pu doh sê mazlab a Mbærom ata awan, ta wa: «Ænga, cen pu doh a anan aday, mi dezl a tu kon lele aya awan, aday tæ way mæ varan a anà Mbærom lele ataya awan.»

⁴⁰ Pæ dæba wa nà, kuwaya a jæjar sê cæce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Markus 12.35-37

⁴¹ Pæ dæba anahan a wa nà, Yesu a cæce patan wa, a wa: «Kækæma aday do ahay ta jæka, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw? ⁴² Anga Dawuda a ta nga anahan a dukwen kà jak à Deftere Jabura inde, a wa:

"Mbærom Fetek a jan anà Bahay uno:

Njahay à alay puway uno,

⁴³ aday ni nahay anan do sa nak ide ahay, ki ján patan tæ saray. †††

⁴⁴ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nê "Bahay uno" bugol nà, winen i saa tæra wan ana Dawuda nê, kækæma asanaw?»

Bænen nga a kwanay pæ miter sê Tawrita ahay wa

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

⁴⁵ Natiya, Yesu a jan 'am anà njavar anahan ahay pa 'am ana do ataya fok, a wa: ⁴⁶ «Ihe, bænen nga a kwanay pæ miter sê Tawrita ahay wa. A nan atan sa bar nà, tæ rækot aya awan. Ta gan may nà, do ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tæ akærdeh aya awan, à wulen sê do ahay inde fok. Tinen ù doh sê wazay ahay cæna, ta ca wa dukwen man zæbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tæ pælay man sê njahay lele aya awan.

⁴⁷ Tinen apan ti ngæzar way pæ mædukway sê uwar ahay wa. Tinen apan ti ga amboh dukwen, ta ga nê zededeðe bayak awan, anga aday do ahay tæ canan atan. Æna tinen nà, Mbærom i gan atan sariya ma da 'am awan.»

Mædukway sê uwar a inde a ndav pi zek sê varan way anà Mbærom

Markus 12.41-44

21 Yesu winen ù doh sê mazlab a Mbærom mba ata, a ca pu do sê zlile ahay nà, tinen apan ti pak

dala à kukwar sa pak dala inde. ² Aday a canan anà mædukway sê uwar a inde mætawak awan, a gucek ayak uda dala særdæde aya cew ite, kawa sa ja nà, dala bayak a bay.

³ Æna Yesu a jan à do ahay, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tæ didek awan: Mædukway sê uwar a mætawak a anan ata nà, kè varak dala zal do ahay fok. ⁴ Anga do ahay fok ta var nà, mænjoek pæ way a tinen a bayak a ataya wa. Æna mædukway sê uwar a anan ata, kwa â ga nê winen mætawak a dæp nà, kè ndævak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a tæke fok.»

Do manide ahay ti i mbazl anan doh sê mazlab a Mbærom

Mata 24.1-2; Markus 13.1-2

⁵ Azar su do ængal tinen apan ti ja 'am pu doh sê mazlab a Mbærom ata awan, ta wa: «Ænga, cen pu doh a anan aday, mi dezl a tu kon lele aya awan, aday tæ way mæ varan a anà Mbærom lele ataya awan.»

Æna Yesu a jan atan, a wa: ⁶ «Alay a inde, i slay ahay mba, way a kawa ana kwanay sê canan mæ ræba a anan ataya fok nà, do manide ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dinger zek pæ hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sê daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Markus 13.3-13

⁷ Natiya, do a sê slæne 'am anahan ataya tæ cæce panan, ta wa: «Miter, doh sê mazlab a Mbærom i saa mbazl nê siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san way ataya ti ga zek bæse anaw?»

⁸ A mbædahan atan apan, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dowan â sa njak kwanay bay. Anga do ahay bayak a ti gæba slæmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nê Almasihu. Æna kâ sa tæmihen sê pærahan atan azar bay. ⁹ Ki slænen læbara sê vëram ahay, aday do ahay ti væze pi zek ahay kwa aha fok, æna kâ sa jæjiren bay. Anga tæktek way ataya ti tæra aday. Æna wita kè dæzlek pæ andav ana daliyugo fan bay re.»

¹⁰ Natiya kutok, Yesu a jan atan asa, a wa: «Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tæ bahay hinen. ¹¹ Daliyugo i bal, mægara i ga inde, may i ga inde re, way ataya ti tæra à man ahay cara cara. Kwa à bagæbaga mburom, minje sê way mæduwen aya fok ti tæra, aday do ahay ti jæjar.

¹² «Æna way ataya ti sa tæra aday nà, do ahay ti ban kwanay. Ti varan kwanay à alay inde anà bahay ahay sa gak ikwen sariya ù doh sê wazay ahay, aday ti zla kwanay à dangay. Ti zla kwanay pa 'am ana bahay sê daliyugo ahay, aday pa 'am ana guverner ahay anga kwanay njavar uno ahay. ¹³ Way ataya ti tæra nà, anga sê varak ikwen cæved sa ga side sa 'am uno pa 'am a tinen. ¹⁴ Kâ sa bayiken sa jæka "mi i mbædahan atan apan nà, kækæmaw?" ata bay, ¹⁵ anga nen awan, ni dækak ikwen a way, aday ni varak ikwen kælire sa ja 'am. Aday do manide a kwanay ahay ti mba apan sa ja 'am sabay re.

¹⁶ «Do a kwanay ahay, tæ mærak a kwanay ahay, tæ car a kwanay ahay, ti varan kwanay anà do manide a

† Ca pæ Gurtaaki 3.6. †† Ca pæ Jabuura 110.1.

kwanay ahay, aday ti vad anan azar su do a kwanay aya re. ¹⁷ Do ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. ¹⁸ Tə winen ata təkə nà, kwa sibœk sa nga a kwanay ahay kərtek a dukwen i lize bay. ¹⁹ Tiven lele. Ata ki gen matanan nà, ki təmen anan sifa a kwanay.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima

Mata 24.15-21; Markus 13.14-19

²⁰ Yesu a ja asa, a wa: «Ka sak a cinen anan anà do manide ahay ta vak anan nga anà Urəsalima cəna, ata sənən anan, alay sa mbazl anahan a kà slak coy kutok. ²¹ À alay ata asanaw nà, do sə Yahudiya ahay tã haw sa ma nga à bəzłom ahay inde, do sə wulen su doh sə Urəsalima ataya tã haw wa. Aday do azar aya tinen à kibe ataya dukwen, tã haw re, əna tã may nga à wulen su doh bay.

²² «Anga pə luvon ataya nà, Mbərom i kəta anan do ahay, kawa ana Deftere sa ja apan ata kutok. ²³ Wuna, pa pac ataya nà, dəcə inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. Dəcə i ga bayak a pə daliyugo, anga Mbərom i ga mivél pu do sə Yahudiya ataya awan. ²⁴ Do manide ahay ti vad anan do ataya tə maslalam. Ti jaway atan, aday ti zla atan ù kon azar aya cara cara. Do sə pəra ahay dukwen ti mbazl anan wulen su doh sə Urəsalima a anan, hus pə alay a tinen a saa ndav.»

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Mata 24.29-31; Markus 13.24-27

²⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «À alay ana Wan su Do saa may ahay nà, ki sənən anan nà, pə minje ana atə pac tə kiya wa, aday pə minje ana mawuzlawazl ahay wa re. Pə daliyugo dukwen, zlawan i gan anà do su kon ahay kəzlek, aday ajalay nga a tinen i wuse, i gan atan hərbəbəkka, anga agungol ana zəlaka à zlınder. ²⁶ Do ahay ti mac nà, anga zlawan a saa gan atan ata cərkəke, aday anga way a saa təra ataya awan. Aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal re.

²⁷ «À alay ata kutok, ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazlab a bayak a re. ²⁸ Kə cinen anan anà way ataya kə dazlak anan matanan ata cəna, bənen mivél, cen ide à mburom, anga alay a kə dazlek ahay Mbərom i tam kwanay kutok.»

Minje sə buway

Mata 24.32-35; Markus 13.28-31

²⁹ Pə dəba anahan a wa asa, Yesu a gan atan jike, a wa: «Ənga, cen pə buway ti sé azar aya aday. ³⁰ Ka sak a cinen atan tinen apan ti da daslam pi zek nà, kə sənən apan zle, viya winen apan i slay coy. ³¹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə dəkak ikwen anan ataya cəna, sənən a nà, bahay a Mbərom dukwen winen apan i slay ahay bəse coy.

³² «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Əlek do sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra.

³³ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Ben a nga a kwanay

³⁴ «Ben a nga a kwanay, anga aday ajalay nga a kwanay ahay à sa wuse pa 'am sə azar uko ahay bay, kabay pa 'am sa sa mahay bay, aday pa 'am sə vaway nga bay, aday anga dəcə sə daliyugo ahay bay re. Anga kak nga a kwanay kə wusek tə way ataya nà, luvon ata i slay ahay pikwen gangaf mənəna kwanay sa san pi zek. ³⁵ Andav a daliyugo i nay ahay nà, kawa balay sa mbazl way dənam ata awan. Matanan, do ahay kəzlek pə daliyugo fok ti san pi zek bay re. ³⁶ Anga nan, njihen mə lavay zek aya hwiya, gen amboh, anga aday kə njiden məgala sa tam pə way a saa təra ataya wa. Ata nen, Wan su Do, na sak a may ahay nà, ki tiven uno pa 'am lele.»

³⁷ Natiya awan, Yesu nà, a taa dakan anan way anà do ahay ù doh sə mazlab a Mbərom sə ipec. Aday sə luvon nà, a taa nahay way anahan ahay à bəzłom sə Ulivet. ³⁸ Aday, ide kə cədək sidew a cəna, do ahay ta zla à man anahan ù doh sə mazlab a Mbərom saa sləne atətak way anahan ahay.

Yudas a sukom a way tə Yesu

Mata 26.1-5, 14-16; Markus 14.1-2, 10-11; Yuhana 11.45-53

22 Alay sə azar uko sə Pasəka aday sa da tapa sə pen mə zlambar a bay ata, winen apan i dəzley ahay bəse coy. ² Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Miter sə Tawrita ahay, tə pəlay cəved sa vad anan Yesu, anga zlawan sə do ahay a gan atan.

³ Natiya kutok, Fakalaw a zlan à mivél inde anà Yudas, sə ngaman Iskariyot, winen do kərtek à wulen su do maslan a Yesu kuro nga cew ataya wa. ⁴ Aday Yudas ata a zla, tə jəjem 'am tə bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ataya, pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlab a Mbərom ahay. Tə pəlay cəved anga aday Yudas à gan atan daf pə Yesu. ⁵ Do ataya tə taslay mivél bayak a tə Yudas, tə zlapay sə haman dala. ⁶ A zlan à nga kutok, aday a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu, a nan aday dowan à san apan bay re.

Alavay zek sa da daf sə Pasəka

Mata 26.17-25; Markus 14.12-21; Yuhana 13.21-30

⁷ Natiya awan, azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata a sla, aday ti waslay wan sə təman sə Pasəka ata kutok. ⁸ Yesu a slan Piyer tə Yuhana, a jan atan nà: «Zlen, ka saa liven uko a zek tə way sa pa sə azar uko, aday dı saa pa.»

⁹ Tə cəce panan: «A nak m̄a sa lavay anan zek tə way sa pa ata nà, ahaw?»

¹⁰ A mbədahan atan apan, a wa: «Ihe, kə dəzlen à wulen su doh sə Urəsalima nà, ki zlingen tə dowan a

inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay à a'am wa. Pərihen anan azar dezl ù doh anahan a saa zla uda ata awan, ¹¹ aday ki jen anà bahay su doh ata nà: "Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda daf sə azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay ata nà, wuraw?" ¹² Ata i dakak ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mə lavay zek a coy. Kê ndiken anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹³ Ta zla kutok, ta tan ayak à nga anà way ahay fok nà, kawa ana Yesu sa jan atan ayak ata awan. Tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

Way sa pa cəncan awan

Mata 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korintu ahay 11.23-25

¹⁴ Alay a a sla kutok nà, atə Yesu tu do maslan anahan ahay tə njahay pə kərtek awan, sa pa way sə azar uko. ¹⁵ A jan atan, a wa: «Na gak anan may tə mindel sa pa way sə azar uko a anan tə kwanay, zukwa dəcə uno i sa nay nà, na. ¹⁶ Anga, nen apan ni jak ikwen, ni naa pa way sə azar uko sabay, si azar uko a anan i ga zek à bahay a Mbərom aday.»

¹⁷ A gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a jan atan, a wa: «Təmihen anan, aday sen wa jəbjəb kwanay a fok, ¹⁸ anga ni jak ikwen, i ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanan à alay à bahay a Mbərom kà nak aday.»

¹⁹ Aday a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, a varan atan, a wa: «Həna anan nà, zek uno awan, ma var a à yime a kwanay inde ata awan. Kê ti gen matanan à wulen a kwanay anga sə jalay pi nen.»

²⁰ Matana asa re, pə dəba a way a tinen sa pa ata wa, a gəba gəsa'am, a varan atan anan, a wa: «Tə gəsa'am a anan nà, Mbərom a ban 'am wiya tə do ahay. A ban 'am a nə tə mez uno ma pak a anga kwanay ata awan.

²¹ Aya əna, ihe! Do sa ga upo daf ata, winen apan i pa way pə kərtek a ti nen à man a anan awan. ²² Tə dīdem a nà, nen Wan su Do nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dəcə i naa tan à nga anà do saa ga upo daf ata awan.»

²³ Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəcə pi zek ahay wa, ta wa: «Aday waya à wulen a nuko sa ga way ata anaw?»

Wayə sə zalay do tə məduwen a anaw?

²⁴ Pə dəba anahan a wa nà, avad awiyaway a slabak à wulen su do maslan ahay inde pa 'am sa jəka, à wulen a tinen inde, sə zalay do tə məduwen nə wayaw?

²⁵ Yesu a jan atan: «Bahay sə dāliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Əna hwiya ta gan may do ahay tə varan atan zlangar, aday t̄a ja nà, tinen do sa man zek à do ahay re. ²⁶ Aya əna, a kwanay nà, matana itəbay. Do məduwen a à wulen a kwanay inde nə à t̄era kawa do cədew awan. Do sa lavan nga anà do ahay dukwen à t̄era adəka nà, kawa do si mer su way.

²⁷ «Do məduwen a nà, wayaw? Do mə njahay a à man sa pa way ata d̄aw, kabay do sa gan mer su way ata d̄aw? Do məduwen a nà, winen mə njahay a à man sa pa way ata ba? Əna, nen à wulen a kwanay inde nà, kawa do si mer su way.

²⁸ «Aday kwanay nà, do mə njahay aya ti nen pac pac à dəcə uno ahay inde fok. ²⁹ Kawa ana Bəbay uno sə vuro ahay bahay ata nà, nen dukwen ni t̄era kwanay bahay aya re, ³⁰ anga aday ki sen way, ki pen way pə kərtek a ti nen à bahay uno inde. Ki i njihen à man sə njahay sə bahay inde, sa gan sariya à zaav sə Isəra'ila ahay kuro nga cew ataya awan.»

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Yuhana 13.36-38

³¹ Yesu a jan anà Piyer, a wa: «Simon, Simon! Fakalaw kə njadak pikwen cəved sə tambal kwanay, kawa ndaw aday sə gəzla anan pi zek wa tə janjar ata awan. ³² Əna na gak amboh anà Mbərom anga iken, Simon, aday kə mbəsak sa daf nga pi nen bay. Aday iken kə jalak pə ines anak, kə mak pə cəved nà, kə varan məgala anà m̄arak anak ahay ite.»

³³ Piyer a jan, a wa: «Ba Məduwen, nen mə lavay zek a sa zla tə iken kwa à dangay, kwa hus pə amac uno dukwen nen inde re.»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Piyer, ni jak tə dīdek awan, à luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

Alavay zek tə dala, tə mbulo aday tə maslalam

³⁵ Yesu a jan anà njavar anahan ahay asa, a wa: «Anuno sa slan kwanay mən̄jəna dala, mən̄jəna mbulo, aday mən̄jəna təkarak nà, awan a inde ki gen dəcə a d̄aw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «A'ay. Ma gak dəcə sə awan bay.»

³⁶ A jan atan asa, a wa: «Əna, həna adəka kutok nà, do tə dala awan, tə mbulo a nà, à gəba. Do a aday maslalam inde apan ibay nà, à gəba kəlmije anahan, à sukom a way, aday à sukom a maslalam kutok. ³⁷ Anga nen apan ni jak ikwen, tə vindek anga nen à Deftere inde, ta wa: "Winen mə baslay a à wulen su do sə atahasl ahay inde. †" Way a aday mə vinde pi nen ata nà, təktek i t̄era.»

³⁸ Njavar anahan ahay ta jan nà: «Ba Məduwen, ihe, maslalam ahay inde həna cew.»

A jan atan: «Coy, i sla d̄a!»

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Markus 14.32-42

³⁹ Yesu a nay ù doh wa, a zla kawa anahan sə kwakwa ata awan, à bəzlom sə Ulivet. Njavar anahan ahay tə pərahan azar. ⁴⁰ A d̄əzle à man ata nà, a jan atan, a wa: «Gen amboh anà Mbərom anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

† Ca pə Esaaya 53.12.

⁴¹ A zla pə cakay a tinen wa zad, a dukwe gərmec, a ga amboh, a wa: ⁴² «Bəbay uno, kà zlak anak à nga nà, gəba puno dāce saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nà, à təra bay, si kawa sa nak iken.»

[⁴³ Natiya maslay a Mbərom a nay à mburom wa, a kan zek à Yesu sa man a mivel ù doh. ⁴⁴ Winen apan i jalay mərəva a tə mindel, a ga amboh tə məgalak awan. Winen apan i ga amboh ata nà, herreb anahan a təra kawa məcərkazlay si mez, aday a laray pə yugo.]

⁴⁵ A slabak pə amboh wa bine siwaw nà, a ma à man ana njavar anahan a maakan ataya awan. A tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan, anga mbac kə slahak atan tə mindel. ⁴⁶ A jan atan nà: «Kə njəken ahan nà, angamaw? Slabiken, gen amboh anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Yuhana 18.3-11

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay, do ahay bayak a ta nay ahay. Yudas, do kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, winen a njahan atan ahay pə 'am wa. A hədəkey pə cakay a Yesu aday sa ban anan həmbok. ⁴⁸ Əna Yesu a jan, a wa: «Iya, Yudas! Cəkəbay, a nak sə njəko uda awan, i nen Wan su 'Do nà, ta sa ban nen həmbok matana dāw?»

⁴⁹ Do aya tinen jiga pə kərtek a tatə Yesu ataya tə canan à way a saa təra ata nà, ta jan nà: «Ba Mə-duwen, mē wacay atan tə maslalam dāw?»

⁵⁰ Cəna, do kərtek à wulen a tinen wa, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay sə alay puway poc.

⁵¹ Əna Yesu a jan atan nà: «Mbiken! Kà slak dā.»

A laman anà sləmay a dōwan ata, a mbar anan.

⁵² Aday Yesu a jan anà bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə bahay sa ba pu doh sə mazlab a Mbərom ataya, aday tə məcəd sə Yahuda aya sa nay apan sa ban anan ata nà: «Kì nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya kawa nen nà, do sə ngəzar do à cəved inde dāw? ⁵³ À alay a nen inde tə kwanay ù doh sə mazlab a Mbərom pac pac dəp nà, kə bənen nen dāw? Əna həna nə alay a kwanay kà slak, alay ana bahay sə setene ahay sa ga bahay à luvon inde ata awan.»

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.57-58, 69-75; Markus 14.53-54, 66-72; Yuhana 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Natiya, do ahay ta ban anan Yesu kutok, ta zla anan àga bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay. Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəba wa à dəba wa. ⁵⁵ Do ahay ta han uko à gala, aday tə njahay apan tuw nà, Piyer dukwen a njahay à wulen a tinen inde cite re.

⁵⁶ Dəna sa ga mer su way ù doh ata a canan à Piyer winen mə njahay pə uko ata nà, a zəzor anan, a wa: «Həna ana ata nà, do a Yesu a re.»

⁵⁷ Əna Piyer a məman anan, a wa: «Dalay a anan, nen, na san a dōwan a anan bay jiga awan!»

⁵⁸ Pə dəba wa mənəcək, do hinen a canan asa, a wa: «Iken dukwen do a Yesu a re.»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay, wan ada. Nen do anahan bay wuna!»

⁵⁹ A njahay pə dəba wa capəpa nà, do hinen inde a mənahan anà 'am ata hayəb hayəb, a wa: «Tə didem awan, həna anan ata nà, do a Yesu awan, bina winen Galile ahay.»

⁶⁰ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Wan ada, a nak sa ja nə maw? Na san 'am anak ata bay wuna.»

Mənəcəna sa ndav anan 'am anahan ata cəna, njəkar a zlah kwayan'a.

⁶¹ Coy, Bahay Yesu a mbədahay 'am, a cay ahay pə Piyer, aday cəna 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, aday njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» ⁶² Coy Piyer a nay uho, a yam cədcək cədcək tə ide sə ayam.

Do ahay ta ran mindel à Yesu

Mata 26.67-68; Markus 14.65

⁶³ Do sa ba pə Yesu ataya tinen gədek sə gənanhan. Tə kərtan zana pə ide, aday tə dəcan, tə cəce panan kutok: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?» ⁶⁵ Ta jan 'am sə suwat ahay à nga wa cara cara.

Yahuda ahay ta gan sariya anà Yesu

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Yuhana 18.19-24

⁶⁶ Ide a cəde sidew a cəna, məcəd sə Yahuda ahay pi zek tə bahay sə gədan dundo anà way ahay, aday tə miter sə Tawrita ahay, tə halay nga fok. Ta zla anan Yesu à man sa ga sariya a tinen, ⁶⁷ tə cəce panan, ta wa: «Kak iken nə Almasihu, do ana Mbərom sə slənay saa tam anan do sə daliyugo ahay ata nà, dakan umo anan bidaw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «Həna nə dəkak ikwen anan dəp dukwen, ki dəfen apan nga bay. ⁶⁸ Aday nē cəce pikwen wa dukwen, ki mbədihən uno apan bay re. ⁶⁹ Aya əna, azanan pa 'am nà, nen, Wan su 'Do, ni i njahay tə alay puway ana Mbərom Ba məgala.»

⁷⁰ Tinen a fok ta jan, ta wa: «Həna nà, iken nə Wan a Mbərom cukutok dāw?»

A mbədahan atan apan: «Ayaw! Kawa ana kwanay a sa ja ata awan.»

⁷¹ Ta ja kutok, ta wa: «Həna nà, di gan may anà side hinen re dāw? Mənuco də slənek tə sləmay a nuko à 'am anahan wa coy asanaw?»

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Yuhana 18.28-38

23 Pə dəba anahan a wa kutok nà, do sa gan sariya anà Yesu ataya fok, tə slabak ta zla anan àga Pilatu, do sə Ruma, winen bahay a pə daliyugo sə Yahudiya. ² Ta ndab 'am ahay cara cara pə Yesu, ta wa: «Winen apan i təran awan anà do a manay ahay. A wa

dowan â varan jangal anà bahay sê Ruma bay fok. Aday dukwen a wa winen nà, Almasihu, bahay awan.»

³ Pilatu a cêce 'am pè Yesu wa, a wa: «Iken nà, bahay sê Yahuda ahay daw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

⁴ Pilatu a jan anà bahay sê gədan dundo anà way ahay tu do a mə halay nga bayak ata awan, a wa: «Na tak anan à nga anà mungok sa ban anan apan dowan a anan bay.»

⁵ Əna, do ataya tē mənahan asa, ta wa: «Winen apan i tərən awan anà do ahay ta 'am anahan ataya pə daliyugo sê Yahudiya fok. A dazlan ahay kwa pə daliyugo sê Galile wa, dezl hənə kə njadak anan ahay à man a anan re.»

⁶ Pilatu a sləne 'am ata cənə, a wa: «Dowan a anan nà, winen Galile ahay daw?» ⁷ A sləne sê jəka Yesu a nay nà, pə daliyugo ana Hiridus wa ata nà, a wa tã zla anan àga Hiridus, anga à alay ata dukwen, Hiridus a winen inde agay anahan awan, à Urəsəlima.

Ta zla anan Yesu àga Hiridus saa gan sariya

⁸ Hiridus a canan à Yesu cənə, a zlan à nga. Kə njahak bayak awan, a gan may sê canan à Yesu, anga ba do ahay tē təkək anan ləbara anahan awan. Winen a bayak nà, i canan à Yesu winen apan i ga masuwayan.

⁹ Hiridus a cêce 'am ahay pə Yesu wa bayak awan, əna Yesu kə mbədahak anan apan bay.

¹⁰ Bahay sê gədan dundo anà way ahay, tē miter sê Tawrita ahay tinen inde à man ata re. Tinen, tē zəga anan sa ndəb apan 'am asa.

¹¹ Coy Hiridus tē suje anahan ahay ta ca apan nà, gəsən'a, ta ma nga sê mbasay apan. Ta pak apan zana lele awan, aday ta ma anan àga Pilatu asa.

¹² Pə luvon ata ite, atə Hiridus tē Pilatu ta ban car kutok, bina abay həren, tinen nà, tē ngəlinge i zek bay way anahan.

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-26; Markus 15.6-15; Yuhana 18.39 - 19.16

¹³ Pilatu a halan nga anà bahay sê gədan dundo anà way ahay, pi zek tu do sê lavan nga anà do ahay, aday tu do azar aya bayak awan. ¹⁴ A jan atan: «Kə bənen uno ahay dowan a anan. Ki jen nà, winen apan i tərən awan anà do ahay. Ihe, nə cəcihek panan hənə nà, pa 'am a kwanay a fok. Ki jen nà, winen tē mungok awan. Əne, nen nə njadak apan way kawa ana kwanay sa ja, abay tēde sa man anan mungok ata bay. ¹⁵ Hiridus dukwen kə mak anan ahay à man ana awan, anga kə tak anan à nga à mungok sê awan aday abay tēde sa vad anan apan ata bay re. ¹⁶ Anga nan, ni ndabay anan cənə coy, aday ni mbəsak anan.»

[¹⁷ A jan atan matanan ata nà, anga azar uko sê Pasəka kə slak ahay cənə, a taa mbəsakan atan anan ahay do sê dangay kərtek.]

¹⁸ Əna tinen a fok ta zlah tē məgalak awan, ta wa: «Ma gan may ki mbəsakay ahay nà, Barabas, aday dowan a anan nà, kə vad anan.»

¹⁹ Barabas sê dowan ata nà, winen à wulen su do sê vəze pə Ruma ahay à Urəsəlima ataya awan. Aday winen nə kə vədak nga su do re. Ta ban anan à dangay nà, anga nan.

²⁰ Pilatu a man atan anan 'am ata asa, anga winen nà, a nan sê mbəsak anan Yesu. ²¹ Əna do ataya ta zlah tē məgalak a asa, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom! Darak anan ayak pə dədom!»

²² Pilatu a jan atan tē slala maakan a asa, a wa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw? Nen nə njadak apan ines sa man anan mungok aday abay tēde sa vad anan apan à məkə itəbay. Suwan ni ndabay anan cənə coy, aday ni mbəsak anan.»

²³ Əna do ataya tē zəga anan sa zlah tē məgalak awan. Ta gan may si tē darak anan ayak pə dədom. Tē njadak apan cəved anga abəbal awan a tinen ata awan. ²⁴ Pilatu a təma sa ga kawa ana a tinen sa gan may ata kutok. ²⁵ A mbəsakay anan ahay Barabas, kawa ana tinen sê cəce panan ata awan, dowan aday ba tē bənak anan à dangay anga a vəze pə Ruma ahay, aday dukwen kə vədak uda nga su do re, ata awan. Yesu nà, Pilatu a varan atan anan ahay, aday tã ga anan alay kawa ana tinen sa gan may ata kutok.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Yuhana 19.17-27

²⁶ Natiya kutok, suje ahay tinen apan ti zla anan Yesu nà, tē zlangay tē dowan a inde tē ngaman Simon, winen do sê Siren ahay, winen apan i may ahay à kibe wa. Ta ban anan, tē tavakan dədom mə zləngad a mbala Yesu ata, aday à pərahan anan ayak azar à dəba wa.

²⁷ Do ahay bayak a, tinen apan ti pərahan ayak azar à dəba wa anà Yesu. À wulen a tinen nà, uwar aya inde, tinen apan ti yam gweguzguzze anga winen. ²⁸ Yesu a mbədahay patan 'am, a jan atan ahay, a wa: «Dəna sê Urəsəlima ahay, kə yimen anga nen bay. Yimen adəka nə zek a kwanay, aday wan a kwanay ahay re! ²⁹ Anga alay sê dəce winen apan i nay ahay. Ata, sa naa taslay mivəl nà, uwar aday winen dərlay awan, tē uwar aday kə wahak fan bay ata awan, tatə uwar aday kula dowan kə sak pay anahan bay ata awan. ³⁰ Aday, do ahay ti dazlan sa ja nà: "Bəzlom ahay, mbəzlen ahay pumo! Culok ahay dukwen ənga ndisen ahay pumo ite!" ³¹ Nen nà, kawa dədom məngədaz awan. Aday ta sak u go way a anaya anà nen, dədom məngədaz ata nà, ti naa gan anà do aday tinen kawa dədom mə kuray ataya ite nə, kəkəma asanaw!»

³² À man ata ite nà, do sê akar aya inde cew. Suje ahay ta ra atan anga ines a tinen, saa vad atan tatə Yesu. ³³ Tē dəzle à man sê ngaman Kəlakas-lə-sə-Nga ata nà, tē daray anan Yesu tu do sê akar a cew ataya pə dədom à man ata awan, do kərtek a tē alay puway, do hinen tē alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁴ Yesu a gan amboh anà Mbərom, a wa: «Bəbay uno, pəsən atan anan ines a tinen, anga ta san way a tinen a sa ga hənə ata bay.»

† Ca pə Hose'a 10.8.

Suje ahay tã gãzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca.

³⁵ Aday do a mē tavay aya à man ata awan, tinen apan ti ca ide hēmācēcce. Bahay sē Yahuda aya inde ite, tinen apan ti tēra anan Yesu à mēndak, ta wa: «Kē tēmāk anan do azar aya asanaw! Kak winen Almasihu, do a Mbērom mē walay saa tam anan do a acēkan nā, ā mbar a zek anahan a ite bidaw?»

³⁶ Suje ahay dukwen tē hēdāken ayak pē cakay, sa jan ayak 'am sē suwat. Tē varan ayak way mē kwasay a inde, aday sērekeke re aday ā sa. Ta jan: ³⁷ «Kak iken bahay sē Yahuda ahay nā, tam anan nga anak a kutok bidaw?»

³⁸ Tē vinde way pē pēlungwad, ta wa: «Hēna anan nā, bahay sē Yahuda ahay.» Aday tē tapak anan ayak pa nga sē dādom a mē zlēngad ata awan.

³⁹ Natiya, do kērtēk à wulen su do sē akar a mē daray aya pē dādom ata awan, a gēnahan à Yesu ite, a wa: «Na wa iken nā, Almasihu ba? Ənga, tam a zek anak, aday kē tam manay ite bidaw?»

⁴⁰ Əna do anahan a hinen ata a gafan ayak apan 'am, a wa: «Iken nā, kē jajar anan Mbērom itēbay dāw? Anga iken dukwen do ma ban a kawa winen a re asanaw! ⁴¹ Mēnumo da sa dēce a anan nā, tēde anga ines anumō sa ga ata awan. Əna winen nā, kē gāk awan itēbay asanaw!»

⁴² Natiya, dōwan ata a jan à Yesu, a wa: «Ka sak a nay ahay tē mazlab sē bahay anak a nā, aday kem, kē bayak upo ite.»

⁴³ Yesu a mbēdahan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak tē dīdem a hēna: Pē luvon a sē biten a anan, dī zlu-mo à jerne a Mbērom inde.»

Amac a Yesu

Mata 27.45-46; Markus 15.33-41; Yuhana 19.28-30

⁴⁴ Natiya awan, à man ipec inde nā, luvon a ga pē daliyugo fok takēdīmbom, hus à njamde maakan.

Aday zana sē gãzla man sē njahay a Mbērom pi zek wa tu do ahay ù doh sē mazlab a Mbērom ata, a ngērāw à mamasl a wa əndem. ⁴⁶ Yesu a zlah tē mēgalak awan, a wa: «Bēbay uno, ni mbēsakak anan ayak sifa uno à alay anak inde. †»

Pē dēba anā 'am anahan ata wa nā, a mac way anahan.

⁴⁷ Bahay sē suje sa man ataya ata, a canan à way a sē tēra ata nā, a hēran nga anā Mbērom, a wa: «Dōwan a anan nā, winen dō dīdek a acēkan.»

⁴⁸ Do sa nay sa cak ayak apan ataya fok tē canan à way a sē tēra ù ide a tinen inde ata nā, kuwaya fok a haw way anahan gērlēhlah ta nga mugo. ⁴⁹ Əna do sa san anan ataya pi zek tē uwar sē pērāhan ahay azar kwa à Galile wa ataya, tē tavay zad, ta ca pē way a sē tēra ataya awan.

Tē gēba anan Yesu à mēke

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Yuhana 19.38-42

⁵⁰ Natiya kutok, dōwan a inde tē ngaman Yusufu, winen dō sē Arimatiya ahay pē daliyugo sē Yahudiya. Winen apan i ba bahay a Mbērom. Winen dō dīdek a pa 'am a Mbērom. Abay winen nā, do kērtēk à wulen su do sa gan sariya anā Yesu ataya awan, əna winen nē kē tēmāhak 'am a tinen ata itēbay.

⁵² A zla à man a Pilatu saa cēce panan cēved sē gēba mēsinde a Yesu aday i sa la anan. ⁵³ A njad cēved ata kutok nā, a zla, a dazay anan ahay mēsinde a Yesu pē dādom mē zlēngad ata wa. A nga apan rēkot a inde, a dēfak anan ayak à jēvay ma la a à jama inde, à man a aday kula tē dēfak ayak uda mēsinde bay ata awan.

⁵⁴ Way ata a tēra nā, ta pac sē dezele, aday defefe luvon sa man uda winen apan i slay uda bēse.

⁵⁵ Uwar sē pērāhan ahay azar anā Yesu kwa ahay à Galile wa ataya tē pērāhan azar anā Yusufu dezl pa 'am jēvay, aday ta ca pa sē dēfak anan ayak Yesu à mēke inde ata awan. ⁵⁶ Aday ta ma way a tinen agay, tē lavay a zek tē amar sē wurde sē rēbas lele dun'a ata awan. Aday ta man uda awan pē luvon sa man uda awan, kawa ana Tawrita a Musa sē dakan atan anan.

Yesu a slabakay ahay à mēke wa

Mata 28.1-10; Markus 16.1-8; Yuhana 20.1-10

24 Ta pac sē zaka †† kutok, pērek duwdew, uwar ataya tē wule pa 'am jēvay. Ta zla anan tē amar a tinen sē lavak anan ayak zek ata kutok. ² Tē dēzle nā, ta tan ayak à nga anā bēlālen mē bātukwal a pa 'am jēvay wa, mē jēkay awan. ³ Ta zla à jēvay ata inde ‡ mēreh kutok, əna ta tak anan à nga anā zek sē mēsinde a Yesu Ba Mēduwen bay re. ⁴ A gan atan nā, wurdēdēs dēssa.

Kwayan'a, dōwan aya inde cew ta kan atan zek. Aday tinen tē zana aya pi zek, a dav nā, herre kwedekkwedek. ⁵ Uwar ataya tē canan à dōwan a cew ataya cēna, ta ma nga sē jējar, tē rihe nga a tinen ahay ù vo.

Cēna, do ataya ta jan atan: «Waka dō nē tē sifa coy asənə, kē pēlen anan à wulen sē mēsinde ahay wa nā, angama mba asanaw? ⁶ Winen inde à man a anan sabay. Kē slabakak ahay à mēke wa. Bayiken pa 'am anahan a sa jak ikwen à alay a kwanay à Galile ata awan. A wa: ⁷ “Tēktek, nen, Wan su Do nā, ni slahay à alay su dō sē atahasl ahay inde, ti darak ayak nen pē dādom mē zlēngad awan. Aday pē luvon maakan a anahan a nā, ni slabakay ahay à wulen sē mēsinde ahay wa.”»

⁸ Natiya, 'am a Yesu a sa jan atan ata a man atan ahay à nga inde kutok.

⁹ Coy, ta may way a tinen pa 'am jēvay wa, tē dakan anan lēbara ata anā njavar a Yesu a kuro nga kērtēk ataya awan, aday anā azar su do ahay a fok re. ¹⁰ Sa man anan lēbara ata anā do maslan ataya nā, Mariya-

† Ca pē Jabuura 31.6.

†† Zaka nā, tē ngaman Zlaba re. ‡ Jēvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

ma sê Magədala, tē Yuwana, aday tē Mariyama, may a Yakuba, aday uwar a azar a sê pərahan atan ayak azar ataya re.

¹¹ Do ataya tē sləne ləbara sa 'am ata cəna, tē dəfak apan nga bay. A ga patan nà, kawa uwar ataya ta jan atan nà, 'am sê uwar ahay kəriya awan.

¹² Əna Piyer nà, a slabak, a haw pa 'am jəvay. A dəzle cəna, a zərdek ayak ide à jəvay inde. Awan uda ibay. Mə mbəsak a nà, zana vərre gərəvve kəriya awan. A zla agay, əna way ata a gan nə wurdədəsdəssa hwiya.

Pə cəved sa zla à Emawus

Markus 16.12-13

¹³ Ta pac ata kərtek awan, do ahay cew à wulen sê njavar anahan ataya wa, tinen apan ti zla à wulen su doh a inde sê ngaman Emawus ata awan, dərən pi zek wa tē Urəsəlima nà, i ga way sê kilomiter kuro nga kərtek. ¹⁴ Tinen apan ti zla nà, ti kad bala pə ləbara su way a sê tərə ata kurkwer.

¹⁵ Tinen apan ti kad bala a tinen ata mba cəna, degeslef Yesu a njadak atan ayak pə cəved. Ta zla pə kərtek awan. ¹⁶ Tə canak anan à Yesu, əna awan a kə nahak atan pə ide. Anga nan, tē sənək a bay.

¹⁷ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Kə kiden bala pa ma à cəved wa anaw?»

Tə tavay jərəm ma ga mugo aya awan. ¹⁸ Dowan a kərtek a sê ngaman Keliyupas ata a mbədahan apan, a wa: «Do sê Urəsəlima ahay fok ta san pə way a sê tərə à luvon a anaya inde kutok nà, sa san apan ite bay nə, iken kərtek kələdaw?»

¹⁹ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Ma sê tərə anaw?»

Tə mbədahan apan: «Way sê tərə pə Yesu, do sê Nazaratu ata awan. Winen nə do maja'am a Mbərom. Do tē mēgala si mer su way a, aday tē mazlab sa 'am a, pa 'am a Mbərom aday pa 'am sê do ahay fok re.

²⁰ Bahay sê gədan dundo anà way ahay pi zek tu do sê lavan umo nga ahay, ta ban anan, tē varan anan anà Ruma ahay, ta gan sariya saa vad anan, tē darak anan ayak pə dədom. ²¹ Abay manay mə jalay nà, winen nə do saa tam anan Isəra'ila ahay. Aday way a sê tərə apan ata dukwen həna kà gak way sê luvon maakan re. ²² Natiya dukwen, uwar sê àga manay ahay tē vawak umo nga wadan wadan, anga sê duwdew a anan tē wulek pa 'am jəvay, ²³ əna ta tak anan à nga anà məsində anahan a à jəvay inde sabay re. Ta may agay, ta jan umo ləbara awan, ta wa: «Maslay a Mbərom ahay ta kan umo zek, ta jan umo nà, winen inde tē sifa awan!» ²⁴ Aday, do sê àga manay ahay ta zlak saa cay ide pa 'am jəvay ata wa dukwen, ta tan ayak à nga anà way a kawa ana uwar ataya sa jan umo, əna ta tak anan à nga anà məsində a bay re.»

²⁵ Natiya, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Hey, kwanay do sa san awan bay ahay, do mənək aya sa daf nga pa 'am ana do maja'am a Mbərom ahay! ²⁶ Abay Almasihu i sa zla à mazlab sê bahay anahan inde nà, təktek i ga dəcə ndəlekeke aday bidaw?»

²⁷ Aday a dakan atan anan 'am kawa ma jay a pə winen à Deftere a Mbərom inde, ata a dazlan ahay à

deftere a Musa ahay wa, hus anan à deftere su do maja'am a Mbərom ahay inde fok.

²⁸ Natiya, tinen apan ti dəzle à wulen su doh a tinen saa zla uda ata bəse nà, Yesu a ga kawa i zla way anahan ta man hinen. ²⁹ Əna ta ngam à zla patan wa bay. Ta jan nà: «Pac kə slahak ù doh aday luvon winen apan i ga bəse kutok nə, suwan njahuko à man a anan.» Yesu a may ahay, a njahay tē tinen.

³⁰ À alay sa pa way nà, Yesu a gəba tapa sê pen, a ngəran anà Mbərom, a gəzla anan tapa sê pen ata i zek wa, a varan atan anan. ³¹ Natiya, ide a cəden atan lele, ta san anan kutok. Cəna sawayah a zla pa man sê ide a tinen wa. ³² Ta jan i zek ahay kutok, ta wa: «Kawa anahan sa jak umo ahay 'am pə cəved wa, aday sê dəkak umo anan 'am sê Deftere a Mbərom ata nà, a gak umo ahay nə mba dafa bidaw?»

³³ Tə slabak kwayan'a, ta ma à Urəsəlima. Ta tan ayak à nga anà njavar anahan ahay kuro nga kərtek ataya, tu do azar aya mə halay nga awan.

³⁴ Do a mə halay nga ataya ta jan ù do cew ataya kwayan'a, ta wa: «Yesu Ba Məduwen kə slabakak ahay acəkan, bina Simon kə canak anan!»

³⁵ Do a cew ataya ite tē təkəren anà do ataya way sê tərən atan ayak pə cəved wa, aday taa san a Yesu nà, à alay a winen sê gəzla anan tapa sê pen ata awan.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

³⁶ Tinen apan ti ja 'am ata mba kutok, Yesu a tavay jek à wulen a tinen inde. A jan atan, a wa: «Zay à tərək ikwen.»

³⁷ Cəna, tanday mbac a slahay patan wa, zlawan a gan atan. Tə bayak, i ga nə tē canan anà mədahan.

³⁸ A jan atan nà: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kwanay a fok kə bayiken way à nga a kwanay inde cuwcew nà, angamaw? ³⁹ Cen pə alay uno tē saray uno ahay. Həna anan nà, nen awan. Limen uno, cen upo. Mədahan nà, kəlakaşl tē sluwed si zek inde apan ibay. Əna, kə cinen uno həna nà, matana bay asanaw!»

⁴⁰ A jan atan 'am ata nà, a kan atan anan alay anahan ahay pi zek tē saray anahan ahay. ⁴¹ Ta mbak apan sa daf nga pə way ata fan bay, anga ataslay mivel a tinen a kə zalak, aday way ata a gan atan masuwayan re. Yesu a cəce patan wa kutok, a wa: «Way sa pa inde pikwen daw?» ⁴² Tə varan ahay kələf ma vak aya mənəcək. ⁴³ A gəba, a rac i ide a tinen a inde.

⁴⁴ A jan atan: «Həna anan nà, way nen sê dəkak ikwen anan, à alay a nen inde tē kwanay mba ata awan. Abay way aya inde mə vinde a pi nen à Tawrita a Musa, tē deftere ana do maja'am a Mbərom ahay, tē Jabura ahay. Təktek way ataya fok tē tərə.»

⁴⁵ A təban atan anà abayak nga a tinen, aday tē san 'am sê Deftere a Mbərom. ⁴⁶ A jan atan: «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, natiya. Təktek Almasihu nà, i ga dəcə, aday i slabakay à məke wa pə luvon maakan awan. ⁴⁷ Ti wazay à mazlab sê sləmay anahan inde pə daliyugo fok, i dazlan nà, à Urəsəlima wa, ti ja:

“Mbədihen anan lœn anà ines a kwanay ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan.”⁴⁸ Saa side anan way ataya nə kwanay awan.⁴⁹ Azanan nà, nen a, ni slənak ikwen ahay way a, kawa ana Bəbay uno sə zlapak ikwen anan ata awan. Əna, njihen à wulen su doh sə Urəsalima hus pə luvon a ni slənak ikwen ahay məgala sa nay à mburom wa ata aday.»

Yesu a ján à mburom

Markus 16.19-20; Mer su way ahay 1.9-11

⁵⁰ Yesu a zla atan à wulen su doh wa. Ta zla bəse tə Baytiniya. A cakaf alay à mburom, a đaf patan ngama.

⁵¹ À alay a winen apan i đaf patan ngama ata mba cəna, a ján à wulen a tinen wa. Mbərom a gəbak anan ayak à man anahan.

⁵² Tinen ite tə həran nga anà Yesu, aday ta ma à Urəsalima tə ataslay mivél a bayak awan.⁵³ Ta taa zla ù doh sə mazlab a Mbərom nà, pac pac, sa taa həran nga anà Mbərom.

Adakay way pə deftere a anan

Yuhana a taker anan ləbara a Yesu nà, tə cəved anahan cara, bina kawa deftere azar aya sə taker anan ata bay. A gəba mer su way a Yesu masuwayan aya cuwbe, anga sə taker anan atətak way a Yesu, aday sə dakay anan nà, Yesu nə wayaw. À wulen sə atətak way a anaya kutok, Yesu a gəba minje sə way ahay kawa a'am, jiyjay, mə-sudoh, pen, dō sə jugwar təman, sə dakay anan winen aday nə, winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu nə winen wayaw

r (1.1-51)

r*

Masuwayan a Yesu ahay cuwbe

r (2.1 - 11.44)

r*

Luvon a Yesu mədakwidok aya pə daliyugo

r (11.45 - 19.42)

r*

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

r (20.1 - 21.25)

r*

Almasihu Yesu nà, winen nə 'am a Mbərom

1 Mama'am awan, abay Mbərom kə ndakak daliyugo fan bay ata nà, dōwan a inde tə ngaman 'am. 'Am ata nà, tinen tə Mbərom nə maya awan, aday winen nə, Mbərom. ²Tinen tə Mbərom a nà, pə dəlen a wa maya kurre wanahan. ³Ta 'am ata nà, Mbərom a ndakay anan way ahay kəzlek. Way mə ndakay a mən-jəna 'am ata nà, ibay. ⁴Sifa a nay ahay nà, à 'am ata wa. A təran anà dō sə daliyugo ahay nà, jiyjay. ⁵Abay luvon nà, inde wanahan, jiyjay ata a dav uda awan, aday luvon a mba apan sə mbacay anan bay.

⁶Natiya, Mbərom a slənay ahay dōwan a inde tə ngaman Yuhana. ⁷Yuhana a nay ahay kawa side, sə dakan anan jiyjay ata anà dō sə daliyugo ahay, aday tã daf apan nga. ⁸Yuhana ta nga anahan a nà, winen jiyjay ata bay. Əna, a nay saa ga side sə dakay anan nə jiyjay ata awan. ⁹Jiyjay a guzgwəz ata, winen apan i nay ahay pə daliyugo, sə dəvan anà dō ahay kəzlek.

¹⁰'Am ata nà, abay winen inde pə daliyugo. Mbərom a ndakay daliyugo a nà, tə winen awan. Əna dō sə daliyugo ahay təkede tə sənək anan bay. ¹¹A nay ahay nà, pə daliyugo anahan a wanahan, əna dō anahan aya dukwen tə təmahak anan bay. ¹²Cəkəbay, dō azar aya nà, tə təmahak anan, tə dəfak apan nga. Anà dō ataya nà, 'am ata kə varak atan cəved sə təra atan wan ana Mbərom ahay. ¹³Tə təra wan a Mbərom ahay nà, pə ruhom si zek bay, pa sə wahay sə bəbay ahay bay. Tə təra nə, anga Mbərom kə tərək bəbay a tinen coy.

¹⁴'Am ata a təra dō ti zek awan, kə njahak à wulen a manay. Mə canak anan anà mazlab anahan awan. A

njad mazlab ata nà, anga winen a nà, wan ana Bəbay Mbərom, winen wan mənduwel awan. Mbərom a kay anan ahay sumor anahan tə dīdem anahan ahay fok nà, tə winen awan.

¹⁵Yuhana kà jak apan tə məgalak awan, a wa: «Winen nà, dō, nen sa jak ikwen, na wa: “Dō inde i nay ahay à dəba uno wa, əna winen nà, a zalay nen asa, anga à alay a nen mə wahay a fan bay dukwen nà, winen inde coy.”»

¹⁶Mənuco a jiya dē njadək sumor à alay anahan wa, sumor pa nga sə sumor. ¹⁷Mbərom a varak uko anan ahay Tawrita nà, tə alay ana Musa. Əna sumor a Mbərom tə dīdem anahan nà, a kay atan ahay anà dō ahay tə alay ana Yesu Almasihu. ¹⁸Mbərom a aday nà, dōwan kula kə canak anan bay. Əna, wan anahan a mənduwel ata, winen mə njahay a tə Bəbay anahan maya awan, winen kà kak uko anan ahay Mbərom awan.

Side ana Yuhana, dō sa gan baptisma à dō ahay

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18

¹⁹Side ana Yuhana a dazlan nà, natiya awan: Pa pac a inde nà, məcəd sə Yahuda ahay tə slənay ahay dō sə gədan dungo anà way anga Mbərom ahay kwa à Urəsalima wa, tinen pə kərtek a tu dō sa man atan zek ù doh sə mazlab a Mbərom ahay. Tə cəce pə Yuhana wa, ta wa: «Iken nà, iken wayaw?»

²⁰Yuhana dukwen kə məmanak atan anan bay, a jan atan anan ngəlarak, a wa: «Nen nà, Almasihu bay.»

²¹Tə cəce panan asa, ta wa: «Aday iken nə waya kuto-anaw? İken nə Eliya kələdaw?»

Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «A'ay. Nen nà, Eliya bay.»

Ta jan, ta wa: «Yo, iken nē dō maja'am a Mbərom, manay sa ba ata daw?»

Yuhana a wa: «A'ay, matanan bay!»

²² Do ataya ta jan kutok, ta wa: «Siya, aday iken nē wayaw? A nan umo sa man ayak 'am anà dō sē slənay manay ahay. Ka jan anà nga anak a nà, iken wayaw?»

²³ Yuhana a mbədahan atan apan asa, a wa: «Nen nà, dō mbala ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa jəka: "Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa:

Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele. †"»

²⁴ Aday à wulen su dō mə slənay a pə cakay ana Yuhana ataya nà, Farisa ahay uda awan. ²⁵ Tə cəce panan, ta wa: «Kak iken Almasihu bay, iken Eliya bay, aday dō maja'am a Mbərom hinen ata bay re nà, ka gan baptisma anà dō ahay angamaw?»

²⁶ Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «Nen na gak ikwen baptisma nà, tē a'am. Əna, dō inde à wulen a kwanay, kə sənən a bay, ²⁷ i nay ahay à dəba uno wa. Nen na slak sē pəsakan anan libər sē təkarak anahan bay.»

²⁸ Natiya, way a anaya fok a tēra nà, à wulen su doh sē ngaman Baytiniya ata awan, pə day uho sē zlinger sē Urdon, à man ana Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay ata awan.

Yesu nà, wan sē təman ana Mbərom

²⁹ Ide a cəde sidew a cəna, Yuhana a canan ayak anà Yesu winen apan i zlak ayak. A wa: «Tiya, wan sē təman ana Mbərom saa pəse anan atahasl sē daliyugo ata awan! ³⁰ Winen nà, dowan a nen sa jak ikwen, na wa: "Dowan a inde, i nay ahay à dəba uno wa, a zalay nen, anga à alay a nen mə wahay a fan bay dukwen nà, winen nà, winen inde coy." ³¹ Winen wayaw nà, abay na san bay. Əna, na nay saa gan baptisma anà dō sē Isəra'ila ahay nà, aday t̄a san anan lele.»

³² Yuhana a ga apan side asa, a wa: «Nə canan anà Apasay a Mbərom a dazay à bagəbaga mburom wa kawa badəbada, a njahay apan. ³³ Abay na san winen nē wayaw bay. Əna Mbərom, dō sē slənay ahay nen sa ga baptisma tē a'am ata, kà jak uno, a wa: "Ki canan anà Apasay i dazay ahay pu dō, i njahay apan. Dowan ata nà, i ga baptisma tē Apasay Cəncan awan."»

³⁴ Yuhana a ja asa, a wa: «Nə canak anan acəkan. Winen nē Wan a Mbərom. Ni side 'am ata awan.»

Njavar a Yesu mama'am aya awan

³⁵ Natiya kutok, ide a cəde sidew a nà, Yuhana winen mə tavay a à man ata tē njavar anahan ahay cew. ³⁶ A canan à Yesu winen apan i bar ta man ata nà, a ja, a wa: «Cen apan! Wan sē təman a Mbərom, winen tiya.»

³⁷ Njavar a Yuhana cew ataya tē sləne 'am ata cəna, tē pərahan azar anà Yesu. ³⁸ Yesu a ma ide à dəba nà,

† Ca pə Esaaya 40.3.

a canan atan ayak, tinen apan ti pərahan azar nà, a cəce patan wa: «Kə pəlen maw?»

Ta jan: «*Rabi*, man sē njahay anak ahaw?» Ta 'am a tinen «*Rabi*» a nan sa ja nà, «Miter».

³⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay! Kā ni cen apan!»

Ta zla pə kərtek awan, tē canan à man sē njahay ana Yesu. A tēra nà, tē njamde fudo. À alay ata, tē təkək pi zek jiga hus à suko.

⁴⁰ Natiya, dō a cew a sē sləne side aday sē pərahan azar anà Yesu ataya nà, dowan a inde kərtek, tē ngaman Andəre, mərak ana Simon Piyer. ⁴¹ Natiya, Andəre a zla a pəlay anan mərak anahan Simon, a jan: «Manay mə njadak anan Almasihu!» Almasihu ta 'am hinen nē Kristo. A nan sa ja nē dō ma ga amar awan.

⁴² Andəre a lagay anan Simon pə cakay ana Yesu. Yesu a canan nà, a zəzor anan, a jan, a wa: «Iken nà, Simon wan ana Yuhana bidaw? Pa 'am azanan nà, sləmay anak i i tēra nē Kefas.» Ta 'am a tinen, Kefas a nan sa ja nà, pəkərad. ††

Yesu a ngaman anà atə Filip tē Nataniyel

⁴³ Sidew a nà, a nan anà Yesu sa zla pə daliyugo sē Galile. Tē zlangay tē Filip, a jan: «Pəruho azar!» ⁴⁴ Filip a aday nà, winen Baytisada ahay, tinen ù kon kərtek a tatə Piyer tē mərak anahan Andəre.

⁴⁵ Filip a zla à man ana Nataniyel ite, a jan: «Dowan a aday atə Musa tu dō maja'am ana Mbərom ahay sē vinde apan à Deftere inde ata nà, mə njadak anan kutok. Winen nē Yesu wan ana Yusufu, dō sē Nazratu ahay.»

⁴⁶ Nataniyel a jan apan, a wa: «Kak way lele a nà, i nay ahay à Nazratu wa daw?»

Filip a jan: «Hayak ahay, ca apan!»

⁴⁷ Yesu a canan anà Nataniyel nà, winen apan i nay ahay pə cakay anahan, a ja, a wa: «Cen apan! Dō sē Isəra'ila didem a, aday a njəkan uda anà dō itəbay ata hənà!»

⁴⁸ Nataniyel a cəce pə Yesu wa, a wa: «Ka san nen ta maw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kurre, Filip dukwen kə ngamak anak fan bay ata nà, nē canak nà, iken ù vo sē buway mba.»

⁴⁹ Nataniyel a jan apan kutok: «Miter, iken nē Wan ana Mbərom. Bahay sē Isəra'ila nà, iken.»

⁵⁰ Yesu a mbədahan apan asa, a wa: «Ka daf upo nga nà, anga nen sa jak, na wa: Nə canak anak ù vo sē buway ata, bidaw? Ki i canan anà way ahay sē zalay hənà anan tē məduwen aya mba. ⁵¹ Ni jak tē didem a nà: Ki i cinen anan anà bagəbaga mburom mə təba awan, aday ki cinen anan anà maslay a Mbərom ahay ti ján, ti dazay ti nen, Wan su Do. ‡»

†† Ta 'am hinen dukwen, Kefas a nan sa ja Piyer. ‡ Yesu a nan sa ja nà, winen kawa səsala sa zla à mburom.

Azar uko sə gəba dalay à Kana

2 Yawa, luvon cew pə dəba anahan a wa nà, azar uko sə gəba dalay a təra à Kana, pə daliyugo sə Galile. May ana Yesu winen inde à man ata awan.

² Dukwen tə ngamak atan ayak anà atə Yesu tə njavar anahan ahay à man ata re.

³ À alay sa sa mahay sə azar uko kutok, mahay a ndav pə do ahay wa. Anga nan, may a Yesu a jan, a wa: «Mahay inde pə do ahay sabay!»

⁴ Yesu a mbəđahan apan, a jan, a wa: «Uwar a anan, kê vuwo nga ti mer su way ata nə angamaw? Alay uno kà slak fan bay.»

⁵ May anahan a jan anà do si mer su way ahay, a wa: «Gen kawa anahan saa jak ikwen ata fok!»

⁶ Matanan, tugoy su kon ahay inde à man ata ma la aya mbərka sa taa pak uda a'am. Kərtek sə tugoy ataya nà, a gəba a'am i ga way sə liter səkat, kawa sa ja bine siwaw nà, kəlawə mbərka. Tə a'am sə tugoy ataya awan, Yahuda ahay ta taa banay anan saray, zek, tə cakad a way, kawa sə pəra a tinen ahay.

⁷ Yesu a jan anà do sa ga mer su way ahay: «Rihen anan tugoy a anaya tə a'am.» Tə ngahay a'am awan, ta rah anan tugoy ataya cesl cesl. ⁸ Yesu a ja kutok: «Həna nà, ngihen ahay wa asa, zlen anan anan ayak anà bahay sə azar uko.» Ta ga kawa anahan sa jan atan ata awan.

⁹ Bahay sə azar uko ata, a tukom anan nà, kə tərək mahay coy. Əna, winen nà, a san sa jəka mahay a, a nay ahay nə tə wura wa anaw bay. Sa san nà, do sə ngahay ataya dəkdek. A ngaman ayak anà do sə gəba dalay ata awan, a jan: ¹⁰ «Abay do ahay ta taa lahan anan anà do ahay nà, mahay mugom awan. Kagasl, mahay kə vawak atan nga nà, ti var winen mugom a bay ata awan. Aka aday iken nà, kə dərək anan mugom awan hus həna nə kəkəməw?»

¹¹ Natiya awan, masuwayan ana Yesu sa ga ma-ma'am awan, a təra nà, à wulen su doh sə Kana, pə daliyugo sə Galile. A kay anan ahay mazlab anahan, aday njavar anahan ahay ta daf apan nga.

¹² Pə dəba anahan a wa, ta zla way a tinen à wulen su doh sə Kafarnahum tatə may anahan tə mərək anahan ahay pi zek tə njavar anahan ahay, aday tə njahay à man ata luvon ahay mənjęək ca.

Yesu a razl do sa ga masa ahay ù doh sə mazlab a Mbərom wa

Mata 21.12-13; Markus 11.15-17; Lukas 19.45-46

¹³ Natiya, alay sə azar uko sə Pasəka ana Yahuda ahay i sa dəzley bəse nà, Yesu a zla à Urəsəlima kutok.

¹⁴ A njadək ayak ù doh sə mazlab a Mbərom à man ata nà, do sa ga masa ahay. Do hinen ahay tə sukom anan way ta sla ahay, tə təman ahay, tə kurkudok ahay, aday do a azar aya nə, do sə bəmbad dala ahay. Tinen a fok mə njahay aya pə tabal a tinen ahay.

¹⁵ Natiya kutok, Yesu a japay anan 'am sə liber ahay, aday a təra anan məkibek awan, a rəzlay atan ahay gə-naw ahay uho: sla ahay, təman ahay. A dazlan, a guce

anan dala a tinen ataya à məndak, a hərok anan tabal su do sə bəmbad dala ataya fok. ¹⁶ A jan anà do sə kurkudok ahay re, a wa: «Zlen anan awan anaya à man a anan wa. Kə tərən anan doh ana Bəbay uno doh sa ga uda masa bay.»

¹⁷ Njavar anahan ahay ta ma nga sə jalay pa 'am ma ja a à Deftere inde ata awan. 'Am ata a wa: «Asan zek su doh anak nà, winen apan i ban à mivəl uno inde bayak a kawa uko. †»

¹⁸ Bahay sə Yahuda ahay tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Gədan anak inde sa ga way ataya daw? Əna ga masuwayan, aday mā san gədan inde apak matana acəkan.»

¹⁹ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Mbəzlen anan doh sə mazlab a Mbərom a anan. Aday nen ni han anan maza à luvon maakan inde.»

²⁰ Ta jan, ta wa: «Do ahay ta han doh a anan nà, ava ahay ta gak kwa kuro fudo nga mbərka. Aday iken nà, ki han anan à luvon maakan inde kələdaw?»

²¹ Yesu a ga minje tu doh ata nà, pi zek anahan. ²² Pə dəba ana Yesu sə slabakay ahay à məke wa nà, njavar anahan ahay tə jalay pa 'am anahan ataya jiga awan. Ta daf nga pa 'am ma ja à Deftere a Mbərom inde ataya awan, aday ta daf nga pa 'am anahan ata awan.

Yesu a san way sə mivəl sə do ahay zle fok

²³ Natiya awan, à alay sə azar uko sə Pasəka ata fok nà, Yesu a njahay à Urəsəlima à man ata awan. Do ahay bayak a tə dəfak apan nga, anga tə canak anan anà masuwayan anahan ahay sa ga. ²⁴ Aya əna, Yesu kə ngəmak sa daf patan nga bay, anga winen a san ajalay nga su do ahay zle kəzlek. ²⁵ Yesu kə pəlak sa jəka dowan à dakan anan ajalay nga su do kwa mənjęək bay, anga a san way sə mivəl sə do ahay zle fok.

Atə Yesu tə Nikodemus

3 Dowan inde à wulen sə Farisa ahay inde, tə ngaman Nikodemus. Dowan ata nà, winen do kərtek à wulen sə məced sə Yahuda ahay inde. ² Nikodemus kutok, a nay ahay pə cakay ana Yesu sə luvon. A jan a wa: «Rabi ††, na san zle, iken nà, miter ana Mbərom sə slənay ahay, anga kula dowan kə gak masuwayan sə way kawa ananak ite nà, ibay. Kak si Mbərom winen tə dowan ata awan.»

³ Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Do zənzen a nà, i mba apan sa zla à bahay a Mbərom inde bay, kak si i təra do mə wahay a mə slala cew a aday.»

⁴ Nikodemus a cəce panan kutok a wa: «Do kə gak məduwer coy nà, i njad ti wahay anan maza awan nà, kəkəməw? Dowan ata i njad sa ma à kutov ana may anahan maza awan, aday may anahan i wahay anan asa kələdaw?»

⁵ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Kak dowan a mə wahay a miza tə a'am bay, aday tə Apasay

† Ca pə Jabuura 69.10. †† Rabi: Rabi nà, ta 'am sə Aramayak. A nan sa ja nà, Miter.

Cəncan awan bay cəna, dōwan ata i mba apan sa zla à bahay ana Mbərom inde bay. ⁶ Do sə daliyugo ahay tinen apan ti wahay, əna tə wahay nə zek dəkdek. Aday do mə wahay a tə Apasay Cəncan ataya nə, tinen do ana Apasay Cəncan aya awan. ⁷ 'Am a anan â gak masuwayan adəka bay. Kawa anuno sa jak, bəlaray tə wahay kwanay tə slala cew a aday. ⁸ Mad a bal nə, à man anahan kawa sa gan may. Kə sləne zle, əna ka san sa jəka a nay awanaw bay. A zla nə ahaw dukwen, ka san man anahan a bay re. Do mə wahay a tə Apasay Cəncan awan a dukwen a təra nə, matanan re.»

⁹ Nikodemus a cəce maza awan pə Yesu, a wa: «I sa njad zek ata nə, kəkəma kəlanaw?»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan: «Iken adəka nə, miter sə Yahuda ahay, əna ka san way ataya bay kələdaw?

¹¹ Nen apan ni jak tə dīdem a həna: Manay mə təkər nə, way ana manay sa san. Manay apan mi side dukwen way ana manay sə canan tə ide a manay. Əna hwiya kə təmihen side a manay bay. ¹² À alay a nə təkərek ikwen way sə daliyugo ahay nə, kə dəfen upo nga bay. Həna ni dakak ikwen anan way saa təra à mburom, ki i mben apan sa dəf nga pa 'am uno ahay kəkəma kutok anaw?

¹³ «Dowan saa zla kula à bagəbaga mburom nə, ibay. Si nen, Wan su Do, sa nay ahay à mburom wa. ¹⁴ Kawa ana Musa sə laway dədəw sə rəslom dəzdəz a pə dədom à kibe kwakwa ata nə, do ahay ti laway nen, Wan su Do, dukwen matanan re. ¹⁵ Aday kuwaya kə dəfak nga pa Wan su Do nə, i njad sifa sa ndav bay ata awan. ¹⁶ Mbərom nə, a pəlay anan daliyugo cəvedabay. Anga nan awan, a varay anan wan anahan mənduwel a coy. Natiya kutok, kuwaya kə təmahak sa dəf nga pa wan ata nə, i lize bay, əna i njad sifa sa ndav bay ata awan. ¹⁷ Mbərom a slənay ahay wan anahan nə, sa nay saa gan sariya sa ban anan do sə daliyugo ahay bay. Əna a nay sa tam anan do sə daliyugo ahay adəka.

¹⁸ «Kuwaya kə təmahak sa dəf nga pa Wan a Mbərom nə, sariya inde saa ban anan sabay. Aday dōwan a kə təmahak sa dəf nga pa wan a Mbərom a mənduwel ata bay ite nə, winen kə sləhak à sariya inde coy adəka.

¹⁹ Sariya ata aday nə, anga 'am a anan: Jiyjay a nay ahay pə daliyugo, əna do sə daliyugo ahay tə pəlay luvon zal jiyjay, anga tinen apan ti ga nə, mer su way lelibay aya awan. ²⁰ Kuwaya winen apan i ga mer su way lelibay aya cəna, ata winen apan i nan ide anə jiyjay. I gan may sa nay à jiyjay inde bay, anga winen a jəjaran anə jiyjay saa kay anan mer su way anahan ma ga a à luvon inde ata awan. ²¹ Kuwaya, dōwan a kə gak mer su way sə dīdem nə, winen nə, i nay, i bar i ide jiyjay inde, anga aday jiyjay â dəvan pi mer su way anahan lele aya ma ga pa 'am a Mbərom.»

Atə Yesu tə Yuhana, do sa ga baptisma ata awan

²² Natiya kutok, Yesu a zla way anahan pə daliyugo sə Yahudiya tə njavar anahan ahay. Tə njahay pi zek à man ata awan, aday a gan baptisma anə do ahay.

²³ Yuhana ite winen apan i gan baptisma anə do ahay à wulen su doh sə Aynun, anga a'am inde à man ata bayak awan. Aynun awan aday nə, dəren tə wulen su doh sə Salim bay. Do ahay bayak a ta zla pə cakay anahan saa gay ahay baptisma. ²⁴ À alay ata nə, Yuhana ma ban a à dangay fan bay.

²⁵ Pa pac a inde, njavar ana Yuhana ahay tu do kərtek à wulen sə Yahuda ahay tinen apan ti vad uway pə 'am sə cəncan sə way ahay pi zek tə cəncan si zek. ²⁶ Anga nan, ta zla pə cakay ana Yuhana. Ta jan, ta wa: «Miter, dōwan a iken sə side apan, kə zlingen pa 'am zlinger sə Urdon ata nə, həna winen dukwen, winen apan i gan baptisma anə do ahay. Do ahay dukwen tinen apan ti zla fok pə cakay anahan.»

²⁷ Yuhana a mbədahan atan apan, a wa: «Dowan sa njad awan mənəna Mbərom a sə varan anan nə, ibay asanaw! ²⁸ Kwanay kə slənen anan 'am uno coy. Na jak: Nen nə, Almasihu bay, əna Mbərom a slənay nen nə, aday nə lahan pa 'am ca. ²⁹ Uwar nə, anə do sə gəba dalay a way anahan. Aday car ana do sə gəba dalay dukwen, a tavay uho saa pak sləmay. Kə slənek winen apan i nay coy nə, i taslay mivəl ta 'am anahan aya fok. Matanan, nen nə taslay mivəl dukwen nə, na. ³⁰ Natiya awan nə, məduwen uno à kac, mbala anahan à zəga adəka.»

Do sa nay ahay à bagəbaga mburom wa

³¹ «Do sa nay ahay à mburom wa nə, winen pa nga su do a kəzlek. Do sə daliyugo ahay dukwen, tinen pə daliyugo. Ta ja nə, 'am sə daliyugo dəkdek. Do sa nay à bagəbaga mburom wa ata nə, winen pa nga sə do ahay fok. ³² Way anahan sə canan tə way anahan sə sləne, a ga side dukwen pə way ataya awan. Əna dōwan sə təma side anahan a nə, kwa kərtek ibay. ³³ Kuwaya kə təmahak side anahan nə, a san zle, Mbərom winen do sə dīdek. ³⁴ Do maslan a Mbərom cəna, winen apan i ja dukwen 'am ana Mbərom, anga Mbərom a, winen apan i rah anan tə Apasay anahan. ³⁵ Bəbay Mbərom nə, a pəlay wan anahan cəvedabay. Kə varak anan gədan pa nga sə way ahay kəzlek. ³⁶ Kuwaya kə dəfak nga pa wan a Mbərom nə, kə njadak sifa sa ndav bay ata awan. Kuwaya kə təmahak anan Wan a Mbərom bay ite nə, i njad sifa kulibay, aday Mbərom i ga apan mivəl sə coy.»

Yesu tə uwar sə Samariya a inde pə kurok

4 Farisa ahay tə sləne nə, Yesu winen apan i njad njavar ahay aday winen a gan baptisma anə do ahay a zalay Yuhana. ² Aday nə, Yesu a kə gak anan baptisma anə dōwan kwa kərtek bay. Sa ga mer su way ata nə, njavar anahan aya awan.

³ Yesu a sləne 'am a tinen ata cəna, a mbəsak daliyugo sə Yahudiya, a ma pə dəba à Galile. ⁴ Anga nan, si i takas dukwen tu kon sə Samariya. ⁵ Natiya awan, a dəzle à wulen su doh a inde tə ngaman Sikar, bəse tə guvo ana Yakob a inde, a varan anan kwakwa anə wan

† Ca pə Limle 21.

anahan Yusufu. ¹⁶ À man ata kutok, kurok ana Yakob inde.

Natiya kutok, man i pec a ga nà, Yesu a njahay pa nga kurok, anga kà yak nga tē caved. ⁷ À alay ata awan ite nà, njavar anahan ahay, ta zlak à wulen su doh saa pēlay way sa pa.

Aday uwar sē Samariya a inde a nay ahay pē kurok saa ngahak ayak a'am. Yesu a cēce panan a'am, a wa: «Vuro a'am ite.»

⁹ Hēren aday nà, 'am a zlan atan pi zek ana Yahuda ahay tē Samariya ahay bay. Anga nan, uwar ata awan a jan, a wa: «Iken nà, Yahuda ahay, nen dukwen Samariya ahay. Ki cēce puno a'am sa sa kēlādaw?»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Abay kà san sumor ana Mbərom saa ga, aday kà san dōwan a sē cēce panak a'am sa sa ata nà, iken ki cēce panan a'am sē varan sifa anà do ahay ata adēka.»

¹¹ Uwar ata a jan anà Yesu, a wa: «Mazar, na ca apak nē cāfgal sē ngahay a'am inde apak ibay! Kurok a anan dukwen sololo. Ki njad a'am sē varan sifa anà do ahay ata nà, ta maw? ¹² Bije a manay Yakob sē varan umo kurok a anan dukwen, kà sak wa a'am. Winen tē gwaslay anahan ahay fok, aday tē gēnaw anahan aya tēke, ta sak wa a'am. Aday iken kē zalay Yakob tē mēduwen kēlādaw?»

¹³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kuwaya kà sak a'am sē kurok a anan nà, jom i gan asa. ¹⁴ Aya əna, dōwan kà sak a sa a'am mbala uno saa varan ata nà, jom i gan kula sabay, anga a'am ata i tēra kawa zəlaka à winen inde, i varan sifa sa ndav bay ata awan.»

¹⁵ Uwar ata a jan, a wa: «Vuro a'am ata awan, aday jom ū go sabay, nà sa may ahay sē ngahak ayak a'am pē kurok wa kula sabay re bidaw?»

¹⁶ Yesu a jan apan, a wa: «Zla, ngaman ahay anà mbaz anak, hayak ikwen ahay à man a anan aday.»

¹⁷ Uwar ata a ja kutok, a wa: «Mbaz uno ibay!»

Yesu a jan, a wa: «Ka jak dīdem awan, kak ka wa mbaz anak ibay nà, na! ¹⁸ Anga ka zlak à mbaz hēna saray dāra, aday dōwan a hēna kwanay maya ata dukwen, winen mbaz sē pēzugoy anak a bay re.»

¹⁹ Uwar ata a mbədahan anà dūngo kutok, a wa: «Miter, nē sēnak iken nē do mājā'am ana Mbərom.

²⁰ Bije a manay ahay dukwen tē hērak anan nga anà Mbərom pē bēzlom a manay a anan, əna kwanay Yahuda ahay nà, ki wen, man sē hēran nga anà Mbərom kērtēk nà, si à Urəsālīma.»

²¹ Yesu a jan, a wa: «Uwar, tēma 'am a nen sa jak hēna ata awan: Alay awan i sla azanan, ki hēren anan nga anà Bēbay Mbərom nà, à bēzlom a anan dēkdek sabay, kwa à Urəsālīma taayak sabay re. ²² Kwanay Samariya ahay aday nà, kē sēnen dōwan a kwanay sē hēran nga ata bay. Əna manay Yahuda ahay nà, ma san dōwan a manay sē hēran nga ata zle, anga Mbərom a tam anan do ahay nà, tē alay a manay Yahuda ahay. ²³ Aday, alay a i nay ahay mba, kà slak coy adēka, Apasay Cəncan a, sa kay anan dīdem ana Mbərom ata, i sēnan anan zek anà do ahay. Natiya

awan, do sa daf nga pē Mbərom tē dīdem ataya ti san sē hēran nga pa man pa man ahay fok. Anga a nan anà Mbərom awan nà, do sē hēran nga matanan ataya awan. ²⁴ Mbərom nà, apasay sē varan sifa anà do ahay. Do ahay ti hēran nga nà, tē dīdem a aday tē mēgala sē Apasay Cəncan a re.»

²⁵ Uwar ata a mbədahan apan, a wa: «Na san zle, Almasihu i i nay ahay. Kà nak coy nà, i dākak uko anan way ahay fok.»

²⁶ Natiya, Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen a sa jak 'am ata nà, winen awan!»

²⁷ Njavar a Yesu ataya ta may ahay kutok. Tē canan anà Yesu winen apan i ja 'am tu do uwar a nà, a gan atan masuwayan. Aday dōwan kwa kērtēk kē cēcīhek pē uwar ata wa sa jēka: «Kē pēlay panan maw?» nà, ibay. Kabay, dōwan sa jan anà Yesu: «Ki jen 'am angamaw?» dukwen, ibay re.

²⁸ Uwar ata a dazlan nà, a mbəsak anan kēlawā anahan pē kurok, a nay agay, a jan anà do ahay, a wa:

²⁹ «Hayak ikwen ahay aday, cen pē dōwan inde, u jo hēna way uno ahay sa ga ataya fok. Hinahibay nà, i ga nē winen Almasihu dēge?»

³⁰ Do ahay ta nay ahay à wulen su doh wa kutok, ta zla pē cakay ana Yesu.

Guvo sa ndaw ma nah awan

³¹ À alay ata kutok, njavar a Yesu ahay ta jan, ta wa: «Miter, suwan pa way mēnjōek aday.»

³² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Way sa pa uno inde, kē sēnen bay.»

³³ Njavar anahan ahay tē cēce pi zek ahay wa, ta wa: «Dōwan kē varak anan ahay way sa pa dēge?»

³⁴ Yesu a jan atan kutok: «Way sa pa uno awan nà, adēfan apan anà do sē slēnay ahay nen, aday sa ga mer su way anahan sē mbuko à alay inde ata awan.

³⁵ 'Am ana kwanay inde ka ti jen nà: "A mbəsak hēna kiya fudo, way ahay ti saa nah, aday saa car." Aya əna nen ni jak ikwen, cen pē guvo ahay lele. Ndaw kē nahak, kà slak sa car coy. ³⁶ Do sa car ndaw à guvo su do nà, i halan nga anà ndaw ana bahay sē guvo, aday i njad magwagway anahan pē dōwan ata wa. Ndaw ata nà, kawa sa ja, do sa njad sifa sa ndav bay ataya awan. Anga aday do sa casl pi zek tu do sa car tē taslay mivel cew maya awan. ³⁷ 'Am sē jike inde asa, a ja nà: "Do sa casl winen cara, do sē halan nga dukwen, winen cara." Winen ata nà, 'am dīdem awan. ³⁸ Na slan kwanay nà, saa cēray à man aday kwanay kē cislen bay ata wa. Do maza aya sa casl, kwanay dukwen kē njiden anan magwagway ti mer su way a tinen.»

Samariya ahay bayak a tē dēfak nga pē Yesu

³⁹ Do sē Samariya ahay à Sikar bayak a tē tēmahak sa daf nga pē Yesu anga side ana uwar ata sa jan atan:

«U jo anan way uno ahay sa ga ataya fok.» ⁴⁰ Ta nay ahay pē cakay ana Yesu nà, ta jan à njahay tē tinen mba. Yesu a njahay àga tinen kutok luvon ahay cew.

⁴¹ Do ahay bayak a tē dēfak nga pē Yesu asa, anga tē

† Ca pē Laataanooji 33.19.

slānek 'am anahan. ⁴² Anga nan, ta jan anà uwar ata awan: «Həna nà, mə dəfak nga pə Yesu nà, anga 'am anak sa jan umo ata bay. Cərkəke ma dəf apan nga, mə təma nà, anga manay awan mə slānek 'am anahan aya awan. Ma san zle, winen nà, do sa tam anan do ahay acəkan.»

Yesu a mbar anan wan ana do si mer su way ana bahay inde

⁴³ Pə dəba à luvon cew ata wa nà, Yesu a mbəsak atan, a zla way anahan à Galile. ⁴⁴ Yesu a kà jak, a wa: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan a nà, dōwan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁴⁵ Tə dəzle pə daliyugo sə Galile awan nà, do sa man ataya tə təma anan lele, anga tinen ta zlak à azar uko sə Pasəka à Urəsəlima, aday tə canak anan ahay à mer su way anahan sa ga ata awan.

⁴⁶ Natiya, Yesu a ma way anahan à Kana pə daliyugo sə Galile, à man anahan sə mbəda anan a'am mahay awan ata awan. Dōwan a inde, winen məduwen a à man ata awan, winen do si mer su way ana bahay sə daliyugo ata awan. Wan ana dōwan ata winen dəvac awan, aday mə nahay a à wulen su doh sə Kafarnahum.

⁴⁷ Dōwan ata a sləne sə jəka Yesu winen pə daliyugo sə Yahudiya sabay, winen à Galile nà, a zla pə cakay anahan, a jan: «Zlumo à Kafarnahum, aday ki saa mbəro anan wan uno inde mə nahay a, winen dəvac awan, i mac coy.»

⁴⁸ Yesu a jan, a wa: «Ki dəfen upo nga fan bay, si ki cinen anan anà masuwayan ahay aday daw?»

⁴⁹ Dōwan ata a mbədahan apan kutok, a wa: «Hayak àga nen aday. Wan uno ata i saa mac.»

⁵⁰ Yesu a wa: «Zla agay, wan anak kə mbərak!»

Winen a dəf nga pa 'am ana Yesu ata awan, a zla way anahan agay kutok.

⁵¹ Winen pə cəved sa zla agay mba, do anahan ahay ta nay agay wa, ta jan: «Wan anak nə kə mbərak coy!»

⁵² Dōwan ata a cəce patan wa: «A njad sa man uda awan nà, siwaw?»

Tə mbədahan apan: «Avad a sə ipec, tə njamde kərtek, nga sə bərazl a ndalay panan nà, na.»

⁵³ Bəbay a wan ata, a may anan ahay à nga inde 'am à Yesu sa jəka: «Wan anak kə mbərak» ata nà, kəslə alay ata acəkan. Ta dəf nga pə Yesu tu do su doh anahan ahay fok.

⁵⁴ Masuwayan a Yesu sa ga ata nà, winen mə slala cew a sə təra à Galile. A təra pə dəba anahan sa may ahay à Yahudiya wa ata awan.

Yesu a mbar dōwan a inde mə təra à məndak awan

5 Pə dəba anahan a wa mənəcək nà, Yahuda ahay ta zla saa zar uko à Urəsəlima. Yesu dukwen a zla ite. ² À man ata nà, məsudoh a inde tə ngaman Məsudoh sə Təman ahay. Dəlov a inde ma la awan, aday ta ga apan galak ahay dəra tew. A'am ata nà, tə ngaman

Baytizata ta 'am sə Yahuda ahay nà, na. ³ Do sə dəvac ahay cara cara bayak a mə nahay aya ù vo sə galak ataya awan: hurəf ahay, vədəlah ahay, pi zek tə do sə jəje ahay. [Tinen apan ti ba, hinahibay a'am i bal, ⁴ anga pac a hinen ahay nà, maslay a Mbərom a dazay ahay à a'am ata inde, i bal anan. A'am ata kə bəlak nà, dōwan a sa lah uda pa 'am ata cəna, winen kə mbərak à dəvac anahan wa, kwa à ga nə dəvac wura wura fok.]

⁵ Dōwan a inde dəvac awan à man ata, kà gak à dəvac inde ava kwa kuro maakan nga anahan a jəmaakan. ⁶ Yesu a canan cəna, a san zle, dəvac kə njahak apan. Anga nan, a cəce panan: «A nak sa mbar à dəvac anak wa daw?»

⁷ Dōwan ata a mbədahan apan, a wa: «Wan ada, dōwan uno inde saa zla nen à a'am inde, ibay. A'am kə bəlak dəp nà, kwa nə rəzlen à nga wa kəma kəma dukwen, do maza awan i luho uda awan.»

⁸ Yesu a jan asa: «Slabak, gəba lala anak, zla way anak kutok.»

⁹ Dōwan ata a mbar ca, a gəba lala anahan, a zla təpa.

Cəkəbay, pac ata nà, luvon sa man uda awan. ¹⁰ Anga nan, bahay sə Yahuda ahay ta jan anà dōwan ata awan: «Biten nà, luvon sa man uda awan. Cəved anak inde sə tavak lala anak pa nga ibay.»

¹¹ Winen ite a mbədahan atan apan, a wa: «Dōwan a sa mbar nen ata u jo nà, gəba lala anak, zla way anak.»

¹² Dōwan ataya tə cəce panan, ta wa: «Dōwan a sa jak: "Gəba lala anak, zla" ata nà, wayaw?»

¹³ Dōwan ata dukwen a san sa mbar anan nə wayaw bay. Bina Yesu a dukwen kà zlak way anahan à man ata wa səmad bəse, anga do ahay bayak a à man ata awan.

¹⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a tan ayak à nga anà dōwan ata awan ù doh sə mazlab a Mbərom. A jan, a wa: «Həna nà, kə mbərak. Kà saa ga ines sabay, anga way sə zalay winen ata à sa nay ahay apak sabay.»

¹⁵ Dōwan ata a zla sa jan anà bahay sə Yahuda ahay nà, sa mbar anan nə Yesu. ¹⁶ Natiya kutok, bahay sə Yahuda ataya tə dazlan sə jugwar 'am pə Yesu wa asa, anga a mbar anan do pə luvon sa man uda awan.

¹⁷ Əna Yesu a dakan atan anan lele, a wa: «Bəbay uno nà, winen apan i ga mer su way nə pac pac. Nen dukwen si ni ga mer su way kətana awan.»

¹⁸ Anga 'am anahan ataya awan, Yahuda ataya tə zəga anan sa nan ide hus pa sə pəlay sa vad anan à məke adəka. Anga sa jəka, winen a ga mer su way pə luvon sa man uda ata dəkdək sabay, əna a wa Mbərom nə bəbay anahan. Matanan, a lavay anan nga anahan tə Mbərom.

Mbərom kə varak anan gədan anahan fok anà wan anahan

¹⁹ Yesu a jan atan asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen, wan a Mbərom nà, ni mba apan sa ga way ta nga uno itəbay. Ni ga nà, way mbala ana Bəbay uno sa ga, way aday nə canak anan ata awan.»

Kawa ana Bəbay uno sa ga jiga awan, nen ni ga winen a re,²⁰ anga aday nà, Bəbay uno a pəlay nen, a đuko anan way anahan sa ga ahay fok. I đuko pə way sə zalay həna anaya awan mba. Nen wan nà, ni ga atan. Way ataya cəna, ti gak ikwen masuwayan.

²¹ «Natiya, kawa ana Bəbay uno sə slabak anan do ma mac aya awan, aday a varan atan sifa ata nà, nen wan anahan đukwen ni varan sifa anà do kawa su no anà nen matanan re.

²² «Aday asa, Bəbay uno nà, kə pəlak sa gan sariya anà dowan kwa kərtek bay, əna a mbəsak anan sariya fok à alay uno inde nen wan anahan.²³ Anga aday do ahay tē hərə nga anà nen wan anahan, kawa sə hərən nga anà Bəbay uno sə slənay nen ata awan. Kak dowan a a hərə nga anà nen wan anahan bay nà, a hərən nga anà Bəbay uno bay re.

²⁴ «Nen apan ni jak ikwen tē đidəm a həna: Kuwaya dowan a kə slənek 'am uno aday kə đəfak nga pu do sə slənay ahay nen nà, winen kə njadək sifa sa ndav bay ata awan, sariya i ban anan itəbay. Kawa sa ja bine siwaw nà, kə takasak ahay à amac wa, kà zlak à sifa inde.

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen tē đidəm a həna: Alay a i slay ahay, kà slak adəka coy, do ma mac aya ti sləne dundo uno, nen Wan a Mbərom, aday do sə sləne ahay fok ti njahay uho tē sifa awan.²⁶ Kawa ana Bəbay uno sa mba apan sə njahay anan do ahay uho ata nà, nen wan anahan đukwen a vuro gədan sə njahay anan do ahay uho re.²⁷ A vuro gədan a nà, aday nà gan sariya anà do ahay, anga nen Wan su 'Do.

²⁸ «'Am a anan à gak ikwen masuwayan bay. Alay a awan kà slak anga do ma mac aya aday tē sləne dundo uno,²⁹ aday ti slabakay ahay à məkə a tinen ahay wa. 'Do sa taa ga way lele aya awan, ti may uho saa njad sifa. Aday do sa taa ga nə way sə cəban anà Mbərom ite, ti may uho nà, sariya i ban atan.³⁰ Na ga sariya nà, kawa ana Mbərom a su jo. Ni mba apan sa ga awan ta nga uno bay. Sariya uno sa ga nà, winen lele, anga nen na ga way sa nga uno bay. Na ga nà, way mbala ana do sə slənay ahay nen ata awan, aday kawa sa nan.»

Do sə side ana Yesu ahay

³¹ Yesu a ja asa, a wa: «Abay kak na gan side anà nga uno nà, ata side uno kà zlak tē đidəm a bay asanaw.

³² Əna dowan a inde, winen a ga side anga nen, aday na san zle side anahan nà, tē đidəm awan.³³ Kwanay awan, kə slənən do pə cakay ana Yuhana, kə jak ikwen side anahan, aday side anahan nà, đidəm awan.

³⁴ Abay nə pəlay side su do zəzen a bay. Əna na ja pə Yuhana ata nà, aday kə təmen à amac wa.³⁵ Anga Yuhana kə tərak nà, kawa lalam ma han uko awan. Winen apan i dav. Jijjay anahan ata kə zlak ikwen à nga, əna à alay a inde mənjoək coy.

³⁶ «Aya əna, 'am sə side uno inde sə zalay side mbala ana Yuhana. 'Am sə side ata nà, mer su way a Bəbay uno su jo: "Ga anan!" ata awan. Ni ga mer su way a

anan ata nà, anga saa side, nen na nay ahay nə pə cakay ana Bəbay uno wa.

³⁷ «Abay Bəbay uno do sə slənay ahay nen ata đukwen, winen apan i ga upo side a re. Kwanay kula kə slənən anan dundo anahan itəbay, aday kula kə cinen anan bay re.³⁸ Kula kə bənen 'am anahan à mivel a kwanay inde bay, anga kə đəfen nga pi nen, do anahan sə slənay ahay à wulen a kwanay ata bay.

³⁹ «Kwanay apan ki jingen Deftere a Mbərom, anga a ga pikwen nà, ki njiden wa sifa sa ndav bay ata awan. Aday cəkəbay Deftere ata đukwen a təkər nà, 'am sə side sa ga pi nen a re.⁴⁰ Əna, a nak ikwen sa nay ahay pə cakay uno aday kə njiden sifa đidəm ata bay re.

⁴¹ «Nə pəlay sa njad mazlab pə do ahay wa bay.

⁴² Əna na san kwanay aya zle. Kwanay kə pəlen Mbərom bay.⁴³ Na nay ahay nà, à sləmay ana Bəbay uno inde. Aday, cen apan. Kə ngəmen sə təma nen bay re. Aday, kak dowan a maza à nay ahay ta 'am sa nga anahan həna nà, ki təmihen anan, winen adəka nà, tē alay cuwcew awan.⁴⁴ Kwanay kə pəlen ayaw mbala ana Mbərom bay, əna kuwaya a pəlay nà, ayaw sə do ahay. Aday ki mben apan sa đaf upo nga nà, kəkəma asanaw?

⁴⁵ «Kà sa jilen sa jəka nen ni zlah pikwen pə cakay ana bəbay uno Mbərom bay. Əna Musa, do a kwanay sa đaf apan nga ata awan, winen saa zlah pikwen.

⁴⁶ Aday abay kə đəfen ahay nga pa 'am ana Musa ahay aday nà, ki đəfen nga həna pa 'am uno ahay re. Anga Musa aday đukwen a vindey ahay nà, anga nen awan.

⁴⁷ Natiya, kak kə đəfen nga pə way mbala anahan mə vinde aya bay nà, ki i mben apan sa đaf nga pa 'am uno bay re.»

Yesu a varan way sa pa anà do ahay ti ga mbulo đara

Mata 14.13-21; Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17

6 Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a takas bəlay sə Galile a inde, a zla pa day uho. Tə ngaman anà bəlay ata nà, Tiberiyas re.² Do ahay tē pərahan azar bayak awan, anga tē canak anan anà mer su way anahan ma ga masuwayan aya awan, a mbar anan do sə đəvac ahay.

³ Yesu a ján way anahan à bəzlom tē njavar anahan ahay, tē njahay à man ata awan.⁴ Azar uko sə Pasəka đukwen i sla bəse.⁵ Yesu a cakaf nga bine maw nà, a canan anà do ahay bayak a tinen apan ti nay pə cakay anahan. Anga nan kutok, a jan anà Filip: «Di njad sə sukumay ahay way sa pa sə varan anà do ahay a anan fok awanaw?»⁶ A cəce ata nà, aday à san way mbala a Filip saa mbədahan apan ata awan. Bina, Yesu a nà, a san way anahan saa ga zle.

⁷ Filip a mbədahan apan, a wa: «Kak aday a nak uko sa jəka đí varan way sa pa anà man su do a anan nà, kwa dala sə *dinar*[†] səkat cew đukwen i sla awan bay asanaw!»

⁸ Mərak ana Simon Piyer a inde, tē ngaman Andəre, winen njavar ana Yesu a re. A jan, a wa:⁹ «Wan inde həna à man a anan, tapa sə pen ahay inde apan đara.

† *DINAR*kərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

Kələf ahay dukwen inde apan cew! Aka aday i sla ma, anga man su do a anan anaw?»

¹⁰ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Jen anan u do a anaya fok tē njahay a mēndak.»

Gujed inde mēngēdez a à man ata awan. Do ahay tē njahay apan kutok. Do ahay à man ata dukwen, tinen mē baslay a nà, mungol a dēkdek aday nà, ta ga mbulo dara.

¹¹ Yesu a gēba anan tapa sē pen a dara ataya awan, a ngēran ayak anà Mbērom aday a gēzlan anan anà do ahay. A ga anan tē kələf dukwen matanan. Kuwaya kē njadək kawa sa nan.

¹² Tinen ata fok, ta rah nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay: «Hilen anan nga anà tapa sē pen mē mbēsak ata awan, anga aday à sa nes bay.» ¹³ Tē halan nga anà mē mbēsak ata nà, a ga cēkarak kuro nga anahan a cew.

¹⁴ Do ahay sē canan anà masuwayan ana Yesu a sa ga ata nà, ta wa: «Tē dīdem awan, dōwan a anan nà, i ga nà, winen do maja'am a Mbērom saa nay ahay pē daliyugo azanan ata awan.»

¹⁵ Yesu a san zle, do ahay ti nay ahay saa ban anan aday ti i daf anan bahay awan sē mēgala. Anga nan, a zla way anahan sēmad à bēzlom maza awan.

Yesu a bar pa nga sē a'am tē saray

Mata 14.22-33; Markus 6.45-52

¹⁶ Natiya awan, suko a a ga cēna, njavar ana Yesu ahay tē dazay pa 'am sē a'am sē bēlay. ¹⁷ Ta ján à kwalalan inde sa zla à Kafarnahum. À alay ata dukwen, ide kē bēnak lele coy, aya ēna Yesu winen inde tē tinen ibay hwiya. ¹⁸ A'am a bal tē mēgalak awan, anga mad winen apan i bal bayak awan. ¹⁹ Kwalalan a haw pa nga sē a'am i ga kilomiter dara kabay mbērka nà, tē canan anà Yesu, winen apan i nay ahay tē saray pa nga sē a'am, aday winen bēse tē tinen coy. Tinen ite tē jējar pi zek.

²⁰ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Nen awan! Kē jējiren bay.»

²¹ Natiya kutok, a nan atan sē gēba anan à kwalalan inde, aday kwayan'a kwalalan ata kē dēzlek pē yugo à man a tinen sa gan may ata coy.

Do ahay tē pēlay anan Yesu

²² Sidew a nà, do sē njahay pa day sē bēlay hinen ataya tē pēlay anan Yesu. Anga ta san zle, avad awan nà, kwalalan inde nē kērtēktēkke. Aday ta san zle re, Yesu nà, kē jēnak à kwalalan mbala ana njavar anahan ahay sē gēba ata bay. Ta zla nà, mēnjēna winen. ²³ Əna kwalalan azar aya inde ta nay ahay à Tiberiyas wa. Tē dēzley ahay nà, dīnger pa man ana Yesu sē varan tapa sē pen anà do ahay ta sē ngēran anà Mbērom ata awan. ²⁴ Do ahay ta ca ide cēna, Yesu winen ibay, aday njavar anahan ahay dukwen tinen ibay. Natiya tē gēba kwalalan ahay sa zla a Kafarnahum saa pēlay Yesu.

Way sa pa sa var sifa nà, zek a Yesu awan

²⁵ Ta njad anan winen pa day uho, tē cēce panan, ta wa: «Miter, ka nay ahay à man a anan nē siwaw?»

²⁶ Yesu a mbēdahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Kē pēlen nen nē, anga ki pen way hēniniye, aday kē rihen re ata awan. Bina, masuwayan uno sa gak ikwen ata nà, kē sēnen bay.

²⁷ Kē mbēdāken sa ga mer su way sa njad way sa pa sa nes ata adēka bay. Suwan adēka, gen nà, mer su way sa njad way sa pa sē njahay pa sē viyviya ata awan. Way sa pa ata nà, a var sifa sa ndav bay ata awan. Saa varak ikwen anan nà, nen Wan su Do. Anga Bēbay uno awan, kē tēmahak sa daf anan upo mazlab anahan pē ide sē do ahay.»

²⁸ Do ahay tē cēce panan asa, ta wa: «Mi njad sa ga ma, kawa ana Mbērom sē pēlay anaw?»

²⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Mer su way ana Mbērom sē pēlay nà, dēfen nga pi nen, nen do anahan mē slēnay ata awan.»

³⁰ Tē cēce panan re, ta wa: «Mi daf apak nga ata nà, ki gan umo nē masuwayan a wuraw? Ki ga nē maw?

³¹ Bije a manay ahay ta pak manu à kibe. Kawa ana Deftere sa ja apan ata: "A varan atan way sa pa à kibe. Way sa pa ata dukwen a dazay ahay à mburom wa. †"»

³² Yesu a mbēdahan atan apan maza re, a wa: «Ki wen, sē varak ikwen way sa pa sē dazay ahay à mburom wa nà, Musa. Əna matanan bay. Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Sē varak ikwen way sa pa guzgwez awan, aday sa nay ahay a mburom wa nà, Bēbay uno awan. ³³ Way sa pa a Mbērom saa varak ikwen ata nà, nen, do sē dazay ahay pē kērngay à mburom wa ata awan. Aday saa varan sifa anà do ahay pē daliyugo dukwen, nen awan.»

³⁴ Ta jan asa, ta wa: «Wan ada, varan umo way sa pa ata pac pac hwiya bidaw?»

³⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Daf sa var sifa nà, nen awan. Dōwan a kē nak pē cakay uno nà, may i han apan kula sabay. Aday dōwan a kē dēfak nga pi nen dukwen, jom i gan kula sabay. ³⁶ Aya əna na jak ikwen: Kē cinen uno, əna kē dēfen upo nga bay hwiya.

³⁷ Bēbay uno kē varak uno anan kuwaya fok cēna, i nay ahay pē cakay uno awan. Aday kuwaya kē nak ahay pē cakay uno cēna, ni lar a bay. ³⁸ Anga na nay ahay à mburom wa nà, sa naa ga way su no anà nen bay, əna sa naa ga way sa nan anà do sē slēnay ahay nen.

³⁹ Aday way ana do sē slēnay ahay nen ata sa nan nà, hēna: Nā saa lize anan do winen sē vuro ataya kwa kērtēk bay, əna pa pac sa ndav anan daliyugo nà, nē slabakay atan ahay à mēke wa uho. ⁴⁰ Natiya awan, kuwaya kē canak uno anà nen Wan ana Mbērom, aday kē dēfak upo nga nà, dōwan ata i njad sifa sa ndav bay ata awan. Aday nen ni slabakay anan ahay à mēke wa pa pac sa ndav anan daliyugo. Sa nan à Bēbay uno nà, way ata awan.»

† Ca pē Gurtaaki 16.4.

⁴¹ Anga nan kutok, Yahuda ahay tã dazlan sã gãdan azar ana Yesu, anga a wa: «Nen nã, way sa pa sã dazay ahay à mburom wa ata awan.»

⁴² Ta wa: «Na wa, winen nã Yesu ba? Wan ana Yusufu bidaw? Da san atã bẽbay anahan tã may anahan a tãke bidaw? Aka aday, i jãka winen a dazay ahay à mburom wa nã, kãkãmaw?»

⁴³ Yesu a jan atan, a wa: «Mbãsiken sa gad azar à wulen ana kwanay ahay. ⁴⁴ Dowan saa njad sa nay ahay pã cakay uno nã, ibay, si kak Bẽbay uno a sã slãnay ahay nen ata kã jãrahak apan sa nay anan aday. Kuwaya dõwan a kã njadak sa nay ahay pã cakay uno nã, nen ni slabakay anan ahay à mãke wa pa pac sa ndav anan daliyugo. ⁴⁵ Do maja'am ana Mbẽrom ahay tã vindẽk, ta wa: "Tinen a kãzlek, Mbẽrom i dakan atan anan way. ⁴⁶ Dowan a kã slãnẽk 'am ana Bẽbay uno, aday kã tãmahak atõtãk way anahan nã, i nay ahay pã cakay uno. ⁴⁶ Kula dõwan kã canak anan anã Mbẽrom bay, si nen, do sa nay ahay pã cakay ana Mbẽrom a wa, nen kãrtẽk nã, nã canak anan à Bẽbay acãkan.

⁴⁷ «Natiya awan, nen apan ni jak ikwen tã dõdem a hãna: Dowan a kã dẽfak upo nga nã, kã njadak sifa sa ndav bay ata awan. ⁴⁸ Way sa pa sa var sifa ata nã, nen awan. ⁴⁹ Bije a kwanay ahay ta pak *manu*^{††} à saf inde. Kã varak atan sifa bay. Anga nan, fok a tinen a tã mãcak à saf inde. ⁵⁰ Yo, do sa pa tapa sã pen sã dazay ahay à mburom wa ata nã, à ga nã kuwaya i mac itẽbay. ⁵¹ Nen nã, way sa pa sa nay ahay à mburom wa ata awan, way sa pa sa var sifa. Dowan a kã pak way sa pa ata nã, i mac kula itẽbay. Way sa pa ata nã, zek uno awan. Ni var anan anga aday do ahay tã njad sifa.»

⁵² 'Am a anaya awan a gãban atan ahay agad azar sa ga mivel anã Yahuda ataya asa, ta wa: «I varak uko zek anahan aday dõ pa nã, kãkãmaw?»

⁵³ Yesu a mbẽdahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tã dõdem a hãna: Nen Wan su Do nã, kak ki pen zek uno bay, aday ki sen mez uno bay nã, sifa i ga inde à kwanay ibay. ⁵⁴ Əna dõwan a kã pak zek uno aday kã sak mez uno re cãna, dõwan ata kã njadak sifa sa ndav bay ata awan, aday ni slabakay anan ahay à mãke wa pa pac ana daliyugo saa ndav. ⁵⁵ Anga zek uno bine siwaw nã, way sa pa guzgwez awan, aday mez uno dukwen way sa sa guzgwez a re. ⁵⁶ Kuwaya kã pak zek uno, kã sak mez uno nã, winen kã japak ti nen; nen nã japak tã winen re. ⁵⁷ Bẽbay uno, do sa var sifa nã, sã slãnay ahay nen nã, winen awan. Nen nã njahay uho nã, anga winen. Matanan, kuwaya kã pak zek uno nã, i njahay uho anga nen cite re.

⁵⁸ «Natiya, way sa pa sã dazay ahay à mburom wa nã, zek uno kutok. Bije a kwanay ahay nã, ta pak *manu* sã dazay à mburom wa à saf inde. Aday pã dẽba anahan a wa dukwen, tã mãcak fok re. Aya əna, kuwaya dõwan a kã pak way sa pa mbala uno saa var ata nã, i mac kula itẽbay.»

⁵⁹ À alay ata nã, Yesu winen apan i wazay ù doh sã wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sã Kafar-nahum, a saa ja 'am a anaya nã, na.

'Am a Yesu ahay sã varan sifa sa ndav bay anã do ahay ata awan

⁶⁰ Do ahay bayan a à wulen sã njavar ana Yesu ahay tã slãnẽ 'am ataya cãna, ta wa: «'Am anaya ma da 'am aya awan. Waya sa mba apan sã tãma kãtanã anaw?»

⁶¹ Yesu a san zle tinen apan ti gãdan azar pa 'am ataya awan. Anga nan, a jan atan, a wa: «'Am uno kã mbẽdahak ikwen anan ajalay nga a kwanay dãw? ⁶² Aday, azanan kã cinen anan anã nen, Wan su Do, nen apan ni jãn à man sã njahay uno kwakwa ata awan. Ata aday, ki i jen kãkãma asanaw? ⁶³ Sa var sifa nã, Apasay a Mbẽrom. Zek su do zãzen a nã, a mba apan itẽbay. 'Am a nen sa jak ikwen ataya nã, sã zẽbay ahay Apasay tã sifa nã, tinen aya kutok. ⁶⁴ Əna, dõwan aya inde à wulen ana kwanay nã, ta dãf upo nga itẽbay.»

Anga kurre a ata dukwen Yesu a san do saa dãf apan nga tã dõdem a bay ataya zle, aday a san dõwan a saa ga apan dãf ata zle re.

⁶⁵ Yesu a zãga anan asa, a wa: «Anga nan, na jak ikwen, na wa: "Dowan saa njad sa nay pã cakay uno nã, ibay, si kak Bẽbay uno a sã slãnay nen ata kã jãrahak apan sa nay anan pã cakay uno awan."»

⁶⁶ A bẽnay ahay kwa pã alay ata wa nã, njavar a Yesu ahay bayak a ta zla way a tinen, ta ngam sã pãrahan azar sabay.

⁶⁷ Kutok, Yesu a jan anã do maslan a kuro nga cew ataya awan: «Kwanay dukwen, a nak ikwen sa zla way a kwanay re dãw?»

⁶⁸ Simon Piyer a mbẽdahan apan kutok, a wa: «Miter, mi zla nã, pã cakay ana wayaw? 'Am anak nã, 'am sa var sifa sa ndav bay, pã cakay ana Mbẽrom. ⁶⁹ Aday manay ma dãf apan nga, ma san zle, iken nã, do cãncan a sa nay pã cakay ana Mbẽrom wa.»

⁷⁰ Yesu a mbẽdahan atan apan, a wa: «Nen a sã walay kwanay, kwanay a kuro nga anahan a cew. Aday cãkãbay dõwan a kwanay a kãrtẽk a nã, winen bahay sã setene awan.»

⁷¹ A ja 'am ata nã, pa wan ana Simon Iskariyot, sã ngaman Yudas ata awan. Anga kwa à ga nã, Yudas kã tãrak do kãrtẽk à wulen sã njavar ahay kuro nga cew ataya wa dukwen, saa ga dãf pã Yesu nã, winen awan.

Mørak ana Yesu ahay tã dẽfak apan nga bay

7 Pã dẽba anahan a wa nã, Yesu a bar pã daliyugo sã Galile fok. A nan abay sa zla pã daliyugo sã Yahudiya bay, anga a nan anã bahay sã Yahuda ahay sa vad anan.

² Aya əna, azar uko sã jawjawa ahay winen bãse nã, ³ mørak ana Yesu ahay ta jan, ta wa: «Mbẽsak man a anan, zla way anak pã daliyugo sã Yahudiya. Aday ata njavar anak ahay tã canan anã mer su way anak ahay. ⁴ Dowan a, a nan do ahay tã san anan nã, a der zek sa

† Ca pã Esaaya 54.13. †† MANUnã, way sa pa sã awan inde a dazay à mburom wa. Ca pã Gurtaaki 16.

ga mer su way itəbay. Ki ga mer su way a anaya asəne, ga atan pə ide sə do ahay fok.»

⁵ Kwa mərak aya dukwen tə dəfak apan nga bay.

⁶ Yesu a jan atan: «Kə dəzlek pə alay uno təde ata fan bay. Pə kwanay nà, alay wura wura cəna təde, əna kə-tanan bay. ⁷ Do sə daliyugo ahay ti mba apan sa nak ikwen ide itəbay. Nen a nà, do sə daliyugo ahay ti no ide anga nen apan ni kay anan mer su way a tinen ma ga aya nà, tinen lelibay. ⁸ Kwanay nà, zlen à man sə azar uko ata awan. Əna nen ni zla bay, anga alay uno kə dəzlek fan bay.»

⁹ A jan atan 'am ata cəna, winen a a njahay à Galile.

Yesu winen à azar uko sə jawjawa ahay

¹⁰ Pə dəba ana mərak a Yesu ahay fok sa zla à azar uko nà, Yesu a dukwen a zla cite. Əna kà kak anan zek anà do ahay bay.

¹¹ Bahay sə Yahuda ahay tə pəlay anan à wulen sə do ahay wa à man sə azar uko ata awan, tə cəce: «Winen ahaw?» ¹² Do ahay tə səsək a səsək à wulen a tinen ahay inde. Do a azar aya ta wa: «Winen do lele awan.» Do a azar aya dukwen ta wa: «A'ay, winen apan i lize anan do ahay adəka.» ¹³ Əna dōwan sa ja 'am ataya tə njeznjezlezl a dukwen ibay, anga tə jəjaran anà bahay sə Yahuda ahay.

¹⁴ Natiya awan, luvon sə azar uko ahay ta zla panan əngal nà, Yesu a zla ù doh sə mazlab a Mbərom, a dazlan sə tətakan anan way anà do ahay. ¹⁵ A gan masuwayan ana bahay sə Yahuda ahay. Anga nan tə cəce, ta wa: «Dowan a anan kə jingek bay kutok nà, a njad mərike kawa həna anan nə kəkəməw?»

¹⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Way nen sa ta jak ikwen ata nà, a nay ahay i nen a wa bay, əna a nay ahay nà, ù do sə slənay ahay nen ata wa. ¹⁷ Kuwaya, kak dōwan a kə təmahak sa ga mer su way kawa sa nan anà Mbərom cəna, i san sə gəzla way ahay pi zek wa. Matanan, kak na ja 'am ana Mbərom, kabay na ja 'am sa nga uno, aday tə məgala uno nà, i san kutok. ¹⁸ Kuwaya, kak a ja nà, 'am sa nga anahan, i pəlan mazlab anà nga anahan. Əna kuwaya kə pəlak sə həran nga anà do sə slənay anan ahay nà, dōwan ata dukwen, do didem awan, mungwalay inde apan ibay. ¹⁹ Na wa, Musa kə varak ikwen Tawrita à alay inde ba? Əna dōwan kwa kərtek sə dəfan apan nà, ibay asanaw? Kə pəlen sa vad nen nà, angamaw?»

²⁰ Do ahay tə mbədahan apan kutok, ta wa: «Setene inde anak à nga dəge, nga i vawak kələdaw! Waya sə pəlay sa vad iken anaw?»

²¹ Yesu a mbədahan atan apan: «Na ga way kərtek-təkke cəna, kə gak ikwen masuwayan jiga awan.

²² Musa a jak ikwen nà, 'am sa gad mədəndalas. Cəkəbay, sə dazlan nə Musa bay, əna bije ahay kwakwa tə lahak anan apan. A wa, kə gədan anan mədəndalas à wan ana kwanay ahay pə luvon jəmaakan anahan sə wahay anan. Anga nan, kwa à ga nə pə luvon sa man uda dəp nà, kwanay apan ki gəden anan mədəndalas anà wan a kwanay a re. ²³ Kə gəden anan mədəndalas anà wan, aday kà sa mbəsiken anan 'am

ana Musa à dəba bay, kwa à ga nə luvon sa man uda nà, na. Aday, a cəkək ikwen anà kwanay pi nen, anga na mbar anan zek su do zəzen a təsəes fok pə luvon sa man uda nà, angamaw? ²⁴ Mbəsiken sə gədan azar anà do pə way sa ca apan tə ide, əna sənen anan way ataya tə didek aya aday.»

Yesu nà, Almasihu daw?

²⁵ Do ahay à wulen su do sə Urəsalima ataya ta wa: «Na wa, Yesu nà, winen do abay tə pəlay sa vad anan ata ba? ²⁶ A ja 'am tə njeznjezlezl awan. Dowan sə gafan 'am ibay. Natiya awan nà, do a mənuko məcəd aya ta san zle winen nə Almasihu daw? ²⁷ Aya əna, kak winen nə Almasihu nà, dōwan i san man anahan awan, a nay ahay awanaw bay. Aday dōwan a anan ata nà, da san man anahan a zle asanaw!»

²⁸ À alay ata nà, Yesu winen apan i tətakan anan way anà do ahay ù doh sə mazlab a Mbərom. A zəga anan tə dūngo mə təba lele, a wa: «Kə sənen nen zle daw? Aday kə sənen man uno sa nay wa ata zle daw? Na nay nə gəbay nà, 'am sa nga uno bay. Dowan a sə slənay nen ata nà, do didem awan. Aka aday, kə sənen anan bay asanaw? ²⁹ Nen nà, na san anan zle, anga na nay ahay nə pə cakay anahan a wa. Sə slənay ahay nen nà, winen awan.»

³⁰ Tə pəlay sa ban anan à man ata kutok, əna dōwan kə njadak sə laman bay, anga kə slək pə alay anahan a bay. ³¹ Cəkəbay, do ahay bayak a tə dəfak apan nga, ta wa: «Almasihu a kə sak a nay ahay nà, i ga masuwayan ahay sə zalay dōwan a anan kələdaw?»

Farisa ahay ta slan do ahay saa ban Yesu

³² Farisa ahay tə sləne asəsək 'am sə do ahay ata pə Yesu nà, tə halay nga tə bahay sə gədan dūngo anà way ataya awan. Aday tə jəjem 'am, ta slan do sa ba pu doh sə mazlab a Mbərom ahay saa bənay anan.

³³ Yesu a ja, a wa: «Nen ni njahay tə kwanay mənəcək mba. Pə dəba anahan a wa nà, ni ma pə cakay ana do sə slənay ahay nen. ³⁴ Ki i pəlen nen, ki njiden nen sabay, anga ki mben apan sa zla à man uno saa zla ata bay.»

³⁵ Bahay sə Yahuda ahay tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «I zla aha anahan aday mənuko saa mba apan sa njad anan itəbay ata kəlanaw? Aday i zla à ga Yahuda ahay tinen à wulen sə Gərek ahay ata daw? I zla saa dakan atan anan way anà Gərek ahay dəge? ³⁶ Winen awan a wa: “Ki pəlen nen, aday ki njiden nen bay, anga ki mben apan sa zla à man uno sa zla ata bay.” A nan sa ja aday nə maw?»

Zəlaka sə a'am sa var sifa

³⁷ Luvon sa ndav anan azar uko cəna, a zalay luvon azar aya tə mazlab. Pa pac ata awan, Yesu a tavay à wulen sə do ahay. A ja 'am tə məgalak awan, a wa: «Kuwaya, jom a gan cəna, à nay ahay pə cakay uno, aday i sa a'am. ³⁸ Aday dōwan a kə dəfak upo nga,

“mivel anahan i tēra kurok sē 'am sa var sifa, i haw kawa zəlaka.” Deftere a Mbərom a ja nà, na.»

³⁹ Yesu a ga jike ata nà, pə Apasay Cəncan awan, apasay mbala do sa daf apan nga ahay saa njad ata awan. À alay ata nà, do anahan ahay tē njadak Apasay Cəncan ata fan bay, anga Yesu a dukwen kà zlak à man sē mazlab anahan fan bay re.

Mawrasan a zlan à mivel inde anà do ahay

⁴⁰ Do azar aya tē slēne 'am ataya cəna, ta wa: «Tē didem awan, dōwan a anan nà, do maja'am a Mbərom a mənuko sa ba ata awan.»

⁴¹ Do maza aya ite ta wa: «Winen nà, Almasihu asanaw!»

Do hinen ahay asa ta wa: «Kəmaya, Almasihu sa maw! Winen nà, i nay ahay à Galile wa bay asanaw?

⁴² Deftere a Mbərom a ja nà, Almasihu i tēra nà, do sē slala ana Dawuda †, aday ti wahay anan à Baytilama, wulen su doh ana bahay Dawuda way anahan. †† Matanan bidaw?»

⁴³ Mawrasan a zlan à mivel inde anà do ahay anga Yesu cərkəke. ⁴⁴ Do azar aya à wulen a tinen a nan atan sa ban anan Yesu, əna dōwan kə njadak sē laman bay.

Bahay sē Yahuda ahay tē dəfak nga pə Yesu bay

⁴⁵ Yawa, do maslan ahay ta may ahay pə cakay ana bahay sē gədan dongo anà way ahay, tinen pə kərtek a tē Farisa ahay. Tinen ite, tē cəce pu do maslan ataya wa: «Kə bənen anan ahay Yesu a bay nà, angamaw?»

⁴⁶ Do maslan ahay tē mbədahan atan apan, ta wa: «Kula, dōwan saa njad sa ja 'am kawa dōwan ata nà, ibay.»

⁴⁷ Farisa ahay tē cəce patan wa: «Kwanay a dukwen kə pərihen anan azar anà mungwalay anahan aya re kələdaw? ⁴⁸ Dōwan inde kərtek à wulen sē məcəd a mənuko ahay wa, kə dəfak nga pə dōwan ata nà, inde daw? Kabay à wulen sē Farisa ahay wa nà, inde kələdaw? ⁴⁹ Do sa daf apan nga ataya nà, do kəriya aya awan, anga tinen ta san Tawrita bay. Aday dukwen tinen mə tahasl aya awan.»

⁵⁰ Natiya, dōwan a inde tē ngaman Nikodemus, winen Farisa ahay. Winen nà, dōwan a sa zla à man ana Yesu sē luvon ata awan. Winen a jan atan, a wa: ⁵¹ «Tawrita ana mənuko kə varak uko cəved sa gan sariya anà do matanan bay. Adəka bay, dī lah nà, sē slēne anan 'am anahan ahay. Aday dī saa san 'am anahan tē way anahan sa ga ahay nà, na!»

⁵² Tē mbədahan apan, ta wa: «Iken dukwen ka nay à Galile wa daw? Jinge Deftere, ki tan à nga à man inde, do maja'am a Mbərom kwa kərtek a nay à Galile wa nà, ibay asanaw!»

[⁵³ Natiya awan, kuwaya a zla way anahan agay, 8 əna Yesu nà, a zla way anahan à bəzlom sē Ulivet.

† Ca pə 2 Samuyila 7.12; Jabuura 89.4-5; Yereimiya 23.5. †† Ca pə Mika 5.1.

Uwar sa ján uho

² Sidew a awan kutok, Yesu a wule ù doh sē mazlab a Mbərom asa. Do ahay fok tē halan nga pə cakay. A njahay kutok, a dazlan sē dakan atan anan way.

³ Miter sē Tawrita ahay pi zek tē Farisa ahay ta nay anan ahay uwar a inde, ta ban anan tinen pi zek tu do. Tə tavay anan pa 'am sē do ahay, ⁴ aday ta jan anà Yesu kutok: «Miter, mə bənay ahay uwar a həna, winen apan i ga mədigwed, bina, tē nahak tu do. ⁵ À Tawrita a mənuko inde, Musa a ja nà, uwar kawa winen a anan nà, mâ tar anan tu kon, aday à mac. Aday iken ka ja nə maw?»

⁶ Ta ja matanan nà, aday tē njad apan cəved sa ban anan pə kwande. Kak kə jak atan awan a nà, ti mba apan sa gan apan sariya.

Yesu a kudəkək, a vinde awan a à məndak ta wan sē alay.

⁷ Tinen ite, hwiya tē pərahan azar sē cəce way ahay.

Yesu a cakaf nga pa nga mburom, a jan atan: «Dōwan a inde à wulen a kwanay, kula kə gak ines bay cəna, à lah sē taran kon awan...»

⁸ A kudəkək asa, a vinde awan a à məndak maza awan.

⁹ Do sē bənan ahay uwar ataya tē slēne 'am ata cəna, ta zla way a tinen fok suduk suduk suduk, do məcəd aya ta lah pa 'am.

Mə mbədək a à man ata awan nà, Yesu tē uwar ata coy. ¹⁰ Yesu a cakaf nga asa, a cəce panan: «Uwar, do ataya tinen ahaw? Dōwan sa ban iken tē sariya inde kwa kərtek ibay daw?»

¹¹ Uwar ata a mbədahan apan, a wa: «Mazar, dōwan inde kərtek ibay!»

Yesu a mbədahan apan kutok: «Zla way anak, kà sa ga ines sabay. Nen dukwen ni gak sariya bay.»]

Yesu nà, winen jiyjay sē dəvan anà daliyugo

¹² Yesu a dazlan sa jan 'am anà do ahay maza awan, a wa: «Nen nà, jiyjay sē dəvan anà daliyugo. Kuwaya dōwan kə pərahak uno azar nà, i njad jiyjay sa var sifa, winen i zla à luvon inde itəbay.»

¹³ Farisa ahay ta jan: «Iken ka gan side anà nga anak ata nà, ata side lele kutok daw? Wita nà, 'am anak kə tərək kəriya awan.»

¹⁴ Yesu a mbədahan atan apan: «Kwa à ga həna, nen nə siden anà nga uno, side uno nà, lele awan hwiya, anga na san man uno sa nay ahay wa ata zle, na san man uno saa zla ata zle re. Əna kwanay nə kə sənən man uno sa nay ahay wa ata bay, aday kə sənən man uno saa zla ata bay re. ¹⁵ Kwanay aday nà, ki gen anan sariya anà do nà, sa zlan à nga anà ide su do zəzen awan. Nen ni gan sariya anà dōwan itəbay. ¹⁶ Kwa nà gan sariya anà dōwan a dukwen, sariya uno cəna, hwiya winen lele awan. Lele awan, anga na ga sariya awan nə taayak uno a bay. Manay maya tē Bəbay uno a sē slənay ahay nen ata awan. ¹⁷ Way inde mə vinde a à Deftere sē Tawrita a kwanay, a wa: Kak do ahay cew ta gak side pə way kərtek a nà, side a tinen ata nà, lele,

adáy dídem a acékan. ¹⁸ Nen na gan side anà nga uno. Bəbay uno a sə slənay ahay nen ata dukwen winen apan i ga upo side re.»

¹⁹ Natiya awan asa tə cəce panan: «Bəbay anak a nà, winen ahaw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kə sənən nen bay. Anga nan, ki sənən Bəbay uno bay re. Abay kə sənən nen nà, ki sənən bəbay uno awan re.»

²⁰ Yesu a ja 'am anaya nà, winen ù doh sə mazlab a Mbərom. Winen mə tavay a à man sə kukwar sa pak dala. Əna dōwan kə bənak anan bay, anga alay anahan a kà slak fan bay.

Yesu nà, dō sə daliyugo a anan bay

²¹ Asa, Yesu a jan atan: «Nen ni zla way uno. Kwanay ite ki pəlen nen, əna ki məcen à atahasl ana kwanay inde. À man uno saa zla ata nà, ki mben apan sa zla itəbay.»

²² Yahuda ahay tə cəce pi zek a tinen ahay wa, ta wa: «A wa: "Ki mben apan sa zla à man uno saa zla ata bay." I zla saa vad a nga anahan kələdaw?»

²³ Yesu a mbədahan atan apan: «Kwanay ki nen nà, à dəlon wa, pə daliyugo a anan. Əna nen na nay à mburom wa. Kwanay dō sə daliyugo a anan, nen nə dō sə daliyugo a anan itəbay. ²⁴ Anga nan ba na jak ikwen: "Ki məcen ì ines ana kwanay ahay inde." Kak kə dəfen nga pi nen, nen nə nen, bay nà, ki məcen ì ines ana kwanay ahay inde acəkan.»

²⁵ Tə cəce panan kutok: «Iken nə wayaw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen nà, dō nen sa jak ikwen apan kurre pə dəlen a wa ata awan.

²⁶ Way ahay inde bayan a tədə ni ja pikwen aday. Way ahay inde bayan a tədə ni gak ikwen apan sariya re. Əna dō sə slənay ahay nen nà, dō dídem awan. Nen apan ni dakan anan anà dō sə daliyugo ahay nà, way kawa nen sə sləney ahay pə winen a wa ataya awan.»

²⁷ Tə sənək sa jəka, a jan atan nə pə Bəbay anahan Mbərom nà, ta san bay. ²⁸ Anga nan Yesu a jan atan kutok: «Azanan kə liwen nen à mburom, nen Wan su Dō nà, ki i sənən, nen nà, nen kutok. Ki sənən nà, na ga awan inde ta nga uno nà, ibay. Əna na jak ikwen nà, way ana Bəbay uno sə tətuko anan ahay ata awan. ²⁹ Dō sə slənay ahay nen ata, winen ti nen. Kə mbəsakak nen taayak uno bay, anga na ga nə hwiya way sa zlan à nga.»

³⁰ À alay ana Yesu sa ja 'am ataya nà, dō ahay bayak a tə dəfak apan nga.

Dō sə agay tə bile ahay

³¹ Yesu a dazlan, a jan 'am anà Yahuda aya aday tinen nà, tə dəfak apan nga ataya awan: «Kak kə dəfen apan nga pə way nen sa jak ikwen ataya nà, ata ki tərən njavar uno ahay tə dídem aya awan. ³² Natiya ki sənən dídem sə way ahay aday i i təmay ahay kwanay à bile ahay wa.»

³³ Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Manay awan aday nà, bile ahay kələdaw? Na wa manay nà, wan ana Ibərahima ahay kutok nà, mə təra bile aya asa aday nà, kəkəməw?»

³⁴ Yesu a jan atan asa: «Nen apan ni jak ikwen tə dídem a həna: Kuwaya kə gak ines nà, ines i lavan nga, anga winen bile anahan. ³⁵ Dō bile a nà, i njahay pi zek tu dō su doh ahay hwiya itəbay. Aya əna, wan sə agay, winen mə baslay a nà, à wulen su dō su doh aya hwiya. ³⁶ Kak nen, Wan a Mbərom, nə təkək ahay kwanay à bile ata wa nà, kwanay bile ahay sabay tə dídem awan. ³⁷ Aday nà, na san kwanay bidaw? Kwanay zaav ana Ibərahima ahay. Aday həna a nak ikwen sa vad nen nà, anga kə təmihen 'am uno ahay bay. ³⁸ Nen apan ni ja nà, way kawa ana Bəbay uno sə dūko anan, aday kwanay dukwen ki gen nà, way mbala a bəbay a kwanay a re cite.»

³⁹ Tə mbədahan apan anà Yesu kutok, ta wa: «Bəbay a manay nà, Ibərahima.»

Yesu a jan atan asa: «Abay kə tərən zaav ana Ibərahima ahay tə dídem a nà, ki gen mer su way anahan aya awan kawa anahan sa taa ga ata re. ⁴⁰ Nen na jak ikwen anan dídem sə way nen sə slənay ahay pə cakay ana Mbərom wa ata awan. Aday kwanay apan ki pəlen sa vad nen məsinde awan hwiya. Ibərahima nà, kə gak matanan itəbay. ⁴¹ Kwanay apan ki gen nə mer su way ana bəbay a kwanay ahay.»

Dō ataya tə mbədahan apan: «Manay nə məgəjara aya bay, anga bəbay a manay inde kərtek nà, winen Mbərom.»

⁴² Yesu a jan atan: «Matana bay. Kak abay tə dídem a kwanay wan ana Mbərom ahay nà, ki pəlen nen lele, anga na nay ahay nə pə cakay anahan a wa. Na nay ahay aday nà, ta nga uno a ite bay, Mbərom a sə slənay ahay nen. ⁴³ Kə sənən way nen sa jak ikwen ata bay nà, angamaw? Anga a nak ikwen sa pak sləmay pa 'am uno bay.

⁴⁴ «Bəbay ana kwanay nà, Fakalaw. A nak ikwen sa ga mer su way a bəbay a kwanay a sə pəlay. Winen nə dō sa vad nga su dō kurre way anahan. Aday kula kə jak dídem itəbay, anga abay dídem a inde à winen ibay wanahan. A gad mungwalay nà, ata way sə mível anahan dídem a ite. Anga winen mungwalay awan, bəbay sə mungwalay ahay.

⁴⁵ «Əna nen nà, na ja dukwen dídem. Kə təmihen 'am uno bay nà, anga nan. ⁴⁶ Waya à wulen a kwanay i mba apan sa jəka nen, Yesu, na gak ines anaw? Ibay! Aday kak na jak ikwen nə dídem sa 'am ahay nà, kə təmihen anan bay angamaw? ⁴⁷ Dō a Mbərom nà, i pak sləmay pa 'am ana Mbərom ahay. Kwanay adəka nà, dō a Mbərom ahay bay. Anga nan, kə pəken sləmay pa 'am uno aday sə dəfan apan bay nà, na.»

Ta saa wahay Ibərahima nà, Yesu winen inde coy

⁴⁸ Aday bahay sə Yahuda ahay ta jan anà Yesu, ta wa: «Ma jak, iken nà, Samariya ahay, aday dukwen nga a wawak asanaw!»

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

⁴⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nga a vuwo itəbay. Nen nə həran anan nga anə Mbərom, aday kwanay ki men nga sə təra nen à məndak. ⁵⁰ Nə pəlak anan məduwen anə nga uno bay. Do inde sə pəlo məduwen, winen nə do sa ga sariya. ⁵¹ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya dōwan a kə dəfak anan apan anə 'am uno ahay cəna, i mac itəbay.»

⁵² Tinen, bahay sə Yahuda ahay ta jan kutok: «Həna nə, ma san zle, nga nə, a vawak tə dīdem awan. Ibərahima kə məcak! Do maja'am a Mbərom ahay tə məcak. Aday ka wa: "Kuwaya dōwan kə dəfak anan apan anə 'am uno cəna, i mac itəbay." ⁵³ Bije a manay Ibərahima adəka nə kə məcak, aday iken kə zalay anan daw? Do maja'am a Mbərom ahay dukwen tə məcak, aday... ka ca pa nga anak nə, iken waya kəlanaw?»

⁵⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kak nə həran nga anə zek uno nə, ahar nga uno kəriya awan. Dōwan a kwanay sə ngimen anan Mbərom a kwanay ata nə, winen Bəbay uno. Sə həro nga ata nə, winen awan. ⁵⁵ Kwanay kə sənən Mbərom bay. Nen nə, na san a zle. Na sak a jəka na san anan bay nə, ata nə tərak do kərtek a tə kwanay, do sə mungwalay ahay. Aya əna, na san anan zle, nə dəfan apan adəka nə, anə 'am anahan aya awan. ⁵⁶ Ibərahima, bije a kwanay ata nə, kə taslak mivəl anga saa canan anə luvon sə wahay uno. Kə pəlak, kə njadək sə taslay mivəl, anga kə canak anan anə luvon ata awan.»

⁵⁷ Yahuda ataya ta ma nga sə buwtay apan, ta wa: «Kak iken a ka gak ava kwa kuro dāra bay cəna, kə canak anan anə Ibərahima daw?»

⁵⁸ Yesu a mbədahan atan apan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Tə wahak Ibərahima fan bay ata, nen nə, nen inde coy.»

⁵⁹ Do ataya tə sləne 'am ata cəna, ta ra kon sa tar anan. Yesu a der zek, a gəday ahay səmad' u doh sə mazlab a Mbərom wa, a zla way anahan.

Yesu a mbar anan dōwan a inde winen mə wahay a hurof awan

9 Natiya, Yesu winen apan i zla way anahan à man maza awan nə, a canan anə dōwan a inde, mə wahay à kutov wa hurof awan. ² Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Miter, tə wahay anan dōwan a anan hurof a nə, angamaw? Anga atahasl ana waya kərtek a anaw? Ines anahan a daw, anga atahasl ana atə bəbay anahan ta may anahan daw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Tə wahay anan hurof a nə, anga atahasl anahan bay, anga atahasl mbala ana bəbay anahan ahay bay re. Winen mə wahay a hurof a nə, aday məgala ana Mbərom à kay ahay zek pə ide sə do ahay tə winen. ⁴ Həna nə, man i pec mba ata nə, guko mer su way mbala ana do sə slənay ahay apan nen ata awan. Luvon i saa ga bine siwaw nə, guko mer su way aday, bina dōwan saa mba apan sa ga mer su way à luvon inde nə, inde sabay. ⁵ À alay a nen pə daliyugo a anan mba ata nə, nen nə jiyjay sə dəvan à daliyugo.»

⁶ Pə dəba anahan sa ja 'am ata wa nə, Yesu a təfe məne à məndak, a lab anan yugo, a slərbən anan pə ide anə hurof ata awan, aday a jan: ⁷ «Zla, kaa banay ide a dəlov sə ngaman Silowam ata wa.» Silowam ata nə, ta 'am sə Yahuda ahay, kawa sa ja bina maw nə: «ma slan awan.»

Hurof ata a zla à Silowam, a banay anan ide anahan. A may ahay nə, a canan ide zle coy kweler kweler.

⁸ Do sə məsudoh anahan ahay, pi zek tu do sa taa canan winen apan i rəke way ataya, ta wa: «Na wa, do sa taa njahay sə rəke way ata ba?»

⁹ Do ahay ngal ta wa: «Winen awan dəge?»

Do maza aya ite, ta wa: «A'ay, winen bay. Do hinen, do sa ga minje tə winen.»

Winen a kutok a wa: «A'ay, nen awan.»

¹⁰ Tə dazlan, tə cəce panan: «Ide anak ahay tə təba nə, kəkəməw?»

¹¹ A mbədahan atan apan, a wa: «Dōwan a inde tə ngaman Yesu, a lab yugo mənəcək, a slərbə anan ide, aday u jo: "Zla à dəlov sə ngaman Silowam ata awan, ka saa banay ide." Na zla, nə banay ide, ide uno ahay tə təba ngurret kutok.»

¹² Tə cəce panan: «Dōwan ata həna, winen ahaw?»

A mbədahan atan apan, a wa: «Na san bay!»

Farisa ahay tə cəce 'am pə dōwan a ide anahan sə təba ata wa

¹³ Natiya, tə lagay anan dōwan a ide anahan ahay sə təba ata pə cakay sə Farisa ahay. ¹⁴ Aya əna, pac ana Yesu sa lab yugo, sə slərbən anan ide, aday sə təban anan ide anə hurof ata nə, luvon sa man uda awan.

¹⁵ Anga nan, Farisa ahay tə cəce pə dōwan ata wa, ta wa: «Ka njad sa ca ide həna nə, kəkəməw?»

Dōwan ata a mbədahan atan apan, a wa: «Dōwan ata a slərbə dudə pə ide mənəcək, na zla, nə banay anan, ide uno ahay tə təba kutok.»

¹⁶ Do ahay ngal à wulen sə Farisa ahay inde ta ja, ta wa: «Do sa ga way matanan ata nə, a nay pə cakay a Mbərom wa bay, anga winen awan aday dukwen a bənan bitem anə luvon sa man uda awan bay.»

Do maza aya ite dukwen ta wa: «Kəkəməw? Kak dōwan a nə do sə atahasl nə, i mba apan sa ga masuwayan sə way matanan kələdaw?»

Tə gəzla zek, anga mawrasan kə zlak atan à mivəl inde. Tə japak 'am pə kərtek a sabay.

¹⁷ Farisa ahay tə cəce pə dōwan a ide anahan sə təba ata wa asa, ta jan: «Bayak way inde kərtek, anga kə təkək anak anan ide. Iken a, ka ja nə maw?»

Dōwan ata a mbədahan atan apan, a wa: «Nen na ja nə: Winen nə do maja'am a Mbərom.»

¹⁸ Aday məced sə Yahuda ahay nə, tə dəfak apan nga sa jəka abay winen mə wahay a nə hurof awan bay. Anga nan, tə ngaman anə atə bəbay anahan ta may anahan awan. ¹⁹ Tə cəce patan wa: «Həna anan nə, wan ana kwanay daw? Kwanay kə sənən zle winen mə wahay a nə, hurof awan daw? Aday a canan ide həna kəkəməw?»

²⁰ Atə bəbay ta may anahan a tə mbədahan atan apan, ta wa: «Ma san a zle, winen wan a manay, aday winen mə wahay a nə huruf a re. ²¹ Əna ma san sa jəka ide anahan a təba nə kəkəməw nə, ma san bay, aday ma san dōwan a sə təban anan ide ata bay re. Əna winen a aday nə, kə slak sə mbədahan pa 'am anə nga anahan asanaw! Cəcihen panan!»

²² Atə bəbay ta may anahan ata, ta ja matanan nə, aday Yahuda ahay tã njad patan alay sa 'am sabay. Bina, Yahuda ahay ba ta jak à wulen a tinen inde, dōwan a kə təmähak Yesu nə Almasihu nə, ata aday ti razl anan à wulen a tinen wa, aday ù doh sə wazay ahay wa re. ²³ Natiya, atə bəbay ta may a dōwan ata ta wa: «Winen awan aday dukwen kə slak sə mbədahan pa 'am anə nga anahan asanaw!» nə, anga nan.

²⁴ Farisa ahay tə ngaman ayak anə dōwan ide anahan sə təba ata awan, maza awan. Ta jan: «Mbərom a slənek anan! Ja 'am didək awan! Manay nə, ma san zle, dōwan a sə təbak anan ide ata nə, do sə atahasl.»

²⁵ A mbədahan atan apan, a wa: «Nen nə, na san itəbay, əna na san way inde kərtek nə: Abay nen huruf awan, aday həna, nə canan ide zle. Bay nə, winen do sə atahasl, kabay winen do sə atahasl bay nə, wita nə, na san bay.»

²⁶ Tə cəce panan tə cəved maza awan, ta wa: «A gak aday nə maw? A təbak anan ide a nə kəkəməw?»

²⁷ A mbədahan atan apan asa, a wa: «Na jak ikwen anan kurre, a nak ikwen sə sləne anan bay. Aday angama, a nak ikwen nə mənahan asa anaw? Kabay kwanay dukwen, a nak ikwen sə pərahan azar aday sə təra njavar anahan ahay kələdaw?»

²⁸ Tə gənahan, ta jan: «Njavar anahan adəka nə, iken aday bina. Manay nə, mbala ana Musa ahay. ²⁹ Ma san zle, Mbərom kə jak anan ahay 'am anə Musa. Əna dōwan anak ata nə, ma san winen nə mayanaw bay.»

³⁰ A mbədahan atan apan, a wa: «Iya, cəkəbay, a ga masuwayan nə, na. Winen mayanaw nə, kə sənən bay. Əna, ide uno nə, kə təbak uno anan. ³¹ Da san zle, mənuko fok, Mbərom nə, i təmahan anan 'am anə do sə atahasl kula bay. A təmahan a nə, 'am ana do sə həran nga aday a ga way sa zlan à nga ata awan. ³² Kula, kwa sə dazlan anə daliyugo nə, də slənek do kə təbak anan anan ide anə do aday winen mə wahay a nə huruf a daw? Ibay! ³³ Kabay, kak dōwan a anan a nay ahay nə pə cakay ana Mbərom wa bay nə, i mba apan sa ga mer su way kawa həna anan bay asanaw!»

³⁴ Ta jan, ta wa: «Zek anak a fok mə wahay a à atahasl inde kutok nə, a nak sə dakan umo anan nə maw?»

Coy, tə rəzlay anan à wulen a tinen wa, aday ù doh sə wazay ahay wa re.

Huruf à mivél inde

³⁵ Yesu a sləne sa jəka Yahuda ahay tə rəzlak anan dōwan ata à wulen a tinen wa cəna, a zla, a tan à nga, a cəce panan 'am, a wa: «Kə dəfak nga pə Wan su 'Do daw?»

³⁶ A mbədahan apan, a wa: «Wan ada, duko anan winen wayaw, aday ni dəf apan nga!»

³⁷ Yesu a jan, a wa: «Iken apan ki ca apan sa jak 'am ata nə, winen awan.»

³⁸ A dukwen gərmec ù vo anə Yesu, a wa: «Ba Məduwen, nə dəfak apak nga.»

³⁹ Yesu a jan kutok, a wa: «Nen, na nay ahay pə daliyugo a anan nə saa ga sariya sə katab anan do ahay: Huruf ahay tã ca ide ite; 'Do sa ca ide ahay dukwen tã huruf cite kutok.»

⁴⁰ 'Do à wulen sə Farisa ahay inde, tinen pə cakay ana Yesu ata, tə sləne 'am ata cəna, tə cəce panan, ta wa: «Manay dukwen huruf aya ite daw?»

⁴¹ Yesu a mbədahan atan apan: «Kı gen makwakwa abay huruf aya nə, atahasl inde pikwen ibay. Əna, ki jen nə "Manay mə canan ide zle." Anga nan atahasl a kwanay inde pikwen hwiya.»

'Do sə jugwar way, tə təman anahan ahay

10 Yesu a ja 'am sə jike, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Kuwaya, dōwan a winen kə zlak tə məsudoh pə təman ahay bay, əna latək, a ján ta nga sa jal, winen nə do sə akar, dukwen winen do sə ngəzar do. ² Aday do sa zla à jal inde, pə cakay sə təman ahay tə məsudoh nə, winen nə do sə jugwar təman ahay way anahan.

³ «Ide kə cədek cəna, do sə jugwar way i zla à man sə təman ahay. 'Do sa ba pə təman ahay sə luvon, i təban ayak wa. Təman ahay ti sləne dundo ana do sə jugwar way, aday winen i ngaman anə təman anahan ahay tə sləmay tə sləmay. I zla atan pə dədan. ⁴ Kə mbakak atan uho nə, i lahan atan pa 'am. Təman ahay ti pərahan azar, anga ta san dundo anahan a zle. ⁵ Əna təman ahay nə, ti pərahan azar anə do aday ta san anan bay ata bay. Adəka bay, ti haw bugol, anga ta san dundo anahan a bay.»

⁶ Yesu a jan atan 'am sə jike a anan, əna tə sənək anan a ja pa maw bay.

Yesu nə, do sə jugwar təman ahay lele awan

⁷ Yesu a pərahan azar anə 'am anahan, ta sa jəka: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Nen nə, məsudoh sa jal sə təman ahay. ⁸ 'Do sə luho ahay ataya fok, tinen do sə akar ahay, do sə ngəzar do ahay. Aday təman ahay tə slənek atan anan bay. ⁹ Nen nə, məsudoh sa jal. Kuwaya dōwan a kə zlak à jal inde ti nen nə i tam. I njad sa zla à jal inde, i njad sa nay uho, aday i njad way sa pa re. ¹⁰ 'Do sə akar nə, a nay ahay saa kəra way ahay ca, saa gədan dundo anə gənaw ahay, aday saa lize anan way ahay. Nen, na nay ahay aday do ahay tã njad sifa, tã njad anan nə tə dedengəlen awan.

¹¹ «Nen nə, do sə jugwar təman ahay lele awan. 'Do sə jugwar way lele a nə, a var anan sifa anahan tə alay anahan awan, anga təman anahan ahay. ¹² Aya əna do sə jugwar way anga magwagway cəna, təman aya nə si zek anahan ahay bay. Anga nan, kə canak anan anə kəla kibe cəna, i haw, i mbəsək anan təman ahay. Aday, kəla kibe dukwen i ban a təman ahay, i tan atan

'am kutok. ¹³ Natiya awan, winen a i haw, anga a gan may jiga nà, anà magwagway anahan, bina anà tēman ahay itēbay.

¹⁴ «Nen nà, dō sē jugwar tēman ahay lele awan. Bēbay uno a san nen zle, nen na san Bēbay uno zle re. Matanan, nen na san tēman uno ahay zle, aday tēman uno ahay dukwen ta san nen zle. Nen ni mac anga tēman uno ahay. ¹⁶ Tēman uno maza aya inde, tinen à jal a anan inde itēbay. Sumor a nà, ni nay atan ahay à jal a anan inde re. Tinen dukwen ti tēma 'am uno, ti japay pē kērtēk a tē tēman sa jal ahay, aday dō sē jugwar atan dukwen kērtēk re.

¹⁷ «Bēbay a pēlay nen nà, anga ni var anan sifa uno, aday ni njad anan way uno maza awan. ¹⁸ Dowan saa gēba anan sifa uno nà, ibay. Nen a ni var anan tē alay uno awan. Ni mba apan sa var anan, ni mba apan sa njad anan way uno re. A nan anà Bēbay uno, nà ga nē matanan.»

¹⁹ Anga 'am ana Yesu ata awan, mawrasan a zlan à mivēl inde anà Yahuda ahay asa. ²⁰ Dō ahay bayak a ta wa: «Setene inde anan à nga, nga a vawan. Kutok nà, kē pēlen sē slēne 'am anahan nē angamaw?»

²¹ Dō maza aya ite ta wa: «Dō tē setene à nga inde nà, i ja 'am matanan bay. A ga pē kwanay nà, setene i njad sē tēban anan ide anà dō hurōf a dāw?»

Bahay sē Yahuda ahay tē pēlay Yesu bay

²² Hēna nà, alay sa mad, aday à Urēsālīma nà, alay sē azar uko sē bayak pa sa gan nga anà doh sē mazlab a Mbērom ata kà slak. ²³ Yesu a zla ù doh ata awan, winen apan i bar ù vo galak sē ngaman galak a Sulimanu ata awan.

²⁴ Yahuda ahay ta nay, ta van nga tew, ta jan: «Kak iken nē Almasihu cukutok nà, dakan umo anan tē dīdek a kwa. Manay apan mi ba hwiya ata nà, mi i man uda nē siwaw?»

²⁵ Yesu a mbēdahan atan apan, a wa: «Ba na jak ikwen anan asanaw, ēna kē dēfen upo nga bay. Mer su way uno sa ga tē gēdan ana Bēbay uno Mbērom ataya nà, ta slak sa ja 'am pa nga uno wa dā. ²⁶ Kē dēfen upo nga bay nà, anga kwanay nē tēman uno ahay bay.

²⁷ «Tēman uno ahay nà, tē slēne dūngo sa 'am uno zle, aday na san atan lele re. Tinen apan ti pēruho azar. ²⁸ Ni varan atan sifa sa ndav bay ata awan, natiya awan ti mac itēbay. Dowan saa ngēzar atan à alay uno wa dukwen, ibay re. ²⁹ Bēbay uno sē vuro atan ata, winen a zalan mēgala anà way ahay fok. Anga nan, dōwan saa ngēzar atan à alay a Bēbay uno a wa dukwen ibay. ³⁰ Nen tē Bēbay uno ata nē manay kērtēk.»

³¹ Bahay sē Yahuda ahay tē slēne 'am ata cēna, ta ma nga sa ra kon à alay inde miza awan †, aday sa tar anan. ³² Anga nan, Yesu a jan atan: «Na gak mer su way ahay lele aya bayan a pa 'am ana kwanay tē mē-

gala ana Bēbay uno. Ki tiren nen hēna gēngaf gēngaf bine siwaw nà, pi mer su way wura kērtēk a anaw?»

³³ Bahay sē Yahuda ahay tē mbēdahan apan, ta wa: «A nan umo sa tar iken nà, anga mer su way anak lele aya bay, ēna anga kē jēnak anan pa 'am anà Mbērom. Iken nē dō zēzen awan, aday a nak sē tēra anan nga anak hēna, Mbērom awan.»

³⁴ Yesu a mbēdahan atan apan: «Mē vinde à Deftere a kwanay inde, Mbērom a ja nà: «Kwanay aday nà, mbērom ahay. ³⁵ Da san zle, way ana Deftere a Mbērom ma ja nà, a mbacay wa zek bay. Dō sē slēne 'am ataya nà, Mbērom a ngaman atan nē mbērom ahay. ³⁶ Nen nà, Mbērom u go nga, aday a slēnay nen pē daliyugo. Ki jen nà, nē jēnak anan pa 'am anà Mbērom nà, kēkēmaw? Anga na wa, nen wan anahan ata dāw? ³⁷ Kak na ga nē mer su way ana Bēbay uno Mbērom bay nà, kē dēfen upo nga bay. ³⁸ Aday kak na ga nà, mer su way anahan tē dīdem a cēna, dēfen nga pi mer su way uno. Kwa kē dēfen nga pi nen bay nà, dēfen nga pi mer su way uno a kwa. Anga aday, kē sēnen anan hwiya, Bēbay uno nà, manay kērtēk awan.»

³⁹ Asa bahay sē Yahuda ahay tē pēlay sa ban anan, tē njadak anan bay, kē tēmak patan wa.

⁴⁰ Pē dēba anahan a wa, Yesu a zla way anahan pē day uho sē zlinder sē Urdon, a njahay way anahan à man ana Yuhana sa taa ga baptisma ata awan. ⁴¹ Dō ahay ta nay pē cakay anahan bayan a awan. Ta ja, ta wa: «Yuhana nà, kula kà gak masuwayan ahay itēbay, ēna 'am anahan a sa ja pē dōwan a anan nà, kē tērak dīdem aya awan.» ⁴² Dō maza aya bayan a à man ata awan, tinen tē dēfak apan nga.

Lazarus kē mēcak

11 Dowan a inde tē ngaman Lazarus, winen dēvac awan. Dowan ata nà, winen ù kon sē ngaman Baytiniya ata awan. Mērak anahan ahay inde dēna aya cew dukwen, tinen à man ata re, atē Marta tē Mariyama. ² Mariyama aday nà, uwar saa mbēdan amar pē saray anà Yesu aday sē takad panan tē sibōek sa nga anahan ata awan. Lazarus a dēvac ata nà, mērak anahan.

³ Atē Marta tē Mariyama ta slan dō saa jan anà Yesu nà: «Ba Mēduwen, car anak Lazarus nē winen lelibay, dēvac a gan.»

⁴ Yesu a slēne 'am ata cēna, a wa: «Dēvac ana Lazarus nà, dēvac sa mac anan bay. ēna dēvac ata i ka anan mēgala ana Mbērom, aday mazlab uno re, nen Wan a Mbērom.»

⁵ Atē Marta tē Mariyama tatē Lazarus nà, Yesu a pēlay atan nē lele. ⁶ Aday cākēbay, anahan sē slēne Lazarus dēvac awan ata nà, kē njahak à man ata luvon ahay cew asa.

⁷ Pē dēba wa, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Muko pē daliyugo sē Yahudiya.»

⁸ Tinen ta jan, ta wa: «Miter, Yahuda ahay tē pēlay abay sa tar iken tu kon nē kwakwa bay asanaw? Hēna, a nak sa ma à man ata re dāw?»

† Abay doh sē mazlab a Mbērom ata nà, dō manide ahay tē mbēzlak anan. ēna Isēra'ila ahay tē ndakak anan maza awan. Aday hēna pē ava pē ava tinen apan ti ga azar uko awan. Kà slak alay ata nà, na. †† Ca pē Yuhana 8.59.

‡ Ca pē Jabuura 82.6.

⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pac a dav nà, hway bidaw? Aday kak do winen apan i bar à jiyjay anahan a inde nà, saray i dècan daw? Saray i dècan bay, anga a canan ide zle lele, winen à jiyjay sa dav pə daliyugo a anan inde. ¹⁰ Aya əna, do sa bar à luvon inde ite nà, saray i dècan, i slahay təktek, anga jiyjay inde sə luvon itəbay.»

¹¹ Pə dəba sa 'am ata wa asa, Yesu a jan atan: «Car a mənuko Lazarus ata kə njəkak ahan. Əna ni zla saa pədəkey anan.»

¹² Njavar anahan ahay tə mbədahan apan, ta wa: «Ba Məduwen, kak a njak ahan ata nà, i mbar asanaw!»

¹³ Abay a nan anà Yesu sa ja nà: Lazarus kə məcak! Əna pə njavar anahan ahay nà, a jan atan nə 'am sə ahan acəkan.

¹⁴ Yesu a jan atan anan ngəlarak kutok, a wa: «Lazarus kə məcak! ¹⁵ Əna na zlak à man ata bay nà, anga kwanay. Natiya, ataslay mivél uno inde, anga tə way a saa təra ata nà, kwanay ki i njiden sa daf upo nga kutok. Həna nà, zluko pə cakay ana Lazarus awan.»

¹⁶ Tomas, dowan a tə ngaman Didimus † anga winen muwsa ata, a jan anà azar sə njavar ana Yesu aya, a wa: «Mənuko dukwen zluko saa mac tatə miter a mənuko.»

Yesu nà, winen do sə slabakay anan do ahay à məkə wa

¹⁷ Natiya, Yesu a dəzle à Baytiniya cəna, a sləne tə zəbak anan Lazarus à məkə kə gak luvon ahay fudo coy. ¹⁸ Baytiniya a aday nà, bəse tə Urəsəlima i ga nà, way sə kilomiter ahay maakan. ¹⁹ Yahuda ahay bayan a ta nak à məsində ana Lazarus. Ti i bənan mivél anə mərak anahan ahay, atə Marta tə Mariyama.

²⁰ Ana Marta sə sləne sa jəka Yesu kə nak ata nà, a slabak, a zla à man anahan pə cəved. Əna Mariyama nà, winen a njahay agay. ²¹ Marta a jan anà Yesu: «Abay kə ga inde à man a anan nà, mərak uno i mac bay. ²² Həna dukwen na san zle, Mbərom i varak way kawa ananak saa cəce panan ata fok re.»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Mərak anak i slabakay à məkə wa.»

²⁴ Marta a wa: «Na san zle, pa pac sa ndav anan daliyugo nà, i i slabakay ahay tə do ahay fok à məkə wa.»

²⁵ Yesu a jan: «Nen nà, do sə slabakay anan ahay do ma mac aya à məkə wa, do sə varan atan sifa re. Kuwaya, dowan a kə dəfak upo nga nà, i njahay uho tə sifa awan, kwa kə məcak dəp nà, na. ²⁶ Kuwaya, dowan a tə sifa mba cəna, kə dəfak nga pi nen a nà, i mac bay. Iken, kə təmahak 'am a anan daw?»

²⁷ Marta a mbəda apan, a wa: «Ayaw, Ba Məduwen, nə dəfak apak nga. Iken nà, Almasihu, Wan a Mbərom a sa nay ahay pə daliyugo ata awan.»

Yesu a pəkay ide sə ayam

²⁸ Pə dəba ana Marta sa ja 'am ata wa nà, a zla pə cakay ana mərak anahan Mariyama, a jan tə səksək awan: «Miter kə nak, winen apan i ngamak!» ²⁹ Mariyama a sləne matanan cəna, a slabak hərom, a zla pə cakay ana Yesu.

³⁰ Yesu a aday nà, kə dəzlek à wulen su doh bay. Winen à man a tinen sə zlangay tə Marta ata mba.

³¹ Do a tinen mə njahay aya ù doh tatə Mariyama ata, tinen apan ti man a mivél ù doh. Tə canan winen sə slabak baram ata nà, tə pərahan azar. A ga patan nà, i zla saa yimay ahay pə jəvay wa.

³² Mariyama a dəzley ahay pə cakay ana Yesu nà, a dukwen gərmec ù vo, a jan: «Ba Məduwen, kə ga inde à man a anan aday nà, mərak uno i mac bay.»

³³ Yesu a canan à Mariyama nà, winen apan i yam, aday Yahuda ahay sə pərahan ayak azar ataya dukwen tinen apan ti yam re. Anga nan, a slabakan anan mivél anə Yesu, a cəban.

³⁴ Yesu a cəce: «Ki len anan ahaw?»

Tə mbədahan apan, ta jan: «Miter, hayak, ca apan!»

³⁵ Cəna, Yesu a pəkay ide sə ayam.

³⁶ Yahuda ahay ta wa: «Cen apan, a pəlay anan Lazarus a re!»

³⁷ Aya əna do azar aya ta wa: «Winen do sə təban anan ide anə dowan a hufof ata awan. Abay winen à dəzley ahay à alay a Lazarus tə sifa mba ata nà, i mba apan sa mbar anan aday à mac bay, bidaw?»

Yesu kə slabakak anan Lazarus à məkə wa

³⁸ A cəban anə Yesu maza asa, a zla pə jəvay. Jəvay a nà, mə tacay a tə bələlen. ³⁹ Anga nan kutok, Yesu a wa: «Təben anan jəvay awan!»

Marta a wa: «Ba Məduwen, i rəbas, anga kə gak həna luvon ahay fudo à məkə inde.»

⁴⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Na jak anak bidaw? Kak kə dəfak upo nga nà, ki canan anə məgala sə maza a Mbərom asanaw?»

⁴¹ Tə təba anan bələlen pə jəvay wa kutok. Yesu a ca ide à mburom, a wa: «Na gak ayak suse, Bəbay uno, anga kə slənek uno anan. ⁴² Nen, na san zle, hwiya ki sləno anan. Əna na jak ayak nà, anga do sa man a anaya tə daf apak nga, tə san iken sə slənay ahay nen acəkan.»

⁴³ A ndav anan 'am anahan ata nà, a ja 'am tə məgalak a asa, a wa: «Lazarus, hayak uho!»

⁴⁴ Lazarus, dowan a ma mac ata, a nay ahay uho, saray tə alay anahan aya tinen mə tuwed aya tə pətike. Ide anahan a dukwen mə tuwed a tə zana.

Yesu a jan atan, a wa: «Pəsiken panan zana, aday à zla way anahan.»

Wurwer sa ban anan Yesu

Mata 26.1-5; Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2

⁴⁵ Yahuda a sa zlak ayak pə cakay ana Mariyama ataya, tə canan anə mer su way ana Yesu sa ga ata cə-

† Ta 'am sə Gərek nà, Didimus a nan sa ja «muwsa».

na, bayak a à wulen ana tinen wa të dëfak nga pë Yesu. ⁴⁶ Aya ëna, do a azar aya ta zla pë cakay ana Farisa ahay saa ray ahay apan 'am anga mer su way anahan sa ga ata awan.

⁴⁷ Anga nan, Farisa ahay pi zek të bahay sê gëdan dungo anà way ahay të ngaman anà mëced sê Yahuda azar aya, aday të halay nga. Ta wa: «Di ga hëna nà, kəkëmaw? Anga dëwan a anan winen apan i ga ma-suwayan sê way ahay bayak awan. ⁴⁸ Kak da sak a mbəsak anan â ga mer su way matanan nà, do ahay kəzlek ti daf apan nga. Aday pë dëba anahan a wa kutok nà, Ruma ahay ti i ja à 'am ata inde. Ti mbəzłak uko anan doh sê mazłab a Mbərom, aday ti tak uko 'am re.»

⁴⁹ Do kərtek à wulen a tinen awan të ngaman Kayafas, winen bahay nga su do sê gëdan dungo anà way pë viya ata awan. Winen a jan atan: «Kwanay kə sənən awan bay. ⁵⁰ Suwan do kərtek à mac anga do a kəzlek, të do ahay saa lize jiya nà, na. Matanan bidaw?»

⁵¹ A ja 'am ataya nà, të ndaraw si zek anahan a itəbay. Sê dakan anan 'am ata nà, Mbərom, anga të viya ata nà, winen bahay nga su do sê gëdan dungo anà way ahay. Anga nan, a wa Yesu i sa mac anga Yahuda ahay fok. ⁵² Əna Yesu i mac nà, anga Yahuda ahay dəkdek bay. I mac nà, anga aday â halan nga anà wan a Mbərom ma ta 'am ataya, të njahay pë kərtek a re.

⁵³ A ban pë luvon ata wa kutok nà, bahay sê Yahuda ahay të dazlan sa ga wurwer sa vad anan Yesu. ⁵⁴ Anga nan, Yesu kà mbak apan sa bar lele à wulen sê Yahuda ahay sabay. A slabak à wulen su doh ata wa, a zla à man kibe. Natiya të njahay à man ata të njavar anahan ahay à wulen su doh sê ngaman Eferayim ata awan.

⁵⁵ Azar uko sê Yahuda ahay sê ngaman azar uko sê Pasəka ata, i sla bəse. Anga nan, do sê wulen su doh sê kibe ahay ta zla à Urəsəlima saa lavay anan zek a tinen ahay à cəncan a inde kurre. ⁵⁶ Tə dəzley ahay à Urəsəlima nà, të pəlay anan Yesu. Tə halay nga ù doh sê mazłab a Mbərom nà, të cəce pi zek ahay wa, ta wa: «A ga pikwen nà, i nay ahay à azar uko daw, i nay ahay bay?»

⁵⁷ Bahay sê gëdan dungo anà way ahay, pi zek të Farisa ahay ta ban 'am à wulen a tinen inde, ta wa: «Dëwan a kə sənək man a Yesu nà, â dəkak uko anan aday di ban anan.»

Mariyama a mbađ amar pë saray ana Yesu

Mata 26.6-13; Markus 14.3-9

12 Natiya, a mbəsak luvon mbərka aday azar uko sê Pasəka i sla nà, Yesu a zla à Baytiniya, ù kon ana Lazarus, dëwan a Yesu sê slabakay anan ahay à məkə wa ata awan. ² Ta dan way sa pa anà Yesu à man ata awan, aday Marta a varan atan. Do ahay inde bayak a pë tuwez ata awan, Lazarus dukwen winen inde re.

³ À man sa pa way nà, Mariyama a gəba amar sê wurde anahan sê dala bayak awan, a rəbas nə dun'a. A

mbədan anan pë saray anà Yesu. Ta da amar ata aday nà, të way sê ngaman *nardi*, i ga à dunguzłok sê amar inde. A mbədan anan pë saray lele nà, a takad anan panan të sibək sa nga anahan. Doh ata fok a rəbas nə dun'a lele.

⁴ Njavar ana Yesu a inde kərtek à man ata awan, të ngaman Yudas Iskariyot. Winen do saa ga daf pë Yesu ata awan. A canan anà way ana Mariyama sa ga ata nà, a wa: ⁵ «Ta wa, abay të sukom anan way të amar a anan nà, i ga dala sê *dinar*[†] səkət maakan, aday ti var anan dala awan anà do mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?» ⁶ Yudas a ja 'am ataya nà, anga aday a gan may sa man zek anà do mətawak aya bay. Əna a ja matanan nà, anga winen aday nà, do sa ban dala a tinen awan, aday a taa kəra panan.

⁷ Aya əna, Yesu a wa: «Mbəsiken anan uwar a anan, a lah anan upo nà, way a aday ti su go pac sa la nen ata awan. ⁸ Do mətawak aya nà, ti ga inde të kwanay hwiya, əna nen ni ga inde të kwanay hwiya itəbay.»

Wurwer sa vad Lazarus

⁹ Natiya Yahuda ahay bayak a të sləne Yesu winen à Baytiniya nà, ta zla à man ata awan. Ta zla à man ata dukwen nà, anga Yesu cəna coy bay. Ta zla saa cay ahay pë Lazarus re, winen dëwan a Yesu sê slabakay anan à məkə wa ata awan. ¹⁰ Matana awan, Yahuda ahay bayan a të mbəsakak sê pərahan azar anà pəra a tinen ^{††}, të pərahan azar bugol nà, anà Yesu, anga Lazarus. Anga nan kutok, bahay sê gëdan dungo anà way ahay dukwen të banak 'am sa jəka ti vad anan Lazarus à wulen ana tinen wa re.

Yesu a zla à Urəsəlima

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Lukas 19.28-40

¹² Sidew a kutok, do a sê halay nga anga azar uko sê Pasəka ataya, të sləne Yesu winen apan i nay ahay à wulen su doh sê Urəsəlima cəna, ¹³ të ngərway alay sê gazlangaw ahay à alay inde. Ta zla saa zlangay tatə Yesu pë cəved të daslam ataya à alay inde. Ta zlah, ta wa: «Həren anan nga anà Mbərom! Mbərom â daf alay sê mazłab anahan pu do saa nay të sləmay anahan, bahay sê Isəra'ila ata awan.»

¹⁴ Yesu a njad zungo a inde, a ján apan, a zla pë cəved. A təra kawa ana Deftere sa ja ata awan. A wa:

¹⁵ «Do sê Urəsəlima ahay, kə jəjiren bay.

Bahay a kwanay winen apan i nay ahay həna, winen ma ján a pə zungo. ‡»

¹⁶ Njavar anahan ahay të sənək 'am anan fan bay. Aday Yesu a zla à man sê mazłab ana Mbərom nà, ta may anan ahay 'am ata à nga inde kutok. Ta san nà, Deftere a ja 'am ata nà, pə winen awan, aday pi mer su way a tinen sa ga anga winen ata awan.

¹⁷ À alay a Yesu sê ngaman ahay anà Lazarus uho, a slabakay anan à məkə wa ata nà, do ahay inde à man ata bayan awan. Do ataya të canak anan, aday të

† *DINARKərtek nà, àga tinen dala si mer su way sê hway kərtek.*

†† *Pəra sê Yahuda ahay nà, a dazlan të Tawrita a Musa. ‡ Ca pə Jekariya 9.9.*

təkəren 'am awan anà dō azar aya re. ¹⁸ Natiya awan, dō ahay ta nay ahay bayan a, tē tēma anan Yesu, anga tē sləne kà gak masuwayan ata awan.

¹⁹ Farisa ahay ta jan i zek a tinen aya awan, ta wa: «Cen apan, way a mənuko sa ga hēna ata fok nē kē varak uko magwagway bay, anga dō ahay fok tinen apan ti pərahan azar.»

Yesu a ja nà, alay a kà slak

²⁰ À wulen sē dō ahay sa nay à man sē azar uko sē hēran nga anà Mbərom ataya nà, Gərek ahay uda awan, ta nak re. ²¹ Ta zla pə cakay ana Filip, dō su kon sē Baytisada, pə daliyugo sē Galile ata awan. Ta jan, ta wa: «Wan ada, a nan umo sē canan anà Yesu.»

²² Filip ite, winen a zla pə cakay ana Andəre, a jan. Ta zla maya awan saa jan 'am ata anà Yesu. Tē dəzle cəna, ta jan, ²³ aday Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Alay a kà slak hēna, nen Wan su 'Do, ni ka anan mazlab ana Mbərom sē vuro ata awan. ²⁴ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Wan sa ndaw kē slahak pə yugo aday kē məcak bay cəna, i njahay nē hwiya wan sa ndaw kərtektəkke. Əna wan sa ndaw kà sak a slahay aday kē məcak ite nà, i wasay bayak awan. ²⁵ Kuwaya dōwan a, a nan sifa anahan nà, i lize anan. Əna dōwan a kà nak anan ide anà sifa anahan pə daliyugo nà, i tam anan, i njad sifa sa ndav bay ata awan. ²⁶ Kuwaya, a nan à dōwan a su go mer su way nà, à pəruho azar. Aday dō su go mer su way nà, à saa zla à man uno saa zla ata ite. 'Do su go mer su way i nen cəna, kuwaya, Bəbay uno dukwen i hēran nga nà, anà winen.»

Yesu a dakay anan amac anahan

²⁷ Yesu a ja, a wa: «Həna nà, mivél uno i ndərob. Nà jan anà Bəbay uno nà, awan a maw? Nà jan nà, à tam nen à dəcə a anan wa daw? Aday dukwen na nay ahay pə daliyugo nà, sa sa dəcə a anan ata awan. ²⁸ Bəbay uno, ka anan mazlab sē sləmay anak.»

'Am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Na kak anan mazlab uno, aday ni ka anan maza re.»

²⁹ 'Do a sa man ata aya tē sləne 'am ata nà, ta wa: «Mbərom sa dac!»

'Do azar aya ite ta wa: «'Ay, maslay a Mbərom sa jan ahay 'am.»

³⁰ Əna zek a Yesu a, a jan atan, a wa: «Dungo ata a jay ahay 'am nà, anga nen bay, əna anga kwanay adəka. ³¹ Həna nà, alay a Mbərom kà slak sa gan sariya anà dō sē daliyugo ahay. Mbərom i razl anan bahay sē daliyugo a anan hēna. ³² Əna, ta sak a cakaf nen à mburom nà, ni gəbak anan ayak dō ahay fok pə cakay uno awan.» ³³ Yesu a ja 'am ata nà, anga sē dakay anan amac anahan i tēra nē kəkəməw ata awan.

³⁴ Natiya, dō ahay ta jan: «Manay mē sləne à Deftere inde nà, Almasihu i nay, i ga inde hwiya. Ka ja, ka wa: Wan su 'Do nà, ti cakaf anan à mburom nà, kəkəmə asanaw? Wan su 'Do aday nà, wita nà, wayaw?»

³⁵ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Jijjay inde winen apan i dəvak ikwen mənjoek mba. Bəren à man

sē ide jijjay a anan tamak, anga luvon i sa ga bəse. Aday dō sa bar à luvon inde nà, a san man anahan a saa zla ata bay. ³⁶ À alay a jijjay winen inde tē kwanay mba cəna, dəfen nga pə ide jijjay, anga aday kē tēren dō sē ide jijjay ahay.»

Pə dəba sa 'am ata wa, Yesu a zla saa der patan wa zek.

Yahuda ahay tē ngəmak sa daf nga pə Yesu bay

³⁷ Natiya, kwa à ga nà, Yesu kà gak mer su way masuwayan aya bayak pa 'am a tinen dəp nà, Yahuda ahay tē ngəmak sa daf nga pə Yesu bay hwiya. ³⁸ Way ata a ga zek nà, anga aday 'am ana Ezaya, dō maja'am a Mbərom ata à tēra. A ja, a wa:

«Ba Məduwen, waya sa daf nga pa 'am a manay anaw?

Mbərom Fetek a kan anan ahay gədan anahan nà, à wayaw? †»

³⁹ Matanan, ta mbak apan sa daf apan nga bay, anga Ezaya dukwen kē lahak apan, kà jak, a wa:

⁴⁰ «Mbərom kē hurfok atan, anga aday tē canan ide bay,

kē dəfak atan kurkwilen à sləmay, anga aday tē sləne bay, tē san bay.

Bina, abay ti mbədahan ləen anà ines a tinen ahay, aday ni mbar atan. ††»

⁴¹ Ezaya a ja 'am ata nà, pə Yesu awan, anga kē lahak sē canan anà mazlab anahan. ‡

⁴² Kwa tē winen ata tēke, à wulen sē bahay sē Yahuda ahay wa dukwen, dō ahay inde bayak a tē dəfak nga pə Yesu. Əna tē ngəmak sē dakay anan pa 'am sē dō ahay fok bay, anga tē jəjaran anà Farisa ahay, tē saa rəzlay atan ahay ù doh sē wazay ahay wa bay. ⁴³ Tē pəlay nà, mazlab su dō zənzen awan, bina mazlab a Mbərom saa varan atan ata bay.

'Am ana Yesu i ga sariya

⁴⁴ Yesu a ja 'am tē məgalak awan asa, a wa:

«Kuwaya, dōwan a kē dəfak nga pi nen nà, a daf nga pi nen taayak bay. A daf nga pə dō sē slənay ahay nen re. ⁴⁵ Kuwaya dōwan kē canak uno nà, kē canak anan anà dō sē slənay ahay nen re. ⁴⁶ Na nay ahay pə daliyugo nà, aday dō sa daf upo nga ahay tē njahay à luvon inde itəbay, anga nen nē jijjay sa dav pə daliyugo a anan.

⁴⁷ «Kuwaya kē slənek 'am uno, kē dəfak anan apan anà 'am ata bay cəna, saa gan sariya nà, nen bay, anga na nay ahay saa gan sariya anà dō sē daliyugo ahay bay, əna saa tam atan adəka. ⁴⁸ Natiya, dōwan a kē ngəmak nen bay, kē tēmahak 'am uno bay, i tavay pa 'am sē sariya, anga 'am uno sa ja ataya ti gan sariya. Ti gan sariya pa pac sa ndav anan daliyugo.

⁴⁹ «'Am inde na jak tē məgala uno ite nà, ibay. Əna nē təkər nà, 'am ana Bəbay uno su jo, aday nà ja ataya awan. Nə dakay anan nà, 'am ataya dəkdek. ⁵⁰ Na san

† Ca pə Esaaya 53.1. †† Ca pə Esaaya 6.9-10. ‡ Ca pə Esaaya 6.1.

zle re, way anahan su jo ahay nà, ti gəbak ikwen ahay adəka nə sifa sa ndav bay ata awan. Awan a inde, na ja ta nga uno nà, ibay, si mbala a Bəbay uno su jo ataya dəkdek.»

Yesu a banay saray a njavar anahan ahay

13 Natiya, a mbəsak ibay luvon kərtek aday azar uko sə Pasəka i sla. Yesu dukwen a san zle, alay anahan a kà slak sa ma pə cakay ana Bəbay anahan bəse, i mbəsak anan daliyugo a anan. Hwiya a pəlay anan do anahan ahay pə daliyugo, aday həna a pəlay atan nə hus pa sa var sifa anahan.

² Alay sə təkək suko, atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti pa daf nà, ba Fakalaw kə dəkək abayak nga à mivél ana Yudas inde, wan mbala ana Simon Iskariyot ata awan, aday à ga daf pə Yesu.

³ Yesu a san zle, Mbərom kə varak anan gədan pə way ahay fok, aday a san zle re, a nay ahay pə cakay ana Mbərom wa, aday i ma pə cakay anahan asa. ⁴ Anga nan, a slabak pa man sa pa way a tinen ata wa, a culok anan zana anahan zəbor a pi zek wa, a ban zana kataw awan à zar. ⁵ A ngah 'am à tasa inde, a dazlan sə banay a saray a njavar anahan ahay. Kə banak a saray a dōwan a nà, ata i takad panan tə zana anahan a mə kətuwal a à zar ata awan.

⁶ A hədəkey ahay pə cakay ana Simon Piyer bine siwaw nà, Piyer a jan: «Ba Məduwen, iken ki buno anan saray dāw?»

⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Piyer, ki san way uno sa ga həna ata fan bay. Əna ki i san mba.»

⁸ Piyer a mbədahan apan asa, a wa: «'Ay, ki buno saray kula itəbay.»

Yesu a jan anan ngəlarak kutok, a wa: «Kak aday nə banak anak a saray bay nà, iken do uno sabay!»

⁹ Piyer a jan kutok, a wa: «Miter, kak matanan cuku-tok nà, kə buno saray dəkdek bay, əna buno anan alay aday ta nga a təkə.»

¹⁰ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kak do kə banak coy nà, a gan may anə abanay zek sabay, əna i banay nə saray dəkdek, anga winen mə banay awan. Kwanay nà, mə banay aya awan. Əna, kwanay a fok bay.»

¹¹ Yesu nà, a san dōwan a saa ga apan daf ata zle. Anga nan a wa: «Kwanay mə banay aya awan, əna fok bay.»

¹² Yesu a ndav anan sə banan atan anan saray nà, a ma anan rəkot anahan pi zek. A njahay à man sa pa way asa, a wa: «Kə sənən way nen sa gak ikwen həna ata zle dāw? ¹³ Kwanay apan ki ngimen uno "Miter", "Bahay a manay" acəkan, anga nen nà, winen a way anahan. ¹⁴ Nen nə Miter a kwanay, Bahay a kwanay, nə banak ikwen anan saray. Sumor a dukwen, kwanay nà, binen anan anan saray i zek ahay matanan re. ¹⁵ Na ga matanan, aday kə tətiken sa ga matanan cite. Nə dəkək ikwen anan minje a coy. ¹⁶ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: 'Do sa ga mer su way əga do dukwen, i zalay bahay su doh ata bay. 'Do sa slan do nà, a zalay anan do si mer su way anahan a sa slan anan ata bidaw? ¹⁷ Matanan, həna kə sənən anan ku-

tok. Kak aday ki gen anan mer su way a acəkan nà, ki i tislən mivél bayak awan.

¹⁸ «Na ja nə pə kwanay a fok bay, anga na san do uno sə walay ataya zle. Əna, way a mə vinde awan à Deftere a Mbərom ataya inde nà, à təra. Mə vinde uda nà: "Dowan a ma pak daf maya ata, kə tərək do manide uno." ¹⁹ Ni jak ikwen anan həna, mənəjəna way ata sə təra, anga aday, way kətanən kə tərək nà, kə dəfen upo nga, kə sənən anan, nen nà, nen.

²⁰ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya dōwan a kə təmahak anan do nen sa slan anan ata nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday do kə təmahak nen dukwen, a təma anan nə do sə slənay ahay nen ata re.»

Yudas i i ga daf pə Yesu

Mata 26.20-25; Markus 14.17-21; Lukas 22.21-23

²¹ Natiya, pə dəba ana Yesu sa ja 'am ataya wa cəna, mivél anahan a slabak, a ja 'am ngəlarak asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: 'Dowan a kərtek à wulən a kwanay inde, i i ga upo daf.»

²² Njavar anahan ataya tə zəzor zek ahay nerre, aday ta san sa jəka a ja 'am ata pə wayaw nà, ta san bay.

²³ 'Do kərtek inde à wulən sə njavar anahan ataya, Yesu a pəlay anan kə zalak. Winen mə njahan a pə cakay.

²⁴ Simon Piyer a cak ayak apan, a ma panan ide biyya, kawa sa ja bine siwaw nà: «Cəce pə Yesu wa, a ja nə pə wayaw.» ²⁵ 'Dowan ata a həjəkək ayak nga pa mbac ana Yesu, a cəce: «Ba Məduwen, saa ga apak daf a nà, wayaw?»

²⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Həna ni gad daf, ni tar anan à tuwez, aday winen nà, dōwan a ni varan anan daf ata awan.» Cəna, Yesu a gad daf, a tar anan à tuwez, a varan anan anə Yudas, wan ana Simon Iskariyot.

²⁷ Yesu a varan a daf ata cəna, Fakalaw a zlan à mivél inde anə Yudas. Yesu a jan kutok: «Awan anak inde sa ga nà, gamacan coy!»

²⁸ À wulən su do a mə njahay a pə tuwez ataya, dōwan sa san kwa kərtek Yesu a ja 'am ata angamaw nà, ibay. ²⁹ Yudas nà, do sa ban dala a tinen awan. Anga nan tə bayak i ga nà, Yesu a jan 'am sə sukumay ahay way sa ga azar uko, kabay à zla saa varan way anə do mətawak aya awan.

³⁰ Yudas a təma anan daf ata cəna, a nay wanahan uho. Abay luvon kə gak coy re.

'Am sə asan zek

³¹ Yudas a nay ahay uho cəna, Yesu a wa: «Həna nà, mazlāb uno, nen Wan su 'Do, winen apan i ka zek. Aday ti nen dukwen, Mbərom i ka anan mazlāb anahan re kutok. ³² Natiya, nen Wan a Mbərom, na kak anan mazlāb anahan nà, winen a i ka anan mazlāb ana wan anahan tə alay anahan a awan, aday i ka anan nə həna coy. ³³ Dəna uno ahay, nen inde tə kwanay mən-jəkək mba, aday pə dəba wa ki i pələn nen. Əna ni jak ik-

† Ca pə Jabuura 41.10.

wen hëna way uno sa jan anà bahay sê Yahuda ahay ata awan: "À man uno saa zla ata nà, ki mben apan saa zla itəbay." ³⁴ Anga nan, ni jak ikwen nga sa 'am wiya hëna: Sənen zek à wulen a kwanay. Ayaw, sənen zek à wulen a kwanay ahay, kawa anuno sa pəlay kwanay. ³⁵ Njiden sa san zek à wulen a kwanay ahay lele. Natiya, do ahay fok ti san, kwanay nà, njavar uno ahay acəkan.»

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34

³⁶ Simon Piyer a jan anà Yesu, a wa: «Ba Məduwen, ki zla ahaw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «À man uno saa zla hëna ata nà, ki mba apan sê pəruho azar fan bay. Əna ki i mba apan sê pəruho azar nə mba.»

³⁷ Piyer a jan anà Yesu: «Ba Məduwen, ni mba apan sê pərahak azar hëna fan bay nà, angamaw? Nen, u no ni var anan sifa uno anga iken re!»

³⁸ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Tə didem a nà, a nak sa var anan sifa anak anga nen acəkan daw? Nen apan ni jak tə didem a hëna: Zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

Yesu nà, cəved, winen didem, aday winen sifa

14 Yesu a jan anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Awan à jalay kwanay bay. Dəfen nga pə Mbərom, aday kə dəfen upo nga re. ² À gulom su doh ana Bəbay uno Mbərom nà, man ahay inde bayak awan. Ni zla saa ndakak ikwen man à man ata awan. Kak matanan bay nà, ni jak ikwen bay asanaw. ³ Aday azanan na sak a zla, nə ndakak anan man a coy nà, ni may ahay, aday ni ra kwanay pə cakay uno awan. Natiya, ki i njihen à man uno saa njahay ata ite. ⁴ Aday dukwen, cəved sa zla à man uno saa zla ata nà, kə sənen zle.»

⁵ Tomas a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, manay aday nà, ma san man anak a saa zla uda ata bay kutok nà, mi i san cəved awan nə kəkəməw?»

⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen nà, cəved, didem, aday sifa. Anga nan, mənəna nen cəna, dowan saa mba apan sa zla à man ana Bəbay Mbərom nà, ibay. ⁷ Kak kə sənen nen nà, ki sənen anan Bəbay uno zle re. A ban pə hëna anan wa cəna, kə sənen anan zle coy, anga kə cinen anan.»

⁸ Filip ite a jan, a wa: «Ba Məduwen, dakan umo anan Bəbay awan cəna, i slan umo da asanaw!»

⁹ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Filip, nen inde tə kwanay kwa hëna kabay, aday ka san nen bay hwiya daw? Dowan a kə canak uno cəna, kə canak anan anà Bəbay uno re. Ka ja, ka wa: "Dakan umo anan Bəbay awan" nə kəkəməw? ¹⁰ Nen tə Bəbay uno, Bəbay uno ti nen, manay kərtek a nà, kə dəfak apan nga bay dəge? 'Am a nen sa jak ikwen ata fok nà, a nay ahay i nen wa bay. Sa ga mer su way ata nà, Bəbay uno a, winen i nen inde ata awan. ¹¹ Dəfen nga pa 'am uno sa jak ikwen: "Nen tə Bəbay uno, Bəbay uno ti nen nà, manay

kərtek" ata awan. Kak matanan bay dukwen, dəfen upo nga anga mer su way uno ahay kwa.

¹² «Nen apan ni jak ikwen tə didem a hëna: Dowan a kə dəfak upo nga cəna, winen dukwen i ga mer su way kawa anuno sa gay ahay ata ite re. Dowan ata i sa ga adəka nà, way sə zalay mbala anuno, anga nen apan ni zla nà, pə cakay ana Bəbay uno awan. ¹³ Way ana kwanay saa cəce tə sləmay uno ataya fok, ni ga atan. Matanan, nen Wan su 'Do ni ka anan mazlab ana Bəbay uno Mbərom. ¹⁴ Kə cəcihen puno wa way tə sləmay uno nà, ni ga anan.»

Yesu a ja i slənay ahay Apasay Cəncan awan

¹⁵ Yesu a ja asa, a wa: «Kak kə pəlen nen asanaw nà, ki dəfen anan apan anà 'am uno ahay fok. ¹⁶ Aday nen ni gan kem anà Bəbay uno anga aday à slənak ikwen ahay do hinen maza saa mak ikwen zek. Dowan ata nà, winen Apasay sə dakay anan didek a Mbərom. Winen i njahay tə kwanay sə coy. 'Do sə daliyugo ahay ti njad sə təma anan à mivel a tinen inde itəbay, anga ti canan bay, aday ti san anan bay re. Kwanay nà, ki sənen anan anga i njahay tə kwanay à mivel inde. ¹⁸ Ni mbəsak kwanay taayak kawa wan mətawak ahay bay, ni may ahay pə cakay a kwanay. ¹⁹ Aday azanan mənəjək nà, do sə daliyugo ahay ti cuno sabay, kwanay nà, ki cinen uno hwiya. Nen nà, do tə sifa awan. Anga nan kwanay dukwen ki njihen tə sifa aya awan. ²⁰ Luvon ata kə dəzlek ahay nà, ki sənen anan manay tə Bəbay uno nə manay kərtek, aday mənuko dukwen kərtek a re.

²¹ «'Do sə pəlay nen tə didem a cəna, i təma 'am uno, i dəfan apan, i ga mer su way kawa 'am uno sa jan. Bəbay uno dukwen i pəlay anan do sə pəlay nen, ata nen dukwen ni dakan anan asan zek uno, ni der panan zek bay, ni kan zek lele.»

²² Yuda ite, winen aday nà, Yudas Iskariyot itəbay ata, a wa: «Ba Məduwen, ki kan umo zek aday ki kan zek anà do sə daliyugo ahay ite bay ata nà, kəkəməw?»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kəməya, dowan a kə pəlak nen nà, i dəfan apan anà 'am uno ahay. Bəbay uno dukwen i pəlay anan, manay a cew maya mi der panan zek bay, aday mi njahay tə winen. ²⁴ Əna, dowan a kə pəlak nen bay ite, i dəfan apan anà 'am uno ahay bay. Aday dukwen, 'am a kwanay sə sləne hëna ata nà, a nay ahay i nen wa bay. Bəbay uno sə slənay ahay nen ata sa ja. ²⁵ À alay a nen inde tə kwanay a mba ata nà, na jak ikwen anan way a anaya coy. ²⁶ Pa 'am nà, Bəbay uno i slənak ikwen ahay maməzek tə sləmay uno. Winen nà, Apasay Cəncan awan. Ata aday, winen adəka i dakak ikwen anan way ahay fok, aday i mak ikwen anan 'am uno ahay fok à sləmay inde asa.

²⁷ «Natiya kutok, ni mbəsakak ikwen nà, zay. Ni varak ikwen zay uno. Zay uno saa varak ikwen anan ata nà, kawa zay ana daliyugo sa var ata bay. Hëna, nen ni zla way uno, əna kə jilen awan bay, kə jəjiren bay re. ²⁸ Kə slənen sa jəka: Ni zla way uno, aday ni may ahay pə cakay ana kwanay. Kak aday kə pəlen nen asanaw cə-

na, tislen adəka nà, mivél. Anga nen apan ni zla nà, à man ana Bəbay uno, winen a zalay nen tə mazlab.

²⁹ «Nə dakak ikwen anan pi zek wa aday way ataya ti saa təra. Ata way ataya tə tərak nà, kwanay ki dāfen upo nga kutok. ³⁰ Ni njad alay a tə kwanay gem sə dakak ikwen anan way ahay sabay, anga həna bahay sə daliyugo a anan i nay ahay. Məgala anahan inde upo kwa mənjoek ibay. ³¹ Əna aday, do sə daliyugo ahay tã san nà, nə pəlay anan Bəbay uno, aday na ga dukwen mer su way anahan awan.

«Həna adəka nà, slabiken, zluco à man a anan wa!»

Yesu nà, a ga minje tə dədazl si sé lele awan

15 Yesu a ja 'am tə jike awan, a wa: «Nen nà, na ga minje tə dədazl si sé lele awan. Bəbay uno dukwen, winen nà, do sə lavan nga anà sé ata awan. ² Anga nan, alay si sé awan aday a wahay wan bay ata nà, i gad anan. Winen sə wahay ata ite nà, i kəkal anan aday alay si sé ata à zəga anan sə wahay wan bayak awan. ³ Kwanay nà, ba kə tərən kawa alay si sé mə kəkal aya, anga 'am uno sa jak ikwen ataya awan. ⁴ Dizlen alay i nen inde, aday nen ni dazlay alay à kwanay inde ite. Anga alay si sé mə japay a tə dədazl si sé a bay ata nà, a mba apan sə wahay wan bay. Kwanay həna dukwen matanan re. Kə dizlen alay i nen inde bay cəna, ki mben apan bay kawa dədazl si sé ata re.

⁵ «Nen nà, dədazl si sé, kwanay dukwen alay aya awan. Dowan a kə dazlak alay i nen inde, aday nen dukwen nə dazlak alay à winen inde ite cəna, i təra kawa sé sə wahay lele ata awan. Anga mənjoəna nen cəna, ki mben apan sa ga awan bay fok. ⁶ Aday dōwan a kə mbəsakak alay pi nen wa ite, Bəbay uno i lar anan à məndak kawa alay si sé ma gad ataya awan. Alay si sé ma gad ataya nà, ti kuray, do ahay ti ra atan, saa pak ù uko inde, sa vak atan coy.

⁷ «Cəkəbay, kak kə dizlen alay i nen inde lele, aday kak 'am uno mə dazlay alay a à kwanay inde lele ite nà, kə cəcihen way kawa ana kwanay sa gan may ataya fok, aday ki njiden anan acəkan ca. ⁸ Kak kwanay apan ki gen way lele aya hwiya cəna, kwanay njavar uno ahay acəkan. Ata ki ken anan nə mazlab a Bəbay uno Mbərom anà do ahay bayak a kutok.

⁹ «Kawa ana Bəbay uno sə pəlay nen ata awan, nen dukwen nə pəlay kwanay nà, kətanən re. Anga nan, ngiren alay lele à asan zek uno inde. ¹⁰ Nen nà, nə dəfak anan apan anà 'am ana Bəbay uno ahay, aday nə ngarak alay à asan zek anahan inde. Matanan, kak aday kə dāfen anan apan anà 'am uno ahay nà, ki ngiren alay à asan zek uno inde lele acəkan. ¹¹ Na jak ikwen anan way a anaya nà, aday ataslay mivél a kwanay à ga inde kawa anuno awan, aday ata ataslay mivél mbala ana kwanay nà, à rah wa lele.

¹² «'Am uno sa jak ikwen ata nà, həna anan: Sənen zek à wulen a kwanay lele, kawa nen sə pəlay kwanay ata awan. ¹³ Do kə təmähak sa mac anga car anahan ahay nà, asan zek saa zalay anan mbala anahan ata nà, inde sabay. ¹⁴ Kə təmihən sa ga kawa anuno sa jak ikwen nà, kwanay nə car uno ahay. ¹⁵ Ni ngamak ikwen

do si mer su way ahay sabay, anga do si mer su way nà, a san mer su way ana bahay anahan bay. Əna ni ngamak ikwen həna nà, car uno ahay adəka, anga ba nə dakak ikwen anan way uno sə sənay ahay pə cakay a Bəbay uno wa ata coy. ¹⁶ Kwanay sə walay nen bay. Nen nə walay kwanay adəka, anga aday kã si gen mer su way lele aya awan, aday lele a tinen a à ndav bəse bay ata awan. Ata Bəbay uno i varak ikwen anan way ana kwanay saa cəce panan tə sləmay uno ataya fok kutok. ¹⁷ Natiya awan, 'am uno ma ja nà, sənən zek à wulen a kwanay inde lele.»

Do sə daliyugo ahay ti nan ide anà do ana Yesu ahay

¹⁸ «Sənen a pi zek wa, do sə daliyugo ahay ta saa nak ikwen ide nà, ta lah su no ide adəka nà, i nen awan. ¹⁹ Kak abay kī gen nə do sə daliyugo ahay ata nà, ti nak ikwen ide bay, ti pəlay kwanay, anga kə tərən nà, do a tinen ahay. Əna ba nə walak kwanay à wulen a tinen ahay wa, aday kwanay do a tinen ahay sabay. Anga nan, tinen apan ti nak ikwen ide hwiya.

²⁰ «Ənga, men anan ahay 'am uno inde à nga inde aday. Na wa: Do sa ga mer su way àga do dukwen, i zalay bahay su doh ata bay. U no sa ja həna nà, kak tə kukwarak uno azar saa ga alay ti nen nà, ti kukwarak ikwen azar saa ga alay tə kwanay matanan re. Aday, kak tə dəfak anan apan anà 'am uno ahay nà, ata ti taa dəfan apan anà 'am a kwanay ahay ite. ²¹ Aday nà, ti gak ikwen way ataya fok nà, anga nen, bina ta san dōwan a sə slənay ahay nen ata bay.

²² «Ta wa abay à ga adəka nà, na nak bay, aday nə dakak atan anan 'am uno bay nà, ines a tinen i ga ibay. Əna na nak cukutok aday nə dakak atan anan 'am uno nà, hwiya tinen apan ti ga ines a tinen ahay re. Anga nan, 'am a tinen inde saa tam wa nà, inde sabay.

²³ Dowan a kà nak uno ide cəna, kà nak anan ide anà Bəbay uno re. ²⁴ Na gak mer su way à wulen a tinen lele aya awan, aday kula dōwan maza kà gak matana bay. Kak matanan bay nà, abay ines inde patan ibay re. Tinen tə canan tə ide a tinen aya awan, anà mer su way uno sa ga. Tə winen ata təkə nà, tinen apan ti nan umo ide anà manay tə Bəbay uno hwiya. ²⁵ Mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde nà: «Tu no ide nà, kəriya pa 'am sə awan a ibay. ²⁶ Həna ta nan umo ide nà, anga aday 'am ata à təra.»

²⁶ Yesu a jan atan asa, a wa: «Do inde i nay ahay saa mak ikwen zek. I nay ahay nà, pə cakay ana Bəbay uno wa. Na sak a zla agay à man ana Bəbay uno awan nà, ni slənay anan ahay à man a kwanay. Dowan ata nà, Apasay sə dakay anan didek a Mbərom. Kà sak a nay cəna, i ga nà, side uno awan. ²⁷ Aday kwanay a dukwen, ki naa tərən do sə side uno ahay re, anga kwanay pə cakay uno nà, kurre way anahan asanaw!»

16 «Na jak ikwen anan way a anaya həna nà, anga aday kã saa slihen à alay sə dəcə inde bay, kə mbəsiken sa daf upo nga bay re. ² Anga, azanan ti kukwarak ikwen ahay azar ù doh sə wazay ahay wa. Aday dukwen alay a inde i slay nà, do ahay ti vad kwanay.

† Ca pə Jabuura 35.19; Jabuura 69.5.

Ata ti bayak nà, kawa ta gan mer su way anà Mbərom. ³Ti ga matanan, anga ta san sa jəka, nen, Wan a Mbərom nà, tə sənək bay, aday tə sənək zek a Mbərom a bay re. ⁴Na jak ikwen anan həna nà, anga aday ta sak a dazlan sa ga matanan cəna, â mak ikwen ahay à nga inde nà, ba na jak ikwen anan coy. Na jak ikwen anan kurre bay nà, anga nen a inde tə kwanay a mba.»

Mer su way mbala ana Apasay Cəncan awan

⁵«Natiya, həna nen ni zla way uno à man ana do sə slənay ahay nen ata awan. Aka aday dōwan kərtek sə cəce puno wa ki zla ahaw nə ibay ata nà, angamaw? ⁶Aday mbac kə slahak pikwen wa həna, anga nə đakak ikwen anan ata awan. ⁷Đidek a acəkan nà, ni jak ikwen anan: Sumor a pə kwanay cəna, nà zla way uno adəka. Anga na sak a zla way uno bay nà, do sa mak ikwen zek ata i nay ahay bay. Na sak a zla way uno ite nà, ni slənay anan ahay pə cakay a kwanay.

⁸«Winen ite, kà sak a nay cəna, i đakan anan anà do sə daliyugo ahay nà, tinen apan ti jəjay anga 'am sə ines, anga 'am sə đidek, aday anga 'am sə sariya a Mbərom. ⁹Tinen apan ti jəjay anga 'am sə ines, anga aday nà, tə đəfak upo nga itəbay. ¹⁰Tinen apan ti jəjay pa 'am sə đidek, anga nen apan ni zla way uno pə cakay ana Bəbay uno Mbərom, aday đukwen, kwanay tə tinen ki i cinen uno kula sabay. ¹¹Tinen apan ti jəjay anga 'am sə sariya, bina bahay sə daliyugo a anan aday đukwen, sariya kə bənək anan coy.

¹²«Am ahay inde upo cara cara bayak a sa jak ikwen anan, əna ti zalak ikwen məgala à nga wa həna. ¹³Əna Apasay sə đakay anan đidek a Mbərom ata kà sak a nay ahay cəna, i đakak ikwen anan đidek sə way ahay nə fok lele. Anga i ja aday nà, 'am sa nga anahan a bay, əna way anahan sə sləney ahay pə Mbərom wa, i jak ikwen anan. Ata aday i đakak ikwen anan way saa təra azanan pa 'am ataya awan. ¹⁴I i ka anan nə mazlaḅ uno awan, anga i njaday ahay 'am ahay fok i nen a wa, aday i mak ikwen anan fok re. ¹⁵Way a manay tə Bəbay uno a nə kərtek. Anga nan kutok, na wa: 'Am anahan a saa sləney ahay pi nen wa ata, i mak ikwen anan à sləmay.»

Way a ma cab a həna ata nà, i təra way sə mbasay adəka

¹⁶Yesu a jan atan asa, a wa: «I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday đukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.»

¹⁷Azar sə njavar anahan aya tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «A nan sa ja jiya nə maw? A wa: "I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday đukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa." Aday asa a wa: "Ni zla way uno pə cakay ana Bəbay uno asa." A ja matanan nà, kəkəməw?» ¹⁸Aday tə mənahan asa, ta wa: «"I njahay həna mənjoek" ata nà, a nan sa ja jiya nə maw? Da san way anahan a sa gan may sa jak uko ata bay.»

¹⁹Yesu kə sənək sa jəka, a nan à njavar anahan ahay sə cəce panan wa way. Anga nan a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki vəden uway nà, pa 'am uno sa jak ikwen ata ba? Na wa: I njahay həna mənjoek nà, ki i cinen uno sabay, aday đukwen i njahay apan mənjoek cəna, ki i cinen uno maza asa.

²⁰«Nen apan ni jak ikwen tə đidem a həna: Ki i yimen, ki i jen mawa, əna do sə daliyugo ahay adəka nà, ata ti ma nga sə mbasay. Way i i cəbak ikwen, aday way a sə cəbak ikwen ata i tərək ikwen ambasay adəka. ²¹Uwar ti zek cew a bine siwaw nà, mbac i slahan anga kutov kà sak a dəlay anan nà, na. Əna kà sak a ca apan, bəslək wan anahan kà nak uho asanaw cəna, awan a cəban sabay anga kə wahak wan, a njad nà, ataslay mivəl coy. ²²Matanan awan, kwanay həna đukwen, mbac i slahak ikwen kawa uwar ti zek cew ata awan. Əna ni naa canak ikwen maza awan. À alay ata nà, ataslay mivəl a kwanay i zəga nə bayak awan, aday dōwan saa təma pikwen wa ataslay mivəl ata nà, ibay.

²³«Luvon ata kà sak a dəzley ahay nà, ki i cəcihen puno 'am sə awan sabay, anga ki sənən anan way ahay nə fok. Acəkan, nen apan ni jak ikwen tə đidem a həna: Kə cəcihen way pə Bəbay uno wa aday tə sləmay uno a nà, Bəbay uno i varak ikwen anan way a kwanay sə cəce fok. ²⁴Hus ahay həna đukwen, kwanay kə cəcihen awan tə sləmay uno bay. Əna cəcihen, ki njiden way a kawa ana kwanay sə cəce ata awan, aday ataslay mivəl a kwanay i rah wa kutok acəkan.»

Yesu kə mbasak pə daliyugo coy

²⁵Yesu a ja asa, a wa: «Na ta jak ikwen way ahay nà, tə 'am sə jike. Alay a i nay ahay aday ni ja 'am tə jike sabay, əna ni đakay anan way ahay pə Bəbay uno nà, ngəlarak ngəlarak kutok. ²⁶Pə luvon ataya nà, ki cəcihen way ahay pə Bəbay uno wa nə tə sləmay uno. Na ja nà, nen saa cəce anga kwanay bay, əna kwanay awan ki cəcihen tə sləmay uno. ²⁷Anga zek a Bəbay uno awan aday nà, a pəlay kwanay, anga kwanay đukwen kə pəlen nen, kə təmihen nen na nay ahay nà, pə cakay anahan a wa acəkan. ²⁸Matanan nə slabakay nà, pə cakay ana Bəbay uno wa acəkan, na nay ahay pə daliyugo. Anga nan, həna ni slabak ni ma pə cakay anahan asa, ni mbəsak anan daliyugo.»

²⁹Njavar anahan ataya ta jan, ta wa: «Ca apan kutok, həna ka jak 'am mənjoena 'am sə jike kutok. ³⁰Həna ma san zle, iken ka san way ahay nə fok. Anga dōwan a i saa cəce panak wa way cəna, kə sənək anan anan way anahan a saa cəce ata awan. Anga nan, ma đaf apak nga, ka nay ahay nə pə cakay anà Mbərom wa acəkan.»

³¹Yesu a jan atan, a wa: «Həna nà, kə đəfen upo nga acəkan đaw? ³²Alay a inde i nay ahay mba, kà nak adəka coy, aday ki i ten 'am, kuwaya i zla way anahan à man anahan sa nan. Ata ki i mbəsiken nen nà, taayak. Əna nen nə taayak acəkan bay, anga Bəbay uno a nà, winen inde ti nen hwiya wanahan.

³³«Na jak ikwen anan nà, aday kə njiden sə njahay zay ti nen. Pə daliyugo həna nà, ki gen dəcə bayak

awan, əna bənen mivəl lele, anga ba nen nə mbasak pə daliyugo coy.»

Yesu a ga amboh anga njavar anahan ahay

17 Yesu a ndav anan 'am a anaya cəna, a ca ide à mburom, a wa: «Bəbay uno, alay uno kà slak həna kutok. Kan anan mazlab uno anà do ahay, anga aday nen nà kan anan mazlab mbala anak anà do ahay cite re. ²Kə varak uno məgala sə lavan nga anà do ahay fok kəzlek, anga aday do a iken sə vuro atan ataya tã njad sifa sa ndav bay ata i nen wa kutok. ³Sifa sa ndav bay ata nà, kawa sa ja bine siwaw nà, tã san iken, iken nə Mbərom didek a kərtek, aday tã san nen Yesu Almasihu nà, wan anak mə slənay a pə daliyugo ata awan.

⁴«Na kak anan mazlab anak anà do sə daliyugo ahay, kawa sa ja nà, nə ndəvak anan mer su way anak a sə vuro ata awan. ⁵Həna kutok, Bəbay uno, vuro ahay mazlab pa 'am anak ite, mazlab a kawa anuno a kurre nen pə cakay anak a mba, kwa à alay daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay ata awan.

⁶«Nə đakak atan anan way ahay pə iken anà do iken sə walay atan ahay à wulen sə do sə daliyugo ahay wa ataya awan. Anga nan, həna nà, ta san iken zle lele kutok. Tinen nə do anak ahay, kə varak uno anan ite, tə đəfak anan apan anà 'am anak. ⁷Həna dukwen ta san zle, way iken sə vuro anan ata fok nà, a nay ahay à alay anak wa. ⁸Nə đakak atan anan ləbara anak dukwen kawa ananak su jo ata awan, tə təmahak anan acəkan. Tə sənək, nen na nay ahay pə cakay anak wa acəkan, aday dukwen tə təmahak, sə slənay ahay nen nə iken awan.

⁹«Na gak amboh həna anga tinen. Ni gak amboh anga man su do a bay, əna anga do a iken sə vuro ataya awan, anga tinen do anak ahay re ata awan. ¹⁰Do uno inde cəna, winen do anak. Mbala anak inde ite dukwen, winen do uno re. Aday do anumo ataya, tinen apan ti ka anan mazlab uno pə daliyugo. ¹¹I njahay həna mənəcək nà, ni mbəsak anan daliyugo a anan, ni mak ayak way uno pə cakay anak awan. Natiya awan, tinen nà, ni mbəsak atan pə daliyugo re. Bəbay uno cəncan awan, ba atan tə məgala sə sləmay anak awan, sləmay iken sə vuro anan kurre ata awan, aday tinen tē təra kərtek, kawa mənumo dukwen, mənumo kərtek ata awan. ¹²À alay a manay pə kərtek ata nà, na bak atan tə məgala sə sləmay anak, iken sə vuro ata awan. Na gak atan nga lele, mənəcəna dowan sə lize, si do mbala ana Deftere a Mbərom sa ja apan ata awan. Winen kəma, kə lizek anan zek anahan acəkan. Ata aday, way ana Deftere sa ja ata à təra kutok.

¹³«Həna nà, ni mak ayak way uno pə cakay anak, aday na jak anan way a anaya pə daliyugo nà, aday ataslay mivəl a tinen à rah wa lele, kawa anuno awan.

¹⁴Nə təkərek atan anan 'am anak, aday həna do sə daliyugo ahay ta nan atan ide cəved a bay, anga tinen do sə daliyugo ahay sabay ata awan, kawa nen a dukwen, nen do sə daliyugo bay ata re. ¹⁵Nə cəce panak həna kəma, ba atan pə Do sə Sədək † wa, à sa laman

atan bay, bina ni jak, ra atan pə daliyugo wa adəka bay. ¹⁶Tinen do sə daliyugo ahay sabay, kawa nen awan, nen do sə daliyugo bay ata re.

¹⁷«Dakan atan anan didek anak, aday tē təra do anak ma ga nga aya awan. Didek nà, 'am anak awan. ¹⁸Kawa iken sə slənay ahay nen pə daliyugo ata nà, nen dukwen ni slan atan həna pə daliyugo cite re. ¹⁹Nə varak anan nga uno anga tinen, aday tinen dukwen tē varak anan nga a tinen ahay acəkan.

²⁰«Na gak amboh həna nà, anga tinen dəkdek bay, əna na gak amboh anga do mbala tinen saa ngamay ataya re. Bina ti i təma nen nà, anga 'am ana njavar uno a anaya saa təkəren atan pi nen ata awan. ²¹Amboh uno həna nà, tē təra nə zek kərtek, fok a tinen awan. Kawa iken awan, Bəbay uno, iken ti nen nà, zek kərtek awan. Aday asa, tinen a fok, tē təra dukwen kərtek a tə mənumo, aday do sə daliyugo ahay tē təma nà, iken sə slənay ahay nen acəkan kutok. ²²Nen nə varak atan anan mazlab anak sə vuro ata awan, aday tē təra tinen a fok kawa do kərtek, kawa mənumo dukwen do kərtek a ata awan. ²³Nen tə tinen zek kərtek, aday iken dukwen, mənumo zek kərtek a cite. Tē təra nà, zek kərtek a way anahan. Ata, do sə daliyugo ahay ti san anan, sə slənay nen nà, iken acəkan. Ti san nà, kə pəlay atan, kawa iken sə pəlay nen ata awan.

²⁴«Bəbay uno, sə vuro atan nà, iken awan. U no dukwen tã saa njahay à man a həna nen saa njahay uda ata awan, aday tē canan anà mazlab uno iken sə vuro ata awan. Kə vuro anan dukwen, anga kə pəlay nen, kwa daliyugo winen mə ndakay a fan bay.

²⁵«Bəbay uno, iken do didek awan, do sə daliyugo ahay ta san iken bay. Nen nà, na san iken zle, aday tə sənək, sə slənay ahay nen nà, iken awan. ²⁶Nə đakak atan anan iken, ni pərahan azar sə dakan atan anan hwiya, anga aday asan zek anak a sə pəlay nen ata à rahan atan à mivəl inde. Natiya kutok, tinen ti təra zek kərtek a ti nen.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53

18 Natiya, Yesu a ndav anan sa ga amboh asanaw nà, ta zla way a tinen tə njavar anahan ahay, tə takas zlinder sə ngaman Kedəron ata awan. Tə njahay à jerne a inde à man ata awan. ²Aday dukwen, Yudas, do saa ga đaf pə Yesu ata, a san man ata zle, anga ba Yesu a taa zla à man ata tə njavar anahan ahay.

³Yudas a njahan ahay pa 'am wa anà suje ahay bayak awan. Suje sə Ruma ahay inde, aday bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom tə Farisa ahay dukwen tə slənak ahay suje sa ba pu doh sə mazlab a Mbərom ahay re. Suje ahay ta dav uko à alay inde, aday tinen tə way sə alay aya hunjəslesle re.

⁴Yesu a dukwen a san way saa təra apan ata zle. Anga nan, a lah sə cəce patan wa, a wa: «Kə pəlen wayaw?»

† Kawa sa ja nà, Fakalaw.

⁵ Ta gak munok bay, tē mbədahan apan, ta wa: «Mə pəlay Yesu sə Nazaratu ata awan!»

Yesu a jan atan: «Nen həna!»

Yudas, do sə njəkan uda anə Yesu ata dukwen, winen mə tavay a pə kərtek a tu do ataya awan.

⁶ Ana Yesu sa jan atan: «Nen həna!» ata cəna, fok a tinen a, ta ma à dəba dərđar, aday tē slahay à məndak.

⁷ Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Kə pəlen nə wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Yesu sə Nazaratu!»

⁸ Yesu a jan atan kutok: «Na jak ikwen nə: Nen həna! Kak kə pəlen nə nen kəma, mbəsiken do a anaya awan, tinen ta zla way a tinen agay.»

⁹ Matanan, a təra nə, kawa anahan a sa ja ata awan, a wa: «Nə saa lize anan do iken sə vuro ataya kwa kərtek bay.»

¹⁰ Simon Piyer kəma, maslalam inde apan, a ndahay anan, a gad sləmay sə alay puway pə dowan wa poc. Dowan ata nə, tē ngaman Malkus, winen do si mer su way anə bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom.

¹¹ Yesu a jan anə Piyer, a wa: «Ma anan maslalam anak ù doh anahan a inde. A ga apak nə, ni sa anan məgəvet sə dəcə uno, kawa ana Bəbay uno sə luvo anan zek ata bay dāw?»

Ta zla anan Yesu àga Anas

¹² Pə dəba anahan a wa kutok, suje ahay pi zek tē bahay nga a tinen aya, tē suje sa ba doh sə mazlaḅ a Mbərom ataya, ta ban anan Yesu, tē jaway anan. ¹³ Ta zla anan pa 'am nə, àga Anas, midem ana Kayafas. Tə viya ata nə, Kayafas, winen bahay nga su do sə gədan dundo anə way anga Mbərom. ¹⁴ Aday sa jəka: «Suwan do kərtek à mac, tu do ahay saa lize jiya nə, na.» ata nə, winen awan.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-70; Markus 14.66-68; Lukas 22.55-57

¹⁵ Atə Simon Piyer tē njavar a inde tē pərahan azar anə Yesu. Dowan a hinen ata nə, ta san anan zle lele àga bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay ata awan. Anga nan, a zla ù doh à alay a do ahay sa zla anan Yesu ù doh ata re. ¹⁶ Piyer ite, anga dowan a san anan itəbay ata awan, a tavay way anahan pə alay sə məsudoh uho. Dowan a hinen ata a may uho, a jan anə uwar sa ba 'am su doh ata, à mbəsakan cəved anə Piyer sa zla ù doh ite.

¹⁷ Dalay ata a jan anə Piyer, a wa: «İken dukwen njavar anə dowan ata ba?»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay!»

¹⁸ Do sa ba məsudoh ahay pi zek tu do si mer su way ahay tē hanak uko, anga maḅ a ga ike. Piyer dukwen a tavay à man ana tinen, a njahay pə uko.

Bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay anga Mbərom a cəce 'am pə Yesu wa

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Lukas 22.66-71

¹⁹ Bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay a cəce 'am pə Yesu a wa. A cəce 'am pə njavar anahan ahay aday pə atətak way anahan aya awan.

²⁰ Yesu a mbədahan apan: «Na taa ja 'am pa 'am sə do ahay fok asanaw? Nen apan ni wazay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, ù doh sə wazay ahay, à man aday Yahuda ahay fok ta taa halay uda nga ata awan. Na jak awan inde tē səksək a itəbay. ²¹ Kə cəce puno wa asa nə, angamaw? Cəce adəka nə, pu do sə sləne 'am uno ahay wa, ti jak way nen sa ja ataya ta nga tətə, anga ta san zle.»

²² Yesu winen apan i ja 'am ataya mba cəna, suje a kərtek a, a dəcan pə məhulom, a wa: «Kə mbədahan apan anə bahay nga su do sə gədan dundo anə way matanan nə, angamaw?»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kak na gad mung-walay nə, dəkay anan dıdem awan kwa! Aday kak na ja nə, dıdem a nə, kə dəcə angamaw?»

²⁴ Natiya Anas a slənay anan Yesu tē alay sə suje ahay, mə jaway a hwiya, àga Kayafas, bahay nga su do sə gədan dundo anə way ahay.

Piyer a wa a san Yesu bay asa

Mata 26.71-75; Markus 14.69-72; Lukas 22.58-62

²⁵ À alay ata kutok, Piyer mə njahay a pə uko ata hwiya. Do a pə uko ataya tē cəce panan: «İken nə, ma wa iken njavar a dowan ata ba?»

Piyer a məman anan asa, a wa: «A'ay, matanan bay.»

²⁶ Do kərtek à wulen su do si mer su way su doh ataya, aday mərak anə dowan a Piyer sa gad panan sləmay ata, a wa: «Nə canak anak à jerne iken tē winen maya na wa ba?»

²⁷ Piyer a məman anan asa. À alay ata ite, njəkar a zlah coy.

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Lukas 23.1-5

²⁸ Sidew a pərek, tē gəba anan Yesu àga Kayafas wa, ta zla anan àga Guverner Pilatu, winen Ruma ahay. Bahay sə Yahuda ahay nə, ta ngam sa zla ù doh bay, anga tē jəjar sa nes a zek, bina ti njad saa pa way sə azar uko sə Pasəka bay.

²⁹ Anga nan kutok, Pilatu a nay ahay patan uho, a cəce patan wa: «Kə zlihen pə dowan a anan nə, angamaw?»

³⁰ Tə mbədahan apan, ta wa: «Kak kə gak awan bay cəna, manay mi bənay anan pa 'am anak kələdaw?»

³¹ Pilatu a jan atan, a wa: «Təmihen anan, aday kī gen anan sariya awan kawa ana sariya a kwanay a sa ja.»

Bahay sə Yahuda ahay tē mbədahan apan, ta wa: «Cəved a manay inde sa gan sariya anə do aday sa mac anan itədaw?»

³² A təra matanan, anga aday 'am a Yesu sa ja pa 'am sə amac anahan ata, à təra. †

³³ Pilatu a ma way anahan ù doh. A ngaman ayak anà Yesu taayak, a cæce panan, a wa: «Iken nà, bahay sè Yahuda ahay daw?»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə lavay à nga anak a wa ite daw, kabay dōwan a sa jak kələdaw?»

³⁵ Pilatu a jan asa, a wa: «Nen Yahuda ahay bay asanaw? Bahay sè gədan dūngo anà way ahay pə kərtek a tu dō sè slala anak aya ta zlah apak àga nen. Ka ga nə maw?»

³⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Bahay uno sa ga nà, a nay ahay pə daliyugo wa bay. Abay à ga nə matanan kəma, njavar uno ahay ti ga puno wa 'am, anga aday nà saa zla à alay sè bahay sè Yahuda ahay inde bay, bidaw? Anga nan, bahay uno sa ga nà, a nay ahay pə daliyugo wa bay.»

³⁷ Pilatu a cæce panan, a wa: «Ayaw, kwa matanan bay dəp nà, iken nə bahay daw?»

Yesu a mbəda apan, a wa: «Matana awan, ka ja nà, nen nə bahay. Nen mə wahay a, na nay pə daliyugo nà, saa dakay anan didem sa 'am. Kuwaya a nan didem sa 'am nà, i sləne 'am nen apan ni ja ataya awan.»

³⁸ Pilatu a cæce panan: «Didem sa 'am nà, awan a maw?»

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-31; Markus 15.6-20; Lukas 23.13-25

Pilatu a may ahay uho, a zla pə cakay ana bahay sè Yahuda ahay, a jan atan, a wa: «Nen nə njadak apan ines sa gan apan sariya anà dōwan a anan bay!

³⁹ Kawa sè kwakwa bine maw nà, ni mbəsakak ikwen anan ahay dō kərtek à dangay wa, kawa ana kwanay sa gan may. A nak ikwen nē mbəsakak ikwen anan ahay bahay sè Yahuda ahay daw?»

⁴⁰ Tə mbədahan ayak apan tə məgalak awan, ta wa: «'A'ay, kə mbəsakan umo ahay winen bay. A nan umo nà, mbəsakay ahay adəka nà, Barabas.»

Barabas ata nà, dō sè vəze pə Ruma ahay.

19 Pilatu a jan anà suje ahay tē gəba anan Yesu, aday tē ndabay anan. ² Suje ahay tə hanan jugo sè adak, tə dəfan à nga inde, aday tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sè bahay. ³ Tə hədəken ayak pə cakay, ta jan: «Bahay sè Yahuda ahay à ga inde sè coy!» Tinen apan ti dəcan kurkwer.

⁴ Pilatu a nay uho pə cakay su dō ahay asa, a jan atan, a wa: «Ni ngaman uho pə cakay a kwanay à man a anan, aday ki sənən anan nà, nə njadak apan ines tədə aday sa gan apan sariya ata bay.»

⁵ Tə ngaman ahay à Yesu uho, winen tə jugo sè adak awan à nga inde, tə zana sè bahay a sè makukwa pi zek hwiya. Bahay Pilatu a jan atan kutok, a wa: «Winen həna!»

⁶ Bahay sè gədan dūngo anà way ahay pi zek tu dō sa ba doh sè mazlab a Mbərom ahay tə canan anà Yesu cəna, ta ma nga sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom, darak anan ayak pə dədom!»

† Yesu a ja nà, ti daray anan pə dədom (ca pə Yuhana 3.14). Sa vad dō matanan nà, si Ruma ahay, bina Yahuda ahay bay.

Pilatu a jan atan, a wa: «Kak sè matanan cukutok nà, kwanay aya gəben anan aday kə diren anan. Bina nen, nə njadak apan ines sa gan sariya ata bay.»

⁷ Yahuda ahay ta jan, ta wa: «Tawrita a manay inde, aday kawa ana Tawrita sa ja nà, si i mac! Anga a təra zek anahan, Wan a Mbərom awan!»

⁸ Pilatu a sləne matanan cəna, zlawan a zəgahan à mivél inde bayak awan. ⁹ Ta ma ù doh asa, a cæce pə Yesu a wa: «Iken, ka nay ahay nà, awanaw?»

Yesu a ngam sè mbədahan apan bay.

¹⁰ Bahay Pilatu a jan asa, a wa: «Ki mbəduho apan bay daw? Gədan uno inde sa tam iken, aday gədan uno inde sè daray iken pə dədom re nà, ka san itəbay daw?»

¹¹ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Gədan anak inde pi nen kwa mənjoek itəbay, kak si zek a Mbərom a sè varak anan aday. Anga nan, dō sə varak nen à alay inde ata nà, ines anahan nə a zalay ike pə ananak wa.»

¹² A ban pə winen ata wa kutok cəna, Pilatu nà, a pəlay cəved sè mbəsakay anan ahay Yesu. Əna Yahuda ahay ta jan nà: «Ka sak a mbəsak anan nà, iken a nà, ki təra car ana dō sə lavak nga, bahay sè Ruma sabay. Anga kuwaya, dōwan a kə tərak anan zek anahan bahay a nà, winen manide ana bahay sè Ruma.»

¹³ Pilatu a sləne matanan cəna, a mbakay anan Yesu uho, winen a a njahay à man anahan sa taa ga sariya ata awan. Man ata nà, mə pəpay a tu kon. Ta 'am sè Yahuda ahay nà, tə ngaman Gabata. ¹⁴ Alay a ata nà, man ipec pə luvon sè lavan zek anà azar uko sè Pasəka. Anga sidew a nà, Pasəka kutok.

Pilatu a jan anà Yahuda ahay, a wa: «Bahay a kwanay həna!»

¹⁵ Ta zlah pi zek, ta wa: «Lize a wa, lize a wa! Darak anan ayak pə dədom!»

Pilatu a jan atan: «Nə daray anan bahay a kwanay daw?»

Bahay sè gədan dūngo anà way ahay a, ta wa: «Bahay a manay maza inde, pa nga ana bahay sè Ruma wa nà, ibay.»

¹⁶ Natiya Pilatu a varan anan Yesu anà suje ahay, aday tē daray anan pə dədom. Tə gəba anan, ta zla anan kutok.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43

¹⁷ Yesu a tavak dədom anahan mə zləngad awan, ta zla anan à wulen su doh ataya wa, hus pa man sè ngaman KəlakasI-sa-Nga. Ta 'am sè Yahuda ahay nà, tə ngaman Golgota. ¹⁸ Suje ahay tə daray anan Yesu pə dədom à man ata kutok. À alay ata ite, tə daray anan dōwan aya inde cew pə cakay anahan, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasI a tinen.

¹⁹ Pilatu kə vindek ayak ləbara sè sariya ana Yesu, aday a jan atan tē laway anan 'am ata pə dədom a Yesu ata awan. 'Am ata mə vinde a nà, natiya awan: «Yesu sè Nazaratu, Bahay sè Yahuda ahay.»

²⁰ Yahuda ahay bayan a tē jinge anan, anga man ata aday dukwen winen dāren pi zek wa tē wulen su doh bay. Lēbara ata mē vinde dukwen ta 'am su kon ahay maakan: ta 'am sē Yahuda ahay, ta 'am sē Ruma ahay, aday ta 'am sē Gerek ahay re.

²¹ Bahay sē gēdan dūngo anā way ahay, ta jan anā Pilatu, ta wa: «Kē vinde "Bahay sē Yahuda" bay! Vinde nā: "Winen a ja nā: Nen Bahay sē Yahuda."»

²² Pilatu a mbēda apan, a wa: «Way nen nē vindek anan ata nā, i njahay nē kawa anuno sē vinde anan ata awan.»

²³ Suje ahay ta ndav anan mer su way sē daray anan Yesu cēna, tē gēba anan zana anahan ahay, tē gēzla atan i zek wa fudo. Kuwaya fok kē njadak wa bat. Tē gēba rēkot anahan matanan re, winen ma han a dukwen mēnjōna man sa tam. ²⁴ Suje ahay ta ja à wulen a tinen: «Da saa ngēraw anan zana a anan bay, ēna suwan guko apan caca, aday sa san saa njad anan nē wayaw. Cuko apan!»

Matanan, way mbala Deftere a Mbērom sa ja apan ata aday a tēra. Ma ja a nā:

«Tē gēzla anan zana uno ahay à wulen a tinen, ta ga caca pē rēkot uno. †»

Suje ahay ta ga nā, matanan kutok.

²⁵ Uwar aya inde mē tavay a pē cakay sē dēdom ana Yesu mē daray ata awan: may a Yesu tē mērak anahan; Mariyama, uwar ana Kulapas; aday Mariyama dēna sē Magēdala.

²⁶ Yesu a canan anā atē Mariyama may anahan tē njavar anahan a lēliwe ata nā, a jan atan, a wa: «Mamay, wan anak hēna nā, winen kutok! ²⁷ Wan ada, hēna nā, winen may anak cite.» A bēnay à alay ata wa cēna, njavar anahan ata a gēba anan Mariyama àga winen.

Amac a Yesu

Mata 27.45-56; Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49

²⁸ Pē dēba anahan a wa, Yesu a san a zle kutok, way ahay fok tē ndēvak coy. Matanan a ja, a wa: «Jom u go!» anga aday 'am ma ja à Deftere a Mbērom inde ata, à tēra acēkan. ††

²⁹ À man ata ite, tugoy sē a'am inde, winen ma rah a tē way mē kwasay a inde, aday sērekeke re. Tē gēba awan a inde kawa baf, ta tar anan uda awan. Tē taran anan ayak pa 'am tē sukol aday à suscēb.

³⁰ Yesu a tukom anan cēna, a wa: «Way ahay fok tē ndēvak coy!»

Nga anahan a lar pa 'am tolongor, kē mēcak coy.

Suje a ndaz anan Yesu pē jaham

³¹ Pac ata nā, luvon sa man uda i i sla sidew awan. Anga nan, a nan anā bahay sē Yahuda ahay nē mēsinde à njahay mē daray a bay, bina luvon sa man uda ata nā, luvon mēduwen a sē dēfan apan àga tinen Yahuda ahay. Anga nan kutok, tē cēce pē Pilatu wa, aday à jan anā suje ahay tē kadan anan saray ana dō

† Ca pē Jabuura 22.19. †† Ca pē Jabuura 22.16; Jabuura 69.22.

mē daray aya pē dēdom ataya awan, aday dukwen, tē dazay atan ahay pē dēdom ataya wa.

³² Suje ahay tē dēzley cēna, tē kadan anan saray anā dō mē daray aya pē cakay a Yesu ataya awan. ³³ Taa dēzle pē Yesu nā, ba winen kē mēcak coy. Anga nan, tē kadak anan anan saray ite bay. ³⁴ Əna dō kērtēk a à wulen sē suje ahay wa, a ndēzan anan jaham ngēram tē suwer. Atē mez tē a'am tē japay tē ngēzay ahay à kutov wa.

³⁵ Dowan a sē canan ata nā, kē sidek tē dēdem awan, aday a san zle side anahan nā, dēdem awan. A side nā, anga aday kwanay dukwen kē dēfen apan nga re.

³⁶ A tēra matanan nā, anga aday 'am ana Deftere a Mbērom ma ja ata nā, à tēra, a wa: «Ti kadan a kēlakas! anahan kwa kērtēk ite bay. †» ³⁷ À man hinen dukwen, Deftere a Mbērom a wa: «Ti canan ū dō tinen sa ndaz anan ata awan. ††»

Tē gēba anan Yesu à mēke

Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56

³⁸ Pē dēba anahan a wa, Yusufu, dō sē Arimatiya ahay a cēce cēved pē Pilatu wa, sē gēba anan Yesu à mēke. Yusufu ata dukwen, winen njavar ana Yesu, aya ēna a ta pērahan azar nē tē wurwer awan, anga a jē-jaran anā bahay sē Yahuda ahay. Pilatu a varan cēved anā Yusufu awan sē gēba anan Yesu à mēke kutok.

³⁹ Nikodemus, dōwan a sa zla à man ana Yesu sē luvon ata dukwen, a gēbay ahay lēluway ahay † mē japay a tē way azar aya bayak awan, aday a rēbas lele ataya awan. Way anahan ataya fok, i ga kilo kwa kuro maakan.

⁴⁰ Tinen a cew maya tē Yusufu tē gēba anan mēsinde a Yesu. Ta nga apan rēkot, aday ta ga apan way a sē rēbas lele ataya awan. Ta gan kawa ana Yahuda ahay sa gan may ata fok.

⁴¹ Jēvay a inde nā, dōwan kula kē dēfak uda mēsinde fan bay. Jēvay ata nā, à guvo inde à man ata awan, dēren ta man sē daray a Yesu ata bay. ⁴² Tē dēfak anan ayak uda Yesu, anga sidew a nā, luvon sa man uda awan, aday dukwen, man ata winen dēren bay.

Yesu winen inde à jēvay sabay

Mata 28.1-8; Markus 16.1-8; Lukas 24.1-12

20 Pac sē zaka pērek, ide kē cēdek lele fan bay nā, Mariyama dēna sē Magēdala ata a zla pē jēvay. A canan nā, bēlālen inde pa 'am jēvay a sabay. ² A haw pē cakay ana atē Simon Piyer tē njavar a Yesu winen lēliwe anahan ata awan. A jan atan, a wa: «Tē gēbak anan bahay. Winen inde à jēvay sabay, aday ma san man a tinen sa dēf anan ata bay.»

³ Atē Piyer tē njavar a hinen ata, ta zla pē jēvay. ⁴ Cew maya a tinen a ta haw, ēna dōwan hinen ata a zalay Piyer tē ahaw. Anga nan kutok, a dēzlen pa 'am anā Piyer. ⁵ Winen a zērdēk ayak ide à jēvay inde nā, a canan ayak anā rēkot pi zek tē pētike ††† tinen ma pak aya awan, ēna winen a nā, kà zlak à jēvay inde bay.

† Ca pē Gurtaaki 12.46. †† Ca pē Jekariya 12.10. ††† Lēluway sē àga tinen. ††† Pētike nā, tē ngaman a'am sē zana re.

⁶ Piyer a dazlek ayak ite cəna, a zla à jəvay inde, a canan anə rəkot pi zek tə pətike ma pak aya awan.
⁷ Pətike sə tuwden anan ide ata nà, winen mə japay a pi zek tə zana azar aya bay. Zana ata nà, winen mə faday a aday ma daf a cara.
⁸ Do sə dazlek ayak pa 'am ata dukwen, a zla à jəvay inde kutok ite. A canan à way ahay cəna, a daf apan nga. ⁹ (Deftere a Mbərom a ja nà, Yesu i slabakay ahay à məkə wa. Aya əna hus a dazley ahay alay ata nà, njavar anahan ahay tə sənək 'am ata fan bay.)
¹⁰ Pə dəba anahan a wa nà, njavar anahan a cew ataya ta zla agay.

Yesu a kan zek anə Mariyama sə Magədala

Mata 28.9-10; Markus 16.9-11

¹¹ Əna Mariyama dukwen kà mak, winen mə tavay a uho mba, i yam. A zərdek ayak ide à jəvay inde. ¹² A canan ayak anə maslay a Mbərom ahay tinen cew. Tinen ma pak zana herre aya pi zek, aday tinen mə njahay aya dukwen à man sə nahay a Yesu ata awan, kərtek a tə day sa nga, kərtek a hinen tə day sə saray.
¹³ Tə cəce panan, ta wa: «Uwar, ka yam maw?»
 A mbədahan atan apan, a wa: «Tə gəbak anan bahay uno, aday na san man a bay.»
¹⁴ Mariyama a ndav anan 'am ata cəna, a cay ide mə dədəba nà, a canan anə Yesu a mə tavay awan, əna a san sa jəka winen bay.
¹⁵ Yesu a cəce panan, a wa: «Uwar, kə pəlay wayaw, aday ka yam maw?»
 Pə Mariyama nà, sa jan 'am ata nə do sə guvo. Anga nan, a jan, a wa: «Wan ada, kak iken sə gəba anan nà, dukon anan man anak sa zla anan uda ata awan, aday ni i gəbay anan way uno bidaw?»
¹⁶ Yesu a jan: «Mariyama!»
 Mariyama a mbədahak ayak apan 'am, a jan: «*Raboni!*» Ta 'am sə Yahuda ahay, kawa sa ja nà: «Miter!»
¹⁷ Yesu a jan: «Kə lumə bay, anga na zlak pə cakay anan Bəbay uno fan bay. Əna zla pə cakay ana mərək uno ahay, jan atan nà, nen apan ni zla pə cakay ana Bəbay uno, Bəbay a tinen re, pə cakay ana Mbərom uno, aday Mbərom a tinen cite re.»
¹⁸ Mariyama sə Magədala a zla saa jan anə njavar a Yesu ahay. A dazle nà, a wa: «Nen nə canak anan anə Ba Məduwen!» Aday a jan atan anan way a Yesu sə təkəren ataya awan.

Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49

¹⁹ Pa pac sə zaka ata awan, suko a ga cəna, njavar a Yesu ahay tə halay nga ù doh. Tə tacay anan məsudoh pi zek lele, anga tə jəjaran anə bahay sə Yahuda ahay.
 Natiya, Yesu a nay ahay, a tavay jek à wulen a tinen inde, a jan atan: «Zay à tərək ikwen!» ²⁰ A jan atan 'am ata cəna, a kan atan anan alay anahan ahay tə jaham anahan ma ndaz ataya awan. Njavar anahan ahay tə canan à bahay a tinen cəna, ataslay mivəl a tinen a rah wa.

²¹ Yesu a mənahan atan anan, a wa: «Zay à tərək ikwen. Kawa ana Bəbay uno sə slənay ahay nen ata nà, nen ni slan kwanay matanan re.» ²² A vəzle patan apasay, a wa: «Təmihen Apasay Cəncan awan. ²³ Do a kwanay sə pəsen atan anan ines ahay ata nà, Mbərom kə pəsek atan anan coy. Aday do a kə pəsen atan anan itəbay ataya nà, Mbərom kə pəsek atan anan bay acəkan re.»

Atə Tomas tə Yesu

²⁴ Yawa, Yesu a nay ahay pə cakay ana njavar anahan ahay wa nà, dowan a tinen a kərtek a sə ngaman Tomas ata nà, winen ibay. Tomas nà, tə ngaman Didimus re, anga winen muwsa. ²⁵ Njavar azar ataya ta jan, ta wa: «Mə canak anan anə Ba Məduwen.»
 Əna Tomas a mbədahan atan apan, a wa: «Nen nà, nə canak anan anə vivay sə mbəlak anahan ahay pə alay ata bay, nə lamak anan alay anə mbəlak ataya bay, aday nə tarak wan sə alay à mbəlak sə jaham anahan ata bay cəna, ni daf nga pə ləbara ata fan bay.»
²⁶ Pə dəba anahan a wa, a ga lumə pam nà, njavar a Yesu ataya tə halay nga ù doh asa, məsudoh mə tacay awan. Pac ata nà, Tomas winen inde kutok ite. Yesu a nay, a tavay jek à wulen a tinen inde asa, a jan atan: «Zay à tərək ikwen!»
²⁷ A jan anə Tomas kutok, a wa: «Tomas, hayak anan wan sə alay anak à man a anan. Ca pə alay uno ahay! Tar alay à jaham uno inde. Mbəsak avad uway, daf upo nga.»
²⁸ Tomas a mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen uno, Mbərom uno.»
²⁹ Yesu a jan, a wa: «Həna kə canak uno kutok nà, ata kə dəfak upo nga a daw? Ataslay mivəl i tərən anə do sa daf upo nga aday winen mənəna sə cunə ata awan.»

Yuhana a vinde Deftere a anan nà, angamaw?

³⁰ Yawa, Yesu kə gak mer su way masuwayan aya cara cara bayak awan pa man sə ide ana njavar anahan ahay fok, əna masuwayan azar aya dukwen mə vinde à Deftere a anan bay. ³¹ Aya əna, way a mə vinde a anaya nà, anga aday kə dəfen apan nga, Yesu nà, winen Almasihu, Wan a Mbərom, aday kə njiden anan sifa, anga kə dəfen apan nga ata awan.

Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay cuwbe

21 Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a kan zek anə njavar anahan ahay asa, tinen pa nga sə 'am sə bəlay sə Tiberiyas †. A kan atan zek a nà, natiya:
² Tinen a aday nà: Simon Piyer; Tomas sə ngaman Didimus anga winen muwsa ata awan; Nataniyel wan sə Kana winen pə daliyugo sə Galile; aday wan ana Zebede ahay; tə apan njavar ana Yesu maza aya inde tinen cew re. Tə japay fok tinen cuwbe.
³ Aday Simon Piyer a jan atan, a wa: «Nen ni zla saa bənay kələf.»

† Tiberiyas nà, sləmay sə bəlay sə Galile hinen.

Do ataya tē mbədahan apan, ta wa: «Manay a dukwen mi zla re.»

Ta zla pē kərtek awan, ta ján à kwalalan inde. Hwiyo p apan sē luvon ata fok, əna tē bənak kələf kwa kərtek bay.

⁴ Pac a saa jəka i sləray siwa a nà, Yesu a kan atan zek pa 'am mēgugujuje, əna tē sənək anan bay. ⁵ Yesu a cəce patan wa 'am: «Kə bənen kələf a dəp daw, mən-dala uno ahay?»

Tē mbədahan apan: «A'ay!»

⁶ A jan atan: «Tiren anan zuvo a kwanay ta day sē alay puway nà, ki bənen.»

Ta tar anan zuvo ta day ata cəna, tē bənay ahay kələf acəkan. Ta mba apan sē ngəza anan à kwalalan inde sabay, anga zuvo kà rak ahay kələf bayak awan.

⁷ Njavar a aday ləliwe ana Yesu ata a jan anà Piyer, a wa: «Həna anan nà, Ba Məduwen!»

Simon Piyer a sləne 'am ata cəna, a ma anan zana anahan mē cəlok ata pi zek, a dazay à 'am inde.

⁸ Njavar a azar ataya ta zla anan kwalalan pē mēgugujuje ta sē ngəza anan zuvo a tinen ma rah a tē kələf ata awan. Tinen abay dəren pi zek wa ta 'am mēgugujuje a bay. Izəne i ga miter səkət cəna coy.

⁹ Tē jənay pē yugo cəna, tē canan anà kələf pē uko, tē canan anà tapa sē pen ahay inde re. ¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Ren ahay kələf a kwanay a sē bənay ata mənjoek aday.»

¹¹ Simon Piyer a ján à kwalalan inde kutok, a gəbay anan zuvo ata à mēndak. Kələf mēduwen aya uda səkət tē kwa kuro dāra nga anahan maakan (153), tē winen ata tēke dukwen zuvo kē ngərwak bay.

¹² Yesu a jan atan: «Hayak ikwen ahay, pen!» Aday dōwan sē cəce panan kwa kərtek «Iken wayaw?» dukwen ibay, anga ta san zle, winen nē Ba Məduwen awan.

¹³ Yesu a zla, a ra tapa sē pen ahay, a varan atan anan, a ra kələf ahay matanan, a varan atan anan re.

¹⁴ Həna anan nà, aka zek ana Yesu anà njavar anahan ahay tē slala maakan awan, kwa ananahan sē slabakay ahay à mēke wa nà, na.

Atə Yesu tē Piyer

¹⁵ Pē dəba sa pa way wa nà, Yesu a jan anà Simon Piyer, a wa: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen a zalay dō a anaya daw?»

A mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, ka san zle, nē pəlay iken asanaw!»

Yesu a jan, a wa: «Gan nga anà wan sē təman uno ahay.»

¹⁶ Aday a cəce panan tē slala cew a asa: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen dəp daw?»

A mbədahan apan, a wa: «Ayaw, Ba Məduwen! Ka san zle nē pəlay iken asanaw!»

Yesu a jan: «Varan way sa pa anà təman uno ahay.»

¹⁷ Yesu a jan tē slala maakan a asa, a cəce panan: «Simon, wan ana Yuhana, kə pəlay nen daw?»

Mbac a slahan anà Piyer, anga Yesu sē cəce panan saray maakan «Kə pəlay nen daw?» ata awan. A mbədahan apan, a wa: «Ba Məduwen, ka san way ahay zle fok. Ka san zle, nē pəlay iken re.»

Yesu a jan: «Gan nga anà təman uno ahay fok. ¹⁸ Nen apan ni jak tē dīdem a həna: À alay a iken njavar a mba ata nà, kə juwad zek anak nē tē alay anak awan, aday ka taa zla à man anak sa nak. Əna ka sak a ga mēduwer nà, ki kan alay anà dō maza awan, i juwad iken, i lagay iken dukwen ta man sa nak ahay sabay.»

¹⁹ Ta 'am a anaya bine siwaw nà, Yesu a dākan anan anà Simon Piyer cəved anahan saa mac aday amac anahan i ka anan mazlab a Mbərom ata awan.

Aday Yesu a jan kutok: «Pəruho azar!»

Atə Yesu tē njavar anahan a inde ləliwe awan

²⁰ Piyer a mbəda zek, a ca idē, a canan ayak anà njavar a Yesu a inde, winen apan i pərahan atan ahay azar. Njavar ata dukwen nà, ləliwe ana Yesu awan. Njavar ata nà, à alay sē azar uko sē Pasəka nà, winen sē həjəkək ayak nga pa mbac a Yesu, aday sē cəce panan wa, a wa: «Saa ga apak daf nē wayaw?» ata awan.

²¹ Kutok, Piyer a cəce pē Yesu wa, a wa: «Aday dōwan a anan kəməw? Ma saa təra apan ite anaw?»

²² Natiya, Yesu a mbədahan apan anà Piyer kutok, a wa: «Kà nak uno, winen à njahay uho tē sifa hus pē luvon uno saa may nà, ma anak apan anaw? Iken nà, hayak, pəruho azar.»

²³ 'Am ata a ta 'am tēday à wulen su dō sa daf nga pē Yesu ahay inde nà, ta wa: «Yesu a ja nà, njavar ata i mac itəbay.» Aday abay Yesu kà jak anà Piyer matanan bay. A ja bine siwaw nà: «Kà nak uno à njahay uho tē sifa hus pē luvon uno saa may nà, ma anak apan anaw?»

²⁴ Dō sē side ləbara sa 'am a anaya nà, njavar ata awan. Kə vindek anan ləbara awan. Ma san zle, way anahan sē təkər nà, dīdem aya awan.

²⁵ Yesu kà gak mer su way ahay maza aya bayan a cara cara. Kak abay tē vinde anan kərtek tē kərtek fok à deftere ahay inde nà, a ga upo dukwen, zek ana daliyugo awan, i mba apan sē tavak anan deftere ataya bay.

Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde derewel a anan nà, Lukas. Ləbara a anan a pərahan azar anà ləbara anahan sə taker pə Yesu à deftere a Lukas inde ata awan. A vinde nà, ləbara mugom a pə Yesu a ta 'am pə daliyugo nə kəkəməw. À adazlan anahan inde nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay, aday a varan atan məgala sa zla anan tə ləbara ata kwa aha kutok. À derewel a anan inde kutok, di sləne way ana atə Piyer tə Yuhana tatə Yakuba aday Pol sa ga ataya awan. À andav ana derewel a anan inde kutok, ləbara a Yesu mugom a a dəzle à Ruma, man ana bahay sə daliyugo fok winen uda ata awan.

Nga sa 'am ahay

Apasay Cəncan a a varan məgala anà njavar a Yesu ahay
r (1.1 - 2.47)

r*

Egliz à Urəsalima

r (3.1 - 8.3)

r*

Tə dakay anan ləbara mugom a à Yahudiya aday à Samariya

r (8.4 - 9.31)

r*

Tə dakay anan ləbara mugom a anà do aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan

r (9.32 - 15.35)

r*

Ləbara mugom a a dəzle pə daliyugo sə Aziya, pə daliyugo sə Gerek ahay, aday à Ruma

r (15.36 - 28.31)

r*

Do maslan ahay ta ba Apasay a Mbərom

1 Nə vindek ayak nə anakiken, Tiyufil, car uno. À deftere uno inde sə vindek ayak mama'am ata nà, nə dakak anak anan ayak mer su way a Yesu sa ga tə way anahan sə dakan anan anà do ahay kwa pa sə dazlan a wa, ² aday hus pə ana Mbərom sə gəba anan à mburom ata awan. À alay a winen pə daliyugo mba ata nà, a walay anan do maslan anahan ahay, a dakan atan anan way a tinen saa ga pə dəba anahan wa ataya tə məgala ana Apasay Cəncan awan. ³ Pə dəba sə amac anahan wa nà, a slabakay ahay à məke wa, a njahay pə daliyugo luvon kwa kuro fudo. A kan zek anà do maslan anahan ataya tə cəved ahay cara cara saray bayak awan, anga aday tã san tə didek awan, winen inde tə sifa awan. À alay ata nà, winen apan i dakan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom anà do maslan ataya awan.

⁴ Pə luvon a inde kutok, à alay a tinen à man sa pa way nà, a jan atan, a wa: «Kã si zlen à Urəsalima wa bay. Njihen, hus pə ana Bəbay uno i slənak ikwen ahay way anahan sə zlapak ikwen anan ata awan. Na jak ikwen kurre bidaw? ⁵ Yuhana kà gak anan baptisma anà do ahay tə a'am, əna azanaka, Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ján à mburom

⁶ À alay a Yesu winen mə njahay a pə kərtek a tu do maslan ahay nà, tə cəce panan wa, ta wa: «Ba Məduwen, ki man anan bahay à alay inde anà zahav sə Isəra'ila ahay aday ti lavay nga a tinen həna daw?»

⁷ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, alay sa 'am a kwanay uda sə gəzlan alay pi zek wa anà way ataya nà, ibay. Way ata i təra nə luvon wuraw, kabay à alay wuraw fok nà, wita nə zek a Mbərom sa daf tə məgala anahan awan. ⁸ Aya əna, Mbərom i naa slənak ikwen ahay Apasay anahan Cəncan a nà, ki njiden məgala sə dakay anan ləbara uno à Urəsalima, pə daliyugo sə Yahudiya tə Samariya awan, aday hus pə magaga sə daliyugo fok.»

⁹ Natiya, pə dəba sa 'am anahan ata wa nà, Yesu a ján à mburom i ide a tinen inde, aday matapasl a sərət apan sərədədek, tə canan sabay. ¹⁰ Do maslan ataya nə tinen apan ti cak ayak ide à mburom həməcəcce hwiya. Kwayan'a dowan aya inde cew tə zana aya pi zek kwedekkwedek, tə sləray ahay pə cakay a tinen.

¹¹ Aday ta jan atan, ta wa: «Kwanay wan sə Galile ahay, kwanay apan ki cen ayak ide həməcəcce à mburom matanan nà, angamaw? Yesu nà, kà zlak pikwen wa à mburom. Aday kawa ana kwanay a sə cinen anan a zla

hëna ata nà, winen i naa may ahay dukwen, këtanan re.»

Do maslan ahay ta ca dō à yime ana Yudas inde

¹² Natiya pë dëba anahan a wa kutok, dō maslan ataya tē dazay ahay à bəzlom sē Ulivet ata wa, ta may ahay à wulen su doh sē Urəsalima kutok. Man ata nà, dären tē wulen su doh a bay, i ga nē way sē kilomiter kərtek ca. ¹³ Tē dazley ahay à wulen su doh sē Urəsalima nà, ta zla à man sē tēfek a tinen, à sewene a tinen a sa taa njahay uda ata awan. Sləmay su dō ataya hëna: Piyer, Yuhana, atē Yakuba tē Andäre, atē Filip tē Tomas, atē Bartilome tē Mata, Yakuba wan ana Alfa, Simon dō manide sē Ruma ahay, aday Yuda wan ana Yakuba. ¹⁴ Tinen ata fok, tatē uwar aya inde, tatē Mariyama may a Yesu, aday tē mērak a Yesu ahay, tinen a fok ta taa halay nga aday ta taa ga amboh pë kərtek awan.

¹⁵ À alay ata nà, dō sa daf nga pë Yesu ahay, tinen ti ga səkāt tē kwa kuro cew (120). Aday pë luvon a inde kutok, Piyer a slabak à wulen a tinen inde, a jan atan, a wa:

¹⁶ «Mērak ahay, way kawa ana Apasay Cəncan a sa ja à Deftere a Mbərom inde ata nà, təktek kē tərak. Tē dungo ana bahay Dawuda, Apasay Cəncan a a ja 'am pë Yudas, dō sa dākay pa man a Yesu aday tē ban anan ata awan. ¹⁷ Aday abay cəkəbay Yudas a nà, dō kərtek à wulen a manay dō maslan ahay inde, winen ti mer su way a Yesu à alay inde cite re.»

¹⁸ Yudas aday nà, kē njadək magwagway anga way anahan a sa ga lelibay ata awan. Anga nan, a zəba anan dala ata kutok, a zla, a sukum anan guvo. À guvo ata inde kutok, a slahay kup mēbəburōt, aday dinde ahay zərdəd ahay uho. A mac à man ata awan.

¹⁹ Matanan, way a sē tēra ata nà, dō sē Urəsalima ahay fok tē slənek apan, aday tē ngaman anà guvo anahan ata ta 'am su kon a tinen nà, Hakəldama, kawa sa ja ite nà, guvo sē mez.

²⁰ Piyer a ja asa, a wa: «Matanan, mē vinde a à Deftere Jabura inde, Mbərom a ja, a wa:

“Doh anahan a nà, à tēra rəgay.

Dowan à sa njahay uda bay. †”

«Aday ma ja awan asa re, a wa:

“Do hinen à zəba anan mer su way anahan awan. ††”

²¹ «Natiya, a zla pi zek kutok nà, gəbukō dō kərtek à wulen a mənuko wa aday à tēra dō maslan a Yesu à yime ana Yudas inde. Sumor a nà, winen dō sē pərahan azar anà Bahay a mənuko Yesu pë kərtek a tē manay kwa siwa siwa fok, ²² a ban kwa pë ana Yuhana sa gan baptisma wa, hus pë ananahan sa ján à mburom ata awan. Zəbukō nà, dō matanan ata awan, anga i tēra kawa mənuko, dō sē side aslabakay a Yesu à mēke wa ata awan.»

²³ Natiya awan, ta kay anan ahay sləmay sē dō ahay cew: atē Yusufu, dowan a tē ngaman Barsabas kabay Yustus re ata awan, tē apan Matiyas. ²⁴ Do maslan ataya ta ga amboh, ta wa: «Ba Məduwen, iken nà, ka

san mivēl a kuwaya zle fok. Dakan umo anan à wulen su dō a anaya cew aya nà, kē zəba wa nē waya ²⁵ aday i tēra dō maslan anak, i ga anan mer su way ana Yudas sē mbəsak ata anaw. Anga Yudas kà zlak à man a mē lavay zek a anga winen ata kutok.» ²⁶ Pë dëba anahan a wa nà, ta kad anjar ‡ sa ca apan, i slahay nē pë wayaw, aday anjar ata a kay anan, a slahay pë Matiyas. Winen a tēra dō maslan mē slala kuro nga cew awan à yime ana Yudas inde kutok.

Apasay a Mbərom a dazay ahay pë njavar a Yesu ahay

² Natiya, pë luvon sē azar uko ana Yahuda ahay sē ngaman Pentekosta †† ata nà, njavar a Yesu ahay tē halay nga à man kərtek awan. ² Kwayan'a, agungol a ndəray ahay à mburom wa, kawa wəvara mēduwen awan, a rah anan doh a njavar ahay mē njahay uda ata awan. ³ Tē canan anà awan aya kawa miresl sē uko, ta nay ahay, tē gəzla zek, tē njahay pa nga su dō a tinen ù doh ataya fok. ⁴ Fok a tinen a, Apasay Cəncan a a rahan atan à mivēl ahay inde, aday ta ma nga sa ja 'am su kon azar aya cara cara, kawa ana Apasay a Mbərom a sē varan atan mēgala ata awan.

⁵ À Urəsalima ata nà, Yahuda ahay inde bayak a tē dəfan apan à Mbərom lele, abay tinen mē njahay aya pu kon sē daliyugo ahay fok. ⁶ Tē sləne agungol ata cəna, tē halay nga à man su dō ataya awan. Aday way ata a gan atan wurdədəsdəssa, anga dō ataya tinen apan ti ja 'am nà, kuwaya a sləne ta 'am su kon anahan. ⁷ Way ata a gan atan masuwayan. Anga nan ta ma nga sa ja, ta wa: «Do anaya fok nà, tinen Galile ahay bidaw? ⁸ Aday ta ja 'am su kon a mənuko ahay fok nē kəkəməw? ⁹ Mənuko nà, da nay ahay kwa à Partiya wa, à Mediya wa, à Elamiya wa. Mənuko dō sē njahay à Mesopotamiya ahay, à Yahudiya ahay, à Kapadosiya ahay, à Pontus ahay, à Aziya ahay, ¹⁰ à Firigiya ahay, à Pamfiliya ahay, à Misra ahay, à Siren pë daliyugo sē Libiya ahay. Mənuko dō sa nay ahay kwa à Ruma wa, ¹¹ da nay ahay kwa à Kereta wa tē Arabiya wa re. À wulen a mənuko inde nà, azar su dō aya nē Yahuda ahay, aday azar aya ite nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tē pərahan azar anà pəra sē Yahuda ahay. Aday mənuko fok dē sləne tinen apan ti dākay anan masuwayan a Mbərom sa ga ataya fok ta 'am a mənuko ahay nē kəkəməw?» ¹² Way a sē tēra ata a gan atan masuwayan, ta san ti ja nē maw bay fok. Ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Way a hëna anan ata nē masuwayan duwuraw? A nan sa ja nē maw?» ¹³ Aya əna, azar su dō aya ta ma nga sē mbasay pu dō a Yesu ahay, ta wa: «Do a anaya nē ta sak mahay, tē vawak nga.»

Wazo ana Piyer

¹⁴ Natiya, pë dëba a wa kutok, Piyer tu dō maslan a kuro nga kərtek ataya fok tē slabak à wulen su dō ataya inde, aday Piyer a dazlan sa jan 'am anà dō ahay

‡ Ta kad anjar, bina ta lar anjar bay. †† Pentekosta nà, azar uko sē tēra pë dëba sē Pasəka wa à luvon kwa kuro dara inde ata awan.

† Ca pë Jabuura 69.26. †† Ca pë Jabuura 109.8.

tə məgalak awan, a wa: «Kwanay Yahuda ahay tu do sə njahay à Urəsalima a anaya awan, slənen anan 'am uno a anan lele, ni dākak ikwen anan ləbara sa 'am a anan. ¹⁵ Kawa ana kwanay sə bayak nà, do a anaya nə tə vawak nga. Əna cəkəbay matanan bay, anga həna nà, njamde dəsudo sə duwdew mba, alay sə vaway nga kà slak fan bay asanaw! ¹⁶ Aya, way a anan a təra nà, kawa ana do maja'am a Mbərom Yo'el sa ja, a wa:

¹⁷ «Mbərom a ja nà:

À luvon mədakwidok aya inde nà, ni slan Apasay uno à kuwaya inde fok.

Wan a kwanay ahay tə dəna a kwanay ahay fok ti man anan 'am uno anà do ahay.

Njavar a kwanay ahay ti canan anà way uno sə dakan atan anan ataya awan.

Məced a kwanay ahay dukwen, ni jan atan 'am à cən sə zubay inde.

¹⁸ Ayaw, pə luvon ataya nà, ni slan Apasay uno ù do si mer su way uno ahay inde,

à ga nə mungol awan, à ga nə dəna awan, ti man anan 'am uno anà do ahay.

¹⁹ Ni ga way masuwayan aya à mburom, aday pə daliyugo dukwen, mez i pak, uko tə jinjek ti kay ahay re.

²⁰ Pac i dav sabay, aday kiya dukwen i mbədahan sa ca nà, nduzzo kawa mez.

Way ataya tə tərak nà, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata, i dəzley ahay bəse kutok.

Luvon ata nà, məduwen a aday tə mazlab a re.

²¹ Matanan, kuwaya dōwan a kə dəfak nga pə sləmay ana Mbərom Fetek cəna, i tam. †»

²² Piyer a ja asa, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, slənen 'am uno a anan lele aday. Yesu do sə Nazratu ata nà, da san zle, winen do a Mbərom sə slənay ahay, anga Mbərom a kà gak masuwayan ahay cara cara à wulen a kwanay inde tə alay a Yesu ata awan. Kwanay kə sənən apan zle lele re. ²³ Mbərom a varak ikwen anan Yesu, kawa anahan sə lavay a zek kwakwa ata awan. Aday a san zle, kwanay dukwen kə viren anan anan à alay inde anà do sə atahasl ahay, ti darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan, kawa ana kwanay sa ga anan həna ata awan. ²⁴ Əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məkə wa, winen inde tə sifa awan. Kə təkək anan Yesu à dəcə sə amac wa, anga amac nà, məgala anahan inde sa ban anan ibay.

²⁵ «Matanan Dawuda kà jak pə Yesu, a wa:

«Nə canan anà Mbərom Fetek pac pac winen inde pə cakay uno.

Winen mə njahay a tə alay puway uno.

Anga nan, ni jəjar sabay.

²⁶ Matanan, mivél uno həna nà, ma rah a tə ataslay mivél awan,

nən apan ni təba 'am sa ga ara tə ambasay awan.

Kwa nə məkək təkede nà, nən ni dəfak ide hwiya,

²⁷ anga iken ki mbəsək nən à məkə inde bay,

ki mbəsək anan zek uno à wuslay à məkə inde bay,

nən do anak cəncan awan.

²⁸ Kə dākak uno pə cəved sa njad sifa.

Ki vuro ataslay mivél bayak a pə cakay anak. ††»

²⁹ «Mərək ahay, da san apan zle, bije a mənuko Dawuda ata nà, kə məkək aday ta lak anan. Jəvay anahan a dukwen inde, da san man a zle re. ³⁰ Winen nà, do maja'am a Mbərom. Anga nan, a san apan zle re, ba Mbərom kə zlapak anan anan ta sa jan nà, i naa daf wan sə kutov anahan à bahay anahan inde. ³¹ Dawuda dukwen a san apan zle Almasihu nà, i slabakay ahay à məkə wa. Anga nan, a wa:

«Iken Mbərom nà, ki mbəsək nən à məkə inde bay, ki mbəsək anan zek uno à wuslay à məkə inde bay.

‡»

³² Piyer a ja asa re: «Yesu nà, Mbərom kə slabakak anan ahay à məkə wa. Manay a fok ma san apan zle, manay do sə canan njək tə ide a manay ataya awan.

³³ Mbərom kə zəbak anan ayak anga sə njahay tə alay puway anahan awan. Yesu a təma Apasay Cəncan a pə Bəbay anahan wa, kawa ana Bəbay anahan sə zlapay anan ata awan. Winen dukwen kə varak umo ahay Apasay ata re. Natiya kutok, way a kwanay sə sləne ta sə canan a anan fok, sa ga mer su way ata nà, winen awan. ³⁴ Aya, Dawuda nà, kə jənək à man a Mbərom itəbay. Əna winen a a wa:

«Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno nà:

Njahay tə day sə alay puway uno,

³⁵ aday do manide anak ahay fok nà, ni təra atan bile anak aya awan. ‡†»

³⁶ «Anga nan, kwanay Isəra'ila ahay fok, sənən anan tə dīdek awan: Yesu dōwan a kwanay sa vad anan ta sə daray anan pə dədom mə zləngad ata nà, Mbərom a təra anan Bahay a nuko awan aday Almasihu re.»

³⁷ Do ataya tə sləne 'am ata fok cəna, mbac a slahay patan wa. Anga nan tə cəcə pə Piyer tu do maslan ataya wa, ta wa: «Mà ga həna jiya nə kəməw, mərək ahay?»

³⁸ Piyer a mbədahan atan apan, a wa: «Mbədihən anan lən anà ines a kwanay ahay, tēmihən sa ga bap-tisma anga sə təra do a Yesu Almasihu ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay, i varak ikwen Apasay anahan Cəncan awan. ³⁹ Mbərom kə zlapak sə varak ikwen Apasay anahan Cəncan ata nà, a zlapan anan anà do ahay aday winen saa ngaman atan, saa pərahan azar ataya fok re, kawa sa ja nà, anà kwanay tə wan sə kutov a kwanay ahay, aday anà do su kon dərən aya fok re.»

⁴⁰ Piyer a jan atan 'am a azar aya bayak asa. A nan nà, tē təma 'am ata awan, aday tā sa ya nga bay re. A jan atan asa re, a wa: «Kwanay, mbəsikən anan do a wuswes a anaya awan, təmen zek a kwanay ahay.»

⁴¹ Do ahay bayak a tə tēmahak 'am ana Piyer ata awan, tə tēmahak sa ga bap-tisma. Pə luvon ata nà, do a Yesu ahay tə zəgahak anan apan njavar a Yesu ahay, ti ga way sə mbulo maakan. ⁴² Pac pac tinen apan ti halay nga sə tətək way pu do maslan a Yesu ahay wa,

† Ca pə Yoo'el 3.1-5.

†† Ca pə Jabuura 16.8-11. ‡ Ca pə Jabuura 16.10. ‡† Ca pə Jabuura 110.1.

ti gæzla pen tæ sləmay a Yesu, ti ga amboh. Tæ njahay pæ kærtek awan, à asan zek inde.

Asan zek su do a Yesu ahay

⁴³ Do a Yesu ahay fok tæ jəjaran anà Mbərom lele, aday Mbərom a ga masuwayan ahay bayak a cara cara tæ alay ana do maslan a Yesu ahay. ⁴⁴ Tinen a fok 'am a tinen kærtek, way a tinen dukwen mæ japay pæ kærtek a re. ⁴⁵ Tæ sukom a way tæ way a tinen, tæ guvo a tinen ahay, tæ japay anan dala awan, aday tæ varan anà kuwaya fok nà, kawa anahan sa gan may. ⁴⁶ Pac pac fok, tinen apan ti halay nga pæ kærtek awan ù doh sè mazlab a Mbərom. Tinen apan ti halan nga anà way sa pa a tinen ahay pæ kærtek a àga tinen aya awan. Tinen apan ti pa way a tinen ahay pæ kærtek awan, tæ ataslay mivel aya awan, aday tæ mivel kærtek a re. ⁴⁷ Tinen apan ti həran nga anà Mbərom, ta zlan à nga anà do ahay fok. Aday do ahay tinen apan ti tam pac pac fok, Bahay Yesu winen apan i zəgahan atan anan apan do ahay.

Dowan a inde mæ tæra à mændak awan

3 Pa pac a inde, atə Piyer tæ Yuhana ta zla ù doh sè mazlab a Mbərom. Ta zla nə tæ njamde maakan, alay a do ahay sa taa ga amboh ata awan. ² Tinen apan ti dæzle à məsudoh su doh sè mazlab a Mbərom inde sè ngaman Mə-Rəba-Awan ata nà, ta tan ayak à nga anà dowan a inde mæ tæra à mændak awan, kwa sè wahay anahan. Ta taa zəbak anan ayak nə pac pac, anga aday i dubok way pu do sa zla ù doh sè mazlab a Mbərom ahay wa. ³ Dowan ata a canan anà atə Piyer tæ Yuhana tinen apan ti zla ù doh cite nà, a dubok patan wa dala.

⁴ Atə Piyer tæ Yuhana tæ zəzor anan, aday Piyer a jan, a wa: «Ca pumo lele.» ⁵ Dowan ata a zəzor atan lele. Winen a bayak i ga nà, ti varan dala. ⁶ Piyer a jan, a wa: «Dala nà, inde upo ibay. Əna way a həna inde upo ata nà, ni varak anan. Na jak nà, tæ sləmay a Yesu Almasihu, do sè Nazratu, slabak, zla tæ saray anak!»

⁷ Piyer a bənan anan alay puway, a man zek sè slabak. Kwayan'a saray anahan ahay tæ ndarkwaslak anahan ahay ta njad mægala. ⁸ A slabak hərom, a dazlan sa bar. Ta zla ù doh sè mazlab a Mbərom tatə Piyer tæ Yuhana, winen apan i zla, winen apan i dazay à mburom kwerkwer, winen apan i zambad anan Mbərom.

⁹ Winen apan i zla, i zambad anan Mbərom ata nà, do ahay fok tæ canak anan, ¹⁰ aday tæ sənək anan kutok. Ta wa: «Winen nà, dowan mæ tæra à mændak ata sa taa dubok way pæ do ahay wa pæ məsudoh sè ngaman Mə-Rəba-Awan ata awan.» Natiya awan, way ata a gan atan hərbəbəkka tæ mindel.

Piyer a wazay ù doh sè mazlab a Mbərom

¹¹ Dowan ata, winen pæ cakay ana atə Piyer tæ Yuhana hwiya, do sa man ataya fok ta ma nga sa haw pæ cakay a tinen à man a sè ngaman «Vo galak ana

Sulimanu» ata awan, anga way sè tæra ata a gan masuwayan anà do ataya awan. ¹² Piyer a canan atan cəna, a jan atan, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, way ata a gak ikwen masuwayan nə angamaw? Aday ki cen pumo hwiya nden'e nà, angamaw? Kwanay kə bayiken dowan a anan a mbar nà, anga mægala a manay, kabay anga mæ dəfan apan anà Mbərom lele ata dāw? ¹³ Mbərom ana Ibərahima, tæ ana Isiyaku tæ ana Yakob, Mbərom ana bije a nuko ataya sè dəfan apan ata awan, anga sè varan mazlab anà Yesu, do si mer su way anahan, Mbərom kə mbərak anan dowan a anan. Kwanay nà, kə viren anan anan à alay inde anà Ruma ahay, anga aday tæ vad anan. Kwa abay Pilatu a gan may sè mbəsak anan dukwen, kwanay kə ngəmen à mbəsak anan bay re. ¹⁴ Winen nà, do cəncan awan, do didek awan, əna kə ngəmen aday Pilatu à mbəsakay anan ahay bay. Ki gen anan kem anà Pilatu bugol nà, à mbəsakak ikwen anan ahay do a sa vad nga su do ata adəka. ¹⁵ Kə vəden anan do sè varan sifa anà way ahay fok ata à mæke sa ndaw, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à mæke wa. Manay dukwen mi mba apan sa ra ambar sa 'am a anan tæte. ¹⁶ Dowan həna anan nà, kwanay a fok kə cinen anan, aday kə sənən anan zle, winen a mbar nà, anga kə dəfak nga pæ sləmay a Yesu. Sa mbar anan jiga nà, sləmay a Yesu, anga dowan a anan kə dəfak apan nga. Kwanay a fok, ki cinen anan.

¹⁷ «Ayaw, mərak uno ahay, na san zle, ki gen anan way ataya anà Yesu nà, anga kə sənən didek bay. Bahay a kwanay ahay dukwen ta san didek bay re. ¹⁸ Əna way ata a ga zek matanan nà, anga ba Mbərom kə jak anan tæ dundo ana do maja'am anahan ahay kwakwa, ta sa ja təktek Almasihu anahan saa slənək ikwen ahay ata à ga dæce. ¹⁹ Həna adəka nà, mbədihən anan ləen anà ines a kwanay ahay, men anan ù vo anà Mbərom, aday Mbərom i pəsek ikwen anan kutok. ²⁰ Aday Bahay Mbərom i varak ikwen zay, ta sè slənək ikwen ahay Yesu, winen Almasihu a Mbərom sè lavay anan zek anga kwanay kurre ata awan. ²¹ Ayaw, həna ata nà, Yesu Almasihu nà, i njahay à mburom à man ata tamak, hus i dæzle pæ luvon a Mbərom saa mbəda anan way ahay fok wiya aya kawa ana do maja'am anahan cəncan aya sa ja apan ata aday. ²² Musa a ja nà: "Mbərom Bahay a kwanay i naa varak ikwen do maja'am hinen kawa nen à wulen ana zahav a kwanay a wa. Kə təmihən anan anan 'am anahan saa jak ikwen ata fok. ²³ Dowan a kə təmahak anan anan 'am anahan itəbay ata nà, Mbərom i lize anan à mamasl su do anahan ahay wa. †»

²⁴ Piyer a pərahan anan azar sa ja, a wa: «Do maja'am a Mbərom ahay kwakwa, a bənay ahay kwa pə Samiyel wa hus pu do maja'am a Mbərom azar aya, fok a tinen a kærtek tæ kærtek ta jak 'am pæ way a sè tæra pæ luvon a anan ataya awan. ²⁵ Do maja'am a Mbərom ataya ta ja way ataya pæ kwanay awan, aday Mbərom kə banak 'am tæ bije a kwanay ahay anga kwanay a re. A jan anà Ibərahima nà: "Tə alay ana wan sè kutov anak ahay, ni daf alay sè mazlab uno pu do su

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15, 18-19.

kon ahay fok. †²⁶ Matanan kutok, Mbərom a lah sə slənay anan ahay Yesu, do si mer su way anahan nà, anà kwanay awan, anga aday à daf pikwen alay sə mazlab anahan ta sa may ahay kwanay à cəved sə huwan a kwanay ahay wa.»

Atə Piyer tə Yuhana pa 'am su do sə lavan nga anà Yahuda ahay

4 À alay a Piyer tə Yuhana tinen apan ti jan 'am anà do ahay mba, do sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə bahay su do sa ba doh sə mazlab a Mbərom, aday tə Saduki ahay, ta zla à man a tinen. ² Ta ma nga sa ga patan mível, anga atə Piyer tə Yuhana nà, tinen apan ti dakan anan anà do ahay nə Yesu kə slabakak ahay à məke wa. Matanan, do ma mac aya dukwen, ti naa slabakay ahay à məke wa tə sifa aya re. ³ Anga nan kutok, ta ban anan do maslan ataya awan, tə tacay atan à dangay, hus sa ca pa 'am sə sariya nə sidew awan, bina suko kà gak coy re. ⁴ Aya əna, do ahay bayak a à wulen su do sə sləne 'am a Piyer ataya wa tə təmahak 'am ana do maslan ataya awan, tə dəfak nga pə Yesu. Do ataya tə zəgahak anan do ana Yesu ahay. Tə baslay mungol ahay dəkdek, tinen mbulo dāra kutok.

⁵ Ide a cəde sidew a nà, bahay sə Yahuda ahay pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay aday tə miter sə Tawrita ahay tə halay nga à Urəsalima. ⁶ Atə Anas, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay, tatə Kayafas, Yuhana, Aleksandire aday tə azar su do ana Anas ahay, inde à wulen a tinen. ⁷ Tə ngaman anà do maslan a cew ataya pa 'am a tinen, aday tə cəce patan wa, ta wa: «Kə mbəren anan dōwan a mə təra à məndak ata nà, tə məgala wuraw, kabay tə sləmay a wayaw?»

⁸ Cəna Apasay Cəncan a a zlan à mível inde anà Piyer, a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay bahay ahay tə məcəd ahay, ⁹ manay həna pa 'am a kwanay nà, anga sumor a manay sa ga ta sa mbar anan dōwan a vədal a anan ata bugol bidaw? A nak ikwen sa san nà, kə mbərak tə məgala sə sləmay a wayaw daw? ¹⁰ Kak matanan nà, kwanay tə Isəra'ila ahay fok, sənən anan kutok: Dōwan a həna anan mə tavay a pa 'am a kwanay kə mbərak nà, anga məgala sə sləmay ana Yesu Almasihu, do sə Nazaratu. Winen nà, kə vəden anan pə dədom mə zləngad awan, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. ¹¹ Natiya, Deftere a Mbərom a ja 'am həna anan ata nə pə winen awan, a wa:

“Kon mbala ana do sa dezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen. ††”

¹² «Do sa mba apan sa tam do ahay miza nà, ibay, si Yesu a kərtek. Bina sləmay inde maza pə daliyugo sa mba apan sa tam mənuko uwec wa mbala ana do ana Mbərom sə varak uko ahay ata nà, ibay.»

¹³ 'Am ana Piyer ata a gan masuwayan anà do mə halay nga ataya awan, anga ta ca apan do maslan a cew ataya nà, do məduwen aya bay, aday mə jangay aya

bay re, əna tə jəjar sə mbədahan atan apan bay re. Aday do ataya tə sənək do maslan ataya tə njahak pə kərtek a tə Yesu. ¹⁴ Əna tinen apan ti ca pə dōwan a ma mbar ata winen inde zay mə tavay a pə cakay ana do maslan a cew ataya awan. Anga nan, ta mbak apan sə mbədahan atan apan awan a ibay jiga awan.

¹⁵ Matanan, ta ma anan do maslan a cew ataya uho tamak, kutok tinen tə mbədək sa vad uway pa 'am ata à wulen a tinen inde aday. ¹⁶ Ta wa: «Do a anaya həna jiya nà, di ga atan kəmaw? Do sə Urəsalima a anan ataya fok tə sənək pə masuwayan a məduwen a tinen sa ga anan ata lele coy. Aday mənuko dukwen, di mba apan sə məman anan nà, i ga zek bay re asa. ¹⁷ Aya həna nà, di ngaman atan ayak, aday di gafan atan 'am, tə saa ma apan sa jan 'am tə sləmay a Yesu anà dōwan sabay. Ata kutok nà, ləbara sa 'am a tinen ata i ta 'am bay.» ¹⁸ Tə ngaman atan ayak asa, ta jan atan, ta wa: «Mbəsiken sa jan 'am tə sləmay a Yesu aday sə dakan anan ləbara sa 'am ana Yesu anà do ahay.»

¹⁹ Aya əna, atə Piyer tə Yuhana tə mbədahan atan apan, ta wa: «Ənga, kwanay a bayiken apan lele aday, təde saa zlan à nga anà Mbərom nə maw? Təde sə dəfan apan nə anà Mbərom a daw, kabay lele nà, sə dəfak ikwen apan anà kwanay bugol adəka daw? ²⁰ Manay nà, way a manay sə canan ta sə sləne fok cəna, mi dəkay anan, bina mi mba apan sə njahay way a manay bay.»

²¹ Pə dəba anahan a wa nà, do sa gan atan sariya ataya tə ngəraz patan anga aday tə njahay way a tinen, tə mbəsakay atan ahay kutok. Tə sənək sa jəka ti kəta atan kəkəmaw bay, bina do ahay fok tinen apan ti həran nga anà Mbərom anga way anahan a sa gan anà dōwan a vədal ata awan. ²² Ava ana dōwan a tinen sa mbar anan tə masuwayan ata nà, a zalay kwa kuro fudo.

Do a Mbərom ahay ta ga amboh

²³ Pə dəba a sə mbəsakay atan ahay ata nà, atə Piyer tə Yuhana ta ma pə cakay ana do a tinen ahay, tə təkəren atan anan way ana bahay sə gədan dundo anà way ahay tə məcəd ahay sa jan atan ata fok. ²⁴ Do a tinen ataya tə sləne anan 'am ata nà, tinen a fok ta ma nga sa gan amboh anà Mbərom tə mível kərtek awan, ta wa: «Ayaw, Bahay a manay, iken do sə ndakay bagəbaga mburom tə daliyugo tə bəlay ahay, aday tə way a uda ataya təke fok. ²⁵ Iken awan ka jak 'am tə dundo ana do si mer su way anak Dawuda, winen bije a manay awan. Apasay anak Cəncan a kà jak à winen inde, a wa:

“Do su kon azar aya ti ga mível, aday do sə pəra ahay ti jəjem 'am kəriya nà, angamaw?”

²⁶ Bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ndire zek, aday do sə lavan nga anà do ahay ahay tinen apan ti lavan zek anà vəram tə Mbərom Fetek aday tə Almasihu anahan. ††”

²⁷ «Ayaw, way ata matanan acəkan, anga həna kutok nà, Hiridus tatə Pontiyos Pilatu, tə halay nga à wulen

† Ca pə Laataanooji 22.18, 26.4. †† Ca pə Jabuura 118.22.

‡ Ca pə Jabuura 2.1-2.

su doh a anan inde tē Ruma ahay tē Isēra'ila aya awan, anga sa ban 'am pē Yesu dō si mer su way anak cāncan a, iken sē walay ata awan. ²⁸ Iken nā, mēgala awan. Natiya, way a tinen sa ga fok nā, way kawa ananak a sa gan may kurre ata awan. ²⁹ Hēna kutok, Ba Mēduwen, slēne way a tinen sa ja ti gan umo ataya awan. Kem, varan mēgala anā dō si mer su way anak ahay sa ja 'am anak mēnjēna ajējar. ³⁰ Varan umo gēdan sa mbar anan dō sē dēvac ahay ta sa ga masuwayan ahay cara cara tē mēgala sē slēmay a Yesu, dō si mer su way anak cāncan awan.»

³¹ Pē dēba sa ndav anan amboh a tinen ata wa nā, man a tinen ata a bal kēzlek kēzlek. Tinen a fok tē njadāk mēgala sē dākay anan 'am a Mbērom mēnjēna sē jējar, anga Apasay Cāncan a kē rahak atan ā mivēl inde.

Do a Yesu ahay tē japay anan zliile a tinen ahay pē kērtēk awan

³² Do a Yesu ataya fok nā, mivēl a tinen a kērtēk, abayak nga a tinen ahay kērtēk a re. Tē japay anan zliile a tinen pē kērtēk awan. Dōwan sa jēka «zliile uno anuno taayak» nā, ibay fok. ³³ Tē mēgala a bayak a, dō maslan ataya tē pērahan azar sē dākay anan, tē canak anan Yesu kē slabakak ahay ā mēke wa. Mbērom kē gak atan sumor bayak awan. ³⁴ Dōwan mētawak a ā mamasl a tinen nā, inde sabay fok, bina dō aday guvo anahan inde kabay doh anahan inde ataya fok, tē sukōm a way, ta nay anan dala awan ³⁵ anā dō maslan ahay, aday tinen tē varan anā kuwaya pē ananahan sa gan may.

³⁶ Dōwan a inde ite, tē ngaman Yusufu, winen pē slala ana Lewi, a njahay pē daliyugo sē Kīprus. Slēmay anahan hinen nā, Barnabas, kawa sa ja nā, dō sē varan mēgala anā dō ahay. ³⁷ Winen dūkwēn, guvo anahan inde re, a sukōm a way, a nay anan dala awan, a varan anan anā dō maslan ahay.

Atē Ananiyas tē uwar anahan Safira

5 Dōwan a inde asa tē ngaman Ananiyas tē uwar anahan Safira, tē sukōm anan way tē guvo a tinen. ² Tinen a ta pak 'am ahay ī zek. Ananiyas a ra pē dala wa mēcak, a ndakay apan man. Azar a kutok a zla anan ā man ana dō maslan ahay. ³ A dēzlek anan ayak cēna, Piyer a jan, a wa: «Ananiyas! Kē mbēsakan anan mivēl anak anā Fakalaw angamaw? Anga hēna nā, kē gēdāk anan mungwalay anā Apasay Cāncan awan. Ka rak ayak pē dala sē guvo a kwanay wa mēcak agay nā, angamaw? ⁴ Guvo a nā, guvo anak awan. Kē sukōmak anan way dūkwēn, dala nā, ananak a re. Əna kē jalay sa ga way lelibay a matanan nā, angamaw? Kē gēdan mungwalay ata nā, anā dō zēnzen a bay, əna anā zek a Mbērom awan.»

⁵ Pē dēba sē slēne 'am ata wa cēna, Ananiyas a slahay ā mēndak, aday a mac kwayan'a. Dō sē slēne lēbara sa 'am ataya fok nā, mbac kē slahak patan wa, ta ma nga sē jējar. ⁶ Pē dēba anahan a wa nā, njavar

ahay ta zlak ayak ū doh, ta nga apan rēkot, ta nay anan uho saa la anan.

⁷ A njahay pē dēba wa way sē ler maakan nā, uwar anahan Safira dūkwēn kē zlak ayak ite. Winen kē sēnak pē way a sē tēra tē mbaz anahan ata bay fok. ⁸ Uwar ata a dēzlek ayak ū doh cēna, Piyer a cēce panan, a wa: «Uwar a anan, ənga, jan umo aday. Kē sukōmen anan way tē guvo a kwanay nā, dala a nē kawa winen a anan dēp dāw?»

Uwar ata a mbēda apan, a wa: «Ayaw, dala a nā, matanan awan.»

⁹ Piyer a jan asa, a wa: «Mazar! Kwanay tē mbaz anak kē jipen 'am a kwanay kērtēk sē njēkan uda anā Apasay a Bahay Yesu nā, angamaw? Ənga, cak ayak apan, dō sa la anan mbaz anak ahay, tinen uho. Kagasl, ti naa zēbak ayak iken saa la cite.»

¹⁰ Pē dēba ana 'am ata wa cēna, uwar ata a slahay ā mēndak, aday a mac. Njavar ahay ta nay ū doh, tē zēba mēsinde, ta lak anan ayak pē cakay ana mbaz anahan. ¹¹ Dō a Yesu ahay fok tu dō sē slēne anan lēbara sa 'am ata fok nā, ta ma nga sē jējar.

Do maslan ahay ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak awan

¹² Dō maslan ahay nā, ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak a ā wulēn sē dō ahay inde. Dō a Yesu ahay fok ta taa halay nga ū vo sē galak ana Sulimanu inde ā gala su doh sē mazlāb a Mbērom. ¹³ Əna, kwa abay dō ahay tinen apan ti ja patan ta sa ja nā, tinen dō lele aya dūkwēn, dō a azar aya sē dēfan apan anā Yesu bay ataya ta ngam sē njahay pē cakay a tinen bay fok. ¹⁴ Tē winen ata tēke dūkwēn, dō ahay tinen apan ti dāf nga pē Bahay Yesu hwiya. Dō a Yesu ahay tinen apan ti zēga apan nā, pac pac, mungol tē uwar aya tēke fok. ¹⁵ Dō ahay tē slēne 'am sē masuwayan ana dō maslan ataya sa ga ata kutok. Anga nan, ta ma nga sa zla anan dō sē dēvac a tinen ahay pē cēved ahay, tē nahay atan pē biket kabay pē lala, anga tinen tē bayak nā, hinahibay Piyer i zla ta man ata nē, mezeze anahan a ā njad sē laman anā dō sē dēvac a tinen azar aya awan. ¹⁶ Dō maza aya ite ta nay anan ahay tu dō sē dēvac a tinen ahay kwa ā wulēn su doh a azar aya sa mban anā Urēsālīma ataya wa. Ta nay anan ahay tu dō a tinen dēvac aya awan, tu dō a setene sa taa vawan atan nga ataya fok. Ta nan atan anan ahay, aday fok a tinen a tē mbērak.

Tē jugwar 'am pu dō maslan a Yesu ahay wa

¹⁷ Natiya kutok, bahay nga su dō sē gēdan dūngo anā way ahay, tu dō anahan ahay tinen ā wulēn sē Saduki ahay ataya fok nā, ta ma nga sē jugwar 'am pu dō maslan a Yesu ahay wa, ta ga patan sērak. ¹⁸ Cēna, ta ban anan dō maslan a Yesu ataya, aday tē dēfak atan ayak ā dangay. ¹⁹ Aya əna, cēkēbay, ā luvon ata inde nē, maslay a Mbērom a nay ahay, a tēba anan mēsudoh sē dangay ata awan, aday a nay anan ahay dō maslan ataya uho. A jan atan kutok, a wa: ²⁰ «Hēna

nà, zlen à gala su doh sè mazlab a Mbərom, aday kà sa dikan anan ləbara sè sifa wiya a anan fok anà do ahay.»

²¹ Do maslan ataya tē tēmahak 'am ana maslay a Mbərom ata awan, tē wule sè duwdew à gala su doh sè mazlab a Mbərom kutok. Ta zlak ayak nà, tinen gədek anan azar sè tətakan anan way anà do ahay.

Pə dēba wa mənjoek, bahay nga su do sè gədan dun-go anà way ahay, tu do anahan ahay tē dazlek ayak cəna, tē ngaman ayak anà do sè lavan nga anà Yahuda ahay, kawa sa ja nà, məcəd sè Isəra'ila ahay fok. Aday kutok, ta slan suje ahay pu do maslan ataya à dangay.

²² Suje ahay tē dazle ù doh sè dangay nà, ta tak anan ayak à nga anà do maslan ataya à man ata sabay. Cəna, ta may ahay pə dēba à dangay wa, ta nay, ta jan anà do mē halay nga ataya awan, ta wa: ²³ «Manay ma zlak ù doh sè dangay kawa ana kwanay sa jan umo ata acəkan, əna ma tan ayak à nga anà məsudoh nà, mē tacay awan, aday do sa ba patan ataya dukwen, tinen cekərkərre tē ide, tinen apan ti ba re. Mē tēba anan məsudoh, ma zla ù doh sè dangay nà, ma tak anan ayak à nga anà dōwan à man ata bay.» ²⁴ Do sè lavan nga anà suje sa ba pu doh sè mazlab a Mbərom, tē bahay sè gədan dun-go anà way ahay, tē sləne ləbara sa 'am ata matanan cəna, a wusen atan nga. Ta ma nga sè cəce pi zek a tinen aya wa, ta sa jan i zek ahay nà: «Way a anan a ga matanan ata nà, aday ma sè tēra tu do a anaya awan anaw?»

²⁵ Pə dēba anahan a wa nà, dōwan a inde a nay ahay, a jan atan nà: «Dowan a kwanay sè tacak atan ayak à dangay ataya nà, tinen à gala su doh sè mazlab a Mbərom, tinen apan ti tətakan anan way anà do ahay.» ²⁶ Cəna, bahay sè suje ahay a zla patan tu do anahan ahay saa bənay atan ahay. Əna ta nay atan nə tē gədan a bay, anga tinen a dukwen tē jəjaran anà man su do awan, ta sè bayak nà, hinahibay do ahay ti i tar atan tu kon. ²⁷ Ta nay atan ahay do maslan ataya kutok, aday tē tavay atan pa 'am sè məcəd sè Yahuda ahay. Bahay nga su do sè gədan dun-go anà way ahay a cəce patan wa kutok, a wa: ²⁸ «Manay nà, mē gafak ikwen 'am lele ta sa jak ikwen nà, kà sa tətiken anan anan way anà do ahay tē sləmay ana dōwan ata sabay. Əna hwiya kə mbəsiken bay. Həna, wulen su doh sè Urəsəlima nà, 'am ata kà tak uda 'am coy. Natiya, tē way a kwanay sa ga ata nà, a nak ikwen sa ja nə 'am sè amac anahan ata nə pa nga a manay daw?»

²⁹ Piyer tu do maslan a azar ataya tē mbədahan atan apan, ta wa: «Sumor a nà, mē dəfan apan bugol nə anà Mbərom, bina anà do zənzen a bugol daw?»

³⁰ Kwanay nà, kə vəden anan Yesu ta sè daray anan pə dədom mē zləngəd awan. Əna pə dēba anahan a wa nà, Mbərom do ana bije a mənuko ahay sè dəfan apan ata kə slabakak anan ahay à məkə wa. ³¹ Mbərom nà, kə varak anan mazlab, kə dəfak anan tē day sè alay puway anahan, kə tərak anan bahay awan, do sa tam do, anga aday à dakan anan anà Isəra'ila ahay cəved sè mbədahan ləen anà ines a tinen ahay aday i pəsen atan anan. ³² Manay apan mi side anan, aday Apasay

Cəncan a i side anan re. Winen nà, Mbərom a varan anan anà do sè dəfan apan ataya awan.»

³³ Do mē halay nga à man sa ga sariya ataya tē sləne 'am ata cəna, ta ga patan mivel tē mindel. A nan atan sa vad anan do maslan ataya à məkə. ³⁴ Aya əna, dōwan a inde à wulen a tinen awan, a slabak. Dowan ata nà, tē ngaman Gamaliyel, winen Farisa ahay, aday winen miter sè Tawrita a re. Do ahay fok tē jəjaran deeb deeb. A jan anà do ahay, a wa: «Ənga, mbəsiken anan do maslan a anaya tē zla uho mənjoek aday.»

³⁵ Pə dēba ana do maslan ahay sa nay uho ata nà, a jan anà do ataya kutok, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, gen anan ngatay anà way a kwanay a saa gan anà do a anaya ata awan. ³⁶ Anga kə njahak bayak a bay, dōwan a inde tē ngaman Tudas, kà nak ahay, a jan anà do ahay nà, winen bahay məduwen awan. Aday do ahay ti ga səkat fudo tē pərahak anan azar. Pə dēba anahan a wa nà, tē vədak anan, do sè pərahan azar ahay fok ta tak 'am, aday ləbara sa 'am anahan inde həna sabay.

³⁷ «Pə dēba wita wa asa dukwen nà, dōwan a sè ngaman Yudas winen do sè Galile ahay ata, a nay ahay à alay a sè baslay anan sləmay sè do ahay pə daliyugo ata awan. Winen dukwen, kà rak do ahay bayak a pi zek, tē pərahak anan azar. Pə dēba a wa, ta vad anan dukwen, do sè pərahan azar ataya ta tak 'am səret fok re.

³⁸ «Anga nan, nen apan ni jak ikwen way inde kərtek həna: Mbəsiken anan do a anaya awan tē zla way a tinen. Dowan à sa gan atan awan bay fok. Kak mer su way a tinen a sa ga anan ataya, ta nay à nga su do zənzen a wa, mer su way a tinen ataya ti lize asəka, ti dazle anan jo à man a bay! ³⁹ Aya əna, kak ta ga mer su way a Mbərom acəkan nà, ki mben apan sè lize anan 'am a anan tətibay re. Matanan, gen ngatay aday, bina hinahibay ki sa gen məgəzləga ti zek a Mbərom awan.»

⁴⁰ Natiya, do mē halay nga sa ga sariya ataya, tē tēma 'am ana Gamaliyel ata awan. Tē ngaman ayak anà do maslan ataya ù doh miza awan, tē ndabay atan, tē gafan atan 'am ta sa ja nà: «Kà si jen anan 'am anà do ahay tē sləmay a Yesu sabay fok.» Tē mbəsak atan kutok.

⁴¹ Do maslan ahay ta nay ahay à wulen su do ataya wa tē ataslay mivel awan, anga Mbərom a ca patan, ta slak aday do ahay tē pəkan atan waray i ide, tē ga atan alay anga sləmay a Yesu. ⁴² Tinen bine siwaw nà, pac pac fok, ta zla à gala su doh sè mazlab a Mbərom aday à gulom su doh sè do ahay re, tinen apan ti wazay, ti dakan anan anà do ahay nà, ləbara mugom a sa ja nə Yesu winen Almasihu ata awan.

Tə walay do ahay cuwbe i mer su way a Mbərom inde

6 À alay ata kutok nà, abaslay su do sè pərahan azar anà Yesu ahay kə zəgahak apan bayak awan. Aday acakal 'am kə zəbak ahay à wulen ana do sa daf nga pə Yesu ahay tinen sa ja 'am sè Gərek ahay tu do sa ja 'am sè Ibəraninko ahay ata awan. Do sa ja 'am sè

Gerek ataya ta wa: «Pac pac, à man sə gəzla way sa pa nà, mədükway sə uwar a manay ahay ta njad awan itəbay.»

² Anga nan kutok, do maslan ataya tə halan nga anà do sa daf nga pə Yesu ahay fok, aday ta jan atan, ta wa: «A zla pi zek manay mi mbəsak mer su way sə dakay anan 'am a Mbərom bay. Mi mbədək pi mer su way sə gəzlan way sa pa anà do ahay nà, i ga zek bay. ³ Anga nan, mərak ahay, wilen do ahay cuwbe à wulen a kwanay wa, tinen do ma rah Apasay a Mbərom aya awan, do sə kəlire † ahay aday ma ndar sləmay aya re. † Di mbəsakan anan mer su way sə gəzla way sa pa nà, anà tinen kutok. ⁴ Aday manay mi ga amboh, mi dakay anan 'am a Mbərom tə fefəne kutok.»

⁵ 'Am ata kà zlak anan à nga anà do a Yesu ahay fok. Matanan, tə walay Etiyen, winen do sa daf nga pə Yesu lele aday ma rah a tə Apasay Cəncan a re. Asa tə walay apan atə Filip, Porokoros, Nikanor, Timon, Parmenas tə apan Nikola, winen do sə wulen su doh sə Antakiya. Abay winen nà, do sə pəra əna ba kə təmahak sə pərahan azar anà Tawrita a Musa. ⁶ Pə dəba wa nà, ta zla anan do ataya cuwbe pa 'am ana do maslan a Yesu ataya awan. Do maslan ahay ta ga amboh, tə dəfan atan alay pa nga anà do mə walay ataya anga sa daf atan i mer su way ata inde kutok.

⁷ Matanan kutok, 'am a Mbərom nà, a zəga apan sa ta 'am bayak awan. Do sa daf nga pə Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan tə mindel à Urəsalima. Aday do ahay bayak a à wulen su do sə gədan dundo anà way ahay wa tə dəfak nga pə Yesu a re.

Ta ban anan Etiyen

⁸ Etiyen nà, Mbərom kə dəfak apan alay sə mazlab anahan, kə varak anan mēgala sa ga masuwayan sə way ahay cara cara pa 'am sə do ahay. ⁹ Azar sə Yahu-da aya inde à man ata awan, ta taa halay nga ù doh sə wazay a tinen sə ngaman doh sə wazay sə bile mə mbəsak aya ata awan. Ta nay ahay à wulen su doh sə Siren tə Aleksandriya wa, aday azar aya dukwen ta nay pə daliyugo sə Silikiya tə Aziya wa. Tinen a ta ma nga sa vad awiway tatə Etiyen. ¹⁰ Aya əna, ta mbak apan sə vədan uway bay, anga Apasay a Mbərom kə varak anan kəlire †† sa ja 'am.

¹¹ Pə dəba anahan a wa nà, tə haman anà do ahay aday tə gad apan mungwalay ta sa ja nà: «Mə slənek Etiyen kə jənak anan pa 'am anà Musa aday anà Mbərom re.»

¹² Ta 'am a tinen ata kutok, ta ma nga sə səder anan mivəl sə do ahay, ta sə məcəd sə Yahuda ahay, ta sə miter sə Tawrita ahay. Ta ban anan Etiyen, ta zlan anan ayak anà do sə lavan nga anà Yahuda ahay ataya awan. ¹³ Ta ray ahay do sa gad apan mungwalay miza aya asa. Tə dazlan sa gad apan mungwalay aya kutok, ta wa: «Dowan a anan a ja 'am lelibay a pu doh sə mazlab a Mbərom, aday pə Tawrita ana Musa re. ¹⁴ Mə

† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom. †† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

slənek panan winen apan i ja, a wa: Yesu do sə Nazaratu ata i mbazl anan doh sə mazlab a Mbərom aday i mbəda anan 'am ana Musa ma ja aya asa re.»

¹⁵ Do a mə halay nga ù doh sa ga sariya ataya fok, ta ma nga sə zəzor anan Etiyen, aday tinen apan ti ca pə ide anahan a nà, a gan atan nə kawa ta ca pə maslay a Mbərom.

Etiyen a təkəren 'am a Mbərom anà do sə lavan nga anà Yahuda ahay

⁷ Pə dəba anahan a wa kutok, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay, a cəce pə Etiyen wa, a wa: «'Am a sa ja apak a anaya fok nà, mungwalay dafaw?»

² Etiyen ite a mbədahan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay tə bəbay uno ahay, ənga, pəken sləmay pa 'am uno a anan aday. Mbərom Bahay sə mazlab kə kak anan zek anà bije a mənuko Ibərahima à alay a winen pə daliyugo sə Mesopotamiya mba, kə zlak à Haran fan bay ata awan. ³ Mbərom a jan nà: "Slabak, zla pu kon anak wa, mbəsak anan do anak ahay, aday kə zla ù kon a həna nen saa dakak apan ata awan. †"»

⁴ «Cəna, Ibərahima a slabak pə daliyugo sə Kaldiya ahay wa, a zla à wulen su doh sə Haran, a njahay à man ata awan. Pə dəba ana bəbay anahan sa mac wa ite, Mbərom a jan à hədək ù kon hinen asa, à nay à man a nukə a anan awan. ⁵ À alay ata nà, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay. Kwa man sa daf saray dap kərtek dukwen, kə varak anan fan bay. Əna Mbərom a zlapan anan tə daliyugo a anan, a wa: "Ni varak anan daliyugo a anan, ki lavay anan iken ta wan sə kutov anak ahay fok." Aday à alay anahan sa jan 'am ata dukwen, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay fok. ⁶ Mbərom a jan ahay, a wa: "Wan sə kutov anak ahay ti njahay pə daliyugo sə mədurlon, ti təra atan bile aya ta sa ga atan alay ava ahay səkat fudə. ⁷ Aya əna, kon a saa təra atan bile ahay ata nà, nen a ni i kəta anan. Aday pə dəba anahan a wa nà, ni may atan ahay pə daliyugo a anan, ti naa hərə nga kutok. †"»

⁸ Matanan, Mbərom a ban 'am tə Ibərahima, ta sa ja à gad mədəndalas. Pə dəba anahan a wa, Ibərahima a wahay Isiyaku, aday pə luvon jəmaakan sə wahay anahan nà, a gədan mədəndalas. Isiyaku dukwen a wahay Yakob, a gan matanan, aday Yakob ite a wahay wan anahan ahay kuro nga cew ataya awan, tinen bije a mənuko ahay, a gan atan matanan re.

⁹ «Bije a mənuko ataya nà, ta nan ide anà mərak a tinen Yusufu, tə sukumak anan way pə daliyugo sə Misra bile awan. Tə winen ata təkə dukwen, Mbərom winen apan i ba anan Yusufu hwiya, ¹⁰ a tam anan pə way sə gəban ahay 'am ahay wa. A varan kəlire anga aday à zlan à nga anà Firawna, bahay sə Misra ata awan. Anga nan, Firawna a daf anan do sə lavan nga anà daliyugo sə Misra, aday do sə lavan nga anà gulom su doh anahan re.

‡ Ca pə Laataanooji 12.1. †† Ca pə Laataanooji 15.13-14; Gurtaaki 3.12.

¹¹ «Aday kutok nà, may a ga pə daliyugo sə Misra ata, tə daliyugo sə Kanana a təke fok. Zek kà dak anan anà do ahay nà, ndəlekeke. Matanan, bije a mənuko ataya ta njad way sa pa sabay. ¹² Pə dəba wa kutok, Yakob a sləne sa jəka ndaw inde sə sukom à Misra nà, a slan bi-je a mənuko ataya tã saa sukumay ahay ndaw. Wita, mama'am sə azla a tinen à Misra. ¹³ Ta ma mə slala cew a saa sukumay asa nà, Yusufu kə dakak anan anan zek anà mərak anahan ahay. Matanan Firawna dukwen kə sənək zahav ana Yusufu ahay kutok. ¹⁴ Pə dəba anahan a wa, Yusufu a slan do saa nay anan ahay bəbay anahan Yakob tə zahav anahan aya təke. Tinen sa nay pə daliyugo sə Misra ata nà, abaslay a tinen a nə kwa kuro cuwbe nga dāra. ¹⁵ Matanan, Yakob a njahay à Misra. Pə dəba anahan a wa nà, a mac à man ata awan, tə bije a mənuko ataya təke. ¹⁶ Ta zla saa la atan à Sikem pə daliyugo sə Kanana, à jəvay ana Ibərahima sə sukom pə zahav ana Hamor wa ata awan.

¹⁷ «À alay aday 'am a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata i tēra, i i sla bəse coy nà, zahav a mənuko Isəra'ila ahay a ma nga sə wasay pə daliyugo sə Misra ata awan. ¹⁸ Aday Misra ahay ta daf uda bahay hinen, əna bahay a wiya ata a san Yusufu bay. ¹⁹ Anga nan, a ga wurwer pə bije a mənuko ataya awan, a ga atan alay. A gan atan bəlaray tã lar anan wan a tinen ndəlebəbe aya aday tã mac. ²⁰ À alay ata ite, tə wahay Musa, wan lele a pa 'am a Mbərom, left-ekəre. Ta gan nga àga bəbay anahan ù doh way sə kiya maakan ahay. ²¹ Pə dəba anahan a wa, ta zla anan, tə mbəsak anan pa 'am zliner. Əna dəna a bahay ata a tan à nga, a zəba anan, a dəfok anan agay kawa wan si zek anahan wanahan. ²² Musa nà, à alay a winen sa har àga bahay ata nà, kə tətakak anan asan way sə Misra ahay fok. Winen nà, a san sa ja 'am zle lele, aday a ga mer su way dukwen tə mēgala re.

²³ «Ava ana Musa a ga kwa kuro fudo nà, a jalay sa zla saa can ide anà do sə zahav anahan Isəra'ila ahay. ²⁴ Winen a tan à nga anà do sə Misra inde, winen apan i ga anan alay tu do sə Isəra'ila ahay. A zla sa man zek anà do anahan ata, bəskol winen vad anan do sə Misra ata məsinde awan. ²⁵ Musa a bayak nà, Isəra'ila ahay ti san Mbərom i tam atan tə alay anahan. Əna do anahan ataya tə sənək bay. ²⁶ Sidew a asa a tan à nga anà do anahan Isəra'ila ahay cew tinen apan ti vad zek. Anga nan, a təkər anan sə ndakay atan pi zek, a jan atan, a wa: "Məndala uno ahay, aday kwanay nə tə mərak ahay asanaw, ki vaden zek nà, angamaw?" ²⁷ Aya əna, do sə jugwar 'am ata a kadan anà Musa ta sa jan nà: "Iken, waya sa daf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw?" ²⁸ Bina, a nak sa vad nen kawa iken sa vad anan do sə Misra avad ata re daw?" ²⁹ Musa a sləne 'am ata cəna, a haw way anahan pə daliyugo sə Madiya saa njahay à man ata kawa mədurlon. Pə dəba wa, a njad wan mungol aya cew à man ata re.

³⁰ «Pə ava anahan a kwa kuro fudo ata nà, maslay a Mbərom a kan ahay zek ù uko sə vərəgaz wa à man sa

saf bəse tə bəzlom sə Sina. ³¹ Musa a canan anà way ata nà, a gan masuwayan. Anga nan, a hədek apan saa zəzor anan. Əna Mbərom Ba Məduwen a jan ahay, a wa: ³² "Nen nà, Mbərom ana bije anak ahay. Nen Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku aday Mbərom ana Yakob." Musa a sləne 'am ata cəna, a ma nga pə ajəjar kwaslkwaslkwasl. A rihe nga ù vo, a nan sə canan sabay fok. ³³ Mbərom a jan ahay asa, a wa: "Culok anan təkərak à saray wa, bina man a iken sə tavay uda ata nà, man cəncan awan. ³⁴ Ayaw, Musa, nen nə sənək pə dəcə ana do uno ahay sa ga pə daliyugo sə Misra, nə slənek adəma way a tinen awan. Anga nan, nə dazak ahay həna nà, sa naa təmay atan ahay. Həna ni slan iken, ma à Misra asa. †"»

³⁵ «Musa ata nà, Isəra'ila ahay tə larak anan, anga 'am a tinen sa jan "Waya sa daf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw?" ata awan. Aya Musa ata nà, Mbərom kə gəbak anan, kə tərak anan bahay awan, do sa tam do a re. A walay anan tə alay ana maslay anahan sa kan zek ù uko sə vərəgaz inde ata awan. ³⁶ Musa nà, a təmay atan à Misra wa. A ga masuwayan ahay cara cara à Misra, à bəlay sə ngaman Bəlay Dəzdaz ata, aday ava kwa kuro fudo à saf inde re.

³⁷ «Musa ata asa re kà jak anan anà Isəra'ila ahay, a wa: "Mbərom i naa slənak ikwen ahay do maja'am anahan hinen kawa nen à wulen ana do sə zahav a kwanay ahay wa. ††" ³⁸ Aday à alay a bije a mənuko ahay tinen mə halay nga à kibe pə pala ata nà, maslay a Mbərom a jan 'am à Musa pə bəzlom sə Sina. Musa kə tərak do a sa ma anan 'am à wulen ata ana maslay a Mbərom tə bije a mənuko ataya awan. A təma 'am sa var sifa ahay pə Mbərom wa, aday a mak uko anan 'am ataya awan.

³⁹ «Aya əna, bije a mənuko ataya tə ngəmak sə təma- han anan 'am ana Musa bay, tə larak anan. Ta gan may adəka nà, sa ma à Misra bugol. ⁴⁰ Anga nan, ta jan anà Haruna nà: "Ndakan umo mbərom a manay ahay, aday mi bar nà, mi daf anan pa 'am wa. Bina Musa sə dowan a anan sa ray ahay mənuko à Misra wa ata nə ma san sa tan à nga nə maw bay. †††" ⁴¹ Natiya, tə ndakan pəra anà nga a tinen ahay. Pəra ata nà, kawa wan sə minjev. Tə həran nga ta sə waslan way. Ta ga azar uko sə taslay mivel anga mer su way a tinen ata awan. ⁴² Aya əna, Mbərom a mbəsak atan à alay anahan wa sənday, aday tē dəfan apan anà mawuzlawazl ahay. Kə tərak kawa ana do maja'am a Mbərom sa ja apan à Deftere a Mbərom inde ata awan, Mbərom a wa:

"Kwanay Isəra'ila ahay, à alay kwanay à saf inde way sə ava kwa kuro fudo ata nà,

kə wislen uno way daw, kə viren uno way daw?

Kə viren uno awan bay fok.

⁴³ Aya əna, kə ndiken jawjawa anga pəra sə ngaman Molok ata awan,

† Ca pə Gurtaaki 2.14 - 3.10. †† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15. ††† Ca pə Gurtaaki 32.1, 23.

aday kə taviken anan mawuzlawazl sə pəra a kwanay sə ngaman Refan ata re.

Pəra ataya nà, kə ndiken atan tē alay a kwanay anga sə həran atan nga.

Anga nan, ni razl kwanay pə daliyugo a anan wa, ti ra kwanay dāren pə Babila wa re. †

⁴⁴ «À alay a bije a mənuko ahay à kibe ata nà, ta taa gəba anan jawjawa sə mazlab a Mbərom. Tə ndakay anan nə uwək, kawa ana Mbərom sə đakan anan minje awan anà Musa ata awan. ⁴⁵ Pə dəba anahan a wa, atə Yosuwə tē bije a mənuko ahay ta pak anan 'am sə jawjawa sə mazlab a Mbərom ata à alay a bəbay a tinen ahay wa. Ta zla pə daliyugo sə Kanana nà, tē zəba anan alay. Do sə daliyugo ataya nà, Mbərom kə rəzlak atan. Bije a mənuko ataya ta pak atan pə daliyugo ata wa. Matanan, jawjawa sə mazlab a Mbərom ata inde à Kanana dezl ahay pə alay ana bahay Dawuda sə njahay à bahay inde ata awan.

⁴⁶ «Bahay Dawuda a nà, kə tərək ləliwe ana Mbərom. Aday kutok nà, Dawuda a cəce cəvedf aday à ndakan doh anà Mbərom ana Yakob. Əna Mbərom kə varak anan cəvedf sə ndakay doh ata bay. ⁴⁷ Saa han doh ata nà, bahay Sulimanu, wan ana Dawuda.

⁴⁸ «Aya əna, Mbərom sə bagəbaga mburom i njahay ù doh su do zənzen a sə ndakay ata bay. Kawa ana do maja'am a Mbərom sa ja, ⁴⁹ Mbərom a wa:

“Bagəbaga mburom kə tərək man sə njahay sə bahay uno.

Aday daliyugo dukwen, man sa đaf saray uno re.

Bina, ki i ndiken uno təde nà, doh sa ma ite anaw?

Man aday ki viren uno təde sə njahay uda ata nə ahaw?

⁵⁰ Bina, sə ndakay anan way ataya fok nà, nen a bidaw? ††»

⁵¹ Etiyen a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Kwanay nà, do rawraw aya pa 'am a Mbərom kawa do sə pəra ahay. Bina kə ticen anan mivel a kwanay, kə rəden anan sləmay a kwanay, anga aday kə slənen 'am a Mbərom bay. Kə ngəmen sə đəfan apan anà Apasay Cəncan a bay. Kwanay kawa bije a kwanay ahay. ⁵² Bina, abay do maja'am a Mbərom a wura aday bije a kwanay ahay ta gak anan alay bay anaw? Tə vədak anan do maja'am a Mbərom aya sə đakan atan anan ahay anay ana do maslan anahan a đidek ata awan. Aday do maslan anahan a đidek ata a dəzley ahay ta nga anahan a dukwen, ki gen apan đaf, kə vəden anan re. ⁵³ Kwanay nà, kə təmihen anan Tawrita ana Mbərom sə slənay tē alay ana maslay anahan ahay ata awan, əna kə ngəmen sə đəfan anan apan bay.»

Amac ana Etiyen

⁵⁴ Do sə lavan nga anà Yahuda ahay ataya tē sləne 'am ana Etiyen ata fok nà, 'am ata a cəban atan nə ndəlekeke, ta ga apan mivel tē mindel. Ta ma nga sa rac apan alay təsl təsl jiga awan. ⁵⁵ Aya əna, Etiyen nà, winen ma rah Apasay Cəncan awan, a ca ide à mburom, a canan ayak anà jiyjay sə mazlab a Mbərom,

† Ca pə Amos 5.25-27. †† Ca pə Esaaya 66.1-2.

aday anà Yesu mə tavay a tē alay puway a Mbərom.

⁵⁶ A ja, a wa: «Nə canan ayak anà bagəbaga mburom mə təba awan, aday Wan su Do dukwen, winen mə tavay a tē alay puway ana Mbərom re.»

⁵⁷ Do sə sləne 'am anahan ataya fok ta zlah, tē rəday a sləmay a tinen ahay, anga aday tē sləne 'am anahan ataya sabay fok. Tə slabak fok a tinen a, ta kad apan.

⁵⁸ Ta ban anan, ta zla anan à wulen su doh wa, aday tē dazlan sa tar anan tu kon. Do sə side way ataya tē culok anan zana a tinen ahay pi zek wa, tē halan anan anà njavar a inde tē ngaman Sol anga aday à ban atan apan.

⁵⁹ À alay a tinen apan ti tar anan Etiyen tu kon ata nà, a ga amboh, a wa: «Bahay uno Yesu, həna nà, kem, təma sifa uno à alay anak inde ite.» ⁶⁰ A slahay duk duk gərmec, a zlah pi zek sə məgala, a wa: «Amboh, Bahay uno, pəsen atan anan ines a tinen a anan ite.» Pə dəba ana 'am anahan ata wa cəna, a mac.

8 Avad Etiyen ata nà, kə zlak anan à nga anà Sol a re.

Sol a ga anan alay tu do a Yesu ahay

Ta pac ata kwayan'a cəna, tē dazlan sa ga anan alay tu do a Yesu ahay à wulen su doh sə Urəsalima inde. Tinen a fok ta ta 'am à Urəsalima wa. Ta haw à wulen su doh sə kibe sə Yahudiya ta sə Samariya aya awan. Mə mbəsak a à Urəsalima nà, do maslan a Yesu ahay vərre coy. ² Do sə jəjaran anà Mbərom a azar aya ta nay, ta la anan Etiyen, tē yimak anan dukwen tē mindel. ³ Aya əna, Sol sə dowan ata nà, a ma nga sə pəslay anan do a Yesu ahay nə jiga awan. A zla nà, doh tu doh, gədek sə bənay anan ahay do sa đaf nga pə Yesu ahay, uwar tē mungol aya təke fok, pa tacak atan ayak à dangay.

Filip a wazay pə daliyugo sə Samariya

⁴ Do a Yesu a sa ta 'am ataya ta ma nga sə đakay anan ləbara a Yesu à man a tinen sa bar ataya fok.

⁵ Filip nà, a zla à wulen su doh a inde pə daliyugo sə Samariya. À man ata kutok, a đakay anan 'am a Yesu Almasihu anà do ahay. ⁶ Do sə wulen su doh ataya ta pak sləmay pa 'am ana Filip nə lele, anga tē slənek 'am anahan, aday tē canak anan anà way anahan sa ga tē masuwayan aya ata awan. ⁷ Setene ahay ta nak ahay à do ahay wa bayak awan, ta sa zlah pi zek tē məgalak awan. Do mə təra à məndak aya tu do vədal aya bayak a tē mbərak re. ⁸ Matanan, ataslay mivel inde bayak a à wulen su doh sə Samariya ata awan.

⁹ Natiya, à wulen su doh ata inde nà, dowan a inde tē ngaman Simon. Dowan ata nà, maram awan, kə gak mer su way sa gan masuwayan anà do sə Samariya ataya tē mindel, aday a wa winen nà, do məduwen awan. ¹⁰ Do ataya fok, do mətawak aya tu do zlıle aya təke, tē varan zlangar anà dowan ata, ta sa ja nà: «Winen nə məgala a Mbərom sə ngaman Məgala Məduwen a ata awan.» ¹¹ Kə njahak nə bayak awan, Simon sə dowan ata, winen apan i gan masuwayan anà

do ahay bayak a ti mer su way sə kəlen anahan ata awan. Anga nan, ta taa pəkan sləmay anà 'am anahan a nə lele tə mindel.

¹² Aya əna, Filip a zla à man ata kutok, a wazay anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ta sə bahay a Mbərom a nà, do ataya ta dəf nga pə Yesu. Mungol tə uwar aya təkə fok ta ga baptisma. ¹³ Natiya Simon sə dōwan ata dukwen kə dəfak nga pə Yesu aday kə gak baptisma re. Winen gədek sa taa pərahan azar anà Filip kwa aha fok, anga a canan anà mer su way a Filip sa ga ataya nà, ta gan masuwayan.

¹⁴ Natiya, do maslan a Yesu ahay à Urəsalima tə sləne sa jəka do sə Samariya ahay tə dəfak nga pa 'am a Mbərom ata nà, ta slan atə Piyer tə Yuhana à man a tinen. ¹⁵ Do a cew ataya tə dəzle à Samariya nà, ta gan amboh anà Mbərom aday à varan Apasay anahan Cəncan a anà do sə Samariya ataya awan. ¹⁶ Do ataya ta ga baptisma nà, tə sləmay a Yesu Almasihu dəkdek, bi-na tə njadək Apasay Cəncan ata fan bay. ¹⁷ Matanan, atə Piyer tə Yuhana ta ga amboh sə dəfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a dazay patan kutok.

¹⁸ Simon sə dōwan ata a ca apan do sa dəf nga pə Yesu ahay tə njadək Apasay Cəncan a à alay ana do maslan ahay sə dəfan atan alay pa nga ta sa ga amboh ata nà, a gəba dala sə varan anà atə Piyer tə Yuhana, ¹⁹ a jan atan nà: «Viren uno məgala ata ite! Ata aday nen nə njadək məgala ata nà, ni mba apan sa dəf alay pa nga su do aday à njad Apasay Cəncan a ite.»

²⁰ Aya əna Piyer a mbədahan apan ite, a jan nà: «Kak sə matanan cukutok nà, kə lize tə dala anak a təkə, bi-na iken kə jalay nə ki mba apan sə sukom məgala a Mbərom sa var ta 'am kəriya ata asanaw! ²¹ Matanan, iken nà, ki mba apan sə japay tə manay sabay fok, anga mivəl anak a aday nà, winen dīdek a pa 'am a Mbərom bay. ²² Iken həna adəka nà, mbədahan ləen anà ines anak. Cəce pə Mbərom wa aday hinahibay i pəsek anan way anak sə jalay matanan à mivəl anak inde ata awan. ²³ Anga na ca apak nà, iken nə sədək awan, aday huwan kə gak apak bahay jiga awan.»

²⁴ Simon sə dōwan ata a sləne 'am ata cəna, a jan anà atə Piyer tə Yuhana nà: «Kem, gen anan amboh anà Bahay Yesu anga nen, aday way a kwanay sa ja upo həna ata à təro bay ite!»

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, do maslan a cew ataya tə pərahan anan azar sə dakay anan ləbara a Yesu anà do ahay. Mer su way a tinen a ndav nà, ta ma way a tinen à Urəsalima, aday tinen apan ti dakay anan ləbara mugom a anà do sə wulen su doh sə Samariya ahay re.

Filip tu do sə Etiyopiya a inde

²⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, maslay a Mbərom Ba Məduwen a jan anà Filip nà: «Slabak, zla ta day sə dələn pə cəved a sə slabak à Urəsalima wa sa zla à Gaza ata awan, do ahay tə mbəsakak sa zla tə cəved ata awan.» ²⁷ Cəna, Filip a slabak, a zla kwayan'a. Pə cəved ata kutok, a tan ayak à nga anà dōwan a inde winen Etiyopiya ahay, winen mə dədasl awan. Winen

nà, do məduwen awan, do sa ba pə dala ana uwar sə ngaman Kandake, winen bahay sə Etiyopiya ahay ata awan. A zla à Urəsalima nà, saa həran nga anà Mbərom. ²⁸ Winen apan i ma pə dəba agay tə muta sə pəles awan, aday Deftere ana do maja'am a Mbərom Ezaya inde apan, winen apan i jinge anan.

²⁹ Apasay a Mbərom a jan anà Filip nà: «Zla pə cakay ana muta sə pəles a tiya ata awan.»

³⁰ Cəna, Filip a hawan ayak azar anà muta sə pəles ata awan. A bənak anan ayak nà, a sləne nə dōwan sə muta sə pəles ata winen apan i jinge Deftere ana do maja'am a Mbərom Ezaya. Filip a cəce panan kutok, a wa: «Iken apan ki sləne way a iken sə jinge ata dəp daw?»

³¹ Do sə Etiyopiya ata a mbədahan apan anà Filip, a wa: «Ni mba apan sə sləne kəkəma aday mənəna dōwan sə duko anan way a uda ataya anaw?» A gan kem anà Filip aday à jənak ayak à muta inde sə njahay pə cakay anahan. ³² Natiya, way anahan a sə jinge à Deftere a Mbərom inde ata nə həna:

«Winen kawa təman aday tinen apan ti zla anan à man sə waslay way ata awan.

Aday kawa wan sə təman aday tinen apan ti gad panan sibək dukwen a yam bay ata,

matanan kə təkə anan 'am anahan sa yam bay re.

³³ Tə təkə anan à məndək, ta gak anan sariya tə cəved a bay,

dōwan saa ja 'am sa wan sə kutov anahan dukwen, ibay fok.

Anga tə lizek anan anan sifa pə daliyugo wa. †»

³⁴ Pə dəba anahan a wa kutok, dōwan ata a cəce pə Filip wa, a wa: «Ənga, duko anan ite aday: 'Do maja'am a Mbərom ata a ja 'am ata jiga nə pə wayaw? A ja 'am ata nà, pi zek anahan a daw? Kabay a ja nə pu do hi-nen daw?» ³⁵ Natiya awan, Filip a dazlan ta 'am a mə jinge ata awan, aday a dakan anan 'am sə ləbara mugom a mbala ana Yesu ata kutok. ³⁶ Tinen apan ti zla pə cəved nà, tə dəzle à man sə 'am. 'Dowan ata a cəce pə Filip wa kutok, a wa: «'Am inde həna asənə, ni ga baptisma a bay ike nà, angamaw?»

[³⁷ Filip a mbədahan apan, a wa: «Kak kə dəfak nga pə Yesu tə mivəl kərtek a nà, wita i ga zek, ki mba apan sa ga baptisma acəkan.»

A mbədahan apan anà Filip nà: «Nə dəfak nga pə Yesu Almasihu nə winen Wan a Mbərom.»]

³⁸ Natiya, a tavay anan muta sə pəles anahan. Tə dazay à 'am inde tə Filip, aday Filip a gan baptisma kutok.

³⁹ Tə jənay ahay à 'am wa cəna, sewek Apasay ana Bahay Mbərom a zəba anan Filip à man ata wa. 'Dowan ata kə canak anan sabay fok. A pərahan azar anà cəved anahan sa zla tə ataslay mivəl a tə mindel. ⁴⁰ Filip ite nà, a saa ca apan nə winen à Azot. A zla kwa aha fok ta sə wazay anan ləbara ana Yesu mugom a, hus a dəzle à Kaysariya.

† Ca pə Esaaya 53.7-8.

Sol a daf nga pə Yesu pə cəved sə Damas

9 À alay ata nà, Sol winen apan i pərahan azar sə kətəbar anan do a Bahay Yesu ahay ta sa ja nə i vad atan. Anga nan, a zla pə bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, ² a cəce panan à vinden derewel à alay inde, i varan anà do sə lavan nga anà doh sə wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sə Damas inde ataya, aday tã san 'am si zek ana Sol awan. Anga a gan may nà, kak kà tak anan à nga anà do sə pərahan azar anà cəved a Yesu ahay à Damas nà, kwa do mungol awan, kwa do uwar a fok, i ban atan aday i nay atan à Urəsalima.

³ Natiya, à alay a winen apan i zla aday bəse i dəzle à Damas kutok nà, jiyjay a nay ahay à mburom wa, a dav, a va anan ù doh tew. ⁴ Cəna a slahay anan à mən-dak, aday a sləne agungol sa 'am winen apan i jan 'am, a wa: «Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nà, anga ma kərtek anaw?»

⁵ Sol a mbəda apan ite, a wa: «Iken nə wayaw, bahay uno?»

'Am ata a mbədahan ahay apan ite, a wa: «Nen nà, Yesu, dowan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.

⁶ Slabak, zla à Damas, aday ti i jak way anak a saa ga ata awan.»

⁷ Do sa zla jiga tatə Sol ataya fok tə tavay slebərbərre mənjenja aja 'am. Tə slənek agungol sa 'am ata awan, əna tə canak anan anà dowan bay. ⁸ Sol a slabak, a təba anan ide anahan ahay nà, a canan ide sabay, kə hurfok. Anga nan, tə bənan alay à Damas ababan. ⁹ Luvon maakan fok, winen hufof awan. Kà pak awan bay, aday kà sak awan bay re.

¹⁰ À Damas ata nà, njavar a Yesu a inde, tə ngaman Ananiyas. Bahay Yesu a ngaman i cəen sə zubay inde, a jan: «Ananiyas!»

Ananiyas a ngaman apan: «Walaw, Bahay uno. Nen həna.»

¹¹ Bahay Yesu a jan nà: «Slabak, zla àga Yudas, pə cəved sə ngaman "cəved mə tavay awan" ata awan. Kə cəce dowan a inde, tə ngaman Sol, winen do sə Tarsus, anga həna winen apan i ga amboh. ¹² À cəen sə zubay inde a canan anà dowan a sə ngaman Ananiyas ata a zlak ayak, a dəfan alay pa nga, aday à mba apan sə canan ide miza awan.»

¹³ Ananiyas ite a mbədahan apan, a wa: «Bahay uno, do ahay bayak a tə təkərek uno ləbara sa 'am a dowan ata awan. Tu jo nà, kà gak anan alay bayak a tu do anak ahay à Urəsalima. ¹⁴ Aday həna a nay ahay à man a anan ata nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay tə vindek anan ahay derewel à alay inde, anga aday à ban anan do sə həkəngə nga a anaya fok.»

¹⁵ Aya əna, Bahay Yesu a mbədahan apan anà Ananiyas, a wa: «Iken, zla pə cakay anahan awan! Winen a nà, nə walak anan su go mer su way anga aday i dakan anan sləmay uno anà do sə pəra ahay tə bahay a tinen ahay, aday anà do sə Isəra'ila ahay re.

¹⁶ Nen a ta nga uno awan ni dakan anan dəcə anahan a sa naa ga anga sləmay uno ata awan.»

¹⁷ Natiya, Ananiyas a zla àga Yudas ata kutok. A zla à gulom su doh ata nà, a dəfan alay pa nga anà Sol ta sa jan: «Sol, məkək uno, sə slənay nen à man anak nà, Bahay Yesu, dowan a sa kak zek pə cəved à alay a iken apan ki nay à man a anan ata awan. A slənay nen nà, anga ide anak ahay tə təba, aday anga kà njad Apasay Cəncan awan.»

¹⁸ Kwayan'a cəna, awan a a slahay i ide ana Sol ahay wa, kawa sliper sə dombana, ide anahan ahay tə təba kutok, a mbar. Sol a slabak, a ga baptisma. ¹⁹ Aday, a pa way sa pa, a njad mægala miza kutok.

Sol a wazay à Damas

Sol a njahay way sə luvon ahay mənjojək tə do a Yesu ahay à Damas ata awan. ²⁰ Kwayan'a a dazlan sə wazay ù doh sə wazay sə Yahuda ahay, ta sa ja nà, Yesu nə winen Wan a Mbərom acəkan. ²¹ Do sə sləne 'am anahan ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Na wa, dowan a anan nà, winen do sa ga anan alay tu do a Yesu ahay à Urəsalima ba? Aday həna a nay ahay à man a anan nà, anga aday i ban anan do sə həkəngə nga anà Yesu ahay, i zlan atan anan ayak anà bahay sə gədan dundo anà way ahay re ba?»

²² Aya əna, Sol a njad apan mægala sə wazan anà Yahuda ahay à Damas ata awan. Sol a tavay apan njənjan ta sa ja nà, Yesu nə winen Almasihu. Do ataya ta mbak apan sə mbicen 'am bay jiya awan.

²³ A njahay pə dəba anahan a wa əngal nà, Yahuda ahay ta ma anan 'am i zek ahay anga aday ti vad anan, ²⁴ aya əna, Sol nə kə sənək apan. Luvon tə ipec fok, Yahuda ahay tinen apan ti ba məsudoh sə wulen su doh ahay anga aday ti vad anan. ²⁵ Əna pə luvon a inde kutok, do ana Sol ahay tə gəba anan à cəkarak inde, tə taray anan ahay uho tə libər à mufələk sə dalam wa.

Ana Sol sa ma à Urəsalima ata awan

²⁶ Ana Sol sə dəzle à Urəsalima nà, a gan may sə japay tu do a Yesu ahay à man ata awan. Əna hərra do ataya fok tə jəjaran, anga sa jəka tə didek a, winen nà, do a Yesu re nà, tə təmahak bay. ²⁷ Aya Barnabas kutok, winen a zəba anan Sol, ta zla pi zek à man su do maslan a Yesu ahay. Barnabas a dakan atan anan nà, Sol kə canak anan anà Bahay Yesu pə cəved sa zla à Damas ata awan, aday Bahay Yesu dukwen kà jak anan ahay 'am re. Aday dukwen, Sol kə dakak anan anan ləbara a Yesu anà do ahay à Damas mənjenja ajəjar.

²⁸ Natiya, a ban pə winen ata wa kutok, Sol a japay tu do a Yesu ahay. A dazlan sa bar à wulen su doh sə Urəsalima ta sə dakay anan ləbara ana Bahay Yesu mənjenja ajəjar. ²⁹ Winen apan i ja 'am, i vad awiyaway tə Yahuda sa ja 'am sə Gəkək ataya awan, əna tinen ite ta gan may sa vad anan. ³⁰ Matanan, do a Yesu ahay tə sləne apan nà, ta zla anan Sol à Kaysariya, aday ta slan anan à Tarsus.

³¹ Pə dəba anahan a wa kutok, do a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya tə Galile aday ta sə Samariya fok, tinen mə njahay a nà, à zay inde, dəcə inde sabay kutok. Tə varan mægala i zek ahay, tə həran nga anà Bahay Yesu pac pac, Apasay Cəncan a a man atan anan mivəl ù doh, aday abaslay a tinen a ma nga sə zəga apan.

Piyer a mbar anan Aneyas

³² Piyer nà, winen apan i zla kwa ta sə wura fok. Pə luvon a inde nà, a zla sa can ide anà do a Yesu ahay à Lida. ³³ À man ata kutok, a tan à nga anà dōwan a inde tə ngaman Aneyas, winen mə tēra à mēndak awan. Way sə ava jəmaakan, winen mə nahay awan. A mba apan sə slabak bay. ³⁴ Piyer a jan nà: «Aneyas, slabak! Yesu Almasihu kə mbərak iken. Faday anan man sə nahay anak.» Cəna, a slabak kwayan'a. ³⁵ Natiya, do sə Lida tu do sə Saron ahay fok tə canan anà way ata nà, ta daf nga pə Bahay Yesu kutok.

Piyer a slabak anan Tabita à amac wa

³⁶ À Yafo nà, uwar a inde, tə ngaman Tabita, winen do a Yesu. Tabita a nan sa ja nà, «Miyak», kabay «Dorkas» ta 'am sə Gərek. Uwar ata a taa ga nə mer su way lele aya awan, a taa man zek anà do mətawak aya re. ³⁷ Pə luvon a inde, dəvac a ban anan Tabita, a mac. Tə banay anan məsinde awan, aday tə dəfak anan ayak ù doh à sewene inde.

³⁸ Wulen su doh sə Yafo nà, dəren pi zek wa tə wulen su doh sə Lida bay. Anga nan, do a Yesu ahay à Yafo tə sənək apan Piyer nə winen à Lida, ta slan do ahay cew à man anahan aday tã jan nà: «Kem, ənga haway əga manay bəse aday!» ³⁹ Piyer a sləne cəna, a zla tə tinen à Yafo.

Piyer a dəzle cəna, tə lagay anan ù doh à sewene pə cakay ana məsinde awan. Mədukway sə uwar ahay ta va anan Piyer tew, tinen apan ti yam, ta kan anan kəlmije tə zana ana Dorkas azar a winen sa tam à alay a winen tə sifa mba ataya awan. ⁴⁰ Piyer a rəzlay anan ahay do ahay uho. A dukwe gərmec aday a ga amboh. Coy, a mbəda 'am pə məsinde, a jan: «Tabita, slabak!» Tabita a təba ide ngurret, aday a canan a Piyer nà, a slabak, a njahay ziyaf. ⁴¹ Piyer a bənan alay, a man zek sə slabak. Pə dəba wa nà, a ngaman anà do a Yesu ahay tə mədukway sə uwar ahay, a kan atan anan Tabita winen tə sifa awan.

⁴² Natiya, ləbara ata a ta 'am à wulen su doh sə Yafo inde fok, aday do ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu. ⁴³ Piyer kə njahak à Yafo ata bayak awan, əga dōwan inde tə ngaman Simon, winen do sə kəfad ambar.

Mbərom a kan anan way anà Korneliyus

10 Dōwan a inde tə ngaman Korneliyus à wulen su doh sə Kaysariya, winen bahay sə suje ahay à wulen ana suje sə Italiya ahay. ² Winen tu do su doh anahan ahay nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tə dəfan

apan anà Mbərom aday tə həran nga lele. A taa man zek anà do mətawak aya awan, aday a taa gan amboh anà Mbərom.

³ Pə luvon a inde sə suko kutok, i ga nə njamde maakan, Mbərom a kan anan way. A canan anà maslay a Mbərom njək tə ide anahan. Maslay a Mbərom ata a nay pə cakay anahan, a jan: «Korneliyus!»

⁴ Korneliyus a canan anà maslay a Mbərom ata nà, zlawan a gan. A mbədahan apan: «Ma sa ga anaw, bahay uno?»

Maslay a Mbərom a mbədahan apan ite, a wa: «Mbərom kə slənek amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà do mətawak a ataya awan. Ka zlak anan à nga à Mbərom, kə mbədəkək iken à nga wa bay. ⁵ Həna nà, slan do ahay à Yafo, tã saa ngaman ahay anà dōwan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. ⁶ Winen əga dōwan a inde tə ngaman Simon, winen do sə kəfad ambar. Doh ana dōwan ata nə pa 'am sə bəlay.»

⁷ Maslay a Mbərom ata a zla way anahan kutok nà, Korneliyus a ngaman anà do si mer su way anahan ahay cew tə apan suje anahan kərtek, winen dukwen, do sə dəfan apan anà Mbərom lele. ⁸ Korneliyus a jan atan way a sə tēra ata fok, aday a slan atan à Yafo saa ngaman anà Piyer.

Mbərom a kan anan awan a inde anà Piyer

⁹ Sə sidew a nà, à man ipec inde, do a Korneliyus ahay tinen bəse ti dəzle à Yafo. Əna, Piyer a ján pə zlukwad saa ga amboh. ¹⁰ May a dazlan sa han apan. Anga nan, a nan sa pa way. Tinen apan ti dan ahay way sa pa nà, Mbərom a kan anan ahay way. ¹¹ A ca ide à mburom nà, bagəbaga mburom nə mə təba awan, aday awan a inde kawa gwedere mə laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fudo fok, aday winen apan i dazay ahay pə daliyugo. ¹² À zana ata inde nà, a canan anà gənwah ahay tə saray aya fudo fudo cara cara fok, pi zek tə way sa zla tə kutov ahay, aday tə məvuhom sa nga mburom ahay.

¹³ Piyer a sləne dundo a a jan ahay, a wa: «Piyer, slabak! Gədan dundo aday kã rac.»

¹⁴ Piyer a mbədahan apan, a wa: «A'ay, Bahay uno. Kula na pak way ma ga mənjadak a aday mə gafay 'am aya bay.»

¹⁵ Piyer a sləne dundo ata asa, a wa: «Way a Mbərom sə tēra anan cəncan ata nà, kã saa jəka ma ga məsagar a bay!»

¹⁶ Awan ata kà mak ahay apan nà, saray maakan, aday zana ata a ma à mburom tətah kutok.

Piyer a zla əga Korneliyus

¹⁷ Piyer a ma nga sə cəce pi zek anahan a wa: «Way uno sə canan ata nə a nan sa ja nə maw?» À alay ata ite, do maslan ana Korneliyus ataya tə njadak anan doh ana Simon ata awan, tinen uho pa 'am su doh.

¹⁸ Tə cəce tə məgalak awan, ta wa: «Waka mbəlok a

inde të ngaman Simon Piyer nà, winen inde à gulom su doh a anan ite daw?»

¹⁹ Piyer nà, dezenzen'e winen apan i jalay pə way ana Mbərom sa kan anan ata mba. Aya əna Apasay a Mbərom a jan: «Do ahay inde uho maakan, tinen apan ti pəlay iken. ²⁰ Dazay kwayan'a, kà sa jalay awan anga sa zla të tinen bay. Sə slənay atan ahay nà, nen awan.»

²¹ Piyer a dazay, a zla pə cakay a tinen, a jan atan: «Dowan a kwanay sə pəlay ata nà, nen awan. Ki jen nə maw?»

²² Tə mbədahan apan: «Sə slənay ahay manay nà, Korneliyus, winen bahay sə suje ahay. Winen do didek awan, aday a dəfan apan anà Mbərom lele re. Yahuda ahay fok ta san apan zle winen do lele awan. Maslay a Mbərom cəncan a a jan nà, à ngamak ayak əga winen aday i saa sləne 'am anak saa jan ata awan.» ²³ Piyer a təma atan, a varan atan man sə nahay.

Sə sidew a kutok, Piyer a zla tu do a Korneliyus ataya, aday tə azar su do a Yesu ahay à Yafo kutok. ²⁴ À anjahay sidew kərtek anahan awan, tə dəzle à Kaysariya kutok. Korneliyus nà, ba kə gərak anan do anahan ahay ta car anahan ahay sa ba anan gərekke agay. ²⁵ À alay a Piyer sə dəzlek ayak ata cəna, Korneliyus a haway apan sa naa təmahak anan ayak. A nay, a dukwen gərmeç u vo, a həran nga. ²⁶ Aya əna, Piyer a bənan alay à məndak wa, a slabak anan ta sa jan nà: «Slabak! Nen do zəncən a re asanaw?»

²⁷ Tinen apan ti kad bala hus ta zla pi zek à gulom su doh. À man ata nà, Piyer a tan ayak à nga anà do ahay bayak a mə halay nga aya awan. ²⁸ A jan atan, a wa: «Kə sənen apan zle, manay Yahuda ahay, sə japay tu do kabay sa zla əga do aday winen Yahuda ahay itəbay ata nà, pəra a manay kə gafak umo apan 'am. Aya əna, Mbərom kə dakak uno anan way həna aday nà ca pə kuwaya nà, do mənjadak a kabay do mə gafay 'am a sabay. ²⁹ Anga nan, həna nə ngamak ikwen ahay apan pə angamay a kwanay. Na jak sa jəka, ni nay ahay bay bay.» A jan atan kutok, a wa: «Na nak, ki jen nə ma kutok anaw?»

³⁰ Korneliyus a mbədahan apan, a wa: «Kà gak way sə luvon maakan ahay, nen apan ni ga amboh, kəsləslə à alay a həna anan inde sə suko u doh uno. À alay ata kutok, dowan a ma pak zana a wuted ike ata a tavay pa 'am uno, ³¹ u jo, a wa: "Korneliyus, Mbərom kə slənek anan amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà do mətawak aya ata awan. ³² Həna nà, slan do ahay à Yafo, tã saa ngaman ahay anà dowan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. Winen əga dowan a inde të ngaman Simon, winen do sə kəfad ambar. Doh ana dowan ata nə pa 'am sə bəlay." ³³ Anga nan, nə slənak ayak do sə ngamak ahay bəse, aday suse ka nak ahay acəkan. Aya kutok, manay a fok mə halak nga pa 'am a Mbərom həna, ma gan may sə sləne way ana Bahay a mənuko a sa gan may kà jan umo ata awan.»

Wazo a Piyer

³⁴ Natiya Piyer a dazlan sa ja 'am kutok, a wa: «Həna nà, nə sənak Mbərom a gəzla anan do ahay pi zek wa

sabay kutok. ³⁵ Kwa abay à ga nə iken zahav wura wura fok aday kə həran nga anà Mbərom, ka gak mer su way lele fok cəna, ki zlan à nga anà Mbərom. ³⁶ Kə sənen apan zle, Mbərom a slənay ahay ləbara anahan nà, anà Isəra'ila ahay. A dakan atan anan ləbara mugom a sə zay sa nay tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay ana do ahay fok kəzlek. ³⁷ A dazlan ahay nə kwa pə ana Yuhana sa jan anà do ahay nə tã ga baptisma ata wa. Kwanay kə sənen pə way a sə təra pə dəba anahan a wa, pə daliyugo sə Galile, aday pə daliyugo sə Yahudiya. ³⁸ Yesu, do sə Nazratu ata nà, Mbərom kə varak anan məgala tə Apasay Cəncan awan. Kà zlak kwa ta sə wura fok, kə gak mer su way lele aya awan, kə mbərak anan do ahay aday setene ahay sa ban atan ataya fok, anga Mbərom winen inde të winen.

³⁹ «Sə side anan mer su way anahan sa ga à Urəsalima aday pə daliyugo sə Yahuda ahay a anan fok nə manay aya awan. Ta vad anan ta sə laway anan pə dədom mə zləngad awan. ⁴⁰ Cəkəbay, pə luvon maakan sə amac anahan ata nà, Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. Kà kak anan zek anà do ahay, ⁴¹ əna anà do ahay so bay. Kà kak umo zek anà manay do a Mbərom sə walay kwakwa sə side ləbara anahan ahay. Manay dukwen, ma pak way, ma sak way pə kərtek a tə Yesu pə dəba sə aslabakay anahan à məke wa. ⁴² A jan umo nà, mə wazay anan ləbara mugom ata anà do ahay, mə ja nà, Mbərom a daf saa gan sariya anà do ma mac aya tu do sə uho ahay fok nə winen. ⁴³ Do maja'am a Mbərom ahay fok ta ja nə 'am anahan awan, ta wa: "Kuwaya dowan a kə dəfak apan nga nà, Mbərom i pəsen anan ines anahan ahay, anga məgala sə sləmay anahan awan."»

Do su kon azar aya tə njadak Apasay Cəncan awan

⁴⁴ Natiya, à alay a Piyer winen apan i ja 'am ata mba, Apasay Cəncan a a dazay pu do sə sləne wazo anahan ataya fok. ⁴⁵ Yahuda ahay à wulen su do sa daf nga pə Yesu ahay aday ta nay tatə Piyer jiya ataya, way ata a ma nga sa gan atan masuwayan, anga cəkəbay do su kon azar aya dukwen, Mbərom kə varak atan cəved sa njad Apasay Cəncan a re! ⁴⁶ Bina, tə sləne bine siwaw nà, tinen apan ti ja 'am ta 'am a aday dowan a san bay ataya awan, tinen apan ti həran nga anà Mbərom. Anga nan kutok Piyer a wa: ⁴⁷ «Do a anaya ta njad Apasay Cəncan a nə kawa ana mənuko sa njad ata re. Dowan a saa jəka tã njad sa ga baptisma bay ata nà, wayaw?» ⁴⁸ Natiya kutok, a wa tã gan atan baptisma tə sləmay ana Yesu Almasihu. Pə dəba anahan a wa nà, Korneliyus a cəce Piyer à njad sə njahay tə tinen luvon ahay əngal ite.

Piyer a təkəren anan ləbara sə way sə təra à Yafo ata anà do sə Urəsalima ahay

11 Do maslan ahay tu do a Yesu ahay kwa aha pə daliyugo sə Yahudiya ataya tə slənek kwa do su kon azar aya dukwen tə təmahak 'am a Mbərom re.

² Natiya, Piyer a zla à Urəsalima kutok nà, do a Yesu

aday tinen Yahuda ahay ataya ta man anan mungok, ³ ta wa: «Iken ka zla àga do sə pəra ahay aday ka pak ahay way sa pa pə kərtek a tē tinen jiga nē angamaw?»

⁴ Piyer a təkəren atan anan 'am ata, kwa pa sə dazlan a wa jiga fok cərah lele, a wa: ⁵ «À alay a nen à Yafo nà, nen apan ni ga amboh, aday Mbərom u ko anan ahay masuwayan sə way à cəen sə zubay inde. Nə canan anà awan a inde kawa gwedere mə laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fudo fok, aday winen apan i dazay ahay à man ata wa pə cakay uno. ⁶ Nə zəzor anan lele nà, nə canan anà gənwah ahay, way sə kibe ahay, way sa zla tē kutov ahay, tē məvuhom sa nga mburom ahay tinen uda fok.

⁷ «Nə sləne agungol sa 'am a ndəray ahay, u jo ahay nà: "Piyer, slabak! Gədan dungo, aday kà rac."

⁸ «Aday nen nə mbədahan ayak apan, na wa: "A'ay, Bahay uno. Wita i ga zek bay, anga way mənjadak aya kabay way mə gafay 'am aya nà, kula kə sələmak à 'am uno bay."

⁹ «Nə sləne agungol sa 'am ata u jo ahay mə slala cew awan, a wa: "Way a Mbərom sə təra anan cəncan ata nà, kà saa jəka ma ga məsagar a bay." ¹⁰ Awan ata kà mak uno anan ahay 'am ata saray maakan, aday pə dəba anahan a wa gwedere ata a ma anan way anahan à mburom tətah.

¹¹ «À alay ata kutok, do ahay maakan ta zlak ayak à man uno a sə njahay ata awan. Tə slənak atan ayak à Kaysariya wa. ¹² Apasay a Mbərom u jo nà, nà zla tē tinen jiga awan, à su go gərwecwec bay. Do a mbərka həna anaya tē pəruho azar àga dowan a inde.

¹³ Dowan ata a jan umo, a wa a canan anà maslay a Mbərom a slərak ayak ù doh anahan, a jan nà: "Slan do ahay à Yafo pə dowan a inde tē ngaman Simon Piyer, à nay ahay àga iken. ¹⁴ Piyer sə dowan ata i naa jak 'am sa tam iken tu do su doh anak aya təkə fok."

¹⁵ «Natiya, à alay nen apan ni dazlan sa jan atan 'am nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay patan kawa anahan sə dazay ahay pukok kurre ata re. ¹⁶ Matanan, na may anan ahay 'am ana Bahay a nukok ma ja kurre ata, a wa: "Yuhana kə gak anan baptisma anà do ahay tē a'am, əna Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tē Apasay Cəncan ata awan." ¹⁷ Matanan kutok, Mbərom kə varak atan Apasay Cəncan awan, kawa anahan sə varak uko ata, à mənuko do sa daf nga pə Bahay a nukok Yesu Almasihu ata awan. Bina, abay kwanay kə jilen nà, nen ni mba apan sə gafan 'am anà Mbərom pə way anahan sa gan may sa ga ata tətə dāw?»

¹⁸ Do ataya tē sləne anan 'am a Piyer ata cəna, ta mak anan anan mungok sabay, aday tē həran nga à Mbərom, ta wa: «Mbərom kə varak anan cəved anà do su kon azar aya aday tē yam pə ines a tinen ahay, tē njad sifa sa ndav bay ata re!»

Adazlan ana egliz à wulen su doh sə Antakiya

¹⁹ Pə dəba sa vad' anan Etiyen ata wa nà, bahay sə Yahuda ahay ta ma nga sa ga anan alay tu do a Yesu ahay tē mindel. Anga nan, azar su do a Yesu ahay ta

tak 'am à Urəsaliima wa, ta zla kwa pə daliyugo sə Finikiya tē Kiprus aday à wulen su doh sə Antakiya. À alay a tinen apan ti zla ata nà, tē dakan anan ləbara a Yesu nē anà Yahuda ahay dəkdek. ²⁰ Əna azar su do a Yesu ahay, tinen Kiprus ahay tē Siren ahay ataya, ta zla à Antakiya, tē dakan anan ləbara mugom a pə Bahay Yesu anà do aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan. ²¹ Do ahay bayak a tē dafak nga pə Bahay Yesu, tē təmahak sə pərahan azar, anga məgala a Mbərom a ga mer su way ù do sə dakay anan ləbara ataya inde.

²² Natiya, do a Yesu à Urəsaliima ataya tē sləne ləbara ata nà, ta slan Barnabas à Antakiya. ²³ Barnabas a dəzle à Antakiya kutok, a taslay mivəl, anga a tan ayak à nga nà, Mbərom kə kak atan anan ahay sumor anahan. Natiya, a varan atan məgala aday tē pərahan azar à Bahay Yesu tē didek awan, aday tē mivəl kərtek a re. ²⁴ Barnabas nà, winen do lele awan. Winen ma rah a tē Apasay Cəncan awan, aday a daf nga pə Yesu tē mivəl kərtek awan. Matanan, do ahay bayak a tē dafak nga pə Bahay Yesu.

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, Barnabas a zla à Tarsus saa pəlay anan ahay Sol. ²⁶ A tan à nga kutok nà, ta nay ahay maya à Antakiya. Matanan, atə Barnabas tē Sol ta ga pi zek tu do a Yesu ahay à man ata nà, ava daz. Tē tətakak anan anan way anà do ahay bayak awan. À man ata wa kutok, tē dazlan sə ngaman anà do a Yesu ahay nē do ana Almasihu ahay, aday sləmay a tinen a təra matanan kwa aha kutok.

²⁷ À alay ata ite nà, do maja'am a Mbərom ahay ta zla à Urəsaliima wa à Antakiya. ²⁸ Dowan inde kərtek à wulen a tinen ata tē ngaman Agabus. Apasay a Mbərom a zlan à mivəl inde, aday a slabak sə dakay anan may məduwen awan i nay ahay pə daliyugo fok. May ata nà, a nay à alay a Kəlawdiyus winen bahay sə Ruma awan. ²⁹ Matanan, njavar a Yesu ahay à Antakiya ta ban 'am à wulen a tinen inde sə cakal way, kuwaya pə məgala anahan wa fok, aday sa man anan zek anà do a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya ata awan. ³⁰ Pə dəba anahan a wa, ta ga anan way a tinen sa ban ata kutok. Ta slan anan atə Barnabas tē Sol saa varan dala ata anà məcəd sə egliz ahay kutok.

Dəcə su do a Yesu ahay kə zəgahak

12 À alay ata nà, bahay a sə ngaman Hiridus ata a ban anan do a Yesu ahay anga a nan sa ga atan alay tē mindel. ² A jan anà do ahay tē vad' anan Yakuba, mərak ana Yuhana tē maslalam. ³ A ca pə way anahan a sa ga ata a zlan à nga anà bahay sə Yahuda ahay cəna, a ban anan Piyer re. Way ata a təra nà, à alay sə azar uko sa da pen mə zlambar a bay ata awan. ⁴ A ban anan nà, a daf anan ù doh sə dangay, a jan anà suje ahay tē ba anan lele. Suje ahay ite, tē gəzla zek fudo fudo, saray fudo. A nan anà Hiridus saa gan sariya pa 'am sə do ahay fok pə dəba sə azar uko sə Pasəka wa. ⁵ Matanan, Piyer ma ban a à dangay, əna do a Yesu ahay dukwen, tinen apan ti gan amboh anà Mbərom tē mindel anga Piyer a re.

Masley a Mbərom a təmay anan Piyer ù doh sə dangay wa

⁶ Sə luvon a aday ide i cəde nà, Hiridus i i gan sariya anà Piyer ata awan. Winen nə ma njak ahan a à wulen sə suje ahay inde cew, winen ma ban a tə calalaw ahay cew re. Suje aya inde dukwen, tinen apan ti ba pə alay sə məsudoh sa nay uho à dangay wa ata awan. ⁷ Cəna, maslay a Mbərom Ba Məduwen a inde a sləray, aday jiyjay a dav ù doh ata fok. Maslay a Mbərom ata a dangwazl anan Piyer, a pədək anan, a jan: «Slabak bəse!» Cəna, calalaw ahay tə pəsak zek, tə slahay à alay a Piyer wa. ⁸ Matanan, maslay a Mbərom ata a jan: «Juwad zek, pak təkarak anak ahay!» Piyer a ga kətanən cəna, maslay a Mbərom ata a jan asa: «Juwad anan zana anak, aday zlumo.» ⁹ Ta nay maya tə Piyer hus ahay uho ù doh sə dangay wa. Əna way ata a tərən nə kawa cən a zəban, bina kə sənək sa jəka dīdek a ata bay. ¹⁰ Tə takasay ahay man sə suje mama'am aya awan, tə takasay man sə suje mə slala cew aya re. Tə dəzley pə məsudoh sə rəslom sa nay uho ta day sə wulen su doh ata awan. Way sə tacay anan məsudoh ata a təba zek tə alay anahan a pangaya. Ta nay uho kutok. Ta zla maya pə kərtek a hus pə mægəzləga cəved cəna, maslay a Mbərom ata a mbəsak anan Piyer taayak, a zla way anahan.

¹¹ Matanan, Piyer a san pi zek kutok, a wa: «Həna nə sənək dīdek a kutok! Cəkəbay Bahay a nuko kə slənək maslay anahan sa tam nen à alay ana Hiridus wa, aday a tam nen à way ana bahay sə Yahuda ahay sa gan may tū go ataya wa fok re.»

¹² A san anan way a sə tərən ata lele cəna, a zla àga Mariyama may ana Yuhana sə ngaman Markus ata awan. Do ahay bayak a tinen apan ti ga amboh à man ata awan. ¹³ Piyer a jan atan ayak 'am uho wa. Dəna inde a ga mer su way à man ata tə ngaman Rodi a zla saa cay anan dōwan a awan. ¹⁴ A sləne dūngo sa 'am ana Piyer cəna, a taslay mivəl bayak a tə mindel, əna kə mbədəkek anan à nga wa sə təba anan məsudoh. A zla saa jan anà do ahay mə halay nga ù doh ataya nə, Piyer winen mə tavay a uho.

¹⁵ Tə mbədahan apan, ta jan: «Nga a vawak daw?»

Əna a jan atan nà: «Tə dīdek a nà, winen awan!»

Ta jan kutok: «Kak matanan acəkan nà, tiya nə maslay anahan a sa kak zek.»

¹⁶ Əna Piyer kə mbəsakak sa jak ayak 'am uho wa bay. Tə təban ayak wa məsudoh, tə canan anà Piyer cəna, a gan atan masuwayan. ¹⁷ A kan atan ayak alay anga aday tə saa bəbal awan bay. A dakan atan anan Bahay Yesu a təmay anan ù doh sə dangay wa nə kəkəmaw ata awan. A jan atan, a wa: «Jen anan 'am anà atə Yakuba tu do azar aya awan.» A zla wanahan à man hinen.

¹⁸ Ide a cəde cəna, suje ahay ta ma nga sə cəce pi zek ahay wa: «Piyer a təra nə maw?» Way ata a wusen atan nga bayak awan. ¹⁹ Hiridus a wa tə pəlay anan, əna tə njadak anan bay. Anga nan, Hiridus a gan sariya anà suje ataya, a wa tə vad atan fok.

Natiya, Hiridus a slabak à Yahudiya wa, a zla wanahan à Kaysariya, a njahay à man ata awan.

Amac ana Hiridus

²⁰ Hiridus a ga mivəl pu do sə Tirus tə Sidon ahay fok. Tinen ite, tə halay nga, ta zla saa kaday bala tə winen awan. Ta lah sə mbədahan alay anà 'am tə Bəlastus, winen bahay nga sə gala ana bahay. Pə dəba anahan a wa, ta zla à man ana Hiridus saa zlah anan məlmal a tinen tə winen. Anga do a tinen ahay tə sukom ndaw nə pə daliyugo anahan a wa.

²¹ Luvon ana Hiridus a sa daf ata a dəzley ahay cəna, a pak zana sə bahay anahan pi zek, a njahay pa man sə njahay sə bahay anahan, a jan atan 'am a kutok.

²² Do ahay ta zlah əndom, ta wa: «Sa ja 'am a anan nə do zənzen a bay, mbərom!» ²³ Natiya, maslay a Mbərom a a dəcən à Hiridus tə dəvac, anga kə hərək anan nga anà Mbərom bay. Asan ahay tə wahan i zek inde, ta pan anan way sə kutov ahay, a mac.

²⁴ 'Am a Mbərom nà, a ta 'am, aday do a Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan pa 'am pa 'am.

²⁵ Atə Barnabas tə Sol ite nà, ta ndav anan mer su way a tinen à Urəsalima wa nə, ta zla pə kərtek a tətə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ta ma à Antakiya.

Do a Yesu ahay à Antakiya ta slan atə Barnabas tə Sol saa wazay anan 'am a Mbərom

13 À wulen su do a Yesu ahay à Antakiya nà, do maja'am a Mbərom ahay inde tu do sə tətakan anan 'am a Mbərom anà do ahay inde. Do ataya nà, atə Barnabas, Simiyon tə ngaman wan dədədem, Lukiyus do sə Siren, Manahen dōwan a ta har maya tə Hiridus bahay sə Galile ata awan, aday tə apan Sol kutok. ² Pac a inde tinen apan ti hərən nga anà Mbərom, ti ga sumaya, Apasay Cəncan a a jan atan: «Wilən uno atə Barnabas tə Sol anga mer su way a nen sə ngaman atan apan ata awan.» ³ Ta ga sumaya, ta gan amboh anà Mbərom lele cəna, tə dəfan alay pa nga anà atə Barnabas tə Sol. Ta slan atan saa ga mer su way ata kutok.

Atə Barnabas tə Sol tə wazay à Kiprus

⁴ Matanan kutok, Apasay Cəncan a a slan anan atə Barnabas tə Sol. Ta zla à Selewkiya, à man ata wa, ta ján à kwalalan inde sa zla à Kiprus, kon a aday winen à bəlay inde ata awan. ⁵ Tə dəzle à Salamiya nà, tə wazay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay ana Yahuda ahay cara cara. Yuhana sə ngaman Markus ata winen tə tinen sa man atan zek.

⁶ Tə takas kon ata nà, tə dəzle à wulen su doh sə Pafos. À man ata ta tan à nga anà dōwan a inde tə ngaman Bar-Yesu. Dōwan ata nà, Yahuda ahay, aday a wa winen do maja'am a Mbərom. Əna cəkəbay winen maram awan. ⁷ Bar-Yesu ata nà, winen car ana Sergiyus Pawlus, guverner sə Kiprus ata awan. Guverner ata dukwen, do ma san way a tə mindel. A nga-

man anà atə Barnabas tə Sol àga winen awan, anga a nan sə sləne 'am a Mbərom.

⁸ Aya əna, Bar-Yesu, maram a tə ngaman Elimas re ata, a vəze patan, anga a nan guverner à təra do a Yesu bay. ⁹ Əna Sol sə ngaman Pol re ata, winen ma rah Apasay Cəncan a, a zəzor anan dōwan ata, a wa: ¹⁰ «Wan ana Fakalaw! Ki njəkan uda anà do ahay fok nə tə mungwalay, a nak sa ga vəram tə way didek aya fok. Kə pəlay sə mbəda anan didek a Bahay Mbərom à təra 'am sə mungwalay hwiya nə angamaw? ¹¹ Həna Bahay Mbərom i kəta iken. Ki hurof, alay a mənəcək ki canan anà jiyjay sa pac bay.»

Cəna, Bar-Yesu sə dōwan ata, kə hurfok acəkan, takəđimbom, a canan anà way ahay sabay. A pəlay do sə bənan alay agay.

¹² Guverner a ca pə way a sə təra ata cəna, a đaf nga pə Yesu, anga atətək way sa 'am a Bahay Yesu a gan masuwayan.

Pol a wazay à Antakiya sə Pisidiya

¹³ Atə Pol tu do anahan ataya, ta ján à kwalalan inde à Pafos, ta zla à Perge pə daliyugo sə Pamfiliya. Yuhana sə ngaman Markus re ata nà, a mbəsak atan, a ma way anahan à Urəsəlima. ¹⁴ Tinen ite tə slabak à Perge wa, ta zla à wulen su doh sə Antakiya sə Pisidiya. Pə luvon sa man uda nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tə njahay à man ata awan. ¹⁵ Pə dəba sə jinge Deftere sə Tawrita tə Deftere su do maja'am a Mbərom ahay wa nà, do sə lavan nga anà doh sə wazay ahay ta jan anà atə Pol nà: «Mərək ahay, hinahibay 'am a kwanay inde sə varan məgala anà do ahay nə, kà naa jen.»

¹⁶ Pol a slabak, a cakaf alay aday do ahay tə pak sləmay, a jan atan, a wa: «Isəra'ila ahay pi zek tu do su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya awan, pəken uno sləmay aday!

¹⁷ «Mbərom ana Isəra'ila ahay sə həran nga ata nà, kə walak anan bije a mənuko ahay. Kə həkək anan Isəra'ila ahay à alay a tinen à Misra ata awan, aday a təmay atan à Misra wa tə məgala anahan məduwen awan. ¹⁸ Kə səmak anan à anjahay a tinen à kibe ava kwa kuro fudo. ¹⁹ Kə lizek anan bahay ahay cuwbe pə daliyugo sə Kanana wa, aday a varan anan kon ata anà do anahan ahay kutok. ²⁰ Way ata fok a təra nà, i ga ava səkat fudo tə kwa kuro đara (450). Pə dəba wa kutok, Mbərom kə varak atan ahay bahay nga ahay hus ahay alay ana do maja'am a Mbərom Samiyel.

²¹ «Pə dəba anahan a wa asa tə cəce bahay pə Mbərom wa, a varan atan Sol wan ana Kis, do sə zahav ana Benyamin. Kə njahak bahay a ava kwa kuro fudo.

²² Mbərom a lar a wa Sol nà, a đaf uda Dawuda, a ga bahay. Mbərom a ja pə Dawuda, a wa: "Na ca pə Dawuda wan ana Yisa nà, kə zlak uno à nga, i ga way su zlo à nga ahay fok re."

²³ «Pə slala ana Dawuda ata kutok, Mbərom a varan anà Isəra'ila ahay do sa tam do kawa anahan sə zlapay anan kwakwa ata awan. Dōwan ata nà, winen Yesu.

²⁴ À alay a Yesu kə dazlak anan anà mer su way fan bay

ata nà, Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay kə wazak anan anà Isəra'ila ahay fok tə mbəda 'am pə Mbərom, tə mbədahan ləen anà ines ahay, tə ga baptisma. ²⁵ Yuhana ata i sa ndav anan mer su way anahan kutok nà, a jan anà do ahay, a wa: "A ga pikwen nà, nen wayaw? Nen do a kwanay sa taa ba ata bay. Dōwan a inde i nay ahay à dəba uno wa mba. Dōwan ata dukwen, na slak kwa sə pəsakan anan liber sə təkarak anahan bay."»

²⁶ Pol a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Mərək uno ahay, zahav ana Ibərahima pi zek tu do su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya, Mbərom a slənay ahay ləbara sə đakay anan, a tam nuko nə kəkəmay ata nà, anà mənuko awan. ²⁷ Do sə Urəsəlima tə maced a tinen ahay ta taa jinge 'am ana do maja'am a Mbərom ahay nə pac pac pə luvon sa man uda awan. Əna tə sənak Yesu a nə winen do sa tam do bay. Aday dukwen, à alay a tinen sa gan sariya anà Yesu ata nà, ta gak kawa ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja ataya awan. ²⁸ Kwa abay à ga nə ta tak anan à nga pə ines a təde sa vad anan apan ata bay dəp nà, ta jan anà Pilatu nà, à vad anan. ²⁹ Ta ndav anan sa gan kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ataya fok nà, tə dazay anan pə dədom wa, tə đəfak anan ayak à jəvay inde. ³⁰ Əna Mbərom a pəđəkey anan à wulen su do ma mac aya wa. ³¹ Luvon ahay bayak awan, winen apan i kan zek anà do anahan a sa taa bar pi zek ataya awan. A dazlan ahay à Galile wa hus ahay à Urəsəlima. Tinen do sə side anan à wulen sə Isəra'ila ahay inde kutok.

³² «Manay nà, ma nak ikwen anan ahay nə tə ləbara mugom ata awan, kawa sa ja nà, way a Mbərom sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ataya nà, ³³ kə gak uko anan anà mənuko, wan a tinen ahay, ta sə slabakay anan ahay Yesu a məkə wa. A təra kawa ana Jabura 2 sa ja, a wa:

"Iken nə wan uno.

Biten nə tərək bəbay anak. †"

³⁴ «Mbərom a slabakay anan à məkə wa aday i mac sə wuslay ite sabay. Bina ba kə jak, a wa:

"Tə didek a nà, ni varak ikwen way uno cəncan a sə zlapan anan anà Dawuda ataya awan. ††"

³⁵ «Asa, kawa ana Deftere sa ja à man hinen, a wa:

"Ki mbəsak anan do anak cəncan a à wuslay à məkə inde bay. ††"

³⁶ «A ja 'am ata nə pə Dawuda bay, bina Dawuda kə gak anan mer su way ana Mbərom à wulen ana do anahan ahay nà, kə məkək, ta lak anan pə cakay ana bije anahan ahay, kə wuslak. ³⁷ Əna dōwan a Mbərom sə slabakay anan à məkə wa ata nà, kə wuslak itəbay.

³⁸ «Mərək uno ahay, sənen anan tə didek a nà, mə đakək ikwen anan 'am sə pəse ines nà, anga Yesu. Bina Tawrita ana Musa kə mbək apan sə təra kwanay do didek aya pa 'am a Mbərom bay. ³⁹ Əna kuwaya kə đəfak nga pə Yesu cəna, kə tərək do didek a pa 'am a Mbərom kutok. ⁴⁰ Aya əna, gen anan nga i zek lele, bi-

† Ca pə Jabuura 2.7. †† Ca pə Esaaya 55.3. ‡ Ca pə Jabuura 16.10.

na way ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja a anan ata â saa njad kwanay bay, bina a wa:

⁴¹ «Cen apan, kwanay do sə kədəy anan Mbərom ahay!

Mbərom a ja nà, â gak ikwen masuwayan, aday kî zlen saa lize!

Anga à alay a kwanay tē sifa aya mba ata nà, kwa â ga nē dōwan a inde ba kē dakak ikwen anan dēp nà, ni kēta kwanay tē cəved si mer su way a aday kwanay saa ngam sa daf apan nga bay ata awan. †»

⁴² À alay a atē Pol tē Barnabas ti zla way a tinen ù doh sē wazay ana Yahuda ahay wa ata nà, do ahay ta wa, tã may ahay pē luvon sa man uda awan asa, anga aday tē pərahan anan azar sē dakan atan anan 'am ata awan. ⁴³ Do ahay ta ta 'am nà, Yahuda azar aya tu do sē pərahan azar anà pəra a tinen ahay bayak a ta zla pē kərtek a tatē Pol tē Barnabas. Tinen ite tē varan atan mēgala ta sa jan atan nē tē tavay à sumor a Mbərom inde.

⁴⁴ Luvon sa man uda a sla cəna, ta ma ù doh sē wazay asa, zek mēduwen su do a fok a nay à wulen su doh wa sē sləne 'am a Mbərom. ⁴⁵ Aya əna, bahay sē Yahuda ahay tē canan anà man su do ata nà, ta ga sərak pē atē Pol tē Barnabas. Anga nan, pa 'am anahan sa ja fok cəna, tē vədān uway, tē gənahān. ⁴⁶ Əna, atē Pol tē Barnabas ta jan atan 'am mənĵəna zlawan, ta wa: «Təktek mi lah sa jak ikwen 'am a Mbərom anà kwanay Yahuda ahay aday. Əna kak a nak ikwen bay aday kē bayiken nē ki njiden sifa sa ndav bay ata bay nà, mi mbəsak kwanay, mi i jan anan 'am ata anà do su kon azar aya awan. ⁴⁷ Bahay a manay a jan umo nē matanan, a wa:

«Nē dēfak iken jiyjay sē dəvan anà do su kon ahay fok.

Ki tēra do sē dakan anan cəved sa tam anà do sē daliyugo ahay kwa aha fok. ††»

⁴⁸ Do su kon a azar ataya tē sləne 'am ataya cəna, tē taslay anan mivēl, tē hēran nga anà Mbərom lele anga 'am anahan. Do a mē walay aya saa njad sifa sa ndav bay ataya fok, tinen tē dēfak nga pē Yesu. ⁴⁹ Ləbara ana Bahay Yesu a ta 'am kwa aha pē daliyugo ata awan. ⁵⁰ Aya əna, bahay sē Yahuda ahay tē buwtay anan mivēl su do mēduwen aya à wulen su doh ata inde, pi zek tē uwar zlile aya sē hēran nga anà Mbərom aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan. Tē dazlan sa ga anan alay tē atē Pol tē Barnabas, tē rəzlay atan ahay ù kon a tinen wa. ⁵¹ Matanan kutok, atē Pol tē Barnabas tē bəzlam anan morbodok sē yugo pē saray a tinen ahay wa. Ta zla way a tinen à wulen su doh sē Ikoniya. ⁵² Njavar a Yesu ahay à Antakiya sē Pisiidiya ite tē taslak mivēl bayak a, tinen ma rah Apasay Cəncan aya fok.

Atē Pol tē Barnabas tē wazay à Ikoniya

14 À wulen su doh sē Ikoniya, atē Pol tē Barnabas ta zla ù doh sē wazay ana Yahuda ahay, tē wazay kawa ana tinen sē kukwa ata re. Yahuda ahay pi zek tu

† Ca pə Habakuk 1.5. †† Ca pə Esaaya 49.6.

do su kon azar aya bayak a tē dēfak nga pē Yesu anga wazo a tinen ata awan. ² Əna Yahuda azar aya ite ta ngam sa daf apan nga a itəbay. Tē buwtay anan mivēl su do su kon azar ataya aday tã nan ide anà do sa daf nga pē Yesu ataya awan. ³ Atē Pol tē Barnabas tē njahak à man ata nē mənĵək bay, tē dakay anan 'am a Bahay Yesu nē mənĵəna zlawan. Winen a dükwen kē varak atan mēgala sa ga way masuwayan aya sē dakay anan nē way a tinen sē dakay anan pē sumor a Mbərom sa gan anà do ahay nà, didek awan. ⁴ Do sē wulen su doh ahay fok tē gəzlak zek day ahay cew anga 'am a tinen ataya awan: Do a əngal ta zla ta day su do maslan ahay, azar aya ite ta zla ta day sē Yahuda ahay.

⁵ Matanan kutok, do su kon azar aya pi zek tē Yahuda ahay tē mēced a tinen aya fok, tē pəlay wurwer sa ga atan alay tu do maslan ahay ta sa tar atan tu kon. ⁶ Do maslan ahay tē sləne cəna, ta haw way a tinen ù kon sē Likoniya, ta zla à wulen su doh sē Listəra aday à Derbe, aday ta man ataya fok. ⁷ À man ataya dükwen tē pərahak anan azar sē wazay anan ləbara mugom awan.

Atē Pol tē Barnabas tē wazay à Listəra

⁸ À wulen su doh sē Listəra ata awan, dōwan a inde saray anahan ahay cew maya ma mac aya awan. Winen vədān a kwa sē wahay anahan, kula kē zlak tē saray anahan ahay itəbay. ⁹ Winen nà, winen apan i sləne wazo ana Pol. Pol a zəzor anan, a canan anà adaf nga anahan ata nà, i mbar anan. ¹⁰ Anga nan, a jan tē mēgalak a, a wa: «Slabak, tavay!» Dōwan ata a slabak hərom, a dazlan sa zla tē saray anahan ahay kutok.

¹¹ Do ahay tē canan anà way ana Pol a sa ga ata nà, tē dazlan sa zlah ta 'am a tinen Likoniya ahay, ta wa: «Mbərom ahay tē tərak kawa do zənzen aya, aday ta nak àga mənuko!» ¹² Barnabas nà, ta wa winen nē Zewus, Pol dükwen ta wa winen nē Hermes, anga sa taa ja 'am nē winen. ¹³ Doh sē pəra a tinen anga Zewus ata nà, ma han a nē zad tē wulen su doh. Do sē gədan dūngo anà way anga Zewus ata, a gəbay ahay guson sa sla ahay, a pak patan daslam sē way mē vərəz aya, a nay anan pē məsudoh sē wulen su doh ata awan. Tinen pē kərtek a tē do ahay, a nan atan sē waslan way anà do maslan ahay. ¹⁴ Atē Pol tē Barnabas tē sləne sa jəka ti varan atan way matanan ata nà, tē ngəraw anan zana ahay pi zek wa, ta haw way a tinen à wulen sē do ahay inde, tē azlah awan, ta wa:

¹⁵ «Kwanay do ahay, ki gen matanan nà, angamaw? Manay dükwen do zənzen aya kawa kwanay. Ma nay ahay nē sē dakak ikwen anan nē ləbara mugom awan, aday kē mbəsiken sa ga pəra kəriya ataya, kē tēmihen Mbərom bahay sē sifa ata awan, winen do sē ndakay bagəbaga mburom, tē daliyugo, tē bəlay ahay, aday tē way a uda ataya tēke fok. ¹⁶ Kwakwa ata nà, kē mbəsakak anan do su kon azar aya tē pərahan azar anà way sē mivēl a tinen ahay. ¹⁷ Kwa matanan ata

‡ Pə Gərek ahay nà, Zewus winen bahay sē mbərom ahay, aday Hermes ite nà, do maslan a tinen pə cakay sē mbərom a tinen ahay.

dukwen, winen apan i ka zek ti mer su way anahan lele aya awan. Winen apan i gak uko iven. A nah anan way ahay tē alay awan. A varak uko way sa pa. A taslak uko anan mivel.»¹⁸ Ta 'am ataya dukwen, kà dak anan 'am anà atē Pol tē Barnabas sē gafan 'am anà man su dō a sē waslan atan way kawa tinen mbərom ahay ata hwiya.

¹⁹ Yahuda azar aya ta nay ahay nà, kwa à wulen su doh sē Antakiya sē Pisidiya wa tē wulen su doh sē Ikoniya wa. Tē pəkan 'am anà man su dō awan, aday ta tar anan Pol tu kon. Tē ngəza anan Pol à wulen su doh wa, a ga patan nē kē məcak coy.²⁰ Əna dō a Yesu ahay tē halay apan nga cəna, a slabak, a ma à wulen su doh asa. Ide a cəde sidew a nà, ta zla way a tinen tē Barnabas à Derbe.

Atē Pol tē Barnabas ta ma à Antakiya pə daliyugo sē Siriya asa

²¹ Atē Pol tē Barnabas tē wazay anan ləbara mugom a à Derbe, aday dō ahay bayak a tē təmahak sa daf nga pə Yesu. Pə dəba anahan a wa, ta ma a Listəra tē Ikoniya, tē Antakiya sē Pisidiya.²² Tē varan məgala anà dō a Yesu ahay à man ataya awan, anga aday tē pərahan azar sa daf nga pə Yesu tē mivel kərtek awan. Aday ta wa: «Di zla à bahay a Mbərom nē tē dəcə ahay bayak awan.»²³ À man ana dō a Yesu ahay sē halay nga ataya fok, tē dəfan atan məcəd sē egliz ahay. Ta ga sumaya, ta ga amboh, aday tē mbəsak atan à alay inde anà Bahay Yesu a tinen a sa daf apan nga ata awan.

²⁴ Tē takas pu kon sē Pisidiya wa nà, tē dəzle pə daliyugo sē Pamfiliya.²⁵ Tē wazay anan ləbara mugom a à wulen su doh sē Perge, aday ta zla way a tinen à wulen su doh sē Ataliya.²⁶ À Ataliya wa kutok, ta ján à kwalalan inde sa zla way a tinen à Antakiya pə daliyugo sē Siriya maza awan, man a dō ahay sē mbəsak atan à alay ana Mbərom inde, aday à gan atan sumor sa ga mer su way anahan ata awan. Mer su way ata dukwen, tē ndəvak anan kutok.

²⁷ Tē dəzle à Antakiya kutok nà, tē halan nga anà dō a Yesu ahay, tē dakan atan anan way a Mbərom sa ga tē tinen ataya fok. Ta jan atan nē Mbərom kē təbak anan cəved anà dō su kon azar aya aday tē daf nga pə Yesu.²⁸ Tē njahak à man ata pi zek tu dō a Yesu ahay kiya bayak awan.

Ahalay nga məduwen a à Urəsalima

15 Dō sē Yahudiya azar aya ta zla à Antakiya, tē dazlan sē dakan anan way anà mərak ahay, ta wa: «Kak kē gəden mədəndalas bay cəna, ki təmen bay! Si ki gəden mədəndalas kawa ana Tawrita a Musa sa ja aday.»² Atē Pol tē Barnabas ta kad apan bala bayak a tu dō ataya, tē tēre dadokdokwe. Anga nan ta ja à wulen a tinen aya inde nà: «Waluko dō ahay, atē Pol tē Barnabas pi zek tu dō azar aya, tē zla à Urəsalima saa cəce 'am ata pu dō maslan a Yesu ahay wa tē məcəd sē egliz ahay wa aday.»

³ Anga nan kutok, dō a Yesu ahay à man ata ataya ta slan atan à Urəsalima. Tinen apan ti zla tē daliyugo sē Finikiya tē Samariya nà, ta jan anà dō a Yesu ahay nē dō su kon azar aya dukwen tē dəfak nga pə Yesu. Ləbara ata a varan atan ataslay mivel.

⁴ Atē Pol tē Barnabas tē dəzle à Urəsalima nà, dō maslan ahay tē məcəd sē egliz ahay, pi zek tu dō a Yesu ahay fok tē təma atan. Tē təkəren atan way ana Mbərom sa ga tē tinen ataya fok.⁵ Əna dō a Yesu ahay aday tinen Farisa ahay ata tē slabak, ta wa: «Tədə, əna si dō su kon azar ataya tē ngam sa gad mədəndalas aday tē pərahan azar anà Tawrita a Musa re aday.»

⁶ Dō maslan ahay pi zek tē məcəd sē egliz ahay tē halay nga, tē wudəh anan 'am ata awan.⁷ Tē njahak pa 'am ata nē mənjoek bay, Piyer a slabak, a wa: «Mərak uno ahay, kē sənən zle lele, kwakwa nà, Mbərom kē walak nen à wulen a kwanay wa sē wazan anan ləbara anahan mugom a anà dō su kon azar aya, anga aday tē sləne anan, tē daf apan nga.⁸ Matanan, Mbərom, dō sa san mivel sē dō ahay fok ata, a dəkay anan nē kē təmahak anan dō su kon azar ataya ta sē varan atan Apasay anahan Cəncan a, kawa anahan a sē varak uko anan anà mənuko ata re.⁹ Mbərom nà, kē gəzlak mənuko pi zek wa itəbay. Kē pəsek atan anan ines a tinen ahay anga tē dəfak apan nga.¹⁰ A nak ikwen sa ca mazan pə Mbərom wa ta sē tavakan atan way ma ba kawa wita nē angamaw? Dowan inde kē mbak apan sē dəfan apan anà Tawrita ata kulibay. Kwa mənuko, kwa bije a mənuko ahay, dā mbak ahay apan sē dəfan apan bay re.¹¹ A'ay! Kawa ana Bahay a mənuko Yesu sa gak uko sumor aday sa tam ata nà, tinen dukwen ti tam nē anga sumor anahan ata re.»

¹² Pə dəba anahan a wa, man su dō fok a njahay tətətemme sē sləne way ana atē Barnabas tē Pol sa jan atan ata awan. Tē sləne way ana Mbərom sa ga masuwayan aya tu dō maslan ataya à wulen su dō su kon azar aya ata awan.

¹³ Ta ndav anan sē təkər 'am ata cəna, Yakuba a slabak ite, a wa: «Mərak uno ahay, pəken sləmay lele.

¹⁴ Həna Simon Piyer a jak uko nē Mbərom kē dazlak anan sa gan nga anà dō sē daliyugo ahay ta sē walay dō ahay à wulen a tinen wa sē tēra anan dō anahan aya awan.¹⁵ Dō maja'am a Mbərom ahay tē vinde kawa winen ata awan, ta wa:

¹⁶ "Mbərom Fetek a wa:

Pə dəba wa ni may ahay, ni han anan doh ana bahay Dawuda ma mbazl ata awan.

Kwa kē tərak rəgay coy dəp nà, ni ndakay anan asa.

¹⁷ Matanan, dō azar aya fok, dō su kon azar aya nen sē walay atan sē tēra dō uno ahay ataya fok, ti pəlay nen. †

¹⁸ Həna anan nà, 'am uno awan, nen Mbərom Fetek dō sa kay anan way ata kwakwa."»

¹⁹ Yakuba a ja asa, a wa: «Pi nen nà, dē vawan nga anà dō su kon azar aya sē mbəda 'am pə Mbərom ataya bay.²⁰ Suwan sē vinden atan ayak nà, tē pa way mənjadak aya mē varan a anà pəra ahay ata bay, tē

† Ca pə Amos 9.11-12.

ján uho bay, tâ rac sluwed sə way mə ngərew angərew ataya bay, tâ sləba mez bay re. ^{†21} Anga Tawrita a Musa nà, do ahay tinen apan ti wazay anan kwa həna kabay à wulen su doh ahay fok, hus ahay həna bidaw? Tinen apan ti jinge anan ù doh sə wazay ahay pə luvon sa man uda fok re.»

Ta slan dərewel anà do a Yesu ahay aday tinen do su kon azar aya ata kutok

²² Pə dəba anahan a wa, do maslan ahay tə məced sə egliz ahay tu do a Yesu ahay fok, ta ban 'am sə walay do ahay à wulen a tinen wa sa slan atan à Antakiya pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tə gəba Yudas inde, tə ngaman Barsabas re, tinen tə Silas, tinen do tə mazlab aya à wulen su do ana Yesu ahay inde. ²³ Ta slan atan tə dərewel à alay inde. Dərewel ata a ja nà:

«Manay do maslan ahay, tə məced sə egliz ahay, mərak a kwanay ahay, ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay mə təra do a Yesu aya à wulen su do su kon azar aya aday mə njahay aya à Antakiya tə Siriya tə Silikiya ataya awan.

²⁴ «Mə slənek do a manay ahay inde ta zlak ayak àga kwanay, tə vawak ikwen nga ta 'am a tinen ahay bayak awan. Əna, manay sə slənak atan ayak bay. ²⁵ Anga nan, mə halay nga, mə walay do ahay, mi slənak atan ayak àga kwanay kutok. Ti zlak ayak tatə Barnabas tə Pol, car a manay ahay. ²⁶ Tinen nà, tə zukwa lize anan sifa a tinen anga sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ²⁷ Anga nan, mə slənak ikwen ayak atə Yudas tə Silas, ti jak ikwen nə way a manay sə vindek ikwen ayak həna ataya kərtek awan.

²⁸ «Kà zlak anan à nga anà Apasay Cəncan a aday anà manay a re, mē zəgahak ikwen anan apan awan maza bay, si 'am a həna anaya awan: ²⁹ Kê rəcen sluwed sə way mə waslan a anà pəra ahay bay, kê sləben mez bay, kê rəcen sluwed sə way mə ngərew a angərew bay, kê jənen uho bay re. Kə mbəsiken way ataya nə, ki gen way lele aya awan.

«Njihen zay!»

³⁰ Ta slan anan do ataya, ta zla à Antakiya kutok. Tə dəzle à man ata cəna, tə halan nga anà do a Yesu ahay, tə varan atan anan dərewel a sə manan kutok. ³¹ Tə jinge anan dərewel ata cəna, a varan atan ataslay mivəl bayan a, anga kə varak atan məgala bayak a re. ³² Atə Yudas tə Silas ta jan atan 'am sa man atan zek ahay bayak a, tə varak atan məgala lele, bina tinen do maja'am a Mbərom ahay.

³³ Tə njahay à man ata zərat lele nà, do a Yesu ahay tə lagay atan, aday ta jan atan nə tē dəzle tə zay. Ta ma à man ana do sə slənay atan ataya awan. [³⁴ Əna Silas ite nà, a njahay à man ata awan.]

³⁵ Aya əna, atə Pol tə Barnabas ite, tə njahay à Antakiya. Tinen pə kərtek a tu do a Yesu azar aya tə dakan atan anan aday tə wazan atan anan 'am a Bahay a mənuko Yesu.

Atə Pol tə Barnabas tə gəzla nga

³⁶ A njahay pə dəba wa mənjoek nà, Pol a jan anà Barnabas, a wa: «Muko saa cay pə mərak a mənuko sə dakan atan anan ahay 'am ana Bahay a mənuko Yesu ataya awan, tə njahay həna kəkəməw.» ³⁷ 'Am ata a zlan à nga anà Barnabas, aday a nan tē japay tə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ³⁸ Əna Pol ite nà, a nan sə japay tə Markus sabay, anga winen kə mbəsakak atan à Pamfiliya, kə ndəvak anan mer su way a tinen sa ga ata bay. ³⁹ 'Am ata kà zlak atan pi zek sabay, tə gəzla nga. Barnabas a gəba Markus, ta zla à Kiprus tə kwalalan. ⁴⁰ Pol ite a gəba Silas, ta zla way a tinen. Mərak ahay ta ga amboh anga tinen aday Bahay Mbərom à pərahan azar sa gan atan sumor anahan. ⁴¹ Pol a zla tə daliyugo sə Siriya tə Silikiya, a varan məgala anà do a Yesu ahay à man ataya awan.

Pol a gəba anan Timote à japay tə tinen

16 Atə Pol ta zla à wulen su doh sə Derbe, aday tə dəzle à Listəra kutok. Njavar a Yesu a inde à man ata tə ngaman Timote. May anahan a dukwen do a Yesu a re, winen Yahuda ahay, aday bəbay anahan ite nə Gərek ahay. ² Mərak ahay fok a Listəra tə Ikoniya tə həran nga anà Timote cəvedabay. ³ A nan anà Pol sə gəba anan à alay. Anga nan, a gəba anan, aday a gədan mədəndalas. A ga matanan nà, anga Yahuda ahay à man ata tē təma anan, bina do sa man ataya fok ta san zle, bəbay ana Timote nə Gərek ahay. ⁴ A man aya aday ta zlak ata cəna, ta jan way ana do maslan ahay pi zek tə məced sə egliz ahay à Urəsalima sa jan anà do ahay ataya awan, ta wa tē pərahan azar anà way ataya nə lele. ⁵ Anga nan kutok, do a Yesu ahay tə njadak məgala, abaslay a tinen a ma nga sə zəga pa 'am pa 'am.

Cəen a zuban anà Pol

⁶ Apasay Cəncan a a gafan 'am anà atə Pol tu do anahan ahay sə dəkay anan 'am a Mbərom pə daliyugo sə Aziya. Anga nan, ta zla tə daliyugo sə Firigiya tə Galatiya. ⁷ Tə dəzle pə magaga sə daliyugo sə Misiya nà, ta gan may sa zla tə daliyugo sə Bitiniya, əna Apasay a Yesu kə mbəsakak atan cəved a bay. ⁸ Anga nan, ta zla tə daliyugo sə Misiya, tə dazay à wulen su doh sə Təruwas.

⁹ Sə luvon ata kutok, cəen a zuban anà Pol, a canan anà do sə Makedoniya a inde mə tavay awan, a jan: «Kem, hayak à Makedoniya ite, kê naa man umo zek.»

¹⁰ Pə dəba ana cəen sə zuban ata wa nà, mə lavay zek sa zla pə daliyugo sə Makedoniya ata kutok, anga mə sənək, Mbərom kə ngamak umo saa dakan anan ləbara anahan mugom a anà do sa man ataya awan.

Lidiya a təma sa daf nga pə Yesu à Filipi

¹¹ Ma ján à kwalalan inde à Təruwas, ma zla anan à Somotoras. Sidew a dukwen, ma zla à Niyapolis. ¹² A man ata wa kutok, ma zla à Filipi, wulen su doh a à day

† Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 18.6-18, 17.10-16.

sə daliyugo sə Makedoniya mama'am a inde, man sə njahay sə Ruma ahay. Mə njahak à man ata dukwen, luvon ahay bayak a mənječek. ¹³ Pə luvon sa man uda awan, ma zla à wulen su doh wa, ma zla pa 'am zlin-der, anga a ga pumo nà, Yahuda ahay ti ga amboh nə à man ataya awan. Mə njahay, ma kad bala pi zek tə uwar ahay mə halay nga aya à man ata awan.

¹⁴ À wulen a tinen wa nà, uwar a inde tə ngaman Lidiya, a nay à wulen su doh sə Tiyatira wa. A sukom anan way tə zana dəzdaz aya awan. Winen nà, a taa həran nga anà Mbərom. Winen apan i pak sləmay pə wazo a Pol, aday Bahay a mənuko a təban anan mivəl anahan, a təma 'am ana Pol sa ja ata awan. ¹⁵ Winen tu do su doh anahan ahay fok ta ga baptisma. Aday a jan umo: «Kak ki cen upo kawa nə dəfak nga pə Bahay a mənuko tə didem a nà, hayak ikwen ahay, nijihen àga nen awan.» A gan umo bəlaray sa zla àga winen nə matanan.

Ta ban anan atə Pol tə Silas à dangay

¹⁶ Pə luvon a inde, manay apan mi zla à man sa ga amboh, mə zlangay tə bile a inde dəna awan. Apasay lelibay a à winen inde. Anga nan, a mba apan sa san way saa təra pa 'am ataya awan. Do sə lavan nga anà dəna ata ataya tə njadak anan dala ti mer su way anahan ata nə bayak awan.

¹⁷ Dəna ata winen apan i pərahan umo azar tə azlah a, a wa: «Do a anaya nà, tinen do si mer su way ana Mbərom sə bagəbaga mburom ahay! Ti jak ikwen cəved aday Mbərom i tam kwanay ata awan.» ¹⁸ Winen apan i ja matanan luvon bayak awan.

Coy a cəban anà Pol, a mbəda 'am pə dəna ata, a jan anà apasay lelibay ata, a wa: «Tə sləmay ana Yesu Almasihu, hayak à dəna a anan wa!» Cəna, apasay ata a zləray à winen wa.

¹⁹ Do sə lavan nga anà dəna ata ataya ta ca apan nə ti njad wa dala sabay nà, ta ban anan atə Pol tə Silas, tə ngəza atan tə wulen su doh ata à man sə sariya.

²⁰ Ta zla atan pa 'am su do sa ga sariya ahay, ta wa: «Do anaya nə tinen Yahuda ahay, tinen apan ti slabak anan 'am ahay à wulen su doh a manay. ²¹ Tinen apan ti dəkay anan way sa zla pi zek tə pəra a manay ahay bay ataya awan. Mənuko nə Ruma ahay, dī mba apan sə pərahan azar anà pəra a tinen ahay bay!»

²² Man su do a a halay nga sə japay pə atə Pol tə Silas. Do sa ga sariya ataya ta jan anà suje ahay tē culok patan wa zana, aday tē ndabay atan. ²³ Tə ndabay atan bayak a lele nà, ta zla atan à dangay. Ta jan anà do sa ba patan ata nà: «Ba atan nə lele.» ²⁴ A sləne matanan cəna, a zla atan ù doh sə dangay à mamasl ata awan, a ban atan à səsile inde.

²⁵ Man luvon a ga nà, atə Pol tə Silas ta ma nga sa ga amboh ta sa ga ara sə həran nga anà Mbərom. Do sə dangay azar ataya tinen apan ti sləne re. ²⁶ Cəna, daliyugo a bal, aday a bal anan doh sə dangay ata re. Məsudoh ahay tə təba zek, calalaw su do a mə jaway ataya fok tə pəsak, tə guce à məndak.

²⁷ Do sa ba pə do ahay ù doh sə dangay ata a pədek. A canan anà məsudoh ahay mə təba aya ata cəna, a ga apan nə do sə dangay ahay tə hawak. Anga nan, a ndahay maslalam anahan, abay i vad anan nga anahan. ²⁸ Əna Pol a təba 'am, a jan ayak, a wa: «Kā gan awan ì zek anak bay! Manay fok, manay inde.»

²⁹ Do sa ba pu doh sə dangay ata a cəce uko, a haw ù doh, winen apan i jəjar, a slahay pa 'am ana atə Pol tə Silas. ³⁰ Coy, a mbəsakay atan ahay uho. A cəce patan wa, a wa: «Kem, ni ga ma aday nà tam anaw?»

³¹ Ta jan kutok: «Kak kə dəfak nga pə Bahay Yesu nà, ki tam, iken tu do su doh anak ahay fok.» ³² Natiya tə təkəren atan 'am ana Bahay Yesu, winen tu do su doh anahan ahay fok. ³³ Sə luvon ata kutok, dowan a sa ba doh sə dangay ata, a may atan uho, a banan atan anan mbələk a tinen ahay, aday kwayan'a ta gan atan baptisma tu do su doh anahan ahay nə fok. ³⁴ A zla anan atə Pol tə Silas àga winen, a varan atan way sa pa. Winen tu do su doh anahan ahay fok, tinen mə taslay mivəl aya awan, anga tə dəfak nga pə Mbərom.

³⁵ Ide a cəde cəna, do sa ga sariya ahay ta slan suje ahay saa jan anà do sa ba pə do ahay ù doh sə dangay nà, à mbəsak anan atə Pol tə Silas. ³⁶ Natiya, do sa ba pu doh sə dangay a jan anà Pol, a wa: «Do sa ga sariya ahay tə slənak do ta wa nē mbəsak kwanay. Ki mben apan sa zla way a kwanay kutok. Zlen tə zay.»

³⁷ Əna Pol a jan anà suje ataya, a wa: «Tə njadak pumo ines sə awan bay, aday tə ndabak manay pə ide sə do ahay fok. Manay dukwen do sə Ruma ahay re! Ta dəf manay à dangay. Həna nà, a nan atan sə mbəsak manay tə akar a daw? I ga zek kula bay! Si do sa ga sariya ataya tē nay sə mbəsak manay tə alay a tinen aya awan.»

³⁸ Suje ataya ta zla, ta jan anà do sa ga sariya ataya nə atə Pol tə Silas nà, do sə Ruma ahay. Tə sləne sa jəka tinen do sə Ruma ahay ata cəna, ta ma nga pə ajəjar. ³⁹ Anga nan, ta zla à man a tinen awan, tə cəce patan wa apəse zek. Aday tə mbəsakay atan ahay à dangay wa kutok, ta sa jan atan nə tē zla à wulen su doh a tinen ata wa. ⁴⁰ Atə Pol tə Silas ta nay à dangay wa lele nà, ta zla tə àga Lidiya asa. Tə halay nga tə mərak ahay à man ata awan, tə varan atan məgala. Ta zla way a tinen pa 'am kutok.

Atə Pol tə Silas ta zla à Tesaloniki

17 Atə Pol tə Silas tə mbəsak Filipi, ta zla tə wulen su doh sə Amfipolis tə Apoloniya, tə dəzle à Tesaloniki. Doh sə wazay ana Yahuda ahay inde à man ata awan. ² Pol a zla ù doh ata awan, kawa anahan a sa taa zla kwa aha ataya re. À luvon sa man uda aya maakan nə tinen apan ti mbəda alay pa 'am sə Deftere a Mbərom tu do ataya awan. ³ Winen apan i dakan atan anan nà, Deftere a Mbərom a ja nà, si təkək Almasihu i ga dəce, i mac, i slabakay à məkə wa aday. Pol a wa: «Yesu a nen sa jak ikwen 'am anahan a həna ata nà, winen nə Almasihu.» ⁴ Azar su do a tinen aya nə tə təmahak 'am a tinen ata awan, tə pərahan azar anà Pol tə Silas. Matana re, Gərek ahay bayak a sə də-

fan apan anà Mbərom ataya tə dəfak nga pə Yesu, tinen pə kərtek a tə uwar zliile aya awan, aday tinen mənjoek bay re.

⁵ Anga nan kutok, Yahuda ahay ta ga patan sarak. Tə halan nga anà do kəriya aya à lumo ahay wa, aday tē slabakan anan mível anà do ahay à wulen su doh inde tə abəbal awan a tinen ata awan. Yahuda ahay ta zla àga dōwan inde tə ngaman Yason, saa pəlay anan atə Pol tə Silas, aday ti zla atan uho pa 'am sə do ahay.

⁶ Əna ta ca apan nə tə njadak atan à man ata bay cəna, ta ban anan zek a Yason awan, pi zek tə mərak azar aya, ta zla atan pa 'am su do sə lavan nga anà wulen su doh ata awan. Ta zlah, ta wa: «Sə slabak anan 'am kwa aha pə daliyugo fok nə do a anaya awan. Həna, ta nak àga mənuko re. ⁷ Yason dukwen kə təmahak atan àga winen. Awan a bənan atan mbiyed ta 'am ana bahay sə Ruma bay re. Ta wa bahay sə dōwan a tinen a hinen inde tə ngaman Yesu.» ⁸ Ta 'am a tinen a matanan ataya kutok, tə jənan pə mível anà do ahay tu do sə lavan atan nga ataya təkə kutok. ⁹ Do sə lavay nga ataya ta gan bəlaray anà Yason tu do a Yesu azar ataya tē varan atan dala aday ti mbəsak atan uho tamak. †

Atə Pol tə Silas ta zla à Bereya

¹⁰ Luvon a ga cəna, do a Yesu ahay ta slan anan atə Pol tə Silas à Bereya. Tə dəzle à man ata ite nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay. ¹¹ Do sə Bereya ahay nà, tinen kawa do sə Tesaloniki ahay itəbay, tinen do səkəffe aya awan. Tə rəzlek anan à nga wa sə sləne ləbara a Yesu nə bayak awan. Pə ide sə cəde fok, tinen apan ti jangay Deftere a Mbərom aday sa san wa nà, 'am a Pol a sa ja ata nə didek aya daw. ¹² Do ahay bayak a à wulen a tinen ahay wa, tə dəfak nga pə Yesu. Uwar sə Gərek ahay zliile aya bayak a pi zek tə Gərek mungol aya bayak a ta dəf nga pə Yesu.

¹³ Əna Yahuda ahay à Tesaloniki tə sləne Pol winen apan i wazay 'am a Mbərom à Bereya nà, ta nay à Bereya a re, tə dazlan sə jugwar 'am pə do ahay wa kawa àga tinen ata re. ¹⁴ Cəna, mərak ahay tə lagay anan Pol pa 'am sə bəlay məduwen ata awan, əna atə Silas tə Timote nə tə njahay à Bereya hwiya. ¹⁵ Do a sə lagay anan Pol ataya tə lagay anan hus à Atena, aday ta sa ma à Bereya kutok. Pol a jan atan nà, tã jan anà atə Silas tə Timote nə tē njadak anan ayak bəse.

Pol a wazay à wulen su doh sə Atena

¹⁶ Pol winen apan i ba anan atə Silas tə Timote à Atena. A ca apan nà, wulen su doh ata fok ma rah a tə pəra ahay bayak a cara cara. A cəban. ¹⁷ Anga nan, ta kad bala pi zek tə Yahuda ahay aday tu do su kon aya azar a sə həran nga anà Mbərom ataya ù doh sə wazay a tinen. Matanan re, kwa à lumo ahay dukwen, winen apan i kad bala tə do ahay.

¹⁸ Do ahay inde sə pərahan azar anà atətak way ana Epikuri ahay tə Sitoyiki ahay, tə kadak bala pi zek tatə Pol ata re. Azar aya ta wa: «Do sə təbəlem a anan, a ja nə ma ite anaw?» Do maza aya ite ta wa: «Izəne a ja 'am sə pəra sə mədurlon ahay!» Ta ja matanan, anga Pol winen apan i dakay anan nə 'am a Yesu ta 'am sə aslabakay anahan à məkə wa. ¹⁹ Anga nan, tə zəba anan Pol aday ta zla anan pa 'am sə do ahay à man a sə ngaman Ariyopagos ata awan, ta wa: «A nan umo sə sləne atətak way anak a wiya ata awan. ²⁰ Azar sa 'am aya nə kula mə slənek bay. A nan umo sa san anan.» ²¹ Do sə Atena ahay pi zek tə mədurlon aya mə njahay a à man ata ataya fok, ta ga awan itəbay, si ta pak adəka nə sləmay pə way wiya aya awan, aday ti kad apan bala.

²² Natiya Pol a tavay pa 'am sə do ahay à Ariyopagos, a wa: «Kwanay Atena ahay! Na ca apan nà, kə rəzlen anan à nga wa sa ga pəra a kwanay ahay nə lele. ²³ Anga nen apan ni bar à wulen su doh a kwanay nà, nə canan à man sə pəra a kwanay ahay, aday na tan à nga anà man sə gədan dūngo anà way ahay dukwen, mə vinde apan natiya: “Anga mbərom a dōwan a san sləmay a bay ata awan.” Aka aday, dōwan a kə həren anan nga ata, kwa à ga nə kə sənən anan bay, nen ni dakak ikwen anan sləmay anahan a kutok.

²⁴ «Sə ndakay daliyugo pi zek tə way a uda ataya fok nə winen awan. Winen Bahay sə bagəbaga mburom tə daliyugo a təkə. A njahay ù doh su do zəzen a sa han tə alay ata bay. ²⁵ Mbərom kə gak anan may do ahay ta gan awan bay, anga sə varan sifa tə apasay a pi zek tə way azar aya anà kuwaya adəka nə winen. ²⁶ A ndakay do mama'am awan, aday tə winen kutok, a ndakay zahav sə do ahay fok. A varan atan tə njahay pə daliyugo a anan. Kwa həna kabay, kə dəfak atan magaga tə alay a sə njahay a tinen pə daliyugo a re. ²⁷ A ga matanan nà, anga aday do ahay tē pəlay anan, izəne ti njad anan ta sə tətam atətam. Əna Mbərom winen dəren tə mənuko bay. ²⁸ Anga 'am inde a wa:

“Sifa a mənuko, abal zek a mənuko, tə anjahay a mənuko dukwen,

ta nay ahay nə à winen a wa.”

«Kawa ana do sa ga ara a kwanay sa ja dukwen, a wa:

“Mənuko dukwen, gwaslay anahan ahay.”

²⁹ «Matanan, mənuko wan ana Mbərom ahay. Aday da sa bayak sa jəka Mbərom a ga minje tə mezeze sə do ahay sə ndakay way nə tə alay a tinen aya ata bay, tinen mə ndakay aya nə sə gura, sə dala, kabay su kon. ³⁰ Mbərom kə səmak anan anà do ahay sa ga way matanan à alay a ta san 'am anahan fan bay ata awan. Əna həna kə jak anan anà do ahay kwa aha fok tã yam pə ines a tinen ahay, tē mbəsak cəved a tinen a ləlibay ataya kutok. ³¹ Anga kə dəfak luvon a aday i gan sariya tə cəved a anà daliyugo fok ata awan. Kə walak anan dōwan a saa ga way ata coy. A kan anan anà do ahay ta sə slabakay anan ahay à məkə wa.»

³² Tə sləne 'am ana Pol sa ja 'am sə slabakay ahay à məkə wa ata cəna, do a azar a ta ma nga sə mbasay

† Abay dala ata nà, ti i man atan anan, əna kak ta gak ines hinen asa, dōwan i man atan anan sabay.

apan. Əna azar su do aya ite, ta wa: «A nan umo sə sləne 'am a anan pac hinen asa.»³³ Natiya Pol a mbəsak atan, a zla way anahan.³⁴ Aday cəkəbay do azar aya dukwen tə dəfak apan nga, tə pərahak anan azar. Ə wulen su do ataya nə, dowan a inde tə ngaman Dyonisiyus, do sə Ariyopagos, tə uwar a sə ngaman Damaris ata, aday tu do azar aya kutok re.

Pol a wazay a Korintu

18 Pə dəba wa cəna, Pol a slabak à Atena wa, a zla à Korintu.² A tan ayak à nga anà dowan a inde tə ngaman Akilas, winen Yahuda ahay, tə wahay anan à Pontus. Kə njahak bayak a bay ta nay ahay tə uwar anahan Pəriskila à Italiya wa, anga bahay sə Ruma sə ngaman Kəlawdiyus ata a rəzlay anan Yahuda ahay fok à Ruma wa. Pol a zla àga tinen,³ tə njahay pə kərtek awan, ta nga ambar sə ndakay doh ataya pə kərtek awan, anga mer su way a tinen a nə kərtek.⁴ Pə luvon sa man uda fok cəna, Pol a kad bala pi zek tə Yahuda ahay tə Gərek ahay ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, anga a nan nə tâ dəf nga pə Yesu.

⁵ Atə Silas tə Timote ta nay ahay kwa à Makedoniya wa, tə dəzle à man a Pol. Matanan, Pol a mbəsak sa nga ambar, anga sa ga wazo pac pac, ta sa jan anà Yahuda ahay tə didek a Almasihu nə, Yesu.⁶ Əna Yahu-da ahay tə təmahak anan anan 'am anahan ata bay, ta ma nga sə gənahan. Anga nan, Pol a bəzlam anan morbodok sə zana anahan, a jan atan tə angəraz a, a wa: «Ka sak a lizen nə, 'am a pa nga a kwanay kutok, bina 'am uno sabay. Həna nə, ni wazan anà do su kon azar aya awan.»

⁷ Matanan, a mbəsak atan səfek, a zla way anahan àga dowan a inde tə ngaman Titiyus Yustus. Dowan ata nə, a dəfan apan anà Mbərom. Doh anahan a dukwen, pə cakay su doh sə wazay ana Yahuda ahay.⁸ Kərispus, do sə lavan nga anà doh sə wazay a tinen ata, a dəf nga pə Bahay Yesu tu do su doh anahan aya təkə. Do sə wulen su doh sə Korintu ahay sə sləne 'am ana Pol ataya bayak a tə dəfak nga pə Yesu, aday ta gak baptisma re.

⁹ Pə luvon a inde, Pol ma njak ahan a, cəen a zuban. Bahay Yesu a jan nə: «Kə jəjar bay, dəkay anan 'am uno hwiya, kə tacay 'am bay.¹⁰ Nen inde tə iken. Dowan saa vəze apak sə lamak ibay. Anga do uno ahay inde à wulen su doh a anan bayak awan.»¹¹ Pol a njahay à man ata ava daz tə kiya mbərka, i dakan anan 'am a Mbərom anà do ahay.

¹² Ə alay Galiyo winen guverner sə daliyugo sə Akaya ata nə, Yahuda ahay tə halay nga, ta ban anan Pol, ta zla anan pa 'am sə sariya.¹³ Ta wa: «Dowan a anan winen apan i njak anan do ahay aday tə həran nga anà Mbərom tə cəved a kawa ana Tawrita a mənuko sə dəkay anan ata sabay!»

¹⁴ Abay Pol mə lavay zek a sa ja 'am, əna Galiyo sə dowan ata a wa: «Yahuda ahay, abay ə ga nə ines sə laman anà ngomna kabay ines a hinen nə, ni təma 'am a kwanay,¹⁵ əna kak kə tərak avad uway pa 'am kəriya aya, pə sləmay ahay, aday pə Tawrita a kwanay cuku-

tok nə, gen anan sariya kawa Tawrita a kwanay a sa ja. Nen ni ga zahav sə sariya a anan bay.»¹⁶ Natiya ta razl atan à man sə sariya wa.¹⁷ Ta ban anan Sostenes, do sə lavan nga anà doh sə wazay a tinen, tə ndabay anan pa 'am sə do ahay à man sa ga sariya. Əna kə gak anan à nga wa anà Galiyo bay.

Pol a ma à Antakiya

¹⁸ Pə dəba anahan a wa, Pol a njahay à Korintu luvon bayak awan, aday a mbəsak anan mərak ahay kutok. A zla à kwalalan inde, winen tə Pəriskila tə Akilas, ta zla à Siriya. Əna a saa ján à kwalalan inde à Kenkeriya nə, a fađ anan nga pi zek wa, anga way anahan sə mbađay apan ata awan.

¹⁹ Tə dəzle à wulen su doh sə Efesus. Pol a mbəsak anan atə Pəriskila tə Akilas à man ata awan. A zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, ta kad bala sa 'am a Yesu pə kərtek awan.²⁰ Tə cəce ə njahay apan tə tinen mba, əna Pol a ngam bay.²¹ I sa zla way anahan nə, a jan atan, a wa: «Kə zlak anan à nga anà Mbərom nə, ni i may ahay àga kwanay.» A ján à kwalalan inde, a mbəsak Efesus kutok.

²² Pol a dəzle à Kaysariya nə, a zla sa jan ahay 'am anà do a Yesu ahay. Aday a zla way anahan à Antakiya kutok.²³ A njahay à man ata mənjoek nə, a zla way anahan asa. A bar pə daliyugo sə Galatiya tə Firigiya, a varan məgala anà do a Yesu ahay fok.

Apolos a wazay à Efesus tə Korintu

²⁴ Dowan a inde tə ngaman Apolos a nay à Efesus. Winen Yahuda sə Aleksandriya ahay. A san 'am zle, a san Deftere a Mbərom zle lele.²⁵ Kə tətakak cəved sə pərahan azar anà Bahay Yesu lele re, a wazay lele tə məgala si zek anahan a təkə, a dəkay anan 'am a Yesu tə cəved a lele. Əna a san nə baptisma ana Yuhana dəkdek coy.²⁶ Matanan kutok, a dazlan sa ja 'am mən-jəna sə jəjar ù doh sə wazay ana Yahuda ahay. Atə Pəriskila tə Akilas tə sləne anan 'am anahan ahay, aday tə gəba anan àga tinen, tə dakan anan apan cəved ana Bahay Yesu lele asa.

²⁷ Pə dəba anahan a wa, Apolos a gan may sa zla pə daliyugo sə Akaya. Do a Yesu ahay à Efesus tə varan məgala sa zla, aday tə vinden dərəwel anà mərak a tinen ahay à man ataya awan, anga aday tə təma anan lele. A dəzle à man ata nə, a man zek anà do a Yesu ahay bayak a tə sumor a Mbərom sə varan ata awan.²⁸ A vad uway tə Yahuda ahay pa 'am sə do ahay, 'am aday Yahuda ahay tə sənək sə mbəđahan apan bay. A dakan atan anan à Deftere a Mbərom inde nə, tə didek a Almasihu nə Yesu.

Pol a wazay à Efesus

19 Ə alay a Apolos winen à Korintu nə, Pol a zla tə daliyugo sə Galatiya tə Faragiya, a dəzle à wulen su doh sə Efesus. Ə man ata kutok, a tan à nga anà do a Yesu ahay.² Pol a cəce patan wa, a wa: «Ə kwanay sa

daf nga pə Yesu ata nà, kə njiden Apasay Cəncan a daw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Kula mə slənek 'am sə Apasay Cəncan a bay jiga awan.»

³ Pol a jan atan asa, a wa: «Aday kə njiden baptisma wura kəla anaw?»

Ta wa: «Ma ga nə baptisma mbala ana Yuhana.»

⁴ Pol a wa: «Baptisma ana Yuhana nà, anga sə dakay anan kə yimak pə ines anak ahay cəna coy. Yuhana a jan anà Isəra'ila ahay tã daf nga pə dōwan a saa nay ahay pə dəba anahan wa ata awan, kawa sa ja nà, Yesu.»

⁵ Tə sləne matanan cəna, tə tēma sa ga baptisma tə sləmay ana Bahay Yesu kutok. ⁶ Pə dəba anahan a wa nà, Pol a dəfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a nay patan. Tə dazlan sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan. Aday ta man anan 'am a Mbərom anà do ahay kutok. ⁷ Abaslay su do sa ga baptisma ataya nə i ga kuro nga cew.

⁸ Kiya maakan nà, Pol a taa zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay à Efesus à man ata awan. Winen apan i jan atan 'am sə bahay a Mbərom mənjenja sə jəjar, anga a nan nə tã daf nga pə Yesu lele. ⁹ Əna do azar a nə ta ma nga sə kuray anan nga a tinen ahay, ta ngam sə tēma 'am anahan ata bay. Tinen gədek a ja 'am lelibay a pə cəved a Yesu pa 'am sə do ahay. Anga nan kutok, Pol a ra anan do sa daf nga pə Yesu ahay, ta zla way a tinen. Pə idə sə cəde fok, a zla sa kad bala tə do ahay à man sə jangay ana Tiranus. ¹⁰ A taa ga nə matanan, həna ava cew. Natiya kutok, do sə daliyugo sə Aziya ahay fok tə sləne 'am a Bahay Yesu, Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya awan.

Ləbara ana wan a Sikuwas ahay

¹¹ Matanan, Mbərom kà gak mer su way ma ga masuwayan aya nə bayak a tə alay ana Pol. ¹² Kwa zana kabay masuwar a tinen sə laman anan ayak anà zek a Pol ata nà, do ahay ta zlan anan ayak anà do sə dəvac a tinen ahay. Dōwan a dəvac ataya fok tə mbərak, aday dōwan a mēhərvov a gan atan ataya, apasay sə mēhərvov ahay dukwen ta nak à tinen wa re.

¹³ À alay ata dukwen, Yahuda azar aya inde tinen apan ti bar sa razl apasay sə setene ahay. Aday tə tək-er anan sa razl setene ahay tə sləmay a Bahay Yesu ite. Ta wa: «Ma jak tə sləmay ana Yesu a Pol sə wazay 'am anahan ata nà, hayak ahay à dōwan a anan wa!» ¹⁴ Sa ga awan ata nà, wan ana Sikuwas ahay cuwbe. Sikuwas aday nà, winen bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom.

¹⁵ Ta ja matanan ata cəna, apasay a lelibay ata a mbədahan atan ahay apan, a wa: «Na san Yesu zle, Pol dukwen na san 'am anahan a zle re, əna kwanay nə maya anaw?» ¹⁶ Dōwan a apasay lelibay a à winen inde ata, a kad patan tə mēgala, a mbasay patan, a ga patan mbəlak, a ngəraw patan wa zana a tinen ahay à mēndak. Ta nay ù doh anahan wa, ta haw way a tinen.

¹⁷ Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya mə njahay aya à Efesus ata fok tə sləne 'am ata nà, mbac a

slahan atan, aday do ahay ta ma nga sə varan zlangar anà sləmay ana Bahay Yesu. ¹⁸ Do ahay bayak a à wulen su do a Yesu ahay ta nay, tə dakay anan way a tinen sa ga lelibay aya pa 'am sə do ahay fok. ¹⁹ Do sa taa ga maram ataya ta ray anan derewel sə maram a tinen ataya fok uho, ta vak anan pa 'am sə do ahay. Tə baslay anan dala sə masa sə derewel ataya fok nà, a ga dala sə *dinar*[†] mbulo kwa kuro dara (50,000).

²⁰ Matanan, 'am a Bahay Yesu a ta 'am tə mēgala awan tēday.

Do ahay tə vəze pə Pol à Efesus

²¹ Pə dəba sə way ata wa nà, a nan à Pol sa zla à Urəsalima tə cəved sə Makedoniya tə Akaya. A wa: «Na zlak à Urəsalima nà, təktek ni zla à Ruma re.» ²² A slan do si mer su way anahan ahay cew à Makedoniya, atə Timote tə Erastus. Aday winen a njahay pə daliyugo sə Aziya hamak.

²³ À alay ata ite, 'am mēduwen a a slabak à wulen su doh sə Efesus, anga cəved sə pərahan azar anà 'am ana Bahay Yesu. ²⁴ Dōwan a inde à man ata tə ngaman Demetriyus, winen do sə tēvad. A ndakay doh sə pəra a tinen a inde tə ngaman Artemis tə dala. Mer su way anahan ata a gan dədcəffa anà do anahan a sa ga mer su way pi zek ataya awan. ²⁵ A ngaman anà do si mer su way anahan ahay pə kərtek a tu do sə tēvad ahay fok. A jan atan, a wa: «Kwanay do ahay, kə sənən zle, mer su way a mənuko a anan ata a mak uko zek.

²⁶ Kwanay a dukwen, kə cinen anan, kə slənen way ana dōwan a sə ngaman Pol ata sa ga. A wa pəra sə do ahay sə ndakay tə alay ataya fok nə tə tərak mbərom ahay tə didek a bay. Do ahay à Efesus a anan bayak awan tə tēmahak 'am anahan ata, aday pi zek mēduwen sə daliyugo sə Aziya dukwen, do ahay tə tēmahak 'am anahan ata re. ²⁷ Kak matanan hwiya cəna, do ahay ti i kədey anan mer su way a mənuko a anan. Matanan cəna coy bay re. Do ahay ti mbəsak sə varan zlangar anà doh ana Artemis, mbərom a mənuko mēduwen awan. Aday Artemis, mbərom ana do sə Aziya ahay fok tə do ahay pə daliyugo fok sə həran nga ata, i lize anan mazlab anahan!»

²⁸ Do ahay tə sləne wan sa 'am ata cəna, ta ga mivəl, tə dazlan sa zlah awan, ta wa: «Artemis sə Efesus ahay nà, mēduwen awan!» ²⁹ 'Am ata a ta 'am sənəh à wulen su doh inde, a slabakan anan mivəl anà do ahay fok. Ta ban anan do ana Pol ahay cew, atə Gayus tə Aris-tarkus, tinen Makedoniya ahay. Ta zla atan à man sa taa gəsle a tinen sə kukwa awan. ³⁰ Pol dukwen abay a nan sa zla à man a tinen ata re, əna do a Yesu ahay tə gafan 'am. ³¹ Məced sə daliyugo sə Aziya ahay, car ana Pol ahay, tinen dukwen ta slan do saa jan nà, à sa zla à man sə gəsle ata bay.

³² À alay ata nà, mawrasan a zlan à mivəl inde anà man su do fok. Kuwaya a zlah nə 'am anahan cara, anga alay a van anà do ahay a nà, ta san 'am a sə halan atan apan nga ata bay. ³³ Yahuda ahay tə gəba anan do a tinen inde tə ngaman Aleksandire pa 'am sə do

† *DINARKərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.*

ahay. Do azar aya tē dakan way a sē tēra ata, aday ā jan anā do ahay. Aleksandire a cakaf alay à mburom aday do ahay tā pak slēmāy, i jan atan anan 'am awan. ³⁴ Aya əna, man su do a san anan sa jēka winen Yahuda ahay ata nā, a zēga anan apan sē bēbal awan adēka. I ga way sē ler cew tinen pa 'am kērtēk a: «Artemis sē Efesus ahay nā, mēduwen awan!»

³⁵ Coy kutok, sākēreter sē wulen su doh ata a mba apan sē mbacay anan 'am ata awan, a wa: «Kwanay Efesus ahay! Kuwaya fok a san zle, wulen su doh a mēnuko Efesus nā, i ba anan doh ana Artemis, mbērom mēduwen ata awan, aday i ba anan pēra sa ga anan minje tē winen a sē slahay ahay à mburom wa ata re. ³⁶ Dowan a saa mba apan sē mēman anan way ataya nē ibay. Anga nan, guko ngatay aday, sēnen way a kwanay a saa ga ata awan. ³⁷ Dowan a kwanay sē bēnay à man a anan ataya dukwen, tē kērak awan ù doh cēncan a wa bay, tē gēnahak anan anā mbērom a mēnuko bay re. ³⁸ Kak Demetriyus tu do anahan ahay a nan atan sa zlah pē dōwan a nā, suwan tā zla anan 'am a à man sē sariya tē alay awan. Ti tan ayak à nga anā bahay aya à man ata awan. ³⁹ Bina, kak a nak ikwen way maza cēna, haluko anan nga anā bahay ahay aday ti gāk ikwen anan sariya awan. ⁴⁰ Bina, way a sē tēra biten ata nā, izēne, Ruma ahay ti ja nā, dē vēzek pē ngomna. Ata i var puko cēved sē mungok adēka, anga dī i mba apan sē dakan anan à ngomna way a sē halak uko apan nga kawa hēna anan ata bay.» ⁴¹ A ndav anan sa jan atan anan 'am ata cēna, a wa do ahay tā ta 'am.

Pol a zla à Makedoniya tē Akaya

20 'Am ata a mbacay nga lele nā, Pol a halan nga anā do a Yesu ahay. A man atan anan mivēl ù doh, aday a mbēsak atan, a zla way anahan pē daliyugo sē Makedoniya. ² A bar pē daliyugo ata sa man anan mivēl ù doh ta 'am ahay cara cara anā do ahay. A dēzle pē daliyugo sē Akaya kutok, ³ a njahay kiya maakan à man ata awan. Winen apan i lavay zek abay sa zla pē daliyugo sē Siriya, əna a slēne nā, Yahuda ahay ta gan may sa vad anan. Anga nan, a ma way anahan tē daliyugo sē Makedoniya. ⁴ Sa zla tatē Pol nā, Sopater wan ana Pirus, winen Bereya ahay, Aristarkus tē Sekundus, tinen Tesaloniki ahay, tatē Gayus do sē Derbe ahay, tatē Timote, tatē Tikikus tē Torofimus, tinen do sē Aziya ahay. ⁵ Tinen nā, tē lahan umo pa 'am, ta saa ba manay à Tēruwas. ⁶ Manay nā, ma zla à Filipi wa pē dēba sē azar uko sē Pasēka ata wa, saa ján à kwalalan inde. A ga luvon dāra nā, ma njad atan à Tēruwas a kutok. Mē njahay à man ata lumō pam.

Pol a zla à Tēruwas

⁷ Pac sē sime suko a nā, mē halay nga sa pa way sa pa cēncan awan, aday Pol winen apan i jan 'am anā do ahay. Kē njahak apan nē hus à man luvon, anga sidew a nā, a nan sa zla way anahan. ⁸ ù doh a manay sē halay uda nga ata nā, lalam ahay uda nē bayak awan.

⁹ Wan a inde njavar a tē ngaman Ewtike, mē njahay a à mufēlok su doh ata awan. Pol winen apan i tētakan anan way anā do ahay hwiya, aday Ewtike sē maka a ya nga, a dangwaz, a slahay ahay à mēndak kwa ahay à sewene ata wa. Tē gēba anan nā, winen ma mac awan. ¹⁰ Pol a dazay ahay, a cakaf anan, a ban anan pi zek anahan hēmbok, a wa: «Kē jilen awan bay, winen tē sifa awan!» ¹¹ Aday a ján, a ma ù doh a mē cērazl ata re, a gēzla anan pen aday ta pa kutok. Ta kad bala pi zek hus ana pac sē slēray ahay. Pol a zla way anahan kutok. ¹² Wan a njavar ata nā, do ahay tē lagay anan agay, winen tē sifa a zay. Way ata kē taslak atan anan mivēl bayak awan.

Pol a zla à Miletus

¹³ Pē dēba anahan a wa nā, ma zla way a manay. Ma ján à kwalalan inde sa zla à Asos. Əna Pol a jan umo nē mē lah, anga a nan sa zla nē tē cēved sē dēdala. ¹⁴ A bēnak ayak manay à Asos nā, mē gēba anan tē manay à kwalalan inde, ma zla jiya à Mitilen. ¹⁵ Mē slabak à man ata wa tē kwalalan sidew awan, mē dēzle bēse tē Kiyos. A njahay luvon kērtēk nā, mē dēzle à Samos. A njahay luvon kērtēk asa cēna, mē dēzle à Miletus kutok. ¹⁶ A nan anā Pol sē tavay à Efesus bay, anga a nan sē njahay bayak a pē daliyugo sē Aziya sabay. A zla tē guzlgozl a anga a nan sē dēzle à Urēsaliima aday ti sa ga azar uko sē Pentekosta, kak i ga zek nā, na.

Pol a jan 'am anā Efesus ahay

¹⁷ À Miletus wa, Pol a slēnay ahay do ahay saa ngaman ayak anā mēced sē egliz ahay à Efesus wa. ¹⁸ Tē dēzley ahay pē cakay ana Pol cēna, a jan atan 'am, a wa: «Kē sēnen zle, nē njahay tē kwanay à alay a nen àga kwanay ata nē kēkēmaw, kwa anuno sa nay ahay pē daliyugo sē Aziya a anan. ¹⁹ Na gan mer su way anā Bahay a mēnuko nā, nen mē nahay nga awan, tē ide sē ayam awan, aday à dēce ahay inde, anga Yahuda ahay tē pēlak su go sēdēk. ²⁰ Kē sēnen zle, à wazo uno ahay inde fok, nē dērek pikwen wa awan bay. Kak way sa mak ikwen zek inde nā, na jak ikwen anan coy. Nē tētākak ikwen anan way ahay pa 'am sē do ahay, aday à gulom su doh a kwanay ahay re. ²¹ Nē dākak anan anan lēbara a Yesu anā Yahuda ahay, anā do su kon azar aya tinen Yahuda ahay itēbay ataya re. Na jan anā do ahay fok, yimen pē ines a kwanay, mbēdihēn 'am pē Mbērom, aday dēfen nga pē Bahay Yesu.

²² «Hēna nen apan ni zla way uno à Urēsaliima. Su go bēlaray sa zla à man ata nē Apasay Cēncan awan. Na san way a saa tēro à Urēsaliima ata bay. ²³ Way inde kērtēk na san cēna, kwa ni zla aha fok dukwen, Apasay Cēncan a u jo nā, dēce ahay inde ti to nga, aday ni pa dangay re. ²⁴ Əna, kwa ā ga nē nē mēcak, kwa ā ga nē nen tē sifa awan, pi nen a nē way kērtēk awan. Kak nē ndēvak anan mer su way a Bahay Yesu sē vuro anan ata nā, coy. Mer su way ana Bahay Yesu a sē ngumo apan ata nā, sē dākay anan lēbara sē sumor a Mbērom sa gan anā do ahay ata awan.

²⁵ «Sänen anan, nē bērak à wulen a kwanay, nē dakak anan lēbara sē bahay a Mbērom, əna hēna ki i cinen uno kula sabay. ²⁶ Anga nan kutok, ni jak ikwen hēna biten tē mēgala si zek uno a tēke nā: Na gak anan way nen sa mba apan ata anga aday kē njiden sifa sa ndav bay ata awan. Kak dōwan inde kē dēfak nga pē Yesu bay nā, wita 'am uno sabay. ²⁷ Abay na jak ikwen anan way a Mbērom sa gan may nā jak ikwen anan ata nē fok, nē dērek pikwen wa awan bay. ²⁸ Gen anan nga i zek ahay lele, aday gen anan nga anā do a Yesu ahay Apasay Cəncan a sē varak ikwen sa gan nga ataya awan re. Tēren dō sa gan nga anā do a Yesu ahay fok, dō anahan a sa tam atan ti mez anahan ataya awan. ²⁹ Anga na san zle, na sak a zla way uno nā, dō sē sādək ahay inde, ti nay à wulen a kwanay saa bənan mbiyed anā do a Yesu ahay. ³⁰ Aday, kwa à mamasl a kwanay ahay inde dukwen, dō ahay inde ti ra zek sē mbēda anan dīdek a Mbērom aday dō a Yesu ahay tē pərahan atan azar. ³¹ Anga nan, ben, gen anan nga anā zek ahay lele. Aday sänen apan, ava maakan nā, luvon tē ipec, nen apan ni dakak ikwen anan way nē, mənəna sa man uda awan. Na mak ikwen zek tē ide sē ayam awan.

³² «Ni mbəsakan kwanay à alay inde hēna anā Mbērom aday anā sumor sa 'am anahan. 'Am ata dukwen, mēgala anahan inde sa har kwanay, aday sa mak ikwen zek sē njahay à man anahan sē lavan anan zek anā dō anahan ahay fok ata awan. ³³ Na gak anan may anā dala kabay gura kabay zana pē dōwan wa bay. ³⁴ Kwanay a kē sänen zle coy re, na gak mer su way aday ma saa njad way sa pa, nen tu dō uno ahay fok. ³⁵ Pac pac, na taa dakak ikwen anan nā, lele sa ga mer su way matanan aday sa man zek anā dō ma va alay i zek aya hwiya. Aday dukwen, bayiken pē way ana Bahay Yesu sa ja, a wa: «Ataslay mível ana dō sa var way a zalay ataslay mível ana dō sē tēma way» ata awan.»

³⁶ Pol a ndav anan 'am anahan sa ja nā, a dukwe gərmec, aday a ga amboh tu dō ataya fok. ³⁷ Natiya, tinen a fok ta ma nga pē ayam, ta sa ban anan Pol həmbok həmbok. ³⁸ Sē cəban atan jiya nā, anga a jan atan, a wa: «Ki i cinen uno kula sabay.» Tē lagay anan hus à man sē kwalalan anahan saa ján uda ata awan.

Pol a zla à Urəsalima

21 Mē mbəsak anan məcəd sē egliz sē Efesus ahay cəna, ma ján à kwalalan inde, ma zla way a manay à Kos. Sidew anahan a dukwen mē dēzle à Rodes, aday mē slabak à man ata wa sa zla à Patara. ² Ma tan à nga anā kwalalan a inde i zla ù kon sē Finikiya, ma ján uda, ma zla kutok. ³ Ma zla əngal nā, mē canan ayak anā Kiprus ta day sē alay gula. Ma ndav anan azla a manay pē daliyugo sē Siriya, à wulen su doh sē Tirus, anga ti i dazay anan way sē kwalalan ahay dukwen à man ata awan. ⁴ Mē pəlay anan dō a Yesu ahay à man ata wa, mē njahay pē kərtek a lumo kərtek. Ta jan anā Pol nā: «Kā zla à Urəsalima bay!» anga Apasay Cəncan a kē dakak atan anan.

⁵ Pē dēba sē lumo ata wa nā, ma man pa 'am anā abar a manay. Do ahay fok tē lagay manay hus ahay à wulen su doh wa, tinen pē kərtek a tē uwar a tinen ahay, tē gwaslay a tinen ahay fok. Mē dēzle pa 'am sē bəlay nā, mē dukwe gərmec sa ga amboh. ⁶ Pē dēba wa nā, mē gəzla nga. Tinen ta ma agay, manay ite, ma ján à kwalalan inde.

⁷ Azla a manay tē kwalalan a ndav nā, à manay sa zla à Tirus wa hus à Potolimayis. À man ata dukwen, mē njahay hway sa jan 'am anā mərak ahay. ⁸ Sidew a nā, ma man pa 'am anā azla a manay, aday ma saa dēzle à Kaysariya. Ma zla àga Filip, dō sē dakay anan lēbara mugom ata awan, mē njahay àga winen kutok. Filip ata nā, dō kərtek à wulen su dō a cuwbe tinen sē walay atan à Urəsalima wa ata awan. ⁹ Dəna a Filip ahay inde fudo, ta zlak à mbaz fan bay, tinen ta taa man anan 'am a Mbērom anā dō ahay. ¹⁰ Mē njahak à man ata nē luvon ahay bayak a, aday dō maja'am a Mbērom a inde tē ngaman Agabus, a nay ahay à Yahudiya wa, ¹¹ saa cak ayak pumo. A gēba way sē juwad zek ana Pol, a jaway anan alay anahan tē saray a tēke, a wa: «Apasay Cəncan a a ja nā: «À Urəsalima nē bahay sē Yahuda ahay ti jaway anan bahay nga sē way a anan nē kətanen. Ti varan anan à alay inde anā dō su kon azar aya Yahuda ahay bay ataya awan.»»

¹² Mē sləne matanan cəna, manay tē mərak sa man ata ataya fok, ma jan anā Pol nā: «Kem, kā zla à Urəsalima bay.»

¹³ A mbədahan umo apan nā: «Kē yimen nē maw? A nak ikwen sē slahay puno mível dāw? Nen mē lavay zek a sē jaway aday kwa sa mac à Urəsalima anga sləmay ana Bahay Yesu.»

¹⁴ Ma mbak apan sē kadən nga bay. Anga nan, mē mbəsak anan 'am ata awan. Ma ja, ma wa: «Bahay Yesu à lavay dala anahan a kawa sa gan may.»

¹⁵ Pē dēba sē nahay wa mənəjek cəna, mē lavay zek aday ma zla à Urəsalima a kutok. ¹⁶ Do a Yesu ahay sē wulen su doh sē Kaysariya azar ataya tē lagay manay à Urəsalima, àga dōwan a inde tē ngaman Mənason, winen Kiprus ahay. Winen dukwen dō ana Yesu a kwakwa. Mē nahay nē àga winen awan.

Azlangay ana atə Pol tē məcəd sē egliz sē Urəsalima ahay

¹⁷ Mē dēzle à Urəsalima cəna, mərak ahay tē tēma manay tē ataslay mível awan. ¹⁸ Sidew a nā, ma zla tatə Pol àga Yakuba. Məcəd sē egliz ahay fok mē halay nga aya àga winen. ¹⁹ Pol a jan atan 'am, aday a dakan atan anan way a Mbērom sa ga tē winen àga dō su kon azar aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya dəc dəc fok.

²⁰ Tē sləne cəna, tē həran anan nga anā Mbērom. Aday ta jan anā Pol, ta wa: «Mərak, kē canak anan anā way a sa ga à man a anan ata bidaw? À wulen sē Yahuda ahay, dō ahay dəbu dəbu bayak a tē dēfak nga pē Yesu, aday tinen a fok tē pərahan azar anā Tawrita lele. ²¹ Tē sləne nā, iken apan ki dakan anan way anā Yahu-

† Ca pə Mer su way ahay 6.1-6.

da mə njahay aya à wulen su do su kon a azar aya nə tē mbəsak sə pərahan azar anà Tawrita ana Musa. Aday ta wa, ka jan atan nà, tē gədan atan mədəndalas anà gwaslay ahay bay, tē pərahan azar anà atətak way sə Yahuda ahay sabay. ²² Guko nə kəkəməw? Bina, ti i sləne ka nak ahay. ²³ Way a mi jak həna ata nà, ga anan! Do ahay inde à man a anan fudo, tē zlapak anan anà Mbərom. ²⁴ Ti zla saa ndav anan ambaday a tinen a sə zlapan anà Mbərom ata nà, zlen pə kərtek awan, aday tərən cəncan aya pə kərtek awan. Hamay anan dala a tinen anga aday tē mba apan sa fad nga. Ka gak anan matanan acəkan nà, do ahay fok ti san, way a tinen a sə sləne apak ata fok, mungwalay, bina iken a dukwen, kə pərahan azar anà Tawrita a Musa a lele re. ²⁵ Əna anà do sa daf nga pə Yesu à wulen su do su kon azar ataya nà, mə slənak dərəwel sa jan atan ayak nà, tē saa rac sluwed sə pəra bay, tē saa sləba mez bay, tē saa rac sluwed su way mə ngərew angərew bay, tē saa ján uho bay re.»

²⁶ Anga nan kutok, Pol a ga kawa ana tinen sa jan ata awan. Sidew a cəna, ta zla tu do ataya awan anga sə təra cəncan aya pa 'am a Mbərom. A zla à doh sə mazlab a Mbərom, a jan anà do sə gədan dundo à way ahay luvon a aday ti təra do cəncan aya coy aday kuwaya i varan way à Mbərom re ata awan.

Ta ban anan Pol

²⁷ Luvon cuwbe a sə təra cəncan a pa 'am a Mbərom ataya tinen apan ti sa ndav bəse, Yahuda sə daliyugo sə Aziya ahay tē canan anà Pol à doh sə mazlab a Mbərom. Tə pəkan 'am anà do ahay fok aday tē ban anan. ²⁸ Ta zlah, ta wa: «İsəra'ila ahay, men umo zek! Dowan a anan nà, winen do sa bar kwa ta sə wura sa jan anà do ahay, İsəra'ila ahay, Tawrita a Musa, doh sə mazlab a Mbərom fok kə tərak awan kəriya ata awan. Aday həna dukwen, gədek a ray ahay Gərek ahay à doh sə mazlab a Mbərom, kə gak mənjadak pa man cəncan a həna anan.» ²⁹ Ta ja 'am ata nà, anga tē canak anan anà atə Pol tē Torofimus, Efesus ahay, winen à Urəsalima à man ata awan. A ga patan dukwen, Pol kə zlak anan à doh sə mazlab a Mbərom re.

³⁰ Təday 'am ata a ta 'am à wulen su doh ata fok, do ahay tē haway ahay à man ana Pol. Ta ban anan, tē ngəzahay anan à doh sə mazlab a Mbərom wa. Cəna, tē tacay anan məsudoh aya awan. ³¹ Abay a nan anà man su do a nə sa vad anan Pol à məkə, əna ba ləbara ata kə dəzlek anan à sləmay inde anà bahay nga sə suje sə Ruma ahay, ta jan, ta wa: «Wulen su doh sə Urəsalima fok, kə nəsek!» ³² Cəna, bəse bahay nga sə suje ata a ra suje ahay tē bahay a tinen ahay, ta haw à man ata awan. Do ahay tē canan anà suje ahay tē bahay nga a tinen a təkə cəna, tē mbəsak sa vad anan Pol.

³³ Bahay nga sə suje ata a hədek pə cakay ana Pol, a ban anan, a jan anà suje anahan ahay nə tē jaway anan tē calalaw ahay cew. Aday a cəce patan wa, a wa: «Winen wayaw? A ga maw?» ³⁴ Do ahay fok ta ja 'am aya nə so. Bahay nga sə suje ahay kə slənek 'am sə

awan inde lele dədaf bay, bina abəbal awan kə zlak. Anga nan, a wa tē zla anan Pol à doh sə suje ahay. ³⁵ Tə dəzley anan Pol pə bərkwitek su doh sə suje ahay lele nà, suje ahay tē gəba anan pa nga mburom cəkeke, anga do ahay tē vəzek kə zlak. ³⁶ Man su do ata fok a pərahan azar ta sa zlah, ta wa: «Vəden anan, vəden anan!»

Pol a vad uway pi zek wa

³⁷ Suje ahay ti saa dəzle anan Pol à doh a tinen bəse nà, a jan anà bahay nga a tinen, a wa: «Ni mba apan sa jak 'am kərtek tətə dāw?»

Bahay nga sə suje ata a cəce panan: «Ka san 'am sə Gərek zle dāw? ³⁸ İya! Na wa iken Misra ahay sə vəze ata ba, aday kə zlak anan do ahay tē way sə alay aya à kibe kwakwa, tinen mbulo fudo ata ba?»

³⁹ Pol a mbədahan apan, a wa: «Nen nə Yahuda ahay. Tə wahay nen à Tarsus, pə daliyugo sə Silikiya. Aday Tarsus nà, wulen su doh kəriya bay. Na gak amboh, vuro cəved sa jan 'am anà do ahay ite.»

⁴⁰ Bahay nga sə suje ahay a varan cəved sa ja 'am kutok. Pol a ján pə bərkwitek, a cakaf alay à mburom aday do ahay tē mbəsak 'am. Tə mbəsak sa ja 'am lele nà, a dazlan sa jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa:

22 «Kwanay məced ahay, kwanay mərak uno ahay! Slənen, ni jak ikwen nà, ines inde upo ibay.»

² Tə sləne winen apan i jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay nà, tē zəga anan apan sa pak sləmay səkəffe lele.

Pol a jan atan kutok, a wa: ³ «Nen nə Yahuda ahay, tē wahay nen à Tarsus pə daliyugo sə Silikiya. Əna na har dukwen à Urəsalima à man a anan. Sə tətuko anan way dukwen, Gamaliyel, kə dakak uno anan Tawrita ana bije a mənuko ahay nə lele. Nə pərahak anan azar anà Mbərom tē məgala si zek uno a təkə, kawa ana kwanay a sə pərahan azar həna biten ata re. ⁴ Na gak anan alay tu do sə pərahan azar anà cəved ana Yesu ahay nə mənjkək bay. Azar aya dukwen tē məcak anga nen. Nə bənak do mungol aya pi zek tē uwar aya, nə dərzlak atan à dangay. ⁵ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay pi zek tē məced sə Yahuda ahay fok ta san zle, na ja dukwen 'am didek aya awan. Tə vindek uno dərəwel à alay inde sa zlan anan ayak anà mərak a tinen ahay à Damas. Anga nan, na zla à man ata abay saa bənay anan ahay do a Yesu ahay, ni jaway atan, ni may atan à Urəsalima, aday do sə lavay nuko ahay ti gan atan sariya.

⁶ «Nen apan ni zla à Damas. Man ipec a ga nà, nen apan ni dəzle à man ata bəse. Cəna jiyjay sə awan a a nay ahay à mburom wa, u vo nga tew. ⁷ Nə slahay à məndak, nə sləne dundo a dowan a a ngumo: “Sol, Sol! Kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw?”

⁸ «Nə cəce panan wa: “İken nə wayaw, Bahay uno?”
«U jo, a wa: “Nen nə Yesu sə Nazaratu, dowan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.” ⁹ Do sə cakay uno ataya tē canak anan anà jiyjay sə way ata awan, əna tē slənek 'am a dowan ata bay.

¹⁰ «Nə cəce panan: “Nà ga nə maw, Bahay uno?”

«Bahay a u jo nà: “Slabak, zla à Damas, ti jak way a iken saa ga ata fok à man ata awan.”¹¹ Jijjay a sè maka mæduwen ata a ma nga sè hurof nen. Anga nan, do sè cakay uno ataya tæ bəno alay à Damas.

¹² «Dowan a inde à Damas tæ ngaman Ananiyas, a dæfan apan anà Mbərom tæ cæved awan. A pərahan azar anà Tawrita a mənuko lele. Anga nan, Yahuda ahay à Damas fok tæ dæfan apan cævedabay.¹³ A zlak ayak pə cakay uno, u jo: “Sol mərak uno, tæba ide!” Natiya kutok, ide uno ahay tæ tæba, nə canan ide zle kutok.¹⁴ Ananiyas u jo nà: “Mbərom a bije a mənuko ahay kə walak iken, anga aday kà san way anahan sa gan may, kə canan anà do anahan didek awan, kə sləne 'am anahan sa ja ata awan.¹⁵ Anga nan ki siden sa jan anà do ahay fok, way anak sè canan, tæ way anak sè sləne.¹⁶ Ka ba həna nə maw? Slabak, ga bap-tisma, ines anak ahay ti banay zek ta sè ngamay slə-may ana Bahay Yesu.”

¹⁷ «Na may à Urəsaliima bine siwaw nà, nen apan ni ga amboh ù doh sè mazlab a Mbərom, Mbərom u ko anan masuwayan sè way ì cœn sè zubay inde.¹⁸ U jo nà: “Bəse, slabak à Urəsaliima wa, bina do a anaya ti sləne 'am anak saa ga upo side ata bay.”

¹⁹ «Nə mbədahan apan: “Bahay, do a anaya ta san zle, tæ didek a na zlak ù doh sè wazay a tinen ahay saa bənay ahay wa do sa daf apak nga ahay, aday sè ndabay atan.²⁰ À alay a tinen sa vad Etiyen do sè side sləmay anak ata dukwen, nen inde. Kà zlak uno à nga sa vad anan re. Na bak pə zana ana dowan a sa vad anan ataya awan.”

²¹ «Bahay u jo: “Zla, anga ni slan iken dæren àga do su kon azar aya awan.”»

²² Man su do ataya ti pəkan sləmay, hus a dæzle pa 'am su do su kon azar ataya kutok. Əna tæ sləne cəna, ta zlah, ta wa: «Bənen anan, vaden anan, kə mbəsiken anan tæ sifa bay!»

Ta gan may sè ndabay anan Pol

²³ Tinen apan ti zlah, ti lar anan zana a tinen à mburom, ti ra yugo sè dæroz awan matanan.²⁴ Bahay nga sè suje ata a jan anà suje ahay tæ ma anan Pol ù doh, tæ ndabay anan, tæ cæce panan 'am, anga aday tæ san Yahuda ahay ta gan matanan nà, angamaw?

²⁵ Əna tæ jaway anan aday saa ndabay anan cəna, Pol a jan anà bahay sè suje a à man ata ata, a wa: «Cæved inde mæ varak ikwen a sè ndabay do sè Ruma ahay, aday winen ma ga sariya fan bay daw?»

²⁶ Bahay sè suje ata a sləne matanan cəna, a zla à man ana bahay nga sè suje ata, a jan, a wa: «A nak mæ ga həna nə maw? Dowan a anan nà, winen do sè Ruma ahay!»

²⁷ Bahay nga sè suje ata a zla pə cakay ana Pol, a cæce panan: «Jo! Iken do sè Ruma ahay daw?»

Pol a mbədahan apan, a wa: «Ayaw, nen do sè Ruma ahay.»

²⁸ Bahay nga sè suje ata a jan: «Nen naa tæra do sè Ruma ahay nà, nə gucek dala bayak awan.»

Pol a mbədahan apan, a wa: «Əna nen nà, do sè Ruma ahay kwa sè wahay nen.»

²⁹ Kwayan'a, suje a mæ lavay zek a sè ndabay anan aday à ja 'am ataya, tæ mbəsak anan. Bahay nga sè suje ata a sləne sa jəka Pol nə do sè Ruma ahay nà, a ma nga pə ajəjar, bina kə jawak anan tæ calalaw ahay re.

Pol a ja 'am pa 'am sè mæced sè Yahuda ahay

³⁰ Bahay nga sè suje ahay, a nan sa san anan tæ didek a nə Yahuda ahay ta zlah pə Pol nə angama aday anaw. Anga nan, sidew a nà, a pəsak anan calalaw ahay à alay a Pol wa. A wa bahay sè gædan dundo anà way ahay anga Mbərom, tæ mæced sè Yahuda ahay fok, tæ halay nga. A nay anan Pol uho, a tavay anan pa 'am sè do ahay.

23 Pol a zəzor anan do sè lavay nga ataya, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə dæfan apan anà Mbərom nə tæ cæved a hus ahay biten.»

² Ananiyas, bahay nga su do sè gædan dundo anà way ahay anga Mbərom a sləne 'am ata cəna, a jan anà dowan aya pə cakay ana Pol ata tæ dæcan pa 'am.

³ Coy, Pol a jan, a wa: «Tæ didek a Mbərom i dæcak ì iken a, iken do sè mbadəmbada a anan! Iken mæ njahay a sa ga sariya kawa ana Tawrita sa gan may, əna kə dæfak anan apan anà Tawrita sabay, kak ka wa tæ dæco nà, na!»

⁴ Do a pə cakay ana Pol ataya ta jan nà: «Iken apan ki gənahan anà bahay nga su do sè gædan dundo anà way ahay anga Mbərom ata nà, kəkəmwaw? Sə tavay anan nə Mbərom!»

⁵ Pol a mbədahan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay, na san sa jəka winen bahay nga su do sè gædan dundo anà way anga Mbərom bay. Bina Deftere a ja nà: “Kà ja 'am lelibay a pu do mæ tavay a pa 'am sè do ahay ata bay! †”»

⁶ Pol a san zle, à wulen a tinen inde nà, azar su do aya nə Saduki ahay, azar aya dukwen Farisa ahay. Anga nan a jan 'am anà mæced sè Yahuda ahay tæ mægalak a, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə Farisa ahay, aday wan sè Farisa ahay re. Ta zlah upo à man a anan nà, anga na san zle, Mbərom i slabakay anan ahay do ahay à mæke wa tæ sifa aya awan.»

⁷ A ja 'am ata cəna, Farisa ahay tæ Saduki ahay tæ dazlan anà avad uway sa 'am ata awan. Anga nan, tæ gæzla zek jəban cew.⁸ Anga Saduki ahay ta wa, dowan inde saa slabakay ahay à mæke wa ibay, maslay a Mbərom ahay ibay, apasay ahay dukwen ibay. Aday cəkəbay, Farisa ahay ta wa way ataya inde fok cite.

⁹ Abəbal awan a zəga, miter sè Tawrita aya azar a sa day sè Farisa ahay tæ slabak, tæ ngəraz, ta wa: «Mə njadak ines a dowan a anan kwa kərtek bay. Izəne tæ didek a maslay a Mbərom kabay apasay kà jak anan 'am. Waya sa san anaw!»

¹⁰ Mawuswes mæduwen a a slabak miza asa. Bahay nga sè suje ahay ata kə jəjarak anga tæ saa ngəraw anan Pol ì zek wa bay. Anga nan, a jan anà suje ana-

† Ca pə Gurtaaki 22.27.

han ahay tē gēba anan Pol à wulen sē dō ahay wa, ta ma anan ù doh sē suje ahay.

¹¹ Sē luvon ata awan, Bahay Yesu a kan zek anà Pol, a jan, a wa: «Kê jējar bay! Kē dākak anan slēmay uno à Urēsālīma à man a anan, aday ki i dākay anan à Ruma matanan re.»

Yahuda ahay ta gan may sa vad anan Pol

¹² Sidew a nà, Yahuda ahay tē halay nga sa ma anan 'am ì zek. Tē mbaday nà, ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. ¹³ Dō a sa ban 'am ataya ti zalay kwa kuro fudō. ¹⁴ Ta zla à man ana bahay sē gēdan dungo anà way ahay anga Mbērom pi zek tē maced sē Yahuda ahay, ta jan atan, ta wa: «Mē mbadak mi pa awan bay, si mi vad anan Pol aday. ¹⁵ Hēna nà, kwanay tē maced ahay, slēnen dō pē cakay ana bahay nga sē suje sē Ruma ahay, â nay anan ahay Pol pa 'am a kwanay. Jen anan nà, a nak ikwen sē slēne anan 'am anahan ataya lele asa. Ata manay mi vad anan winen mēnjēna sē dazley ahay pē cakay a kwanay a jiga awan.»

¹⁶ Əna wan ana mērak a Pol a inde a slēne ti vad anan Pol. A zla ù doh sē suje ahay, a tēkēren 'am ata anà Pol. ¹⁷ Pol a ngaman anà bahay sē suje ahay kērtēk, a jan nà: «Zla anan wan a anan à man ana bahay nga sē suje ahay aday. Way inde i jan.»

¹⁸ Suje ata a zla anan wan ata pē cakay ana bahay nga a tinen a kutok, a wa: «Pol dōwan a ma ban ata a ngumo, a wa nâ nay anan wan a anan pē cakay anak, anga a nan sa jak 'am inde.»

¹⁹ Bahay nga sē suje ahay ata a ban anan wan ata à alay a wa, a zla anan kēcah tinen a cuwcuwwe. A cēce panan: «Ka wa maw?»

²⁰ Wan ata a jan, a wa: «Yahuda ahay tē banak sē cēce panak, sidew nà, ki zla anan Pol pa 'am ana maced a tinen ahay, a nan atan sa pak slēmay pa 'am anahan lele asa. ²¹ Əna kê tēmahan atan anan bay, anga dō ahay inde tē zalay kwa kuro fudō, tē pēkak anan zek, ti ba anan. Fok a tinen a tē mbadak ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. Tē lavak anan zek sa ga matanan, ta ba hēna nà, 'am anak.»

²² Bahay nga sē suje ata a slēne matanan cēna, a jan anà wan ata, a wa: «Kâ saa jan anà dōwan ka nak su jo 'am a anan bay!» A mbēsakay anan kutok.

Bahay nga sē suje ahay a slan anan Pol à alay ana guverner inde

²³ Natiya, bahay nga sē suje ahay a ngaman anà bahay sē suje ahay cew, a jan atan, a wa: «Hilen anan nga anà suje ahay sēkat cew, aday dō sa ján pē pēles ahay kwa kuro cuwbe, dō sē pēlat ahay sēkat cew. Fok a tinen a tē lavay zek sa zla à Kaysariya sē luvon tē njamde dēsudō. ²⁴ Liven anan anan zek tē pēles ahay anà Pol, i ján apan. Kê dazlen anan tē zay à man ana guverner Felikus.» ²⁵ Aday a vinde derewel a anan:

²⁶ «Nen Kēlawdiyus Lisiyas, anà Felikus, guverner mēduwen awan. Iken inde zay bidaw?»

²⁷ «Dōwan a anan nà, Yahuda ahay ta ban anan, a nan atan sa vad anan. Nē slēne sa jēka winen dō sē Ruma ahay nà, ma zla manay tē suje ahay sē tēmay anan. ²⁸ U no sa san ta ban anan pa maw. Anga nan, na zla anan à man sē maced a tinen aya awan. ²⁹ Na tan à nga nà, kà gak way tēde sē tacay anan à dangay bay, mē zakay a asa, sa vad anan à mēke. Ta ban anan nē anga 'am sē pēra a tinen ahay vērre. ³⁰ Nē slēne sa jēka Yahuda ahay tē banak sē pēkan zek sa vad anan nà, kwayan'a nē slēnak anan ayak à man anak. Na jan anà dō a sa ban anan ataya nē tâ sa zlah apan à man anak.»

³¹ Suje ahay tē gēba anan Pol kawa ana bahay nga sē suje ahay sa jan atan ata awan. Sē luvon ata tē dazle anan à wulen su doh sē Antipatris. ³² Sidew a nà, suje ahay sa zla tē saray ata ta may agay, əna dō sē pēles ahay nē tē lagay anan Pol nà, dezl. ³³ Tē dazle à Kaysariya nà, tē varan derewel ata anà guverner, tē mbēsakan anan ayak Pol à alay inde. ³⁴ Guverner ata a jangay anan derewel ata awan. A cēce pē Pol wa, winen dō sē daliyugo wuraw. A tan à nga a nay à Silikiya wa nà, ³⁵ a jan, a wa: «À alay a dō sa zlah apak ataya ta nak nà, ni slēne 'am anak awan.» Aday a jan anà suje ahay nē tâ ba anan Pol ù doh sē bahay mbala Hiridus sa han ata awan.

Yahuda ahay ta zlah pē Pol

24 Pē dēba wa a ga luvon dāra nà, Ananiyas, bahay nga su dō sē gēdan dungo anà way anga Mbērom, a zla à Kaysariya. Ta zla tatē maced sē Yahuda azar aya, tatē Tertulus, dō sa san sariya sē Ruma ahay. Tē dazle pē cakay ana guverner Felikus kutok, ta zlah pē Pol.

² Tē ngaman anà Pol cēna, Tertulus a dazlan sa zlah apan pa 'am ana Felikus natiya: «Felikus, iken dō ma ba awan, ava bayak a mē njahay ù kon a anan zay nē anga iken. Kon a anan a ndakay nà, anga asan way anak awan! ³ Ma njad way ataya fok nà, anga iken. Mē ngērak anak.

⁴ «Na slak sē vēved 'am pa 'am anak bayak a bay, əna kem, nē cēce panak anga sērom anak, slēne anan 'am a anan mēnjōek aday. ⁵ Ma tan à nga anà dōwan a anan, winen dō lelibay awan. Winen apan i pēkan 'am anà Yahuda ahay sē vēze pē dō ahay pē daliyugo fok. Winen bahay nga su dō sē ngaman atan Nazratu ahay ata awan. ⁶ A dazlan sa ga mēnjadak pu doh sē mazlab a Mbērom, əna mē bēnak anan. [Abay ma ja nē mi gan sariya kawa ana Tawrita a manay awan, ⁷ əna bahay nga sē suje ahay Lisiyas kê ngēzōrak anan pumo wa sē mēgala. ⁸ A wa dō sa zlah apan ataya tâ nay pa 'am anak awan.] Kē cēcihek panan wa way ataya nà, iken a ki san way ataya fok nà, dīdek aya awan.»

⁹ Yahuda ahay fok, tē japay anan 'am a tinen tē dōwan ata, ta wa: «Way ana Tertulus sa ja ata nà, 'am dīdek aya awan.»

¹⁰ Guverner a sukwe alay pē Pol aday â ja 'am. Pol a wa: «Na san zle, ava bayak a iken dō sa gan sariya anà

do ahay pə daliyugo a anan. Anga nan, nə taslak mível sa vad uway pi zek wa, pa 'am anak awan. ¹¹ Kə zalak luvon kuro nga cew bay, na zlak à Urəsalima saa həran nga anà Mbərom. Kə wudihek anan 'am ata dukwen, ki tan à nga nə kətana awan. ¹² Dowan kà tak uno à nga ù doh sə mazlab a Mbərom, nen apan ni vad uway pa 'am tu do bay. Kwa ù doh sə wazay a manay ahay, kwa à wulen su doh təkede, dowan kà tak uno à nga nə slabakak anan avad uway tu do bay re. ¹³ Dowan inde à wulen a tinen saa tavay pa 'am a tinen a sa zlah upo ata dukwen, ibay. ¹⁴ Əna ni jak way inde həna: Nen apan ni dəfan apan anà Mbərom a bije a manay ahay. Nen apan ni pərahan azar anà cəved a Yesu, cəved a aday ta wa pəra hinen ata awan. Aday dukwen, nen nə dəfan apan anà way mə vinde à Deftere a Musa inde, pi zek tə Deftere ana do maja'am a Mbərom ahay a təkə fok. ¹⁵ Manay tu do a anaya dukwen ma wa, Mbərom i slabakay anan ahay do ahay à məkə wa, kwa do didek aya awan, kwa do lelibay aya awan. ¹⁶ Anga nan, nen apan ni rəzlen à nga sə njahay mənəna ines pa 'am a Mbərom aday pa 'am sə do ahay fok matanan.

¹⁷ «Nə bərak uho ava bayak awan. Pə dəba wa na ma tə dala a à alay inde à Urəsalima, sa man zek anà do uno ahay. Nə gəđak anan dundo anà way ahay anga Mbərom re. ¹⁸ Tu to à nga ù doh sə mazlab a Mbərom nà, na ndav anan sa ga way sə təra do cəncan a pa 'am a Mbərom ata awan. Nə halak anan nga anà do ahay bay, aday abəbal awan ibay re. ¹⁹ Əna Yahuda ahay sə daliyugo sə Aziya nə inde à man ata awan. Tinen dukwen, kak awan a inde sa zlah anan upo nà, tã nay ta ja anan pa 'am anak kwa! ²⁰ Kabay, do a anan ataya ta jak sədək uno sa ga à alay a nen pa 'am ana məced a manay aya ata bidaw? ²¹ À alay uno sə tavay pa 'am a tinen dukwen, na jak 'am maza bay, si 'am inde kərtek. Na wa: "Ki gen uno sariya biten, anga do ma mac aya ti slabakay à məkə wa nà, nə dəfak apan nga."»

²² Felikus a san 'am sə cəved a Yesu zle lele, a jan atan, a wa: «Lisiyas, bahay nga sə suje ahay kà nak nà, ni ndav anan sariya a kwanay awan.» A jan anà do ahay tã ta 'am kutok. ²³ A jan anà bahay sə suje a sa ba anan Pol ata dukwen, à ba anan lele, əna tã sa bənan mbiyed bay, do anahan ahay tã gan nga lele.

Pol a kadən bala anà atə Felikus tə Durusila

²⁴ Anahay pə dəba wa mənəjek nà, Felikus a may ahay tə uwar anahan Durusila, winen Yahuda ahay. A ngaman anà Pol, a sləne 'am anahan sə təkər ahay a đaf nga pə Almasihu Yesu nə kəkəməw ata awan. ²⁵ Pol a ja 'am pa 'am sə didek a Mbərom, sə alavan nga anà zek, sə sariya pə luvon sa ndav anan daliyugo ata awan. Əna Felikus a jəjar pi zek. A wa: «Coy kà slak! Zla way anak. Kà nak uno nà, ni i ngamak pac hinen asa.» ²⁶ A ga apan dukwen, izəne Pol i varan dala. Anga nan, a taa ngaman nə pac pac, sa kad bala tə winen. ²⁷ Pə dəba wa ava cew nà, Porkiyus Festus a bəmbad anan Felikus. Əna a nan à Felikus sə taslan anan mível

anà Yahuda ahay. Anga nan, a mbəsak anan Pol hwiya à dangay.

A nan anà Pol nà, bahay sə Ruma à saa gan sariya

25 Festus a dəzle à Kaysariya nà, a ga luvon maakan nə a slabak sa zla à Urəsalima. ² À man ata asa, bahay sə gəđan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tu do sə lavan nga anà Yahuda ahay, ta zlah pə Pol pə cakay anahan. Ta jan anà Festus: ³ «Kak kà zlak anak à nga nà, gəbay anan Pol à Urəsalima.» Anga a nan atan sa vad anan Pol pə cəved.

⁴ Festus a mbəđahan atan apan, a wa: «Pol winen à alay sə suje ahay inde à Kaysariya. Nen a dukwen ni ma à man ata bəse. ⁵ Lele a nà, do sə lavak ikwen nga ahay tē pəruho azar à Kaysariya, ti zlah apan, kak awan a inde sa zlah apan nà, na.»

⁶ Festus kə njahak a Urəsalima i ga luvon jəmaakan kabay luvon kuro, a ma way anahan à Kaysariya. Sidew a dukwen, a zla ù doh sa ga sariya, a wa ta nay anan ahay Pol. ⁷ Pol a dəzlek ayak cəna, Yahuda ahay sa nay ahay à Urəsalima wa ata, ta van nga tew. Ta zlah apan tē cəved ahay cara cara ma da 'am aya awan, əna tē njadək nga sa 'am sə tavay apan bay. ⁸ Pol a mbəda 'am pi zek wa, a wa: «Na gak anan ines kwa anà Tawrita sə Yahuda ahay bay, kwa anà doh sə mazlab a Mbərom bay, kwa anà bahay sə Ruma bay.»

⁹ A nan à Festus sə taslan anan mível anà Yahuda ahay. Anga nan, a cəce pə Pol wa: «Ki ngam sa zla à Urəsalima, ni saa gak sariya à man ata pə azlah a anan ataya đaw?»

¹⁰ Pol a wa: «Nen mə tavay a pa man sa ga sariya ana bahay sə Ruma. Ti go sariya tēde nà, à man a anan. Ka san zle, na gak anan ines anà Yahuda ahay bay. ¹¹ Kak abay na gak ines aday tēde sa vad apan nen ata dukwen, nə cəcihek tē mbəsakay ahay nen bay. Əna kak awan a inde tēde à 'am a tinen a sa zlah anan upo ataya ibay, dowan a inde i mba apan sə varan atan nen à alay inde nà, ibay. Na gak amboh, zla anan sariya uno à man ana bahay sə Ruma ite!»

¹² Festus tu do anahan ahay ta ma anan 'am i zek. Coy Festus a wa: «Kə cəcihek sa zla à man ana bahay sə Ruma ata nà, ki zla à man ana bahay sə Ruma a kutok!»

Pol winen pa 'am ana Agaripa

¹³ A ga luvon ahay mənəjek pə dəba anahan a wa nà, atə bahay Agaripa tə mərak anahan uwar a tē ngaman Bernike, ta nay ahay saa jan 'am anà Festus à Kaysariya. ¹⁴ Tə njahay à man ata mənəjek nà, Festus a təkəren 'am ana Pol anà bahay, a wa: «Dowan a inde à man a anan tē bənay ahay à bahay ana Felikus wa. ¹⁵ À alay a nen à Urəsalima nà, bahay sə gəđan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tē məced sə Yahuda ahay ta zlah apan, ta wa nã ban anan ta sa man anan mungok. ¹⁶ Əna na jan atan nà, pə sariya sə Ruma ahay nə dowan a ta zlah apan ata pi zek tu do anahan a sa zlah apan ataya, ti vad uway pi zek wa à man sa

ga sariya. I mbədahan apan anà nga anahan pə way a tinen sa zlah anan apan ataya awan. Kak matanan bay nà, ti varan anan dōwan a ta zlah apan ata anà suje ahay bay. ¹⁷ Tinen a fok tə dəzley à man a anan cəna, na gak munok bay jiga awan. Sidew a kwayan'a nə njahay pə sariya awan, na wa tē gəbay anan dōwan ata awan. ¹⁸ Do a sa zlah apan ataya tə slabakak sa ja 'am, əna ta jak awan a inde lelibay a kawa anuno sə bayak apan ata bay. ¹⁹ Na ca apan asanaw nà, sə slabak à wulen a tinen cəna, avad uway sa 'am pə pəra a tinen ahay, aday pə dōwan a inde tə ngaman Yesu, kə məcak əna Pol a wa winen tə sifa awan. ²⁰ Nen dukwen nə sənək sə wudeh anan ləbara ata lelibay. Anga nan na jan anà Pol nà: "Ki ngam sa zla à Urəsaliima dāw? Mi i gak sariya à man ata awan." ²¹ Əna Pol a cəce t̄a saa gan sariya nà, àga bahay sə Ruma. Anga nan, na wa t̄a ban anan lele hus pə luvon a ni saa slənan anan ayak anà bahay sə Ruma.»

²² Agaripa a mbədahan apan anà Festus, a wa: «Nen dukwen, u no sə sləne anan ləbara ana dōwan ata awan.»

Festus a wa: «Ki i sləne anan sidew.»

²³ Sidew a cəna, atə Agaripa tə Bernike ta nay tə mazlab sə bahay awan, do ahay tinen apan ti həran atan nga. Ta zla à man sə halay nga, tə bahay nga sə suje ahay pə kərtek awan, pi zek tu do sə wulen su doh a tinen lele aya fok re. Festus a wa tē gəbay anan Pol. ²⁴ Tə dəzley anan tə Pol cəna, Festus a jan anà bahay Agaripa, a wa: «Iken bahay Agaripa pə kərtek a tu do a mə japay aya à man a anan ataya fok, kə cinen anan anà dōwan a anan zle. Yahuda ahay fok kwa à Urəsaliima, kwa à man a anan, ta zlah apan pi nen. Tinen a fok ta wa nē mbəsak anan tə sifa bay. ²⁵ Əna na tak anan à nga anà awan a təde sa vad anan apan ata bay. Aday winen a a cəce dukwen nē slənan anan ayak anà bahay sə Ruma. Natiya kutok, na gak anan may t̄a saa gan sariya à man ata awan. ²⁶ Əna na san awan a ni vinden ayak anà bahay sə Ruma ata pə dōwan a anan bay re. Anga nan, na nay anan pa 'am a kwanay, mə zakay a adəka nà, pa 'am anak, iken bahay Agaripa, anga aday pə dəba sə bənan bitem anà 'am anahan a wa nə, ni san way a təde sə vinde apan ata kutok. ²⁷ Bina abayak nga uno kə ngəmak sə slənan ayak do anà bahay sə Ruma mənəna sə vinde anan way anahan a sa ga ata bay.»

26 Agaripa a jan anà Pol: «Cəved inde mə varak a sa ja 'am pi zek wa.»

Pol a cakaf alay à mburom, a ga 'am pi zek wa, a wa: ² «Suse bahay Agaripa, nə taslak mivel sa ja 'am uno biten pa 'am anak. Way ana Yahuda ahay sa zlah anan upo ataya fok, ni dākak anan. ³ Anga iken nà, ka san pəra sə Yahuda ahay zle, ka san way a tinen ahay sə bəbal anan awan ataya zle fok re. Anga nan, nə rəke panak nà, ban mivel sə sləne anan 'am uno nə fok.

⁴ «Yahuda ahay fok ta san anjahay uno zle. Kwa à alay a nen ù kon uno cəde a mba ata awan, ta san anjahay uno zle. Kwa à Urəsaliima dukwen, ta san anjahay uno zle re. ⁵ Ta san zle kwakwa, nə pərahan azar

nà, anà atətak way sə Farisa ahay, atətak way ma da 'am a cəvedabay ata awan. Kà nak atan dukwen, ti side anan re. ⁶ Həna, nen à sariya inde tə tinen dukwen nà, anga nə dəfan ide anà way a Mbərom sə zlapay anan anà bije a manay ahay ata awan. ⁷ Zahav a manay ahay kuro nga cew dukwen, tinen apan ti dəfan ide anà way ata awan. Bina tinen apan ti dəfan apan anà Mbərom, luvon tə ipec nà, anga na awan. Ba məduwen, Yahuda ahay ta zlah upo nà, nə dəfan apan nə anà 'am ata awan. ⁸ Kwanay Yahuda ahay, kə təmihen sa jəka Mbərom i mba apan sə slabakay anan do ma mac aya à məke wa bay nà, angamaw?

⁹ «Nen a ta nga uno dukwen, nə rəzlek anan à nga wa sa nes anan sləmay a Yesu sə Nazaratu ata awan. ¹⁰ Na ga mer su way ata nà, à Urəsaliima. Bahay sə gədan dongo anà way ahay tə varak uno cəved sə dərəzl anan do a Yesu ahay à dangay. Ta sak a gan atan sariya sa vad atan à məke dukwen, a taa zlo à nga re. ¹¹ Saray bayak awan, na zlak ù doh sə wazay ahay, nə bənək atan mbiyed cəvedabay. Na gak atan bəlaray sə təra anan sləmay a Yesu à məndak. Mivel kə zəbak nen tə mindel, hus na zlak à wulen su doh su kon ahay dəren dəren aya saa gay atan ahay alay à man ataya wa re.

¹² «Natiya, pə luvon a inde, nen apan ni zla à Damas. Sə vuro cəved a nà, bahay sə gədan dongo anà way ahay. ¹³ Ba məduwen, man ipec a ga nà, nə canan anà jiyjay sə awan a nay à mburom wa, a zalay jiyjay ana pac nə gam gam lele. A van umō nga tew, manay tu do uno sa zla jiga ataya awan. ¹⁴ Manay a fok mə slahay mbortoto à məndak. Aday nə sləne dongo a u jo ahay 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa: "Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw? Iken apan ki njahay pə kudəs anak anga sa ga vəram ti nen."

¹⁵ «Nə cəce, na wa: "Iken nə wayaw, bahay uno?"

«Bahay Yesu a mbəduho apan, a wa: "Nen Yesu, dōwan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan. ¹⁶ Əna slabak, tavay! Na kak zek nà, aday kē təra do si mer su way uno. Nə walak iken sa jan anà do ahay way nen sa kak anan ata, tə way nen saa dākak anan ata re. ¹⁷ Ni tam iken à alay sə Yahuda ahay wa, tə alay su do su kon azar aya ata wa fok re. Ni slan iken pə cakay a tinen, ¹⁸ anga aday kē təban atan anan ide, k̄a nay atan ì ide zənzen a wa, ì ide jiyjay a inde, k̄a tam atan à mēgala ana Fakalaw wa, k̄a zla atan à alay ana Mbərom inde. Natiya kutok, ti njad apəse 'am sə ines a tinen ahay, ti zla à man sə njahay ana Mbərom pə kərtek a tu do anahan sa daf nga pi nen a azar ataya awan."

¹⁹ «Anga nan kutok, bahay Agaripa, nə dəfan apan nà, anà way Mbərom su ko anan ahay kwa à mburom wa ata awan. ²⁰ Na lah sə wazay anan 'am ata nà, à Damas, à Urəsaliima, aday pə daliyugo sə Yahudiya fok. Pə dəba anahan a wa, nə pərahan azar sə wazan anà do su kon azar aya re. Nə wazan atan nà, tē mbəsak ines a tinen ahay, tē mbədə 'am pə Mbərom, t̄a ga mer su way a təde anga tē mbədahak anan ləen anà ines ata kutok. ²¹ Yahuda ahay ta ban nen ù doh sə

mazlab a Mbərom nà, anga nan. A nan atan sa vad nen à mæke sa ndaw. ²² Əna hus ahay həna biten, Mbərom kə mbəsakak nen bay, kà mak uno zek. Anga nan, nen mæ tavay a pa 'am sə do ahay fok anga sə dakay anan didek sa 'am anahan anà do lele aya pi zek tu do kəriya aya awan. Nə wazak awan maza bay, si way ana Musa tu do maja'am a Mbərom ahay sa ta ja apan ti təra ataya awan. ²³ Ta wa: Almasihu i sa lirew, i mac, aday i lah sə slabakay à mæke wa, i kay anan jiy-jay sə sifa anahan anà Yahuda ahay, aday anà do su kon azar aya ite re.»

²⁴ Pol winen apan i taker 'am ata matanan mba, Festus a jan tə məgalak a, a wa: «Pol, kə vawak nga! Asan way anak a kə zalak ata, kə tərak iken à məndak. Ka san awan sabay.»

²⁵ Pol a mbəđahan apan anà Festus, a wa: «Ba məduwen, nga a wuwo bay! Wita 'am tæde ni jak anan ataya, aday 'am didek aya re. ²⁶ Agaripa dukwen a san zle coy, awan a inde mi der aya uda panan wa ibay, anga tə təra aday nà, à mider aya inde bay. ²⁷ Iken bahay, kə dəfak nga pa 'am ana do maja'am a Mbərom ahay bidaw? Na san zle, kə dəfak patan nga.»

²⁸ Agaripa a jan anà Pol: «Bəse matanan ca, a nak sə təra nen do ana Almasihu a daw?»

²⁹ Pol a mbəđahan apan, a wa: «Kwa à ga nə bəse həna, kwa à ga nə bəse həna bay, nen apan ni gan amboh anà Mbərom nà, iken tu do sə sləne 'am a anan ataya fok nə kə tərən kawa nen a re, əna tə calalaw aya à alay inde bay.»

³⁰ Matanan, bahay tə guverner tatə Bernike fok tə slabak à man ata wa. ³¹ Tinen apan ti zla way a tinen ata nà, ta jan i zek ahay, ta wa: «Dowan a anan nà, kə gak way lelibay a tæde sa vad anan à mæke kabay sə tacay anan apan à dangay bay.»

³² Bahay Agaripa a jan anà Festus, a wa: «Ta wa abay dowan a anan à cəce tã sa gan sariya à Ruma bay nà, dı mbəsak anan.»

Ta slan anan Pol à Ruma

27 'Am a sa jəka mi zla pə daliyugo sə Italiya tə kwalalan ata a tavay nga nà, tə varan anan Pol tu do a azar a ma ban ataya à alay inde anà Yuliyus, winen bahay sə suje à wulen ana suje ana bahay sə Ruma ahay. ² Ma zla à kwalalan inde kutok. Kwalalan ata nà, a nay à wulen su doh sə Adaramitiya wa, man sa zla ta 'am sə bəlay pə daliyugo sə Aziya. Dowan a inde tə ngaman Aristarkus, winen do sə Tesaloniki ahay pə daliyugo sə Makedoniya, winen tə manay re.

³ Sidew a nà, mæ dæzle à Sidon. Yuliyus sə dowan ata nà, a gan sumor anà Pol ta sə varan cəved à zla à man ana car anahan ahay tã gan nga. ⁴ Mə slabakay ahay à man ata wa kutok, ma van nga anà Kiprus ta day sə alay puway, bina ta day sə alay gula nà, mad kə varak umo cəved bay. ⁵ Ma zla bəse tə daliyugo sə Silikiya tə Pamfiliya, mæ dæzle à wulen su doh sə ngaman Mira ata pə daliyugo sə Lisiya. ⁶ Bahay sə suje ahay a tan à nga anà kwalalan hinen nə, à man ata awan. Kwalalan

ata dukwen, a nay à Aleksandriya wa, aday i zla à Italiya. A daf uda manay kutok.

⁷ Luvon ahay əngal nà, ma zla anga anga tətibay. Kà dak umo 'am sə dæzle à Kənidus. Mad kə gafak umo 'am sa zla pa 'am. Anga nan, ma zla tə daliyugo sə Kereta, ta day sa mad ibay ata awan, ma zla ta day sə ngaman Salamoni ata awan. ⁸ Sa zla pa 'am kə dak umo 'am, əna mæ dæzle à man a sə ngaman Man sə Dazay Lele ata awan, winen dərən tə wulen su doh sə ngaman Lasaya ata bay.

⁹ Ma gak ayak munok pə cəved bayak awan. Azar uko sa ga sumaya ata dukwen, alay a kə ndəvak. Aday azla tə kwalalan dukwen, a da 'am cəvedabay, anga alay sə vəvara ahay kə slak. Anga nan, Pol a jan anà do sa bal kwalalan ataya, a wa: ¹⁰ «Kwanay do ahay, azla a mənuko a anan i i dak uko 'am. Way a mənuko ahay ti i lize tə kwalalan a tæke. I dahay pə way ahay cəna coy bay re, sifa a mənuko aya dukwen kə nak ti lize.»

¹¹ Əna bahay sə suje ahay tə tinen ata a təma dam nà, 'am ana bahay nga sə kwalalan ta 'am ana do sa bal kwalalan ata sa ja, bina 'am ana Pol cəna, a gan may bay. ¹² Mə zakay a dukwen, man a sə tavay uda ata nà, lele sə tavay uda tə alay sə vəvara a bay. Anga nan, zek mæduwen su do a dukwen a gan may sə slabak à man ata wa. Kak i ga zek cəna, ti i ba à Fenika. Fenika ata dukwen nà, man sə tavay sə kwalalan ahay pə daliyugo sə Kereta. A mbəda 'am pə bəlay si ta day sa pac sə slahay à doh.

Vəvara mæduwen a a slabak

¹³ Mad sə walay a dazlan sa bal mənjoek mənjoek cəna, a ga patan nə tə njadak way a sa zlan atan à nga ata awan. Tə pəsak anan njamde sə tavay anan kwalalan à 'am inde ata awan. Ta zla ta 'am sə bəlay sə Kereta ata gəlan'a. ¹⁴ Əna kə njahak bay jiga awan, vəvara a məgala sə ngaman Urakilon ata a nay à dara wa, a slabak pumo. ¹⁵ Kwayan'a a ban anan kwalalan gec, a mba apan sə tavan pa 'am bay. Anga nan, mæ mbəsak anan vəvara ata à dərəd anan adəka cukutok. ¹⁶ Ma zla bəse tu kon a sə ngaman Kawda winen à 'am inde ata awan. Ma man uda pə vəvara wa mənjoek. À man ata wa kutok, ma ban anan kwalalan a manay a cədeu ata sə məgala anga aday à saa lize pumo wa bay. ¹⁷ Tə cakaf anan kwalalan a cədeu ata, ta daf anan à mæduwen inde. Pə dəba anahan a wa, ta ban anan winen a mæduwen ata tew tə liber. Do sa bal kwalalan ahay tə jəjarak sa mban anà wiyen sa day sə Libiya. Anga nan kutok re, tə pəsak anan zana sa haw anan kwalalan ata awan. Tə mbəsakan anan kwalalan anà mad à zla anan kawa sa nan kutok.

¹⁸ Vəvara kə mbəsakak sa bal bay hway apan. Anga nan, sidew a nə tə guce anan way ahay à kwalalan wa. ¹⁹ Sidew a hinen asa, tə guce anan dədom sə kwalalan azar aya pi zek tə zana anahan azar aya tə alay a tinen aya awan. ²⁰ Mə canak anan anà pac bay, anà mawu-zlawazl bay, i ga luvon ahay bayak awan. Vəvara ata kə mbəsakak sa bal bay. Manay aya dukwen, ma jak sa jəka mi tam bay a re.

²¹ Kê njahak bayak a do ahay ta pak awan bay. Natiya kutok, Pol a slabak, a jan atan, a wa: «Kwanay do ahay, suwan abay kê tēmihen 'am uno sa jak ikwen ata, dē slabak à Kereta wa bay. Kê tēmihen matanan cēna, tiya nà, di ga dāce bay, way a mēnuko ahay ti lize puko wa bay re. ²² Əna hēna nen apan ni cēce pikwen wa, bēnen mbac lele. Dowan saa mac kwa kērtēk ibay, si kwalalan saa lize dēkdek. ²³ Anga avad a sē luvon bine siwaw nà, Mbərom uno nen sē dēfan apan ata a slēnay ahay maslay anahan pē cakay uno, ²⁴ a wa: “Pol, kê jəjar bay! Tē dīdek a ki tavay pa 'am ana bahay sē Ruma. Təma! Mbərom kê gak anak sumor, bina do a anaya à kwalalan inde ata fok ti lize kwa kērtēk bay.” ²⁵ Anga nan, do ahay, kê jəjiren bay. Nē dēfak nga pē Mbərom, i ga anan kawa anahan a su jo ata awan. Dowan i lize bay. ²⁶ Aya əna, vəvara i lize anan kwalalan a anan pu kon a inde à mamasl sē bəlay.»

²⁷ Kê gak hēna luvon kuro nga anahan a fudo, vəvara winen apan i ra manay sa man nga à bəlay a mēduwen ata inde hwiya. Man luvon a ga cēna, a ga pu do sa bal kwalalan ahay nà, manay apan mi dēzle pē yugo. ²⁸ Tē dazay anan liber tē rəslom ma ban aya apan ata à 'am inde, anga sē lavay anan sēdek sē 'am awan. Ta tan à nga nà, 'am a nē sēdek i ga miter kwa kuro fudo. Tē hēdek mənjoek asa, ta tan à nga i ga miter kwa kuro maakan. ²⁹ Tē jəjarak, anga vəvara i sa zla anan kwalalan à man sē pəkərad ahay. Anga nan, tē dazay anan njamde sē tavay anan kwalalan à 'am inde ataya fudo ta sē dēba sē kwalalan. Tinen apan ti ga amboh, aday idē à cēde bəse. ³⁰ Do sa bal kwalalan ahay, abay a nan atan sē dazay wa aday ti zla way a tinen. Tē dazay anan wa kwalalan a cēdew ata awan, ta ga kawa abay a nan atan sē dazay anan njamde sē tavay anan kwalalan à 'am inde ata, ta day sa 'am ana kwalalan a re. ³¹ Əna Pol a dazlan sa jan anà suje ahay pi zek tē bahay a tinen, a wa: «Kak do sa bal kwalalan ahay tē njahak à kwalalan inde bay cēna, ki tēmen bay.» ³² Matanan, suje ahay ta slad anan liber sa ban anan kwalalan a cēdew ata pē kwalalan mēduwen ata awan, tē mbəsakak anan ayak kwalalan a cēdew ata a slahay à 'am inde.

³³ Coy idē winen apan i cēde bəse kutok, Pol a jan atan nē tâ pa way, a wa: «Luvon kuro nga anahan a fudo, kê jəjiren, ki pen awan bay. ³⁴ Kak a nak ikwen sa tam anan sifa a kwanay nà, kem, pen way hēna mənjoek kutok. Əna kwa sibœk sa nga a kwanay kērtēk saa lize nà, ibay.» ³⁵ A ndav anan 'am anahan ata cēna, a gēba way sa pa, a ngəran ayak anà Mbərom pa man sē idē a tinen ahay fok. A gəzla anan i zek wa, a dazlan sa pa. ³⁶ Ajalay nga a tinen a fok a dēle, ta pa way kutok. ³⁷ Do a abay à kwalalan inde ataya mē baslay zek manay səkāt cew tē kwa kuro cuwbe nga anahan mbərka (276). ³⁸ Ta rah lele nà, tē guce anan ndaw à 'am inde anga aday kwalalan à ba sabay.

Kwalalan ana atə Pol kə lizek

³⁹ Idē a cēde lele kutok nà, do sa bal kwalalan ahay fok, ta san sa jəka tinen ahaw bay jiga awan. Tē canan

anà man sē wiyen sa 'am sē bəlay. Kak i ga zek nà, a nan atan abay sa zla anan kwalalan à man ata aday à nga uda awan. ⁴⁰ Anga nan, ta slad anan liber sē njamde sē tavay anan kwalalan à 'am inde ataya, tē mbəsak atan à 'am inde. Tē dazlan tē pəsak anan liber sē dēdom sa tan cēved anà kwalalan ataya awan. Tē cakaf anan zana sa day sa 'am sē kwalalan, anga aday vəvara à zla anan kwalalan pa man sē wiyen ata awan. ⁴¹ Əna kwalalan a tavay way anahan dek, anga man ata nē sēdek bay. Kwalalan a nga ta day sa 'am à wiyen inde gec. Məsugurndolon sē 'am a nay, a kad anan kwalalan ta sē dēba anahan a wa.

⁴² A nan abay anà suje ahay sa vad anan do sē dangay ahay anga tâ saa zləzlov aday sa haw way a tinen ahay bay. ⁴³ Əna bahay sē suje ataya a gafan atan 'am sa ga kawa ana tinen sē bayak ata awan, anga a nan sa tam anan sifa ana Pol. Coy, a jan anà do sa san sē zləzlov ataya tâ lah pa 'am à 'am inde. ⁴⁴ Anà do azar aya ite nà, a jan atan nē tâ ban alay à dēdom sē kwalalan ma kad ataya, ti dazay anan à 'am inde. Mē dēzle pē dədala fok a manay a zay nà, matanan kutok.

Pol winen à Malta

28 Mē dēzle pē dədala zay nà, mē slēne sləmay ana man ata nē tē ngaman Malta. ² Do sa man ataya tē tēma manay tē ataslay mivel a lele. Tē hanan umo uko, anga iven winen apan i ga, aday mad dukwen a ga ike. ³ Pol a ray dēdom sa pak pē uko. Uko sa ban pē dēdom cəbak ata nà, dēdew a nay ahay à dēdom ata wa, a rac anan Pol pē alay. ⁴ Do su kon ataya tē canan anà dēdew mē tapan a pē alay ata nà, ta wa: «Avad uway a ibay! Dowan a anan nē do sa vad nga su do. Kwa à ga hēna kê tēmak à 'am wa dēp nà, mbərom a mēnuko sē ngaman Dīdek ata nē i mbəsak anan tē sifa a bay.» ⁵ Aya əna, Pol a mbazlay anan dēdew ata, a slahay u uko inde. Awan kê hanak apan kwa mənjoek bay. ⁶ A ga patan nà, i mac bəse, kabay alay anahan i tar. Əna kê njahak bayak a, awan kê gak anan bay. Tē bayak asa, ta wa: «Cəkəbay, i ga nà, winen nē mbərom a kērtēk a re!»

⁷ Bahay sa man ata nà, tē ngaman Publiyus, doh anahan a nē dəren ta man ata bay. A ra manay àga winen, mē njahak luvon maakan, winen apan i pan umo way lele. ⁸ Bəbay ana Publiyus ata, winen mē nahay a, nga a bərzlan, aday azay a ruhan re. Pol a zla à man ana dōwan a dēvac ata, a ga amboh anga winen, a dēfan alay pa nga, a mbar anan. ⁹ Pē dēba anahan a wa dukwen, do sē dēvac sa man ata azar aya fok ta nay à man ana Pol, a mbar atan. ¹⁰ Tē varak umo magwagway ahay bayak awan. Manay apan mi zla way a manay coy, mi ján à kwalalan inde dukwen, tē varak umo way sa man umo zek pē cēved ahay re.

Pol a slabak sa zla à Ruma

¹¹ Pē dēba anahan a wa kiya maakan nà, ma zla tē kwalalan sa nay ahay à Aleksandriya wa. À alay sē vəvara nà, kwalalan ata winen à man ata awan. Kwalalan

ata nà, tē ndakak apan pēra sē mbērom ahay cew, tinen muwsa ahay sē ngaman Kastor tē Polok ata awan. Kwalalan ata kà vak à man ata awan. ¹² Mē dēzle à wulen su doh sē ngaman Sirakus ata awan, mē njahay à man ata luvon maakan. ¹³ Mē slabak à man ata wa, ma zla à wulen su doh sē ngaman Regiyus ata awan. Sidew anahan a nà, mad sē walay a dazlan sa bal. Sidew a asa, mē dēzle à man sē dazay à Potiyoli. ¹⁴ Ma tan à nga anà dō a Yesu ahay à man ata awan. Ta jan umo nē mē njahay àga tinen lumo pam lele. Mē lavay zek sa zla à Ruma nà, matanan kutok. ¹⁵ Mērak ahay à Ruma tē slēne lēbara a manay nà, ta nay ahay à wulen su doh sē ngaman Lumo sē Apiyas, aday à wulen su doh sē ngaman Man sē Tavay Maakan ata awan, anga aday mē zlangay tē tinen. Pol a canan atan cēna, a ngēran anà Mbērom, anga kē njadak mēgala. ¹⁶ Mē dēzle à Ruma cēna, tē varan cēved anà Pol sē njahay ù doh anahan cara, ēna suje inde a ba apan.

Pol winen à Ruma

¹⁷ Pē dēba anahan a wa luvon maakan cēna, Pol a ngaman anà dō sē lavan nga anà Yahuda ahay à Ruma ataya awan. Tē halay nga lele nà, a jan atan, a wa: «Mērak uno ahay, na gak awan pu dō a mēnuko ahay bay, na gak awan pē atatak way ana bije a mēnuko ahay bay, ēna tē bēnak nen à Urēsālima, tē varan ahay nen à alay inde anà Ruma ahay. ¹⁸ Tē cēce puno wa way uno sa ga ata nà, a nan atan abay sē mbēsak nen, anga ta tan à nga na gak awan a inde tēde ti vad apan nen a bay. ¹⁹ ēna a nan anà bahay sē Yahuda ahay tē mbēsak nen bay. Anga nan, nē cēce, na wa tē su go sariya àga bahay sē Ruma, kwa â ga nē na gak anan may sa zlah pu dō uno ahay bay dēp nà, na. ²⁰ Anga nan kutok, nē cēce, na wa dē zlangay, bina u no kē sēnen tē jaway nen kawa hēna anan dukwen, anga na daf nga pē dōwan a Isēra'ila ahay fok sa ba ata awan.» ²¹ Tē mbēdahan apan, ta wa: «Manay mē slēnek awan a anga iken ibay. Dōwan inde kà nak ahay tē derewel a à alay inde anga iken à Yahudiya wa ibay. Mērak ahay tē tēkerek umo lēbara sē awan lelibay pē iken ibay a re. ²² ēna ma gan may nà, mē slēne tē alay

a manay a, 'am anak awan, anga kwa aha fok cēna, dō ahay tē kēdey anan dō ana Yesu ahay.»

²³ Ta daf luvon a aday ti i halay nga asa ata awan. Luvon ata a dēzley ahay cēna, dō sē halay nga à man ana Pol ataya tē zalay sē kwakwa ata awan. Pol a dakan atan anan 'am sē bahay a Mbērom nē hway. A rēzlen à nga sē dakan atan anan 'am a Yesu nē ndekērkēre tē cēved sē Tawrita, aday tē deftere ana dō maja'am a Mbērom ahay fok. ²⁴ Azar sē dō ahay tē tēmahak 'am a Pol sa jan atan ata awan, ēna azar sē dō ahay aya tē tēmahak itēbay. ²⁵ Tinen apan ti vad uway à wulen a tinen, aday ta ta 'am kutok. ēna ta saa ta 'am ata nà, ba Pol kà jak atan 'am inde kērtek, a wa: «Way ana Apasay Cēncan a sa jan anà bije a kwanay ahay tē dūngo ana dō maja'am a Mbērom Ezaya nà, dīdek awan. ²⁶ Mbērom a wa:

“Zla, ka sa jan anà dō uno ahay nà:
Ki pēken slēmāy lele, ēna ki sēnen awan bay.
Ki zēzuren way lele, ēna ki cinen anan anà awan bay.
²⁷ Anga dō a anaya nà, nga a tinen nē mē kuray aya awan,

tē rēdak anan slēmāy a tinen ahay,
tē tacak anan idē a tinen ahay.
Kak matanan bay cēna,
abay ti canan idē,
ti slēne slēmāy,
ti san way,
ti mbēda 'am pi nen, ni mbar atan. †”»

²⁸ Pol a jan atan asa, a wa: «Sēnen a kutok nà, Mbērom kē tēbak cēved sa tam anà dō su kon azar aya hēna. Tinen nà, ti slēne lēbara anahan.»

[²⁹ Pē dēba sa 'am ataya wa nà, Yahuda ahay ta zla way a tinen, tinen apan ti vad uway tē mindel à wulen a tinen.]

³⁰ Ava cew nà, Pol mē njahay a ù doh sē masa. A tēma mbēlok anahan ahay fok nē lele. ³¹ A wazay anan 'am sē bahay a Mbērom, a dakan anan lēbara ana Bahay a mēnuko Yesu Almasihu anà dō ahay. A ja 'am mēnjēna ajējar, aday dōwan kē gafak anan 'am bay.

† Ca pē Esaaya 6.9-10.

Ɖafakay way pə deftere a anan

Ɖerewel a zəbor a anan nà, Pol a vinden anan ayak anà egliz à Ruma. Ruma aday nà, kə tərak wulen su doh zek məduwen a sə daliyugo a fok. A ga nà, kawa kula Pol kà zlak à Ruma fan bay. Anga nan kutok, a tətakan atan ayak way ahay bayak a dəc dəc pə cəved a Mbərom sə varan anà do ahay aday ti tam ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a ɗakay anan zek anahan

r (1.1-17)

r*

Pa 'am a Mbərom nà, do ahay fok ta gak ines

r (1.18 - 3.20)

r*

Mbərom a təma do ahay nə kəkəməw

r (3.21 - 4.25)

r*

Anjahay wiya su do sa ɗaf nga pə Yesu ahay

r (5.1 - 8.39)

r*

Mbərom a ngaman anà Isəra'ila ahay

r (9.1 - 11.36)

r*

Anjahay su do a Yesu ahay à wulen a tinen inde

r (12.1 - 15.13)

r*

Aja 'am ahay

r (15.14 - 16.27)

r*

Pol a jan ayak 'am anà do sə Ruma ahay

1 Sə vindek ayak ɗerewel a anan nà, nen Pol, do si mer su way ana Yesu Almasihu. A ngumo aday nà tərà do maslan anahan awan, nen mə walay a sə ɗakay anan ləbara anahan mugom a anà do ahay.

² Ləbara ata aday nà, Mbərom a kə zlapak uko anan ahay tə dundo ana do maja'am anahan ahay kwakwa, tə vinde anan à Deftere anahan inde. ³ Ləbara ata nà, pə wan anahan, Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

Winen mə wahay a pə daliyugo nà, à dala mbak ana bahay Dawuda inde. ⁴ Mbərom a slabakay anan ahay à məkə wa tə mægala ana Apasay Cəncan awan.

Matanan kutok, Mbərom a ɗakay anan nə Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, winen wan anahan awan.

⁵ Tə winen a kutok, Mbərom a tərà nen do maslan anahan awan. U go sumor ata nà, aday nà zla saa ɗakay anan 'am anahan anà do su kon azar aya awan, aday tã ɗaf apan nga, tã ɗəfan apan lele. Natiya, ti həran nga anà sləmay a Yesu Almasihu kutok.

⁶ Kwanay Ruma ahay, kwanay ɗukwen à wulen su do ataya inde. Mbərom a ngamak ikwen nà, aday kə tərən do ana Yesu Almasihu ahay. ⁷ Anga nan kutok, nə vin-

dek ikwen ayak nà, à kwanay do a Mbərom a sə pəlay ataya awan. A ngamak ikwen nà, aday kə tərən do anahan aya awan.

Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko, tã gak ikwen sumor, aday tã varak ikwen zay a tinen.

A nan anà Pol sa zla à Ruma

⁸ Mama'am aday nà, nə ngəran anà Mbərom anga kwanay a fok tə sləmay ana Yesu Almasihu. Angamaw? Anga do ahay bayak a pə daliyugo tinen apan ti sləne nà, kwanay apan ki ɗəfen nga pə Yesu Almasihu. ⁹ Pac pac nen apan ni ga amboh cəna, nə bayak nə pə kwanay awan. Way a nen sa ja həna ata ɗukwen nà, Mbərom awan a san zle, na ja ata nà, 'am ɗidek awan. Winen a aday nà, na gan mer su way a ɗukwen tə miv-el kərtek awan. Na gan mer su way sə ɗakay anan ləbara a mugom a pə wan anahan Yesu Almasihu.

¹⁰ Na gan amboh həna, aday à vuro cəved sa zlak ayak àga kwanay. Kak way ata kà zlak anan à nga ite nà, ni zlak ayak kutok. ¹¹ Anga na gak anan may nə bayak a sa zlak ayak saa varak ikwen ahay way ana Apasay Cəncan a sə vuro ataya awan, anga aday kə

njiden mægala anahan. ¹² Na ja adəka nà, varuko anan mægala ì zek ahay lele, anga mənuko də dəfak nga pə Yesu Almasihu.

¹³ Mərak uno ahay, u no dukwen, sənen apan aday nà, na gak anan may sa zlak ayak əga kwanay nə saray bayak awan. Əna hwiya nə njadək cəved a bay way anahan. U no sa zlak ayak saa ga mer su way à wulen a kwanay kawa anuno sa taa ga ù kon azar aya ata re, anga aday kə zəgihen anan sə pərahan azar anà Yesu lele. ¹⁴ Mbərom kə varak uno mer su way à alay inde. Natiya təktek ni dakan anan ləbara ata anà do ahay fok. Nə dakan anan anà do mə vəzle aya aday anà do mə vəzle a itəbay ataya re. Nə dakan anan anà do mə jangay aya aday anà do mə jangay a itəbay ataya re.

¹⁵ Anga nan kutok, na gan may tə mindel sə dəkak ikwen anan ləbara a Yesu ata anà kwanay Ruma ahay re.

Ləbara ana Yesu nà, mægala awan

¹⁶ Nen tə ataslay mivəl a sə dəkay anan ləbara ana Yesu. U go waray bay. Anga ləbara a mugom ata nà, mægala ana Mbərom uda awan sa tam anan do sa daf nga pə Yesu Almasihu ataya fok. A varan cəved pa 'am nə anà Yahuda ahay aday ù do su kon azar aya re.

¹⁷ Ləbara a mugom ata a dəkay aday nà, Mbərom a təra anan do zənnen a, do didek a pa 'am anahan a nə kəkəməw. A nan nà, do ahay tã daf nga pa wan anahan cəna coy. Cəved maza inde sabay. A təra nə kawa ana Mbərom a sa ja à Deftere anahan inde ata awan, a wa: «Dowan a kə dəfak nga pə Mbərom cəna, i təra anan do didek a pa 'am anahan. Ata dowan ata i njad sifa didek awan. †»

Mbərom a ga mivəl pə ines sə do ahay fok

¹⁸ Aya əna, mivəl a Mbərom winen apan i kay uho anga sa ga sariya pə huwan su do zənnen awan, bina tinen tə dəfan apan bay, tə həran nga bay. Mbərom i gan atan sariya anga way a tinen a sa ga ata nà, kə mbəsakak anan cəved anà do azar a sa san anan didek a Mbərom sabay. ¹⁹ Mbərom i gan atan sariya, anga ta san cəved sa tam zle. Ba kə dəkak atan anan cəved ata awan, əna tə bənək anan bitem anà cəved ata bay.

²⁰ Mbərom a aday nà, winen kəkəməw? Kula dowan kə canak anan bay. Əna a ban pə ananahan sə ndakay daliyugo ata wa nà, way anahan a mə ndakay ataya tə dəkay anan nə winen Ba Mægala pa sə viyviya awan, aday winen do kərtek Mbərom a way anahan. Way ataya fok ta ca ike. Anga nan, do ahay ti mba apan sa njad alay sa 'am tətə sabay.

²¹ Natiya kutok, kwa à ga nə ta san Mbərom zle dəp nà, tə hərak anan nga aday tə ngərak anan kawa abay tədə sə həran nga aday sə ngəran anà Mbərom ata bay. Adəka nà, abayak nga a tinen a fok nə pə way kəriya aya awan. Asan way a tinen kə hurfok. Ta san awan pə Mbərom sabay. ²² Tə bayak adəka nà, ta san way zle, cəkəbay tinen bəlbəle aya awan. ²³ Tə varak anan mazlab anà Mbərom, do sa mac itəbay ata,

sabay. Ta ma nga nə sə dukwen gərmec ù vo anà pəra ahay sa ga minje tu do zənnen aday sa mac ataya awan, aday anà pəra ahay sa ga minje tə məvuhom ahay, way sə kibe ahay, aday anà way sa zla tə kutov ahay cara cara.

²⁴ Anga nan kutok, Mbərom a mbəsak atan sa ga way sa zlan atan à nga, way lelibay ataya awan. Ti ga way sə waray ahay sa ga məsagar pi zek ahay. ²⁵ Tə mbəsak Mbərom, do sə didek, anga sə pərahan azar anà way mungwalay aya awan. Tə həran nga adəka nà, anà way a Mbərom sə ndakay ataya awan. Tinen mbəsak zek a Mbərom a do sə ndakay way ataya awan, dowan a abay tədə sə həran nga, sə ngəran pa sə viyviya ata awan. Amen.

²⁶ Anga nan, Mbərom a mbəsak atan tã ga way sə waray a sa zlan atan à nga cəvedabay ata awan. Uwar ahay, tə mbəsak sə nahay tə mungol ahay, ta ma nga sə nahay adəka nə tə uwar car aya awan. Way ata dukwen nə way sa zlan à nga anà Mbərom bay. ²⁷ Mungol ahay dukwen ta ga nə matanan, tə mbəsak anan uwar ahay, ta ma nga sa gan may adəka nà, anà mungol ahay kawa tinen aya awan. Natiya kutok, atə mungol tə mungol tinen apan ti ga way ma ga waray aya sa ga patan məsagar. Ti mer su way a tinen ataya, tinen apan ti ngəzahay sariya pi zek anga ines a tinen ataya awan.

²⁸ Do ataya tə pəlay sa san Mbərom bay. Anga nan, winen a kə mbəsakak atan aday tã nes anan abayak nga a tinen matanan kutok, tã ga way lelibay aya bayak awan sa zlan atan à nga. ²⁹ Mivəl a tinen nà, ma rah aya tə way lelibay aya cara cara bayak awan. Tinen apan ti ga ubor pə way sə do ahay, tinen sədək aya awan, sərək aya awan, tinen apan ti vad do, tinen apan ti təre, tinen apan ti njəkan uda anà do ahay, tinen huwan aya awan, tinen apan ti gədan azar anà do azar awan, ³⁰ tinen apan ti ja 'am lelibay aya pə do ahay, ti nan ide anà Mbərom, ti gənahan anà do ahay, ti həran nga anà zek a tinen, ti zlapay awan aya awan, tinen apan ti pəlay nə cəved wiya sa ga ines ahay, tə dəfan apan anà bəbay a tinen ahay kabay anà may a tinen ahay sabay, ³¹ ta san way lele aya sabay, ta san pa 'am a tinen ma ja aya sabay, ta san sə pəlay do sabay, dowan a gan atan ì zek wa itəbay re. ³² Aday dukwen, do ataya ta san zle, Tawrita a Mbərom kə jak pə sariya ana do ataya awan, ti njad amac. Kwa à ga nə ta san zle dəp nà, tinen apan ti ga way ataya matanan hwiya. Mə zakay a kutok nà, tinen apan ti həran nga anà do sa ga way ataya kawa ta ga nə way lele aya awan.

Sariya a Mbərom saa gan anà do ahay ata awan

2 Kwa à ga nə iken waya waya, san apan aday nà, kak iken apan ki man anan mungok anà do pə ines cəna, ka man anan mungok ata nà, anà zek anak awan re, anga ki mba apan sa njad alay sa 'am sabay, bina iken a dukwen ka ga nə way a lelibay ataya re. ² Da san apan zle asanaw, kak Mbərom kə gak anan sariya anà do sa ga way matanan ataya nà, sariya ana-

† Ca pə Habakuk 2.4.

han nê didek awan. ³ Iken dō sa man anan mungok ù dō pə way lelibay aya aday iken a ka ga way ataya re ata nà, ki saa tam pə sariya a Mbərom a wa nê kəkəma kəla anaw? ⁴ Adəka bay, i ga nà, tiya nê kə kədəy anan sumor a Mbərom tē munapanaw anahan dəge? Kə kədəy anan anga Mbərom a ngam sa gak sariya fan bay ata bidaw? A gak sumor ata dukwen, aday kâ njad alay a sa yam pə ines anak ahay aday nà, ka san bidaw?

⁵ Iken nà, kurkwilen à sləmay anak inde, a nak sa yam pə ines anak bay adəka. Tē alay anak awan, a nak Mbərom à gak sariya anahan. Pə luvon sē sariya a Mbərom nà, ki ga dēce nà, bayak awan. Anga pə luvon ata cəna, Mbərom i gan sariya anà dō ahay fok tē cəved awan. ⁶ I varan anà dō ahay fok nê pə way a tinen aya sa ga ata awan. ⁷ Dō hinen ahay tē rəzlen à nga wa anà mer su way lele aya, aday ti gan may anà mazlab a Mbərom a saa varan atan ataya awan, ti gan may anà zlangar a anahan, ti gan may anà sifa sa ndav bay ata awan. Anà dō ataya kutok, Mbərom i varan atan sifa sa ndav bay ata kutok. ⁸ Əna dō azar aya ite, ti vəze pə Mbərom. Dō ataya ite nà, dō sa ngam didek itəbay ataya awan, aday tē pərahan azar adəka nà, sa ga nê sədək a tinen ahay ataya awan. Mbərom i bəjok anan way sē mivəl anahan ahay fok pə tinen. ⁹ Matana awan, dō sē sədək ahay fok, ti njad dēce sa sa lirew. I lah pə Yahuda ahay aday dō su kon azar aya kutok. ¹⁰ Aya əna, dō sa ga way lele aya ite nà, Mbərom i varan atan mazlab, i ngəran atan, i varan atan zay. I lah sē varan pa 'am dukwen anà Yahuda ahay, aday anà dō su kon a azar aya re. ¹¹ Mbərom a ga mer su way anahan pə dō ahay nà, alay kərtək a wa.

¹² Dō su kon a azar ataya nà, tinen apan ti ga ines, aday ta san Tawrita itəbay. Tinen ti lize dukwen, mən-jəna Tawrita ata re. Yahuda ahay ite nà, ta ga ines, aday ta san Tawrita zle. Mbərom i gan atan sariya an-ga Tawrita ata awan. ¹³ Dōwan saa tēra dō didek a pa 'am a Mbərom ta sa pak sləmay pə Tawrita nà, ibay. Si kak dōwan a kə dəfak anan apan aday. ¹⁴ Dō su kon azar aya nà, ta san Tawrita itəbay. Aday dukwen, à alay azar aya nà, ta ga way tēde kawa ana Tawrita sa ja ata re. Ta gak kawa ana Tawrita sa ja ata nà, ata tē dəkay anan Tawrita inde à mivəl a tinen kwa abay à ga nê dōwan kà jak atan 'am sē Tawrita bay dəp nà, na.

¹⁵ Mer su way a tinen a sa ga ata a dəkay anan nà, Tawrita inde ma ga nga awan, à mivəl a tinen ahay inde, anga aday tē san way ana Tawrita sa jan atan «gen» ataya awan. Mez si zek a tinen a a dəkay anan re. Bina, alay azar dukwen, tinen a ta san zle, ta gak way lelibay awan, kabay ta gak way lele awan ata re.

¹⁶ Pə luvon a aday way ataya ti kay zek uho, Mbərom i gan sariya anà dō ahay tē alay ana Yesu Almasihu ata awan. Mbərom i ga sariya pə dō ahay anga way mi dər aya à mivəl inde ata awan. Ləbara mugom a nen sē təkəren anà dō ahay ata nà, a ja nê way ataya kutok.

Yahuda ahay tē dəkay anan apan anà Tawrita a bay

¹⁷ Kwanay Yahuda ahay, ki cen pa nga a kwanay hənə nà, kəkəməw? Ki jen nà, kwanay Yahuda ahay, ki jen nê kə bənen Tawrita à alay inde, aday ki jen nà, kwanay dō a Mbərom ahay. ¹⁸ Ki jen nê way sa zlan à nga anà Mbərom ata dukwen, kə sənən zle coy, anga Tawrita kə dəkak ikwen anan way lele aya sa ga. ¹⁹ A ga pikwen nà, ki mben apan sē bənan alay anà hurof ahay aday sē dəvan anà dō a azar aya tinen i ide zənzen a inde ata awan. ²⁰ Kwanay gədək a tətakan anan way anà dō bəlbəle aya, aday sē janggan atan way anà dō gwaslay ahay aya à abayak nga inde mba ata awan. Matana awan, ki jen nê Tawrita kə dəkak ikwen anan cəved sa san way aday sa san didek ahay fok.

²¹ Əna kwanay apan ki tətakan anan anan way anà dō ahay, əna kwanay mbədək anan à nga wa sē tətakan anan way anà nga a kwanay aya awan. Ki jen nà: «Kà ga akar bay!» Kwanay a, kwanay apan ki kəren way ahay. ²² Ki jen anà dō ahay nà: «Kà ga mədīgwed bay!» aday kwanay a, kwanay apan ki pəlen uwar ahay uho ata kəməw? Kwanay apan ki gifen anan 'am anà dō ahay sa ga pəra, əna a zlak ikwen à nga sē kəray ahay way ahay ù doh sē pəra ataya wa kəkəma asa anaw? ²³ Kwanay apan ki hərən anan nga i zek bayak awan, anga Mbərom kə varak ikwen Tawrita anahan, əna kwanay apan ki nəsən anan Tawrita ata nê pa ma mba asanaw? Ata kə nəsən nà, sləmay a Mbərom awan. ²⁴ Mə vinde a à Deftere a Mbərom a inde nê matanan, a wa: «Dō su kon azar aya tinen apan ti nes anan sləmay a Mbərom dəgerger anga kwanay Yahuda ahay. †»

Way sē dəkay anan iken Yahuda ahay nà, agad mədəndalas bay

²⁵ Kwanay Yahuda ahay nê kə gəden mədəndalas an-ga sē dəkay a nê kwanay dō a Mbərom ahay. Kak kə pərihen anan azar anà way ana Tawrita sa ja matanan nà, i mak ikwen zek acəkan. Kak ki gen anan way ana Tawrita sa jak ikwen ata bay nà, ki tərən kərtək a tu dō ma gad mədəndalas aya itəbay ataya awan. Magwag-way a kwanay a ibay. ²⁶ Natiya nà, dō kə gədək mədəndalas itəbay, aday kə bənək anan bitem anà 'am ana Tawrita a Mbərom ata lele nà, Mbərom a i ca apan kawa dō ma gad mədəndalas a bay aday dāw? ²⁷ Anga nan kutok, dō su kon a azar aya aday tē gədək mədəndalas sē awan itəbay əna ti dəfan apan anà Tawrita ataya, ti sa mak ikwen anan mungok kutok asa. Anga kwanay nà, Tawrita a kwanay inde, aday kwanay apan ki gəden mədəndalas. Cəkəbay ki gen anan way mbala anà Tawrita sa ga apan 'am ata awan.

²⁸ Natiya kutok nà, sē tēra Yahuda ahay didek aya nê maya anaw? Dō sa gad pa zlay si zek anahan wa ata dāw? A'ay. Agad mədəndalas didek a nà, agad pa zlay si zek wa cəna coy bay. ²⁹ Əna Yahuda didek nà, dō sa gad mədəndalas à mivəl inde ata awan, bina mbala

† Ca pə Esaaya 52.5.

ana Tawrita sa ja apan ata bay. Anga agad mädändalas didek a nà, mbala ana Apasay a Mbërom sa gad à miv-el inde ata awan. Wita dukwen, 'am sè Tawrita mē vinde avinde ata bay. Do matanan kutok cəna, saa hëran nga nē Mbërom a bina, do zenzen a bay.

Mer su way ana Mbërom sa ga nà, lele

3 Izəne dōwan a i cəce: «Kak matanan cukutok nà, Yahuda ahay tē zalay do su kon a azar aya nē ta ma kutok anaw? Agad mädändalas a tinen ata nà, magwagway a inde asa daw?» ²Tē didek a nà, magwagway a inde nē mənjoek bay. Mama'am aday nà, Mbërom kē varak atan anan 'am anahan à alay inde.

³Izəne do hinen i cəce asa: «Yahuda aya azar a tē dāfan apan anà 'am a Mbërom sabay. Aka aday, a nan sa ja kutok nà, Mbërom i ga anan way anahan sē zlapay anan ata sabay kutok daw?» ⁴Matanan bay! Kwa à ga nē do ahay fok mungwalay aya awan, Mbërom nà, a gad mungwalay itəbay asanaw! Mē vinde à Deftere a Mbërom inde nà:

«Iken Mbërom nà, ka jak 'am cəna, do ahay fok ti san nē ka ja didek a hwiya acəkan.

Dowan a kē pəlak anak cəved sē mungok dukwen, i san iken do didem a hwiya. †»

⁵Izəne do maza awan i cəce re: «Ines a mənuko sa ga ataya, ta man zek anà do ahay sa san Mbërom winen a ga ines itəbay. Kak matanan nà, ines a mənuko ahay ti ga mer su way lele awan. Ata, sariya a Mbërom sa gak uko ata nà, tē cəved a bay kələdaw?» Ni ja uda kawa su do a man a aday! ⁶Matanan bay jiga awan, Mbërom winen do didek a hwiya. Bina aday i saa gan sariya anà do sē daliyugo aya kəkəməw?

⁷Izəne do hala maza i cəce asa re: «Kak nen apan ni ga ines nà, ata a kay uho nē Mbërom nē do didek awan, aday do ahay ti varan mazlab adəka. Əna, i go uda sariya anga nen do sa ga ines nē pa ma asa mba anaw?» ⁸Kəkəməw? Kak matanan nà, sa ga ines nē lele cukutok, anga sumor a Mbërom i kay ahay uho! Do a azar ta gad upo mungwalay sa jəka: «Sa ja 'am ata nē Pol.» Do ataya dukwen ti njad wa sariya a Mbërom.

Do mənjoəna ines nà, ibay

⁹Natiya kutok nà, mənuko Yahuda ahay, dē zalay do su kon azar aya daw? A'ay, dē zalak dōwan ibay. Kawa anuno sa ja bine siwaw nà, Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya fok, ines a lavan atan nga. ¹⁰Kawa ana Deftere a Mbërom sa ja aday nà:

«Dowan inde kwa kərtek didek a nà, ibay.

¹¹Dowan inde kərtek sa san didem nà, ibay.

Dowan inde sē pəlay sa san Mbërom a dukwen, ibay re.

¹²Do ahay fok tē mbədahak anan ləen anà Mbërom, tē tərak do kəriya aya awan.

Dowan inde sa ga sumor kwa kərtek dukwen, ibay. ††»

† Ca pə Jabuura 51.6. †† Ca pə Jabuura 14.1-3, 53.2-4; Gaa-joowo 7.20.

¹³«Way sa nay uho à 'am a tinen ahay wa cəna, lelibay aya fok,

kawa way sa nay ahay à jəvay mē təba a wa a rəbas ike ata awan.

Miresl a tinen ahay tē mbəda nà, way sē njəkan uda anà do a azar aya awan. ‡»

«'Am a tinen ahay fok nē kawa umom su kōn ahay. ††»

¹⁴«Ta ja dukwen, 'am sē tahasl do ahay hwiya,

aday 'am mi wesl aya re. ‡»

¹⁵«Ta haw sa vad do dukwen ahahaw.

¹⁶À man a tinen sa zla ahay cəna,

ti həzlap way sē gəban dəce anà do ahay bayak awan.

¹⁷Ta san cəved sē njahay zay tē do ahay itəbay re. †††»

¹⁸«Tə jəjaran anà Mbërom itəbay fok. †††»

¹⁹Kak Deftere a Mbërom kà jak matanan cukutok nà, da san apan zle, a jan 'am ata nē anà do a aday Mbërom a varay 'am anahan a à alay a tinen ahay inde ataya bidaw? Natiya kutok, dōwan inde kwa kərtek i mba apan sē məman anan ines tēte sabay. Mbërom i gan sariya anà do ahay fok. ²⁰Matana awan, dōwan inde saa təra do didek a pa 'am a Mbërom anga sē dəfan apan anà Tawrita nà, ibay. Adəka, Tawrita a jan anà do ahay nà, ines inde aday tē san anan coy.

Do ahay ti təra do didek aya pa 'am a Mbërom nē kəkəməw?

²¹Həna nà, Mbërom kē təbak anan cəved anà do ahay sē təra do didek aya pa 'am anahan. Cəved a wiya ata nē tē bənak pi zek tē cəved sē Tawrita bay. Aya əna, Tawrita pi zek tu do maja'am ana Mbërom ahay ta jak pə cəved ata kurre way anahan. ²²Cəved ata nà, natiya awan: Dowan aya tē dəfak nga pə Yesu Almasihu nà, tinen ti təra do didek aya pa 'am a Mbërom kutok. Mbërom a təba cəved ata dukwen, anga Yahuda ahay taayak bay, əna anà do saa daf nga pə Yesu ahay fok. Anga Mbërom awan aday nà, a gəzla do ahay pi zek wa itəbay. ²³Bina, do ahay fok ta gak ines. Ta slak sē njahay à man sē mazlab a Mbërom cən-can ata bay. ²⁴Aya əna, Mbërom kà gak atan sumor anahan kəriya awan, kē tərak atan do didek aya pa 'am anahan. A ga matanan ata dukwen tē alay ana Yesu Almasihu, do sē təmay atan ahay à atahasl wa ata awan.

²⁵Mbërom a slənay anan, anga aday à mac à yime sē do ahay fok, aday mez anahan à banay puko wa ines ahay. Matanan, dōwan a kē dəfak nga pə Yesu cəna, Mbërom i pəsen anan ines anahan kutok. A ga kə-tanan nà, anga a nan sē dəkay anan nē winen do didek awan. Ines sē do ahay sa taa ga ataya nà, Mbërom a taa ga kawa a canan atan bay, ²⁶a taa njahay tete kawa awan ibay. Əna həna kutok, winen apan i dakan anan anà do ahay nà, winen do didek awan, ta sa ga way didek awan. Aday dukwen, a nan sē təra anan do sa daf nga pə Yesu ahay, do didek aya pa 'am anahan.

‡ Ca pə Jabuura 5.10. †† Ca pə Jabuura 140.4. ††† Ca pə Jabuura 10.7. †††† Ca pə Esaaya 59.7-8. ††††† Ca pə Jabuura 36.2.

²⁷ Kak matanan cukutok nà, awan a inde kè mbəsakak uko aday di njad sa ga anan ti zek daw? Ibay jiga awan. Kak abay dōwan a a dēfan apan nà, anà Tawrita fok kəma, ata abay i mba apan sa ga anan ti zek lele. Əna Mbərom a a təba nə cəved miza awan. Cəved ata nà, adaf nga pə Yesu Almasihu. ²⁸ Matanan, da san zle way anahan, Mbərom a təra anan do ahay, do didek aya pa 'am anahan nà, anga tə dēfak nga pə Yesu, bina anga sə dēfan apan anà Tawrita a Musa bay. ²⁹ Aka aday winen a nà, Mbərom sə Yahuda ahay taayan kələdaw? A'ay, winen Mbərom sə do ahay kəzlek, Yahuda ahay tu do su kon azar aya təkə. ³⁰ Anga Mbərom nə winen kərtek. Kak Yahuda ahay tə dēfak apan nga, i təra atan do didek aya pa 'am anahan. † Matanan re, kak do su kon azar ataya tə dēfak nga pə Mbərom dukwen, i təra atan do didek aya pa 'am anahan re. ††³¹ Na jak matanan nà, ata nə kədiyək anan Tawrita adəka daw? Adəka bay, nə həran nga, aday nə təra anan way lele kawa ana Mbərom a sa daf anan ata awan.

Minje ana Ibərahima

4 Həna nà, bayakuko pə bije a mənuko Ibərahima aday. Di ja nə maw? Ma sə təran anaw? ² Kak Ibərahima kə tərak do didek a pa 'am a Mbərom anga a ga mer su way lele nà, abay tiya nə i njad sə həran nga anà zek. Əna kə njadak sə həran nga anà zek pa 'am ana Mbərom bay. ³ À Deftere a Mbərom inde nà, ta ja apan nə maw? «Ibərahima kə dēfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan. ‡» ⁴ Da san zle, dōwan a kə gak mer su way cəna, tə haman way sə herreb anahan, bina tə varan nə magwagway bay asanaw? Wita nə way sə herreb anahan a way anahan. ⁵ Əna dōwan a kə dēfak nga pə Yesu mənəna a daf nga pi mer su way anahan lele aya nà, Mbərom i ca apan nà, adaf nga anahan ata kə tərak anan do didek awan. Cəved a Mbərom inde sə təra anan do ahay do didek aya pa 'am anahan, aday ta 'am kəriya awan.

⁶ Bahay Dawuda a ja matana re. A ja nà, Mbərom a təra anan do sa daf apan nga ataya, do didek aya pa 'am anahan, mənəna a ca ide pi mer su way a tinen ata awan. Ti taslay mivəl kutok. Matanan, Dawuda a wa:

⁷ «Do sa ga ines ahay ti taslay mivəl, anga Mbərom kə pəsek atan anan ines a tinen ahay, aday kə banak patan wa atahasl a tinen ahay fok.

⁸ Do sa ga ines ahay, ti taslay mivəl, anga Mbərom i ca pə ines a tinen ahay sabay. ††»

⁹ Natiya, ataslay mivəl ata nà, winen mə lavay zek a anga Yahuda ahay dəkdek daw, kabay anga do su kon azar aya cite daw? Nə lahak sa ja coy asanaw: «Ibərahima kə dēfak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan. ‡» ¹⁰ Way ata a təra nà,

† Yahuda ahay, tinen do ma gad mədəndalas aya awan. †† Do su kon azar aya nà, tinen do ma gad mədəndalas aya itəbay ataya awan. ‡ Ca pə Laataanooji 15.6. †† Ca pə Jabuura 32.1-2. ‡‡ Ca pə Laataanooji 15.6.

siwaw? A gad mədəndalas aday daw, kabay pə dəba anahan a wa daw? Pə dəba anahan a wa bay. A sa gad mədəndalas nà, Mbərom kə tərak anan winen do didek a pa 'am anahan coy. ¹¹ Ibərahima a gad mədəndalas sə dakay anan winen kə dēfak nga pə Mbərom coy, aday Mbərom kə tərak anan do didek a pa 'am anahan coy re. Matanan Ibərahima a təra bəbay su do sa daf nga ahay aday tinen ma gad mədəndalas a itəbay ataya fok. Bina Mbərom a təra atan do didek aya pa 'am anahan kawa anahan sə təra anan Ibərahima ata awan. ¹² Aday Ibərahima, winen bəbay su do ma gad mədəndalas aya fok re, əna si ti pərahan azar anà cəved sə adaf nga ana Ibərahima à alay a aday a saa gad mədəndalas ata awan.

Way a Mbərom mə zlapan a anà do anahan ahay

¹³ Mbərom a zlapan anà Ibərahima, i varan anan daliyugo fok anà zahav anahan. Matanan kutok, Mbərom a a zlapan anan nà, anga Ibərahima kə dēfak anan apan anà Tawrita bay, əna a zlapan anan anga Ibərahima kə dēfak apan nga ata awan, kə tərak do didek a pa 'am anahan. ††¹⁴ Kak dōwan aya inde tə njadak way ata anga sə dēfan apan anà Tawrita cəna, ata adaf nga pə Mbərom i təra kəriya bugol, aday 'am a Mbərom sə zlapay anan ata kə tərak way kəriya re. ¹⁵ Tawrita a gəbay ahay cəna, mivəl a Mbərom, bina do ahay tə dēfan apan bay, ta gak ines. Abay Tawrita à ga ibay cəna, aga ines i ga inde sabay re.

¹⁶ Anga nan kutok, way a Mbərom sə zlapay anan ata nà, a zlapan anan nə anà do sa daf apan nga ahay. A ga matanan ata dukwen, aday à varan atan anan way ata kəriya awan. 'Am ata mə zlapan a dukwen, anà zahav ana Ibərahima ahay fok. Zahav ana Ibərahima nà, do sə dēfan apan anà Tawrita ahay dəkdek bay, əna do sa daf nga pə Mbərom kawa Ibərahima ahay re. Anga winen nə bəbay a mənuko aya fok. ¹⁷ Kawa ana Mbərom sa jan anà Ibərahima, a wa: «Nə tərak iken bije sə zahav ahay bayak awan. ††» Matanan Ibərahima nà, winen bəbay a mənuko pa man sə ide a Mbərom, anga winen kə dēfak apan nga. Mbərom winen do sə varan sifa anà way ma mac aya fok, do sə ndakay way ahay fok tə alay məgabər awan, ata awan. ¹⁸ Abay abayak nga ana Ibərahima inde pə awan sabay, əna kə dēfak nga pa 'am a Mbərom sa ja: «Wan sə kutov anak ahay ti baslay zek bay †» ata awan. Kə dēfak anan ide anahan zuhhwe pə Mbərom, kə tərak bəbay sə zahav ahay bayak awan acəkan. ¹⁹ A san zle re, ava anahan kə dəkdek bəse səkat coy, aday Saratu dukwen, i mba apan sa ga wan sabay. Kwa à ga nə zlay si zek anahan nə coy kawa ma mac awan dər nà, adaf nga anahan pə Mbərom ata bəle a bay.

²⁰ Anga nan, kula way a Mbərom sə zlapan anan ata, kə gak anan hiyem hiyem bay. Adəka nà, adaf nga anahan kə jərəhak, a ma nga sə həran nga à Mbərom. ²¹ Way inde a san zle kərtek cəna: Mbərom nə məgala anahan inde sa ga way anahan sə zlapay anan ata

†† Ca pə Laataanooji 12.2-3, 17.4-6, 22.15-18. ††† Ca pə Laataanooji 17.5. § Ca pə Laataanooji 15.5.

awan. ²² Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan. ²³ 'Am a Deftere sa ja «Mbərom a ca apan nə winen do didek awan» ata, mə vinde nə anga Ibərahima dəkdek bay. ²⁴ 'Am ata mə vinde a anga mənuko re. Da daf nga nə pə Mbərom, winen do sə pədəkey anan Bahay a mənuko Yesu à wulen su do ma mac aya wa ata awan. Aday winen a dukwen i i təra mənuko do didek aya pa 'am anahan. ²⁵ Mbərom a mbəsak anan à mac anga ines a mənuko ahay, aday a slabakay anan anga dē təra do didek aya pa 'am anahan awan.

Mbərom a zlah anan malmal anahan tə mənuko nà, tə Yesu

5 Matanan kutok, dē təra do didek aya pa 'am a Mbərom, anga dē dēfak apan nga, aday həna kutok zay a mənuko inde tə winen anga Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ² Winen kə njadak uko cəved aday Mbərom a gak uko sumor, anga dē dēfak nga pə winen awan. Tə sumor anahan ata nà, dī jəra sə tavay apan nə njənjan lele. Dī taslay anan mivél, anga dī i njad sə njahay à man sə mazlab a Mbərom. ³ Aday asa, dī taslay mivél tə dāce a mənuko ahay re, anga dā san zle, dā gak dāce nà, dī njad ngatay aday. ⁴ Ngatay aday dukwen, i təra mənuko do ma san nga aya awan. Aday dē tərak do ma san nga aya ite, dī dēfan ide anà way sa 'am. ⁵ Dī dēfan ide anà way sa 'am, way sa 'am ata dukwen a njəkan uda anà do itəbay asanaw? Anga Mbərom kà kak uko anan asan zek anahan coy ta sə varak uko ahay Apasay anahan Cəncan a à mivél inde re.

⁶ Ayaw, à alay a mənuko bəle aya mba ata nà, Almasihu winen kə məcak anga mənuko, mənuko aday nà, do mə vəze aya pə Mbərom. Almasihu a mac nà, à alay ata kutok, kawa sa zlan à nga à Mbərom. ⁷ Dowan saa təma sa mac anga do didek a natiya ca nà, ibay. Izəne anga do sa ga way lele aya nà, do ahay ti ngam sa mac. ⁸ Cəkəbay Almasihu a mac anga mənuko nà, à alay a mənuko do sə ines ahay hwiya. Matanan Mbərom a kay anan ahay asan zek anahan anga nuko nà, na. ⁹ Aya, mez ana Almasihu kə varak uko cəved sə təra do didek aya pa 'am a Mbərom. Anga nan dā san zle lele re, zek a ana Almasihu a dukwen, i i tam mənuko à mivél a Mbərom saa ga pə do ahay ata wa re. ¹⁰ À alay a aday mənuko do sa nan ide anà Mbərom ahay hwiya ata nà, winen kə ndəvak anan sa zlah anan malmal tə mənuko, tə amac a wan anahan. Aka aday həna dē tərak do anahan ahay coy nà, i tam mənuko à sariya anahan saa ga ata wa, anga wan anahan kə slabakak ahay à məkə wa kutok bidaw? ¹¹ Wita dəkdek cəna coy bay. Dī taslay mivél re, anga ajapay a mənuko tə Mbərom, bina Yesu Almasihu Bahay a mənuko kə tərak mənuko car a Mbərom ahay coy asanaw?

Minje ata ana Adama tə Almasihu

¹² Atahasl a nay ahay pə daliyugo nà, anga do kərtek sa ga ines, winen nà, Adama. Aday ines anahan a tavakay ahay amac pə do ahay. Do ahay fok ti mac kutok, anga fok a tinen a ta gak ines re. ¹³ Mbərom a saa varan Tawrita anà Musa nà, ines inde pə daliyugo coy. Əna à alay a Tawrita inde fan bay ata nà, Mbərom a baslay ines a tinen ahay fan bay re. ¹⁴ Aya əna, a bənay ahay pə Adama wa hus pə Musa dukwen, amac winen apan i vad do ahay. Kwa tinen ta gak ines kawa ana Adama do sə vəze pə Mbərom ata itəbay nà, amac kə vədak atan re.

Adama dukwen, winen kawa minje ana Yesu, dowan a saa nay ahay ata awan. ¹⁵ Əna magwagway a Mbərom sə varak uko tə Yesu ata nà, kə gak minje tə ines mbala ana Adama sa ga ata bay. Tə didek a nà, do ahay bayak a tə məcak anga ines ana Adama. Əna magwagway a Mbərom sa var kəriya tə alay ana Yesu Almasihu ata nà, a zalay atahasl ana Adama. Anga Mbərom kə gak anan sumor anà do ahay kə zalak. ¹⁶ Magwagway a Mbərom nà, a ga minje tə atahasl ana Adama bay. Ines ana Adama sa ga ata nà, kə varak anan mungok coy, sariya kə bənək anan. Aya əna, sumor a Mbərom a mbasay pə ines sə do ahay, kwa à ga nə ta gak ines bayak awan, aday a təra atan do didek aya pa 'am anahan. ¹⁷ Matanan kutok, anga ines su do kərtektəkke, amac kə mbərmak alay pə do ahay fok. Əna way sə zalay anan way ata tə sumor dukwen, a nay tu do kərtektəkke, winen Yesu Almasihu. Anga winen, Mbərom kə gak anan sumor anà do ahay bayan awan, a təra atan do didek aya pa 'am anahan. Matanan ti njad sifa sa ndav bay ata awan, aday ti ga bahay pə kərtek a tatə Yesu a kutok.

¹⁸ Natiya kutok, ines su do kərtek kə gəbak ahay 'am sa ban anan do ahay fok. Matanan, mer su way su do kərtek lele a, kə gəbak ahay 'am sə təra anan do ahay fok, do didek aya pa 'am a Mbərom, aday sə varan atan sifa sa ndav bay ata re. ¹⁹ Kwakwa ata nà, do kərtektəkke a ngam sə dēfan apan anà Mbərom bay. Anga nan, do ahay bayak a tə tərak do sə ines ahay. Matanan re, do kərtektəkke a dēfan apan anà Mbərom. Anga nan, do ahay bayak a ti təra do didek aya pa 'am anahan.

²⁰ Tawrita a dəzley ahay nà, anga aday ines ahay tə ma nga sə zəga pə do ahay ite. Əna à man a aday ines kə zəgahak ata nà, sumor a Mbərom a ma nga sə zəga pə do ahay ite re. ²¹ Kwakwa ata nà, məgala ana ines inde sa vad do. Həna dukwen, sumor a Mbərom sa gan anà do ahay ata nə məgala anahan inde sə təra atan do didek aya pa 'am anahan re. Natiya, do ahay ti mba apan sa njad sifa sa ndav bay ata awan. Ti njad anan nə tə sləmay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko.

† Ca pə Laataanooji 15.6.

Aga baptisma nà, amac tɛ Yesu aday aslabakay à mæke wa tɛ winen a re

6 Həna kutok nà, u no sa ja nə maw? Zəgahuko anan sa ga ines aday sumor a Mbərom à zəga ite daw? ² Matanan bay re. Də takas nà, à amac wa. Anga nan, ines a lavak uko nga sabay. Aka aday dī njahay i ines inde kəkəma asa anaw? ³ Də san way ata zle lele. À alay a mənuko sa ga baptisma ata nà, də japay nə tɛ Yesu Almasihu, aday dā mac tatə winen a re.

⁴ Matanan, tɛ baptisma ata nà, mənuko fok də məcak tatə winen, aday ta lak mənuko tatə winen a re. Əna mazlab a Mbərom nə məgala awan, a slabakay anan Almasihu à wulen su do ma mac aya wa. Natiya kutok, i slabakay ahay mənuko anga aday dā njad sə njahay tɛ sifa wiya awan.

⁵ Natiya, də japak tɛ winen à alay a mənuko sa mac tɛ winen ata awan. Matanan, à alay a mənuko saa slabakay à mæke wa ata nà, dī japay tɛ winen à aslabakay anahan à amac wa ata re. ⁶ Sənuko way inde aday: Anjahay a mənuko kwakwa ata nà, tɛ darak anan ayak pə dədom mə zləngad a pə kərtek a tɛ Almasihu, anga aday ubor sə ines a mə japay a tɛ mənuko ata dukwen à lize sə coy, aday mənuko dē tɛra bile sə ines ahay sabay. ⁷ Natiya kutok, dōwan a kə məcak cəna, winen bile ana ines sabay. ⁸ Matanan, kak də məcak tɛ Almasihu nà, dī daf apan nga dī njahay tɛ sifa anga winen a re. ⁹ Almasihu a slabakay ahay à mæke wa. Anga nan, dā san a zle re, i naa mac sabay, anga məgala ana amac inde apan sabay. ¹⁰ Almasihu kə məcak. Amac anahan ata kə gəzлак atan pi zek wa tɛ ines sə coy. Həna nà, winen pə kərtek a tɛ Mbərom, tɛ sifa awan. ¹¹ Matanan re, kə sənən zle, kwanay dukwen kə məcən, aday kə gəzlen pi zek wa tɛ ines. Həna nà, kwanay pə kərtek tɛ Mbərom tɛ sifa aya awan, anga kwanay mə japay aya tɛ Yesu Almasihu.

¹² Anga na awan, ines à ga pikwen məgala sabay, kə pərihen anan azar anà ubor si zek a kwanay ahay sabay. Ki məcən wanahan asanaw! ¹³ Kà sa mbəsiken anan zek a kwanay ines à ga anan mer su way lelibay aya sabay. Gen adəka nə mer su way a Mbərom kutok, kawa do ma mac aya ta may uho à mæke wa ataya awan. Mbəsiken anan zek a kwanay həna nà, sa ga mer su way didek aya kutok. ¹⁴ Sə lavak ikwen nga həna nà, Tawrita sabay, əna sumor a Mbərom sa gak ikwen ata kutok. Natiya məgala ana ines inde pikwen sabay.

Minje sə bile

¹⁵ Həna nà, dī ja nə maw? Sə lavak uko nga nà, Tawrita sabay, əna sumor a Mbərom kutok. Cəved inde sa ga way lelibay a adəka daw? A'ay! ¹⁶ Kə sənən itəbay daw? Kə tɛren bile su do aday nà, bəlaray si ki dɛfen anan apan anà dōwan ata awan. Kak kwanay bile ana ines ahay, ines i lagay kwanay hus à amac inde. Kak kwanay bile ana Mbərom ahay, ata Mbərom i tɛra kwanay do didek aya awan. ¹⁷ Kwakwa ata nà, kwanay

bile ana ines ahay. Ngəren anan anà Mbərom anga həna kə təmihen sə dɛfan apan tɛ mivəl kərtek a anà atə-tak way a kwanay a sə sləne ata awan. ¹⁸ Abay kwanay bile sə ines ahay, əna kə təmen ahay à bile sə ines wa, aday kə tɛren bile ana didek ahay kutok ite. ¹⁹ Nə gəba minje sə bile nà, anga aday kə sənən way a ni jak ikwen ata awan. À alay a kwanay bile sə ines ahay ata nà, kə mbəsiken anan zlay si zek a kwanay à ga mer su way lelibay aya awan. Ki gen nà, mer su way sə sədək ahay dəkdek. Həna biten dukwen, kwanay bile sə didek ahay. Matanan, mbəsiken anan zek a kwanay à gan mer su way lele aya awan. Ata anjahay a kwanay i tɛra à cəncan a inde.

²⁰ Natiya kutok, à alay a kwanay bile sə ines ahay ata nà, aga mer su way lele cəna, a zlak ikwen à nga bay. ²¹ Ata, à alay ata kutok nà, ki gen nə maw? Way a sa gak ikwen waray həna biten ataya awan. À andav sə way ma ga waray ataya dukwen, amac inde. ²² Aya əna, həna kutok, kə təmen ahay à bile sə ines ata wa. Kə tɛren bile ana Mbərom ahay. Anga nan, anjahay a kwanay i tɛra à cəncan a inde kutok. À andav a inde ite, ki njiden wa sifa sa ndav bay ata awan. ²³ Magwagway sə ines nà, amac. Əna way a Mbərom sa var kəriya ata nà, sifa sa ndav bay pə kərtek a tɛ Yesu Almasihu, Bahay a mənuko.

Do sa daf nga pə Yesu ahay, tɛ Tawrita

7 Mərak uno ahay, way uno a ni jak ikwen ayak həna ata nà, ki sənən, anga kə sənən Tawrita zle coy. Tawrita a lavan nga anà do nà, si à alay a winen tɛ sifa pə daliyugo mba ata awan. ² Minje nə kawa uwar. À alay a mbaz anahan inde tɛ sifa nà, Tawrita a ban anan pə mbaz anahan ata awan. Əna, mbaz anahan kə sak a mac ite nà, Tawrita kə mbəsakak anan ahay à 'am ana mbaz anahan ma mac ata wa. ³ Uwar kə sak a zla à mbaz hinen, aday mbaz anahan a mama'am ata ma mac a bay cəna, wita uwar ata kə gak mədigwed pə mbaz anahan ata awan. Əna mbaz ata kərtek a kə məcak cəna, 'am sə Tawrita ata inde apan sa ga mədigwed a sabay. I mba apan sa zla à mbaz hinen, kə gak ines bay.

⁴ Mərak uno ahay, kwanay həna ata dukwen, matanan. Kwanay kə jipen pə kərtek a tɛ Yesu Almasihu, dōwan a sa mac anga kwanay pə dədom mə zləngad ata awan. Anga nan kutok, kwanay dukwen kə məcən aday kə gəzlen tɛ Tawrita sə coy. Həna kə jipen tɛ Yesu, do sə slabakay ahay à mæke wa. Matanan kutok, dī mba apan sa gan mer su way lele aya anà Mbərom, i zlan à nga. ⁵ Də taa ga nà, mer su way sə ubor si zek a nuko ahay. Way ana Tawrita sa ga apan 'am ata nà, ubor si zek nə a gan may sa ga nə tinen aya awan. Way a lelibay ataya nà, tɛ lagay mənuko à amac inde. ⁶ Həna kutok, də gəzлак tɛ Tawrita, anga də məcak pə kərtek a tatə Yesu. Anga nan, dī mba apan sa gan mer su way anà Mbərom tɛ cəved lele aday wiya awan, cəved ana Apasay Cəncan a sə dakak uko anan ata awan, bina, kawa ana

mənuko sa taa ga anga dā dāfan apan anà Tawrita ata sabay.

Mer su way ana Tawrita

⁷ A nan sa ja hēna nē ma kutok anaw? Tawrita ata nà, way sē nes dō adēka dāw? A'ay! Əna na san ines inde nà, anga Tawrita sē dūko anan. Bina, abay na san ubor bay, anga na san 'am a sa jēka: «Kā sa ga ubor bay †» ata bay. ⁸ Əna nē slēne 'am ata cēna, ines kē njadak upo cēved kutok, a ga anan mer su way ta 'am ata sē wuho ubor ahay cara cara ì zek inde. Mənjəna Tawrita nà, ines a aday dūkwēn, winen way ma mac awan. ⁹ Bina, à alay a nen nē sənək pə Tawrita fan bay nà, nen lele njənnjan tē sifa awan. Əna na san Tawrita kutok cēna, ines kē tərak way tē sifa bugol, aday winen mēgala awan. ¹⁰ Ata jumdod, nen nē mēcak ite re. Anga nan kutok, 'am a abay i lagay nen à man sē sifa ata nà, a ma nga sē gēbo ahay adēka nē amac. ¹¹ Natiya Tawrita a varan cēved anà ines sē njəko uda, aday sa vad nen re.

¹² Ayaw, Tawrita nē winen way cəncan awan, aday 'am anahan a ma ja ataya dūkwēn, tinen way cəncan aya, way dīdek aya, aday way lele aya re. ¹³ Aka aday way lele ata a ma nga sa vad nen asa dāw? A'ay re! Əna ines a gēba way a lele ata, a ga anan mer su way sē vuro amac. A tēra matanan, anga aday dā san ines nà, winen ines ata acəkan way anahan. Matanan, Tawrita a ka anan mer su way sē ines lelibay aya fok.

Ines a ka anan mēgala anahan pu dō zənzen awan

¹⁴ Matanan kutok, dā san zle, Tawrita aday nà, a nay ahay à alay a Mbərom a wa. Aday nen nē dō zənzen awan, bile sē ines. ¹⁵ Tē dīdek a nà, way uno sa ga ata cēna, na san bay. Anga way su no sa ga ata nà, na ga bay. Way su no sa ga bay ata awan, wita nē ni ga anan kutok. ¹⁶ Kak way uno sa ga ata u zlo à nga bay nà, ata nē sənək kutok, Tawrita, winen way lele awan.

¹⁷ Matanan kutok, sa ga way lelibay ata nē nen bay. Atahasl a mē njahay a ì nen inde ata sa ga anan. ¹⁸ Anga nan kutok, na san zle, awan inde lele awan ì nen inde nà, ibay. Na ja nà, pə ubor si zek uno, nen dō zənzen awan ata awan. Aga way lele dūkwēn, u zlo à nga, əna na mba apan sa ga bay. ¹⁹ Bina lele su no sa ga ata nà, na ga anan bay, aday lelibay a su no sa ga bay ata kutok, na ga adēka nà, winen awan. ²⁰ Kak way lelibay aday u no sa ga bay dūkwēn na ga anan cēna, sa ga awan ata dūkwēn, nen bay. Atahasl a mē njahay a ì nen inde ata awan, sa ga way ata nē winen, nen bay.

²¹ Nga sa 'am a inde kutok: À alay a u no sa ga way lele cēna, ngazl ines a tuvo uda awan. ²² Bina, à mivēl uno a inde nà, nen mē taslay mivēl a sē pərahan azar anà Tawrita a Mbərom. ²³ Anga nan kutok, na ca apan nà, awan a inde lelibay a ì nen inde a slabak anan vəram tē abayak nga uno sa gan may anà way lele ata awan. Natiya, nen nē tərak bile ana atahasl a mē nja-

hay a ì nen inde ata awan. ²⁴ Anga nan kutok, nē tərak dō mē jəjay a sē coy. Aday saa tam wa nen à amac ata wa hēna nà, waya kutok anaw? ²⁵ Ngəruko anan hēna anà Mbərom, anga kē tēmək nen tē alay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Natiya kutok, tē ajalay nga uno cēna, ni dāfan apan anà Tawrita a Mbərom, əna ubor si zek uno a gan may sē pərahan azar anà cēved sa ga ines dəkdek.

Anjahay tē sifa wiya awan

⁸ Matanan kutok, hēna nà, awan saa ban anan dō ana Yesu Almasihu ahay à sariya inde nà, inde sabay. ² Anga mēgala ana Apasay sa var sifa tē alay ana Yesu Almasihu ata a tēmāy nen à mēgala ana atahasl tē amac ata wa. ³ Tawrita ana Musa a mba apan sa tam anan dō itəbay, anga bəle sē sluwed si zek su dō kē mbəsakak anan cēved a bay re. Əna Mbərom nà, a mba apan. A slənay ahay wan si zek anahan ti zek a kawa su dō zənzen aya, aday sē tēmāy nuko ì ines a mənuko ahay wa. Tē cēved ata kutok, Mbərom kē gak anan sariya anà ines ì zek su dō zənzen ata inde kutok. ⁴ A ga matanan, anga aday dā mba apan sa ga way ana Tawrita sa ja ata awan. Bina, dī dāfan apan nà, anà Apasay a Mbərom kutok, bina anà ubor si zek à mənuko sabay. ⁵ Aday nà, dō sē dāfan apan anà ubor si zek a tinen ahay nà, ta ga way sa zlan à nga anà zek a tinen ahay. Əna dō sē dāfan apan anà way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom cēna, ta ga dūkwēn way sa zlan à nga a cite. ⁶ Dō sa taa bayak pə way sē ubor si zek anahan ahay cēna, a dazay nē à amac inde. Aday dō sa taa bayak pə way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom ite dūkwēn, i i njad zay tē sifa sa ndav bay ata awan. ⁷ Dō sa taa bayak pə way sa zlan à nga anà ubor si zek cēna, winen dō manide a Mbərom, anga a dāfan apan anà 'am a Mbərom bay, aday a mba apan bay re. ⁸ Dō sa ga way sa zlan à nga anà ubor si zek aday nà, i mba apan sa zlan à nga à Mbərom sabay.

⁹ Kwanay adēka nà, à alay ana mēgala sē ubor si zek inde sabay, əna à alay ana mēgala sē Apasay a Mbərom, winen mē njahay a à kwanay inde ata awan, kak kwanay apan ki dāfan anan apan anà ubor si zek bay nà, na. Dowan a Apasay ana Almasihu uda ibay ata nà, winen dō anahan bay. ¹⁰ Kwa à ga nē Almasihu winen mē njahay a à kwanay inde, zek a kwanay nē hwiya i mac anga ines. Aya əna, Apasay a Mbərom i varak ikwen sifa, bina kē tēren dō dīdek aya pa 'am a Mbərom. ¹¹ Mbərom a slabakay anan ahay Yesu Almasihu à mēke wa. Matanan, kak Apasay anahan ata dūkwēn winen mē njahay a à kwanay inde nà, i slabakay ahay kwanay à mēke wa tē winen a re.

¹² Natiya kutok, mərak uno ahay, gudire inde puko. Gudire ata nà, sē ubor si zek bay, bəlaray dī ga kawa ana ubor si zek su dō zənzen a sa gan may bay. ¹³ Kak kē njihen kawa sa zlan à nga anà ubor si zek nà, ki mēcen. Aya əna, kē mbəsiken anan Apasay a Mbərom à mērod anan ubor si zek ata nà, ki njiden sifa kutok. ¹⁴ Anga dō aday Apasay a Mbərom a lavan nga tēte cēna, winen wan a Mbərom. ¹⁵ Apasay ata dūkwēn a tēra

† Ca pə Gurtaaki 20.17; Tooktaaki Tawreeta 5.21.

kwanay bile aya bay, aday i pak pikwen zlawan maza sabay. A tēra kwanay adēka nà, wan a Mbērom ahay sē coy. Aday, tē Apasay ata kutok, dē ngaman anà Mbērom nà, « *Abba, Bēbay uno!* »¹⁶ Apasay a Mbērom a tē alay anahan a dakan anan anà apasay a mēnuko sa san anan nē mēnuko wan a Mbērom ahay.¹⁷ Kak mēnuko wan a Mbērom ahay cukutok nà, dī njad way anahan a sē dēren anà gwaslay anahan ahay ata re asanaw! I varak uko way anahan sē varan anà Almasihu ata re. Matanan, kak dē tēmahak sa ga dēce anga Almasihu nà, dī njad sē tēma way sē mazlab anahan ataya re.

Mazlab a mēnuko saa njad azanaka ata awan

¹⁸ A ga upo aday nà, awan sē zlangar anan dēce a mēnuko sa ga hēna ataya tē mazlab a Mbērom saa varak uko azanaka ataya nē ibay. Kwa mēnjœk ca!¹⁹ Way a Mbērom sē ndakay fok dukwen, tinen apan ti ba nē luvon a aday Mbērom i kay anan ahay uho gwaslay anahan ahay fok kutok ata awan. Ta ba anan nà, ababa.²⁰ Anga way a Mbērom sē ndakay fok tē tērak way kēriya aya awan. A nan atan sē tēra matanan cara bay. Mbērom a sa ga atan adēka †, anga aday tē daf ide²¹ pē luvon a aday i sa tēmay atan ahay à bile sē way saa wuslay ataya wa kutok. Ti japay tē wan anahan ahay à mazlab anahan ata inde, à barbarar inde kutok ite.²² Da san zle, kwa ahay à dēlen a wa, hus ahay biten nà, daliyugo a fok winen à dēce inde, kawa uwar i sa wahay bēse coy ata awan.²³ Əna daliyugo a anan taayan dēkdēk bay. Way ana Apasay a Mbērom sē varak uko mētekwe ataya fok, ti njahay nē matanan. Dī dēfan ide anà luvon a aday Mbērom i tam mēnuko à dēce wa, aday dī tēra wan a Mbērom ahay sē dīdek a coy ata kutok.²⁴ Abay aday dē tēmak coy bidaw? Əna dē canan fan bay, dī dēfan ide mba. Way aday kē canak anan tē ide coy ata nà, way ata nē kē dēfan ide adadaf mba daw? Wita, dōwan a ngaman adēfan ide sabay!²⁵ Aya əna, kak dī dēfan ide anà way hēna dē canak anan fan bay ata nà, dī ba ababa.²⁶ Apasay Cəncan a dukwen a nay ahay sa mak uko zek, anga mēnuko nē bāle aya awan. Bina, kwa à amboh a mēnuko ahay inde dukwen, da san sē rāke way a pē Mbērom a wa tētibay re. Apasay Cəncan a tē alay anahan, a gan amboh anà Mbērom tē mēgala anahan a tēke, à yime a mēnuko inde. Do zənzən i mba apan sa ga kətanən bay.²⁷ Mbērom a ca ide aday nà, à mivəl inde. A san way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata zle. Anga Apasay Cəncan a a cəce nē way kawa sa zlan à nga à Mbērom vərre à yime a mēnuko do a Yesu ahay inde.

²⁸ Da san zle asanaw! Do sē pəlay Mbērom tē mivəl kərtek a aday Mbērom a ngaman pi mer su way anahan ata nà, kwa sē tēra nē ma ma fok cəna, Mbērom a tēra anan way sumor a anga dōwan ata awan.

²⁹ Mbērom a lah sē walay wa dō anahan ahay nà, kwa hēna kabay, aday kà gak atan nga anga aday tē ga minje ta wan si zek anahan awan. Ata Almasihu i tēra

† Ca pə Laataanooji 3.17.

murkwaya sa wan anahan ahay fok.³⁰ Do a aday Mbērom sa lah sē walay atan ataya nà, kē ngamak atan kurre re. Do anahan a sē ngaman atan ataya nà, kē tērak atan dīdek aya pa 'am anahan re. Do anahan a sē tēra atan dō dīdek ataya nà, kē varak atan mazlab coy re.

Awan saa gəzla mēnuko pi zek wa tē asan zek a Mbērom nà, ibay

³¹ Hēna nà, dī ja nē ma asa anaw? Kak Mbērom winen tē mēnuko nà, saa mba apan sē mbasay puko nà, waya asa anaw?³² Wan si zek anahan a dukwen, kē tēmak anan à 'am sē dēce wa bay, əna a varan anan anà dō ahay aday tē vad anan anga mēnuko fok. Matanan, i varak uko way azar aya fok kēriya pē kərtek a ta wan ata re.³³ Saa mba apan sa zlah puko asa nà, wayaw? Sē tēra mēnuko dō dīdek aya pa 'am anahan nà, zek a Mbērom a sē walay mēnuko ata awan.

³⁴ Waya saa mba apan sa ban mēnuko anga da gak in-es asa anaw? Yesu Almasihu ta nga anahan a kē mēcak, kē slabakak ahay à mēke wa, aday hēna winen mē njahay a à alay puway a Mbērom. Winen apan i gan amboh anà Mbērom anga mēnuko.³⁵ Kak matanan cukutok nà, ma saa mba apan sē gəzla mēnuko pi zek wa kutok anaw? Dēce ahay daw? Ajalay nga daw? Aban mbiyed sē dō ahay asa daw? Atē may tē mētawak daw? Mərava sē amac tē maslalam daw? Awan a inde saa mba apan sē gəzla mēnuko pi zek wa tē asan zek ana Almasihu a nē ibay!³⁶ Mē vinde à Deftere a Mbērom inde nà:

«Manay pē cəved sē amac sasidew a nà, anga iken. Ta ga alay tē manay nà, kawa tēman sē waslay ahay. ††»

³⁷ À mamasl sē way ataya inde fok kutok, dī njad mēgala sē mbasay, anga Almasihu, dō sē pəlay nuko, i varak uko mēgala anahan.³⁸ Anga nan, na san zle lele, awan inde saa gəzla mēnuko pi zek wa tē asan zek a Mbērom nà, inde sabay. Mbērom kà kak uko anan asan zek anahan tē Yesu Almasihu, Bahay a mēnuko. Matanan, kwa amac, kwa sifa adēka, kwa maslay a Mbērom ahay, kwa setene ahay, kwa way sē tēra à alay a hēna ata awan, kwa way saa tēra à alay a saa nay pa 'am azanaka ata awan, kwa dō sē mēgala ahay, kwa mēgala sē bagəbaga mburom ahay, kwa mēgala sē mēke ahay, kwa way a Mbērom mē ndakay azar aya fok, awan a inde saa gəzla mēnuko pi zek wa tē asan zek a Mbērom cəna, ibay!

Mbērom kē walak anan Isəra'ila ahay

9 Way a ni ja hēna ata nà, winen way dīdem awan. Nen dō a Yesu, na gad mungwalay bay. Apasay Cəncan a a jan anà mez si zek uno a dukwen, 'am a anan nà, dīdek awan.² Mivəl uno ma rah a nē tē mugo, aday nen à dēce ahay inde nē pac pac,³ anga Yahuda ahay, dō sē zahav uno ahay. Abay à ga zek nà, suwan Mbērom à laray nen à bahay anahan wa, anga

†† Ca pə Jabuura 44.23.

aday Yahuda ahay tâ njad sifa. Nen nà, mê gəzla pi zek wa tə Yesu Almasihu. ⁴ Tinen nà, wan sə Isəra'ila ahay. Mbərom kə tərak atan wan anahan aya awan. Kə dakak atan anan mazlab anahan, kə banak 'am tə tinen, kə varak atan Tawrita, 'am anahan. Kə dakak atan anan cəved sə həran nga lele awan, kə zlapak i varan atan way lele aya bayak awan. ⁵ Kə varak atan Ibərahima, Isiyaku aday Yakob tə gwaslay anahan ahay bije a tinen ahay, aday Almasihu dukwen, pə sluwed si zek nà, wan sə kutov a tinen awan. Almasihu a aday dukwen, winen Mbərom, winen pa nga sə way mə ndakay aya fok. Zambaduko anan pa sə viyviya awan. Amen!

Wan a Mbərom didem aya awan

⁶ Way a Mbərom a sə zlapay anan ata kə tərak awan kəriya bay re. A'ay, əna wan sə Isəra'ila ahay tə tərak do ana Mbərom didem aya fok bay. ⁷ Aday wan sə kutov ana Ibərahima ahay tə tərak wan anahan didek aya fok bay re, bina Mbərom a jan nà: «Ki njad wan sə kutov ahay nə tə Isiyaku. †» ⁸ 'Am ata a nan sa ja nə maw? Wan mə wahay aya à kutov su do zenzen ata wa cəna, tə tərak wan a Mbərom ahay anga bəbay tə may a tinen ahay bay. Tə tərak wan a Mbərom ahay nà, anga Mbərom a sə zlapay anan ata awan. ⁹ 'Am a Mbərom a sə zlapay anan ata nà, həna: «I va daz cəna, ni may ahay, aday Saratu i njad wan. ††» ¹⁰ Wita cəna coy bay re. Cuko pə Rəbeka ite. Kə wahak anan muwsa ahay anà bije a mənuko Isiyaku. ¹¹ Rəbeka a kə wahak anan muwsa anahan ataya fan bay nà, gwaslay ataya ta gak awan fan bay. Â ga nə mer su way lele aya awan, â ga nə mer su way lelibay aya awan dukwen, tə wahak atan sa ga awan fan bay. Â alay ata nà, Mbərom kə jak anan anà Rəbeka coy, a wa: «Wan zek məduwen a i gan mer su way anà wan zek cədeu awan. †» Deftere a Mbərom kə jak pə muwsa ataya, a wa: «Nə gəbak Yakob, aday nə larak anan Isuwa. ††» A təra matanan anga sə dakay anan nà, Mbərom a walay do nə pə way sa zlan à nga anà winen, bina pi mer su way su do zenzen a bay.

¹⁴ Həna nà, di ja nə ma kutok anaw? Mbərom kə gak mer su way tə cəved a sabay cukutok daw? Matanan ata bay re. ¹⁵ A jan anà Musa nà: «Ni gan sumor nà, anà dōwan a aday u no sa gan sumor ata way anahan. Sû go i zek wa cəna, dōwan a u no û go i zek wa ata awan. ††» ¹⁶ Kawa sa ja kutok nà, Mbərom a gan sumor anà do nà, anga a nan anà dōwan a bay, kabay anga mer su way ana dōwan ata bay, əna anga sumor ana Mbərom a way anahan. ¹⁷ Â Deftere a Mbərom inde dukwen, Mbərom a jan anà Firawna, a wa: «Na daf iken bahay a à Misra nà, anga aday ni ka anan mægala uno tə iken, pə iken a re, anga u no sa ndar anan sləmay uno anà do sə daliyugo ahay fok. †††» ¹⁸ Matanan acəkan, a ca ike, Mbərom a gan sumor anà dōwan

awan, kawa sa nan, aday a kuran anan nga anà do hinen dukwen kawa sa nan.

Mivel a Mbərom sa ga tə sumor anahan sa ga ite

¹⁹ Hinahibay nà, ki jen asa: «Kak matanan cukutok nà, Mbərom a gafan 'am anà do ahay pə ines angamaw? Way ahay fok tə təra dukwen, kawa sa zlan à nga asənə, ines sə do ahay uda nə wuraw?»

²⁰ Matanan, iken a aday nə waya saa vad uway pa 'am tə Mbərom a kəlanaw? Həna nà, way ma han a nə i mba apan sa jan anà do sa han anan: «Ka sa han nen kawa həna anan angamaw?» tətə daw? ²¹ Do sa han səngəle nà, mægala anahan inde pə dudo aday sa han anan way ahay kawa sa nan bidaw? I han səngəle tə dudo ata awan, aday i han anan jugwire tə dudo a mə mbəsak ata re.

²² Mer su way a Mbərom a dukwen, kətanan! A nan do ahay tâ san nə winen tə mivel a anga tinen, aday winen Ba Mægala re. Aya əna, kə ngəmak sə səmen anà do sə jənan pə mivel, aday abay ti lize ataya acəkan. ²³ A nan anà Mbərom nà, do ahay tâ san mazlab anahan nə məduwen awan, aday i gəzla anan tə mənuko anga a nan sa gak uko sumor. A walay mənuko pa 'am kurre, anga aday dā njad mazlab anahan. ²⁴ Mənuko do a Mbərom mə ngamay aya awan. Əna kə ngəmak do ahay à wulen sə Yahuda ahay wa dəkdek bay. Kə ngəmak anan anà do ahay à wulen su do su kon a azar aya wa re. ²⁵ Mbərom a kə jak 'am ata tə dūngo ana do maja'am anahan Hose'a, a wa:

«Dowan aya aday abay tinen do uno ahay bay ataya awan,

həna ni ngaman atan do uno ahay kutok.

Dowan aya aday abay nə pəlay atan itəbay ataya awan,

həna ni pəlay atan kutok. ††»

²⁶ A ja asa, a wa:

«Û kon a aday do ahay ta ja nà, tinen do uno ahay itəbay ataya dukwen,

à man ata adəka, ti ngaman atan wan ana Mbərom didek aya kutok, winen bahay sə sifa. †»

²⁷ Do maja'am a Mbərom Ezaya dukwen kə jak pə Isəra'ila ahay, a wa:

«Kwa abay Isəra'ila tē wasay nə kawa wiyen sə zlin-der,

saa tam nà, do ahay fok bay, əngal a mənjoek ca.

²⁸ Mbərom Fetek i ga sariya pu do sə daliyugo ahay anga anga sə coy. ††»

²⁹ Ezaya ata kərtek a kə lahak sa ja:

«Abay Mbərom Ba Mægala â mbəsakak uko zahav mənjoek bina,

də tərak kawa do sə Sodoma tə Gomora. †††»

Isəra'ila ahay tə sənək cəved sa tam didek a bay

³⁰ Lele həna juko nə kəkəma asa anaw? Do su kon a azar ataya tə njadak sə təra do didek aya pa 'am a

† Ca pə Laataanooji 21.12. †† Ca pə Laataanooji 18.10-14.

‡ Ca pə Laataanooji 25.23. †† Ca pə Malakiya 1.2-3. †† Ca pə Gurtaaki 33.19. ††† Ca pə Gurtaaki 9.16.

††† Ca pə Hose'a 2.1-3. § Ca pə Hose'a 2.25. †† Ca pə Esaaya 10.22-23. ††† Ca pə Esaaya 1.9; Laataanooji 19.23-28 re.

Mbërom anga tã dëfak nga pë Yesu. Aday abay tã pëlak sã tãra dõ didek aya bay re. ³¹ Yahuda ahay ite nã, tã pëlak sã tãra dõ didek aya ta sã dëfan apan anã Tawrita, ãna tã njadak a cãved a bay. ³² Angamaw? Anga tinen tã bayak cãna ti njad anan ta sã dëfan apan anã Tawrita ti mer su way, bina ta sa dëf nga pë Mbërom a bay. Anga nan, tã slahak pu kon sã hawan saray ù dõ ata awan. ³³ Æ Deftere a Mbërom inde nã, Mbërom a ja pu kon ata, a wa:

«Cen apan, ni dëf kon sã hawan saray anã dõ ahay à Urësälima,

kon sã slahay dõ ahay.

Aday dõ kè bënak alay à winen inde ite nã, i jalay a bay. [†]»

10 Mërak uno ahay, na gan amboh anã Mbërom tã mivël kërtek a nã, u no nã Yahuda ahay tã njad sa tam ite. ² Ni mba apan sa ja hëna dukwen, tinen apan ti rãzlen à nga wa sã përahan azar anã Mbërom nã cekërkërre, ãna mënjäna asan wa way më cãde ide aya awan. ³ Tã sënak sa jëka Mbërom i tãra anan dõ ahay dõ didek aya pa 'am anahan kækëmaw nã, tã sënak bay. Tã pëlay sã tãra dõ didek aya nã, tã cãved si mer su way dëkdek. Matanan, tinen tã mbërzlak a wa way sa nan à Mbërom. ⁴ Kwa pë ana Almasihu sa nay ahay wa nã, mëgala ana Tawrita kè ndëvak coy. Natiya, kuwaya dõwan a kè dëfak apan nga cãna, Mbërom i tãra anan dõ didek a pa 'am anahan.

Mbërom i tam anan dõ sa dëf nga pë Yesu ahay fok

⁵ Musa a ja 'am pë cãved sã tãra dõ didek a tã Tawrita nã, a wa: «Dõ sã dëfan apan anã 'am ana Tawrita nã, i njad sifa nã tã winen awan. ^{††}» ⁶ Æna cãved sã tãra dõ didek a anga sa dëf nga pë Mbërom nã, cara. Deftere a Mbërom a wa: «Kã sa ja bay: “Waya sa jãn à mburom anaw? [‡]» Kawa sa ja nã, i jãn saa ngaman anã Almasihu aday i dazay anan nã wayaw? ⁷ «Kã sa ja bay: “Waya saa dazay à mëke inde anaw? ^{‡‡}» Kawa sa ja nã, waya saa zlãzlamay anan Almasihu à mëke wa pë cakay sã mësinde ahay wa anaw? ⁸ Musa a ja nã kækëma kutok anaw? A wa: «'Am a Mbërom winen bãse tã iken! Winen à 'am anak inde, à mivël anak inde re. ^{‡‡}» Wita nã, lëbara sa 'am a hëna manay apan mi dëkay anan pë cãved sa dëf nga pë Mbërom ata kutok. ⁹ Ki mba apan sa ja pa 'am sã dõ ahay fok, Yesu nã, winen Bahay anak tãte dëw? Kë tãmahak aday kë dëfak apan nga nã, Mbërom kè slabakak anan ahay à mëke wa dëw? Kak matanan nã, ata ki tam coy kutok. ¹⁰ Bina kak kë dëfak nga pë Yesu à mivël anak inde nã, ki njad sã tãra dõ didek a pa 'am a Mbërom. Aday kak ki dëkay anan pa 'am sã dõ ahay, Yesu winen Ba Mëduwen nã, Mbërom i tam iken acëkan. ¹¹ Anga Deftere a Mbërom a ja nã: «Dõ kè bënak alay à winen inde ite nã, i jalay a bay. ^{‡‡}» ¹² Cãved sa 'am ata nã, anga dõ ahay fok: anga Yahuda ahay, aday anga dõ su kon a azar aya re. Anga

† Ca pë Esaaya 28.16. †† Ca pë Farillaaji Lewinjko'en 18.5. ‡ Ca pë Tooktaaki Tawreeta 30.12. ‡† Ca pë Tooktaaki Tawreeta 30.13. ‡‡ Ca pë Tooktaaki Tawreeta 30.14. ‡‡† Ca pë Esaaya 28.16.

awan sã gëzla atan pi zek wa, ibay. Bahay a mënuko nã, winen Bahay sã dõ ahay fok. A gan sumor anã dõ sa dëf nga pë slëmaw anahan ahay nã, fok. ¹³ Kawa ana Deftere a Mbërom a sa ja kutok: «Kuwaya dõwan a kè dëfak nga pë slëmaw ana Mbërom Fetek cãna, i tam. ^{‡‡‡}»

Cãved sã dëkay anan lëbara mugom awan

¹⁴ Ti njad sã hëran nga anã Mbërom a aday tã dëfak apan nga bay ata nã, kækëmaw? Kak aday kula tã slënek anan lëbara a bay nã, ti njad sa dëf apan nga nã kækëmaw? Aka aday kak dõwan a kè tækërek atan anan bay nã, ti slëne kækëmaw? ¹⁵ Kak dõ ma slan a ibay nã, waya saa tækë 'am ata anaw? Kawa ana Deftere a Mbërom sa ja: «Saa rëba kawa saray su dõ sã dëkay anan lëbara mugom ataya nã maw? [§]» ¹⁶ Æna saa tãma anan lëbara mugom ata nã dõ ahay fok bay. Dõ maja'am a Mbërom Ezaya kã jak, a wa: «Ba Mëduwen, waya sa dëf nga pa 'am a manay anaw? ^{§†}» ¹⁷ Matanan, dõ kè dëfak nga dukwen, anga ba kè slënek lëbara ana Yesu Almasihu. Aday dõwan kè slënek lëbara anahan dukwen, anga dõ inde kè tækërek anan anan.

¹⁸ Kak matanan cukutok nã, ni cãce aday: Isëra'ila ahay nã, tã slënek anan lëbara a anan itëbay këlëdaw? Tã slënek, bina Deftere a Mbërom kã jak, a wa: «Tã slënek dungo ana dõ maslan uno ahay pu kon pu kon fok.

'Am a tinen a kè dëzlek hus pë magaga sã daliyugo. ^{§††}»

¹⁹ Kak matanan asëna, ni cãce asa re, Isëra'ila ahay tã sënak anan 'am ata bidaw? Mbërom kè mbëdahak apan kurre tã dungo a Musa, a wa:

«Ni slabak anan sërak a kwanay pu kon kəriya awan.

Ni njak kwanay pi zek aday ki gen mivël pu kon a aday dõ anahan aya ta san awan bay ata awan. ^{§‡}»

²⁰ Ezaya dukwen kè jëjarak bay, a wa:

«Mbërom a ja nã: “Sa njad nen nã, dõwan aya aday tã pëlak nen bay ataya awan.

Na kan zek dukwen, anã dõwan aya aday tã cëcihek nen a bay jiga ataya awan. ^{§†††}»

²¹ Aday pë Isëra'ila ahay ite nã, Mbërom a wa:

«Hway, nen apan ni ba sa kan alay anã dõ uno ahay. Æna dõwan ataya nã tã dëfo apan bay, ta ma nga sã vëze upo adëka. ^{§†}»

Isëra'ila ahay ta gan ì zek wa anã Mbërom

11 Matanan kutok, ni cãce way inde kërtek aday: Kak matanan cukutok nã, a nan sa ja nã, Mbërom kè larak anan Isëra'ila ahay dëw? Matanan bay! Anga nen a ta nga uno dukwen, nen Isëra'ila ahay. Nen më wahay a pë dala mbak ana Benyamin, zahav ana Ibërahima. ² Mbërom kè larak anan dõ anahan Isëra'ila ahay bay, winen a sã walay atan kwakwa. Bina kë sënën way ana Deftere a Mbërom sa ja pë

‡‡‡ Ca pë Yoo'el 3.5. § Ca pë Esaaya 52.7. §† Ca pë Esaaya 53.1. §†† Ca pë Jabuura 19.5. §‡ Ca pë Tooktaaki Tawreeta 32.21. §†† Ca pë Esaaya 65.1. §† Ca pë Esaaya 65.2.

Eliya ata zle asanaw. Eliya winen apan i yiman anà Mbərom anga Isəra'ila ahay, ³ a wa: «Mbərom Fetek, do anaya tə vədak anan do maja'am anak ahay, tə mbəzlak anan man sə gədan dungo anà way a manay ahay anga iken ataya awan. Mə mbəsak a sə pərahak azar nə nen a taayak. Aday hwiya a nan atan sa vad nen a re. †» ⁴ Zek a Mbərom awan, a mbədahan apan nə kəkəmwaw? A jan nà: «A'ay, iken taayak bay! Nə lavak anan zek tu do uno ahay inde mbulo cūwbe, tinen apan ti pəruho azar, tə dukwek anan gərmec ù vo anà Ba'al itəbay. ††» ⁵ Həna ata dukwen, matanan re. Mbərom kə lavak anan zek tu do ahay inde mə walay aya à wulen sə Isəra'ila ahay wa hwiya anga sumor anahan. ⁶ Kak Mbərom kə gak atan sumor sə walay atan, a walay atan anga mer su way a tinen ahay bay, əna anga sumor anahan. Kak matanan bay cəna, wita i təra magwagway a tinen kutok, bina sumor a Mbərom sabay.

⁷ Ata həna nə kəkəma kutok anaw? Way ana Isəra'ila ahay sə pəlay ata nà, tə njadək anan fok bay! Sa njad anan way ata cəna, do a Mbərom sə walay à wulen a tinen wa ataya awan. Zek məduwen su do a tinen aya tə kurak anan nga a tinen ahay. ⁸ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja:

«Zek a Mbərom a sa ga aday tã san awan bay.

Kə tacak atan anan ide,

kə dəngəzlak atan anan sləmay.

Hus biten tinen hwiya matanan. †»

⁹ Dawuda dukwen a ja patan, a wa:

«Way sa pa sə azar uko a tinen ahay à təran atan kawa balay sa mbazl anan way sə kibe ahay, tə slahay anan, aday Mbərom à kəta atan.

¹⁰ Mbərom à huruf atan, aday tã canan ide kula sabay, à ga atan alay aday mivél a tinen à ndəroḃ. ††»

¹¹ Matanan həna, ni cəce way maza awan asa: Saray a sə dəcan anà Isəra'ila ahay ata nà, kə slahak anan à məndak fok acəkan kutok daw? A'ay! Əna anga ines a tinen, do su kon azar aya tə njadək cəved sa tam pə cakay ana Mbərom kutok. A ga anan matanan aday Isəra'ila ahay tã ga sərak pu do su kon aya azar ataya awan. ¹² À alay ana Isəra'ila ahay sa ga ines ata nà, Mbərom kə gak anan lele anà do su kon azar aya pə daliyugo. Isəra'ila ahay tə slahay cəna, do azar aya ta njad zliile à alay a Mbərom wa. Kak Mbərom kə gak anan lele anà do azar aya anga Isəra'ila ahay sə dəfan apan sabay ata nà, Isəra'ila ahay fok ta sak a may ahay pə cakay anahan a asa nà, sumor anahan i zalay re bidaw?

Mbərom a tam anan do su kon azar aya nə kəkəmwaw?

¹³ Həna ni jak ikwen anà kwanay do su kon azar aya awan. Nə tərak do maslan ana Mbərom pə cakay a kwanay do su kon azar aya awan. Anga nan, na ca pi mer su way ata dukwen, mer su way lele cəvedabay. ¹⁴ U no nà, do su kon uno aya dukwen tã cuno

† Ca pə 1 Laamiibe 19.10, 14. †† Ca pə 1 Laamiibe 19.18. ‡ Ca pə Tooktaaki Tawreeta 29.3; Esaaya 6.10. †† Ca pə Jabuura 69.23-24.

matanan, aday tã ga pikwen sərak, anga aday Mbərom à tam wa do a tinen aya əngal ti mer su way uno ata cite. ¹⁵ À alay ana Mbərom sa lar anan Isəra'ila ahay ata cəna, a zlah anan məlmal anahan tu do su kon aya azar a pə daliyugo fok kutok. Aday à alay azanan kə təmahak atan maza nà, saa təra nə ma asa anaw? Ataslay mivél i ga inde, anga do ma mac aya ti njad sifa wiya awan.

¹⁶ Kak tə varak anan anan pen mama'am a anà Mbərom nà, pen a ma lab ata azar a fok dukwen ana Mbərom a re. †† Kak tə varak anan anan sləlay si sé ahay anà Mbərom nà, alay si sé dukwen anahan aya re. ¹⁷ Alay si sé zahav a azar aya tə gədak atan aday tã tapak ayak uda alay si sé sə kibe à yime aya inde. 'Am ata a ja nə pə kwanay do su kon azar aya ata awan. Way ana Isəra'ila ahay sa taa təma lele aya à alay a Mbərom wa ata nà, saa təma atan həna nà, kwanay kutok. Ki təmihen anan nə kawa alay si sé sə təma way pə sləlay si sé wa ata re. ¹⁸ Anga nan kutok, kə sa kədiyen anan alay si sé mə kəkal ataya bay. Ki həren anan nga i zek kəriya nə angamaw? Kwanay adəka nà, alay si sé ahay dəkdek, məgala ana alay si sé cəna, à sləlay aya inde. Bina, məgala ana sləlay a nay à alay si sé wa adəka bay.

¹⁹ Izəne do inde à wulen a kwanay i ja: «Abay Mbərom a a kəkal anan alay si sé ataya nà, aday i tapay uda nen a kutok bidaw!» ²⁰ Acəkan, Mbərom a patay atan wa, anga aday i tapay uda iken! Əna Mbərom a patay atan anga tə dəfak apan nga bay, aday a tapay uda iken dukwen, anga kə dəfak apan nga kutok. Kə həran nga anà zek adəka bay, jəjaran à Mbərom bugol. ²¹ Anga kak Mbərom kə patak anan Isəra'ila ahay, tinen alay si sé zahav awan ata nà, a ga apak kutok nà, i patay iken ite sabay, kak kə mbəsakak sa daf apan nga nà, na daw? Iken adəka nə mə tapay a nə atapay!

²² San anan kutok aday, Mbərom nà, winen do sumor awan, əna winen zizək re. Winen zizək tu do mə slahay a pə cəved anahan wa ataya awan, əna pə iken ite kutok nà, winen do sumor awan, kak iken apan ki pərahan azar hwiya nà, na. Kak matanan bay, i i patay iken a re. ²³ Yahuda ataya dukwen nà, kak tə dəfak apan nga maza dukwen, i ma atan pə dədazl a tinen kwakwa a re. Anga məgala anahan nà, inde sə tapay atan maza awan. ²⁴ Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya nà, kwanay kawa alay si sé sə kibe ataya kutok. Tə gəday anan à kibe wa, ta naa tapay anan pi sé sə agay ata awan. Kak Mbərom a ga way ma da 'am a kətan anan ata nà, i mba apan sa ma anan Yahuda ahay à man a tinen inde sabay kələdaw, tinen aday nə alay si sé ata didek aya awan?

Yahuda ahay ti i may ahay pə cakay ana Mbərom mba

²⁵ Mərak uno ahay, u no nà, sənen anan way a mi dər a anan lele, aday kə həren anan nga anà zek ahay bay. Bina, Isəra'ila ahay əngal a nan atan sa daf nga pə Mbərom bay, anga mivél a tinen mə kuray aya awan.

‡‡ Ca pə Limle 15.19-21.

Ti naa mbæda mba, æna do su kon azar aya Mbærom sê walay atan ataya tê mbæda apan 'am fok aday. Ata Isæra'ila i daf nga pæ Mbærom kutok. ²⁶ Natiya Mbærom a i tam anan zahav sê Isæra'ila ahay fok cite. Mæ vinde à Deftere inde, Mbærom a wa:

«Dowan a saa tam anan do ahay ata nà, i nay ahay à Uræsalima wa.

I pæse anan huwan ana wan a Yakob ahay fok.

²⁷ Hæna anan nà, 'am uno sa ban tæ tinen à alay a ni pæsen atan anan ines a tinen ahay ata awan. †»

²⁸ Yahuda ahay tæ tæra do manide ana Mbærom ahay, anga ta ngam sê tæma læbara mugom ata bay. Natiya kutok, kwanay do su kon azar aya ata awan, ki mben apan sa zla à bahay anahan inde. Aya æna, Mbærom kè walak atan i pelay atan hwiya, anga kè zlapak anan anà bje a tinen ahay. ²⁹ Mbærom kè ngamak anan anà dowan a aday kè zlapak anan, i varan way nà, i tæra nê hwiya kawa anahan ata awan. Mbærom a mbædahan anà 'am bay. ³⁰ Kwanay do su kon a azar aya ata dukwen, à alay a inde nà, kè dæfen anan ahay apan anà Mbærom a cara dæw? Æna hæna ki gen anan i zek wa, anga Yahuda ahay dukwen tæ dæfak anan apan bay.

³¹ A tæra tæ tinen Yahuda ahay dukwen matana re. Hæna ti dæfan apan anà Mbærom bay, aday Mbærom kè gak ikwen sumor à yime a tinen inde kutok. Ata aday, tinen ti yam pæ ines a tinen, aday tæ gan i zek wa anà Mbærom ite. ³² Matanan, Mbærom kè varak anan cæved anà kuwaya anga aday à dæfan apan anà Mbærom bay ata way anahan. Ata aday do ahay ti gan i zek wa dukwen, fok a tinen a kutok.

Mazlab a Mbærom

³³ Tæ didem a, sumor a Mbærom nà, mæduwen awan. Asan way anahan kè zalak do ahay fok, aday a san way ahay nê fok. Way anahan sê bayak dukwen, dowan a san sê dakay anan tætibay. Dowan sê gæzlan alay anà cæved anahan ibay fok re. ³⁴ Deftere a Mbærom a ja nà: «Sa san abayak nga ana Mbærom a nê wayaw?

Dowan inde saa tækæren 'am a slæmay ibay. ††»

³⁵ «Waya sê varan way aday i tæran gudire à Mbærom anaw? ‡»

³⁶ Sæ ndakay anan way ahay fok nê Mbærom.

Way ahay fok à alay anahan inde,

aday ti ga inde dukwen anga winen.

Do ahay tæ varan mazlab anà Mbærom pa sê viyviya awan! Amen.

Anjahay ana do si mer su way ana Mbærom

12 Mærak uno ahay, Mbærom kè gak uko sumor nê bayak awan. Anga nan, nê cæce pikwen wa hæna kutok nà, viren anan anan nga a kwanay anà Mbærom, kawa way sê do ahay sê varan anà Mbærom tæ sifa aya ata awan. Tæren do ma ga nga aya anga Mbærom. Ata nà, i zlan à nga anà Mbærom a kutok, aday ki hæren anan nga tæ didem awan. ² Kî gen kawa do sê daliyugo

ahay bay. Adæka bay, mbiken anan mivel a kwanay anà Mbærom à mbæda anan, ta sê varak ikwen abayak nga wiya aya awan. Ata nà, ki sænen way ana Mbærom a sa gan may ata kutok: way særom aya awan, way sa zlan à nga, aday way lele aya kutok.

³ Nen nà, Mbærom kè gak uno sumor, kè tærak nen do maslan anahan. Anga nan, nen apan ni jak ikwen fok, na wa: Kê hæren anan nga anà zek bay. Sænen adæka nà, nga a kwanay aya awan. Cen pæ mægala ana Mbærom a sê varak ikwen ata awan aday. Ki sænen kutok, kwanay pæ cæved a Mbærom nê kækæmaw.

⁴ Zek su do nà, kærtek, æna hawal aya inde apan dukwen bayak awan, kuwaya ti mer su way anahan cara.

⁵ Tæ mænuko hæna dukwen, matanan. Mænuko bayak awan, æna mænuko zek kærtektække, anga mænuko mæ japay aya tæ Yesu Almasihu, aday mænuko fok mæ japay aya pi zek re.

⁶ Mbærom kè varak uko mægala ahay nê cara cara, kawa sa zlan à nga anà winen awan. Natiya, kuwaya à ga anan mer su way tæ way ana Mbærom a sê varan ata awan. Kak Mbærom a varak nê mægala sê ma anan 'am anahan awan, ma anan kawa anahan sê varak anan mægala ata kutok. ⁷ Kak Mbærom a varak nê mægala sa man zek anà do ahay, man atan zek. Kak Mbærom a varak mægala sê tætakan anan way anà do ahay, tætakan atan anan. ⁸ Kak Mbærom a varak nê mægala sê varan gædan anà do ahay, varan atan gædan. Kak Mbærom a varak mægala sa varan way anà do mætawak aya awan, varan atan tæ mivel kærtek awan. Kak Mbærom a varak nê mægala sê njahan pa 'am wa anà do ahay, njahan atan pa 'am wa tæ mivel kærtek awan. Kak Mbærom a varak mægala sa gan sumor anà do ahay nà, ga anan tæ ataslay mivel awan.

⁹ Pælen do a azar aya tæ mivel kærtek awan, aday tæ tæbælem dækdek bay. Way lelibay aya cæna, kê ngæmen bay. Pælen nê way lele aya awan. ¹⁰ Pælen zek ahay à wulen a kwanay, kawa mærak sê pelay zek ahay ataya awan. Dæfen anan apan anà do a azar aya tæ mivel kærtek awan. ¹¹ Gen mer su way nê tæ mægala si zek a kwanay a tæke. Kê tæren do sê isew ahay bay. Gen anan mer su way anà Bahay a nuko Yesu nê tæ mivel kærtek a re. ¹² Dæfen anan ide a kwanay zuhhwe nà, pæ way ana Mbærom saa varak uko ata tæ ataslay mivel awan. Sæmen anan anà dæce ahay, gen anan amboh anà Mbærom nê kwa siwa siwa fok. ¹³ Gæzlen zlile a kwanay ahay tu do a Yesu ahay, kak ana tinen ibay nà, na. Tæmihen mbælok ahay à gala a kwanay ahay.

¹⁴ Gen anan amboh a Mbærom aday à daf alay sê mazlab anahan pu do sê jugwar pikwen wa 'am ahay ataya awan. Kâ saa tahislen atan bay. ¹⁵ Tislen mivel tu do sê taslay mivel ahay. Yimen pi zek tu do sa yam ahay. ¹⁶ 'Am à zlak ikwen pi zek tu do a kwanay ahay. Kê hæren anan nga anà zek bay. Gen anan mer su way ahay nê fok lele, kwa mer su way cædew aya awan. Kî cen pa nga a kwanay kawa do kælire †† aya bay.

† Ca pæ Esaaya 59.20-21. †† Ca pæ Esaaya 40.13. ‡ Ca pæ Ayuba 41.3.

†† Kælire a anan nà, madan bay, æna asan way ana Apasay a Mbærom.

¹⁷ Kak dōwan a kà gak ikwen huwan nà, kâ si men anan anan uda siked a bay. Pəlay adəka nà, cəved sa ga way lele aya aday do ahay ta san zle, way lele aya ata awan. ¹⁸ Ga mēgala lele, aday kak cəved inde nà, njahay zay tē do ahay fok. ¹⁹ Kwanay car uno ahay, kī men anan anan uda siked anà dōwan bay. Mbəsiken anan Mbərom a â sa ga patan mível. Deftere a Mbərom a ja nà: «Mbərom Fetek a wa: “Ama siked nà, anuno kərtek. Saa hamay anan huwan sē do ahay nà, nen awan. †”» ²⁰ Adəka nà, gen kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Kak do manide anak, may a han apan nà, varan daf. Kak sa gan nē jom, varan a'am â sa. Ka gak matanan kutok nà, i tēra kawa kē halan slan sē uko pa nga, i yam pē ines anahan kutok. ††» ²¹ Kē mbəsiken anan cəved anà sədək â mbasay pikwen bay, əna mbisen pē sədək ta sa ga way lele aya awan adəka.

Dəfen anan apan anà bahay sē daliyugo ahay

13 Kuwaya â dəfan apan anà ngomna, anga do sē lavan nga anà do ahay ataya fok, sē varan atan mēgala ata nà, zek a Mbərom awan. Aday sa daf atan dukwen, winen a re. ² Matanan kutok, dōwan a kē sədək pē ngomna dukwen, a sader nē pi zek a Mbərom awan. Ata, do matanan ata a ngəzahay pi zek nē sariya a Mbərom. ³ Aday do sa ga way lele aya ite nà, ti jəjaran anà do sē lavan atan nga ahay itəbay, si do sa ga way lelibay aya aday bina. A nak sē jəjaran anà ngomna bay ba? Ga nē way lele awan. Ata ngomna i hərək nga. ⁴ Matanan, anga winen dukwen, a ga nē mer su way a Mbərom a re. A nan sa mak ikwen zek sa ga way lele aya awan. Aday kak ka gak way lelibay a dukwen, jəjaran, anga Mbərom a varan mēgala ata nē kəriya bay re. Winen do si mer su way a Mbərom anga sē dakan anan mível a Mbərom sa ga anà do ahay ta sa gan atan sariya pē way lelibay aya awan. ⁵ Anga nan, lele sē dəfan apan anà ngomna. Gen matanan anga kē sənən zle à mível a kwanay a nà, wita cəved lele awan, bina anga sa jəka tē sa gak ikwen sariya bay ata adəka bay.

⁶ Aday dukwen, ka var jangal nà, anga nan re, bina Mbərom kē dəfak anan do si mer su way ataya tē ga anan lele. ⁷ Himen anan anan anà dōwan ataya way a tēde ki himen atan ataya awan. Viren jangal anà do sē cakal aya awan. Viren anan anan dala sē duwan anà do sē tēma aya awan. Jəjiren anan anà do a tēde ki jəjiren atan ataya awan, aday dəfen anan apan anà do a tēde ki dəfen atan apan ataya re.

Pəlen do a azar aya anga sē dəfan apan anà Mbərom

⁸ Gudire ana dōwan â ga inde pikwen ibay, si gudire kərtektəkke saa mbədək pikwen nà, na: gudire sē asan zek. Gudire ata nà, a ndav itəbay. Aday do sa san do nà, kà gak way ana Tawrita sa gan may ata fok. ⁹ Mbərom a jak uko nà: «Kâ ga mēdigwed bay, kâ vad nga su do bay, kâ ga akar bay, kâ ga ubor pē way su

do bay. †» 'Am a anaya pi zek tē azar aya fok nē mē japay a nà, à 'am kərtek a inde, a wa: «Pəlay anan do sē cakay su doh anak kawa iken sē pəlay anan nga anak ata awan. ††» ¹⁰ Do sē pəlay anan do sē cakay su doh anahan nà, a gan way lelibay a bay. Matanan, kak kē pəlak anan do sē cakay su doh anak ahay nà, kē dəfak anan apan anà Tawrita fok kutok.

¹¹ Gen matanan, anga kē sənən alay a anan ata zle, alay sē pədək pē ahan a kwanay ahay wa kutok. Bina alay ana Mbərom saa tam kwanay sē coy ata, winen bəse. Winen dāren kawa à alay a mənuko sē dəfay ahay nga pē Yesu ata sabay. ¹² Luvon winen apan i ndav, ide winen apan i cəde. Dā ga way a mənuko sa taa ga sē luvon ataya sabay. Ruko way sē alay a mənuko ahay saa vad anan zek tē way lelibay ataya si pec kutok. ¹³ Zluko tē cəved lele aya kawa do sa bar si pec ahay ata awan. Dē vaway nga tē mahay bay, dē mbəsakan zek anà agəsle lelibay aya bay, tē cəved a wura wura dukwen dē ján uho bay re, dē tēre bay, aday dē ga ubor pē way sē do azar aya bay.

¹⁴ Mbəsiken anan cəved anà Bahay a mənuko Yesu Almasihu â tərak ikwen way sē alay a kwanay awan. Kē bayiken pē way sē ubor si zek a kwanay ahay sabay.

Kī men anan anan mungok anà zek ahay bay

14 Təmihen anan do bəle a pē cəved sē pərahan azar anà Yesu ataya awan, mənəna kwanay sē tēre tē winen pē way anahan sē bayak à mível anahan inde ata awan. ² Do azar aya ti bayak, way sa pa inde mē gafay 'am a ibay. Ti rac way ahay so. Əna do aday winen bəle a pē cəved a Mbərom ata nà, i rac sluwed itəbay. ³ Dōwan a sa rac way so ata â sa kədey anan dōwan a sa rac sluwed itəbay ata bay. Aday dōwan sa rac sluwed itəbay ata dukwen, â sa man anan mungok anà dōwan sa rac way so ata bay re, anga Mbərom winen nà, kē tēmahak anan mərak ata re. ⁴ Iken nē wayaw? Ka ra zek sa man anan mungok anà bile su do hinen ata nà, kəkəməw? Kà gak way lelibay a nà, saa gafan 'am nē bahay anahan. Kà gak way lele dukwen, saa ngəran dukwen, bahay anahan ata re. Tē dīdem a nà, Bahay a mənuko i mba apan sa gan nga tēte, i tavay nē njənjan.

⁵ Azar su do a, a bayak nà, luvon ahay inde sē zalay luvon hinen ahay, aday do ahay inde tē bayak nē luvon ahay fok nē hərro. Kuwaya â san anan lele, way anahan a sē bayak apan à mível inde ata awan. ⁶ Kak dōwan a kē zalak anan luvon hinen pē luvon a azar aya wa, a ga matanan anga sē həran nga anà Bahay a nuko. Do sa pa way so, a nan dukwen sē həran nga anà Bahay a nuko, anga a ngəran à Mbərom aday a sa pa way. Ata do sa pa way azar aya itəbay ata dukwen, a nan sē həran anan nga anà Bahay a nuko re, aday a ngəran dukwen anà Mbərom a re.

⁷ Dōwan a inde à wulen a mənuko, a lavan nga anà zek anahan tēte pē daliyugo dukwen ibay. Aday dōwan sa mac anga nga anahan a dukwen ibay re. ⁸ Kak

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.35. †† Ca pə Balndi 25.21-22.

‡ Ca pə Gurtaaki 20.13-15, 17; Tooktaaki Tawreeta 5.17-19, 21.
†† Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

mənuko tə sifa aya nà, wita anga aday dâ ga mer su way ana Bahay a mənuko. Kak dâ məcak, dâ mac anga sa ga dukwen mer su way anahan a re. Matanan, kwa â ga nê mənuko tə sifa aya awan, kwa â ga nê dâ məcak, mənuko dō si mer su way ana Bahay a mənuko hwiya. ⁹ Anga Yesu Almasihu nê kê məcak, kê slabakak ahay à mæke wa, aday â tæra bahay su dō tə sifa aya awan, aday winen bahay su dō ma mac aya re.

¹⁰ Aday iken, ka gan sariya anà dō sê cakay su doh anak nà, angamaw? Kê kədəy anan nà, angamaw? Mənuko a fok, dī zla saa tavay pa 'am ana Mbərom, dō saa gak uko sariya ata awan. ¹¹ Mbərom a ja à Deftere anahan inde, a wa:

«Tə didek awan, kuwaya fok i nay ahay sa naa dukwo gərmec ù vo.

Kuwaya i ja ta 'am anahan awan, nen nê Mbərom acəkan. †»

¹² Kawa sa ja bine siwaw nà, kuwaya i tavay pa 'am a Mbərom, i i dəkay anan way anahan sa ga hēna ata tə alay anahan awan.

Kê fakay anan mərak anak i ines inde bay

¹³ Kak matanan cukutok nà, dē mbədək sa gan sariya anà mərak a mənuko ahay sabay. Adəka bay, kâ si gen way aday i fakay anan mərak ahay i ines inde ata bay.

¹⁴ Bina manay mē japay aya tē Bahay a mənuko Yesu, aday na san zle lele, awan inde ma ga mənjadak a ta nga anahan a nà, ibay. Əna dōwan a kē bayakak awan a inde nê tē mənjadak a kəma, â sa pa bay, anga pē winen nà, a ga mənjadak acəkan. ¹⁵ Kak kē nēsek anan mivēl anà mərak anak ahay tē way sa pa anak nà, ata a nan sa ja nê kē pəlay anan bay. Almasihu kē məcak anga mərak ata awan. Way sa pa anak â sa lize anan bay. ¹⁶ A ga apak nà, way sa pa anak ata nà, lele. Əna kak ka san zle dō ahay ti i jak nê lelibay kəma, kâ pa bay, aday dō ahay tâ ja apak way lelibay a sabay. ¹⁷ 'Am sē bahay a Mbərom nà, kâ jak awan pē way anak sa pa ata bay. Kwa pē way anak sa sa ata dukwen, kâ jak awan bay re. Bahay a Mbərom nà, way ana Apasay Cəncan a sa ga à mənuko inde ata awan. A mak uko zek sa ga way lele aya, a varak uko zay sē njahay pē kərtek awan, aday i varak uko ataslay mivēl. ¹⁸ Dōwan a winen apan i gan mer su way anà Yesu Almasihu matanan ata nà, i zlan à nga anà Mbərom kutok, aday dō ahay ti dəfan apan anà dō matanan ata awan.

¹⁹ Anga nan, guko mægala sa ga way sē ngəzahay ahay zay ataya awan, aday way sa man zek anà dō ahay sa har à 'am a Mbərom inde ataya re. ²⁰ Kâ nes anan mer su way a Mbərom anga way anak sa pa bay. Ayaw, awan inde mənjadak a bay. Əna, kak mərak anak ahay ti sa slahay anga way anak sa pa cəna, mbəsak sa pa way ata awan. ²¹ Way lele cəna, kâ sa ga way sē fakay anan mərak ahay i ines inde ataya bay, kwa â ga nê sa rac sluwed, kwa â ga nê sa sa mahay, kwa â ga nê sa ga ma ma fok. ²² Way anak sa san pa 'am a anan ata nà, kâ jan anan anà dōwan bay, si kwanay tē Mbərom a dəkdek. Dō sa ga way tē ajalay

nga a cūwcew bay ata cəna, i taslay mivēl. ²³ Aya əna, dō sē wədan uway anà nga anahan anga way anahan sa pa nà, winen apan i ga ines, anga kē dəfak anan mivēl anahan pē way anahan a sa ga ata bay. Pa 'am a Mbərom nà, dōwan a kâ gak way aday a san sa jəka lelibay kabay lele dukwen a san bay cəna, kâ gak ines.

Ga way sa zlan à nga anà dō a azar aya awan

15 Mənuko dō mægala aya pē cəved a Mbərom ata, muko anan zek anà dō bəle aya awan. Dâ ga way sa zlak uko à nga à nuko vərre a bay. ² Mənuko fok, guko way sa zlan à nga anà mərak a mənuko ahay, anga aday dâ man atan zek sa har pa 'am ana Mbərom. ³ Yesu Almasihu a ta nga anahan a dukwen kē pəlak way sa zlan à nga a bay re. Adəka bay, a tæra nê kawa mē vinde apan à Deftere a Mbərom inde ata awan, a wa: «Dō ahay tē gənəhak nà, anakiken Mbərom, əna 'am a tinen ata a njad nê nen awan. ††» ⁴ Way a mē vinde à Deftere a Mbərom inde ata fok, tē vinde anan anga aday way a mē vinde ata â dəkak uko anan way, aday anga dē dəfan ide anà way a Mbərom sē zlapak uko anan ataya awan. Ata dī dəma way ahay lele kawa ana Deftere sē varak uko anan mægala ata awan. ⁵ Mbərom Bahay sē varan mægala anà dō ahay sē dəma way ata, â tæra anan abayak nga a kwanay kərtek, aday kī gen way kawa ana Almasihu Yesu sa ga ataya awan. ⁶ Ata kwanay a fok ki njiden sē həran nga anà Mbərom, Bəbay ana Bahay a nuko Yesu Almasihu, tē cəved kərtek awan. 'Am a kwanay dukwen kərtek awan.

Do su kon azar aya tē həran nga anà Mbərom

⁷ Matanan, təmihen zek ahay, kwanay a fok, kawa ana Almasihu sē təma kwanay ata re, aday dō ahay tē həran nga anà Mbərom. ⁸ Na jak ikwen nà, Almasihu Yesu kē tərak dō si mer su way ana Yahuda ahay, anga sē dakan atan anan nà, Mbərom winen dō sē didek, aday way anahan sē zlapan anan anà bje a manay ahay fok ata ti tæra. ⁹ Aday ata, dō su kon azar aya ata ti həran nga anà Mbərom anga sumor anahan sa ga anga tinen ata re. A tæra kawa Deftere a Mbərom sa ja apan ata awan, a wa:

«Anga nan, ni hərak nga, Mbərom uno, à wulen su dō aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan, ni zambad iken tē ara ahay. †»

¹⁰ 'Am a Mbərom a ja asa, a wa:

«Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya awan, tislen mivēl pē kərtek a tu dō a Mbərom ahay. ††»

¹¹ À man hinen asa, a wa:

«Kwanay Yahuda ahay itəbay ataya fok, həren anan nga anà Mbərom Fetek.

Kwanay dō su kon ahay fok,

zambiden anan. ††»

¹² Ezaya kâ jak re, a wa:

†† Ca pə Jabuura 69.10. † Ca pə 2 Samuyila 22.50; Jabuura 18.50. †† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.43. †† Ca pə Jabuura 117.1.

† Ca pə Esaaya 45.23.

«Do sə slala ana Yisa i nay ahay saa təra bahay su do su kon a azar aya awan.

Tinen ti dəfan ide aday â tam atan. †»

¹³ Mbərom, do sə varan mægala anà do ahay sə dəfan ide ata, â varak ikwen ataslay mivél, â varak ikwen zay, anga kə dəfen nga pə winen awan. Natiya ki dəfen anan ide bayak a tə mægala sə Apasay Cəncan awan.

Mer su way ana Pol

¹⁴ Mərak uno ahay, nen a ta nga uno dukwen, na san zle, kwanay nə do lele aya awan, kə sənən didek zle, aday ki mben apan sə tətakan anan way anà zek a kwanay ahay coy. ¹⁵ Əna, nə vindék ikwen ayak tə gədan a pə way azar aya nà, anga u no kə mbəfəken anan way a anaya à nga wa bay. Na ga matanan, anga zek a Mbərom a kə gak uno sumor anahan ¹⁶ sa dəfən do si mer su way ana Almasihu Yesu awan, à wulen su do su kon azar aya Yahuda ahay bay ata awan. Nen apan ni dakan atan anan ləbara mugom a sa nay pə cakay a Mbərom wa ata nà, nə tərak kawa do sə gədan dundo anà way anga Mbərom. Anga kak tə dəfak apan nga nà, ata ti təra kawa way mə varan aya, Apasay Cəncan a sa gan nga cara aday â zlan à nga anà Mbərom ata awan.

¹⁷ Natiya kutok, ni taslay mivél ti mer su way ana Mbərom sə vuro anga ajapay a manay tə Almasihu Yesu ata awan. ¹⁸ Ni ja 'am sə awan maza kula bay. Ni ja nà, pə way ana Almasihu a sa ga ti nen ata dəkdek. Anga kə varak uno mægala sə bənan alay anà do su kon aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya pə cakay ana Mbərom, aday tē dəfan apan. A ga matanan ata nà, ta 'am uno sa ja ataya, aday tə way uno sa ga ataya, ¹⁹ aday tə masuwayan ahay cara cara, aday tə mægala ana Apasay anahan re. Nə dəkak anan anan ləbara mugom a pə Yesu Almasihu anà do ahay, nə dazlan ahay kwa à Urəsalima wa, hus nə dazle anan à Iliriya. ²⁰ U zlo à nga sə dəkay anan ləbara mugom a à man aya aday do ahay tə slənek anan ləbara a Yesu Almasihu fan bay ataya awan, anga u no sa ga mer su way pa su do hinen bay. ²¹ U no adəka nà, â təra kawa winen mə vinde a à Deftere a Mbərom inde ata awan: «Dowan aya aday kula ta jak atan 'am pə winen itəbay ataya, tinen ti canan.

Aday dowan aya kula tə slənek way pə winen itəbay ataya, ti san anan kutok. ††»

A nan anà Pol sa zla à Ruma

²² Anga nan kutok, saray bayak a na gak anan may sa zlak ayak saa cay ahay pikwen cəna, na njad cəved a bay. ²³ Kə gak ava bayak a u no sa cak ikwen ahay ide, əna mer su way uno kə mbəsakak uno cəved bay. Həna mer su way uno à man a anan kə ndəvak kutok. ²⁴ Natiya, à alay a ni i zla à Espaniya ata nà, ni njahay àga kwanay mənjoek, anga aday kə tislən uno mivél aday kī men uno zek tə cəved sə dazle à man ata awan.

²⁵ Əna həna ni zla à Urəsalima aday ni i man zek anà do a Yesu ahay à man ata awan, ²⁶ anga do a Yesu ahay à Makedoniya tə Akaya ta gak anan may sə cakal way anga sa man zek anà do mətawak aya à wulen su do a Yesu ahay à Urəsalima. ²⁷ Tə bayak sə cakal way ata nə tə alay a tinen aya, aday tədə sa ga nə abay matanan way anahan. Yahuda ahay ta mak anan zek anà do su kon azar aya sa njad anan magwagway ana Mbərom. Matanan re, lele nə do su kon a azar aya tē man zek anà Yahuda ahay tə way sə daliyugo ahay ite re. ²⁸ Natiya kutok, na sak a ndav anan mer su way ata aday nə varak atan anan dala ata coy nà, ni i zla à Espaniya tə àga kwanay. ²⁹ Na san zle re, na sak a zlak ayak àga kwanay nà, Yesu Almasihu i gak ikwen sumor bayak a anga nen a sa cak ikwen ahay ide ata awan.

³⁰ Mərak uno ahay, kwanay kə dəfen nga pə Bahay a mənuko Yesu Almasihu, aday Apasay a Mbərom kə varak ikwen mægala sə pəlay zek ahay. Anga nan kutok, nen apan ni gak ikwen amboh, kem, gen anan amboh à Mbərom tə mivél kərtek a anga nen, aday ū mo zek. ³¹ Gen amboh, anga aday do sə Yahudiya ahay aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya tē bəno mbiyed bay ite. Gen amboh dukwen, aday way uno saa zla anan à Urəsalima ata â zlan à nga anà do a Yesu ahay à man ata awan. ³² Natiya, kak Mbərom kə pəlak nà, ni zlak ayak àga kwanay nen mə taslay mivél awan. Ata ni njad sə taslay mivél pə kərtek a tə kwanay a fok kutok.

³³ Mbərom, do sa taa var zay ata, â gak ikwen nga. Amen!

Pol a jan 'am anà Ruma ahay

16 U no sa jak ikwen ayak 'am həna pə mərak a mənuko Fəbe. Uwar ata a ga mer su way ana Mbərom à Kenkeriya à wulen su do a Yesu ahay. ² Kə zlak ayak àga kwanay cəna, təmihen anan tə mivél kərtek a lele, anga winen do ana Bahay a mənuko. Təmihen anan kawa abay tədə do a Yesu ahay ti ga ata awan. Viren anan way sə kəcan ata fok, anga kə mak anan zek anà do ahay bayak a, kwa i nen a dukwen, kə mak uno zek a re.

³ Jen anan 'am anà atə Pəriskila ta mbaz anahan Aki-las. Manay ma taa ga mer su way ana Almasihu Yesu nə pə kərtek awan. ⁴ À alay a inde abay ni mac coy nà, su mo zek sa tam nə tinen awan. Abay kwa ti mac anga nen dukwen, tə lavak anan zek coy. Saa ngəran atan nə nen dəkdek bay. Do a Yesu ahay aday tinen Yahuda ahay bay ataya fok ti ngəran atan re. ⁵ Na jak anan 'am anà do a Yesu ahay sə halay nga àga tinen ataya fok re.

Na jak anan ayak 'am anà Epaynet, car uno didek awan. Winen do sa lah sa dəfənga pə Yesu Almasihu mama'am a pə daliyugo sə Aziya. ⁶ Na jak anan ayak 'am anà Mariyama, winen dukwen kə gak mer su way bayak a anga kwanay.

⁷ Na jak anan ayak 'am anà do sə àga nen ahay, atə Andərenikus tə Yuniyas. Ma pay dangay nə jiga awan, tinen do tə mazlab aya bayak a à wulen su do maslan

† Ca pə Esaaya 11.10. †† Ca pə Esaaya 52.15.

ahay, aday tã luho sa ðaf nga pã Yesu Almasihu adãka, bina nã lahan atan bay.

⁸ Na jak anan ayak 'am anã Ampãliyatus, car uno awan, manay à alay ana Bahay Yesu inde maya awan.

⁹ Na jak anan ayak 'am anã Urben ma taa ga mer su way ana Yesu Almasihu nã pã kãrtek awan.

Na jak anan ayak 'am anã Sãtakis, car uno ðidek awan.

¹⁰ Na jak anan ayak 'am anã Apeles, winen ðukwen kã gak ðãce anga Yesu Almasihu aday kã sãmak anan lele.

Na jak anan ayak 'am anã ðo sã àga Aristobul ahay re.

¹¹ Na jak anan ayak 'am anã ðo uno Herodiyon.

Na jak anan ayak 'am anã ðo a Bahay a mãnuko Yesu ahay àga Narsis.

¹² Na jak anan ayak 'am anã Tirofen tã Tiropas, ðo sa ga mer su way ana Bahay a mãnuko Yesu ahay.

Na jak anan ayak 'am anã Persis, mazar uno ðidek awan, sa ga mer su way anga Bahay a mãnuko bayak a nã winen.

¹³ Na jak anan ayak 'am anã Rufus, ðo lele pã cãved sã pãrahan azar anã Bahay a mãnuko Yesu.

Na jak anan ayak 'am anã may anahan, kã gak uno nga kawa nen wan si zek anahan ðidek awan.

¹⁴ Na jak anan ayak 'am anã Sinkãrit, Fãlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, aday ðo a Yesu azar aya àga tinen ataya fok re.

¹⁵ Na jak anan ayak 'am anã Filolog tã Yuliya, aday atã Nere tã mãrak anahan re.

Na jak anan ayak 'am anã Olimpãs aday anã ðo a Yesu azar aya àga tinen ataya fok re.

¹⁶ Jen anan 'am ì zek ahay lele. Ðo sã egliz ana Yesu Almasihu ahay fok ta jak ikwen ayak 'am re.

Andav sa 'am ahay

¹⁷ Mãrak uno ahay, ma gak ikwen ayak kem, gen anan ngatay anã ðo sa ngam way a kwanay mã tãtak aya bay ataya awan. Tinen apan ti gãzla anan ðo ahay pi zek wa, aday tinen apan ti fakan alay anã ðo ahay

pã cãved lele aya wa. Kã njihen pã cakay a tinen bay.

¹⁸ Zahav su ðo ataya nã, ta ga nã mer su way ana Bahay a nuko Yesu Almasihu bay, si way sa zlan atan à nga vørre. Tinen apan ti ran mindel anã ðo ahay nã ta 'am. Natiya, tã njãkan uda anã ðo ma san way a bay ataya awan. ¹⁹ Kwanay ite nã, ðo ahay fok ta san zle, kã ðãfen anan apan anã Bahay a nuko Yesu. Anga nan, nen apan ni taslay mivel tã kwanay bayak a re. U no nã, tãren ðo sa san sa ga mer su way lele aya ðãkdek, mãnãna sã japay anan tã huwan. ²⁰ I njahay bayak a sabay, Mbãrom, Bahay sã zay, i varak ikwen mægala sã mbasay pã Fakalaw, ki jãnen apan bãse coy. Bahay a nuko Yesu à gak ikwen sumor anahan.

²¹ Timote, ðowan a sa ga mer su way maya ti nen ata kã jak ikwen ayak 'am. Ðo uno a anaya ta jak ikwen ayak 'am a re: atã Lukiyus tã Yason tatã Sosipater.

²² Nen Tertiyus, ðo sã vinde ðerewel ana Pol a anan, na jak ikwen ayak 'am, nen ðo ana Bahay a nuko Yesu.

²³ Gayus kã jak ikwen ayak 'am. Nã njahay nã, àga winen, aday ðo a Yesu ahay ta taa nay sa ga amboh àga winen. Erastus, ðo sa ban dala sã wulen su doh a anan ata, tã Kawartus, mãrak a mãnuko, ta jak ikwen ayak 'am re.

[²⁴ Bahay a mãnuko Yesu à gak ikwen sumor à kwanay a fok. Amen.]

Pol a hãran nga anã Mbãrom

²⁵ Zambãduko anan slãmay a Mbãrom! I mba apan sã varak ikwen mægala sã njahay mã ngazlay saray aya à cãved anahan inde, kawa ana lãbara mugom a nen sã ðakak ikwen anan ata awan. Kwakwa ata nã, Mbãrom kã ðãrek anan lãbara mugom ata awan.

²⁶ Æna hãna winen a kã kak anan ahay uho, aday ðo ahay tã wazay nã way ana ðo maja'am a Mbãrom ataya sã vinde pã Almasihu ata awan. A ga matanan, anga aday ðo su kon ahay fok tã ðaf apan nga, tã ðãfan apan kutok. ²⁷ Hãruko anan nga à Mbãrom pa sã viyviya awan! Asan way anahan nã a zalay way ahay fok. Hãruko anan nga anga Yesu Almasihu re. Amen!

Adakay way pə deftere a anan

À alay ata nà, Korintu nà, wulen su doh mēduwen awan. À man ata nà, Pol kè wazak anan ləbara a Yesu mu-gom a anà Yahuda ahay aday anà do su kon azar aya re. Pə dēba anahan a wa kutok, Pol a slēne nà, 'am aya inde tē slabakak à wulen sē do a Yesu ahay cara cara bayak awan. Do ahay tē gəzlak zek ahay jəban jəban, 'am sē gəba zek ahay so, anjahay səkəffe inde à man sē slēne wazo ibay, apa daf cəncan a kè tərak way sa ga anan azay, tē sənak sa ga anan mer su way tē mēgala ana Apasay Cəncan a sa var ataya bay, aday tē sənak 'am sē aslabakay ana do ma mac aya à mēke wa bay. Natiya kutok, Pol a mbədahan atan ayak pə way ataya fok, ta sē dakan atan anan asan zek a Mbərom anga do ahay.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am ahay

r (1.1-9)

r*

Atəra zek kərtek tē dədom ana Yesu məzləlngad awan

r (1.10 - 2.16)

r*

Agan nga anà atətak way ana do maslan a Yesu ahay

r (3.1 - 4.21)

r*

'Am sē gəba zek ahay

r (5.1 - 7.40)

r*

Ahəran nga à Mbərom, bina anà pəra ahay bay

r (8.1 - 11.1)

r*

Məgala ana Apasay Cəncan aya awan

r (11.2 - 14.40)

r*

Yesu kè mbasak pə amac

r (15.1-58)

r*

Andav sa 'am ahay

r (16.1-24)

r*

Pol a jan ayak 'am anà do sē Korintu ahay

1 Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol. Kà zlak anan à nga à Mbərom sē ngumo aday nē tēra do maslan ana Yesu Almasihu. Ma jak ikwen ayak 'am, manay tē Sostenes, winen do sa daf nga pə Yesu Almasihu kawa mənuko a re. ² Mə vindek ikwen ayak anà kwanay do a Yesu ahay à wulen su doh sē Korintu. Kə tēren do a Mbərom ahay anga Yesu Almasihu. Mbərom a ngamak ikwen nà, anga aday kē tēren do mə japay aya tē winen awan. Kē ngamak anan anà do sē dukwen gərmec ù vo anà Yesu Almasihu kwa aha ataya fok, anga aday tē tēra do mə japay aya tē winen a re. Yesu nà, winen Bahay a mənuko a fok. ³ Mbərom Bəbay a mənuko tē Yesu Almasihu Bahay a mənuko tē gak ikwen sumor, aday tē varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngəran anà Mbərom anga do sē Korintu ahay

⁴ Hwiya nē ngəran anà Mbərom jiya nà, anga sumor anahan sa gak ikwen ta sē japay kwanay tē Yesu Almasihu ata awan. ⁵ Anga Mbərom do sē japay kwanay tē Yesu Almasihu ata nà, kē varak ikwen məgala ahay cara cara. Kē tərak kwanay do sa san way ahay, aday kē varak ikwen məgala sē dakay anan 'am anahan anà do ahay coy. ⁶ Kē njiden anan way ataya awan. Bina, à alay a manay sē dakak ikwen anan ləbara a Yesu Almasihu ata dukwen nà, kē tēmihen a nē tē didek a à mivél a kwanay inde. ⁷ Anga nan kutok, kwanay do sa ba amay ana Yesu Almasihu Bahay a mənuko ataya nà, kē njiden anan məgala ahay fok coy. Awan a inde a kəcak ikwen nà, inde sabay. ⁸ Mbərom dukwen i tēra kwanay do njənnjan aya hus à andav ana daliyugo

inde, anga aday dōwan â sa njad pikwen alay sa 'am sê slahay kwanay à sariya a Mbərom inde pə luvon ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu saa may ahay ata bay. ⁹ Matanan, kə jəjiren awan bay, anga Mbərom a sə ngamak ikwen aday sə japay kwanay tə wan anahan Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata nà, winen nə dō didek awan, a ga anan way anahan a sa ja ataya hwiya.

Agəzla zek à wulen su dō a Yesu ahay

¹⁰ Matanan, mərak uno ahay, na gak ikwen ayak amboh tə sləmay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko. Kem, 'am â zlak ikwen pi zek, aday kə gəzlen zek ahay à wulen a kwanay ahay inde bay re. Təren dō mə japay aya awan, mivel a kwanay â ga nə kərtek aday abayak nga a kwanay ahay dukwen â ga nə kərtek a re. ¹¹ Bina ba dō ahay inde ta nak ahay àga Kuluwe wa pə cakay uno, tə dakak uno anan atəre inde à wulen a kwanay. ¹² U no sa ja nà, azar su dō a kwanay aya ta wa: «Manay nà, dō ana Pol ahay.» Azar aya ite ta wa: «Manay dukwen dō ana Apolos ahay.» Azar su dō əngal aya asa ta wa: «Manay nà, dō ana Piyer ahay.» Aday azar su dō aya ite kutok ta wa: «Manay nà, dō ana Almasihu ahay.» ¹³ Ki jen matanan ata nà, ba Almasihu a nà, kə gəzlak anan zek anahan a daw? Kabay kwanay kə jilen nə tə darak ayak pə dədom mə zləngad a anga kwanay nà, nen Pol a daw? Kabay ki gen baptisma nà, tə sləmay uno, nen Pol a ite daw?

¹⁴ Nə ngəran anà Mbərom tətibay adəka, anga nen na gak anan baptisma anà dōwan bay, əna si atə Kərispus tə Gayus dəkdek. ¹⁵ Natiya dōwan inde i mba apan sa jəka a ga baptisma nə tə sləmay uno nen Pol nà, ibay. ¹⁶ Ayaw, cəkəbay nə mbədəkek anan à nga wa adəka re, ba na gak anan baptisma anà Sitifanas, winen tu dō su doh anahan ahay re. Pə dəba anahan a wa, na gak anan baptisma anà dōwan a inde nà, na san sabay. ¹⁷ Bina, Almasihu a slan nen aday nà, saa gan baptisma anà dō ahay bay, əna saa dakay anan ləbara mugom a anà dō ahay. Nen apan ni dakay anan ləbara sa 'am anahan ata, əna tə asan way kawa su dō zənzen a sə bayak apan ata bay. Na ga matanan bay nà, anga aday amac a Yesu Almasihu a pə dədom mə zləngad ata â təra awan kəriya bay.

Asan way a Mbərom tə asan way su dō zənzen awan

¹⁸ Ləbara sə amac a Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata nà, dō saa lize ahay ta ca apan nə kawa way sə mindel kəriya awan. Əna pə mənuko dō saa tam ahay ite nà, dā san zle wita nə məgala a Mbərom a way anahan. ¹⁹ Dā san way ata zle nà, anga ba Mbərom kà jak à Deftere inde, a wa:

«Ni lize anan kəlire su dō kəlire aya awan, aday ni jəjay anan asan way su dō ma san way aya fok. †»

²⁰ Natiya kutok, kak Mbərom a kà jak matanan cukutok nà, dō a kəlire ataya ti ga inde asa daw? Kabay

miter sə Tawrita ahay nà, ti ga inde daw? Kabay dō sa san sa vad awiyaway ahay nà, tinen ti ga inde daw? Asan way a tinen ata i man atan zek pə awan bay jiga awan. Mbərom kə tərak anan asan way a tinen ata way sə mindel kəriya awan.

²¹ Matanan dō sə daliyugo ahay, tə asan way a tinen ata, tə canak anan anà way a Mbərom sə ndakay tə kəlire †† anahan awan, əna tə sənək wa Mbərom a bay hwiya. Anga nan kutok, Mbərom a tə alay anahan a kə varak anan cəved sa tam anà dō sə sləne ləbara sa 'am a manay sə wazay anan ata awan. Əna cəkəbay, dō ahay ta ca pə ləbara ata nə kawa way sə mindel adəka. ²² Yahuda ahay ite nà, ta gan may aday ti sa təma 'am ata nə, si ti canan anà masuwayan aday. Gərek ahay ite, a nan atan ti saa təma nà, si ti san tə kəlire sa nga a tinen a aday. ²³ Aya əna mənuko də dakay anan nà, Yesu Almasihu nə tə darak anan pə dədom mə zləngad awan. Ata pə Yahuda ahay nà, wita way sə bənan atan mbiyed. Pu dō sə pəra ahay ite, wita nà, dā ja nə 'am sə mindel kəriya awan. ²⁴ Əna pə mənuko dō a Mbərom mə ngamay aya kwa â ga nə à wulen sə Yahuda ahay wa, kabay à wulen su dō sə pəra ahay wa nà, dā san zle, Yesu Almasihu nà, winen məgala ana Mbərom tə kəlire anahan a təkə fok. ²⁵ Way a Mbərom sa ga nà, kawa way sə mindel kəriya awan, aday cəkəbay, way ata a zalay asan way su dō zənzen awan. Way anahan sa ga nə kawa way bəle awan, aday cəkəbay way ata a zalan məgala à nga wa anà dō ahay bugol.

²⁶ Matanan, mərak uno ahay, ənga bayiken pi zek a kwanay a mə ngamay ataya aday. Pu dō sə daliyugo ahay nà, dō kəlire aya inde à wulen a kwanay gem ibay, dō tə məgala aya dukwen inde à wulen a kwanay gem ibay, aday dō sə ngəlaw ahay dukwen nà, inde à wulen a kwanay gem ibay re. ²⁷ Əna Mbərom a walay adəka nà, dō mindel aya awan, anga aday ti pəkan waray i ide anà dō sa jəka tinen nə ta san way zle ataya awan. Aday Mbərom a walay dō bəle aya awan, anga aday ti pəkan waray i ide anà dō sa jəka tinen məgala aya ata awan. ²⁸ Aday a walay dō kəriya aya awan, tu dō aday dō ahay tə kədey atan ataya awan, aday tu dō demdemem aya pə daliyugo wa. A ga matanan nà, anga aday sə lize anan dō sə mazlab ahay pə daliyugo a anan wa. ²⁹ Matanan kutok, dōwan i mba apan sə həran nga anà zek pa 'am anahan bay. ³⁰ Sə japay mənuko tə Yesu Almasihu nà, zek a Mbərom awan. Matanan həna Mbərom a təra anan Yesu Almasihu nà, dədazl sə asan way a mənuko kutok. Kawa sa ja nà, tə Yesu Almasihu ata kutok, də tərak dō didek aya pa 'am anahan aday də tərak dō anahan ahay ma tam aya i in-es wa tə alay anahan. ³¹ Anga nan kutok, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Kak dōwan a inde a nan sa ga ti zek nà, â ga ti zek adəka nà, ti mer su way a Mbərom sa ga. ‡»

† Ca pə Esaaya 29.14.

†† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom. ‡ Ca pə Yeremiya 9.22-23.

Wazo ana Pol à Korintu

2 Mèrak uno ahay, à alay a nen sa zlak ayak àga kwanay kurre sə ðakak ikwen anan way a Mbèrom mi ðer aya ata nà, nè ðakak ikwen anan nè tə cəved sa 'am ma da 'am aya bay. Aday ðukwen, nè ðakak ikwen anan nè tə cəved sə asan way su do sə daliyugo ahay bay re asanaw? ² Anga, na zlak ayak àga kwanay nà, na gan may nà san kərtek nà, Yesu Almasihu, aday winen mə daray a pə ðədom mə zləngad ata awan. ³ À alay a nen àga kwanay ata nà, nen bəle awan, zlawan u go, aday nen apan ni jəjar re. ⁴ Nen apan ni wazak ikwen 'am a Mbèrom nà, na vak ikwen nga tə asan way sə do ahay bay. Əna məgala ana Apasay a Mbèrom a ðakak ikwen anan nà, 'am uno sa jak ikwen ata nè 'am ðidek aya awan. ⁵ Anga nan kutok, kə ðəfen nga pə Mbèrom nà, anga asan way su do zəzen a bay, əna tə məgala a Mbèrom.

Asan way su do zəzen a tə kəlire a Mbèrom

⁶ Anà do ma san nga aya à cəved sa ðaf nga pə Mbèrom ata nà, mə ðakan atan anan ayak nè kəlire sə asan way ðidek awan. Kəlire ata nà, mbala ana do sə daliyugo ahay bay, kabay mbala ana do məduwen aya sə lavan nga anà do ahay ataya bay re. Do sa san way ataya nà, ti i lize anan pi zek azanan. ⁷ Əna kəlire mbala manay sə ðakak ikwen anan ata nà, winen nè kəlire mbala a Mbèrom awan. Wita nà, abay winen mi ðer awan kwakwa. Kwa daliyugo ðukwen mə ndakay a fan bay, Mbèrom a lavay anan zek tə kəlire anahan, anga aday sa tam mənuko à mazlab anahan inde. ⁸ À wulen su do sə lavan nga anà do ahay pə daliyugo ataya nà, ðowan inde kwa kərtek sa san way ata nà, ibay. Abay tã san aka nà, tiya ti darak anan ayak Bahay sə mazlab pə ðədom mə zləngad ata bay. ⁹ Way ata nà, a təra kawa mə vinde awan à Deftere a Mbèrom inde ata awan, a wa:

«Way a aday kula ðowan kə canak anan bay, kula ðowan kə slənek bay, aday kula ðowan kə bayakak apan à mivél inde bay ata nà, Mbèrom a lavan anan zek tə way ata anà do sə pəlay anan ahay. [†]»

¹⁰ Aya mənuko nà, Mbèrom a kak uko anan ahay way a mi ðer ataya tə məgala sə Apasay anahan. Apasay anahan ata nà, a zəzor anan way ahay fok, kwa abay à ga nà, way mi ðer aya à mivél a Mbèrom a inde təkede ðukwen, a san zle hwiya re. ¹¹ Natiya, do zəzen a nà, sa san way sə mivél anahan a aday nà, si apasay si zek anahan awan. Matana re, ðowan sa mba apan sa san way sə mivél a Mbèrom nà, ibay, si Apasay si zek anahan a way anahan re. ¹² Mənuko nà, Apasay a à mənuko inde ata nà, mbala a Mbèrom a way anahan, bina apasay sə daliyugo a anan bay. Anga nan, ða mba apan sa san sumor a Mbèrom ma gak uko aya fok ata awan. ¹³ Anga nan kutok, manay apan mi ðakay a way

† Ca pə Esaaya 64.3.

anà do ahay nà, sə pəkan umo 'am nà, Apasay a Mbèrom awan, bina asan way sə daliyugo bay. Natiya mə tətakan anan ðidek sə way mbala Apasay a Mbèrom ata anà do aday Apasay a Mbèrom inde à mivél a tinen inde ataya awan.

¹⁴ Natiya awan, ðowan a aday kə njadak Apasay a Mbèrom à mivél anahan inde bay cəna, i mba apan sə təma way ana Apasay a Mbèrom sə varan anà do ahay ataya bay. Bina winen a ca apan aday nè kawa way sə mindel kəriya aya awan. I sləne bay, anga sa man zek anà do ahay aday sə sləne way ataya nà, Apasay a Mbèrom awan. ¹⁵ Əna do aday Apasay a Mbèrom inde à mivél anahan inde ata nà, a mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà way ahay lele. Əna zek anahan a kutok nà, ðowan a mba apan sa san 'am anahan a bay. ¹⁶ Anga Deftere a Mbèrom a wa: «Sa san abayak nga ana Mbèrom a nè wayaw? ðowan inde saa təkəren 'am a sləmay ibay. ^{††}» Aya, manay nà, Apasay a Mbèrom inde à mivél a manay, aday mə bayak nà, way kawa ana Yesu Almasihu a sə bayak ata awan.

Do si mer su way ana Mbèrom ahay

3 Matanan mèrak uno ahay, à alay uno sa zlak ayak àga kwanay ata nà, na mbak apan sa jak ikwen way ahay kawa abay ni jan anà do ahay aday Apasay inde à tinen inde coy ataya bay. Na jak ikwen ayak adəka nà, kawa do sə daliyugo ahay, anga kwanay a à alay ata nà, kawa gwaslay ahay mba, kə təren do sə pərahan azar anà Yesu Almasihu mə jəra aya fan bay. ² Anga nan, nè tətakak ikwen anan à alay ata ðukwen nà, way ma da 'am aya bay ataya re, bina winen ma da 'am ataya nà, ki mben apan fan bay. [‡] Aday kwa abay à ga nè həna biten təkede ðukwen, ki mben apan fan bay re, ³ anga kwanay hwiya kawa do sə daliyugo ahay mba. Bina hwiya kwanay apan i gen sərak ahay pi zek, aday atəre ðukwen, way a kwanay re. Ata nà, kwanay kawa do sə daliyugo ahay ba? Aday ki gen nà, way su do sə daliyugo aya kutok bidaw? ⁴ Kak aday azar su do a kwanay aya ta wa: «Manay nà, do ana Pol ahay» aday do hinen ahay ite ti ja: «Manay nà, do ana Apolos ahay», ata ki gen way matanan ataya nà, kwanay do sə daliyugo aya sabay kutok ðaw?

⁵ Apolos ata nà, awan a maw? Pol nà, winen wayaw? Manay nà, do si mer su way a Mbèrom ahay coy. Ma ga nè mer su way sə ðakak ikwen anan ləbara ana Yesu Almasihu anga aday kə ðəfen apan nga. Kuwaya, manay ma ga nè mer su way mbala ana Mbèrom a sə ngaman umo apan sa ga ata awan. ⁶ Manay ma ga nà, kawa do sa ga mer su way à guvo ahay. Nen sə lahak ayak sə ðakak ikwen anan 'am a Mbèrom ata nà, nè tərak kawa do sa casl way à guvo. Apolos, winen a zlak ayak nà, a pərahan azar anà mer su way a Mbèrom àga kwanay kawa do sə pəkan a'am anà zahav sə way a ma casl ata awan. Əna sa har anan zahav sə way ata nà, zek a Mbèrom awan. ⁷ Matana kutok, do sa casl way tu do sə pəkan a'am fok a tinen a, cew maya ta

†† Ca pə Esaaya 40.13. ‡ Pol a ngaman anà way ataya nà, «pay» ta «ðaf».

slak awan a ibay. Əna si zek a Mbərom a tə alay anahan do sa har anan zahav sə way ata awan. ⁸ Natiya kutok, â ga nə nen Pol, do sa casl, â ga nə Apolos, do sə pəkan a'am, cew maya manay a, awan inde kə gəzlak manay pi zek wa daw? Əna zek a Mbərom i varan umo magwagway si mer su way anà kuwaya pə herreb sə ayanga a manay. ⁹ Manay cew maya tə Apolos a nà, mə japay nə pi mer su way a Mbərom awan. Kwanay a kutok, kə tərən nà, guvo a Mbərom ata awan.

Aday asa kə tərən kawa doh aday Mbərom winen apan i han ata re. ¹⁰ Nen nà, Mbərom kə gak umo sumor anahan, bina sə dazlan anan mer su way ata àga kwanay nà, nen awan. Matanan kutok, nə tərak do mərike a sa san sa han doh ata awan. Nə pəkak anan saray sə way a coy. Aday do hinen ahay tinen apan ti han apan. Əna kuwaya â han apan dukwen, tə wurwer awan. ¹¹ Saray su doh nà, ma pak a coy. Saray su doh ata nà, Yesu Almasihu. Dowan inde i mba apan sa pak uda maza sabay. ¹² Pə saray sə way ata kutok, do ahay bayak a tinen apan ti han apan. Azar a ta han apan tə guro, azar aya dukwen ta han apan tə rəslom, azar aya ite tu kon mə jəra aya awan. Aday jəba su do azar aya ite, tinen kutok nà, ta han apan tə dədom, tə mapapar, aday azar aya kutok tə gusuko. ¹³ Aya əna, pə luvon sə sariya kutok nà, jiyjay i dav pi mer su way ana kuwaya fok. Mbərom i katab anan mer su way ana kuwaya tə uko. Ata aday di canan anà mer su way a mənuko ahay kutok, kwa â ga nə lele, kwa â ga nə lelibay, ata di san kutok. ¹⁴ Kak aday uko kə mbak apan sa vak anan mer su way à dowan a bay nà, ata winen i njad magwagway anahan. ¹⁵ Əna kak uko kə mbak apan sa vak anan mer su way a dowan a ite nà, i njad awan bay. Zek anahan a dada nà, i tam, əna i tam nə wurcihew wurcihew kawa do sə təmay ahay à 'am sə uko wa, alay məgabar awan.

¹⁶ Kwanay nà, kə tərən kawa doh sə mazlab a Mbərom, aday Apasay anahan mə njahay a à mivél a kwanay inde. Wita nə kə sənən apan itəbay daw?

¹⁷ Kak dowan a kə nəsek anan doh sə mazlab a Mbərom ata nà, Mbərom i lize anan dowan ata awan. Anga doh sə mazlab a Mbərom nà, cəncan awan, aday kwanay dukwen doh ata awan.

¹⁸ Natiya kutok, dowan â sa njəkan uda anà zek anahan bay. Kak dowan a inde à wulen a kwanay kə jak winen nə do ma san way a pə daliyugo a anan nà, â tərə zek anahan nə do mindel a adəka, aday â njad kəlire didek a kutok. ¹⁹ Anga asan way su do sə daliyugo ahay nà, Mbərom a ca apan nə wita nə mindel kəriya awan. Deftere a Mbərom a ja nà: «Mbərom a mbazl anan do ma san way aya à balay sə wurwer a tinen aya inde. †» ²⁰ Aday a ja asa re, a wa: «Mbərom Fetek a san nà, abayak nga su do ma san way aya nə way kəriya aya awan. ††» ²¹ Anga nan kutok, dowan â sa həran nga anà zek anga do zənzen a bay. Sənən adəka nà, way ahay fok nə ana kwanay. ²² Â ga nə nen Pol, â ga nə Apolos kabay Piyer nà, manay a fok nə ana kwanay a bidaw? Aday, kwa daliyugo, kwa sifa, kwa

amac, kabay way sə alay a həna a anan, kabay way sa nay à alay a azanan pa 'am ata awan fok nà, ana kwanay awan. ²³ Aday zek a kwanay a ite nà, sə lavay kwanay dukwen nə Almasihu. Aday Almasihu a ite dukwen, ana Mbərom awan.

Do maslan ana Yesu ahay

4 Sənən apan lele, manay do maslan ana Almasihu ahay nà, do si mer su way anahan ahay. Mbərom a varan umo anan mer su way sə dakan anan anà do ahay way anahan abay mi der aya kwakwa ata awan. ² Natiya kutok, do si mer su way a aday ti mbəsakan mer su way à alay inde ata nà, sumor a nà, do didek awan. ³ Nen a aday nà, kə gəden uno azar, kə jen nə nen lele kabay nen lelibay fok nà, awan a jalay nen bay. Kwa â ga nə dowan aya inde tinen apan ti guđo azar ata dəp nà, awan a jalay nen bay re. Kwa mez si zek uno təkede kə jak uno awan a ibay. ⁴ Anga nen a nə bayak nà, awan a mi der a inde aday təde abay sə guđo apan azar nə ibay. Əna kutok nà, u no sa ja nə nen na ga ines itəbay ata bay re. Suu go sariya nà, zek a Mbərom a tə alay anahan awan. ⁵ A nak ikwen sə lahan pa 'am anà Mbərom sa gan sariya anà do ahay nà, angamaw? Ben luvon a aday Bahay a mənuko i sa ga sariya ata aday. Winen a kə nak kutok nà, i dav anan jiyjay anahan pə way a mi der a i ide zənzen a inde ataya, i kay anan ahay uho way sə mivél sə do ahay kutok re. À alay ata kutok, Mbərom i həran nga anà kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya awan.

⁶ Mərak uno ahay, nə vindek ikwen ayak minje sə way a anaya pə manay tə Apolos nà, anga aday kə sənən way a mi der aya uda ata awan. U no nà, pərihen anan azar anà way a mə vinde à Deftere a Mbərom inde ataya awan. Kə həran anan nga anà zek a kwanay anga do kərtek, aday sə kədey anan do azar aya bay. ⁷ Anga, sa jak iken nà, kə zalay do azar a nə wayaw? Awan anak a inde aday kə təma pə Mbərom wa bay nə maw? İbay fok. Ka ga anan ti zek kawa ka njad tə alay anak a ite nà, angamaw?

⁸ A ga pikwen nà, kə njiden anan way ahay fok, kwanay do zlıle aya awan, aday ki jen nà, kwanay bahay ahay. Aday kə bayiken nà, manay nə bahay ahay itəbay. Abay â ga nə matanan cukutok nà, wita lele, di ga bahay ata nə pə kərtek a jiga bugol bidaw? ⁹ Aya nà, matanan bay. Manay nə do maslan anà Yesu Almasihu ahay. Əna Mbərom a tərə manay kawa do mədakwidok aya awan, kawa do kəriya aya awan, aday ma ban aya coy saa vad manay pa 'am sə do ahay fok ata awan. Mə tərə kawa way sə gəsle anan pə ide sə do ahay, kwa pə ide ana maslay a Mbərom ahay re.

¹⁰ Do sə daliyugo ahay ta ca pumo nà, kawa mindel ahay, anga manay apan mi dakay anan ləbara ana Almasihu. Aday a ga pikwen nà, kwanay kə sənən way zle, anga ajapay a kwanay tə Yesu Almasihu ata awan. Manay ite nà, do bəle aya awan. Kwanay nà, məgala aya awan. Manay nà, do ahay tə kədey manay, aday tə varak ikwen mazlab anà kwanay bugol kutok. ¹¹ Hus həna biten dukwen nà, məy winen apan i rawad man-

† Ca pə Ayuba 5.13. †† Ca pə Jabuura 94.11.

ay, manay apan mi mac tu jom re. Zana lele aya inde pumo itəbay re, ta taa ndabay manay nə hwiya. Manay apan mi bar nə karara kawa doh a manay nə inde itəbay. ¹² Mə rəzlen à nga wa anà mer su way nə ndekərkərre, anga aday mā njad sa tar alay à 'am. † Kwa tə gənahak umo dəp nà, manay ma ma nga sə pəsen atan anan adəka nà, 'am lele aya awan. Tə jugurak pumo wa 'am dəp nà, mə dəma anan ca. ¹³ Do ahay ti rac manay ta 'am, əna manay mi bənan atan mbac adəka re. Ti ga alay tə manay kawa kwaskwalay. Həna hwiya ma nan anà dowan bay, kawa ruhom sə daliyugo a anan.

¹⁴ Nə vindek ikwen ayak nà, anga sə pəkak ikwen waray i ide pə way a kwanay sa ga ataya bay, əna anga u no sa jak ikwen ayak panan wa lele, kwanay wan uno ahay, car uno ahay. ¹⁵ Kwa abay à ga nə do ahay inde bayak a tə baslay zek bay sa zlak ayak àga kwanay saa đakak ikwen anan ləbara ana Almasihu dəp nà, bəbay a kwanay pə cəved sə pərahan azar anà Yesu Almasihu inde kərtek nə, nen a hwiya. Na ja matanan nà, anga sə đakak ikwen anan ləbara mugom a nà, nen. Kwanay kə təmihen sa đaf nga pə Yesu Almasihu nə à alay uno wa. ¹⁶ Anga nan kutok, nə cəce pikwen wa nà, pərihen anan azar anà azla uno awan. ¹⁷ Matanan nə slənak ikwen ayak Timote, winen wan uno ləliwe uno awan, winen ma đaf nga pə Bahay a mənuko Yesu a nə lele. Winen kà sak a dəzlek ayak nà, i đakak ikwen anan cəved uno sə pərahan azar anà Yesu Almasihu nə lele. Wita nà, way uno sə đakan anan anà do a Yesu ahay kwa aha fok ata awan.

¹⁸ Do a azar aya tinen apan ti zlapay awan, à wulen a kwanay inde. Tə bayak nà, i ga nə ni zlak ayak àga kwanay sabay. ¹⁹ Əna kà zlak anan à nga anà Bahay a mənuko Yesu nà, nen apan ni zlak ayak bəse. Ata ni i san anan do sə zlapay awan ataya nà, tə bəbal awan kəriya đaw, kabay məgala a tinen a inde acəkan đaw kutok. ²⁰ Anga bahay a Mbərom nà, way məgala awan, bina abəbal awan bay. ²¹ A nak ikwen jiga nə maw? Nà zlak ayak àga kwanay nə tə məkibek a đaw, kabay nà zlak ayak nə tə asan zek a aday tə anjahay səkəffe à mivél inde đaw?

Way ma ga waray a à mamasl su do a Yesu ahay inde

5 Ihe, nen apan ni sləne kwa ta sə wura fok, ta wa, 'am inde məduwen a àga kwanay. Nə sləne nà, dowan a inde nə tə nahay tə uwar ana bəbay anahan. Jəba sə way ata nà, kwa à mamasl su do sə pəra ahay inde đukwen, ta gan may bay re. ² Abay təde pə jəba sə way ata nà, ki yimen anan anan adəka, əna kwanay nà, gədek a zlapay anan re. Do sa ga way matanan ata nà, kə rəzlen anan à wulen a kwanay wa bay adəka nà, angamaw? ³ Kwa à ga nə nen dəren tə kwanay, apasay uno winen inde tə kwanay. Do sa ga way matanan ata nà, nen nə gəzłak anan sariya anahan a coy, kawa nen inde à wulen a kwanay. ⁴ Na jak ikwen ayak tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu həna nà, hilen nga pa 'am ata awan, aday nen a đukwen, apasay uno i ga inde à

† Ca pə Mer su way ahay 18.3.

mamasl a kwanay, aday đukwen məgala ana Bahay a mənuko Yesu i ga inde re. ⁵ Aday ka sak a hilen nga ata nà, viren anan anan dowan ata à alay inde anà Fakalaw, aday ubor si zek anahan à lize. Ata nà, sifa anahan i tam pə luvon ana Bahay a mənuko saa may ata awan.

⁶ Kwanay apan ki złambiren awan bugol nà, ki gen nə way lele đaw? Bina kə sənən sa jəka: «Wudəh mənjoek cəna, a złambar anan nuko nə fok» nà, kə sənən bidaw? ⁷ Ines nà, kawa wudəh ata awan. Matanan, pəken anan ines a kwanay ahay à wulen a kwanay wa. Natiya, ki təren do didek aya awan. Bina abay həna ata adəka nà, kwanay mə təra a nà, do didek aya coy, anga Yesu Almasihu kə məcak kawa wan sə təman mə waslan a anà Mbərom pə luvon sa ga azar uko sə Pasəka ata awan. ^{†18} Anga nan kutok, guko azar uko sə Pasəka ata nə, tə way mənjoəna wudəh ata awan, kawa sa ja nà, tə mivél cədan'a aday à didek a inde. ‡ Bina mbəsakuko atə sədək tə huwan, anga tinen way lelibay aya kawa wudəh ata awan.

⁹ À dərəwel uno sə vindek ikwen ayak hinen inde ata nà, na jak ikwen ayak bidaw? Kà saa jipen tu do sa ján uho ahay bay. ¹⁰ Nə vindek ikwen ayak matanan ata nà, na ja nə pu do sa ján uho ahay, do sa ga ubor pə dala ahay, kabay do sə van nga anà do ahay, kabay do sa ga pəra ahay, əna tinen abay do sə daliyugo aya way anahan ata bay asanaw? Kak abay na ja nə pə tinen nà, wita si ki mbəsiken anjahay pə daliyugo bidaw? ¹¹ Əna na ja nà, pu do aday a jan anà nga anahan a nà, winen do a Yesu, aday cəkəbay winen do sa ján uho, winen do sa ga ubor pə dala, winen do sa ga pəra, winen do sa gad mungwalay pu do, winen do sə waway nga aday do sa van nga anà do ahay ata awan. Do sa ga way matanan ataya nà, kə tiren alay à tuwez jiga bay fok.

¹² Mə zaray ənaw ahay pi zek tu do sə daliyugo ataya aha, aday saa gan atan sariya awan anaw? Wita nà, mer su way a Mbərom awan. Aya əna, do a Yesu ahay kutok nà, saa gan atan anan sariya a tinen ahay nə kwanay awan. Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa: «Rəzlen anan do sə huwan ahay à wulen a kwanay wa. ‡»

Sariya à wulen su do a Yesu ahay

6 Awan a kə sləhak ikwen ù uko inde nà, ki men nga sa zla anan 'am a nə à man su do sə pəra ahay. Wita kà zlak pi zek bay asanaw? Ki zlen anan 'am ata à man a do a Yesu ahay bidaw? ² Kə sənən zle, saa gan sariya anà do sə daliyugo ahay fok bugol nə mənuko do a Yesu ahay asanaw? Kak aday matanan cukutok nà, way a cacədew ataya à mamasl a kwanay inde nà, ki mben apan sə cəcal anan bay nə angamaw? ³ Kə sənən ite sabay kələdaw? Kwa anà maslay a Mbərom ahay təkede nà, saa gan atan sariya dukwen, mənuko re. Aday way sə daliyugo a anan ataya nà, di mba apan sa ga sariya təde təde sabay kutok đaw?

†† Ca pə Gurtaaki 13.7, 12.21. ‡ Ca pə Gurtaaki 12.15-20; Tooktaaki Tawreeta 16.3. †† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 17.7.

⁴ Matanan kutok, way kè slahak anan ù uko inde anà mэрak ahay nà, ta zla anan 'am a pə cakay su do sə pəra ahay nà, angamaw? Tinen a aday nà, man a tinen inde lele à wulen su do a Yesu ahay ibay. ⁵ Na ja matanan nà, anga aday way ata à gak ikwen waray. Bina do ma san way a, kwa kərtek nà, inde à wulen a kwanay sə ndəvak ikwen anan 'am a itəbay daw? ⁶ Iya, cəkəbay awan a kè slahak anan ù uko inde anà mэрak ahay nà, ta zla anan 'am a pə cakay su do sə pəra ahay. Wita lelibay. Kà si zlen anan kula sabay.

⁷ Aday asa, kak sariya inde à wulen a kwanay ahay cəna, pa 'am a Mbərom nə kə zluwen coy. Kwa abay dōwan a gak ikwen nə maw, kwa a kəra pikwen wa nə way dəp nà, kə njihen way a kwanay nə suwan bidaw? ⁸ Aday cəkəbay sa ga way a lelibay ataya aday sə kəra way a nə kwanay awan. Aday ki gen anan way ataya nə anà mэрak a kwanay aya awan dəge! ⁹ Kə sənən apan zle lele, do sa ga way lelibay aya nə tinen ti njad man à bahay a Mbərom inde bay. Sənən apan lele, dōwan à sa njəkan uda anà zek anahan bay. Do sa ján uho ahay, do sa ga pəra ahay, tu do sa ga mədigwed ahay, aday tu do sa gan may anà uwar ahay sabay, tə pəlay sə nahay nə tu do mungol aya, ¹⁰ do sə akar ahay, do sa ga ubor pə way ahay, do sə vaway nga ahay tu do sa gad mungwalay pə do ahay, do sa van nga anà do ahay, fok a tinen ti canan pə ide wa anà bahay a Mbərom bay. ¹¹ Kwakwa ata nà, azar su do a kwanay aya nà, ta gak ahay jəba si mer su way a lelibay ataya re asanaw? Əna həna, Apasay a Mbərom a mənuko sə dəfan apan ata kə banak pikwen wa ines ahay, kə tərak kwanay do anahan ahay aday kə tərak kwanay do didek aya pa 'am anahan tə sləmay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

Zek su do mə ndakay a nà, sə həran anan nga anà Mbərom

¹² Natiya kutok, azar su do a a bayak nà: «Cəved inde sa ga way ahay fok.» Əna way azar aya nà, ti njadan 'am anan à nga bidaw? Ta ja asa, ta wa: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Əna pi nen nà, u no sə təra bile sə awan bay fok. ¹³ Ta ja nà: «Way sa pa inde nà, anga kutov, aday kutov inde dukwen anga way sa pa re.» Ayaw, əna tinen a cew maya pə luvon a inde nà, Mbərom i naa lize atan mba. Aday dukwen, zek kutok nà, Mbərom a ndakay anan nà, anga sa ján anan uho bay. A ndakay anan nà, anga sə pərahan anan azar anà Bahay a mənuko Yesu. Aday do sa gan nga i zek a mənuko nà, winen a re. ¹⁴ Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a mənuko Yesu à məke wa tə məgala anahan. I naa slabakay ahay mənuko dukwen, tə məgala anahan ata matanan re.

¹⁵ Kə sənən apan sa jəka zek a kwanay kə tərak hawal si zek ana Yesu Almasihu bidaw? Aya əna, ni gəba anan hawal si zek ana Yesu Almasihu ata aday ni japay anan tə uwar sa taa ján uho kutok asa daw? Wita i ga zek sabay. ¹⁶ Kak kə mbakak anan zek anak anga sa ján anan uho matanan nà, ata kə tərak zek kərtek a tə dōwan a kwanay sə japay maya ata kutok bidaw? Anga

Deftere a Mbərom a ja nà: «Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtektəkke coy. †» ¹⁷ Aya əna, do sə japay tə Bahay a mənuko Yesu nà, tinen tə tərak zek kərtek a à apasay inde coy.

¹⁸ Anga nan, mbəsiken 'am sa dah uho nə səfek à alay a kwanay wa. Ines azar aya fok, tinen i zek inde bay. Əna do sa dah uho ahay fok ta ga ines ata nà, pi zek a tinen a cərkəke way anahan. ¹⁹ Kə sənən apan zle lele, zek a kwanay a nà, doh ana Apasay a Mbərom Cəncan awan. Apasay a Mbərom mə njahay a à kwanay inde. Mbərom a varak ikwen anan. Anga nan, zek a kwanay a həna dukwen, kə liven apan nga sabay. ²⁰ Bina Mbərom kə bəmbadak kwanay masa nə ndədəmdəmma bayan awan. Natiya, mbəsiken anan zek a kwanay à həran nga anà Mbərom kutok.

Agəba zek

7 Həna nà, ni mbədahak ikwen ayak apan pə way a kwanay sə cəcihey puno à dərewel a kwanay inde ata kutok. Lele bina maw nà, abay dōwan à gəba uwar bay nə təde. ² Aya əna kutok nà, kak ki mben apan sə njahay tətibay aday ta saa ján uho nà, suwan kuwaya à gəba uwar aday dəna ahay dukwen tã zla à mbaz. ³ Asa atə mungol tə uwar anahan dukwen tē mbədəhan ləen i zek ahay bay. ⁴ Zek ana uwar nà, ana winen a bay, əna anà mbaz anahan. Mungol dukwen matanan re, zek anahan dukwen anà winen a bay, əna anà uwar anahan. ⁵ Kà si gen anan azay ti zek a kwanay ahay bay. Kak izəne anga kə dəfen alay a inde mənjoek sa ga amboh sə cəce way pə Mbərom wa aday. Pə dəba anahan a wa dukwen nà, jipen asa, bina Fakalaw i saa njad pikwen cəved sa njak kwanay i ines inde, anga kə sənən sə lavan nga anà zek a kwanay tətibay ata awan.

⁶ Na ja matanan nà, sa jəka aday təktek gen matanan ata bay. Əna ki gen matanan nə lele. ⁷ Nen na gan may nà, abay kuwaya à njahay kawa nen mənjoəna uwar nə lele. Əna kutok nà, Mbərom a varan məgala anahan anà do ahay nə cara cara. Anà dōwan hinen a varan məgala sə njahay mənjoəna uwar. †† Anà do hinen asa, kə varak anan məgala sə njahay tə uwar awan.

⁸ Həna nen apan ni jan ayak 'am anà do mənjoəna uwar ataya awan, anà dəna dalay ataya awan, aday anà mədukway sə uwar ahay fok: Suwan njihen mənjoəna sə gəba zek ahay kawa nen. ⁹ Aya əna, kak ki mben apan sə njahay matanan tətibay nà, kuwaya à gəba uwar, dəna ahay dukwen tã zla à mbaz, aday mədukway sə uwar ahay ite tã zla à mbaz re, bina ki sii gen ubor pi zek ahay tə mindel.

¹⁰ Nen apan ni jan ayak anà do mə gəba zek aya awan, 'am dabdabab awan. 'Am ata nà, sa nga uno a bay, əna ana Mbərom. Uwar à sa mbəsak anan mbaz anahan bay. ¹¹ Aday, kak uwar a dōwan a kà zlak way anahan nà, à sa zla à mbaz hinen bay. À njahay taayak, kabay tã ndav anan 'am a sə cəban atan pi zek ta mbaz

† Ca pə Laataanooji 2.24. †† Məgala sə səmen anà way, anjahay mənjoəna uwar.

anahan ata aday â ma agay. Aday mungol dukwen nà, â sa razl anan uwar anahan bay re.

¹² Hëna nen apan ni jan ayak anà do azar aya nà, 'am sa nga uno awan, bina ana Mbërom bay. Na ja ite nà, hinahibay, kak dëwan a kwanay a inde uwar anahan nà a daf nga pë Yesu fan bay aday uwar anahan ata dukwen a nan sà njahay ta mbaz anahan nà, dëwan ata â sa razl anan uwar ata bay. ¹³ Matanan re, kak uwar a inde à wulen a kwanay aday mbaz anahan nà a daf nga pë Yesu fan bay, aday mbaz anahan ata dukwen a nan sà njahay tã uwar anahan nà, uwar ata â sa mbësak anan mbaz anahan bay re. ¹⁴ Bina mbaz anahan a sa daf nga pë Yesu fan bay ata nà, winen à mamasl su do a Yesu aya coy, anga uwar a anahan. Matanan, uwar aday kè dëfak nga pë Yesu a fan bay ata dukwen, winen à mamasl su do a Yesu aya coy anga mbaz anahan. Kak abay matanan bay nà, gwaslay a kwanay ahay dukwen tã gëzлак tã Mbërom kutok bidaw? Əna hëna, tinen à mamasl su do a Yesu ahay kutok bidaw?

¹⁵ Aya əna, kak dëwan a sa daf nga pë Yesu fan bay ata, a nan sà mbësak anan do sa daf nga pë Yesu ata nà, i mba apan sà mbësak anan. Anga nan kutok re, dëwan mē mbësak a ata nà, â ga nē mungol, â ga nē uwar, winen ma ban a ta 'am sà gëba zek tã winen sabay. Mbërom a ngamak ikwen nà saa njahay zay. ¹⁶ Iken uwar a ma daf nga pë Yesu coy ata awan, ka san zle ki mba apan sa tam anan mbaz anak a tãte dëw? Aday iken mungol ma daf nga pë Yesu coy ata awan, ka san zle ki mba apan sa tam anan uwar anak a tãte way anahan dëw?

Njihen kawa ana Mbërom a sà lavak ikwen anan zek ata awan

¹⁷ Uwec wa 'am uno sa jak ikwen ayak hëna ata nà, lele cëna kuwaya â njahay nà kawa ana Mbërom a sà lavan anan zek ata awan, aday â përahan azar anà anjahay anahan a kurre à alay ana Mbërom a ngaman ata awan. Na jan anà do a Yesu ahay kwa aha fok nà këtanan.

¹⁸ Minje sà way hëna: À alay a Mbërom sà ngamak ata nà, hinahibay iken ma gad mädëndalas awan. Kak matanan nà, â bënëak mbiyed aday sa dër anan bay. Njahay a matanan. Kabay Mbërom a ngamak nà, iken ma gad mädëndalas a bay nà, kà sa gad mädëndalas sabay re. ¹⁹ Agad mädëndalas kabay agad mädëndalas bay, cew maya fok tã tärak way kəriya awan. Way lele kërtek nà, adëfan apan anà 'am a Mbërom. ²⁰ Kuwaya â njahay nà, kawa à alay a Mbërom sà ngaman ata awan. Dëwan â sa mbëdahan bay.

²¹ À alay a Mbërom a ngamak nà, iken bile a dëw? Kak matanan nà, kà jalay awan bay. Əna kak cëved inde aday ki tëmày à bile ata wa nà, tëmày wa re. ²² Bina, da san zle, bile aday Bahay a mənuko kè ngamak anan ata nà, winen bile a dëwan sabay anga winen do ana Bahay a mənuko. Əna, do aday Bahay a mənuko a ngaman nà winen bile a itëbay ata nà, kè tärak bile ana Almasihu kutok. ²³ Kwa â ga nà, dëwan a winen

bile, kabay winen bile a itëbay nà, Mbërom kè bëm-badək ahay kwanay, masa a nà, ndëdëmdëmma. Kwanay nà, kè tären bile sà way sà daliyugo ahay sabay. ²⁴ Mërak uno ahay, kuwaya â njahay nà, pë kërtek a tã Mbërom, kawa anahan sà ngaman à alay ata ata awan.

'Am anga mbalam ahay tã dëna dalay aya awan

²⁵ Kà cëcihen puno wa 'am sà mbalam ahay ta sà dëna dalay aya awan. Ni mbëdahak ikwen ayak apan hëna ata nà, 'am sa nga uno awan, bina Mbërom su jo ahay bay. Aya əna, dëfen nga pa 'am uno ata awan, anga Mbërom kà gak uno sumor sà tãra nen do didek awan.

²⁶ 'Am uno ata nà, hëna: Lele nà, sà njahay pë ananak a hëna ata awan, bina dëce ahay inde hëna bayak awan. ²⁷ Kak iken, uwar anak inde nà, kà razl a pi zek wa bay. Aday kak uwar anak ibay ite nà, kè pëlay sà zëba bay re. ²⁸ Aya əna, kwa dëwan a kè zëbak dalay dukwen, kà gak ines bay. Aday kak dëna dalay a kà zlak à mbaz dukwen, kà gak ines bay re. Əna sänen apan lele, do mē zëba zek aya nà, dëce ahay inde bayak a pë daliyugo a anan, aday dukwen u no dëce ataya tã tak ikwen à nga bay.

²⁹ Mërak uno ahay, way a u no sà dëkak ikwen anan ayak ata nà, hëna: Alay a mē mbësakak uko a bayak a sabay, way ahay fok, ti ndav. I ban pë winen a anan wa nà, do tã uwar aya dukwen tã varan a mivel a tinen anà Mbërom nà kawa à alay a tinen mbalam aya ata re. ³⁰ Matanan do sa yam ahay dukwen, tã njahay kawa tinen apan ti yam bay. Do mē taslay mivel aya dukwen, tã njahay kawa tinen apan ti taslay mivel bay. Do sà sukom way ahay ite nà, way a tinen mē sukom ataya, â gan atan à nga wa bay. ³¹ Do sa ga mer su way tã way ahay pë daliyugo a anan dukwen, tã daf anan abayak nga a tinen dook pë way ataya bay. Bina daliyugo a kawa ana mənuko sa ca apan hëna ata nà, i ndav asanaw!

³² Na ja matanan ata nà, u no awan â wusek ikwen nga bay. Do mbalam a nà, a daf abayak nga anahan fok nà, pi mer su way a Bahay a mənuko Yesu, anga aday â zlan à nga. ³³ Do tã uwar a ite nà, abayak nga anahan nà pë way sà daliyugo ahay. A nan sa gan nga anà uwar anahan aday sa zlan à nga. ³⁴ Natiya abayak nga anahan nà pë Bahay a mənuko vërre sabay, kè gëzлак cew. Matana re, uwar aday mbaz a tinen ahay ibay tã dëna dalay aya dukwen, abayak nga a tinen pi mer su way a Yesu re. A nan atan sà varan anan ajalay nga a tinen tã apasay a tinen fok anà Bahay a mənuko. Aya əna, uwar ta mbaz ite nà, a bayak pë way sà daliyugo ahay, anga a nan sa gan nga anà mbaz anahan aday â zlan à nga.

³⁵ Na ja matanan anga u no sa mak ikwen zek, bina nà gafak ikwen 'am pë awan a ibay. Na gan may adëka nà, tiven nà pë cëved lele awan, aday përihen anan azar anà Bahay a mənuko nà, tã mivel kërtek a re.

³⁶ Nen apan ni jan ayak 'am hëna asa nà, anà wan njavar aya tã dële a tinen ahay. Hinahibay wan njavar

ata i bayak way pə dəle anahan ata awan, aday pə dəba wa a ca apan i mba apan sə dəma təte sabay anga ta gak ide pi zek ahay a zalay ike nà, suwan tē gəba zek. I tərən atan ines bay re. ³⁷ Aday kak wan njavar ata a ca apan nə i mba apan sə dəma sə njahay mənjenə sə gəba anan dəle anahan ata təte way anahan nà, à gəba anan sabay. Kak dōwan a gafan apan 'am bay, a bayak apan à mivəl anahan a wa nà, wita, kà gak way lele re. ³⁸ Natiya kutok, dōwan a kə gəbak anan dəle anahan nà, kà gak way lele awan, aday dōwan a kà mbak apan sə dəma, kə gəbak anan sabay dukwen, kà gak way lele sə zalay dōwan a hinen ata awan.

³⁹ Uwar nà, à alay a mbaz anahan winen tē ide mba ata nà, cəved inde sa zla way anahan ibay. I i njad cəved nà, si pə luvon a inde mbaz anahan ata kə məcak aday. Ata i mba apan sa zla à mbaz maza awan. Əna kutok nà, à zla nə àga dō sə daf nga pə Yesu.

⁴⁰ Aya əna, pi nen ite, a zla pi zek nà, suwan à njahay mənjenə mbaz. Ata ataslay mivəl anahan i ga inde zal winen ù doh sa mbaz ata awan. Matanan, anga a ga upo nà, Apasay a Mbərom a i nen inde ata sə duko anan 'am ata awan.

Sluwed sə pəra

8 Həna nà, ni mbədahak ikwen ayak pə way a kwanay sə cəcihey ahay puno anga sluwed sə pəra ata awan. Kwanay ki jen nà: «Mənuko fok, dā san way zle.» Acəkan. Əna asan way ata a varan ahar nga anà zek. Way sa man zek ù dō adəka nà, asan zek a à wulen a mənuko inde ata awan. ² Kak dōwan inde à wulen a kwanay kà jak a san way zle coy nà, ata winen kə sənək way tədə kawa ana Mbərom sa gan may ata fan bay. ³ Aya əna, dō sə pəlay Mbərom adəka nà, Mbərom dukwen i ja, a san a dōwan ata zle re.

⁴ Pa 'am sə arac sluwed sə pəra ata nà, tədə abay dī rac dāw? Da san zle, pəra aday nà, way kəriya awan. Sifa uda ibay. Da san zle re, Mbərom inde nà, winen a kərtektəkke, maza ibay. ⁵ Tə dīdek a nà, dō ahay tinen apan ti həran nga anà way ahay à bagəbaga mburom aday pə daliyugo kawa tinen mbərom ahay. Pə tinen nà, mbərom ahay inde tə bahay ahay inde bayak a sə dəfan atan apan. ⁶ Cəkəbay, pə mənuko ite nà, dā san zle Mbərom inde nà, kərtek, Bəbay a mənuko, winen sə ndakay way ahay fok pə daliyugo. Də njahay tə sifa dukwen, anga sə həran nga anà winen awan. Bahay a mənuko inde kərtek dukwen, winen Yesu Almasihu, way ahay fok mə ndakay a nà, tə alay anahan. Aday sə varak uko sifa sa ndav bay ata nà, winen a re.

⁷ Aya əna, kwa dā san apan zle pəra nə way kəriya a aday sifa uda ibay dəp nà, dō azar aya ta san bay. Anga tinen apan ti rac sluwed sə pəra ata nà, tə bayak nə pəra inde acəkan, bina tinen bəle aya pə cəved sə pərahan azar anà Mbərom. Ata tə bayak nà, arac sluwed ata kə nəkə atan pa 'am a Mbərom. ⁸ Da san apan zle, sə japay mənuko pi zek tə Mbərom nà, way sa pa bay. Də rəcak sluwed ata nà, awan i zəga mənuko pə cəved a Mbərom bay. Də rəcak bay təkede dukwen, awan i kəkək uko pə cəved a Mbərom bay re.

⁹ Əna, gen anan ngatay anà zek aday! Kwa à ga nà, abay cəved inde sa pa way ahay fok dəp nà, kī pen bay anga hinahibay ki sa zluwen anan mərək a kwanay bəle aya à cəved a Mbərom wa. ¹⁰ U no sa jak ikwen ayak nà, dōwan a bəle ata kə canək anak i iken, dō sa san way ata, à man sa rac sluwed sə pəra nà, a ga apək nə winen i rac bay bugol dāw? ¹¹ Ca apan, tə asan way anak ata nà, kə zluwek anan mərək anak a bəle ata, à cəved a Mbərom wa. Yesu Almasihu a mac nà, anga mərək anak ata bidaw? ¹² Ka sak a ga matanan sə zluwe anan mərək anak à cəved a Mbərom wa, aday kə nəkək anan ajalay nga anahan a bəle ata nà, wita kə nəkək nə pa 'am ana Yesu Almasihu a re. ¹³ Matanan, kak ni rac sluwed sə pəra aday ni zluwe anan mərək uno bəle awan à cəved a Mbərom wa cukutok ata nà, suwan ni rac sluwed sə pəra ata sabay jiga awan! U no nà, mərək uno bəle ata à zluwe à cəved a Mbərom wa bay!

Pol a ga minje pi zek anahan

9 Həna nà, ni gak ikwen ayak minje sa 'am ata pi zek uno awan aday. Awan inde mə gufo apan 'am a dāw? Na wa, nen dukwen dō maslan a Yesu a re ba? Nə canək anan anà Bahay a mənuko Yesu njək tē ide uno bidaw? Aday kwanay kə tərən dō ana Yesu Almasihu ahay nà, anga nen a sə dəkək ikwen anan ləbara mugom ata re bidaw? ² Kwa abay à ga nà, dō azar aya tə təmāhak nen kawa dō maslan a Yesu bay nà, kwanay dada nà, kə sənən apan zle nen dō maslan anahan way anahan, bina kə tərən dō ana Yesu ahay nà, anga nen sə dəkək ikwen anan 'am a Mbərom ata awan. Natiya, anga kwanay nà, ma ca awan uho lele, nen nə dō maslan a Bahay a mənuko Yesu acəkan.

³ Dō ahay inde ta taa mo mungok. Həna ni mbədahan atan ayak apan: ⁴ Na slək sa njad way sa pa ti mer su way uno bidaw? ⁵ Na slək aday mi zla miya tə uwar à man si mer su way uno, kawa dō maslan azar aya tə mərək a Bahay a mənuko ahay tatə Piyer ata itəbay dāw? ⁶ Asa abay tədə sa ga mer su way tə alay a manay aday mē njad way sa pa ite nà, manay tə Barnabas cuwcuwwe kələdāw? ⁷ Suje inde, i ga mer su way mənjenə sə hamən apan nà, inde dāw? Dōwan inde i jule way à guvo mənjenə sa tar way anahan sə juləən ata à 'am nà, inde dāw? Kabay dō sa bal sla inde aday a njad sa sa pay a bay nà, inde dāw?

⁸ Way uno sa jak ikwen ayak a anan ata nà, a nay à ajalay nga su dō zənzen a wa dəkdek bay, anga mə vinde awan, à Tawrita inde re. ⁹ Mə vinde a à Tawrita a Musa inde nà, Mbərom a wa: «À alay a sla winen apan i gak mer su way à guvo nà, kà sa banan mbulo pa 'am anga sə gafan 'am pə arac way bay. †» Kwanay kə bayiken, Mbərom a ja 'am ata nà, pa sla ahay dəkdek coy dāw? ¹⁰ Dīdek a nà, a ja 'am ata bugol nà, anga manay a bidaw? Acəkan. Mə vinde a anga manay a wanahan. Dō sa ga mer à guvo, tu dō sa zlab a ndaw a nà, ta ga mer su way ata nə tə ajalay nga saa njad way sa pa ata bidaw? ¹¹ Mə dəkək ikwen anan 'am a

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 25.4.

Mbërom nà, manay kawa do sa casl way à guvo ata awan. Kak matanan nà, tède abay mi njad way sa pa à kwanay wa bidaw? ¹² Kak abay do azar aya nà, cèved a tinen inde sa njad way sa pa pë kwanay wa cukutok nà, manay mi njad pikwen wa zal tinen bugol bidaw? Aya ëna, mē ngëmak sa ga matanan bay, ma ban mbac, anga a nan umo nà, awan â van saray anà lëbara a Yesu Almasihu bay.

¹³ Kë sënëen apan zle, do sa ga mer su way ù doh sē mazlab a Mbërom ahay nà, ta pa nà, way a ma var aya ù doh sē mazlab a Mbërom ata bidaw? Aday asa, do sē gëdan dundo anà way ahay anga Mbërom dukwen, ta rac sluwed sē way a tinen sē gëdan dundo ataya bidaw? ¹⁴ Matana re, do sē dakan anan lëbara a Yesu mugom a anà do ahay ataya nà, Bahay a mēnuko a ja nà, ti pa way nē ti mer su way a tinen sa ga ata awan. †

¹⁵ Əna nen nà, nē bënëk anan bitem anà 'am ata bay. Aday a nan sa ja dukwen, nē vinde nà, anga u no sē cēce kutok bay re. A'ay, suwan nā mac, ta sa saa cēce nà, na. Bina, ata ni i mba apan sē hëran nga ì zek anga nan sabay. ¹⁶ A nan sa ja nà, ni hëran nga ì zek anga sē dakay anan 'am a Mbërom bay. Anga ni dakay anan nà, tē bëlaray. Na sak a dakay anan bay ata dukwen, i bunō dëvac re. ¹⁷ Abay â ga nē na ga mer su way ata sē bëlaray bay nà, wita ni cēce magwagway kutok. Aya ëna, matanan bay. Sē vuro anan mer su way ata à alay inde nà, Mbërom awan. Anga nan, ni cēce awan bay.

¹⁸ Kak matanan cukutok nà, magwagway uno ì mer su way ata inde nà, maw? Ni dakay anan lëbara mugom ata nà, kəriya awan, mēnjëna sē cēce awan pu do wa. Tède abay ni cēce magwagway pi mer su way ata awan, ëna ni gan may sē cēce bay.

¹⁹ Abay à mëndak wa nà, nen bile daw? A'ay! Na var anan nga uno kawa bile anga sa man zek anà do ahay fok, anga aday, â ga zek nà, do ahay bayak a tâ njad sa daf nga pë Yesu ite. ²⁰ Natiya kutok, mi njahay tē Yahu-da ahay kawa nen Yahuda ahay, anga aday tē tēma Yesu kawa bahay a tinen. Tu do sē dëfan apan anà Tawrita a Musa ahay nà, ni njahay tē tinen kawa nen nē dëfan apan anà Tawrita a Musa ata re. Kwa â ga nà, bëlaray ni dëfan apan anà Tawrita ata bay nà, ni ga matanan, anga aday tē tēma sa daf nga pë Yesu. ²¹ Tu do sa san Tawrita a Musa ahay bay ite, mi njahay tē tinen kawa nen do sa san Tawrita bay re, anga aday tē tēma sa daf nga pë Yesu. U no sa ja nà, ni dëfan apan anà 'Am a Mbërom bay bay. Nē dëfan apan anà 'am ana Almasihu adëka. ²² Tu do sa daf nga pë Yesu aday tinen bële ataya dukwen, mi njahay tē tinen kawa nen bële awan, anga aday tâ njad mëgala sē përahan azar anà cèved a Yesu tē didek awan. Natiya awan, ti zek uno nà, ni tēra kawa do ahay fok, anga kwa kəkëma kəkëma dukwen, nà njad sa tam anan do azar awan.

²³ Aday nā ga nē ma ma, na ga fok nà, anga aday lëbara a Yesu mugom a â ta 'am, aday nā njad sē tēma magwagway a Mbërom saa varan à do ahay ata awan.

²⁴ Kë sënëen zle asanaw, do ahay bayak a ti haw aday sa njad a magwagway, ëna saa njad sē dëzle pë mag-

† Ca pë Mata 10.10; Lukas 10.7.

wagway ata nē do kërtektëkke. Kwanay hëna dukwen, hiwen nē kawa do saa njad magwagway ata re. ²⁵ Do sa gan may sa haw fok, a kēta anan nga anahan nē lele, anga aday â zalay do ahay. Ata i njad magwagway sē ahaw anahan ata kutok. Əna magwagway anahan ata nà, a njahay bay. Way sa ndav bēse. Aya ëna, mēnuko nà, dī kēta anan nga a mēnuko lele nà, anga sa njad anan magwagway sa ndav itëbay ata awan.

²⁶ Anga nan kutok, ni haw nà, ide zuhhwe pa 'am. Nen kawa do sa nja gwiya kəliyya sa vad yugo zləszlas ata bay, ëna ni car nà, pa wan sē gwiya wanahan. ²⁷ Ni kēta anan zek uno lele, anga aday â dëfo apan, bina nen do sē dakan anan 'am a Mbërom anà do ahay ata nà, nà sa tēra nen a na slak sabay bay.

Pol a ga minje pë Isëra'ila ahay

10 Mërak uno ahay, u no sa mak ikwen anan ayak à nga inde nà, way sē tēra pë bije a mēnuko ahay à kibe inde à alay a Musa sē njahan atan ahay pa 'am wa ata awan. Mbërom kà bak atan fok à mezeze sē mugudongudon anahan inde, aday fok a tinen a tē takasak à bëlay ata wa. †² Tinen a fok, tē tërak kawa Musa a gan atan baptisma à mugudongudon ata inde, aday à bëlay ata inde re. Matanan tē tërak do mē japay aya tē Musa kutok. ³ Tinen a fok ta pak way sa pa kërtek a, way sa pa sē dazay à mburom wa ata awan. ⁴ Aday ta sak a'am kërtek a, a'am mbala a Mbërom sē varan atan ahay, a ngëzay ahay à pëkërad wa ata awan. †† Pëkërad a Mbërom sē varan atan ata nà, winen Yesu Almasihu, do sa taa lagay atan ata awan. ⁵ Tē winen ata tēke dukwen, zek mëduwen a su do kà zlak anan à nga à Mbërom bay. Anga nan, tē mëcak à kibe inde tololo pa man pa man. ††

⁶ Natiya kutok, à way a mē tēra ataya inde nà, sumor a nà, sēnuko wa way inde. A nan sē dakak uko anan nà, mēnuko dukwen dā sa ga ide pë way lelibay aya kawa tinen sa taa ga ataya sabay. †††⁷ Anga nan kutok, kē dëfen anan apan anà përa ahay, kawa azar su do a tinen aya sē dëfan ahay apan ata bay. Deftere a Mbërom a ja nà: «Do ahay tē njahay sa pa way, aday tē slabak sē gëslen pa 'am anà përa kutok. †††» ⁸ Aday, mēnuko dukwen, dā sa ján uho kawa azar su do a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina Mbërom kē vëdak atan à luvon kërtek inde, abaslay sē do ahay i ga mbulo kwa kuro cew nga maakan (23,000). ⁹ Aday asa, mēnuko dukwen, dā sa jugwar 'am pë Bahay Mbërom wa anga sa ca panan mazan kawa azar su do a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina, dëdew ahay tē rëcak atan, tē mëcak. ¹⁰ Aday asa re, mēnuko dukwen, dē gëdan azar anà Mbërom kawa azar su do a tinen aya sa taa ga ata bay re. Bina maslay a Mbërom a sa taa vad do ata kē lizek atan.

¹¹ Natiya kutok, Mbërom a ga anan way ataya nà, anga aday dā san wa way à minje sē way ataya wa. Tē

†† Ca pë Gurtaaki 13.21-22, 14.22-29. † Ca pë Gurtaaki 16.4-35. †† Ca pë Limle 20.8-11. ††† Ca pë Limle 14.16, 23, 29-30. †††† Ca pë Limle 11.4, 34. †††† Ca pë Gurtaaki 32.6. § Ca pë Limle 25.1-9.

vinde anan way ataya dukwen, anga aday dâ san pi zek mənuko do sə biten anaya pə uho mədakwidok a anan nà, da ga way ataya sabay.

¹² Matanan, dōwan a kə bayakak winen tə mægala à cəved a Mbərom inde nà, â gan ngatay i zek, bina i sa zluwe à cəved ata wa. ¹³ Ubor sə way sa njak kwanay ataya nà, a tan à nga anà kuwaya fok. Aya əna Mbərom nà, winen inde bəse tə kwanay, i mak ikwen zek. I mbəsakan kwanay à 'am anà ubor sə way ataya zal mægala a kwanay bay. Ubor sə awan a kə njəkak kwanay nà, winen a i varak ikwen mægala sə dəma anan aday i tak ikwen cəved sə takas wa.

Ki gen pəra sə awan sabay

¹⁴ Natiya kutok, car uno ahay, u no sa jak ayak nà, ki gen pəra sə awan sabay jiya awan. ¹⁵ Na san zle, kwanay sə sləne 'am uno ataya nà, do ma san way aya coy. Anga nan, jilen pa 'am a nen sa jak ikwen ayak anaya aday. Na jak ikwen ayak nà, 'am lele daw, kabay 'am lelibay a daw? ¹⁶ Ni ga minje ta sa pa way sa pa cəncan a aday. Da sa way à gəsa'am wa pə kərtek a ta sə ngəran à Mbərom nà, də japay ata nà, tə mez a Yesu Almasihu bidaw? Aday da pa tapa sə pen pə kərtek a nà, də japay ata nà, ti zek a Yesu Almasihu a re bidaw? ¹⁷ Tapa sə pen nà, kərtek. Aday mənuko a bayak ata nà, mənuko a fok də japay kərtek, anga da pa nə tapa sə pen a kərtek ata awan.

¹⁸ Ni ga minje tə Isəra'ila ahay re asa aday. Tinen nà, ta taa waslay way anga Mbərom. Aday do sa rac sluwed sə way ataya nà, tinen mə japay a tatə Mbərom a asanaw?

¹⁹ Matanan, u no sa ja nə maw? Tə waslak anan way anà pəra nà, ta ga nə way didek a daw? Kabay zek a pəra aday nà, ma à dōwan sumor a bugol anaw?

²⁰ Awan a dōwan sumor a bay. Aya əna, sənen apan, way a tinen a sə waslay ata nà, tə varan anan anà setene ahay, bina anà Mbərom bay. Anga nan kutok, u no kə jipen tə setene ahay bay.

²¹ Matanan, ki sen way à gəsa'am a Bahay a mənuko wa, aday ki sen way à gəsa'am sə setene ahay wa re, cew miya nà, i ga zek bay. Matana asa re, ki pen way sa pa ana Bahay a mənuko, aday ki pen way sa pa mbala ana setene ahay re, cew miya nà, i ga zek bay re asanaw? ²² Kabay, a nak uko sə jugwar 'am pə Mbərom wa, aday à ga puko mivel daw? Də zalay anan tə mægala daw?

Gen way sa man zek à do azar aya ata awan

²³ Azar su do a kwanay ahay ta ja nà: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Acəkan, əna way ahay fok ti ma zek bay. Ta ja asa: «Cəved inde sa ga kwa ma fok.» Acəkan, əna way ahay fok ti man zek à dōwan pə cəved sə pərahan azar anà Mbərom bay. ²⁴ Dōwan à sa ga way sa man zek anà nga anahan taayak bay. À ga nə way sa man zek anà do azar aya awan. ²⁵ Ki ten anan à nga à sluwed à lumo cəna, sukumen. Kà sa cəcihen sa jəka sluwed a nay awanaw bay jiga awan. Rəcen, kà sa jilen

awan bay. ²⁶ Anga mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà: «Daliyugo tə way a uda ataya təke fok nà, sə lavan nga nə Mbərom Fetek. †»

²⁷ Minje a nà, do sə pəra kə ngamak anak ayak pə way sa pa àga winen, aday kə təmahak sa zla nà, way anahan saa varak ata fok, pa! Kà sa jalay awan bay jiga awan. ²⁸ Əna dōwan a kà sak a dəkak anan: «Həna anan nà, sluwed sə way mə waslan a anà pəra» nà, wita kà rac bay. Bina, ka sak a rac nà, ki nes anan abayak nga. ²⁹ Nə bayak nə pə abayak nga ana dōwan ata awan, bina pə abayak nga anak itəbay.

Aya əna, na jak kà rac bay nà, angamaw? Kak nə rəcak sluwed, aday do i ma nga sə gudo apan azar nà, ata cəved a mə vuro a sa pa way ahay fok ata kə nəsek kutok bidaw? ³⁰ Na pak way ta sə ngəran ayak à Mbərom nà, coy, bina dōwan i gudo apan azar nà, angama asa anaw?

³¹ Anga nan kutok, kwa kwanay apan ki pen way, kwa kwanay apan ki sen awan a, aday kwa kwanay apan ki gen nə ma ma fok cəna, gen way ahay fok nà, anga aday do ahay tə həran nga à Mbərom. ³² Kà si gen way sə zluwe anan do ahay à cəved a Mbərom wa bay: kwa tinen Yahuda ahay, kwa tinen Yahuda ahay bay, kwa tinen nə do sa daf nga pə Yesu ahay dukwen, kə zluwen dōwan à cəved a Mbərom wa bay. ³³ Gen way ahay fok nà, kawa nen. Nen nə pəlay sa ga nə way aday à zlan à nga anà kuwaya fok ata awan. Ni ga way fok nà, nə bayak pi zek uno a aday bay, əna nə bayak nə pə do ahay adəka, aday tə tam ite.

11 Pərihen anan azar anà azla uno, kawa nen a dukwen nə pərahan azar anà azla a Yesu Almasihu ata awan.

Atə mungol tə uwar pa 'am a Mbərom

² Nen apan ni varak ikwen ayak zlangar, anga kwanay apan ki bayiken upo kwa siwa fok, aday kwanay apan ki pərihen anan azar anà way uno sə tətakak ikwen anan ata awan. ³ Aya əna, u no sənen anan way a həna anaya aday: Pa nga sə do mungol a fok nà, Yesu Almasihu winen nga awan. Pa nga su do uwar a dukwen, mungol winen nga awan. Aday pa nga ana Yesu Almasihu a ite nà, Mbərom winen nga awan.

⁴ Kak do mungol a winen apan i ga amboh, kabay winen apan i man anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, à sa daf awan à nga inde bay, bay nà, wita kə kədiyək anan Bahay anahan. ⁵ Aya əna, uwar ite, kak winen apan i ga amboh, kabay winen apan i man anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, à ban way à nga inde. Kà sak a ban way à nga inde bay nà, ata kə kədiyək anan bahay anahan ite re. Wita a ga kawa winen ma fad nga awan. ⁶ Kak aday uwar kə banak way à nga inde bay nà, à fad nga kwa! Wita cara cara ta sa fad nga daw? Kak agad sibək kabay afad nga a gan waray nà, à ban way à nga inde. ⁷ Mungol ite nà, à daf awan à nga inde bay, anga Mbərom a ndakay mungol nà, à ga minje tə winen awan, aday i ka anan mazlab a Mbərom awan. Əna uwar ite nà, i ka anan mazlab a do

† Ca pə Jabuura 24.1.

mungol awan. ⁸ Bina Mbərom a ndakay do mungol a nà, tə sluwed si zek su do uwar a bay. Əna a ndakay do uwar a adəka nà, tə sluwed si zek su do mungol awan. ⁹ Aday Mbərom a ndakay do mungol a nà, anga uwar bay, əna a ndakay uwar anga do mungol a bugol. ¹⁰ Anga nan kutok, uwar â ban way à nga inde sə dakay anan a dəfan apan anà bahay anahan, aday anga maslay a Mbərom ahay re.

¹¹ Aday abay, pə mənuko do a Bahay Yesu ahay nà, uwar ahay tə njahan pə alay wa anà mungol ahay, aday mungol ahay dukwen tə njahan pə alay wa anà uwar ahay ite re. ¹² Anga, kwa abay â ga nà, Mbərom a ndakay uwar tə sluwed si zek a mungol dəp nà, həna sə wahay mungol ahay dukwen, uwar ahay re. Aday sə ndakay way ahay fok nà, Mbərom awan.

¹³ Bayiken apan à wulen a kwanay inde aday. Pə kwanay nà, uwar i gan amboh à Mbərom mənəna sa ban way à nga inde nà, lele daw? ¹⁴ Aday pə mungol ite nà, do ahay kwa aha fok ta san zle, a njahay tə sibək a à nga inde njəwewewe nà, lelibay. A ga waray. ¹⁵ Cəkəbay, pə uwar ahay ite nà, sibək inde apan gəsefgəseffe nà, a varan mazlab adəka bugol. Bina sibək inde pə uwar a matana nà, a təran kawa way ma ban a à nga inde.

¹⁶ Aday kà nak anan à dowan a sa ja 'am pa 'am a anan hwiya apan nà, â san nə manay mə njadak cəved maza ibay. Do a Yesu ahay kwa aha dukwen tə njadak cəved maza ibay re.

Way sa pa cəncan awan

¹⁷ Pa 'am a hinen inde ata nà, ni varak ikwen ayak apan zlangar sabay kutok. Anga kə hilen nga sə həran nga anà Mbərom nà, ki gen way lelibay awan. Ahalay nga a kwanay ata winen apan i ma kwanay à dəba, bina a mak ikwen zek sa zla pa 'am bay. ¹⁸ Mama'am a aday nə sləne nà, à man sə ahalay nga a kwanay ahay nà, kwanay mə gəzla zek aya awan. Aday nen nə jalay nà, i ga nə matanan acəkan. ¹⁹ Aday abay, kak agəzla zek inde à wulen a kwanay ibay nà, ti i san wa do sa daf nga pə Yesu a tə didək aya nà, kəkəməw?

²⁰ À alay a kə hilen nga sa pa way cəncan a nà, ki pen nə mbala a Mbərom sa gan may ata bay. ²¹ Anga kuwaya a haw nà, sa pa way a anahan a sa nay anan ahay agay wa ata awan. Ata do azar aya ma rah aya awan, mə vaway nga aya awan re, aday do hinen ahay tinen apan ti mac ta may pə cakay a tinen à man ata asa re. ²² Kak a nak ikwen sa naa ga matana nà, ki pen way sa pa agay wa bidaw? A nak ikwen sə kədey anan ahalay nga su do a Yesu ahay daw? A nak ikwen sə pəkan waray i ide inde anà do mətəwak aya kələdaw? Həna nà jak ikwen nə ma kutok anaw? Nə ngərak ikwen apan daw? A'ay! Ni ngərak ikwen apan bay jiga awan.

²³ Way a nen sə dakak ikwen anan ata nà, nə tətək pə Bahay a mənuko wa. Sə luvon a aday ti i ban anan Bahay a mənuko Yesu ata nà, a gəba tapa sə pen, ²⁴ a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa. A wa: «Həna anan nà, zek uno awan, ma var a à yime a

kwanay inde ata awan. Kà ti gen matanan à wulen a kwanay anga sə jalay pi nen.» ²⁵ Matana asa re, pə dəba a way a tinen sa pa ata wa, a gəba gəsa'am, a varan atan anan, a ja, a wa: «Tə gəsa'am a anan nà, Mbərom a ban 'am wiya tə do ahay. A ban 'am a nə tə mez uno awan. Kwanay apan ki ta hilen nga aday ki ta sen wa way nà, kà ti gen matanan anga sə bayak pi nen.» ²⁶ Matanan kutok, à alay a kwanay apan ki pen tapa sə pen a anan, aday ki sen way à gəsa'am a anan wa nà, ata kwanay apan ki dīken anan ləbara sə amac a Bahay a mənuko Yesu, hus pə luvon anahan a saa may ata awan.

²⁷ Anga nan kutok, kak dowan a kà pak tapa sə pen a Bahay a mənuko aday kà sak way à gəsa'am anahan wa mənəna sə gəzlan alay pi zek wa anà way sə mivəl anahan aya nà, wita kə gak ines pi zek a Bahay a mənuko tə mez anahan. ²⁸ Natiya, kuwaya â gəzlan alay pi zek wa anà way sə mivəl anahan aya lele aday. Kak awan ibay nà, ata i mba apan sa pa tapa sə pen ata aday i sa sa way à gəsa'am ata wa kutok. ²⁹ Kak dowan a kà sak a pa tapa sə pen ata aday kà sak a sa way à gəsa'am ata wa mənəna sə bayak pi zek a Bahay a mənuko nà, wita kə gak ines, Mbərom i ga apan mivəl. ³⁰ Anga nan kutok, do ahay bayak a à wulen a kwanay inde tə slahak à dəvac inde, aday bayak a tə tərək à məndak, aday azar aya dukwen tə məcak re. ³¹ Abay dē gəzlan ahay alay pi zek wa anà way sə mivəl a mənuko ahay lele aday dī sa pa way ata nà, Mbərom i kəta mənuko matanan bay. ³² Aya əna, Mbərom a kəta mənuko nà, wita a dakak uko anan wurwer, anga aday dā sa slahay à sariya anahan inde pə kərtek a dənam tu do sə daliyugo ahay bay.

³³ Natiya kutok, mərak uno ahay, kə hilen nga saa pa way nà, ben zek ahay aday. ³⁴ Kak dowan a, may a han apan nà, â pak ayak way agay wa aday. Matanan, ahalay nga a kwanay i gəbak ikwen ahay sariya a Mbərom sabay. Pa 'am azar aya nà, ben nen a ni zlak ayak àga kwanay a aday, ata ni sa ndav a wa 'am azar aya kutok.

Mərike ana Apasay a Mbərom sə gəzlan anà do ahay

12 Matanan kutok, mərak uno ahay, pa 'am sə məgala ana Apasay Cəncan a sə varan anà do ahay ata nà, u no kē gəzlen anan alay pi zek wa sa san anan nə lele. ² Kə sənən apan zle, à alay a kə tərən do a Yesu ahay fan bay ata nà, kə pərihen anan ahay azar anà pəra a kwanay ahay cara cara. Pəra a kwanay ataya nà, way ma mac aya awan, əna ta rak ikwen ahay mindel sə pərahan atan azar. ³ Anga nan kutok nà, gəzlen anan alay pi zek wa lele. Kak dowan a nà, Apasay a Mbərom inde à winen inde nà, i mba apan sa ja: «Mbərom â tahaşl anan Yesu» daw? Aday kak dowan a kà jak: «Yesu winen Ba Məduwen» nà, Apasay Cəncan a inde à winen ibay nà, i mba apan sa ja matana daw?

⁴ Məgala ana Apasay a Mbərom sə varan anà do ahay nà, inde tə cəved ahay cara cara, əna Apasay ata nà, winen kərtektəkke. ⁵ Aday mer su way a Ba Məduwen sə varan anà do ahay inde cara cara re, əna Bahay a inde nà, Yesu a kərtektəkke. ⁶ Matana re, cəved

sa ga mer su way aya inde cara cara, əna sa ga mer su way ataya fok, aday à tinen inde fok nà, Mbərom a kərtektəkke. ⁷ Mbərom a ka anan mægala ana Apasay Cəncan a à kuwaya inde nà, anga aday kuwaya à man anan zek anà do ahay fok.

⁸ Matana kutok, anà do kərtek awan, Apasay Cəncan a a varan mægala sa ja 'am nà tə kəlire. Anà do hinen, Apasay ata kərtek awan, a varan mægala sa ja 'am tə asan way awan. ⁹ Anà do hinen, Apasay ata kərtek a a varan mægala sa daf nga pə Yesu anga sa ga way ahay fok. Anà do hinen, Apasay ata kərtek a a varan mægala sa mbar do dəvac aya awan. ¹⁰ Anà do hinen, a varan mægala sa ga way masuwayan aya awan. Anà do hinen, a varan mægala sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay. Anà do hinen, a varan mægala sə gəzlan alay pi zek wa anà Apasay Cəncan a tə apasay lelibay aya awan. Anà do hinen, a varan mægala sa ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata awan. Aday anà do hinen kutok, a varan mægala sa man anan anà do ahay 'am ataya awan. ¹¹ Mægala sə way ataya fok nà, sə varan atan anan nə Apasay ata kərtektəkke. A varan anà kuwaya, kawa sa zlan à nga anà winen awan.

Zek nà, hawal aya inde apan cara cara

¹² Cuko pə minje si zek aday. Zek su do nà, kərtek, əna hawal ahay inde apan bayak awan. Aya əna, kwa hawal si zek ahay inde apan bayak a təkede nà, winen nə zek kərtek a hwiya. Aday zek a Yesu Almasihu dukwen, matana re. ¹³ Anga, à alay a dā ga baptisma nà, mənuko fok, kwa Yahuda ahay, kwa do su kon azar aya awan, kwa dōwan a nə bile, kwa dōwan a nə bile a bay, Mbərom a gak uko ahay baptisma tə Apasay Cəncan a kərtektəkke, sə təra mənuko fok zek kərtek awan. Aday mənuko fok da rah nə tə Apasay Cəncan ata kərtek a re.

¹⁴ Ayaw, zek su do cəna, hawal kərtektəkke itəbay, əna hawal si zek ahay inde apan bayak awan.

¹⁵ Matana kutok, kak saray i ja: «Nen hawal si zek bay, anga nen alay bay» nà, i təra hawal si zek bay anga nan kutok dāw? ¹⁶ Aday kak sləmay i ja: «Nen hawal si zek bay, anga nen ide bay» nà, i təra hawal si zek bay anga nan cara dāw? ¹⁷ Kak abay zek fok ide a dəkdek mənəjəna sləmay nà, i sləne way ta maw? Kabay, kak zek fok sləmay a dəkdek mənəjəna cəen nà, i rəbas way ta maw? ¹⁸ Aya əna, Mbərom a ndakay do nà, tə hawal si zek anahan aya fok, aday a zav atan pi zek tə cəved a kawa sa zlan à nga ata awan. ¹⁹ Bina, kak zek fok, winen hawal si zek kərtektəkke nà, ata winen zek mba dāw? ²⁰ Matana bay jiga awan. Pi zek su do cəna, hawal si zek ahay inde cara cara bayak awan, əna zek a nà, kərtektəkke hwiya.

²¹ Anga nan kutok, ide i mba apan sa jan anà alay: «Na gak may bay», kabay nga i mba apan sa jan anà saray ahay: «Na gak ikwen may bay» nà, i ga zek bay. ²² Adəka bay, hawal si zek aya aday dā ca patan kawa bəle aya ata nà, dā gan atan may tə mindel bugol.

²³ Aday hawal si zek azar aya, aday dā ca patan nə tinen way ma ga waray aya ata nà, dā gan atan nga tə

mindel. Aday hawal si zek azar aya, aday dā ngam dōwan à canan atan bay ataya nà, də ndakay patan man bugol nə lele. ²⁴ Əna hawal si zek aya aday ta gak uko waray itəbay ataya nà, ta gan may dē ndakay patan man itəbay. Matanan, Mbərom a ndakay zek su do nà, a varan zlangar bugol nà, anà hawal si zek aday abay tə varan atan zlangar bay ataya awan. ²⁵ A ga matanan nà, anga aday zek à gəzla bay, aday hawal si zek ahay fok tā man zek i zek ahay. ²⁶ Kak hawal si zek a kərtek a, winen à dəcə inde nà, hawal si zek azar aya fok, tinen à dəcə inde re bidaw? Aday kak tə varak anan zlangar anà hawal si zek a kərtek a nà, hawal si zek azar aya fok ti taslay mivəl pə kərtek a tə winen ata bidaw?

²⁷ Kwanay nà, zek ana Yesu Almasihu. Kuwaya fok, winen hawal si zek ana Yesu a kutok. ²⁸ Matana awan, à wulen su do a Yesu ahay inde nà, Mbərom kə ndirek anan do ahay pi mer su way anahan pə mədire pə mədire: mama'am awan, a daf do maslan ahay; mə slala cew awan, a daf do maja'am anahan ahay; mə slala maakan awan, a daf do sə tətakan anan way anahan ahay anà do ahay. Aday a daf do sa ga way masuwayan aya awan, do tə mægala aya sa mbar do ahay, do sa san sa man zek à do ahay ahay, do sa lavan nga anà way ahay, aday tu do sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan. ²⁹ Do ahay fok nà, tinen do maslan ahay dāw? Do ahay fok, tinen do maja'am a Mbərom ahay dāw? Kabay do ahay fok, tinen do sə tətakan anan way a Mbərom ahay anà do ahay dāw? Do ahay fok, tinen ti ga way masuwayan aya dāw? ³⁰ Do ahay fok, ti njad mægala sa mbar do dāw? Do ahay fok, ti ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya dāw? Kabay do ahay fok, ti san sa man anan 'am ataya anà do ahay dāw? ³¹ Natiya kutok, gen anan may sa njad mægala sə way lele aya pə Mbərom wa.

Matanan, həna ni dəkak ikwen anan cəved sə azla lele a sə zalay azar aya fok.

Mazlab ana asan zek

13 Kwa abay à ga nà, na mba apan sa ja 'am su kon aya aday na san bay ataya awan, kabay na mba apan sa ja 'am ana maslay a Mbərom ahay zle dəp nà, kak asan zek inde upo ibay nà, wita nə tərak way sə bəbal awan kəriya ata awan. Nə tərak kawa njamde mə laway a sa ndar nday nday ata, kabay kawa kəcawar sa fa siy siy siy ata awan. ² Kwa abay à ga nà, mægala uno inde sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, aday na san way ahay zle fok, kwa way mi der aya mbala Mbərom ata dukwen, kwa abay à ga nə adaf nga uno pə Mbərom inde i mba apan sə hədek anan bəzlom ahay dəp nà, ata kak asan zek inde upo ibay nà, nə tərak do kəriya awan. ³ Aday kwa abay à ga nà, nə gəzlan anan zlıle uno fok anà do ahay, kwa abay à ga nà, ni ngam sa var a zek uno aday tā vak nen dukwen, aday kak asan zek inde upo ibay nà, ni njad anan maw?

⁴ Do tə asan zek a cəna, a gan ngatay anà way ahay fok, a gan sumor anà do ahay, a ga ide pə way su do

itəbay, a zlapay awan itəbay, a həran nga i zek bay.

⁵Do tə asan zek a cəna, a ga way sa ga waray itəbay, a pəlan way anə nga anahan a dəkdek itəbay, a ga mivəl itəbay, aday a halay ines sə do ahay itəbay re. ⁶Do tə asan zek a cəna, a taslay mivəl tə way lelibay aya itəbay, əna a taslay mivəl adəka nà, tə didek. ⁷Do tə asan zek a cəna, a səmen anə way ahay kwa siwa fok, a daf nga pə Mbərom kwa siwa fok, a dəfan ide anə way a Mbərom kwa siwa fok, aday a tavay njənan kwa siwa fok.

⁸Asan zek nà, a ndav itəbay. Aya əna, 'am sa man anan 'am a Mbərom à do ahay ataya nà, ti i ndav. Aja 'am ta 'am su kon aday ka san bay ataya nà, ti i ndav. Aday asan way ahay dukwen, ti i ndav re. ⁹Həna da san anan way ahay fok fan bay, aday 'am a Mbərom a mənuko sa man anan anə do ahay ataya dukwen, də sənək a fok coy fan bay re. ¹⁰Əna, əlay a kà slak Mbərom kà kak uko anan didek sə way ahay fok nà, way a ma ndav a fok bay ataya ti lize.

¹¹À alay a nen gwaslay aya mba nà, na ta ja 'am kawa gwaslay ahay, nə bayak way dukwen kawa gwaslay ahay, nə sləne way ahay kawa gwaslay ahay re. Əna à alay aday nə sənək nga uno coy ata nà, nə mbəsakak way sə gwaslay ahay kutok. ¹²Həna nà, da ca pə way ahay nə kustehtehhe, kawa do a ca ide à malam mənəroh a inde ata awan. Əna azanan pa 'am nà, di i canan à way ahay fok nə ide cer wa kutok. Həna nà, na san way ahay cərah a fan bay. Azanan pa 'am nà, ni san anan way ahay fok cərah, kawa ana Mbərom sa san nen cərah ata awan.

¹³Aday həna kutok nà, way ahay inde maakan, ti ndav itəbay: adaf nga pə Mbərom, adəfan ide anə way a Mbərom, aday asan zek. Əna sə zalay way azar ataya nà, asan zek a kutok.

Ləbara sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay

14 Rəzlen anan à nga wa sa ga way sə asan zek tə do ahay. Aday gen anan may sa njad məgala ana Apasay Cəncan a sə gəzlan anə do ahay ata tə mivəl kərtek awan. Gen anan may jiya nà, anə məgala sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay. ²Do sa ja 'am ta 'am su kon aday winen a sləne bay ataya nà, a jan nə anə Mbərom dəkdek, bina anə do ahay bay, anga dowan a sləne 'am ataya bay. Winen a ja nà, pə way a Mbərom mi der aya tə məgala sə Apasay Cəncan awan. ³Aya əna, do winen apan i man anan 'am a Mbərom anə do ahay nà, a varan atan gədan, a man atan anan mivəl ù doh, aday a man atan zek sa har à 'Am a Mbərom inde. ⁴Do winen apan i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata nà, a varan gədan nà, anə zek anahan a vərre. Aya əna, do sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay nà, a varan gədan anə do a Yesu mə halay nga ataya kəzlek.

⁵Nen na gan may nà, do ahay fok t̄a mba apan sa ja 'am ta 'am su kon aday ta san bay ataya awan, əna na gan may kə zalak nà, do ahay t̄a mba apan sa man anan 'am a Mbərom anə do ahay adəka aday. Kak dowan a inde i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ata

nà, sumor a nà, do hinen â ga inde sa man anan anə do ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata awan, anga sə varan gədan anə do a Yesu a mə halay nga ataya awan. Kak matana bay nà, aman anan 'am a Mbərom anə do ahay nà, a zalay aja 'am ta 'am su kon aday do ataya ta san bay ata awan.

⁶Matana kutok mərək uno ahay, kak ni zlak ayak əga kwanay aday ni jak ikwen 'am nə ta 'am su kon aday kə sənən bay ata nà, i mak ikwen zek nə kəkəmaw? Sumor a nà, ni zlak ayak əga kwanay nà, ni dakak ikwen anan way a Mbərom mi der aya awan, kabay ni dakak ikwen anan asan way pə Mbərom, kabay ni mak ikwen anan 'am a Mbərom, kabay ni tətakak ikwen anan way. Kak na gak matanan bay nà, ata na mak ikwen zek a daw?

⁷Bayiken pə minje sə way sə gəsle ahay aday, way kawa atə ndərloy tə gənjalval. Kak ta fak a way ataya tə mərīke a bay nà, do sə gərav ahay ti mba apan sa san ara sə way ataya aday sə gərav apan daw? ⁸Aday kak do sa j̄an pə cicək anga vərəm kà fak anan tə cəved a bay nà, waya i lavan zek anə aga vərəm a anaw? ⁹Minje ata pə kwanay dukwen matana re. Kak ki jen 'am aday a sləne zek bay nà, dowan i san 'am a kwanay ata bay asanaw? Aday ata 'am a kwanay ata kə tərak 'am kəriya kutok bidaw? ¹⁰'Am su kon ahay inde bayak a cara cara pə daliyugo. 'Am ataya fok, do su kon ataya nə tə sləne ike. ¹¹Kak dowan i jo 'am ta 'am aday nə sləne bay ata nà, mə tərak pi zek kawa mədurlon ahay.

¹²Pə kwanay dukwen matana re. Ki rəzlen anan à nga wa tə mindel sə pəlay məgala ana Apasay Cəncan a sə gəzlan anə do ahay ataya awan. Way ata nà, way lele awan. Aya əna sumor a nà, pəlen məgala ana Apasay Cəncan a sa man zek anə do a Yesu ahay sa har à 'am anahan inde.

¹³Anga nan kutok, do sa ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ataya nà, â ga amboh anga aday Mbərom â varan məgala sa man anan 'am ataya anə do ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata awan. ¹⁴Kak nen apan ni ga amboh ta 'am aday na san bay ata nà, apasay uno winen apan i ga amboh acəkan, əna à abayak nga uno inde nà, nə slənek awan bay. ¹⁵Wita ni ga nə kəkəmaw? Ni ga amboh à apasay uno inde, aday u no sa ga amboh tə abayak nga uno re. Ni zambad a Mbərom à apasay uno inde, aday u no sə zambad a Mbərom tə abayak nga uno a təkə re.

¹⁶Kak iken nà, iken apan ki ngəran anə Mbərom ta 'am su kon aday ka san bay ata nà, hinahibay do sə uho ahay ti zlak ayak à wulen a kwanay nà, ti i mba apan sə təma amboh a kwanay «Amen †» nə kəkəmaw? Bina do ataya ta san way anak a sa ja ata bay asanaw. ¹⁷Kwa â ga nà, iken kə ngəran anə Mbərom nə tə didek awan, kak do ahay tə slənek bay nà, i man atan zek bay.

¹⁸Nen aday nà, ni ngəran anə Mbərom anga nə njadak məgala sa ja 'am su kon aya aday na san bay ataya, zal kwanay fok. ¹⁹Kwa â ga matana dəp nà, à wulen su do a Yesu ahay inde nə, u zlo à nga sa ja 'am

† Amen a nan sa ja nà: «Ayaw, â tərə matana acəkan!»

ahay dara aday do ahay ta san zle ata anga sə tətakan atan anan way. Wita nà, a zalay sə vəved 'am ahay mbulo kuro (10,000) aday do ahay ta san bay ata awan.

²⁰ Mərak uno ahay, kə bayiken way ahay kawa kwanay gwaslay ahay bay. Təren adəka nà, do ma san nga aya awan. Aya əna, pa sa ga huwan nà, təren kawa kwanay gwaslay cacədew aya kutok, anga tinen ta ga huwan itəbay. ²¹ 'Am mə vinde a inde à Deftere a Mbərom, a wa:

«Mbərom Fetek a ja nà:

“Ni naa jan 'am ù do a anaya nà, ta 'am su kon aday ta san bay ata awan,

ni jan atan anan tə dundo sə mədurlon ahay.

Əna tə winen ata təkə dukwen, ti ngam sə pəkan sləmay anà 'am uno bay. †”»

²² Matana kutok, aja 'am ta 'am su kon aya aday dōwan a san bay ata nà, a kan anan way anà do sa daf nga pə Yesu bay ataya awan, bina anà do a Yesu ahay ite sabay. Aya əna, aman anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, anga do a Yesu ahay adəka, bina anga do sa daf nga pə Yesu bay ataya bay. ²³ Natiya, kak kwanay do a Yesu ahay kə hilen nga, aday fok a kwanay a, kwanay apan ki jen 'am ta 'am su kon aya aday dōwan a san bay ataya nà, do sa daf nga pə Yesu aday a san awan bay ata kabay do sə uho kà sak a zlak ayak à wulen a kwanay inde nà, i ja, nga a vawak ikwen, bidaw? ²⁴ Aya əna, kak kwanay a fok ki men anan anan 'am a Mbərom à do ahay ta 'am su kon aday tə sləne zle ata nà, do sa daf nga pə Yesu aday a san awan bay ata kabay do sə uho kà sak a zlak ayak nà, i sləne 'am a Mbərom, aday ata i san pə ines anahan ahay, i yam apan kutok. ²⁵ Way anahan sə bayak mi dər aya à mivəl inde ataya ti kay zek uho kutok. Matanan i dukwen gərmeç ù vo anà Mbərom duboz, i həran nga ta sa ja Mbərom inde à wulen a kwanay acəkan!

Way tədə sa ga à man sə ahalay nga su do a Yesu ahay ata awan

²⁶ Matanan kutok, mərak uno ahay, nà jak ikwen ayak həna nə ma asa anaw? À alay sə ahalay nga a kwanay ahay cəna, do kərtek i ga ara, do hinen i tətakan anan way anà do ahay, do hinen i dakan anan way ana Mbərom mi dər aya anà do ahay, do hinen i ja 'am ta 'am su kon aday a san bay ataya awan, aday do hinen i man anan 'am ataya anà do ahay. Aya əna, way a kwanay sa ga ataya nə, gen atan fok nà, anga aday à man zek anà do a Yesu ahay sa har pə cəved a Mbərom.

²⁷ Pa 'am sa ja 'am ta 'am su kon aday do ahay ta san bay ataya nà, mbiken anan cəved anà do ahay cew tã ja, à sa zalay pə do ahay maakan wa bay. Do ataya nà, tã ja 'am ataya dukwen, pə məmbire pə məmbire. Aday do sa man anan 'am ataya anà do azar aya dukwen, à ga inde re. ²⁸ Kak dōwan inde sa man anan 'am ataya anà do ahay ibay nà, suwan, à wulen ana do a Yesu ahay nà, do sa ja 'am ataya tē njahay way a tinen

tete. Sumor a nà, tã ja 'am ataya nà, kuwaya anà nga anahan, aday anà Mbərom cəna coy.

²⁹ Pa 'am ana do sa man 'am a Mbərom anà do ahay nà, do ahay cew, maakan tã ja, aday do azar aya tã pak sləmay sə cəcal anan pi zek wa lele, ta ma anan nà, 'am a Mbərom a acəkan daw. ³⁰ Kak dōwan winen apan i jan 'am anà do ahay, aday Mbərom kə dakak anan anan way anà do hinen à wulen a kwanay inde nà, do mama'am ata à mbəsak sa jan 'am anà do ahay, anga aday dōwan a mə slala cew ata à ja 'am a kutok.

³¹ Ayaw, cəved inde anga kwanay a fok sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, əna jen anan nə pə məmbire pə məmbire, anga aday kwanay a fok kə njiden atətak way lele aya awan, aday kə viren anan gədan anà zek ahay. ³² Do aday məgala inde apan sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay nà, i mba apan sə lavan nga anà məgala ata re. ³³ Mbərom aday nà, way ma ga a tə cəved a bay cəna, a zlan à nga itəbay. A gan may nà, njahuko səkəffe à zay inde.

Matanan, à man sə ahalay nga ana do a Yesu ahay inde nà, uwar a kwanay ahay dukwen tē njahay à səkəffe inde, kawa ana uwar ahay sa ga à wulen su do a Yesu ahay inde kwa aha ataya awan. Tã ja 'am bay, anga cəved a tinen inde sa ja 'am ibay. Sumor a nà, tã ma nga a tinen à məndak, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja. ³⁵ Kak a nan à uwar a sə cəce awan aday à san anan nà, à cəce pə mbaz anahan wa agay. Anga, do uwar a kà jak 'am à man sə ahalay nga su do a Yesu ahay nà, wita nə lelibay.

³⁶ Abay kwanay kə jilen nà, 'Am a Mbərom a dazlan ahay nə àga kwanay wa daw? 'Am a Mbərom a a dəzlek ayak nà, àga kwanay dəkdek cəna coy daw? ³⁷ Kak dōwan inde à wulen a kwanay a bayak nà, winen kə njadak məgala sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay, kabay kə njadak məgala sə Apasay a Mbərom hinen nà, à san way inde kərtek aday: Way uno a sə vindək ikwen ayak a anan nà, sə duko anan nə Bahay a mənuko awan. ³⁸ Kak dōwan a kə sənək anan matanan bay nà, Mbərom dukwen i san a winen bay re.

³⁹ Natiya awan, mərak uno ahay, rəzlen anan à nga wa sa njad məgala sa man anan 'am a Mbərom anà do ahay. Aday kə gifen anan 'am anà do sa ja 'am ta 'am su kon aday ta san bay ataya bay re. ⁴⁰ Aya əna, gen anan way ahay fok nə tə cəved aya awan, bina tə hoyohoyo bay.

Yesu Almasihu nà, kə slabakak ahay à məkə wa

15 Mərak uno ahay, nen apan ni mak ikwen anan ayak à nga inde nà, ləbara mugom a nen sə dakak ikwen anan ata awan. Kwanay dukwen, kə dəfen apan nga, aday kə ngizlen uda saray lele re.

² Ləbara mugom a mbala a kwanay sa daf apan nga ata nà, sa tam kwanay nə winen awan, kak kə bənen anan kawa anuno sə dakak ikwen anan nà, na. Kak matanan bay cəna, adaf nga a kwanay kə tərək way kəriya awan.

³ Way a nen a sə tətakay ahay ata nà, na jak ikwen anan nə winen a re. Way ata nà, nga sa 'am lele a sə

zalay azar aya awan. Yesu Almasihu nà, kè məcak anga ines a mənuko ahay. Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja nà, a tərà nə matanan acəkan. ⁴ Pə dəba wa nà, ta la anan à məkə, aday pə luvon maakan anahan a nà, Mbərom a slabakay anan ahay à məkə wa. A tərà dukwen kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ata re. ⁵ Pə dəba anahan a wa nà, kà kak anan zek anà Piyer, aday kà kak anan zek anà do maslan anahan azar aya re. ⁶ Pə dəba wa asa, kà kak anan zek anà do anahan ahay sə zalay səkat dara à alay kərtek a inde. Alay avan ana do ataya hənà nà, tinen inde tə sifa mba, əna azar aya nə tə məcak. ⁷ Pə dəba wa, kà kak anan zek anà Yakuba, aday anà do maslan anahan ahay fok re.

⁸ Pə dəba a tinen a wa fok, a ndav anan ta su ko zek i nen ite re. Ata nen nə tərak kawa wan ma may amama pə kiya cuwbe ata awan. ⁹ Ayaw acəkan, nen nə tərak kawa wan gudar a à wulen su do maslan ahay inde, na slak tədə aday ti ngumo do maslan a bay, anga nen na gak anan ahay alay tu do a Yesu ahay tə mindel. ¹⁰ Aya əna, tə winen ata təkə nà, hənà Mbərom kà gak uno sumor sə tərà nen do maslan a Yesu ata kutok. Sumor anahan su go ata nà, kè tərak way kəriya bay, anga kè varak uno mægala sa ga mer su way lele aya sə zalay do maslan a azar ataya fok. Tə didek a nà, sa ga mer su way a lele ataya nà, nen bay. Sa ga nà, sumor a Mbərom a su go ata awan. ¹¹ Natiya kutok, kwa à ga nə nen, kwa à ga nə do azar aya awan, awan inde kè mbədəhak ibay. Manay a fok mə wazay a nà, ləbara mugom a mbala ana kwanay sa daf apan nga ata kərtek awan.

Mbərom i slabakay anan ahay do ahay à məkə wa

¹² Manay nà, ma jak ikwen anan tə didek awan, Mbərom nà, kè slabakak anan ahay Yesu Almasihu à məkə wa. Aka aday, do a kwanay azar aya ta wa, do ma mac aya ti slabakay ahay bay ata nà, kəkəma asa anaw? ¹³ Kak abay do ma mac aya ti slabakay ahay bay kawa ana tinen a sa ja ata nà, Yesu Almasihu dukwen kè slabakak ahay sabay cukutok daw? ¹⁴ Kak abay Yesu Almasihu kè slabakak ahay sabay ata nà, wita ma ya nga sa ma a manay sə dakay anan 'am a Mbərom asa anaw? Aday dukwen, ata kə dafen nga nə pa 'am lele mba re daw? ¹⁵ Kak abay do ma mac aya ti i slabakay ahay à məkə wa bay nà, Mbərom kè slabakak anan ahay Yesu bay re. Ata manay mə gədak mungwalay pə Mbərom ta sa jəka, Mbərom kè slabakak anan ahay Yesu Almasihu à məkə wa bidaw? ¹⁶ Kak do ma mac aya ti slabakay à məkə wa bay nà, ata Yesu Almasihu kè slabakak ahay à məkə wa bay re ba? ¹⁷ Kak Yesu Almasihu kè slabakak ahay bay, kə dafen nga hənà nə pa maw? Aday Mbərom dukwen kə pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay bay re ba? ¹⁸ A nan sa ja kutok nà, do sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay aday tə məcak ata nà, tinen tə lizek pa sə viyviya cukutok daw? ¹⁹ Kak də dafan ide anà Yesu Almasihu, anga aday à mak uko zek pə anjahay a mənuko hənà pə daliyugo a anan dəkdek nà, ata wita nə yimuko zek a nuko, bina da ga i zek wa zal do ahay fok.

²⁰ Tə didek a nà, Yesu Almasihu kè slabakak ahay à məkə wa acəkan. Winen nà, kè lahak sə slabakay ahay à məkə wa. Aslabakay anahan à məkə wa ata nà, a dakay anan nə, do a azar aya ti i slabakay ahay ite re. ²¹ Amac a nay pə daliyugo nà, anga do kərtek. Aday do ahay ti slabakay ahay à məkə wa dukwen, anga do kərtek re. ²² Matanan, do ahay fok ta mac, anga tinen a fok zahav ana Adama. Aday do ahay fok ti njad sifa, anga Almasihu. ²³ Do ahay ti slabakay à məkə wa nà, kawa ana Mbərom a sə lavan atan anan zek ata awan: Almasihu kè lahak sə slabakay ahay, aday à luvon anahan a saa may ata inde nà, do anahan ahay fok ti i slabakay ahay re. ²⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu i lize anan mægala sə apasay lelibay aya fok, tə bahay a tinen ahay fok, aday pi zek tə mægala sə bahay ahay pə daliyugo fok re. Pə dəba a sə lize way ataya wa fok nà, daliyugo i ndav, aday Yesu i man anan bahay anahan à alay inde anà Bəbay anahan Mbərom kutok. ²⁵ Kawa sa ja nà, Yesu Almasihu à ga bahay hus pə ana Mbərom saa mbakan anan do manide anahan ahay fok à alay inde. ²⁶ Do manide mədakwidok a aday Yesu i sa lize anan ata nà, Amac. ²⁷ Deftere a ja matanan, a wa: «Mbərom a mbakan anan way ahay fok à alay inde. †» Kə sənən zle asanaw, kak Deftere kà jak «way ahay fok» ata nà, Mbərom a do sə mbakan alay pə way ahay wa fok ata, winen a nà, uda ibay. ²⁸ Matanan, Yesu kè njadak mægala sa ga bahay pə way ahay fok nà, winen a dukwen, Bəbay anahan Mbərom i ga apan bahay ite re. Natiya awan, Mbərom i ga bahay kwa pə ma fok tembərazem kutok.

²⁹ Bayiken pə do ahay aday ta taa ga baptisma anga do ma mac aya ata aday. Ta ga matanan nà, angamaw? Kak abay do ma mac aya ti slabakay ahay sabay ata nà, ta ran mindel i zek pa maw? ³⁰ Aday asa, manay hənà dukwen, kak abay do ma mac aya ti slabakay à məkə wa sabay ata nà, ma ga dəcə ndelem ndelem a anan sasidew ata nà, angamaw? ³¹ Sənən apan lele, mərak uno ahay, nen nà, kəla siwa fok amac a daf nen pa 'am wa nə pədan. 'Am uno sa jak ikwen ata nà, didek awan, kawa 'am uno sa ja: Nə taslak mivel tə kwanay bayak awan, anga kwanay kə jipen tə Bahay a nuko Yesu Almasihu ata awan. ³² Do ahay ta gak alay ti nen bayak a à Efesus. A ga nə kawa ma vad zek tə zizœk ahay. Aday kak abay na ga matanan anga sa njad zay pə daliyugo a anan nà, ni njad anan magwagway wuraw? Kak abay do sə məkə ahay ti slabakay ahay sabay, ata nà, pərahuko anan azar anà jike sa 'am a inde hənà bidaw? A wa: «Ənga puko panan a mənuko, aday suko panan a mənuko, anga luvon sə sidew nà, anà mənuko sabay. ††»

³³ Anga nan kutok, dowan à njak a nga anahan bay. Kuwaya kə njahak pə kərtek a tu do sə huwan ahay cəna, huwan a tinen ata i zəvan. ³⁴ Kə viwen anan nga i zek ahay bay! Kī gen ines bay. Na ca apan nà, do ahay inde à wulen a kwanay ta san Mbərom bay. Na ja matanan aday waray à gak ikwen.

† Ca pə Jabuura 110.1. †† Ca pə Esaaya 22.13.

Di i slabakay ahay à mæke wa nà, ti zek wuraw?

³⁵ Hinahibay do inde i cæce: «Do ahay ti i slabakay ahay à mæke wa nà kækəməw? Aday ti i slabakay ahay nà ti zek wura asa anaw?» ³⁶ Dowan kà sak a cæce matana nà, wita do mindel awan! Da san apan zle, zahav sə way iken sa casl ata, si ki larak anan ayak à mæke inde aday, bina awan inde i hay ahay ibay.

³⁷ Aday zahav sə way iken sa casl anan ata, kwa â ga nà ndaw, kwa â ga nà zahav sa ma sa ma fok cəna, ka casl nà, wan sə way ata awan, bina daslam anahan a bay! ³⁸ Əna Mbərom a har anan daslam a ma ha ata, kawa sa zlan à nga. Wan sə way ahay cara cara ta har dukwen, tə daslam a tinen ahay cara cara re.

³⁹ Way tə sifa aya fok, zek a tinen aya cara cara re. Zek su do zənzen aya awan, winen cara, zek sə gənaw ahay, winen cara, zek sə məvuhom ahay, winen cara, aday zek sə kələf ahay dukwen, winen cara re. ⁴⁰ Way mə ndakay aya à mburom tə way mə ndakay aya pə daliyugo nà, arəba a tinen aya nə cara cara. ⁴¹ Adav ana pac nə cara, adav ana kiya dukwen cara, aday adav ana mawuzlawazl ahay ite, cara re. Aday kwa mawuzlawazl ataya dukwen, adav a tinen aya ta gad 'am pi zek ahay wa re.

⁴² I tərən anà do saa slabakay ahay à mæke wa ataya dukwen matana re. Zek su do, do ahay sa lak ayak à mæke kawa zahav sə way ata nà, i wuslay à mæke à man ata awan. Əna zek a aday Mbərom saa slabakay anan ahay à mæke wa ata nà, i wuslay itəbay. ⁴³ Zek su do, do ahay sa lak ayak à mæke ata nà, way kəriya awan, əna zek a aday Mbərom saa slabakay anan ahay ata nà, winen tə mazlab awan. Zek ma lak ayak à mæke ata nà, winen bəle awan, əna zek su do saa slabakay ahay ata nà, winen mægala awan. ⁴⁴ Zek ma lak ayak à mæke ata nà, winen zek sə daliyugo a anan, əna zek su do saa slabakay ahay à mæke wa ata ite nà, winen zek sə uho saa nay ahay pa 'am ata awan.

Kak zek sə daliyugo a anan inde cukutok ata nà, zek sə uho saa nay ahay ata dukwen, i ga inde re.

⁴⁵ Deftere a Mbərom a wa: «Adama do mama'am ata nà, winen do tə sifa awan. †» Aday kutok, Yesu Almasihu do sa nay à man a Mbərom wa ata nà, winen do sə varan sifa anà do ahay. ⁴⁶ Sə lahay aday nà, zek sə uho saa nay ata bay, əna zek sə daliyugo a anan, aday zek sə uho saa nay ahay ata a nay pə dəba wa kutok.

⁴⁷ Adama nà, mə ndakay a tə yugo. A nay à daliyugo a anan wa. Əna Yesu Almasihu kutok nà, winen a nay ahay à man a Mbərom wa. ⁴⁸ Do sə daliyugo a anan aya nà, zek a tinen kawa zek mbala ana Adama ata awan. Matana re, do saa njahay pə cakay a Mbərom ahay, zek a tinen i ga kawa zek mbala ana Yesu Almasihu ite re. ⁴⁹ Həna nà, mənuko da ga minje tə Adama, do mə ndakay a tə yugo ata awan. Aday azanan dī i ga minje tə Yesu, do sa nay ahay à man a Mbərom wa ata awan.

⁵⁰ Mərak uno ahay, na jak ikwen ayak həna: Do zənzen a nə, i mba apan sa zla à bahay a Mbərom saa

† Ca pə Laataanooji 2.7.

nay ata inde ti zek sə daliyugo a anan bay. Zek aday a wuslay ike ata nà, i mba apan sə njahay pə cakay a Mbərom pa sə viyviya bay re.

⁵¹ Pəken sləmay aday, u no sə dakak ikwen anan way a Mbərom mi dər a inde. Mənuko fok di mac kəzlek bay, əna mənuko fok, zek a mənuko i mbəda zek hinen. ⁵² Way ata i təra nà, ma kərtek kawa ambəcək ide ca. I təra à alay a məzləzlilen i dakay anan andav ana daliyugo ata awan. Məzləzlilen ata kà fak zek nà, do ma mac aya ti slabakay ahay ti zek a aday winen i wuslay itəbay ata awan. Ata mənuko do tə sifa aya dukwen, Mbərom i mbədahak uko anan zek ite re. ⁵³ Ayaw, i təra matanan, anga zek aday a wuslay ike ata nà, â mbəda zek hinen aday winen a wuslay itəbay ata kutok. Matana re, zek aday a mac ike ata nà, â mbəda zek hinen aday winen a mac itəbay ata kutok re. ⁵⁴ À alay a aday zek sa mac aday a wuslay ike ata kə tərək zek sa mac bay aday i wuslay itəbay ata kutok nà, ata way a Deftere a Mbərom sa ja apan ata i təra kutok, a wa:

«Mbərom kə mbasak pə Amac, kə lizek anan pa sə viyviya awan. ††»

⁵⁵ «Iken Amac, mægala anak a aha kutok anaw?

Iken Amac, mægala anak a sa vad do ata, aha kutok anaw? ‡»

⁵⁶ Amac a njad mægala pə do ahay nà, anga ines a tinen ahay. Aday mægala ana ines ite nà, a nay à Tawrita wa. ⁵⁷ Aya əna, ngəruko anan anà Mbərom adəka, anga kə varak uko anan mægala sə mbasay pə Amac, tə alay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

⁵⁸ Anga nan kutok, mərak uno ahay, ngizlen saray lele, kà si yen nga bay. Gen anan nga anà mer su way a Mbərom kwa siwa fok, anga kə sənən apan zle, ayan-ga a kwanay i mer su way ana Bahay a mənuko Yesu inde ata nà, i təra kəriya bay.

Acakal way anga sa man zek anà do a Yesu ahay à Urəsalima

16 Həna asa, pa 'am sə acakal way anga sa man ayak zek anà do a Yesu ahay à Urəsalima ata nà, kwanay nà, gen kawa anuno sa jan anà do a Yesu ahay à Galatiya ata awan. ² Pac sə Zlaba ahay fok cəna, kuwaya â zəba dala kawa anahan sə lavay a zek ata, aday â daf anan cara. Bina, dowan â sa ba nen ni zlak ayak aday ata saa cakal bay. ³ Na sak a dəzlek ayak nà, ni varan dərəwel à alay inde anà do a kwanay a saa walay ataya awan, ni slan atan tə dala ata à Urəsalima. ⁴ Kak na cak apan təde nen a ta nga uno nà zla nà, mi zla jiga tu do ataya awan.

Man ana Pol saa zla ataya awan

⁵ Ni zlak ayak àga kwanay nà, tə daliyugo sə Make-doniya, anga u no sa zla tə wulen su doh a tinen ahay saa can atan ayak ide. ⁶ Izəne, ni njahay àga kwanay mənjoek, izəne à alay sa mad fok ni njahay àga kwanay. Aday à alay uno saa slabak àga kwanay wa

†† Ca pə Esaaya 25.8. ‡ Ca pə Hose'a 13.14.

ata nà, ki i men uno zek tã dala sã cãved. ⁷ Na zlak ayak àga kwanay ðukwen, u no saa zla way uno bãse bay. Kã zlak anan à nga anà Mbãrom nà, ni njahay tã kwanay zãrat lele àga kwanay kutok. ⁸ Əna ni njahay à Efesus tamak hus pã azar uko sã Pentekosta, ⁹ anga Mbãrom kã tãbak uno cãved sa ga mer su way mãduwen a à man a anan. Aday ðo manide ahay inde bayak a re.

¹⁰ Kak Timote kã dãzlek ayak à wulen a kwanay nà, tãmihen anan lele anga aday à zlan à nga sã njahay à mamasl a kwanay, bina a ga mer su way a Mbãrom, Bahay a mãnuko, nã lele kawa nen awan. ¹¹ Matanan, ðowan à sa kãðey anan bay. Men anan zek adãka tã dala sã cãved. Ata aday i mbãsak kwanay tã zay, i dãzley à man uno ðukwen lele aday tã zay a re. Bina, manay tã mãrak ahay à man a anan, manay apan mi ba anan.

¹² Mãrak a mãnuko Apolos nà, na gak anan kem aday tã zlak ayak pã kãrtek a tã mãrak azar aya awan, əna a ngam hãna fan bay. Aya əna, azanan pa 'am ðukwen, kã njadãk cãved a nã, i zlak ayak kutok.

Andav sa 'am ahay

¹³ Ben lele, rãzlen à nga wa sã pãrahan azar anà Mbãrom nã lele. Kã pãken anan zlawan i zek ahay bay, kã viren anan bãle anà mivel a kwanay ahay bay. ¹⁴ İ mer su way a kwanay sa ga ahay fok cãna, sãnen zek ahay.

¹⁵ Mãrak uno ahay, kã sãnen Sitifanas tu ðo su doh anahan ahay zle fok. Sa lah sã tãma sã pãrahan azar anà Yesu pã daliyugo sã Akaya nà, tinen. Tã varak anan nga a tinen anà Mbãrom anga aday tã man zek anà ðo a Yesu ahay. Matanan, na gak ikwen kem nã, ¹⁶ ðãfen anan apan anà zahav su ðo matanan ataya awan. ðãfen anan apan anà ðo sa ga mer su way tã mãgala kawa tinen ataya a re.

¹⁷ Nã taslay mivel bayak a jiga nã, anga atã Sitifanas tã Fortinatus tatã Akayus ta nak ahay à man uno. Ta nak su mo zek à yime ana kwanay inde. ¹⁸ Tã bãnak uno mbac lele kawa ana tinen a sã bãnak ikwen anan mbac ata re. Zahav su ðo ataya nã, bãnen atan à 'am wa nã lele.

¹⁹ Do a Yesu ahay sã halay nga pã daliyugo sã Aziya kwa aha fok, ta jak ikwen ayak 'am. Atã Akilas tã Pãriskila pi zek tu ðo a Yesu sã halay nga àga tinen ataya fok ta jak ikwen ayak 'am lele, anga kwanay a fok kã jipen nã pã slãmay a Bahay a nuko Yesu a kãrtek.

²⁰ Do a Yesu ahay à man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am. Jen anan 'am i zek ahay lele re.

²¹ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nã vindek ayak 'am a anan nã, tã alay uno awan.

²² Kak ðowan a nã a pãlay Bahay a mãnuko Yesu bay cãna, Mbãrom à tahasl anan. *Marana ta*, Bahay a mãnuko à nay! ²³ Bahay a mãnuko Yesu à gak ikwen sumor anahan. ²⁴ Kwanay a fok, ðo sã mivel uno aya awan, anga ðã japay fok ðukwen pã Yesu Almasihu awan.

Adakay way pə deftere a anan

À derewel a anan inde nà, Pol kà jak 'am sə mível ahay bayak awan. Atə Pol tə egliz sə Korintu tə sləne 'am ahay pi zek sabay. Anga nan, Pol a ja 'am sə pəse zek ahay aday sa zlah məlmal tə tinen. Asa, do sa jəka tinen do maslan a Yesu ahay ataya tə tətakan anan way mungwalay aya anà do ahay, aday ta ja nə Pol winen do maslan a Yesu bay. Natiya kutok, Pol a dakay anan ləbara anahan tə dəcə anahan sa ga anga winen do maslan a Yesu ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngəran anà Mbərom anga sumor anahan
r (1.1-11)

r*

Azlah məlmal à wulen ana atə Pol tə Korintu ahay
r (1.12 - 7.16)

r*

Pol a varan məgala anà Korintu ahay sə cakal way anga do a Yesu ahay à Urəsalima
r (8.1 - 9.15)

r*

Pol a ga 'am pi zek wa ta sə dakay anan winen do maslan a Yesu didek awan
r (10.1 - 12.21)

r*

Andav sa 'am ahay
r (13.1-13)

r*

Pol a jan ayak 'am anà do sə Korintu ahay

1 Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, do a Mbərom sə walay aday sə təra anan do maslan a Yesu Almasihu ata awan. Mə vindek ayak nà, manay tə Timote mərak a mənuko, anà kwanay do a Yesu ahay à Korintu, aday anà do a Yesu azar aya pə daliyugo sə Akaya fok re. ² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tã gak ikwen sumor aday tē varak ikwen zay.

Mbərom a man a mível ù doh anà do sa ga dəcə ahay

³ Ngəruko anan anà Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, do sa taa gan sumor anà do ahay aday sa taa man atan anan mível ù doh kwa siwa ata awan. ⁴ À alay a mənuko à dəcə inde cəna, a mak uko anan mível ù doh, anga aday mənuko dukwen dā man anan mível ù doh anà do sa ga dəcə ahay matanan ite. ⁵ Dəcə a manay sa ga bayak ataya nà, kawa dəcə ana Yesu Almasihu sa ga bayak ataya re. Matanan, Mbərom a man umu anan mível ù doh tə alay ana Yesu Almasihu bayak a re. ⁶ Əna kwa â ga nə manay apan mi ga dəcə dəp nà, a təra anga aday â mak ikwen anan mível ù doh, aday Mbərom â tam kwanay. Matana re, Mbərom a man umu anan mível ù doh nà, anga aday sa mak ikwen anan mível ù doh a re. Natiya ki mben apan sə səmen anan anà dəcə ahay

à alay a kwanay sa ga dəcə ahay kawa ana manay sa ga dəcə ataya re. ⁷ Ma san zle lele, awan saa fakay kwanay pə cəved a Mbərom wa nə ibay, anga ma san zle, kə jipen tə manay à dəcə ahay inde, aday Mbərom i mak ikwen anan mível ù doh, kawa ananahan sa taa man umu anan mível ù doh ata re.

⁸ Mərak ahay, a nan umu nà, sənen anan dəcə a manay sa ga pə daliyugo sə Aziya ataya awan. Ma gak dəcə bayak a kə zalak umu məgala à nga wa. Ma jak abay sa jəka mi sa təmay wa zay bay. ⁹ Ayaw, manay mə lavak anan zek sa mac coy, abay manay mə bayak nà, na. Aya əna, a təra matanan nà, anga aday mâ daf nga pə Mbərom, do sə slabakay do ahay à məke wa, bina pə məgala si zek a manay aya ite sabay.

¹⁰ Mbərom kə təmak manay à amac ata wa, aday i tam manay pa 'am re. Ma daf nga nə pə winen awan, i tam manay azanaka re. ¹¹ Kwanay dukwen, men umu zek tə amboh. Ata, do ahay bayak a ti ga amboh anga manay, aday Mbərom i mbədahan umu apan, i man umu zek. Natiya kutok, do ahay bayak a ti ngəran à Mbərom anga kə təmahak amboh a tinen anga manay ata awan.

Pol a dakay anan kà zlak à Korintu sabay nə angamaw

¹² Way a sa zlan umu à nga ata nà, həna: Ma san zle à mível a manay inde nà, azla a manay pa 'am sə do ahay nə didek awan, kawa sa zlan à nga anà Mbərom.

Mə zakay a kutok nà, azla a manay pa 'am a kwanay dukwen, winen didek a re. Ma njad mægala sa zla matana ata nà, tə asan way su do zenzen a bay, əna Mbərom sa gan umo sumor sa zla matanan ata awan. ¹³ Abay kə sənən bidaw, way a manay sə vindek ikwen ayak ata nà, awan uda mi der a ibay asanaw! Ki jingen nə kawa ana manay sə vindek ayak ata way anahan. A ga pumo nà, hus həna, kə sənən manay nə əngal. Əna ki i sənən manay nə kweceh kutok, aday pə luvon ana Bahay a mənuko Yesu saa may ata nà, mi i zlak ikwen à nga, kawa kwanay dukwen ki i zlen umo à nga ata re.

¹⁵ Anga na san way ataya zle kutok, u no abay sa zlak ayak àga kwanay, aday ni i zla à Makedoniya. Ata aday ni may à Makedoniya wa àga kwanay asa. Aday abay ki men uno zek tə dala sə cəved sa zla à Yahudiya. Matanan kutok i təra ni zlak ayak àga kwanay saray cew sa mak ikwen zek. Əna na nay à Makedoniya tə àga kwanay sabay. ¹⁷ Anuno sa jak ikwen ayak matana ata nà, nə bayakak apan lele bidaw? Ayaw, nə bayakak apan lele, abay ni ga matana way anahan. Bina na ja way kawa do sə dalyugo ahay bay asanaw? Kak matanan nà, nə japay anan atə ayaw tə a'ay alay kərtek awan.

¹⁸ Əna ni jak ikwen ayak həna pa 'am a Mbərom, winen do didek awan, à alay a manay sə dakak ikwen anan ləbara mugom ata nà, mə japak anan atə ayaw tə a'ay pə way kərtek a bay. ¹⁹ Manay tə Silas tatə Timote mə dakak ikwen anan nà, ləbara ana Yesu Almasihu Wan a Mbərom awan. Winen a japay anan atə ayaw tə a'ay itəbay. A ja nà, way didek a vərre. ²⁰ Anga way a Mbərom sə zlapak uko anan ataya fok nà, ti təra nə anga ayaw ana Yesu Almasihu. Anga winen a kutok, da taa ja «Amen» anga sə varan mazlab anà Mbərom. ²¹ Asa, Mbərom a tə alay anahan a sə varan umo mægala pə cəved a Yesu Almasihu ata, i varak ikwen mægala re. A walay mənuko, ²² a varak uko anan Apasay anahan kawa vivay sə way sə dakay anan mənuko nà, do anahan ahay. Aday kə varak uko Apasay ata à mivél inde, sə dakay anan dī i njad anan way anahan sə zlapan anan anà do ahay ataya fok.

²³ Həna ni jak ikwen ayak nà, na zlak ayak àga kwanay sabay angamaw ata awan. Mbərom awan a san zle, 'am uno sa jak ikwen ata nà, didek awan. Kak matana bay nà, suwan nà mac. Na zlak ayak à Korintu bay nà, anga u no sa gak ikwen way saa cəbak ikwen ata bay. ²⁴ A nan sa ja nà, mə lavak ikwen nga pə cəved sə adaf nga a kwanay bay, anga ma san zle, adaf nga a kwanay nà, mə jəra a lele coy. Əna a nan umo nə guko mer su way pə kərtek a tə kwanay, anga aday kə tislén mivél.

2 Anga nan, na ja ni zlak ayak àga kwanay nà, aday sa ga way sə cəbak ikwen maza bay. ² Kak na sak a ga way sə cəbak ikwen nà, i cəbo i nen a re. Ata dōwan saa tuslo anan mivél inde sabay, bina way ata i cəbak ikwen anà kwanay a fok. ³ Anga nan, na zlak ayak bay, əna nə vindek ayak à yime uno inde nà, derewel a ma cab ata awan. Na ga matanan nà, anga aday, na saa zlak ayak, nà tan à nga anà way sə cəbo

àga kwanay bay. Bina, abay saa tuslo anan mivél nə kwanay bidaw? Na san kwanay zle fok. Kak nə taslak mivél nà, ki tislén mivél re. ⁴ Nə vindek ayak derewel ata nà, tə mugo awan, aday tə ide sə ayam awan. Əna nə vindek anan ayak nà, sə cəbak ikwen bay, əna anga aday kə sənən anan nə pəlay kwanay tə mindel.

Pol a gan may nà, tə pəsen anan anà dōwan a sa ga in-es ata awan

⁵ Dōwan a kwanay a kà gak way sa cab nà, u go i nen Pol bay, əna anà kwanay a fok adəka. Kak nə mbəlek anan bay nà, anà zek məduwen su do awan. ⁶ Do ahay bayak a tə ngərzak apan, aday kə slak matanan, bina kə yimak pə ines anahan coy kutok. ⁷ Alay a kə slak həna sə pəsen anan coy, aday sa man anan mivél u doh, bina i ga mugo kə zalak, mbac i i slahan. ⁸ Anga nan, ni cəce pikwen wa nà, ken anan anan asan zek a kwanay sə dakan anan nə kə pəlen anan asa. ⁹ Nə vindek ikwen ayak derewel a hinen inde ata nà, sa ca pikwen wa azan, aday sa san kwanay apan ki dəfen anan apan anà 'am uno ahay fok bidaw. ¹⁰ Həna ni jak ikwen ayak, dōwan a kwanay kə pəsen anan anan ata nà, nen dukwen nə pəsek anan. Nen nà, nə pəsek anan dōwan ata pa man sə ide ana Almasihu, anga sa mak ikwen zek à kwanay, kak awan inde sə pəsen anan nà, na. ¹¹ Na gak matanan, anga u no nà, Fakalaw à sa njak mənuko pi zek bay, bina da san wurwer anahan aya zle asanaw?

Pol a dəfan ide anà Titus à wulén su doh sə Təruwas

¹² Kwakwa ata nà, nə slabak sa zla à Təruwas saa dakay anan ləbara mugom a pə Yesu Almasihu. Nə dəzle à man ata kutok nà, na ca apan nə Bahay a mənuko Yesu kə lavak uno anan zek lele ta man ata sə dakay anan uda ləbara anahan. ¹³ Əna, nen tə ajalay nga awan, anga na tak anan à nga anà mərak uno Titus bay. Anga nan, nə mbəsak anan do sə Təruwas ahay, na zla way uno à Makedoniya.

Di njad sə mbasay anga Yesu Almasihu

¹⁴ Ngəruko anan à Mbərom. Sa taa lagay mənuko tə ahosom a pa 'am sə vərəm wa anga ajapay a mənuko tə Yesu Almasihu nà, winen a hwiya. Aday winen a a dakan anan zek anà do ahay kwa aha nə tə mənuko. Mənuko nà, kawa amar sə wurde ma pak awan.

¹⁵ Amar sə wurde ata nà, winen Almasihu à mivél a mənuko inde, ma pak a sə dakan anan mazlab a Mbərom anà do saa tam ahay, aday anà do saa lize ahay ite. ¹⁶ Matanan kutok, anà do saa tam ataya nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var sifa, aday anà do saa lize ahay ite nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var amac. Kak matanan cukutok nà, waya saa sla pi mer su way ata anaw? ¹⁷ Bina do ahay bayak a tinen apan ti dakay anan 'am a Mbərom nà, kawa way sə masa. Manay nə ma ga matanan itəbay. Manay apan mi dakay anan 'am anahan nà, mə dakay anan tə mivél kərtek awan, anga manay mə japay a tə Yesu Almasi-

hu, aday sa slan manay pi mer su way ata nà, zek a Mbèrom awan.

Aban 'am wiya awan

3 A nan sa ja nà, manay apan mi hëran nga ì zek maza pa 'am a kwanay bidaw? Ma gak anan may anà dërewel sè dakak ikwen anan manay mayanaw bay. Aday mè cëcihek pikwen wa dërewel sa zla anan à alay inde à man a àga kwanay wa bay re. 'Do maza aya ta gak anan may matanan, ëna manay nà, kawa tinen itëbay. ² Kwanay a nà, dërewel a mè vinde awan anga manay a bay aday daw? Winen mè vinde a pë mível a manay, aday do ahay fok ti san anan, ti jinge anan ata awan. ³ Way mi dër a bay, kwanay nà, kawa dërewel ana Almasihu sè vinde aday sa slan të alay a manay ata awan. Winen mè vinde a nà, të alay su do zënzen a bay, ëna mè vinde a të Apasay a Mbèrom, bahay sè sifa. Winen mè vinde a dukwen pu kon bay, ëna winen mè vinde a pë mível su do zënzen aya awan.

⁴ Ma san anan matanan nà, anga Yesu Almasihu kè dakak umo anan pa 'am a Mbèrom. ⁵ Ma san zle lele, manay a ta nga a manay a nà, mi slëken anà mer su way ata të mëgala a manay bay. Mbèrom a të alay anahan a sè varan umo mëgala sa ga anan. ⁶ A varan umo mëgala nà, sè dakay anan lëbara mugom awan. Lëbara mugom a ata nà, aban 'am a wiya ata awan. Winen a ga minje të aban 'am kwakwa ata sabay. 'Dë bënan à 'am wa nà, anà Apasay Cëncan awan, bina anà 'am mè vinde avinde sabay. Way mè vinde avinde kwakwa ata nà, a lagay do ahay në saa mac. 'Ëna Apasay Cëncan a ite nà, a varan à do ahay adëka nà, sifa sa ndav kula bay ata awan.

⁷ Kwakwa ata nà, Mbèrom a vinde 'am anahan pu kon, aday do ahay të canak anan anà mazlab anahan awan, anga winen a kè dëvak anan jiyjay sè mazlab anahan pi jöer a Musa. Kwa abay â ga nà, jiyjay ata i njahay bayak a bay, Isëra'ila ahay ta mbak apan sè zëzor anan jöer a Musa bay, anga a dav ike kè zalak. [†] Kak aban 'am kwakwa ata sè lagay a do ahay à amac inde ata kè dëvak këtanan nà, ⁸ aban 'am wiya hëna ata, winen mer su way ana Apasay Cëncan awan ata nà, i dav i zalay way ata sabay adëka kutok a daw? ⁹ Aban 'am kwakwa ata nà, a varan cëved anà Mbèrom sa ban do ahay të sariya. Kak way sè gëbak uko ahay sariya ata kà mbak apan sa ka anan mazlab a Mbèrom nà, aban 'am a wiya sè tëra mënuko do didek aya pa 'am a Mbèrom ata i ka anan mazlab a Mbèrom sè zalay way ata sabay kutok daw? ¹⁰ Matanan, way a sa ka anan mazlab a Mbèrom kwakwa ata nà, a ga kawa winen hëna të mazlab ata sabay, anga aban 'am wiya ata a ka anan mazlab a Mbèrom nà, kè zalak pë kwakwa ata wa mbëlek. ¹¹ Mbèrom a ban 'am kwakwa ata nà, kwa a njahay në mënjök ca, kà kak anan mazlab anahan të winen awan. Matanan kutok, aban 'am wiya a sè njahay sè coy a anan nà, i zalay anan winen mëduwer ata të mazlab re.

¹² Awan inde mi dër a à 'am a manay inde ibay, anga manay a më dëfan ide nà, anà way ataya awan.

¹³ Musa a kërät way pë ide kwakwa ata nà, anga, kwa â ga nà, mazlab ata i njahay bayak a bay dëp nà, a nan Isëra'ila ahay të canan anà mazlab a Mbèrom pë ide anahan ata bay. 'Ëna mënuko di ga kawa Musa sa ga ata itëbay. ¹⁴ Kwakwa ata dukwen, Isëra'ila ahay të sënak ahay way bay. Hëna zahav a tinen ahay dukwen, awan inde sè gafan atan 'am sa san way re. Tinen apan ti jinge Deftere a Musa nà, të slëne bay, kawa zana inde a takan ide à asan way a tinen. Sa mba apan sè kurat anan awan a më takan a ì ide anà asan way a tinen ata nà, si Yesu Almasihu a kërtek. ¹⁵ Matanan, hëna biten dukwen, tinen apan ti jinge Deftere a Musa nà, të slëne bay, kawa zana inde hwiya sè takan ide anà asan way a tinen. ¹⁶ À alay a dëwan a kè mbëdä-hak 'am pë Bahay a nuko Yesu cëna, i kurat anan zana sè takan ide ù do ata awan. ^{††17} Bahay a nuko Yesu nà, Apasay anahan inde, aday à man ana Apasay anahan winen apan i ga mer su way anahan ata nà, Deftere a Musa a lavan nga anà do ahay sabay. ¹⁸ Matanan, mënuko do sa daf nga pë Yesu ahay fok, di kërät zana pë ide sabay. 'Dë canan anà mazlab a Mbèrom, aday mazlab anahan winen apan i tëra mënuko kawa winen awan. Mazlab a mënuko dukwen, i zëga pa 'am pa 'am. Wita dukwen, mer su way ana Apasay ana Bahay Mbèrom.

Mënuko do bälë aya di ka anan mazlab a Mbèrom

4 Mbèrom kà gak umo sumor sè walay manay pi mer su way a anan. Anga nan, manay më mëcan alay sabay. ² Manay më gucek way ma ga waray aya ì ide zënzen inde ataya awan. Ma ga mer su way a manay nà, à wurwer inde bay, aday më kadan nga anà 'am a Mbèrom à bërgaslay inde bay re. Adëka më dakay a didek nà, ngëlarak pa 'am a Mbèrom, aday kuwaya â san 'am a manay në didek awan. ³ 'Do azar aya ta san lëbara mugom a manay sè dakan atan anan ata bay. A tëra kawa zana më takan atan a ì ide inde. Kwa abay â ga në matanan, a tëran anà do saa lize ahay vërre. ⁴ Tinen nà, ta san lëbara mugom ata bay, anga bahay sè daliyugo a anan kè hurfok atan anan abayak nga a tinen, aday tã daf nga pë lëbara ata bay. A nan në të canan anà jiyjay sè dëvan atan ata bay, bina jiyjay ata a nay nà, à 'am sè lëbara mugom a wa, lëbara sè dakay anan mazlab a Yesu Almasihu, dëwan a winen në mezeze a Mbèrom ata awan.

⁵ Manay apan mi dakay anan lëbara mugom a nà, më dakay anan në zek a manay a itëbay, ëna më dakay anan nà, Yesu Almasihu winen Bahay sè way ahay fok. Manay në do si mer su way a kwanay ahay anga Yesu Almasihu. ⁶ À alay a Mbèrom sè ndakay daliyugo ata nà, a ja, a wa: «Jiyjay â dav ì ide zënzen inde! [‡]» Aday sa dav anan jiyjay à mível a manay inde nà, winen a re. Jiyjay ata a dakak uko anan nà, mazlab a Mbèrom sa dav pi jöer ana Almasihu wa ata awan. Më dakan anan lëbara mugom ata anà do ahay nà, anga na awan.

† Ca pë Gurtaaki 34.29-35.

†† Ca pë Gurtaaki 34.34. ‡ Ca pë Laataanooji 1.3.

⁷ Manay nà bële aya kawa sängäle sà dudo ahay, əna way a lele ata inde à manay inde. Mbərom a ga matanan nà, anga aday do ahay tã san mägala sə ləbara mugom ata a nay à winen wa, bina à manay wa bay. ⁸ Do ahay tinen apan ti ngədec manay, əna tə ganak manay bay. Mə dawarak, əna mə məcak anan alay à jugom wa bay. ⁹ Do ahay tinen apan ti ga alay tə manay, əna Mbərom kə mbəsakak manay à alay wa bay. Do ahay tinen apan ti zləmba manay, əna mə məcak fan bay. ¹⁰ Manay apan mi sa lirew, kawa dəcə sə amac a Yesu Almasihu winen i zek a manay inde, anga aday do ahay tē canan tə manay nə Yesu winen tə sifa awan. ¹¹ À alay a manay tə sifa aya pə daliyugo a anan mba nà, do ahay ti pəlay sa vad manay anga Yesu. Məgala a manay winen apan i ndav, əna wita dukwen a kay uho nà, sifa a Yesu Almasihu winen à manay inde. ¹² Natiya, manay apan mi mac pə cəved sə đakay anan ləbara a Yesu, aday kwanay ite, kwanay apan ki njiden sifa anga mer su way a manay kutok.

¹³ Deftere a Mbərom a ja nà: «Nə đəfak apan nga, anga nan na jak 'am. †» Apasay a manay a nə kərtek tə ana dowan a sə vinde 'am ata awan. Manay dukwen, mə đəfak apan nga matana re. Anga nan, mi pərahan azar sə đakay anan 'am a Mbərom. ¹⁴ Bina ma san zle, Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a nuko Yesu à məkə wa, aday i naa slabakay ahay manay saa japay tatə Yesu a re. I tavay mənuko fok pə kərtek a pa 'am anahan. ¹⁵ Mbərom a varan umo mer su way ata nà, anga kwanay, aday do ahay bayak a tã njad anan sumor anahan sa gan atan ata awan. Natiya, i zəga anan do ahay sə ngəran aday sə həran nga re kutok.

Pol kə məcak anan alay à jugom wa bay

¹⁶ Anga nan, mənuko da mac anan alay à jugom wa bay. Kwa à ga nə zek a mənuko winen apan i ga məduwer, sifa a mənuko nà, winen apan i zəga sa mbəda pac pac re. ¹⁷ U no sa ja həna nà, dəcə a mənuko i sa ndav pa pac a mənuko saa zla à mazlab a Mbərom inde, aday dəcə ataya ti lavay a zek tə mənuko saa njad mazlab ata awan. Mazlab ata nà, məduwen awan, aday i ga inde nə sə coy. Da sak a bayak pə mazlab ata cəna, dəcə a mənuko ahay tə tərak kawa way cədeu aya awan. ¹⁸ Natiya, də đəfan ide həna nà, anà way aday də canan fan bay ataya awan, bina pə way aday də canan zle coy ataya bay. Anga way aday də canan zle coy ataya nə ta ga inde sə coy itəbay, əna way aya aday də canan bay ataya nà, ti ga inde sə coy.

5 Da san zle, zek a mənuko həna ata i ga inde nə sə coy bay, winen kawa jawjawa a walay zek ata awan. Aday Mbərom kə walak anan jawjawa a mənuko həna ata nà, i naa varak uko uda doh lele a à mburom. Doh ata nà, ma han a tə alay su do zənzen a bay, aday i ga inde nə sə coy. ² Hus həna mənuko apan di rac slan, anga Mbərom kə mbakak uko anan doh a wiya ata fan bay, aday a nak uko nà, à varak uko anan doh a wiya ataya kutok. Bina sa zlak uko à nga tə mindel nə winen. ³ À alay a Mbərom kə pəkak puko zek wiya ata

† Ca pə Jabuura 116.10.

nà, di ga inde ti zek ata nə sə coy. Ata kula apasay a mənuko i bar awan mənəna zek sabay. ⁴ Həna mənuko ti zek a kawa jawjawa ata mba nà, di ga dəcə, di rac slan hwiya. Di ga matanan, anga di ba nə luvon aday Mbərom i culok puko wa zek a mənuko a anan bay. A'ay, di ba nà, luvon aday Mbərom i pak puko zek a mənuko wiya ata awan. Ata sifa si zek a wiya ata i lize anan winen məduwer ata kutok. ⁵ Sə lavay a zek tə mənuko anga sa njad zek wiya ata nà, zek a Mbərom awan. Kə varak uko Apasay anahan sə đakak uko anan nà, di i njad a way ataya pa 'am.

⁶ Natiya, də đəfak nga lele pə way saa təra ataya awan, aday da san zle, pə daliyugo həna nà, mənuko dərən tə Bahay a mənuko. ⁷ Bina də canak anan həna fan đaw? Əna də njahay matanan anga də đəfak apan nga. ⁸ Ayaw, mənuko də đəfak nga lele pə way a saa təra ataya awan. Anga nan, ma ca apan nə lele saa njahay tə Bahay a mənuko awan, bina sə njahay ti zek sə daliyugo a anan bay.

⁹ Kwa à ga nə mənuko pə daliyugo mba, kwa à ga nə da zlak azanan əga winen a coy, a nak uko nà, sa ga nə way sa zlan à nga anà Bahay a mənuko vərre ata awan. ¹⁰ Anga mənuko fok di zla saa tavay pa 'am ana Almasihu, anga saa gak uko sariya. I hamak uko magwagway si mer su way a mənuko ma ga aya həna pə daliyugo ataya awan. Kak da gak mer su way lele aya nà, di təma magwagway lele aya re, aday kak da gak mer su way lelibay aya ite nà, di sləba anan ile a mənuko a sə tukosl lelibay ata awan.

Mbərom a nan sa zlah anan məlmal a tinen tə do ahay

¹¹ Natiya, manay ma san sə jəjaran anà Bahay a nuko lele. Anga nan, mi təkər sə đakan anan anà do ahay nà, 'am a manay sa ja ataya tinen diđek aya awan. Mbərom a san ajalay nga a manay zle. A ga upo nà, à mivəl a kwanay inde dukwen, kə sənən nen zle re. ¹² A nan sa ja nà, manay apan mi həran nga i zek maza pa 'am a kwanay kutok đaw? Matana bay! A nan umo sə đakak ikwen anan nà, cəved a kwanay saa ga ti zek anga manay. Matanan ki sənən sə mbədihen anan apan anà do sa ga ti zek tə way sa ca apan ta sə uho vərre ataya, bina tə way sə təra à mivəl inde bay ataya awan. ¹³ Kak à alay azar a do ahay ti ca pumo kawa manay mə vaway nga aya nà, wita anga Mbərom. Aday à alay a hinen ahay dukwen ti ca pumo manay mə vaway nga aya bay nà, wita anga kwanay ite.

¹⁴ Mi ga matanan nà, anga asan zek ana Almasihu a gan umo bəlaray. Ma san zle, winen kə məcak anga do ahay fok, aday mənuko fok də məcak tə winen kutok. ¹⁵ Aday ma san zle re, a mac anga do ahay fok nà, anga aday do sə pərahan azar ahay tē njahay kawa sa zlan à nga kutok, bina kawa sa zlan atan à nga a tinen sabay. Anga Yesu a mac anga tinen, aday a slabakay ahay à məkə wa anga tinen a re.

¹⁶ Natiya həna di ca pə do ahay kawa ana do zənzen a sa ca patan ata sabay. Kwakwa ata nà, abay à ga nà, da cay ahay pə Yesu Almasihu matanan, həna di ga matanan sabay. ¹⁷ Anga dowan a kə japak tə Yesu Al-

masihu cəna, kə tərak do wiya awan. Anjahay anahan kwakwa ata inde sabay. Kə tərak winen do wiya awan. ¹⁸ Sa ga way ata fok nà, zek a Mbərom awan. A slənay ahay Yesu Almasihu saa zlah anan məlmal anahan tə mənuko, aday kə varak umo mer su way sa jan anà do ahay nə kə zlahak anan məlmal anahan tə tinen. ¹⁹ Way a manay sa ja nà, Mbərom a ga mer su way tə alay a Almasihu sa zlah anan məlmal anahan tə do ahay fok. Anga nan kutok, a baslan atan anan ines anà do ahay sabay. A varan umo mer su way sa jan anà do ahay, Mbərom kə zlahak anan məlmal anahan tə tinen.

²⁰ Mə təmahak anan mer su way ata awan. Həna nà, manay do sa ja 'am anga Yesu Almasihu kutok. Mbərom i ngaman anà do ahay nə tə alay a manay kutok. Anga nan, ma jan anà do ahay tə sləmay a Yesu Almasihu, ma wa: «Zlihen anan məlmal a kwanay tə Mbərom.» ²¹ Almasihu nà, kə gak ines sə awan itəbay. Əna, Mbərom a tavakan anan ines a mənuko fok pa nga anahan anga mənuko kutok. A ga matanan, anga aday dē tərà do didek aya pa 'am a Mbərom, anga mənuko mə japay aya tə Almasihu.

6 Manay ma ga mer su way a manay nə pə kərtek a tə Mbərom. Anga nan, kwanay dukwen, ma jak ikwen, rəzlen anan à nga wa anga aday sumor a Mbərom sa gak ikwen ata à sa tərà awan kəriya bay. ² Mbərom a ja nà:

«Alay a kà slak sa ga sumor nà, nə təmahak amboh anak.

Alay a kà slak sa tam do dukwen, na mak anak zek. †»

³ A nan umo sa ga awan sə zluwe anan do ahay pə cəved a Mbərom wa bay fok, anga a nan umo dōwan à gədan umo azar pi mer su way a manay bay. ⁴ Adəka bay, pə way a manay sa ga ahay fok cəna, mə dakan anan anà do ahay nà, manay nə do si mer su way a Mbərom ahay. Â ga nə dəcə inde, â ga manay apan mi sa lirew, â ga nə do ahay tinen apan ti pak pumo zlawan, mə səmen anà way ataya matanan fok. ⁵ Tə ndabak manay, tə dəfak manay à dangay, do ahay fok tə vəkək pumo. Mer su way kà dak umo 'am, alay azar a mə njəkək ahan bay, ma pak awan bay re. ⁶ Anjahay a manay nə cəncan awan, ma san didek zle, ma gak munapanaw, manay do səkəffe aya awan. Apasay Cəncan a winen inde tə manay, mə pəlay do ahay tə mivəl kərtek awan. ⁷ Ma jan anà do ahay nà, didek a Mbərom. Sə varan umo məgala dukwen, winen awan. Məgala ata a kay anan uho nə, manay do si mer su way a Mbərom ahay. Azla a manay a didek ata nà, a tərən umo way sə alay sa vad a zek tu do manide ahay, aday way sə alay sə tavan anà do manide ataya re.

⁸ Do azar aya tinen apan ti hərən umo anan nga, azar aya ite, tinen apan ti gədan umo azar. Do azar aya ti ngəran umo, do hinen ahay ti gənahan umo re. Ta ca pumo nà, kawa do sə mungwalay ahay, aday manay apan mi jan atan nə didek a vərre. ⁹ Ta ca pumo nà, kawa ta san manay bay, aday cəkəbay kuwaya a san manay zle. Tə bayak nə mi mac coy bəse, əna həna

manay tə sifa aya awan. Tinen apan ti san umo lirew, əna tə vəkək manay bay. ¹⁰ Kwa abay â ga nə manay mi ga mugo nà, ma ma nga sə taslay mivəl hwiya. Manay kawa do mətawak aya awan, aday do ahay bayak a tinen apan ti njad zliile pə cakay a Mbərom à alay a manay wa. Manay kawa way a manay ibay, aday cəkəbay way ahay fok nə ana manay bugol.

¹¹ Kwanay Korintu ahay, à 'am uno inde sa jak ikwen ata nà, nə dəkək pikwen wa awan bay, aday mivəl a manay mə təba aya lele anga kwanay re. ¹² Mivəl a manay mə tacay aya anga kwanay bay, əna kwanay sə tacay anan mivəl a kwanay anga manay adəka. ¹³ Nen apan ni jak ikwen 'am kawa kwanay gwaslay uno ahay. Himen umo anan asan zek a manay sa gak ikwen ata awan. Pəlen manay kawa ana manay sə pəlay kwanay ata awan, aday kə ticen umo anan mivəl a kwanay bay adəka.

Kə jipen tə way mənjadak a bay

¹⁴ Kə jipen tə dōwan aya aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya bay. Abay ma sə zlangar anan atə didek tə sədək anaw? Atə jiyjay tə ide zənzen ti japay nə kəkə-maw? ¹⁵ Atə Almasihu tə Fakalaw a aday nà, 'am a zlan atan pi zek dāw? Ma a zaran atan ənaw pi zek anà atə do sa daf nga pə Yesu tu do sa daf apan nga itəbay ata anaw? ¹⁶ Way sə pəra ahay ti njad man u doh sə mazlab a Mbərom kələdaw? Mivəl a mənuko aday nà, doh sə mazlab a Mbərom, winen bahay sə sifa. Bina Mbərom a ja:

«Ni njahay tə tinen, ni ga inde à wulen a tinen.

Ni tərən atan Mbərom a tinen, aday ti tərà do uno ahay. ††»

¹⁷ Anga nan kutok, Deftere a Mbərom a wa:

«Mbərom Fetek a ja nà:

“Hayak ikwen ahay à wulen a tinen wa, gəzlen nga tə tinen,

kə jipen tə way ma ga mənjadak aya bay.

Ata ni təma kwanay kutok. ††»

¹⁸ Do maja'am a Mbərom a wa:

«“Ni tərək ikwen Bəbay,

aday ki tərən wan uno ahay tə dənə uno ahay.”

Mbərom Ba Məgala a ja nà, na. ††»

7 Car uno ahay, way a Mbərom sə zlapay anan a anaya fok nà, anà mənuko. Anga nan, banuko anan way mənjadak aya fok à mivəl a mənuko wa, banuko anan apasay a mənuko ahay re. Ata di njahay cəncan aya pa 'am a Mbərom, di dəfan apan lele.

Atə Pol tə Korintu ahay tə zlahak anan məlmal a tinen

² Təben umo anan mivəl a kwanay. Ma gak anan sədək anà dōwan àga kwanay bay, mə zluwek dōwan à cəved wa bay, mə njəkək anan uda anà dōwan àga kwanay bay. ³ Na ja matanan ata dukwen, əna u no sa mak ikwen anan mungok bay. Bina na jak ikwen anan coy, mə təbak ikwen anan mivəl a manay lele. Â ga nə

†† Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 26.12; Ejekiyel 37.27. † Ca pə Esaaya 52.11. †† Ca pə 2 Samuyila 7.14; Esaaya 43.6; Yeremiya 31.8.

† Ca pə Esaaya 49.8.

di njahay tē sifa aya awan, â ga nē di mac, mēnuko mē japay aya coy. ⁴ Ni mba apan sa jak ikwen ayak 'am mēnjēna awan su go hiyem hiyem, anga na san kwanay zle. Nen ni taslay mivel anga kwanay. Â dēce a manay ahay inde fok dukwen, kē bēnen uno mbac, nen mē taslay mivel a lēnlan.

⁵ Aya ēna, â alay a manay sē dēzle pē daliyugo sē Makedoniya ata nā, mē njadak sa man uda bay. Adēka bay, mē njadak dēce ahay cara cara bayak awan. Dō ahay tē jugurak pumo wa 'am, aday â mivel a manay inde dukwen mē njadak ajējar re. ⁶ Ūna Mbērom, dō sē bēnan mbac anā dō mbac kē slahak atan ataya nā, kē bēnak umo anan mbac, ta sē dēzley anan Titus â man a manay. ⁷ Sē bēnan umo mbac nā, adēzle a Titus dēkdek bay, ēna ana kwanay sē bēnan mbac ata awan. A jan umo nā, ki gen anan may sē cuno maza tē mindel. Kē dākak umo anan way a sē cēbak ikwen ata re, aday kē dākak umo anan kē rēzlen anan â nga wa sē tavan anā dō manide uno ahay. Nē slēne cēna, ataslay mivel uno a zēga apan kutok.

⁸ Derewel uno sē vindek ikwen ayak ata nā, kwa â ga nē kē slahak ikwen mbac dēp nā, a cēbo bay. A cēbo bay ata nā, anga na san zle, tē derewel uno ata nā, mbac i slahay pikwen wa alay a mēnjōek ca. Tē dīdek a nā, kē cēbak uno mēnjōek, ⁹ ēna hēna nen tē ataslay mivel awan, anga nē vindek ikwen ayak cukutok. Nē taslay mivel nā, anga nē vindek ikwen ayak dērewel sē slahay pikwen wa mbac ata bay. Nē taslay mivel adēka nā, anga dērewel uno kē mbēdahak ikwen anan mivel, aday kē yimen pē ines a kwanay ahay. Mbac a sē slahak ikwen ata nā, a zlan â nga â Mbērom awan, anga a nan kē yimen pē ines a kwanay. Kak matanan, ma gak anan ines anā dōwan â dērewel a manay inde bay.

¹⁰ Kak mbac a slahay pē dōwan a wa kawa sa zlan â nga â Mbērom nā, a mbēdahan anan mivel, i yam pē ines anahan, aday Mbērom i tam anan i ines anahan wa. Way ata nā, a cēban â dōwan bay. Ūna kak dōwan a, mbac a slahan kawa dō sē daliyugo ahay nā, wita nā, a mac dō. ¹¹ Mbac a sē slahay pikwen ata nā, kē zlak anan â nga â Mbērom. Aday hēna cen apan, sē tēra tē kwanay nē maw? Kē viren anan nga a kwanay sē mbēdahan alay anā 'am ata awan. A nak ikwen sē dākay anan a nak ikwen ines bay, aday alay sa 'am a kwanay uda ibay. Ki gen mivel pi zek a kwanay anga 'am ata awan, zlawan kē gak ikwen pē way a saa tēra pikwen pa 'am ata awan. A nak ikwen sē cinen uno maza awan. Aday a nak ikwen sa ga way sa zlan â nga â Mbērom ata awan, aday sē kēta anan dō sa ga ines ata kutok. Natiya kē dīken anan tē way ataya fok nā, abay 'am a kwanay uda ibay.

¹² Natiya dērewel a nen sē vindek ikwen ayak ata nā, nē vindek ikwen ayak nā, anga dōwan a sa ga ines ata dēkdek bay, anga dōwan a tinen sa gan ines ata dēkdek bay re, ēna nē vindek ikwen ayak aday kē sēnen anan pa 'am a Mbērom, kwanay a fok kē pēlen manay tē mivel kērtēk awan. ¹³ Anga nan, hēna way ata kē varak umo mēgala anā manay a fok.

Ayaw, mē njadak mēgala, ēna tē way ata dēkdek bay. Kwanay a fok kē bēnen anan mbac anā Titus. Anga nan, Titus kē taslak mivel bayak awan, aday mē njadak ataslay mivel, anga ataslay mivel anahan ata re. ¹⁴ Nen nē varak ikwen zlangar bayak a pa 'am anahan, aday kē pēken uno waray i ide bay. Way a manay sa jak ikwen fok, tinen dīdek aya awan. Matanan, ana manay sē varak ikwen zlangar pa 'am a Titus ata dukwen, kē tērak dīdek a re. ¹⁵ A dēzlek ayak âga kwanay nā, kē tēmihen anan lele, kē dēfen anan apan tē ajējar a kosl kosl jiga awan. Winen apan i bayak pē way ata nā, a zēgahan anan asan zek sē pēlay kwanay. ¹⁶ Nen mē taslay mivel a kutok, anga ni mba apan sa dāf pikwen nga hēna pē way ahay fok.

Acakal way anga dō a Yesu ahay â Urēsālīma

8 Mērak uno ahay, u no sēnen pē sumor a Mbērom sa gan anā dō a Yesu ahay pē daliyugo sē Makedoniya. ² Â mamasl sē dēce mēduwen a inde, tinen mētawak aya awan, ēna tinen mē taslay mivel aya hwiya. Aday ataslay mivel a tinen tē mētawak a tinen ata kē varak atan mēgala sē cakal dala bayak a anga mer su way a Mbērom â Urēsālīma. ³ Na san zle, tē varak bayak a kawa ana tinen sa mba apan, aday hus sē zalay pē way a tinen sa mba apan wa. Dōwan kē jak atan cakilen way bay, ⁴ ēna ta gak umo kem sē cēce pumo wa cēved sē japay uda alay a tinen sa man zek anā dō a Yesu ahay â man ata awan. ⁵ Way a tinen a sa ga ata nā, kē zalak pē way a manay sē bayak apan ata wa, anga mama'am awan, tē varak nga a tinen anā Bahay Yesu, aday mē slala cew a anā manay kutok re, kawa sa zlan â nga â Mbērom.

⁶ Anga nan kutok, ma jan anā Titus, dō sē dazlan anan acakal way ata, â mak ayak âga kwanay, sa ndav a wa mer su way sē sumor a Mbērom sē varak ikwen ata awan. ⁷ Mbērom kē zalak ikwen anan sumor anahan tē cēved ahay cara cara bayak awan. Kē dēfen nga pē Almasihu lele, kē dīken anan lēbara mugom a lele, kē sēnen dīdek a Mbērom zle, kē viren anan nga a kwanay fok anā Mbērom, aday kē pēlen dō ahay dukwen lele kawa ana kwanay sē tētak pē manay wa ata re. Anga nan kutok, zilen anan sa ga sumor ta sa var dala ata bayak a re.

⁸ Na ja matana ata nā, u no sa gak ikwen bēlaray sa var way ata dāw? A'ay, u no sa jak ikwen pu dō sē pēlay sē cakal dala ataya awan, anga u no sa san kē pēlen dō azar aya nē kēkēmaw. ⁹ Kē sēnen sumor a Bahay a mēnuko Yesu Almasihu sa ga ata zle. Winen nā, way ahay fok â alay anahan inde. Ūna, anga kwanay nā, a tēra nga anahan mētawak awan, anga aday, tē mētawak anahan ata, kwanay kē njiden anan way ahay fok â alay inde kutok.

¹⁰ Hēna ni jak ikwen nā, cēved uno sa gan may aday lele anga kwanay ata awan. Kē gak hēna ava daz nā, kwanay a kē lihen apan sē cakal way ata kawa ana kwanay sa lah sē bayak apan kurre ata re. ¹¹ Hēna nā, ndāven a wa sa var way kawa ana Mbērom sē varak ikwen ata kutok. Â alay a kwanay sē bayak apan nā, ki

gen anan may sə cakal tē mindel. Matanan, hēna dukwen, cakilen anan tē mindel, hus a sa ndav a wa kutok. ¹² Anga, kak kē viren way anga Mbərom tē mivel kərtek a kawa a kwanay sa mba apan nà, i tēma anan, bina a cēce puko wa way aday inde puko ibay ata bay. ¹³ Kā sa bayiken sa jəka, u no sə tēra kwanay mətawak aya, aday do azar aya tē tēra do tē zliile aya anga kwanay bay. A'ay, u no nà, kē liven. ¹⁴ Hēna nà, way sə zalak ikwen à alay inde ata nà, i man zek anà dōwan aya way a kəcan atan à alay inde ataya awan. Natiya, pac i inde way kē kəcak ikwen à alay inde ite nà, ata tinen ti mak ikwen zek tē way a tinen sə zalan atan à alay inde ata awan. Ata ki liven kutok. ¹⁵ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja, a wa:

«Do sə đagay way bayak ata awan, kē zalak anan bay. Aday do sə đagay mənjęk ata awan, kē kəcak anan bay re. †»

Titus tu do azar aya ti zla à Korintu

¹⁶ A nan à Titus sa mak ikwen zek bayak a, kawa manay a re. Mə ngəran à Mbərom, anga sa đaf abayak nga ata à mivel a Titus inde ata nà, winen awan. ¹⁷ Titus kē tēmahak sa mak ayak əga kwanay, kawa ana manay sə cēce panan ata awan. Əna, anga ana manay sə cēce panan ata cəna coy bay. A nan à winen a sa mak ayak re, anga a nan sa mak ikwen zek tē mindel.

¹⁸ Mə slənak anan ayak mərak a hinen inde tē winen re. Mərak ata nà, do a Yesu ahay fok tē varan zlangar, anga winen apan i ga mer su way sə đakan anan ləbara mugom a anà do ahay lele. ¹⁹ Aday asa, do a Yesu ahay à man a anan tē walak anan saa zla tē manay tē way a mə cakal ata awan. Sərom si mer su way ata nà, i varan mazlab anà Bahay a nuko, aday i đakay anan ma gan may sa man zek anà do ahay acəkan. ²⁰ Dala ata nà, bayak awan, aday a nan umo dōwan à sa gədan umo anan azar anga mə sənək sə gəzla anan tətibay ata bay, mə zləman jiga nà, anà winen awan. ²¹ Mə pəlay m̄a ga mer su way lele pa 'am a Bahay a nuko, aday pa 'am sə do ahay re.

²² Mi slənak ayak mərak hinen inde tu do a cew ataya re. Mə canak anan saray bayak awan aday tē cəved ahay cara cara, ma tan à nga nà, a gan may sa man zek anà do ahay tē mindel. Hēna kē varak anan apan nga anahan re, anga kē đəfak pikwen nga bayak awan. ²³ Titus aday nà, ma bar maya awan, ma taa ga mer su way anga kwanay maya awan. Mərak azar ataya ite kəma, sə slənak atan ayak nà, egliz sa man a anaya awan, aday tinen do sa ka anan mazlab ana Almasihu pa 'am sə do ahay. ²⁴ Natiya, ken atan anan asan zek a kwanay, dīken atan anan kē pəlen atan acəkan. Ata egliz ataya ti san manay mə hərək ikwen nga ata nə angamaw kutok.

Acakal way tē ataslay mivel awan

9 Pa 'am sə maməzek a saa slənan ayak anà do a Yesu ahay ata nà, awan a inde mi vindek ikwen

ayak saa mak ikwen zek sabay. ² Anga na san zle, kwanay aday nà, a nak ikwen sa man atan zek tē mindel. Nə hərək ikwen nga pa 'am sə do ahay pə daliyugo sə Makedoniya nà, bayak awan. Na jan atan nà, kwanay pə daliyugo sə Akaya fok, kwanay mə lavay zek aya sə cakal way ata nà, kə gak hēna ava daz. A nak ikwen sa man zek anà do sə Urəsaliima ahay. Na jan atan matanan cəna, alay avan atan nà, ta ma nga sa var way lele kutok. ³ Kwa matanan təkede nà, ni slənak ikwen ayak mərak ataya nà, anga aday kē liven zek lele, kawa anuno sa ja ata awan. Ata mə hərək ikwen nga nà, pə way kəriya bay. ⁴ Bina, hinahibay do sə Makedoniya ahay ti zlak ayak tē manay nà, ti tan à nga kē liven zek bay. Kak matanan nà, waray i gan umo anga mə đəfak pikwen nga, aday mə zakay adəka, waray i gak ikwen à kwanay a re. ⁵ Anga nan kutok, na ca apan lele sə slənak ayak mərak ataya tē lahan umo ayak əga kwanay. U no nà, tē lavay anan zek tē way ana kwanay sə zlapay anan sumor a ata awan. Ata na sak a zlak ayak nà, ni tan à nga nə kē liven anan zek. Ni san kutok, ki mbərmen apan sa var tē mivel kərtek awan, bina ki viren tē ndəren a bay. ⁶ Sənen a nà, dōwan kē caslak way tē ndəren a nà, i njad way dukwen, mənjęk ca. Aday dōwan a kē mbərmen apan alay sa casl way nà, i njad way dukwen, bayak awan.

⁷ À alay sə cakal way nà, kuwaya à var kawa anahan a sə bayak apan à mivel anahan inde ata awan, tē mugo a bay, aday anga waray bay re. Anga Mbərom a pəlay nà, do sa var way tē ataslay mivel awan.

⁸ Mbərom a aday dukwen, məgala anahan inde sə varak ikwen way ahay bayak a sə zalay way a kwanay sa gan may ataya fok. Natiya, kwa siwa ki gen anan may sa ga sumor a wura wura cəna, way a kwanay ahay ti ga inde sa ga anan sumor ataya hwiya. ⁹ Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, matanan. A wa:

«Do lele nà, a gəzla way anahan tu do mətawak aya awan. Didek anahan ata, a mbədəken à nga wa anà Mbərom kula itəbay. ††»

¹⁰ Mbərom, do sə gəzlan zahav sə way anà do ahay, aday sə varan atan way sa pa ata nà, i varak ikwen zahav sə way, i zəgahak ikwen anan à alay inde, aday i zəgahak ikwen anan sumor a kwanay sa taa ga ata re.

¹¹ I varak ikwen way ahay cara cara fok, anga aday kē viren anan way anà do ahay kwa siwa fok. Natiya, do ahay bayak a ti ngəran anà Mbərom anga sumor a kwanay sa gan atan tē alay a manay ata awan. ¹² Way a kwanay sə cakal ata nà, ki men anan zek anà do a Yesu ahay à Urəsaliima cəna coy bay, əna way ataya ti man zek anà do ahay bayak a sə ngəran à Mbərom anga mer su way a kwanay ata re. ¹³ Ata ti həran nga à Mbərom anga kē dīken anan nə kwanay do lele aya awan. Kə dīken anan ləbara mugom a mbala Almasihu, aday kē đəfen anan apan. Ti həran nga re, anga kē gəzlen way a kwanay tē tinen aday tu do maza aya re, ata awan. ¹⁴ Mbərom kə gak ikwen sumor bayak awan. Anga nan, do ataya ti ga amboh anga kwanay, aday ti

† Ca pə Gurtaaki 16.18.

†† Ca pə Jabuura 112.9.

pəlay kwanay re. ¹⁵ Ngəruko anan anà Mbərom, anga sumor anahan sa gak uko ata a zalay way ahay fok.

Pol a ga 'am pi zek wa

10 Dowan aya inde ta wa nen Pol nà, nen do sə tete à alay a nen àga kwanay, aday nen do sa sa mbac pə way à alay a nen dərən tə kwanay. Aday nen apan ni gak ikwen ayak kem tə sərom aday tə səkəffe mbala ana Almasihu nà, ² amboh, mbədihen anan anjahay a kwanay, anga aday nà sa zlak ayak àga kwanay ta mbac a bay. Anga do ahay inde àga kwanay, ta wa ma ga mer su way nà, kawa do sə daliyugo ahay. Nen nà, ni san saa njahay ti cer a tu do ataya awan. ³ Manay nà, do zənzen aya acəkan, manay pə daliyugo re. Əna vərəm a manay sa ga nà, kawa vərəm sə do sə daliyugo ahay bay. ⁴ Way sə alay a manay aday nà, kawa way sə alay su do sə daliyugo ahay bay. Anga sə varan umo anan ahay nə Mbərom. Way sə alay a manay nà, məgala a tinen inde sa mbazl a wa jal ana do manide a Mbərom ahay. Manay apan mi tacan alay pa 'am anà mungwalay sə do ahay, ⁵ manay apan mi mbazl a wa way sə vəzen pa 'am a Mbərom aday sə tacan anan cəved sa san Mbərom anà do ahay ata awan. Way a manay sa ja nà, way sə mbəda anan abayak nga sə do ahay à mivel inde, aday abayak nga a tinen ahay tē bənan à 'am wa anà Almasihu ata awan. ⁶ Ma sak a canan kə bənen umo à 'am wa coy nà, manay a mi mba apan sə kəta anan do azar a à wulen a kwanay inde sə pəlay sə bənan umo à 'am wa itəbay ataya awan.

⁷ Kwanay kə zəzuren nà, way sə uho ahay dəkdek. Kak dōwan a inde a bayak nə winen do ana Almasihu nà, à san asa, manay dukwen do ana Almasihu ahay kawa winen a re. ⁸ Bahay a mənuko kə varak uno məgala pə kwanay, anga aday nà mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am, bina sa ma kwanay à dəba bay. Izəne nə hərək anan nga i zek uno anga nan kə zalak, əna waray i go anga nan bay. ⁹ Aya əna, dōwan à sa bayak nà, nə pəlay cəved sa pak pikwen zlawan tə derewel uno ahay bay. ¹⁰ Do azar aya ta wa: «Pol a vinde derewel anahan ahay nà, ta mbac a aday tə jinje awan, əna kak winen à wulen a mənuko inde nà, winen zlawan awan, aday a bəbal awan kəriya awan.»

¹¹ Dowan aya sa ja matana ataya nà, tã san way inde kərtek: À alay a manay dərən tə kwanay mə vindek ikwen ayak derewel ti cer awan. Aday ma sak a dəzlek ayak àga kwanay dukwen, mi ga anan mer su way si cer ata re.

¹² Do ataya tə bayak way lele aya pi zek a tinen nə bayak awan. Manay nà, mi mba apan sa jəka mē zlangar tə tinen aday mē lavay tə tinen nə kəkəməw? Tinen nà, tə lavay anan nga a tinen nə tə tinen aya awan. Tinen bəlbəle aya awan. ¹³ Manay nà, mi hərən nga i zek si tə way sə təra pə dala a Mbərom a sə varan umo ata awan. Kwanay dukwen do sə dala ata aya awan. Mi hərən nga i zek ti mer su way sə dala hinen bay. ¹⁴ A manay sa zlak ayak àga kwanay saa dakay anan ləbara a Yesu Almasihu mugom ata nà, mə

gədak anan 'am wa anà magaga a Mbərom sə dəfan umo ata bay, anga sə slənək ayak manay àga kwanay nə Mbərom. ¹⁵ Manay nà, mi hərən nga anà zek ti mer su way su do azar aya bay. Wita mer su way a Mbərom sə varan umo ata bay. Əna manay mi gan may nà, adaf nga a kwanay pə Yesu ata à zəga apan, aday mer su way a manay àga kwanay dukwen à zəga apan ite re. ¹⁶ Natiya mi mba apan sə dakay anan ləbara mugom a pə daliyugo hinen dərən pə kwanay wa asa, əna mənəna sə gədan 'am anà mer su way su do a azar a, anga a nan umo sə hərən nga i zek ti mer su way a do azar aya bay. ¹⁷ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Kak dōwan a inde a nan sa ga ti zek nà, à ga ti zek adəka nə, ti mer su way a Mbərom sa ga. †» ¹⁸ Anga Mbərom a təma nà, do sə hərən nga i zek ahay ata bay, əna a təma do winen Mbərom a sə hərən nga ata adəka.

Pol tu do sə tətək way mungwalay ataya awan

11 Iya, kak ki mben apan sə səmen anan anà bəlbəle uno sa ga nà, lele. Səmen anan kutok. ² Nə pəlay kwanay tə mindel kawa ana asan zek a Mbərom a sə vuro ata awan. Nə lavak anan zek tə kwanay sə varan kwanay anà Yesu Almasihu mənəna ines, kawa bəbay sə lavay zek tə dəna anahan sa zla à mbaz ata awan. Əna na ga sərək jiga nà, anga kwanay, ³ bina nə jəjar nà, dōwan inde i nay sa njak kwanay, anga aday kə pərihen anan azar anà cəved ana Almasihu tə mivel kərtek a sabay. Bayiken pə Hawa aday. Dədew a nay sa njak anan nà, tə wurwer sa 'am matana awan. ^{††4} Do ahay inde, ti zlak ayak àga kwanay, ti dakak ikwen anan Yesu, əna tə cəved a aday kula mə dakak ikwen anan matana bay ata awan. Kabay ti varak ikwen apasay hinen, apasay aday kula kə təmihen pə manay wa itəbay ata awan. Kabay asa, ti dakak ikwen anan ləbara mugom a aday kula kə slənen pə manay wa bay re ata awan. Aday kə səmen anan anà do ataya lele nə ta ma kəla anaw?

⁵ A ga pikwen nà, tinen do maslan a Yesu məduwen aya awan. Əna na san zle, tə zalay nen bay. ⁶ Izəne na san sə təkər 'am lele kawa tinen itəbay, əna na san way a Mbərom nà, nə zalay tinen. Mə dakak ikwen anan way ata nà, tə way a manay sa taa jak ikwen, aday tə way a manay sa taa ga ataya fok re.

⁷ À alay a anuno sə dakak ikwen anan ləbara a Mbərom mugom a ata nà, nə cəcihek pikwen wa awan bay. Na mak anan nga uno à məndak anga kwanay, aday kə hərən pə cəved a Mbərom. Anuno sa ga matana ata nà, nə nəsek adəka bugol daw? ⁸ Nə təmahak pikwen wa awan bay. Su mo zek nà, si egliz maza aya sə vuro way ataya awan. Nə tərək atan mətawak aya anga sa mak ikwen zek à kwanay. ⁹ À alay a nen àga kwanay, aday na gak anan may anà dala dukwen, nə cəcihek pikwen wa awan bay. Do sə Makedoniya ahay ta taa zlak ayak sə vuro way nen sa gan may ata awan. À alay ata dukwen, nə bənak anan mbiyed anà dōwan àga kwanay bay jiga awan, aday ni gan may sə

† Ca pə Yeremiya 9.22-23. †† Ca pə Laataanooji 3.1, 13.

cæce pikwen wa awan kula bay re. ¹⁰ Na jak ikwen didem ata nà, tɛ slɛmay ana Almasihu a, winen i nen inde ata awan. Nen nɛ tɛmahak dala a kwanay bay. Ni mba apan sa ga anan ti zek matanan. Dowan inde pɛ daliyugo sɛ Akaya i mba apan sɛ gufo apan 'am nà, ibay. ¹¹ Na ga matanan ata nà, anga nɛ pɛlay kwanay bay bugol daw? A'ay, Mbɛrom a san zle nɛ pɛlay kwanay bugol adɛka.

¹² Aya ɛna, kawa anuno sa ga ata nɛ ni pɛrahan azar sa ga matanan hwiya, anga dɔ sɛ tɛtak way mungwalay ataya tɛ sa njad cɛved sɛ hɛran nga i zek bay, ta sa ja nɛ tinen ta ga mer su way kawa ana manay. ¹³ Do ataya nà, tɛ tɛra zek a tinen dukwen kawa dɔ maslan ana Yesu Almasihu didɛk aya, ɛna tinen dɔ maslan ana Yesu ahay bay. Tɛ way a tinen sa ga ataya nà, ta njak dɔ ahay. ¹⁴ Anga nan, way a tinen a sa ga ataya nà, ɛ gak ikwen masuwayan bay. Anga zek ana Fakalaw a dukwen kɛ tɛrak anan zek anahan kawa winen maslay a Mbɛrom dɔ sa ka anan jiyjay re. ¹⁵ Kak matanan cukutok nà, dɔ ataya tɛ tɛrak anan zek a tinen kawa dɔ si mer su way didɛk aya nà, ɛ gak ikwen masuwayan sabay. Pɛ luvon sɛ sariya dukwen, ti njad magwagway si mer su way a tinen a lilibay ataya matana re.

Pol a ga ti zek tɛ dɛce anahan ahay

¹⁶ Ni mɛnahan asa re, dɔwan ɛ sa bayak nɛ nen bɛlbɛle a bay. ɛna kak kɛ bayiken matanan dukwen, sɛmen anan kutok, kawa ana kwanay sɛ sɛmen anan anɛ dɔ bɛlbɛle ataya awan, anga u no sa ga ti zek mɛnjɛk ite re. ¹⁷ 'Am uno saa ga ti zek ata nà, i zlan ɛ nga anɛ Bahay Yesu bay, ɛna na ga kawa dɔ bɛlbɛle aya kutok asanaw! ¹⁸ Na ca apan nɛ dɔ ahay bayak a tinen apan ti ga ti zek tɛ way sɛ daliyugo ahay. Matanan, nen dukwen ni ga ti zek kawa tinen ataya re. ¹⁹ Kwanay nà, kɛ sɛnen way itɛbay kɛlɛdaw? Kɛ sɛmen anan anɛ dɔ sa ga ti zek ataya tɛ ataslay mivɛl nà, angamaw? ²⁰ A zlak ikwen ɛ nga tɛ tɛra kwanay kawa bile a tinen aya awan, tɛ pa pikwen wa way kɛriya awan, tɛ njak kwanay tɛ mungwalay, tɛ har anan nga a tinen pɛ kwanay, aday tɛ kapak ikwen ile i idɛ inde kutok. Kɛ sɛmen anan anɛ way ataya fok. ²¹ Lele nà, waray i go, anga gɛdan a manay inde sa ga matanan tɛ kwanay ibay ata bidaw? A'ay!

Ni ja 'am sɛ bɛlbɛle hɛna kutok! Ni jan anɛ dɔwan ataya nà, tɛ ga ti zek tɛ way kawa sa nan atan, aday nen ni ga anan ti zek tɛ way ata re. ²² Tinen Ibɛraninko ahay daw? Nen Ibɛraninko ahay re. Tinen Isɛra'ila ahay daw? Nen Isɛra'ila ahay re. Tinen zahav ana Ibɛrahima ahay daw? Nen zahav ana Ibɛrahima re. ²³ Tinen dɔ si mer su way ana Almasihu ahay daw? Ni ja 'am kawa nga a vuwo: Nen adɛka bugol, nɛ zalay atan! Na gak mer su way zal tinen. Na pak dangay zal tinen. Tɛ ndabak nen zal tinen. Nen pa 'am ana amac nɛ saray bayak awan. ²⁴ Saray dara, Yahuda ahay tɛ ndabak nen, alay kwa kuro fudo ibay kɛrtek. ²⁵ Saray maakan, Ruma ahay tɛ vɛdak nen tɛ sukol. Saray

† Ca pɛ Tooktaaki Tawreeta 25.3.

kɛrtek, tɛ tarak nen tu kon. Saray maakan, mɛsugurn-dolon sɛ a'am kɛ lizek umo anan kwalalan ɛ bɛlay inde. Nɛ njahak ɛ a'am sɛ bɛlay inde hway aday hwiyoop re. ²⁶ ɛ man sa bar uno ahay saray bayak a nɛ zukuwa lize anga zɛlaka, anga dɔ sɛ akar ahay, anga dɔ su kon uno ahay, anga dɔ su kon azar aya re, ɛ wulen su doh, ɛ kibe, pa nga sɛ a'am, aday nɛ zukuwa lize anga dɔ sa jɛka tinen dɔ ana Almasihu ahay aday cɛkɛbay tinen dɔ sɛ mungwalay ahay ata awan. ²⁷ Na yak nga sa ga mer su way ndelem ndelem, saray bayak a nɛ njɛkak ahan bay. Nɛ dɛmak may tu jom ndelem ndelem, saray bayak a na pak awan bay. Na taa nahay ɛ mad inde, na taa bar mɛnjɛna zana. ²⁸ Mɛnjɛna sɛ baslay dɛce uno azar aya dukwen, u no sa ja pɛ way inde kɛrtek. Way sɛ vuro ajalay nga pac pac nà, anjahay sɛ egliz ahay. ²⁹ Dowan a kɛ njadak bɛle nà, a tɛra kawa sa njad bɛle ata nɛ nen. Dowan a kɛ slahak i ines inde dukwen, a han jiya nɛ pi nen.

³⁰ Kak cɛved inde sa ga ti zek nà, ni ga a ti zek nɛ tɛ bɛle uno. ³¹ Mbɛrom Bɛbay ana Bahay a mɛnuko Yesu a san zle, na gad mungwalay bay. Hɛruko anan nga pa sɛ viyiya awan. ³² Bina, ɛ alay a nen ɛ Damas nà, dɔ ana bahay Aretas sa daw ɛ wulen su doh ata, a daw suje ahay sa ba anan mɛsudoh sɛ wulen su doh ataya awan, anga aday tɛ ban nen. ³³ ɛna, dɔ a Yesu ahay ta daw nen ɛ cɛkarak mɛduwen a inde, ta ban apan libɛr sɛ dazay nen tɛ mufɛlok si zled sɛ wulen su doh. Na tam pɛ dɔwan ana bahay ata wa nà, matana awan. ††

Way a Mbɛrom sa kan anan anɛ Pol ataya awan

12 Bɛlaray ni pɛrahan azar sɛ hɛran nga i zek mɛnjɛk. Na san zle i man zek anɛ dɔwan bay, ɛna ni ja pɛ way a Mbɛrom sa kan anan anɛ dɔwan a inde aday sɛ dakan atan anan ataya awan. ² Na san dɔwan a inde, winen dɔ ana Almasihu. Kɛ gak hɛna ava kuro nga fudo, Mbɛrom a gɛba anan saa njahay mɛnjɛk ɛ man anahan ɛ bagɛbaga mburom. Izɛne i cɛn sɛ zɛbay inde, izɛne kɛ zlak ti zek anahan a acɛkan. Na san bay. Mbɛrom nà, a san zle. ³ Ayaw, na san way inde kɛrtek nà, Mbɛrom kɛ gɛbak anan hus ɛ jerne anahan. Izɛne i cɛn sɛ zubay inde, izɛne kɛ zlak ti zek anahan a acɛkan. Na san bay. Mbɛrom nà, a san zle. Way anahan a sɛ slɛney ahay ɛ man ata wa nà, dɔwan i mba apan sa ja anan tɛ miresl su dɔ zɛnzen a bay, aday abay cɛved inde sa ja anan ibay re. ⁵ Ni ga a ti zek nà, tɛ dɔwan ata kutok. ɛna pi zek uno nà, ni ga anan ti zek bay, si tɛ bɛle uno dɛkdek. ⁶ Kwa abay nɛ gan may sa ga anan ti zek dɛp nà, nɛ tɛrak dɔ bɛlbɛle a bay, anga ni ja nɛ way didɛk awan. ɛna ni ga a ti zek bay, anga u no dɔwan ɛ sa dɛfo apan anga way a nen sɛ hɛran a nga i zek ataya bay. U no dɔ ahay tɛ dɛfo apan adɛka nà, anga tɛ slɛnek didɛk sa 'am uno, aday tɛ canak anan anɛ anjahay uno re ata awan.

⁷ Abay ni mba apan sa ga kwecele anga way ana Mbɛrom sɛ duko anan ataya fok. Aya ɛna, Mbɛrom a kɛ dɛfak uno way kawa adak i zek inde, sa ga alay ti nen. Mbɛrom u go way ata dukwen, tu dɔ maslan ana

†† Ca pɛ Mer su way ahay 9.23-25.

Fakalaw, aday nê hëran nga anà zek bay. ⁸ Na gak amboh saray maakan, anga aday Bahay a nuko Yesu â gëba puno wa dëce ata awan. ⁹ Əna a mbëduho apan, a wa: «Sumor uno i slak dā, anga mëgala uno a ga mer su way ù do inde nà, à alay a winen bële awan.» Nê sləne matanan cəna, u zlo à nga sə hëran nga anà zek anga nen bële a kutok, anga aday mëgala ana Almasihu â ga mer su way ì nen inde lele. ¹⁰ Matanan, ni taslay mivel anga nen do bële awan. Kwa â ga nê do ahay tē gənuho kabay do ahay ta ga alay ti nen, kwa â ga nê ni sa mëndolor sa 'am kabay ni slahay à dëce inde, na san zle kutok, way ataya ti təro anga Almasihu. Aday ni taslay mivel anga à alay a nen bële ata nà, Almasihu i vuro mëgala.

A nan anà Pol nà, Korintu ahay tē pəlay anan asa

¹¹ Na ja 'am kawa nga a vuwo, əna ines a kwanay. Nê hëran nga anà zek nà, anga kwanay a ki gen anan way ata bay. Anga kwa â ga nê nen awan kəriya awan, do sa jəka tinen do maslan a Yesu mëduwen aya ata nà, tē zalay nen tē awan a ibay. ¹² À alay a nen àga kwanay ata nà, na ga mer su way uno ahay nê tē munapanaw awan, aday Mbərom kà gak masuwayan sə way ahay tē alay uno bayak a cara cara. Masuwayan sə way ataya tē dəkay anan nà, nen do maslan a Mbərom a kutok. ¹³ Awan a inde lele na gak àga do a Yesu ahay à man a hinen aday na gak anan àga kwanay bay nà, inde dāw? Na gak àga kwanay bay nà, way kərtek: Nê cəcihek pikwen wa awan bay. Kak sə cəbak ikwen nê way ata nà, pəsen uno anan asəka!

¹⁴ Həna nà, ni i zlak ayak àga kwanay bëse kutok, aday ata na zlak ayak àga kwanay nê saray maakan. Matanan ni i ngam kē viren uno awan a kwanay kutok bay re. Nê pəlay nê zek a kwanay awan, bina way a kwanay ahay bay. I təra kawa atə bəbay tē gwaslay anahan ahay. Gwaslay ahay tē varan way anà bəbay bay, əna bəbay a varan way anà gwaslay ahay. ¹⁵ Kwa nê lize anan way uno ahay fok, kwa nê yan nga anà zek hus à sa mac pə cəved sa mak ikwen zek dəp nà, i go awan bay, ni taslay anan mivel hwiya. Iya, cəkəbay ki i pəlen nen sabay, anga nê pəlay kwanay kē zalak bugol dāw?

¹⁶ Na wa kə sənən zle ba? Nê cəcihek pikwen wa awan bay. Əna do a kwanay azar aya ta wa: «Pol nê wurwer awan. A nan sə təma puko wa dala tē wurwer.» ¹⁷ Nê njəkak ikwen uda nê kəkəməw? Nê njəkak ikwen uda nà, tē sə slənak ayak do ahay àga kwanay ata dāw? Bayiken apan lele aday. ¹⁸ Na jan anà Titus nê â zlak ayak àga kwanay. Pə kərtek a tē Titus, nê slənak ayak mərak a hinen ata re, kə sənən anan zle lele. Sə təma pikwen wa way tē wurwer nà, Titus a kələdāw? A'ay! Anga way a Titus sa ga ata nà, na ga dukwen matanan re, mivel a manay a nê kərtek awan.

¹⁹ Way a manay sə vindek ikwen ayak həna à derewel a anan inde ataya nà, a ga pikwen nê mē vindek ikwen ayak anga aday kē njiden pumo alay sa 'am sabay kutok dāw? Manay ma ja 'am a anaya nê pa 'am a Mbərom, kawa sa zlan à nga anà Almasihu. Car uno

ahay, ma jak ikwen ayak way ataya fok, anga a nan umo sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pə cəved ana Mbərom. ²⁰ Sa pak upo zlawan jiga nà, ni zlak ayak àga kwanay nê ni njad kwanay pə cəved lelibay aya awan, azla a kwanay ata i zlo à nga bay. Kak matanan nà, azla si zek uno a dukwen i zlak ikwen à nga bay re. Izəne, na sak a zlak ayak nà, ni canan nê ki tərihen, ki gen sərak ahay, ki gen mivel ahay pi zek, ki gəzlen zek, ki gənihen anan ì zek ahay, ki gəden anan azar anà do ahay, ki hëren anan nga ì zek, aday ki gen rawraw.

²¹ Sa pak upo zlawan asa nà, na sak a dəzlek ayak àga kwanay maza nê Mbərom uno i puko waray i ide anga kwanay. U go nê kawa ni i tan à nga anà do sa ga ines ahay bayak a àga kwanay asa, tē mbədahak anan ləen anà ines ataya itəbay. Izəne ti pərahan azar sa ga sədək, sə kukwaran azar anà uwar ahay, sa ján uho. Kak ti ga matanan cəna, ata i go ayam.

Mədakwidok sa 'am ana Pol ahay

13 À alay a ni zlak ayak àga kwanay mē slala maakan ata nà, dī i gan sariya anà do sa ga way lelibay ataya awan. Ata dī ga kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata kutok: «Kak dōwan a kē zlahak pu do nà, tē njad do sə side way ata do ahay cew kabay maakan. †» ² Anuno sa zlak ayak àga kwanay mē slala cew ata nà, na jak anan ù do sa ga ines ataya tē mbəsak. Kwa anà do azar aya dukwen nê gafak atan 'am matana re. Kwa həna nen dəren dəp nà, ni man ayak anà 'am uno ata re: Na sak a zlak ayak nà, ni kəta anan do sa ga ines ahay nê fok. ³ Na wa, a nak ikwen sa san anan, Almasihu winen apan i ja 'am ti nen ba? Ki i sənən anan kutok! Winen nê bële kawa nen bay, a ga mer su way anahan à wulen a kwanay nê tē mëgala awan. ⁴ Ayaw, à alay a tē daray anan pə dədom mē zləngad ata nà, kə mak anan nga anahan kawa do bële a wanahan. Əna həna winen tē sifa pa sə viyviya awan, tē mëgala a Mbərom. Manay kəma, mē japay nê tē winen awan. Ayaw, tē day hinen nê manay bële aya kawa winen, əna manay tē sifa aya tē winen a re. Ma sak a zlak ayak àga kwanay kutok nà, mi ga mer su way dukwen tē mëgala a Mbərom.

⁵ Na jak ikwen nà, cen ide à mivel a kwanay ahay inde aday, kak kə dəfen nga pə Yesu acəkan nà, ki sənən anan kutok. Almasihu Yesu winen inde à mivel a kwanay ahay nà, kə sənən bidaw? A ga upo dukwen, kə sliren pə cəved anahan wa bay, ⁶ aday ki cinen umo manay nê do maslan ahay tē didek aya awan, aday mē slarak pə cəved wa bay re. ⁷ Manay apan mi gan amboh anà Mbərom nà, dōwan â sa ga ines à wulen a kwanay inde sabay. Kwa â ga nê do ahay ta ca apan kawa ma gak mer su way tē cəved awan, kwa â ga nê do ahay ta ca apan nê ma gak mer su way tē cəved a bay dəp nà, a nan umo nê, gen lele hwiya. ⁸ Ma ja matanan nà, anga manay mi mba apan si nes anan didek a Mbərom bay, mi mba apan sa ga nê way sa zla anan didek anahan pa 'am pa 'am vərre. ⁹ Kak kwanay mëgala aya pə cəved a Mbərom nà, mi taslay mivel,

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

kwa manay bəle aya dəp nà, na. Kem anà Mbərom aday â mak ikwen zek sa ma pə cəved anahan maza awan asa.

¹⁰ Na lah sə vindek ikwen ayak dərəwel a anan nà, anga u no ni saa dəzlek ayak nà, kə mbədihen anan ləen anà ines ataya coy. Ni gan may saa ngəraz pə dowan sabay. Tə dídek a nə Bahay a nuko kə varak uno cəved sə ngəraz pikwen, əna anga sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pə cəved anahan, bina saa ma kwanay à dəba adəka bay.

¹¹ Mərak uno ahay, həna ni ndav anan dərəwel uno kutok. Tislen mivəl. Gen məgala sa har pə cəved a Mbərom, pəken sləmay pə way uno sa jak ikwen, 'am â zlak ikwen pi zek ahay, njihen à zay inde lele. Ata Mbərom, do sə pəlay do ahay fok aday sə varan atan zay ata, i njahay tə kwanay a fok. ¹²Jen anan 'am ì zek ahay lele kawa kwanay tə mərak ahay. Do a Yesu ahay à man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am. ¹³Bahay a nuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor anahan, asan zek a Mbərom â ga inde à wulen a kwanay, aday Apasay Cəncan a â japay kwanay fok pə kərtek awan.

Adakay way pə deftere a anan

Pol a vinden ayak derewel a anan nà, anà egliz ahay pə daliyugo sə Galatiya. Kwa â ga nə egliz ahay inde à man ata bayak a dəp nà, way a tinen sa gan may nà, kərtek aya awan. Miter mungwalay aya inde ta zlak à man ataya awan, ta sa ja nà, bəlaray dō a Yesu ahay fok tâ gad mədəndalas aday tē dəfan apan anà Tawrita re. Matanan, Pol a jan ayak anà egliz ahay nà, dō i tēra dō didek a pa 'am a Mbərom nà, ta sa daf nga pə Yesu, bina ta sə dəfan apan anà Tawrita a Musa bay.

Nga sa 'am ahay

Pol a dakay anan nà, winen dō maslan ana Yesu tē didek awan

r (1.1 - 2.21)

r*

Sə tēra anan dō didek a pa 'am a Mbərom nà, adaf nga pə Yesu

r (3.1 - 4.31)

r*

Do ahay tinen bile aya sabay anga Yesu

r (5.1 - 6.10)

r*

Andav sa 'am ahay

r (6.11-18)

r*

Pol a jan ayak 'am anà dō sə Galatiya ahay

1 Derewel a anan a zlak ayak nà, à alay ana Pol wa, nen dō maslan a Yesu. Nə tēra dō maslan a nə tē alay su dō zənnen a bay, aday sa slan nen dukwen dō zənnen a bay re. Sa slan nen nà, Yesu Almasihu tē Mbərom Bəbay a nuko, dō sə slabakay anan ahay Yesu à məkə wa ata awan. ² Manay tē mərak ahay à man a anan ata fok, ma jak ikwen ayak 'am, kwanay a à egliz ahay pə daliyugo sə Galatiya ata awan. ³ Mbərom Bəbay a mənuko tē Yesu Almasihu Bahay a mənuko tâ gak ikwen sumor, aday tē varak ikwen zay a tinen. ⁴ Yesu Almasihu kə varak anan nga anahan, anga sə pəsek uko anan ines a mənuko ahay, aday sa tam mənuko pə way sə daliyugo a anaya lelibay ataya wa. A ga matanan ata nà, kawa sa zlan à nga anà Bəbay a mənuko Mbərom awan. ⁵ Həruko anan nga à Mbərom pa sə viyviya awan. Amen!

Ləbara mugom awan

⁶ Nə sləne sa jəka kə mbəsiken anan ləbara mugom a mbala Yesu, kə mbədihən 'am pə ləbara hinen ata nà, u go masuwayan. Mbərom kə ngamak ikwen, kə gak ikwen sumor anahan tē alay ana Yesu Almasihu. Tə winen ata təkə dukwen, kwanay mbəsak anan kwayan'a. ⁷ Ləbara mugom a maza inde sabay. Bina ləbara mugom a sa nay ahay pə cakay ana Mbərom wa cəna, mbala ana Almasihu, nen sə dakak ikwen anan ata awan. Na ja matanan ata nà, anga dō ahay inde tinen apan ti vawak ikwen nga, a nan atan sə

mbəda anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ata awan. ⁸ Əna kak dōwan a a dakak ikwen anan ləbara mugom a maza uwec wa mbala manay sa jak ikwen ata cəna, kwa abay â ga nə manay, kwa abay â ga nə maslay a Mbərom a nay à mburom wa, Mbərom â tahasl anan. ⁹ Ma jak anan 'am ata coy, həna ni mənahan asa re: Kak dōwan a a wazay aday kə mbədahak anan alay anà ləbara a kwanay a sə sləne ata cəna, Mbərom â tahasl anan sə coy. ¹⁰ Nə vindek ikwen ayak matanan ata nà, u no nə dō ahay tē hərə nga daw? A'ay! Matanan bay jiga awan. Anga u no nà, saa hərə nga tədə adəka nə Mbərom awan. A ga pikwen nà, u no nà zlan à nga anà dō zənnen a cukutok daw? Kak abay ū no nà zlan à nga anà dō zənnen a nà, ni tēra dō si mer su way ana Almasihu a mba daw?

Cəved ana Pol sə tēra dō maslan ana Yesu ata awan

¹¹ Mərak uno ahay, u no sənən anan way inde aday: Ləbara mugom a nen sə dakak ikwen anan ata nà, a nay ahay à abayak nga sə dō ahay wa bay. ¹² Nə sləne 'am ata dukwen, pu dō zənnen a wa bay, aday dōwan kə tətakak uno anan itəbay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a sə duko anan way ata awan. ¹³ Kə sənən zle, kwakwa ata nà, nə pərahak anan ahay azar anà pəra sə Yahuda ahay nə lele. À alay ata nà, nə jugurak 'am pu dō a Yesu ahay wa bayak awan. U no nə dō a Yesu ahay tâ ga inde sabay fok. ¹⁴ À wulən ana məndala uno ahay inde nà, nə zalay dō azar aya bayak awan ta sə pərahan azar anà pəra sə Yahuda ahay nà, na. Nə

† Ca pə Mer su way ahay 9.3-6.

varak anan zek anà përa ana bije a manay ahay nà, tëhhe kè zalak.

¹⁵ Əna, zek a Mbərom a a walay nen, kwa à alay a nen a mə wahay a fan bay. Kà gak uno sumor anahan sə ngumo sə təra nen do anahan. À alay a kawa sa zlan à nga ata nà, ¹⁶ kà kak uno anan wan anahan aday nà san anan, nê dakan anan anà do sə përa ahay nê ləbara ana wan anahan ata awan. À alay ata dukwen, nê cəcihek awan pu do wa bay, ¹⁷ na zlak à Urəsəlima sə cəcihey 'am pu do sə luho sə təra do maslan ana Yesu Almasihu ahay ataya wa bay re. Kwayan'a na lah sa zla adəka nà, pə daliyugo sə Arab ahay. Pə dəba anahan a wa nà, na may ahay à wulen su doh sə Damas kutok.

¹⁸ Pə dəba anahan a wa awa maakan nà, na zla à Urəsəlima kutok, anga aday nà san Piyer ite. Mə njahay tə winen nà, luvon kuro nga anahan a dāra. ¹⁹ Nə canak anan anà do maslan a Yesu hinen sabay, si Yakuba, mərak ana Bahay a mənuko Yesu. ²⁰ Way a nen sə vinde həna ata nà, Mbərom a san zle re, na gad mungwalay bay, winen 'am didek awan. ²¹ Pə dəba anahan a wa, nê slabak à Urəsəlima wa, na zla saa bəray pə daliyugo sə Sīriya tə Silikiya ahay wa. ²² Do sə egliz sə Yahudiya ataya ata, tə canak uno njøk tə ide a tinen fan bay. ²³ Ta taa sləne 'am nà, sə do ahay sa ja pi nen ata dəkdek. Do ahay ta wa: «Dowan a sa ga alay tə mənuko à alay ata ata, kə mbədahak, həna winen apan i wazay anan ləbara a Yesu mugom awan. Abay aday kə gak anan may sə lize wa do sa daf nga pa 'am ataya awan.» ²⁴ Anga nan kutok, tinen apan ti hēran nga anà Mbərom anga nen.

Pol a zlangay tu do maslan ahay à Urəsəlima

2 A ga pə dəba wa awa kuro nga anahan a fudo nà, na zla maza à Urəsəlima asa, manay maya tə Barnabas kutok. Na jan anà Titus dukwen à pərahan umo azar. ² Na zla nà, anga Mbərom kə dakak uno anan, si nà zla à man ata awan. Mə dazle cəna, mə halay nga tə məcəf sə egliz ahay vərre. Na jan atan ləbara mugom a nen sə dakan anan anà do sə pəra ahay ata awan. U no mer su way uno sa taa ga aday həna nen apan ni ga ata nà, à saa təra kəriya bay. ³ Titus a manay maya ata nà, winen Gərek ahay. Əna ta jak anan à zla saa gad mədəndalas aday sə təra do a Yesu bay. ⁴ Aya əna, do sə mungwalay ahay ta nay, ta wa təktek à gad mədəndalas. Tinen nà, tə ləlakk ayak zek à wulen a manay inde tə akar, anga ta gan may sa san nə manay bile sə Tawrita ahay sabay nə kəkəməw. Bina manay mə japay aya tə Yesu Almasihu, manay bile ahay sabay. Əna, a nan atan nə mē təra bile sə Tawrita ahay asa. ⁵ Manay mə mbəsakak atan cəved kwa mənjək bay. Kà nak umo aday tā njad cəved sa nes anan ləbara mugom a didek a anan bay, anga aday à dazlek ayak pikwen, winen lele hwiya.

⁶ Bina do ahay inde à man ata tinen məcəf sə egliz ahay. À ga nə do ataya nà, məcəf sə egliz ahay, à ga nə tinen məcəf sə egliz ahay bay dəp nà, wita kə gak uno à nga wa bay. Anga pə ide ana Mbərom aday nà,

do ahay fok tə lavay ike hərro. Do ataya nà, à alay a nen apan ni jan atan 'am uno sa taa wazay ata nà, ta jak awan inde wiya sə duko anan way a bay re. ⁷ Tə təmahak, sə mbəsuko ləbara mugom ata à alay inde adəka nə zek a Mbərom awan. Mbərom u jo nà zla saa dakan anan anà do sə pəra ahay, kawa anahan sa jan anà Piyer à zla saa dakan anan anà Yahuda ahay ata awan. ⁸ Tə sənək nə Mbərom ata kərtek a sə varan məgala anà Piyer sa ga mer su way à wulen sə Yahuda ahay, matanan tə sənək sa slan nen aday sə vuro məgala sa ga mer su way ata à wulen su do sə pəra ahay inde ata nə winen a re. ⁹ Atə Yakuba tə Piyer tatə Yuhana, do aday do a Yesu ahay ta ca patan nə kawa məcəf sə egliz ahay ataya nà, tə sənək, Mbərom kə varak uno mer su way ata à alay inde i nen tə didek awan. Anga nan, tə varak umo alay, nen tə Barnabas, kawa sa ja nà, mə japak i mer su way ata inde coy. Ma wa, manay tə Barnabas nà, mi zla pə cakay su do sə pəra ahay, aday tinen nà, ti zla pə cakay sə Yahuda ahay. ¹⁰ Tə cəce pumo wa way inde sa ga nə kərtek-təkke: Mā man zek anà do mətawak aya awan, à wulen su do a Yesu ahay à Urəsəlima. Way ata dukwen, nə varak anan zek sa ga anan.

Pol a gafan 'am anà Piyer à Antakiya

¹¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Piyer a nay ahay à Antakiya. Nə gafan 'am pa 'am sə do ahay fok, anga kə gak way lelibay awan. ¹² Kurre ata nà, ba kə pak way pə kərtek a tu do a Yesu ahay sa nay à wulen su do sə pəra ahay wa ataya awan. Aya əna Yakuba a slənək ayak do ahay. Do ataya tə dazlek ayak cəna, Piyer a ngam sa pa way tu do ataya sabay. Zlawan a gan anga do sa gan may do ahay tā gad mədəndalas ataya awan. ¹³ Do a Yesu azar aya à wulen sə Yahuda ahay inde ta gak mbadire sə way matanan kawa ana Piyer ata re. Kwa Barnabas dukwen, kə gak mbadire ata anga tinen a re. ¹⁴ Na ca apan kutok nà, tə bənək anan bitem anà cəved sə didek ana ləbara mugom ata sabay. Anga nan, nə gafan 'am anà Piyer pa 'am sə do ahay fok, na wa: «İken nə Yahuda ahay, kə njahay à man a anan kawa iken Yahuda ahay sabay, əna kawa do su kon a azar ataya cite. İya, cəkəbay a nak sa jan anà do su kon azar ataya nə tā ga kawa Yahuda ahay asa nà, angamaw?»

Cəved sa tam do cəna, adaf nga pə Yesu Almasihu

¹⁵ Tə didek a nà, manay mə wahay aya nə Yahuda ahay, manay do su kon azar ataya itəbay. Tinen ta san sə pərahan azar anà cəved a Mbərom bay. ¹⁶ Cəkəbay, manay ma san nə dowan saa təra do didek a pa 'am a Mbərom anga winen apan i dəfan apan anà way a Tawrita sa ja nà, ibay. Sə təra do didek a pa 'am a Mbərom nà, do sa daf nga pə Yesu Almasihu. Kwa manay, ma daf nga pə Almasihu aday mə təra do didek aya pa 'am a Mbərom, bina mə təra do didek aya anga mə dəfak anan apan anà Tawrita ata bay. Dowan

inde Tawrita kè ndakak anan pa 'am a Mbèrom nà, ibay.

¹⁷ Manay Yahuda ahay dukwen, mə pəlay sə təra do didek aya pa 'am a Mbèrom nà, ta sa daf nga pə Yesu Almasihu. Anga nan, manay mə tərak kawa do sə ines ahay, anga mə dəfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay sabay ata awan. A nan sa ja nə Almasihu kà zlak manay i ines inde kutok daw? Matanan bay. ¹⁸ Adəka bay, kak dōwan a kə mbəsakak sə dəfan apan anà Tawrita anga a man zek pa 'am a Mbèrom bay, aday i ma apan asa i dəfan apan anà Tawrita nà, ata kà gak way sa zlan à nga anà Mbèrom bay kutok. ¹⁹ Nen aday nà, kawa do ma mac awan pa 'am ana Tawrita coy, anga mægala anahan inde upo sabay. A təra matanan ata nà, anga aday nà təra do tə sifa pa 'am a Mbèrom, ni gan mer su way. À alay a tinen sa vad anan Almasihu pə dədom mə zləngad ata nà, nen mə japay tə winen, ma mac maya awan. ²⁰ Tə sifa həna ata aday nà, nen sabay, əna Almasihu a tə alay anahan a i nen inde kutok. Anjahay uno həna pə daliyugo ata dukwen, ni njahay ta sa daf nga pə Wan a Mbèrom. Winen a pəlay nen aday kə varak anan sifa anahan anga nen. ²¹ Sumor a Mbèrom su go ata nə ni lar anan kawa way kəriya kula bay. Bina, kak do i mba apan sə təra do didek a pa 'am a Mbèrom anga sə pərahan azar ana Tawrita nà, ata a nan sa ja nə Almasihu a mac kəriya awan.

Mbèrom a tam anan do ahay nə tə cəved wuraw

3 Kwanay Galatiya ahay, kə sənən awan itəbay kələdaw? Ma sə təra pikwen matanan ata anaw? Amac ana Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata nà, manay mə dakak ikwen anan way ahay fok lele coy. ² Jen uno way inde kərtek aday. Mbèrom a varak ikwen Apasay anahan a Cəncan a ata nà, anga kə pərihen anan ahay azar anà Tawrita sə Yahuda ahay kələdaw? A'ay! Mbèrom a varak ikwen Apasay anahan nà, anga kə slənən ləbara mugom a aday kə dəfen apan nga. ³ Kə sənən way itəbay nà, angamaw? Way ana Mbèrom sə dazlan à kwanay inde tə mægala ana Apasay Cəncan a ata nà, a nak ikwen sa ndav a wa hənə tə mægala si zek a kwanay a cukutok daw? ⁴ Dəce a kwanay sa ga ataya fok nà, ti təra way kəriya aya daw? Ti təra kula kəriya itəbay. ⁵ Mbèrom kə varak ikwen Apasay anahan, winen apan i ga way masuwayan aya à wulen a kwanay inde. A ga matanan nà, anga kə pərihen anan ahay azar anà Tawrita sə Yahuda ahay daw? A'ay. A ga matanan anga kə slənən, kə dəfen nga pə ləbara mugom a mbala ana Almasihu ata awan. ⁶ Bayiken pə Ibərahima aday. Deftere a Mbèrom a ja apan nə maw? A wa: «Ibərahima kə dəfak nga pə Mbèrom. Anga nan, Mbèrom a ca apan nə winen do didek awan. †» ⁷ Kak matanan cukutok nà, kə sənən zle coy, wan ana Ibərahima tə didek aya cəna, do sa daf nga pə Mbèrom ahay kutok. ⁸ Kwakwa ata nà, tə vinde à Deftere a Mbèrom inde pə luvon a aday do su kon azar aya dukwen ti daf nga pə Mbèrom aday i təma

† Ca pə Laataanooji 15.6.

atan, i təra atan do didek aya pa 'am anahan a kutok. Mbèrom a dakan anan ləbara mugom ata nà, anà Ibərahima, a wa: «Ni daf alay sə mazlab uno pu kon sə daliyugo ahay fok, anga iken. ††» ⁹ Ibərahima kə dəfak nga pə Mbèrom. Anga nan, Mbèrom kə dəfak apan alay sə mazlab anahan re. Do sa daf nga pə Mbèrom kawa Ibərahima ataya dukwen, Mbèrom i gan atan sumor re cite.

¹⁰ Əna do sa jəka ti njad sə təra do didek aya pa 'am a Mbèrom anga ti ga mer su way kawa ana Tawrita sa ja ata nà, Mbèrom i tahasl atan. Bina Deftere a Mbèrom a ja nà: «Kuwaya, dōwan kə dəfak anan apan anà 'am a Deftere sə Tawrita sa ja ata pac pac bay cəna, Mbèrom i tahasl anan. ‡» ¹¹ Da san zle lele, dōwan inde sə təra do didek a pa 'am a Mbèrom anga a dəfan apan anà Tawrita nà, ibay! Da san cəna, anga mə vinde a à Deftere a Mbèrom inde nà: «Dōwan kə dəfak nga pə Mbèrom cəna, Mbèrom i təra anan do didek a pa 'am anahan. Ata dōwan ata i njad sifa didek awan. †††» ¹² Əna, adəfan apan anà Tawrita nà, kawa adaf nga pə Mbèrom bay. Tinen cara cara way anahan. Adəka bay, kawa ana tinen sə vinde à Deftere a Mbèrom inde ata nà: «Do sə dəfan apan anà 'am ana Tawrita nà, i njad sifa nə tə winen awan. ‡‡» ¹³ Kawa sa ja nà, Mbèrom kə tahaslak mənuko coy, anga də dəfak anan ahay apan anà 'am sə Tawrita ahay fok bay ata awan. Əna Almasihu kə nak, anga aday Mbèrom à tahasl anan à yime a mənuko inde. Tə ananahan sa ga matanan ata nà, a bəmbadəy ahay mənuko à atahasl ata wa kutok. Kawa mə vinde à Deftere a Mbèrom inde: «Kak tə lawak anan dōwan a i sé inde cəna, winen mə tahasl awan. ‡‡‡» ¹⁴ Yesu Almasihu a ga matanan anga aday way a lele aya Mbèrom sə zlapay anan i varan anan anà Ibərahima ataya dukwen, do su kon azar aya tə njad anan à alay anahan wa cite. Aday a ga matanan dukwen, anga aday dā njad Apasay a Mbèrom sə zlapak uko anan i varak uko anga də dəfak apan nga coy ata awan.

Way ana Mbèrom sə zlapan anan anà Ibərahima

¹⁵ Mərak uno ahay, ni dakak ikwen anan way inde tə way a mənuko sə canan sasidew ata awan. Kak do ahay cew tə japak, 'am kə zlak atan pi zek, aday tə banak 'am à wulen a tinen inde, dōwan maza sa saanes anan way a tinen ata nà, inde sabay. Aday dōwan sa saa zəga anan apan dukwen ibay re. ¹⁶ A təra tə Mbèrom dukwen matanan. Mbèrom a zlapan anan tə way ataya kwakwa anà Ibərahima tə wan sə kutov anahan dukwen matanan. ‡‡‡ Deftere kə jak sa jəka, Mbèrom a zlapan anà Ibərahima tə wan sə kutov anahan ahay cara cara bay, əna tə vinde nə pə wan sə kutov anahan a kərtektəkke ata awan. Wan sə kutov anahan ata nà, Almasihu. ¹⁷ U no sa ja nà maw? Mbèrom kə banak 'am tə Ibərahima. Ava səkat fudō tə kwa kuro maakan a (430) a ndav nà, Mbèrom a varan Tawrita

†† Ca pə Laataanooji 12.3. ‡ Ca pə Tooktaaki Tawreeta 27.26. ††† Ca pə Habakuk 2.4. ‡‡ Ca pə Farillaaji Lewinjo'en 18.5. ‡‡‡ Ca pə Tooktaaki Tawreeta 21.23. ‡‡‡ Ca pə Laataanooji 12.7.

anà Yahuda ahay pə dəba anahan a wa. Matanan, Tawrita i mba apan sa nes anan 'am a Mbərom sa ban a ata bay. I mba apan sa mbazl anan wa way a Mbərom mə zlapan a anà Ibərahima kwakwa ata bay re. ¹⁸ Mbərom a zlapan anà Ibərahima nà, i varan zahav, wan sə kutov anahan ahay. Kak abay Mbərom i varan way anà do ahay anga sə dəfan apan anà Tawrita nà, i təra way mə zlapay a sabay. Wita nà, magwagway. Əna, Mbərom a gan sumor anà Ibərahima nà, ta sə zlapan tə way.

Mbərom a varay Tawrita ike nà, angamaw?

¹⁹ Kak matanan cukutok nà, Mbərom a varay ahay Tawrita angama asa anaw? Anga aday dā san way lelibay aya inde mənuko apan dī ga pa 'am anahan. A varak uko anan ahay dukwen sə coy a itəbay, əna hus pə ana wan sə kutov a Ibərahima ata i i dəzley ahay kutok, kawa ana Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata awan. Pə dəba anahan a wa, wan ata a dəzley ahay cəna, məgala ana Tawrita kə ndəvak. Sa nay anan Tawrita nà, maslay a Mbərom ahay. Tə varan anan à alay inde anà Musa aday â dakan anan 'am a Mbərom anà do azar aya awan. ²⁰ À alay ata nà, Mbərom a jan 'am anà do ahay bay, a daf do à wulen a tinen inde. Əna, à alay a Mbərom sə zlapan anà Ibərahima ata nà, dowan inde à wulen a tinen ibay. Mbərom a jan anan 'am ata nə tə alay anahan awan.

²¹ A nan sa ja kutok nà, atə Tawrita tə way a Mbərom sə zlapay anan ata tə zlangar bay daw? Matanan bay re. Kak abay Tawrita a Mbərom a sa var ata kə mbak apan sə varan sifa anà do zəzen a nà, i mba apan sə təra anan do didek a pa 'am a Mbərom re. Əna həna ata nà, matanan bay fok. ²² Adəka bay, Deftere a Mbərom a ja nà, do sə daliyugo ahay fok nə sə lavan atan nga nə ines. A təra matanan anga aday Mbərom à varan anan way anahan a sə zlapay anan ata anà do saa daf nga pə Yesu Almasihu ahay. I varan atan anan nà, anga adaf nga pə Yesu Almasihu a cərkəke.

²³ Kwakwa ata nà, cəved sa daf nga pə Yesu inde fan bay, Tawrita kə tərak pumo nə kawa mətumar, a ba pumo hus pə ana Mbərom sə dakan umo anan cəved sa daf nga pə Almasihu kutok. ²⁴ Natiya awan, Tawrita kə tərak umo do sə dakan umo anan cəved lele awan, hus pə ana Almasihu sə dəzley ahay kutok. A təra matanan anga aday Almasihu kə sak a nay ata nà, Mbərom i təra manay do didek aya pa 'am anahan, anga mə dəfak apan nga. ²⁵ Həna nà, alay a sa daf nga pə Almasihu ata kutok. Mer su way ana mətumar a manay ata kə ndəvak coy. ²⁶ Matanan, kwanay a fok kə tərən wan a Mbərom ahay, anga kə dəfen nga pə Yesu Almasihu, ²⁷ bina à alay a kwanay sa ga baptisma ata nà, kə jipen nə tə Yesu Almasihu awan, kwanay kə tərən kawa winen awan. ²⁸ Kwa â ga nə iken Yahuda ahay, kwa â ga nə iken do su kon azar aya awan, kwa â ga nə iken bile, kwa â ga nə iken nə bile a itəbay, kwa â ga nə iken mungol awan, kwa â ga nə iken uwar awan, i ga awan bay. Kwanay a fok kə tərən zek kərtek, anga kə jipen nə tə Yesu Almasihu. ²⁹ Natiya kutok, kak

kwanay do ana Almasihu ahay cəna, kwanay wan sə kutov ana Ibərahima ahay re. Matanan, ki njiden anan way a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata re.

⁴ Nê dakak ikwen anan way inde aday: Wan saa pa 'am su doh ana bəbay anahan, aday winen wan a hwiya ata cəna, winen kawa bile mba, kwa â ga nə saa pa way ahay fok nə winen dəp nà, na. ² À alay a kə hərək fan bay ata nà, sa gan nga nə do ahay, winen tə way anahan aya təke, hus pə ana bəbay anahan a sa daf anan alay ata awan. ³ Mənuko dukwen matanan re. À alay ata, mənuko kawa gwaslay ahay, aday də tərak ahay bile sə way lelibay aya sa ga bahay pə daliyugo ataya re. ⁴ Əna alay ana Mbərom awan a sla kutok, a slənay anan ahay wan anahan â nay ahay pə daliyugo, do uwar a sə wahay anan. Kə dəfak anan ahay apan anà Tawrita ana Yahuda ahay, ⁵ anga aday â tam anan do aday tinen bile sə Tawrita ataya awan, aday mənuko dukwen dē təra wan a Mbərom ahay kutok. ⁶ Way a sə dakay anan kwanay wan a Mbərom ahay ata nà, həna: Mbərom a slənay Apasay ana Wan anahan à mivəl a mənuko inde fok, aday Apasay ata a ngaman kutok: « *Abba!* » kawa sa ja nà: « *Bəbay!* » ⁷ Natiya awan, iken bile sə awan sabay, əna wan a Mbərom kutok. Anga nan, ki njad anan way a Bəbay anak Mbərom sə lavan anan zek anà gwaslay anahan ahay ata awan.

Anjahay sə Galatiya ahay a varan ajalay nga anà Pol

⁸ À alay a kwanay kə sənən Mbərom fan bay ata nà, kwanay nə bile sə pəra ahay cara cara, aday pəra ataya dukwen tinen mbərom didek aya bay re. ⁹ Əna həna kə sənən Mbərom zle kutok. U no sa ja adəka nà, Mbərom a san kwanay zle coy. Aka aday, kwanay apan ki men pə way bəle ataya nə kəkəma asa anaw? A nak ikwen sə təra bile sə way a mənəna məgala ataya asa daw? ¹⁰ Kwanay apan ki gen anan nga anà azar uko ahay pə luvon azar aya awan, pə kiya azar aya awan, aday pə ava azar aya re. ¹¹ Kwanay apan ki pəken upo zlawan. Izəne mer su way uno ma ga a à wulen a kwanay ata kə tərak awan kəriya awan.

¹² Mərak uno ahay, kem ikwen ite, tərən kawa nen awan, anga nen a dukwen, nə tərak kawa kwanay aya re. Ki gen uno ahay awan bay. ¹³ Kə sənən apan zle asanaw, nə dakak ikwen anan ləbara mugom ata mama'am a nà, anga à alay ata nə nen dəvac awan. ¹⁴ Dəvac uno ata kə bənak ikwen mbiyed bayak awan, əna kə kədiyen nen bay, kə liren nen kula bay re. Kə təmihen nen adəka nə lele, kawa kə təmihen nə maslay a Mbərom. Kə təmihen nen nə kawa ana kwanay sə təma anan Almasihu Yesu ata awan. ¹⁵ À alay ata dukwen, kwanay tə ataslay mivəl a lele. Ataslay mivəl a kwanay ata həna winen ahaw? Na san zle lele, kī mben apan tiya nà, kə ndihen anan ide a kwanay ahay aday sə vuro anan i nen. ¹⁶ Həna, nə tərak do manide a kwanay, anga nen sa jak ikwen didek ata daw?

¹⁷ Do sə gədak ikwen mungwalay ataya nà, ta gan may kə jipen tə tinen, əna mənəna nga sa 'am lele awan. Ta ga matanan anga aday tē gəzla mənuko pi

zek wa, aday kâ jipen tã tinen aya kutok. ¹⁸ Agan may sã japay tu do a azar aya nã lele, kak nga sa 'am a tinen ata lele nã, na. Kwa â ga nã nen tã kwanay, kwa â ga nã nen tã kwanay bay dãp nã, way ata nã lele, u no nã japuko hwiya. ¹⁹ Car uno ahay, nen kawa uwar kutov kã dëlak anan ata awan. Ni njahay matanan hus à luvon aday kã tãren njavar a Yesu Almasihu ahay tã dídek aya ata awan. ²⁰ U no sã njahay tã kwanay nã bayak awan, anga aday nã san cãved sa jak ikwen anan dídek sã way a tãde ni jak ikwen ata awan. Bina, na san awan a ni jak ikwen ayak hãna ata sabay.

Lãbara ana atã Saratu tã Hajara

²¹ Kwanay do sa jãka ki gen anan may sã pãrahan anan azar anã Tawrita ataya nã, kã slënen way ana Tawrita sa ja ata itãbay kãlãdaw? ²² A ja nã, Ibãrahima nã, wan anahan ahay nã cew. Wan anahan a kãrtek a nã, sã wahay nã bile ana Ibãrahima sã ngaman Hajara ata awan [†], ãna wan hinen ata kutok nã, sã wahay nã uwar sã pãzugoy anahan sã ngaman Saratu ata wanahan. ^{††23} Bile ata nã, winen a wahay wan anahan nã kawa uwar ahay sa taa wahay ata wanahan, ãna uwar sã pãzugoy ata nã, a wahay nã matanan itãbay, anga ba Mbãrom kã zlapak anan anan kurre tã wan ata awan. ^{††24} Way ata a dãkak uko anan 'am inde: Uwar ataya cew maya ta ga minje nã ta 'am a Mbãrom sa ban ahay cara cara cew. Hajara, uwar aday bile ata nã, a ga minje ta 'am a Mbãrom sa ban tã Musa à bãzlom sã Sina. Gwaslay anahan ahay nã fok mã wahay aya nã bile dãkdek. ²⁵ Natiya, Hajara cãna, a ga minje ta 'am mã banay a à bãzlom sã Sina wa ata awan, pã daliyugo sã Arab ahay. Winen a ga minje tã wulen su doh sã Urãsalima sã biten re, anga do sã njahay uda ataya nã fok bile sã Tawrita aya awan. ²⁶ ãna wulen su doh a Mbãrom tã dídek a nã, Urãsalima hinen, winen à bagãbaga mburom ata awan. Winen nã may a mãnuko, aday do saa njahay uda ataya nã tinen bile aya itãbay. ²⁷ Kawa winen mã vinde awan à Deftere a Mbãrom ata, ta wa:

«Iken uwar a dãrlay a anan,
kula kã wahak dõwan itãbay ata awan,
aday kã dãmak way kawa uwar sã wahay ahay itãbay.

Taslay mivel,
anga uwar a ma razl ata nã,
i njad gwaslay ahay zal uwar a winen ta mbaz anahan mba ata awan. ^{††}»

²⁸ Mãrak uno ahay, kwanay nã kawa Isiyaku, bina kã tãren wan a Mbãrom ahay anga Mbãrom kã zlapak anan. ²⁹ À alay ana Ibãrahima ata dukwen, Isãmayel, wan ana Hajara sã wahay kawa uwar sa taa wahay ata, winen apan i bãnã mbiyed anã Isiyaku, wan a mã wahay a tã mægala sã Apasay Cãncan ata awan. Hãna ata dukwen, matanan tã mãnuko hwiya re. ³⁰ ãna mã vinde awan à Deftere a Mbãrom inde nã natiya: «Razl anan uwar a bile ata ta wan anahan a tãke. Anga wan

sã bile i pa 'am su doh ana bãbay itãbay. Sa saa pa tãte cãna, wan ana uwar sã pãzugoy. ^{††}» ³¹ Natiya kutok, mãrak uno ahay, mãnuko nã wan sã uwar a bile ata itãbay, ãna wan ana uwar aday winen bile itãbay ata kutok.

Kã tãren bile ahay bay

5 Almasihu kã tãmak nuko à bile ana Tawrita sã Yahuda ahay wa, anga aday dã tãra bile ahay sabay. Gen mægala lele, kã viren anan cãved anã dõwan sa ma kwanay à bile sã awan inde sabay.

² Nen Pol na jak ikwen ayak aday nã, kak a nak ikwen do ahay tã gãdak ikwen mãdãndalas cãna, ata way ana Almasihu sa ga anga kwanay ata kã tãrak way kãriya awan. ³ Ni jak ikwen pãnan wa asa, kuwaya kã gãdak mãdãndalas cãna, â gan bãlaray anã zek anahan sã dãfan apan anã 'am ana Tawrita ahay nã fok lele. ⁴ Kwanay do sã bayak nã Mbãrom i ca pikwen pa 'am anahan nã do dídek aya anga kã dãfen anan apan anã Tawrita sã Yahuda ahay ata nã, kwanay tã Almasihu dukwen kã gãzlen. Ki njiden sumor a Mbãrom sa gak uko sabay. ⁵ Manay ite, mã dãfan ide nã, anã luvon a Mbãrom a saa tãra manay do dídek aya tã dídek ata kutok. Mbãrom i ga matanan nã, anga mã dãfak nga pã Yesu Almasihu coy. Wita nã, way a mi ba tã mægala sã Apasay a Mbãrom ata awan. ⁶ Kak dõwan a nã kã japak tã Yesu Almasihu cãna, kwa â ga nã winen ma gad mãdãndalas awan, kwa â ga nã winen ma gad mãdãndalas a bay, kã tãrak way kãrtek awan. Way mãduwen a cãna, dãfuko nga pã Yesu awan. Adãf nga a mãnuko ata i varak uko mægala sã pãlay do a azar aya re.

⁷ À alay ata nã, ki gen ahay mægala lele. Sã gafak ikwen 'am sã pãrahan azar anã dídek ata nã wayaw?

⁸ Dõwan a sa njak kwanay sa ga way matanan ata nã, Mbãrom a sã ngamak ikwen pã cakay anahan ata bay asanaw? ⁹ Do ahay ta taa ja nã: «Wudãh mãnjøek cãna, a zlambar anan nuko nã fok.» ¹⁰ A ga upo dukwen ki bayiken nã kawa nen, anga mãnuko a fok dã japay nã tã Bahay a mãnuko Yesu Almasihu. Na san zle re, dõwan a sa njak kwanay ata nã, kwa â ga nã winen waya, Mbãrom i gan sariya.

¹¹ Mãrak uno ahay, nen nã ni ga wazo ta sa jan anã do ahay nã, gãduko mãdãndalas aday Mbãrom i sa tãma mãnuko bay. Kak abay matanan nã, do ahay ti bãnõ mbiyed sabay, aday amac a Yesu sa mac pã dãdom ata i cãban atan sabay. ¹² Do sa njak kwanay sa ga way matanan ataya nã, u no nã suwan tã dãdasl anan zek a tinen mãzawal awan!

¹³ Mãrak uno ahay, Mbãrom a ngamak ikwen aday kã tãren bile sã Tawrita ahay bay. ãna a nan sa ja nã, hãna ki mben apan sa ga way sã ubor si zek a kwanay ahay cukutok bay re. ãna pãlen zek ahay lele adãka, aday gen anan mer su way i zek ahay re. ¹⁴ Nga sa 'am a sã japay anan Tawrita fok cãna, hãna: «Pãlay anan do sã cakay su doh anak kawa iken sã pãlay anan nga anak ata awan. ^{†††}» ¹⁵ ãna, kak kwanay apan ki rãcen

† Ca pã Laataanooji 16.15. †† Ca pã Laataanooji 21.2. ‡ Ca pã Laataanooji 17.16. ††† Ca pã Esaaya 54.1.

‡† Ca pã Laataanooji 21.10.

zek ahay ta slan, kwanay apan ki pen zek ahay kawa way sə kibe ahay asa nà, gen anan ngatay ì zek a kwanay bina, ki saa sədàken zek ahay kutok.

Apasay Cəncan a, tə mivél su dō zənzén awan

¹⁶ Na ja nà, Apasay Cəncan a â lagay kwanay tə cəved awan. Ki gen matanan cəna, ki pərihen anan azar anà cəved sə ubor si zek a kwanay ahay sabay. ¹⁷ Way ana ubor si zek su dō sa gan may cəna, tə japay tə way mbala ana Apasay Cəncan a sa gan may ata bay. Way ana Apasay Cəncan a sa gan may ata ite dukwen, tə zlangar tə way mbala ana ubor si zek su dō sa gan may ataya bay re. Way ataya cew maya nə tə ngəle nga ì zek ahay bay. Anga nan, kula ki gen anan way a kwanay sa gan may sa ga ataya bay. ¹⁸ Kak sə lagay kwanay nà, Apasay Cəncan a cəna, məgala ana Tawrita inde pikwen sabay.

¹⁹ Way ana ubor si zek sa gan may dō ahay tâ ga nə a san zek zle: vuwar, aján uho, aga mədígweđ tə cəved ahay cara cara, ²⁰ ahəran nga anà pəra ahay, madan, anan ide ì zek ahay, atəre, sərak, aga mivél, abayakan way à nga anahan dəkdek, agəzla zek, 'am sə wan bahay, ²¹ ubor, avaway nga, agəsle lelibay aya awan, aday aga way mənjadak aya matanan bayak awan. Na jak ikwen panan wa à alay ata awan, həna ni mənahan ayak maza re: 'Do sa ga way matanan ataya nà, ti zla à bahay a Mbərom inde kulibay.

²² Əna way ana Apasay Cəncan a sa gan may â njahay à mivél su dō inde ataya nà, asan zek, ataslay mivél, zay, munapanaw, lele, sumor, dídek, ²³ anjahay səkəffe, aday agan nga anà zek. Tawrita nà, kə gafak anan 'am anà dō sa ga way matanan ataya itəbay jiga awan. ²⁴ 'Do ana Almasihu Yesu ahay nà, tə gucek anan way sə ubor si zek lelibay ataya à nga wa, kawa tə darak atan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. ²⁵ Sə varak uko sifa nà, Apasay Cəncan awan. Kak matanan cukutok nà, lele saa lagay mənuko pə cəved dukwen, winen a re. ²⁶ Də həran nga anà zek bay, dā ga way sə cəban anà dō a azar a bay, dā ga sərak pə dō azar aya bay re.

Muko anan zek ì zek ahay

6 Mərak uno ahay, kə cinen anan anà dōwan a winen apan i ga ines cəna, kwanay aday Apasay a Mbərom a lavak ikwen nga ataya nà, men anan pə cəved lele awan asa, əna tə mivél səkəffe awan. Əna gen anan nga anà zek a kwanay aya awan. Bay nà, ki sa slihen uda re. ² Men anan zek ì zek ahay à dəcə a kwanay ahay inde. Kak ka sak i gen matanan cəna, ata kə dəfen anan apan anà 'am a Almasihu a kutok.

³ Kak dōwan a kə bayakak nə winen dō məduwen a aday winen dō kəriya cəna, kə sapatak anan nga ana-

††† Ca pə Farillaaji Lewirko'en 19.18.

han. ⁴ Kuwaya â ca pə azla anahan awan aday. Kak winen lele nà, ata i taslay anan mivél ti mer su way anahan a sa ga tə alay anahan awan, bina, anga a lavay anan mer su way anahan ta su dō hinen ata bay.

⁵ Kuwaya â tihen nga nà, anà mer su way anahan a sa ga pa 'am a Mbərom, aday a fadən gugo ata awan.

⁶ 'Dowan a winen apan i tətakan anan way anà dō a Yesu ahay cəna, dō a Yesu ataya tē gəzla anan way a tinen ahay fok tə dōwan ata awan.

⁷ Kə sapiten nga a kwanay ahay bay, dōwan sa mba apan sə gəsle anan tə Mbərom nà, ibay. Kuwaya i halan nga nà, anà way anahan a sa casl ata awan. ⁸ Kak a ga nə way sa zlan à nga ì zek ahay dəkdek, i mac nə tə way ataya awan. Əna kak a ga nə way sa zlan à nga anà Apasay a Mbərom nà, i mac itəbay, əna Apasay a Mbərom i varan sifa sa ndav bay ata awan. ⁹ Kak matanan cukutok nà, pərahuko anan azar sa ga way lele aya awan, dā ya nga bay. Anga kak dā yak nga sa ga way a lele ataya bay cəna, à alay inde nà, dī saa njad anan way lele aya awan. ¹⁰ Anga nan, həna nà, alay a inde anga aday dā gan way lele aya anà dō ahay fok, mə zakan a anà mərak a mənuko dō sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay ataya awan.

'Am mədakwidok aya awan

¹¹ Ənga, cen pə way uno a sə vindək ikwen ayak a anaya aday, nə vindək ayak nə bərzlozlo tə alay uno awan.

¹² Sa gak ikwen bəlaray sa gad mədəndalas nà, dō sa gan may tâ zlan à nga anà dō ahay fok ataya awan. Ta ga matanan nà, anga aday tâ njad dəcə anga sə dakay anan amac a Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata bay cəna coy. ¹³ Kwa tinen aya dukwen, tə dəfan apan anà Tawrita ana Yahuda ahay bay re. A nan atan nə kwanay kə gəden mədəndalas anga aday tē həran nga ì zek anga kə bənen atan à 'am wa. ¹⁴ Nen ite nà, ni həran nga anà zek nà, si anga amac ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu pə dədom mə zləngad ata awan. Pi nen nà, way sə daliyugo a anan ataya fok tə tərak kawa way kəriya aya awan anga amac anahan. Nen a dukwen, nə tərak kawa dō ma mac a pa 'am sə way sə daliyugo ahay re. ¹⁵ Kwa dōwan a nə ma gad mədəndalas awan, kwa dōwan a nə ma gad mədəndalas a itəbay, a ga awan ibay. Way sa mak uko zek cəna, təruko dō wiya aya awan. ¹⁶ 'Do sə pərahan azar anà way uno sa ja ataya, aday dō a Yesu ahay à wulen ana Isəra'ila ataya dukwen, Mbərom â varan atan zay anahan, aday tâ gan ì zek wa.

¹⁷ A ban pə həna anan wa cəna, dōwan â sa bəno mbiyed tə awan sabay, anga vivay a pi zek uno həna ataya tə dakay anan nə nen dō a Yesu coy. ¹⁸ Mərak uno ahay, Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor anahan ite. Amen.

Adakay way pə deftere a anan

À alay ata nà, Efesus winen wulen su doh mæduwen awan. Pol a dakan atan anan ayak anjahay su do a Yesu ahay kè tərak à səkəffe inde pə kərtek a nà, lele anga way a Yesu sa ga anga do ahay ata awan. Kwa â ga nə tinen Yahuda ahay, kwa â ga nə tinen Yahuda ahay itəbay, tə tərak kərtek anga sləmay a Yesu Almasihu. Asa Pol a dakan atan anan ayak way sə gəzla anan pi zek wa anjahay kwakwa à atahasl inde ata awan, tə anjahay wiya həna Apasay Cəncan a sa var ata awan. Matanan, Pol a dakan atan anan anjahay a wiya ata kutok.

Nga sa 'am ahay

Adazlan sa 'am ahay

r (1.1-23)

r*

Almasihu winen apan i japay anan do anahan ahay

r (2.1 - 3.21)

r*

Anjahay su do sə jiyjay ahay

r (4.1 - 6.24)

r*

Aja 'am

1 Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, do maslan a Yesu Almasihu, Mbərom sə walay, kawa anahan a sa zlan à nga ata awan. Nə vindek ikwen ayak anà kwanay do a Yesu ahay à Efesus ata awan, kwanay do sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay aday mə japay a tə winen awan, ata re. ² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tə gak ikwen sumor aday tē varak ikwen zay a tinen.

Sumor a Mbərom sa gak uko tə alay ana Yesu Almasihu

³ Həruko anan nga à Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Anga ba Mbərom a kè dəfak puko alay sə bahay anahan tə way ahay cara cara, anga mənuko mə japay aya tə Yesu Almasihu. ⁴ Mbərom a walay nuko do anahan ahay nà, kurre daliyugo a dukwen mə ndakay a fan bay. A walay mənuko nà, anga aday dē təra do anahan ma ga nga aya awan, aday dē təra do mənəna ines ahay pa 'am anahan a kutok. Mbərom nà, kə pəlak nuko wanahan, ⁵ kwa həna kabay, kə gak anan may sə təra mənuko wan si zek anahan aya, ti mer su way a Yesu Almasihu sa ga. Wita nà, way anahan a sa gan may ata awan, a zlan à nga nə matanan.

⁶ Mbərom a a ga matanan ata nà, anga aday dē hərən nga, anga sumor anahan a bayak a sa gak uko ata awan. A varak uko nə kəriya awan, anga mənuko mə japay aya tə wan anahan ləliwe ata awan. ⁷ Winen kə bəmbadək ahay mənuko à alay a Fakalaw wa, tə mez anahan, aday kə pəsek uko anan ines ahay. Natiya, mənuko mə japay aya tə winen. Mbərom a kak

uko anan ahay sumor anahan lele mæduwen ata nà, matanan. ⁸ Winen kə gak uko sumor bayak a ta sə təra mənuko do kəlire † aya aday do ma san way aya kutok. ⁹ Natiya, a dəkak uko anan way anahan a abay mi der a kwakwa ata awan. Way a mi der a, way a Mbərom sa gan may sa ga ata nà, a kay anan ahay uho tə Yesu Almasihu. ¹⁰ Way ata nà, alay a kə slak cəna i halan nga anà way ahay fok ù vo su do kərtek, way sə bagəbaga mburom ahay, tə way sə daliyugo aya təkə fok. Aday Yesu Almasihu a kərtek i təra bahay a pa nga sə way ataya fok.

¹¹ Mənuko nà, də njadək magwagway sə sifa mbala ana Mbərom a sə lavay a zek kurre ata, anga mənuko mə japay a tə Yesu Almasihu. A walay mənuko nà, kurre, anga kə zlak anan à nga, anà winen awan. Mbərom a varak uko magwagway ata nà, anga a ga way ahay fok nə, kawa sa zlan à nga, ¹² aday do ahay tē hərən nga anà mazlab anahan anga mənuko. Manay nà, do sa lah sa ba Yesu Almasihu ataya awan. ¹³ Kwanay ite dukwen, kə jipen tə Yesu à alay a kə slənen ləbara sa 'am dīdek awan, ləbara mugom a mbala anà Mbərom sa tam anan do ahay ata awan. Anga kwanay kə dəfen nga pə Almasihu tə mivəl kərtek a nà, Mbərom dukwen a varak ikwen Apasay anahan Cəncan a kawa anahan a sə zlapay anan ata awan. Matanan, a dəkay anan nə kwanay do anahan ahay. ¹⁴ Apasay anahan a sə varak uko kurre ata nà, a dəkak uko anan dī i njad anan way a Mbərom a sə lavak uko anan zek à bahay anahan inde zanaka ata awan.

† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Pol a ga amboh anga do sə Efesus ahay

¹⁵ Anga nan kutok, nə ngəran anà Mbərom bayak a, anga kwanay. Bina nə slənek, kwanay apan ki dəfen nga pə Yesu Almasihu Bahay a mənuko hwiya, aday nə sləne dukwen, asan zek a kwanay inde bayak a anga do a Yesu ahay re. ¹⁶ Matanan, nen apan ni gan amboh à Mbərom anga kwanay cəna, nə mbədək anan à nga wa sə ngəran anga kwanay bay re. ¹⁷ Nen apan ni gan amboh anà Mbərom Bəbay a Bahay a mənuko Yesu Almasihu, winen do sə mazlab, anga aday à varak ikwen kəlire, à kak ikwen zek, aday kə sənən anan acəkan. ¹⁸ Nen apan ni gan amboh asa re, anga aday à cədək ikwen anan abayak nga sa san magwagway anahan a sə ngamak ikwen apan ata awan. Aday kə sənən, magwagway a kwanay a saa njad ata nà, way lele a sə zalay way ahay fok, i varak ikwen anan. Ki njiden anan pə kərtek a tu do a Yesu azar aya fok.

¹⁹ Na ga amboh asa re nà, anga aday kə sənən anan mēgala anahan. Tə mēgala ata nà, i mak uko zek anà mənuko, do sa dəf apan nga ahay. Mbərom a kay anan ahay mēgala anahan ata uho nà, ²⁰ ta sə slabakay anan ahay Yesu Almasihu à məke wa, aday ta sə varan man sə njahay sə mazlab pə cakay anahan à mburom ata awan. ²¹ À man ata kutok, Yesu a lavan nga anà maslay a Mbərom ahay fok, tə bahay a tinen aya təke fok, tatə mēgala sə way ahay fok, tə mazlab a tinen aya təke fok re. Sləmay anahan a ndar à man ata nà, zal sləmay ahay fok, kwa həna, kwa pə uho sa nay ata dukwen, sləmay saa zalay anahan nà, ibay re. ²² Mbərom kə varak anan anan way ahay fok à alay anahan inde, natiya Mbərom a dəf anan bahay a pa nga sə way ahay fok, aday bahay a pa nga su do anahan ahay re. ²³ Do anahan ataya nà, tə tərak zek ana Almasihu awan, aday sə njahay i zek anahan ata inde nà, winen, kawa anahan sə njahay à kwa ma inde anaw ata fok, aday kwa aha fok ata re.

Sumor a Mbərom sə varan sifa anà do ahay

2 À alay ata nà, kwanay kawa do ma mac aya pa 'am a Mbərom, anga ki gen ahay way lelibay aya awan, kwanay do mi nes aya re. ² Kə pərihen anan ahay azar nà, anà cəved su do sə daliyugo ahay. Kə dəfen anan ahay apan anà bahay sə apasay lelibay aya awan, winen sa ga bahay pa nga sə apasay ahay à wulen ana atə bagəbaga mburom tə daliyugo ata awan. Sa ga mer su way həna à wulen ana do sə dəfan apan anà Mbərom bay ataya dukwen, apasay a lelibay ata re. ³ À alay ata nà, mənuko a fok dukwen da gak ahay way lelibay aya kawa do ataya re, də pərahak anan ahay azar anà ubor si zek a nuko ahay. Da gay ahay nə way sa zlan à nga anà abayak nga a mənuko ahay dəkdek. Anga mer su way a mənuko ma gay a lelibay ataya nà, abay Mbərom i ga puko mivel kawa anahan sa ga pu do a azar ataya fok re.

⁴ Əna cəkəbay matanan bay, adəka nà, mənuko da gak anan i zek wa anà Mbərom, kə pəlak nuko

cəvedabay. ⁵ Kwa abay mənuko kawa do ma mac aya anga ines a mənuko ahay dəp nà, kə varak uko sifa wiya awan. À sifa ata inde nà, mənuko mə japay a tə Yesu Almasihu. A tam kwanay nə ta 'am kəriya awan, anga sumor anahan. ⁶ Mbərom a kə slabakak nuko à amac wa pə kərtek a tə Yesu Almasihu awan, anga mənuko mə japay a tə winen. A varak uko man sə njahay à mburom pə cakay anahan pə kərtek a tə Yesu Almasihu. ⁷ Mbərom a gak uko sumor ata tə alay ana Yesu Almasihu nà, sə dəkay anan pa sə viyviya a nə, sumor anahan a zalay way ahay fok. ⁸ Mbərom a tam kwanay nà, ta 'am kəriya awan, anga kə dəfen nga pə winen, bina anga lele sə awan a kwanay a inde ata bay. A gak ikwen sumor ata ⁹ pi mer su way a kwanay lele aya bay nà, angamaw? A ga nà, anga aday dowan à sa njad sə zlapay anan bay fok. ¹⁰ Mbərom a ga matana aday nà, anga mənuko aya dukwen, mer su way anahan aya awan. A təra mənuko do wiya aya nə tə alay a Yesu Almasihu, anga aday dā njad sa ga mer su way lele aya kutok. Mer su way a lele ataya nà, Mbərom a a lavay anan zek nà, kurre, anga aday dā njad sa ga atan.

Də tərak zek kərtek a tə Yesu Almasihu

¹¹ Əna bayiken pə anjahay a kwanay à alay ata aday. Kwanay nà, Yahuda ahay bay, kwanay do su kon azar aya awan. Yahuda ahay ta ca pikwen nà, kwanay ma gad mədəndalas aya itəbay. Anga ta jan anà nga a tinen nà, tinen do ma gad mədəndalas aya awan. Cəkəbay aday agad mədəndalas a tinen ata nə sə sluwed si zek dəkdek. ¹² Matanan, na jəka bayiken pə anjahay a kwanay a à alay ata aday nà, anga à alay ata nə kwanay do dərən dərən aya pi zek wa tə Almasihu. Kwanay mədurlon aya à wulen sə Isəra'ila ahay inde. Mbərom a ban 'am ta sə zlapay anan tə way anà Isəra'ila ataya nà, kwanay uda ibay. Awan a a kwanay a inde ite kə dəfen anan ahay ide nà, ibay. Bina kwanay mə njahay aya pə daliyugo, aday kə sənən Mbərom bay re. ¹³ À alay ata nà, kwanay abay dərən pi zek wa tə Mbərom, əna həna kutok nə kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu, anga kə mbədək anan mez anahan. Həna kwanay bəse tə Mbərom kutok.

¹⁴ Həna nà, Almasihu kə varak uko zay anà mənuko a fok, anga tə amac anahan nà, kə mbəzlak a wa jal sə sədək a sə gəzla Yahuda ahay pi zek wa tə zahav a azar aya ata awan. Winen nà, zay a həna à mamasl a nuko inde ata kutok. ¹⁵ Aday a mbazl anan wa mēgala ana Tawrita pi zek ta nga sa 'am anahan aya awan. Matanan, a japay anan Yahuda ahay pi zek tə zahav azar aya, a təra atan kərtek kutok. Tə tərak zahav wiya awan anga ajapay a tinen tə Yesu Almasihu, a zlah anan məlmal a tinen, tə njadak zay à wulen a tinen. ¹⁶ Anahan sa mac pə dədom mə zləngad ata nà, kə zəbak anan ana ide à wulen a tinen wa, a japay anan zahav ataya, tə təra zahav kərtek, aday a zlah anan məlmal ana zahav ataya tatə Mbərom a kutok. ¹⁷ A nay ahay pə daliyugo nà, sə dəkay anan nə zay inde anga manay Yahuda ahay, do a bəse tə Mbərom ataya

awan, aday zay inde anga kwanay do su kon aya azar a, kwanay abay daren te Mbërom ataya re. ¹⁸ Anga winen kutok, na wa mënuko a fok di mba apan se hædek pe cakay a Mbërom Bëbay a mënuko te gëdan se Apasay Cëncan a kërtek a ata awan.

¹⁹ Anga nan kutok, kwanay ke taren mbëlok ahay kabay mëdurlon ahay sabay. Kwanay à gulom su doh a Mbërom inde kawa do a Yesu azar aya re. Kwanay wan se agay ahay kutok. ²⁰ Anga nan re, ke taren kon aya hëna mi dezl aya à dëdon su doh a Mbërom inde ataya awan. Doh ata na, saray anahan ma pak a dukwen tu do maslan a Yesu ahay aday tu do maja'am a Mbërom ahay re. Yesu Almasihu a ta nga anahan a se tãra kon se mide awan. ²¹ Anga winen a kutok, a mbazlab, a tavay lele, aday winen apan i jubay, i tãra doh se mazlab a Mbërom cëncan awan, aday Bahay Mbërom i njahay uda awan. ²² Kwanay na, me japay aya te winen. Anga nan, kwanay na, kon a me baslay aya i zled su doh ata inde, aday Apasay a Mbërom i njahay u doh ata inde kutok.

Mer su way a Pol sa ga anga do su kon azar aya awan

3 Anga nan kutok, nen Pol do si mer su way ana Yesu Almasihu, nen à dangay hëna na, anga kwanay do su kon azar aya awan. ² Ba ke slënen anan coy asanaw, Mbërom ke varak uno mer su way se dakak ikwen anan sumor anahan ma ga awan anga kwanay. ³ Mbërom ke tëbak uno anan ide pe way anahan abay mi der a ata awan. Hëna, na jak ikwen ayak panan mënjøk. ⁴ Kwanay apan ki jingen 'am uno a anan na, ki i sënen ide uno ke tëbak sa san way a Mbërom a mi der a pe Yesu Almasihu ata awan. ⁵ Kwakwa ata na, Mbërom ke kak atan anan ahay uho anà do ahay bay. Æna hëna kutok, te alay ana Apasay Cëncan awan, ke kak anan ahay uho lele anà do maslan anahan cëncan aya awan, aday anà do maja'am anahan ahay re. ⁶ Way a abay mi der ata na, hëna kutok: Way a Mbërom a se zlapan anan abay ana Yahuda ahay dækdek ata na, kwanay do su kon azar aya dukwen ki njiden anan ite re. Kwanay te Yahuda ahay ke taren ne zahav kërtek. Aday way a Mbërom se zlapay anan i varan anà do a Yesu Almasihu ahay ata na, i varak ikwen anan re. Way ataya fok, ke njiden atan na, anga ke dëfen nga pe lëbara mugom awan.

⁷ Mbërom ke gak uno sumor, ta se vuro mer su way anahan se dakan atan anan lëbara mugom ata anà do ahay te mëgala anahan. ⁸ Nen na, do ma va alay i zek a à wulen su do a Yesu ahay inde fok. Te winen ata teke dukwen Mbërom ke gak uno sumor se vuro mer su way se dakan anan anà do se përa ahay, zlile se way a lele aya à Yesu Almasihu inde ata awan. Zlile se way ata na, mëduwen awan, dowan i mba apan sa ndav anan wa sa san anan bay. ⁹ Mbërom ke gak uno sumor asa, sa kay anan ahay à jiyjay anahan inde na, way a mi der ata i ga zek ne kækëmwaw. Mbërom do se ndakay way ahay fok ata, a der anan way ata kurre. ¹⁰ Æna hëna na, Mbërom ke kak anan ahay way a mi der ata te alay ana do a Yesu ahay, anga aday maslay a

Mbërom ahay te bahay a tinen ahay à bagëbaga mburom inde ata, ta san këlire a Mbërom inde pe way ahay fok. ¹¹ Mbërom a ga anan. Aday a ga anan way ata te alay ana Yesu Almasihu, Bahay a mënuko.

¹² Natiya awan, mënuko me japay a te Yesu Almasihu, aday da daf nga pe winen re. Anga nan, di mba apan se hædek pe cakay a Mbërom mënjëna ajëjar kutok.

¹³ Nen apan ni gak ikwen amboh, mbac à saa slahay pikwen wa anga dëce uno ahay sa ga anga kwanay ata bay. Dëce uno ataya te gëbak ikwen ahay adëka na, ataslay mível, anga dëce ataya ti mak ikwen zek bayak awan.

Asan zek ana Yesu Almasihu anga mënuko

¹⁴ Anga nan kutok, hëna nen apan ni gan amboh anà Mbërom Bëbay a mënuko anga kwanay te mível kërtek awan. ¹⁵ Zahav su do anahan ahay fok, kwa à bagëbaga mburom, kwa pe daliyugo, Mbërom winen bëbay a tinen fok. ¹⁶ Nen apan ni gan amboh na, anga aday Apasay anahan à varak ikwen mëgala à mível a kwanay inde se përahan azar anà cëved anahan. Anga winen bahay se mazlab, mëgala inde apan. ¹⁷ Na gan amboh dukwen, aday Yesu Almasihu à njahay à mível a kwanay inde se coy anga ke dëfen apan nga. Na gan amboh asa na, anga aday ke sënen zek ahay à asan zek a Mbërom inde. Ki gen matanan na, ki taren do mëgala aya awan, kawa dëdazl se way ma ha slëlay a lele ata awan, aday kawa doh ma pak saray a lele ata re. ¹⁸ Matanan, kwanay tu do a Yesu ahay fok ki njiden mëgala sa san asan zek ana Almasihu anga mënuko. Kwa aha, kwa siwa, kwa kækëma fok, asan zek anahan na, inde te mënuko hwiya. ¹⁹ Na gan amboh asa re, anga aday ke sënen asan zek ana Almasihu, way a se zalak uko mëgala sa san anan cërah ata awan. Ata na, Mbërom i rah kwanay te way a ma rah aya à winen inde ata awan.

²⁰ Mbërom a, do sa mba pe way ahay fok ata, i ga way zal mbala anà mënuko sa mba apan se bayak, kabay se cëce panan ataya awan. I ga ne te mëgala anahan a sa ga mer su way a à mível a nuko inde ata re. ²¹ Hëruko anan nga, anga mer su way anahan a ma ga mëduwen ataya à wulen su do anahan ahay inde te alay ana Almasihu Yesu ata awan. Hëruko anan nga pa se viyviya awan. Amen!

Tëruko zek kërtek

4 Natiya awan, hëna nen à dangay na, anga nen do si mer su way ana Yesu Almasihu. Anga nan, u no sa jak ikwen ayak hëna na, azla a kwanay à ga ne kawa tède ana do a Mbërom me ngamay aya ata acëkan.

² Kwa sa ja na, nihen a nga a kwanay à mëndak sëver. Tëren do sëkëffe aya awan, do se munapanaw ahay, aday sëmen anan anà way ahay à wulen a kwanay inde te asan zek awan. ³ Rëzlen anan à nga wa, anga aday ajapay ana Apasay a Mbërom se varak uko ata à nes bay. Zay à tërak ikwen libër se japay kwanay awan.

⁴ Do a Yesu ahay na, te tërak zek ana Almasihu a

kärtek, aday zek ata dukwen kärtektække coy. Apasay Cəncan a dukwen, winen kärtektække. Way a Mbərom a sə ngamak ikwen apan ata dukwen aday kâ dāfen anan ide ata nà, winen kärtektække re. ⁵ Bahay a mənuko a dukwen kärtektække, adaf nga a mənuko pə Mbərom dukwen kärtek a re. Aday baptisma a mənuko sa ga ata dukwen, kärtek a re. ⁶ Də həran nga dukwen anà Mbərom a kärtek a ata awan, winen Bəbay sə do ahay fok. Winen Bahay a pa nga sə do ahay fok. Winen apan i ga mer su way tə do ahay fok, aday winen mə njahay a à do ahay inde fok re.

⁷ Mənuko fok də njadak mägala sa ga mer su way kawa sa zlan à nga anà Almasihu, dōwan a sə varak uko anan ata awan. ⁸ Anga nan, ba mə vinde awan à Deftere a Mbərom inde kwakwa nà, natiya:

«À alay anahan sa ján way anahan à mburom ata nà, a mbasay pu do manide anahan ahay, a ra anan do ma ban ataya à alay, aday a varan mägala anà do ahay kutok. †»

⁹ Aday 'am a «a ján way anahan à mburom» ata, a nan sa ja nə maw? Kawa sa ja nà, ba kè dazak ahay kurre pə daliyugo dezl à mæke. ¹⁰ Aday dōwan a sə dazay ahay à mburom wa pə daliyugo ata nà, winen dōwan a sa ján way anahan kwa à bagəbaga mburom anga aday à rah anan wa way ahay fok kutok.

¹¹ Aday sə gəzlan mägala si mer su way anà do ahay fok dukwen, winen awan. A varan anà do azar aya awan, mägala sə təra do maslan ahay, anà do hinen ahay, mägala sə təra do maja'am a Mbərom ahay, anà do hinen ahay, mägala sə dakan anan ləbara mugom a anà do ahay, aday anà do azar aya ite, mägala sə njahan pa 'am wa anà do ahay ta sə tətakan atan anan way anà do ahay re. ¹² A gəzla mägala ata matanan ata nà, anga aday do ataya tã man zek anà do a Yesu azar aya fok sa ga mer su way a Mbərom. Ata do a Yesu ahay, kawa sa ja nà, zek ana Almasihu awan, i zla pa 'am pa 'am, ¹³ hus mənuko a fok di təra do mə japay aya pə kärtek a à cəved sa daf nga pə Yesu Wan a Mbərom, aday sa san winen a kutok re. Ata di təra do a ma san nga aya awan, aday anjahay a mənuko jiga i təra kärtek a tə ana Almasihu a kutok.

¹⁴ À alay ata nà, di təra kawa gwaslay ahay sabay. Aday atətak way mungwalay aya i mba apan sa bal mənuko kawa kwalalan, aday mad sa ga anan alay pa nga sə a'am ata sabay re. Do sə wurwer ahay ti mba apan sə dursak uko nga sabay re. ¹⁵ Əna sənuko zek ahay, juko anan didek sa 'am a Mbərom anà zek ahay adəka. Matanan, mənuko apan di təra do mə jəra aya kawa Almasihu awan, winen pa nga a nuko fok.

¹⁶ Mənuko nà, zek ana Almasihu. Sə japay anan hawal si zek ahay pə kärtek a nà, winen awan. Di ga a minje ti zek su do nà, anga hawal si zek ahay fok ta ga mer su way nə pə kärtek awan. Ata zek dukwen i har lele. Matanan re, do ana Almasihu ahay tə pəlak zek ahay nà, ti har pə cəved a Mbərom fok lele.

Anjahay wiya awan, anga mənuko mə japay aya tə Almasihu

¹⁷ Natiya həna 'am a inde məduwen a nen apan ni jak ikwen anan ayak tə sləmay ana Bahay a mənuko. U no nà, gen anan nga anà 'am a anan lele: Kâ sa pərihen anan azar anà azla su do sə pəra ahay bay, anga abayak nga a tinen a nà, pə way kəriya aya awan.

¹⁸ Abayak nga a tinen a nà, i ide zəzen a inde. Tinen ta san pa 'am sə sifa a Mbərom sa var ata bay, anga asəder a tinen pa 'am anahan. ¹⁹ Waray a gan atan sa ga mer su way lelibay aya bay jiga awan. Ta var anan nga a tinen sa ga nà, way sə ubor si zek a tinen ahay dəkdek, aday tə pərahan anan azar dukwen anà way sə mivəl a tinen ma ga waray aya dəkdek re.

²⁰ Əna kwanay nà, kə tətiken pə Almasihu wa nà, anjahay matana ata bay. ²¹ Na san zle, kə slənen anan ləbara anahan, kə təmihen anan re. Aday tə tətakak ikwen anan way didek aya awan, way didek aya mbala ana Yesu Almasihu. ²² Tə dəkak ikwen anan nà, sə mbəsak anjahay a kwanay a sə kwakwa lelibay ataya awan. Anga anjahay a kwanay sə kwakwa ata nà, kə nəsek a mivəl a kwanay anga ubor si zek sa njak kwanay ahay. ²³ Həna nà, mbəsiken anan abayak nga a kwanay ahay, anga aday Apasay a Mbərom â mbədəhak ikwen anan mivəl. ²⁴ Pərihen anan azar anà azla wiya awan, anga Mbərom a kə tərak kwanay do wiya aya ma ga minje aya tə winen awan, anga aday kə tərən do didek aya, do sa ga way tə cəved aya awan, do cəncan aya re.

²⁵ Anga nan kutok, həna nà, kə gəden mungwalay sabay. Jen anan i zek ahay nà, 'am didek awan, anga mənuko də japak pi zek kärtek awan. ²⁶ Way kə cəbak ikwen nà, kâ sa gen mivəl aday sa ga way lelibay aya bay. Pac i sa sləhay ù doh nà, way a sə cəbak ikwen ata nà, â ndalay. ²⁷ Bina kâ sa mbiken anan cəved anà Fakalaw sa ga mer su way à kwanay inde bay. ²⁸ Kak do sə akar inde à wulen a kwanay nà, â mbəsak akar nə səfek. Â rəzlan à nga wa sa ga adəka nà, mer su way lele awan. Ata i njad anan way, aday winen dukwen i mba apan sa man zek anà do aday way a kəcan atan ataya ite. ²⁹ Kə nəsen anan 'am anà zek ahay bay. Jen anan i zek ahay nà, 'am lele aya, tədə sa man zek anà do sa pak sləmay ahay. ³⁰ Way sə cəban anà Apasay a Mbərom Cəncan ata nà, kâ si gen bay, anga Mbərom a ga pikwen vivay anahan sə dəkay anan kwanay do anahan ahay nə tə winen awan. I sa tam kwanay pa sə viyviya dukwen, tə winen a re. ³¹ Kə dāfen 'am ahay pə mivəl bay. Awan â sa cəbak ikwen bay. Kī gen mugo bay re. Kâ sa ngərzen pi zek ahay bay, aday kâ sa gənihen anan i zek ahay bay re. Aday kâ si gen anan sədək i zek ahay sabay jiga awan. ³² Matana awan, gen anà zek ahay adəka nà, way sumor aya awan. Sənen zek ahay re, aday pəsen anan anan ines i zek ahay, kawa ana Mbərom a sə pəsek ikwen anan anga Yesu Almasihu ata awan.

† Ca pə Jabuura 68.19.

Anjahay à jiyjay a Mbərom inde

5 Kwanay nà, wan a Mbərom ahay, aday a pəlay kwanay re ata awan. Anga nan, sumor a nà, anjahay a kwanay à ga minje tə ana Mbərom awan. ² Gen asan zek kwa siwa siwa fok, kawa ana Yesu Almasihu a sə pəlay mənuko ta sa mac anga mənuko ata awan. A var anan sifa anahan kawa way ma gad dundo awan, mə varan a anà Mbərom, aday a zlan à nga à Mbərom re ata awan.

³ Həna nà, kwanay kə tərən do a Yesu ahay coy. Anga nan, way lelibay aya kawa adah uho, way ma ga waray azar aya awan, awahay ubor pə way sə do ahay fok nà, dowan à sa slaf sləmay a à wulen a kwanay inde kwa mənjoek bay. ⁴ Aday asa, dowan à sa nes 'am bay, dowan à sa cəcap 'am bay, aday dowan à sa kələp 'am lelibay aya kəriya bay re. Sumor a nà, miresl a kwanay ahay tē ngəran anà Mbərom adəka. ⁵ Kə sənən apan zle, do sa dah uho ahay, tu do sa ga way ma ga waray ataya fok nà, ti njad sə njahay à bahay ana atə Almasihu tə Mbərom inde bay. Do sə wahay ubor pə way sə do ahay ahay dukwen, ti canan pə ide wa anà bahay a Mbərom bay jiga re. Anga way a tinen a sə wahay apan ubor ata a zlan atan à nga zal zek a Mbərom awan, tə dəfan apan nə kawa way sə pəra a tinen.

⁶ Anga nan, kà sa bənen anan à 'am wa anà do sa njak kwanay ta 'am sə mindel ahay ata bay. Bina Mbərom a ga mivəl pu do sa ngam sə təma 'am anahan bay ataya nà, anga jəba sə way a tinen a sa ga sə mindel ataya awan. ⁷ Matana kutok, jəba su do ataya nà, kà sa jipen tə tinen a bay jiga awan. ⁸ À alay ata nà, kwanay i ide zənzen a inde. Əna həna kwanay i ide jiyjay a inde, anga ajapay a kwanay tə Bahay a mənuko Yesu. Anga nan, anjahay a kwanay à təra nà, anjahay su do sə ide jiyjay ahay kutok. ⁹ Na ja matana ata nà, anga way sumor aya awan, tə way lele aya pa 'am a Mbərom, aday tə way didek aya fok, ta nay ahay nə i ide jiyjay ata wa. ¹⁰ Gen anan may sa san nə way sa zlan à nga anà Bahay a mənuko ata awan. ¹¹ Kà sa jipen tu do sa ga way sə ide zənzen ataya bay jiga awan. Anga way a tinen a sa ga ataya nə, way kəriya aya vərre. Sumor a nà, ten patan Mbərom adəka. ¹² Anga way a tinen a sa ga ataya nà, kwa sə sləfan sləmay dukwen, di ngam bay, anga way ataya nə ma ga waray aya tə mindel. ¹³ Bina kak da tak patan Mbərom nà, way a tinen a ma ga lelibay ataya ti kay uho à jiyjay a inde. ¹⁴ Bina way ma kay a uho nà, ide jiyjay i ca anan uho. Anga nan, da wa:

«Iken do ma njak ahan awan, pədek bidaw?

Slabak à amac wa, aday Almasihu i kak anan jiyjay anahan kutok.»

¹⁵ Anga nan kutok, sənən pə guter anga anjahay a kwanay à sa ga kawa ana do sa san awan bay ataya bay, əna kawa su do ma san way aya awan. ¹⁶ Kà sa nəsən anan alay a kəriya a bay. Gen nə mer su way lele aya kwa siwa fok, anga alay a həna nuko uda ata nà, lelibay awan. ¹⁷ Matanan, kà sa tərən do mindel aya bay, əna sənən way a Mbərom sa gan may kî gen

ataya awan. ¹⁸ Kà sa viwen nga tə mahay bay, anga ki i nəsən anan sifa a kwanay. Suwan Apasay a Mbərom à rah à mivəl a kwanay inde. ¹⁹ Gen ara sa man zek i zek ahay à wulen a kwanay inde, tə ara sə zambad anan Mbərom, tə ara sə həran nga anà Mbərom, aday tə ara kawa ana Apasay a Mbərom a sə tətakak ikwen anan ataya fok. Həren anan nga anà Bahay a mənuko. Gen anan ara tə mivəl kərtek awan. ²⁰ Ngəren anan anà Bəbay Mbərom kwa pa ma fok, kwa siwa fok, tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

Anjahay a mungol tə uwar à gulom su doh inde

²¹ Dəfen anan apan i zek ahay à wulen a kwanay inde lele, anga kwanay do sə dəfan apan anà Almasihu ahay.

²² Kwanay uwar ahay, dəfen anan apan anà mbaz a kwanay ahay lele. Matanan i dəkay anan kwanay kə dəfen anan apan anà Almasihu. ²³ Anga mbaz a lavan nga anà uwar, kawa Almasihu winen apan i lavan nga anà do anahan ahay ata awan. Pu do ana Almasihu ahay nà, winen nə nga awan. Do anahan ataya nə tə tərək zek anahan awan, aday i tam atan. ²⁴ Natiya kutok, kwanay uwar ahay, dəfen anan apan à mbaz a kwanay ahay à kwa ma inde anaw fok, kawa do ana Yesu Almasihu ahay sə dəfan apan ata re.

²⁵ Kwanay mungol ahay ite, pəlen anan uwar a kwanay ahay kawa ana Almasihu sə pəlay anan do anahan ahay ata awan. Almasihu nà, a pəlay anan do anahan ahay, kə varak anan sifa anahan anga tinen. ²⁶ A var anan sifa anahan anga aday do anahan ataya tē təra cəncan aya awan. Kə banak atan tə 'am aday ta 'am anahan. Kə banak atan anga aday tē təra cəncan aya pa 'am a Mbərom. ²⁷ Ata nà, ti tavay pa 'am a Mbərom nà, tə mazlab awan, tinen mənjoəna ines. Kwa way lelibay a sa nes atan dukwen, à ga inde patan ibay re. Do anahan ahay adəka nà, tə tərək cəncan aya awan, tinen mənjoəna mungok ahay kutok. ²⁸ Matana kutok ite re, mungol à pəlay anan uwar anahan kawa winen sə pəlay anan zek anahan ata awan. Do kə pəlak anan uwar anahan nà, wita a pəlay nə zek anahan awan. ²⁹ Tə didek a nà, dowan kula kà nak anan ide i zek anahan nə ibay. Adəka nà, i ba anan zek anahan lele ta sə varan way sa pa anà zek. Yesu Almasihu winen apan i gan nga anà do anahan ahay nà, matana kutok. ³⁰ Anga mənuko fok də tərək hawal si zek anahan aya awan. ³¹ Deftere a Mbərom a ja nà: «Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtektəkke coy. †» ³² 'Am a Deftere sa ja ata nà, way məduwen a mi der a uda awan. Əna pi nen nə Deftere a ja 'am a anan nà, pə Almasihu tu do anahan ahay. ³³ Aya əna, 'am ata həna ma ja dukwen anga kwanay re. Matana həna, kuwaya à pəlay anan uwar anahan kawa winen sə pəlay anan zek anahan ata awan. Aday uwar dukwen à dəfan apan anà mbaz anahan lele re.

† Ca pə Laataanooji 2.24.

Gwaslay ahay tē bəbay a tinen ahay

6 Kwanay gwaslay ahay, bənen anan à 'am wa anà bəbay a kwanay ahay tē may a kwanay ahay, kawa ana Bahay a mənuko sa gan may ata awan. Wita nà, way aday tēde a zla apan do a Yesu ahay tē ga anan ata awan. ² 'Am a Mbərom a ja nà: «Dəfan apan anà bəbay anak tē may anak. †» Wita nà, nga sa 'am mama'am a mbala a Mbərom sa var ta sē zlapak uko apan tē way inde ata awan. ³ 'Am anahan a sē zlapak uko anan ata nà, natiya: «Kak kə dəfak atan apan nà, ngama i tərak, ki ga zile pə daliyugo.» ⁴ Kwanay bəbay ahay ite, kə si gen way sē cəban anà gwaslay a kwanay ahay bay, əna jen atan pə akəta, aday tətiken atan anan way nà, kawa sa zlan à nga anà Bahay a mənuko ata awan.

Bile ahay tē bahay a tinen ahay

⁵ Kwanay bile ahay, dəfen anan apan anà bahay a kwanay ahay həna pə daliyugo ata awan, bənen atan à 'am wa tē ajəjar a kosl kosl jiga awan, kawa kə dəfen anan apan nə anà zek ana Almasihu awan. ⁶ Dəfen atan apan wanahan anga sa jəka ti dəfak ikwen ide ata bay, kabay anga sa zlan atan à nga ata bay. Əna gen mer su way a kwanay nà, anga sa zlan à nga à Mbərom aday tē mivəl kərtek aya awan, anga kwanay nə bile ana Almasihu ahay. ⁷ Gen mer su way nà, tē ataslay mivəl a, kawa ki gen anan mer su way nə anà Bahay a mənuko, bina anà do zənzen a bay. ⁸ Sənen apan lele: Kwa iken bile, kwa iken bile bay fok nà, ka gak mer su way lele aya cəna, Bahay a mənuko i varak apan magwagway anahan a way anahan.

⁹ Kwanay bahay ahay ite, gen anan nga anà bile a kwanay ahay tē cəved awan. Mbəsiken 'am sē kətəbar atan à alay wa re. Anga kə sənen apan zle, kwanay tē tinen a təkə fok nà, do sē lavak ikwen nga inde kərtek à mburom. Winen nà, a ca pikwen fok hərro à alay kərtek a wa.

Way sē alay su do a Yesu ahay

¹⁰ Həna kutok nà, tərən do gədan aya njənnjan, mə tavay aya lele tē məgala ana Bahay a mənuko. ¹¹ Təmi-hen way sē alay a Mbərom sē varak ikwen ataya à alay inde, anga aday sē tavan pa 'am anà wurwer ana Fakalaw. ¹² Anga vərəm a nuko saa ga ata nà, di ga nə tu do zənzen aya bay. Di ga vərəm ata nà, tē apasay lelibay aya aday tē bahay a tinen aya təkə re. Tinen tē lavan nga anà daliyugo a anan həna mi nes ata awan. Aday vərəm a mənuko asa nà, tē way lelibay aya à wulen ata ana bagəbaga mburom tē daliyugo ata

awan. ¹³ Anga nan kutok, ren way sē alay a Mbərom sē varak ikwen ata à alay inde, anga luvon a manide ata kə nak ahay pikwen sa naa pa kwanay. Tərən pa 'am nà, do mungol aya awan. Husen anan vərəm a kwanay, ki men anan wa bay jiga awan. ¹⁴ Matanan, həna nà, liven zek, tiven nà, mungol mungol a kutok. Didek a Mbərom i təra kawa zana ma ban a à zar kutov dərkat ata kutok. Way lele aya pa 'am a Mbərom ti tərak ikwen kawa palalam sē njamde pə dəginəginə. ¹⁵ Alavay zek a kwanay sē đakay anan ləbara mugom a sē varan zay anà do ahay fok ata i tərak ikwen kawa təkarak à saray a kwanay ahay inde. ¹⁶ Kwa siwa fok, dəfen nga pə Yesu tē mivəl kərtek awan. Ata i tərak ikwen mbaray sē kəcaw pikwen wa gadam ana Fakalaw sē mbalay kwanay ataya awan. Kwa gadam ataya tinen tē uko aya dəp nà, mbaray ata i mbacay anan. ¹⁷ Mbərom kə təmək kwanay. Dəfen apan nga aday i tərak ikwen dugwala à nga a kwanay inde. Bənen anan 'Am a Mbərom nə lele, i tərak ikwen kawa maslalam ana Apasay sē varak ikwen ata awan.

¹⁸ Gen anan amboh à Mbərom tē mivəl kərtek a kwa siwa siwa fok, kawa ana Apasay anahan a sa taa đakak ikwen anan ata awan. Gen anan amboh à Mbərom sē cəce panan wa way ahay cara cara. Kə sa njəken anan ahan sa ga amboh matanan ataya bay, liven zek lele. Matanan gen amboh anga do a Yesu ahay fok re.

¹⁹ Gen amboh anà Mbərom anga nen, aday à vuro cəved sa ja anan 'am anahan, aday nē đakay anan ləbara anahan mugom a mənəna ajəjar. Əna nē đakay a nà, way a Mbərom mi đer aya sē duko anan ata fok.

²⁰ Nen à dangay nà, anga Yesu kə slənak nen sē đakay anan ləbara mugom a pə winen awan. Matanan, gen anan amboh à Mbərom anga aday nē đakay anan 'am anahan ata cərah mənəna zlawan, kawa tēde abay nē đakay anan ata awan.

Pol a jan 'am anà do ahay

²¹ Na gan may həna nà, kə sənen anjahay uno ti mer su way uno à man a anan ata ite. Tikikus nà, mərak uno, car uno re, aday winen do sa ga mer su way ana Bahay a mənuko tē mivəl kərtek awan. I mak ikwen anan ləbara uno ahay fok. ²² Anga nan, həna nen apan ni slənak anan ayak à man a kwanay, saa đakak ikwen anan ləbara a manay ahay fok. Ata aday i mak ikwen a mivəl ù doh lele kutok.

²³ Atə Bəbay Mbərom tē Yesu Almasihu Bahay a mənuko, tē varan anà mərak ahay nə zay, asan zek, tē məgala sē adaf nga a tinen pə Yesu.

²⁴ Sumor a Mbərom à tərən anà do sē pəlay Bahay a mənuko Yesu Almasihu tē asan zek a sa ndav kulibay ataya fok.

† Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16.

Adakay way pə deftere a anan

Filipi nà, wulen su doh mæduwen a pə cæved sa zla à Ruma a inde. Pol winen do kærtek à wulen su do sa daf egliz à man ata ataya awan, aday a pəlay anan do a Yesu ahay à Filipi cævedabay. A tətakan atan way pə anjahay sa ma nga à mëndak ata awan, a dakan atan anan ayak miter mungwalay aya inde, aday a varan atan mægala sə pərahan azar anà adaf nga a tinen pə Yesu.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngəran à Mbərom anga Filipi ahay

r (1.1-11)

r*

Yesu winen do si mer su way a Mbərom ma ma nga à mëndak awan

r (1.12 - 2.18)

r*

Avar mægala aday adakay way

r (2.19 - 4.9)

r*

'Am mädakwidok aya awan

r (4.10-23)

r*

Pol a jan ayak 'am anà do sə Filipi ahay

1 Sə vindek ikwen ayak 'am a anan nà, nen Pol tə Timote, manay do si mer su way a Yesu Almasihu ahay. Ma jak anan ayak 'am anà do sə lavan nga anà egliz ahay tu do si mer su way a kwanay ahay fok à egliz inde. Aday ma jak anan ayak 'am anà do sa daf nga pə Yesu Almasihu azar aya à wulen su doh sə Filipi ata inde fok re. ² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tâ gak ikwen sumor aday tə varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngəran à Mbərom anga do sə Filipi ahay

³ Kwa siwa nə bayakak pə kwanay cəna, nə ngəran anà Mbərom anga kwanay. ⁴ À alay a nen apan ni gan amboh à Mbərom anga kwanay fok cəna, hwiya na ga nà, tə ataslay mivel awan. ⁵ Nə ngəran à Mbərom, anga kwa pə ana kwanay sə təma Yesu Almasihu à mivel a kwanay inde nà, mənuko apan dī dakay anan ləbara anahan mugom a pə kærtek awan. ⁶ Mbərom kə dazlak anan sa ga mer su way lele awan, à mivel a kwanay inde. Aday na san zle, i pərahan azar sa ga matana awan, hus i ndav a wa pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata awan. ⁷ Nen nə pəlay kwanay tə dīdek awan. Kak nə bayakak way matanan anga kwanay nà, wita lele. Bina kwa nen à dangay, kwa nen apan ni tək-er anan ləbara a Yesu mugom a aday sə dakay anan dīdem anahan təkede nà, mənuko a fok də japak à sumor a Mbərom a su go ata inde re asanaw! ⁸ Natiya dukwen, Mbərom a san zle, nə pəlay kwanay tə mindel kawa ana Yesu Almasihu sə pəlay mənuko ata awan.

⁹ Aday amboh uno sa ga anga kwanay ata nà, natiya: U no asan zek a kwanay à zəga pa 'am pa 'am. Matanan ki sənən sə gəzlan alay pi zek wa anà way ahay tə cæved dīdek awan. ¹⁰ Ata ki sənən sə gəzla anan way lele aya pi zek wa tə way lelibay aya awan, aday hus pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata nà, hwiya ki njihen mənəna sa ga ines, do cəncan aya awan. ¹¹ Ki gen nà, way lele aya hwiya, aday saa varak ikwen mægala ata nà, Yesu Almasihu awan. Ata do ahay ti ca pi mer su way a kwanay a lele ataya nà, ti zambad a Mbərom, aday ti həran nga.

Adakay anan ləbara a Yesu Almasihu

¹² Matanan mərak uno ahay, u no sənən anan way a anan lele: Dəce a su to nga həna ataya nà, ta mak zek adəka nə sə dakay anan ləbara a Yesu mugom awan. Ta ma zek sə dakay anan nə pa 'am pa 'am, bina ta mbak apan sə tavay anan mer su way adəka bugol bay. ¹³ Natiya suje ahay à gulom su doh ana bahay a anan, tu do a azar aya fok, ta san zle nen həna à dangay nà, anga nen do sa ga mer su way a Yesu Almasihu. Ta ban nen nà, anga nan. ¹⁴ Ləbara sə aban nen a anan ata nà, kà mak anan zek anà do a mənuko azar aya bayak a adəka, sə dakay anan ləbara a Yesu mənəna sə jəjar bugol. Ta ma nga sə dakay anan 'am a Mbərom nà, pa 'am pa 'am.

¹⁵ Tə dīdem a nà, do ahay inde tinen apan ti dakay anan ləbara a Yesu Almasihu nà, sə sərak anga nen. Əna do azar aya ite nà, tinen apan ti dakay anan nə tə mivel kærtek awan. ¹⁶ Tinen, ta ga mer su way ata nà, anga tə pəlay Yesu Almasihu. Ta san zle, ta ban nen à

dangay dukwen pi mer su way ata wa re. ¹⁷ Aya əna, do a sə dakay anan ləbara a Yesu Almasihu sə sərək anga nen ataya nà, abayak nga a tinen aya nə lelibay jiga awan. Ta ga matanan nà, anga ta gan may sə zəga anan dəcə uno à dangay adəka bugol.

¹⁸ Cəkəbay, kwa â ga nə do ataya tə dakay anan 'am a Mbərom a nə tə mivəl kərtek awan, kwa â ga nə tə mivəl kərtek a bay təkede nà, munapanaw! Ləbara a Yesu Almasihu adəka nà, kà tak 'am coy. Wita, i cəbo bay, nen nə taslay adəka nà, mivəl. Ni taslay anan mivəl nə kwa siwa siwa fok, ¹⁹ anga na san zle, way a su to nga ataya fok ti ma zek adəka nà, sa tam anan sifa uno à dəcə wa. I təra matanan nà, anga amboh a kwanay sa ga, aday anga maməzek ana Apasay a Yesu Almasihu a sə slənay ata awan.

²⁰ Way a nen sə pəlay aday na daf apan nga ata nà, u no nə â təra, i go waray bay. Kwa â ga nə həna, kwa â ga nə siwa siwa, kwa nə məcak, kwa nen tə sifa awan, u no nà, zek uno â həran nga anə Yesu Almasihu tə didek a hwiya. ²¹ Anga həna kəma, kak nə njahak uho tə sifa a nà, nə həran nga nə anə Yesu Almasihu. Aday kak nə məcak dukwen, wita suwan re. ²² Kak nen inde tə sifa pə daliyugo dukwen, lele, anga ni mba apan sa ga mer su way a Mbərom mba. Ni gan may həna nà, anə wura dukwen, na san fan bay re.

²³ Abayak nga uno həna dukwen kə gəzlak cew re. Abay na gan may, nà zla way uno saa njahay pə kərtek a tə Yesu Almasihu à mburom. Ata pi nen nà, suwan nə wita awan. ²⁴ Aya əna, tə winen ata təkə dukwen, suwan nə njahay uho tə sifa awan, anga sa mak ikwen zek adəka. ²⁵ Wita dukwen nə sənək anan coy, i ga zek matana awan. Na san zle ni njahay uho tə kwanay fok, anga aday kə zəgihen anan sa daf nga pə Yesu tə ataslay mivəl a lele. ²⁶ Natiya kutok, na zlak ayak pə cakay a kwanay nà, ki tislən mivəl bayak awan, ki həren anan nga anə Yesu Almasihu, anga nen inde à man a kwanay ata awan.

Tiven lele anga ləbara a Yesu Almasihu

²⁷ Lele a həna kəma, anjahay a kwanay â ga nə lele aday do ahay tã san kwanay nà, do sa daf nga pa 'am a Yesu Almasihu ahay acəkan. Natiya, kwa ni zlak ayak pə cakay a kwanay, kwa ni zlak ayak bay, ni sləne ləbara a kwanay a dukwen, hwiya ni san kwanay mə tavay a lele ndekərkərre tə mivəl kərtek awan, anga ləbara a Yesu mugom awan. ²⁸ Aday ni san ki jəjiren anan anə do manide a kwanay ahay kula bay re. Ata ka sak a jəjiren atan bay cəna, ti san tinen nə do mə lize aya awan, aday kwanay nà, kə təmen adəka coy. Wita dukwen, sa ga anan nə zek a Mbərom awan.

²⁹ Mbərom kə gak ikwen sumor anga aday kə dəfen nga pə Yesu Almasihu. Əna sumor anahan ata nà, sa daf apan nga cəna coy bay, sa sa dəcə anga winen a re. ³⁰ À alay a nen àga kwanay ata nà, kə cinen anan anə vəram uno sa ga anga 'am a Mbərom ata awan, aday həna dukwen nen apan ni ga vəram ata re. Natiya mənuko fok də japak sa ga vəram ata kawa ana kwanay a həna, kwanay a uda ata re.

Men anan nga a kwanay à məndak kawa ana Yesu Almasihu sa ga

² Həna nà, kwanay mə japay a kərtek tə Yesu Almasihu asanaw? Asan zek anahan i varak ikwen məgala re bidaw? Na wa, Apasay Cəncan a kə japak kwanay pə kərtek a tə winen a ba? Kwanay aya dukwen, kwanay apan ki sənən zek ahay aday kwanay apan ki gen anan sumor i zek ahay re asanaw?

² Natiya, kak a nak ikwen ataslay mivəl uno â rah wa nà, 'am â zlak ikwen pi zek. Asan zek a kwanay â ga nə kərtek, mivəl a kwanay ahay â ga kərtek aday abayak nga a kwanay ahay dukwen â ga nə kərtek a re. ³ Kà si gen mer su way à wulən a kwanay ahay inde tə sərək aya bay. Kabay kà si gen mer su way sə həran nga anə zek a kwanay ahay bay re. Adəka bay, men anan nga a kwanay nà, à məndak, aday cen pə do ahay nə, kawa tə zalay kwanay bugol. ⁴ Kà si gen way sa mak ikwen zek a kwanay aya dəkdek bay, əna gen nə way sa man zek anə do ahay re. Ki gen anan way a anaya nà, ata ataslay mivəl uno i rah wa acəkan. ⁵ Abayak nga a kwanay â ga nə kawa ana Yesu Almasihu.

⁶ Winen a aday nà, tinen tə Mbərom a nə kərtek, kwa həna kabay.

Əna tə winen ata təkə dukwen, kə gak anan may sə lavay a nga anahan tə Mbərom a sabay re.

⁷ Adəka bay, a ca pa man sə njahay anahan ata nà, kawa way kəriya awan, a mbəsakak anan ayak.

Tə wahay anan awahay pə daliyugo à wulən sə do ahay, tə sənək anan winen do.

Kə tərək anan zek anahan bile awan.

⁸ Kà mak anan nga anahan à məndak ta sə dəfan apan anə Mbərom hus pə amac, amac pə dədom mə zləngad awan.

⁹ Anga nan kutok, Mbərom a cakaf anan, a ma anan pa man sə njahay anahan a kurre ata awan.

A daf apan sləmay sə zalay sləmay sə way ahay fok tə mazlab.

¹⁰ Anga nan kutok, do ahay fok, â ga nà, à bagəbaga mburom, â ga nə pə daliyugo, kwa à man su do ma mac aya dukwen,

ta sak a sləne sləmay a Yesu cəna, tinen a fok ti dukwen gərmec ù vo.

¹¹ Tinen a fok ti həran nga anə Mbərom, Bəbay a nuko, ta sa ja nà, Yesu Almasihu winen Bahay awan.

Ken anan jiyjay sa 'am a Mbərom pə daliyugo

¹² Natiya, mərak uno ahay, kə sənən apan zle, Yesu nà, kə dəfak anan apan anə Mbərom. Həna dukwen, dəfen anan apan anə Mbərom kawa ana kwanay sə dəfan apan à alay a nen àga kwanay ata awan. Ka taa dəfen anan apan nə lele. À ga həna nen inde àga kwanay sabay dəp nà, gen matanan hwiya. Kwanay nà, kə təmen coy. Natiya, gen mer su way lele aya sə dəfan apan à Mbərom tə ajəjar a kosl kosl jiga awan.

¹³ Anga Mbərom a mbədfahak ikwen anan mivəl kawa

sa zlan à nga, aday kî gen mer su way lele aya sa zlan à nga re.

¹⁴ Pi mer su way a kwanay saa ga fok cəna, kâ si gen tē agungoz a bay, kâ sa tērihen apan à wulen a kwanay ahay inde bay re. ¹⁵ Natiya ki tēren dō lele aya, mən̄jəna ines ahay, ki tēren wan a Mbərom lele aya awan, à wulen su dō mi nes a aya, aday huwan aya re ata awan. Tinen a fok ì ide zənzen inde. Anga nan kutok, ken anan jiyjay a kwanay à wulen a tinen inde pə daliyugo kawa mawuzlawazl sa nga mburom ahay, ¹⁶ aday dīken atan anan 'am sa njad sifa pə Mbərom wa. Ata ki gen matanan nà, pə luvon a Yesu Almasihu saa may ahay ata nə, nen ni taslay mivel tē kwanay pə ide anahan. Anga ni san kutok, mer su way uno, tē dāce uno sa sa anga kwanay ata nà, kē tərak uno kəriya bay. ¹⁷ Həna, adaf nga a kwanay pə Yesu ata nə, kē tərak kawa way mē varan à Mbərom. Aday nen nà, hinahibay ti i vad nen dəp nà, mez uno i tēra kawa way mē varan a anà Mbərom re, i japay pi zek tē way ana kwanay sē varan ata awan. Aday dukwen, i taslak uko anan mivel bayak adəka, nen tē kwanay a tēke fok. ¹⁸ Kwanay dukwen, tislēn mivel pə kərtek awan. Matanan tasluko mivel jiga awan.

Atə Timote tē Epafəroditus

¹⁹ Həna, kak kà zlak anan à nga anà Bahay Yesu nà, na gan may sē slənak anan ayak Timote àga kwanay bəse. Ata aday ni sləne ləbara a kwanay a nà, i vuro ataslay mivel. ²⁰ Anga uwec wa Timote a cəna, dōwan inde kwa kərtek sē bayak pə kwanay kawa nen nà, ibay. Si winen a taayak. ²¹ Dō a azar ataya fok nē tē pəlay sa gan mer su way a Yesu Almasihu bay. Ta ga nà, mer su way sa zlan à nga anà zek a tinen aya cəna coy. ²² Əna kə sənēn zle Timote nà, kà slak mungol wanahan, anga kà gak mer su way lele aya sē dākay anan ləbara a Yesu mugom awan, manay maya awan. Winen nà, kawa wan pə cakay ana bəbay anahan ata awan. ²³ Natiya, həna kutok u no sē slənak ayak nə winen awan, əna ni ca pə sariya uno su go ata lele aday. ²⁴ Nen a dukwen na san zle Mbərom i mbəsuko ayak cəved saa zlak ayak àga kwanay azana re.

²⁵ Aday asa, na gan may sē slənak ikwen anan ayak mərak a mənuko Epafəroditus, winen dōwan a kwanay sē slənay ahay à man uno sa naa cak ayak upo ata awan. Tē winen nà, ma gak mer su way a Mbərom miya awan, mē rəzlek anan à nga wa anà 'am a Mbərom miya re. ²⁶ U no sē slənak ikwen anan ayak, anga haway a kwanay a, a gan tē mindel, winen à ajalay nga inde, bina a san zle kə slənēn pə ləbara sē dəvac anahan a re. ²⁷ Didek a acəkan, dəvac kà gak anan. Ibay mən̄jək abay i mac coy. Əna Mbərom kē jalak panan nga, kē mbərak anan. Mbərom a jalay nga nà, pə winen wa cəna coy bay. A jalay nga nē pi nen wa re. Mbərom a mbar anan nà, anga aday ajalay mərava anahan tē dāce azar aya tē zulo à nga wa bay.

²⁸ Anga nan, na gan may tē mindel sē slənak anan ayak à man a kwanay aday ka sak a cinen anan nà, kē tislēn mivel bayak awan. Ata aday nen dukwen ni jalay

awan gem sabay re. ²⁹ Matanan, tēmihēn anan nà, tē ataslay mivel awan, anga kwanay a fok kē tēren dō a Yesu ahay. Dəfen anan apan anà jəba su dō aya kawa winen ata awan. ³⁰ Winen nà, kē zukwa mac anga mer su way a Yesu Almasihu. A may pa 'am sē bələlēn wa vet vet, anga su mo zek ti mer su way ahay, pa 'am a kwanay a wa.

Dəfuko nga nà, pə Yesu kərtek coy

3 Mərak uno ahay, 'am a inde həna u no sa jak ikwen anan ayak: Tislēn mivel anga kwanay dō a Yesu ahay. Aday u no sa jak ikwen ayak həna asa nà, pə way aday nē dākak ikwen anan ayak coy ata awan. U go isew sē dākak ikwen anan ayak miza bay re. Aday 'am a anaya ti ba kwanay pə atətak way lelibay aya wa ite re.

² Bənen nga a kwanay pu dō sa jəka ki i tēren dō a Mbərom ahay nà, si gəden mədəndalas aday ataya awan. Tinen dō sa ga way lelibay aya awan, tinen kawa kəla ahay, dō a Mbərom ahay itəbay. ³ Dō a Mbərom dīdek aya nà, mənuko a adəka. Anga mənuko apan dī həran nga à Mbərom tē məgala sē Apasay Cəncan awan, aday dē taslay mivel anga Yesu Almasihu. Bina dā daf nga pə way si zek a mənuko ahay bay.

⁴ Kak adaf nga pə way si zek a mənuko ahay nē lele kəma, abay tiya nà, nen ni daf apan nga itəbay dāw? Aday kak dōwan a inde kē bayakak, lele sa daf nga pə way si zek ataya nà, nen ni lahan apan adəka bidaw? ⁵ Nen a aday nà, zaav sē Yahuda guzgwez awan, wan sē Isəra'ila ahay. Nen mē wahay a à slala ana Benyamin inde. Na ga luvon jəmaakan pə dəba sē awahay uno wa cəna, tē gudo mədəndalas. Kak tē day sē dəfan apan anà Tawrita nà, nen nē dəfan apan tē mindel bina nen à wulen sē Farisa ahay inde. ⁶ Ta day sē pəra a manay Farisa ahay dukwen, nē pərahan azar nà, tēhhe lele, hus nen à sa ga anan alay tu dō sē pərahan azar à Yesu ahay. Ta day sē dīdem ana Tawrita dukwen, mungok uno ibay re.

⁷ Na taa ca pə way ataya fok nà, kawa way su mo zek ahay. Əna həna na ca pə way ataya fok ite nà, kawa way kəriya aya kutok, anga ti mo zek sē pərahan azar anà Yesu Almasihu bay. ⁸ Ayaw, na ca pə way ahay fok nà, kawa way kəriya awan, anga way su zlo à nga sē zalay asan Yesu Almasihu Bahay uno nē inde sabay. Nē mbəsakak way ahay fok anga winen. Natiya na ca pə way ahay fok nà, kawa kwaskwalay, aday nē dəzle pə cakay ana Yesu Almasihu, ⁹ mē njahay pə kərtek a tē winen. Na taa jəka nen mən̄jəna ines nà, anga na taa dəfan apan anà Tawrita ata awan. Əna həna nē dəfak nga pə Yesu Almasihu coy. Matanan, Mbərom a ca upo nen mən̄jəna ines pə ide anahan kutok. A ga matanan anga nē dəfak nga pə winen awan. ¹⁰ Way uno sa gan may cəna, u no nà san Yesu Almasihu, aday u no nà san məgala anahan sē slabakay anan ahay à mēke wa ata awan. U no sē səmen anà dāce ahay kawa anahan sē səmen ata, aday u no sa ga minje tē winen à amac anahan inde re. ¹¹ Natiya, kà zlak

anan à nga a Mbərom nà, i slabakay ahay nen à məkə wa kutok.

Hawuko sa ma nga pa 'am

¹² Aya əna, nen na slak fan bay, aday nen nə tərak kawa Yesu a fan bay re, əna ni pərahan azar sa haw hus sə dəzle à man anahan, anga ba Almasihu Yesu kə təmāk nen aday nê dəzle à man anahan awan.

¹³ Ayaw, mərak uno ahay, nen dukwen na mbak apan sa jəka nə dəzlek à man a Yesu a, fan bay re. Əna way kərtek inde ni ga kawa do sa haw anga magwagway ahay. Ni mbəsak sa ca pə way sə dəba ahay fok, aday ni rəzlen à nga wa sa ca ide, ¹⁴ ni haw ide uno zuhhwe pə way a saa njad pa 'am ata awan. Way uno saa njad ata nà, sifa a Mbərom a sə ngamak uko apan à mburom pə cakay ana Yesu Almasihu ata awan.

¹⁵ Natiya, mənuko do a Yesu ma san nga lele aya nà, bayakuko matanan. Aday kak dowan a inde abayak nga anahan kə gəzlak pi zek wa tə mbala a mənuko nà, Mbərom i cəden a wa mba. ¹⁶ Həna ata nà, pərahuko anan azar sa zla pə kərtek awan, tə cəved a mənuko sa nay anan ahay hus həna ata awan.

¹⁷ Mərak uno ahay, gen kawa nen awan, aday pərihen anan azar anà minje su do sa ga kawa manay ataya re.

¹⁸ Na ja matanan nà, anga do ahay inde bayak awan, ta ngam sə təma mer su way sə dəcə ana Yesu Almasihu sa ga pə dədom mə zləngad ata bay. 'Am ata aday nà, ba na taa jak ikwen anan, həna nə mənahan ayak hwiya nə anà 'am ata tə ide sə ayam awan. ¹⁹ Do ataya nà, Mbərom i lize atan ù uko inde. Tinen nà, tə pərahan azar anà Mbərom bay, əna tə pərahan azar anà way sə mivél a tinen ahay dəkdek. Tinen, tə həran nga i zek ta sa ga adəka nə way lelibay aya awan. Tə bayak nə pə way sə daliyugo ahay dəkdek coy.

²⁰ Mənuko nà, da gan may anà way ataya itəbay, anga mənuko do sə gala a Mbərom ahay. Mənuko apan di ba Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, do sa tam do. Winen i may ahay à mburom wa mba. ²¹ Kà sak a may ahay nà, i mbəda anan zek a mənuko bəle a anaya awan, aday i təra anan zek tə mazlab a kawa anahan awan. I ga way ata nà, tə məgala mbala anahan a sə lavan nga anà way ahay fok ata awan.

Zay à ga inde à wulen su do a Yesu ahay

4 Natiya, mərak uno ahay, tiven njəjan à cəved a Mbərom inde, kawa anuno sə dakak ikwen anan ata awan. Nə pəlay kwanay bayak awan, aday haway a kwanay u go re. Nen mə taslay mivél awan anga kwanay a fok, ni həran nga anà zek anga kwanay car uno ahay.

² 'Am uno inde anga uwar a cew a anaya re, atə Evodi tə Sintike. Na gan may nà, tē təma anan 'am a anan: Abayak nga a tinen à təra nə kərtek, anga tinen do ana Yesu Almasihu ahay. ³ Aday iken ite məndala uno Suzugos †, nə cəce panak nə, man zek anà uwar a cew ataya ite. Manay tə tinen, mə rəzlak anan à nga wa sə

dakay anan ləbara a Yesu mugom awan. Manay nà, atə uwar ataya awan, tatə Kəleman, aday tu do si mer su way a azar aya fok, ma gak mer su way pə kərtek awan. Tinen a fok, Mbərom kə vindek a sləmay a tinen à derewel su do tə sifa aya inde.

⁴ Kwanay nà, tislén mivél kwa siwa siwa fok, anga kwanay do a Yesu ahay. Aday ni mənahan ayak nà, anà 'am anan re. Tislén mivél. ⁵ Sumor a nà, lele a kwanay à kay uho pa 'am sə do ahay fok, tē canan. Sənen apan, Bahay a mənuko Yesu nà, winen inde tə kwanay. ⁶ Matanan, kə jilén awan bay, əna way a kwanay sa gan may ahay fok nà, dīken anan anan à Mbərom adəka. Dəbukén anan Mbərom, gen anan amboh, aday ngəren anan re. ⁷ Ki gen matanan nà, Mbərom i varak ikwen zay anahan. Zay ata nà, do zənzen a i gəzlan alay sa san a kula bay. Zay ata i ba anan mivél a kwanay tə abayak nga a kwanay ahay pə ajalay nga ahay wa, anga kwanay do ana Yesu Almasihu ahay.

⁸ Mərak uno ahay, ni zəgahak ikwen anan ayak apan 'am uno aya inde həna. Way ahay inde nà, tədə sə jalay apan. Matanan kutok, bayiken pə way dīdek aya awan, aday pə way tə mazlab aya re. Bayiken pə way tədə aday sa daf apan nga ataya awan, tə way cəncan aya awan. Bayiken pə way mə rəba aya awan aday tə way tədə sə həran nga ataya awan. Way a anaya fok nà, tinen lele, way tə mazlab aya awan. ⁹ Way a nen sə dakak ikwen anan, aday kə təmihen anan ataya nà, gen matanan. Aday way a kə slənen pi nen wa, aday kə cinen uno nen apan ni ga ataya nà, gen matanan re. Natiya, Mbərom, do sə varak uko zay ata, i njahay tə kwanay kutok.

Pol a ngəran ù do sə Filipi ahay

¹⁰ Nə ngəran anà Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, nə taslay mivél bayak awan, anga kə njiden sə bayakay ahay upo miza awan. Tə dīdek a nà, abay ka taa bayiken ahay upo way anahan. Aday həna alay a kə zlak pikwen wa bayak a, kə njiden alay a sə dəzle anan ahay upo bəse bay. ¹¹ Kà sa bayiken na ja matanan nà, anga sa jəka way a kuco ata bay. Matana bay, anga nə sənək ide sə njahay zay tə way a inde upo ata kwa kəkəma fok. ¹² Nə sənək mətawak, aday nə sənək anjahay su do zliile a re. Nə sənək anan way ahay cara cara fok. Nə sənək arah, aday nə sənək anahay ta may re. Nə sənək ide à sə njahay tə way a vasa vasa à alay inde, aday nə sənək ide à sə njahay mənəna way à alay inde re. ¹³ Natiya, ni mba apan sə səmen à way ataya fok nà, anga məgala a Yesu Almasihu a sə vuro ata awan. ¹⁴ Kwa à ga nə matanan dəp nà, ki gen lele ta su mo zek à dəcə uno ahay inde.

¹⁵ Kwanay do sə Filipi ahay, bayiken pə alay a nen sə dakak ikwen anan ləbara a Yesu mugom a kurre ata aday. À alay a nen sə slabak pə daliyugo a kwanay Makedoniya wa ata nà, su mo zek nə, kwanay dəkdek, bina egliz miza inde kə mak uno zek anga sa man zek anà 'am a Mbərom nà, ibay. ¹⁶ À alay a nen à wulen su

† Suzugos a nan sa ja nà, do sa ga mer su way pə cakay su do hinen.

doh sə Tesaloniki dukwen, ka taa men uno zek pə way a sa taa kuco ataya re. ¹⁷ Kâ sa bayiken, na ja matanan nà, anga sa jəka nə dubok pikwen wa way ata bay. Əna nə taslay mível adəka nà, anga na san zle Mbərom i daf pikwen alay sə meskefe anahan anga way a kwanay sə vuro ata awan. ¹⁸ Nə təmahak way a kwanay a sə sləno anan ahay Epafəroditus ata awan. Na ca apan nà, bayak awan, ni ga dəcə sə awan sabay re. Way a kwanay a sə sləno ahay ata nà, lele. Kə viren nà, anà Mbərom. I təma anan, a zlan à nga re. ¹⁹ Mbərom a aday nà, awan a a kəcan à alay inde bay, anga winen a kərtek məduwen awan. Natiya, i mba apan sə varak ikwen kwa ma fok tə alay a Yesu Almasi-

hu. ²⁰ Do ahay fok tē zambad a Mbərom Bəbay a mənuko pa sə viyviya awan. Amen!

Pol a jan 'am anà do ahay

²¹ Jen anan 'am ù do a Yesu ahay fok kərtek kərtek tə sləmay a Yesu Almasihu. Mərak a mənuko həna à man a anan ataya fok ta jak ikwen ayak 'am re. ²² Aday do a Yesu a azar aya fok ta jak ikwen ayak 'am re. Mə zakan a jiya nà, anà do sa ga mer su way àga bahay sə Ruma ahay.

²³ Bahay a mənuko Yesu Almasihu à gak ikwen sumor anahan.

Adakay way pə deftere a anan

Sa daf Egliz à wulen su doh sə Kolosiya nà, Epafəras. À alay ana Pol sə vinde derewel a anan nà, tinen à dangay maya tè Epafəras. A dakan atan anan nà, Yesu Almasihu winen bahay a pa nga sə way ahay fok, aday a dakan atan anan azla a tinen à tēra kawa su do mə japay a tè Yesu Almasihu ataya awan. Matanan, adaf nga pə Yesu a zalay asan way sə daliyugo ahay fok, tē pərahan azar anà atətak way ataya bay.

Nga sa 'am ahay

Yesu winen bahay a pa nga sə way ahay fok

r (1.1-23)

r*

Yesu nà, way a Mbərom mi dər awan

r (1.24 - 2.5)

r*

Anjahay wiya mbala do a Yesu Almasihu ahay

r (2.6 - 4.6)

r*

Andav sa 'am ahay

r (4.7-18)

r*

Pol a jan ayak 'am anà Kolosiya ahay

1 Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, nen do ana Mbərom sə ngaman aday sə tēra anan do maslan ana Yesu Almasihu ata awan. Derewel a anan a zlak ayak nà, à alay a manay wa tè Timote mərak a mənuko ata awan. ² Mə vindek ikwen ayak anà kwanay do a Yesu ahay à Kolosiya, kwanay mərak a manay ahay, mə japay aya tè Yesu Almasihu. Mbərom Bəbay a mənuko à gak ikwen sumor aday à varak ikwen zay anahan.

Pol a ngəran anà Mbərom anga do sə Kolosiya ahay

³ À alay a wura wura, manay apan mi ga amboh anga kwanay cəna, mə mbədək anan à nga wa sə ngəran anà Mbərom anga kwanay bay re. ⁴ Mə ngəran anga mə slənek kwanay nà, kə tēmihen Yesu Almasihu à mivél a kwanay inde tè dīdek awan, aday kwanay apan ki gen anan asan zek anà do a Yesu ahay re. ⁵ Ki gen matanan nà, anga kə sənén zle Mbərom kə lavak ikwen anan zek tè way lele aya à mburom à man anahan awan. Aday kwanay apan ki dēfen anan ide à way a kwanay saa njad anan mba ata awan. Kə sənén pə way a Mbərom a sə lavak ikwen anan zek ata nà, kurre à alay a kwanay sə sləne ləbara mugom a sa 'am dīdek a ata awan. ⁶ Ləbara sa 'am a mugom ata nà, kà tak 'am pə daliyugo kwa aha fok. Kə tərak nà, kawa sé aday winen apan i har, a wahay wan bayak a ata awan. Natiya, 'am a Mbərom winen apan i zəga sa zla pa 'am pa 'am à wulen a kwanay inde dūkwén matanan re. A dazlan sə zəga sa zla pa 'am pa 'am à wulen a kwanay,

à alay a kwanay a sə sləne Mbərom kə gak ikwen sumor acəkan ata awan. ⁷ Sə dakak ikwen anan ləbara sa 'am a mugom ata nà, Epafəras, car a manay i mer su way a Yesu Almasihu inde. Winen a ga mer su way a Yesu Almasihu nà, tè mivél kərtek awan. Winen apan i ga mer su way a Yesu àga kwanay à yime a manay inde. ⁸ Epafəras ata nà, kə dakak umo anan mer su way anà Apasay a Mbərom sə varak ikwen mēgala sə pəlay mərak ahay ata awan.

⁹ Anga nan kutok, a ban kwa pə ana manay sə sləne ləbara a kwanay ata wa nà, manay mə mbəsakak sa gan amboh anà Mbərom anga kwanay bay hwiya. Ma gan amboh nà, anga aday kē sənén way anahan sa gan may, aday à varak ikwen kəliré † tè asan way tè mēgala sə Apasay anahan. ¹⁰ Natiya tè kəliré sə asan way ata kutok, anjahay a kwanay i zlan à nga anà Bahay a mənuko, ki gen way anahan sa gan may ahay fok, aday ki gen mer su way lele aya cara cara. Ata asan way a kwanay pə Mbərom i zəga nə pa 'am pa 'am. ¹¹ Ma gan amboh anà Mbərom dūkwén, anga aday à varak ikwen mēgala sə mazlab anahan sə jəra njənan, aday sə səmen anà way ahay fok tè ataslay mivél awan. ¹² Matanan, ngəran anà Bəbay Mbərom anga kə varak ikwen cəved sa njad magwagway anahan sə ləvan a zek a anà do anahan ahay à mburom à man jiyjay a inde ata awan. ¹³ Mbərom kə tēmak ahay mənuko à alay a mēgala ana bahay sə ide zənzen a wa, aday a pak mənuko à man sə bahay a wan anahan ləliwe ata awan. ¹⁴ Sə tēmāy ahay mənuko à alay ana

† Kəliré a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Fakalaw wa nà, wan a Mbərom, anga kə pəsek uko anan ines a nuko ahay.

Yesu Almasihu nà, Bahay sə lavan nga anà way ahay fok

¹⁵ Mbərom nà, kula dōwan kə canak anan tə ide bay. Əna Yesu Almasihu dōwan a mezeze a Mbərom ata kà kak uko anan ahay Mbərom awan. Yesu a nà, winen murkwaya sa wan a Mbərom ahay. A lavan nga anà way a Mbərom mə ndakay aya kəzlek jiga fok. ¹⁶ Mbərom a ndakay way ahay fok nə tə alay a wan anahan ata awan, kwa â ga nə pə daliyugo, kwa à mburom awan fok, kwa way aday də canan zle ataya, kwa way aday də canan bay ataya fok, kwa way tə məgala à mburom ataya awan, kwa maslay a Mbərom ahay tə bahay a tinen aya təkə fok. Way ataya fok mə ndakay aya nə, tə alay a wan anahan ata awan, aday anà wan anahan ata re. ¹⁷ Winen nà, a lahan anà way ahay fok, aday way ataya ta ga inde dukwen, anga winen a re. ¹⁸ Winen nà, pa nga ana dō sə japay tə winen ahay fok, tinen zek anahan awan. Winen adazlan sə way ahay fok. Sa lah sə slabakay ahay à məkə wa mama'am nà, winen a re. Matanan kutok, winen kə lahak anan pa 'am ana way ahay fok. ¹⁹ Mazlab sə way a à Mbərom a inde ata fok nà, inde à wan anahan ata matana re, anga a zlan à nga anà Mbərom a nə matana awan. ²⁰ A nan à Mbərom a nà, way a mə ndakay ataya, kwa à mburom, kwa pə daliyugo fok, 'am â zlan atan pi zek tə winen nə tə mez ana wan anahan ata awan. Matanan kutok, zay inde à wulen a Mbərom tə dō ahay anga wan anahan ata awan, anga kə pəkak anan mez anahan, kə məcak pə dədom. ²¹ Kwakwa ata nà, kwanay dərən dərən pi zek wa tə Mbərom, kə tərən nà, dō manide anahan ahay, anga ki gen nə way lelibay aya awan. Abayak nga a kwanay dukwen, lelibay aya re. ²² Əna Yesu kə tərak dō zənzen awan, aday kə məcak anga kwanay. Matana həna kutok nà, Mbərom kə zlahak anan məlmal anahan tə kwanay, tə amac a wan anahan a ata awan. Natiya kwanay kə tərən dō cəncan aya, aday ki mben apan sə tavay pa 'am a Mbərom mənəna ines aday dōwan i mba apan sa mak ikwen anan mungok sabay. ²³ Natiya kutok, pərihen anan azar hwiya sa daf nga nà, pa 'am sə ləbara a mugom ata pac pac, kâ sa dagwiren wa bay fok. Tiven nà, njənjan lele. Dəfen anan abayak nga a kwanay nà, dook pə ləbara sa 'am a mugom a mbala a kwanay a sə sləne kurre ata awan. Ləbara sa 'am ata dukwen, daliyugo kəzlek kə slənek anan fok coy re. Həna, nen Pol nà, Mbərom kə tərak nen dō si mer su way anahan, anga sə dakay anan ləbara sa 'am a anan re.

Mer su way a Pol sa ga anga dō a Yesu ahay

²⁴ Həna nà, nen apan ni taslay anan mivél tə dəcə uno ahay sa ga anga kwanay ata awan. À alay ata nà, Yesu Almasihu a kà sak dəcə, matanan nen ni sa dəcə anga dō anahan ahay tinen zek anahan ata awan. Na

ga dəcə matanan nà, anga aday mer su way anahan sə dazlan à mivél a kwanay inde ataya â ndav wa. ²⁵ Mbərom kə zəbak nen dō si mer su way anahan à wulen su dō anahan ahay wa. A gan may nà, nê dakak ikwen anan ləbara sa 'am anahan mugom ata fok. ²⁶ Kurre ata nà, ləbara sa 'am mugom ata nə mi dər awan, dōwan a san anan fan bay. Aya həna nà, Mbərom kə kak anan ahay uho anà dō anahan ahay kutok. ²⁷ A nan anà Mbərom nà, dō anahan ahay pu kon pu kon fok t̄a san way anahan mi dər ata nà, winen lele aday tə mazlab a re. Way a mi dər ata nà, Yesu Almasihu a à mivél a kwanay inde ata awan. Tə winen awan, ki mben apan sa daf anan abayak nga a kwanay dook pa man sə mazlab anahan a aday ki sa njihen a uda ata awan. ²⁸ Anga nan, manay apan mi dikan anan anà dō ahay fok nà, Yesu Almasihu awan. Manay apan mi təkəren atan, manay apan mi jan atan panan fok nà, tə kəlire a Mbərom a sə varan umo ata awan. A nan umo jiya nà, dō mə japay aya tə Yesu Almasihu ahay fok t̄a t̄era nà, dō ma san nga aya pa 'am a Mbərom. ²⁹ Nen apan ni rəzlen à nga wa sa ga mer su way ata tə məgala mbala Yesu Almasihu a i nen inde nà, anga nan kutok. Sa ga mer su way a i nen inde nà, məgala ata awan.

2 U no nà, sənen apan lele, mer su way həna nen apan ni ga ata nà, ma da 'am awan. Na ga mer su way a ma da 'am ata nà, anga kwanay dō sə Kolosiya ahay, tu dō sə Lawdikiya ahay, aday dukwen, anga azar su dō kula tə canak uno fan bay ataya re. ² Na ga matanan nà, anga sə varak ikwen məgala aday k̄e sənen zek à wulen a kwanay ahay inde, k̄e tərən zek kərtek awan. Aday asa u no nà, k̄e njiden kəlire sa san d̄idek a Mbərom fok. Ata nà, ki sənen anan way a Mbərom a mi dər ata awan, kawa sa ja nà, Yesu Almasihu. ³ Kəlire tə asan way lele aya fok d̄i tan à nga nà, à Yesu Almasihu inde.

⁴ Nə dakak ikwen anan ayak way a anaya nà, anga aday dōwan â sa wurbasak ikwen awan saa njak kwanay tə wurwer sa 'am ahay bay. ⁵ Sənen apan lele re, kwa nen inde à wulen a kwanay ibay dəp nà, apasay uno inde tə kwanay. Nen apan ni taslay mivél tə mindel nà, anga nə sləne kwanay apan ki gen way tə cəved aya awan, aday adaf nga a kwanay pə Yesu Almasihu nà, mə tavay a demer demer lele.

Anjahay su dō ana Yesu Almasihu ahay

⁶ Həna nà, kə təmihen Yesu Almasihu à mivél a kwanay inde winen nə bahay a kwanay a coy. Anga nan kutok, azla a kwanay nà, â t̄era kawa azla su dō mə japay aya tə winen acəkan ataya awan. ⁷ Matanan, hen sləlay à winen inde lele, kawa sé sa pak anan sləlay anahan ahay à yugo inde lele ata awan. Hərən à 'am anahan inde, adaf nga a kwanay pə winen â ga nə njənnjan kawa ana kwanay a sə tətək ata awan. Ngərən anà Mbərom bayak awan.

⁸ Aya əna, sənen pi zek lele, bina dō ahay ti i njak kwanay tə atək way mungwalay aya, aday tə asan

way kəriya aya awan. Aday cəkəbay asan way a tinen ataya nə asan way su do zənzen awan, kabay asan way sə apasay lelibay aya sə daliyugo a anan, bina asan way mbala Almasihu itəbay. Kê pəken anan sləmay anə atətak way a tinen ataya bay jiga awan, ⁹ anga anjahay a Mbərom fok nà, winen i zek ana Yesu Almasihu inde. ¹⁰ Matanan həna, kwanay kə jipen tə winen a kutok ata nà, Apasay a Mbərom dukwen kə rahak à kwanay inde coy re. Anga Almasihu a nà, Bahay a pa nga sə way a tə məgala aya à mburom ata fok.

¹¹ Anga ajapay a kwanay tə winen ata nà, Mbərom kə gak pikwen mez anahan sə dakan anan anə do ahay kwanay nə do anahan ahay. Kwakwa ata a jan anə Yahuda ahay nà, tə gad mədəndalas anga tinen do anahan ahay. Aya kwanay həna kutok nà, Mbərom a ga pikwen mez sə dakay anan nə kwanay do anahan ahay ite. A ga way ata nə tə alay su do bay, əna tə alay a wan anahan Yesu Almasihu awan. Winen kə rak ahay kwanay à anjahay a kwanay sə kwakwa lelibay ata wa coy. ¹² À alay a kwanay sa ga bapisma ata nà, kə tərak kawa ta lak kwanay à məke inde pə kərtek a tatə Yesu Almasihu awan. Aday à alay a kwanay sa may ahay à a'am wa ata dukwen kə tərak kawa Mbərom a slabakay ahay kwanay à məke wa pə kərtek a tatə Yesu Almasihu a re. A təra matanan nà, anga kwanay kə dāfen apan nga, məgala a Mbərom inde sə slabakay ahay kwanay à məke wa kawa anahan sə slabakay anan ahay Yesu Almasihu à məke wa ata re.

¹³ À alay ata nà, Mbərom a ca pikwen nà, kawa do mac aya awan, anga kwanay nà, do sa ga ines ahay, aday anga kə gak pikwen mez sə dakay anan kwanay nə do anahan ahay ata fan bay re. Aya həna kutok, Mbərom kə varak ikwen sifa tə Yesu Almasihu. Aday asa, winen kə pəsek uko anan ines a mənuko ahay fok re. ¹⁴ À alay ata nà, sariya a Mbərom kə bənək mənuko, anga də pərahak anan azar anə 'am anahan ma ja aya ata bay. Əna pə dəba anahan a wa nà, Mbərom kə ngərwak anan dərəwel a aday gudire sə ines a mənuko ahay mə vinde aya uda ata aday kə darak anan pə dədom a mə zləngad awan. Matanan sariya inde puko sabay sə coy. ¹⁵ À alay a Yesu Almasihu sa mac pə dədom a mə zləngad ata nà, kə jakak anan alay pa nga anə məgala ana bahay sə setene ahay à bagəbaga mburom inde ata fok, kə mbak patan. Kə pəkak atan waray i ide pa 'am sə do ahay fok re.

¹⁶ Anga nan kutok, dōwan à sa mak ikwen anan mungok pa 'am sə way sa pa, kabay pə way sa sa ahay bay. Matanan asa re, dōwan à sa mak ikwen anan mungok pa 'am sa ga azar uko pə ava pə ava ata bay, kabay pa 'am sa ga azar uko pə kiya pə kiya ata bay, kabay pa 'am sə dāfan apan anə luvon sa man uda ata bay jiga awan. ¹⁷ Way ataya fok nà, minje pə way saa nay ahay, bina dīdek sə way ataya fok nà, à Yesu Almasihu a inde. ¹⁸ Do ahay inde bayak awan tinen apan ti zluwe anan do ahay ta sa ja nà, do ahay tē nahay anan nga a tinen aday tē dāfan apan anə maslay a Mbərom ahay re. Tə varan zlangar anə cōen sə zubay a

tinen ahay ta sa ja nə Mbərom sa man atan anan ahay way ataya i cōen sə zubay inde. Ajalay nga a tinen aya nə pə way sə daliyugo a anan dəkdek. Matanan jəba su do ataya nà, kə sa bənen atan à 'am wa bay jiga awan, anga tinen do sə həran nga i zek ahay, do sə kwecele ahay re. ¹⁹ Do ataya nà, tə mbəsakak sə japay tə Yesu Almasihu. Winen nga awan pu do a Yesu ahay, aday hawal si zek ahay ta njad sə japay pi zek nà, anga nga ata awan. Dəmbazl si zek ahay tə japay atan pi zek aday a njad sa har tə alay a Mbərom kutok re.

²⁰ Həna kə sənən apan zle lele, kwanay nà, kə məcen pə kərtek a tə Yesu Almasihu coy. Anga nan, apasay sə daliyugo a anaya ti mba pikwen sabay. Ata nà, ki gen way ahay hwiya kawa kwanay do sə daliyugo ahay nə angamaw? Abay ike kə dāfen anan apan anə 'am sə awan aya pərsləsle nà, angamaw? ²¹ 'Am kawa: «Kê laman alay anə way a anan bay», «Kê tukom way a anan bay», kabay «Kê zəba anan way a anan bay» re. ²² Da jak dī dāfan apan anə way ataya cəna, da san zle, ta nay à abayak nga su do zənzen a wa dəkdek, way ataya fok ti lize. ²³ Mama'am a nà, do ahay tə bayak nà, atətak way ataya tə varan kəlire anə do ahay, anga atətak way ataya ti gan bəlaray anə do ahay sa ga pəra kawa sa zlan à nga anə do ahay, sə nahay anan nga à məndak, aday sə kətah anan nga a tinen re. Aya əna, mer su way matanan ataya fok nà, i man zek anə do ahay sə mbasay pi mer su way sə ubor si zek ahay bay re.

Yesu Almasihu kə mbədahak ikwen anan anjahay

3 Kə sənən apan zle coy kwanay nà, kə slabiken ahay à məke wa tatə Yesu Almasihu fok. Anga nan kutok, dāfen anan abayak nga a kwanay nə dook pə way aya aday kwanay saa njad à mburom ata awan. Ki njiden anan nà, à man ana Yesu Almasihu, dōwan a mə njahay a tə day sə alay puway a Mbərom ata awan. ² Matana awan, abayak nga a kwanay à ga nə dəgəcce pə way a à mburom ata awan, bina kə bayiken pə way sə daliyugo ahay bay. ³ Anga nan kutok, kə sənən apan zle, kwanay nà, kə məcen, aya əna Mbərom kə slabakak ahay kwanay à məke wa. Natiya kutok, sifa a kwanay inde wiya awan, winen mi dər a à alay ana Yesu Almasihu inde pə cakay a Mbərom. ⁴ Tə dīdek a nà, Yesu Almasihu nə winen sifa a kwanay. Natiya, pə luvon a aday Yesu Almasihu a kə sak a sləray ahay ata nə kwanay dukwen ki sləren ahay nə tə winen awan, aday tə mazlab anahan a re.

⁵ Anga nan kutok, mbəsiken anjahay a kwanay lelibay ataya fok. Mbəsiken way kawa ajān uho, aga way sə waray ahay, aga ubor pə way ma ga waray aya awan, tə way lelibay aya awan, aga ide pə way ahay. Bina ka sak i gen ide pə way ahay nà, ki dāfen anan apan kawa tinen mbərom ahay. Mbəsiken anan way ataya fok. ⁶ Anga mer su way a lelibay ataya fok, Mbərom i ga mivəl pu do sə dāfan apan bay ataya awan. ⁷ À alay ata nà, anjahay a kwanay a dukwen matana awan, ki gen ahay jəba si mer su way a lelibay ataya re.

⁸ Aya hëna kutok nà, mbësiken way ataya fok: Kî gen mivel bay, awan â cëbak ikwen bay, kî gen anan way lelibay aya anà do ahay bay, kâ si gen mënjelgek bay, kâ sa nësen anan 'am anà dëwan bay, ⁹ kâ sa gëden anan mungwalay i zek ahay bay, anga anjahay a kwanay lelibay a sê kwakwa ata nà, kê mbësiken anan ti mer su way anahan aya tãke fok. ¹⁰ Hëna Yesu Almasihu kê mbëdahak ikwen anan anjahay a kwanay wiya awan. Kawa kê pëken zana wiya a pi zek, kê tãren do wiya aya coy. Dëwan a kwanay wiya ata winen apan i zëga sê ndakay zek nê pac pac, anga aday kî gen minje tã Mbërom, do sê ndakay kwanay ata awan. Natiya kî mben apan sa san anan Mbërom lele cërah kutok. ¹¹ Anga nan kutok, hëna nà, awan sê gëzla anan Yahu-da ahay pi zek wa tu do azar aya nà, ibay. Do ma gad mädändalal aya awan, tu do ma gad a bay aya fok, tinen nê kãrtek. Do mæ vëzle a bay aya awan, tu do mæ vëzle a bay a tã mindel ataya fok, tinen kãrtek a re. Aday do bile aya awan, tu do bile aya bay ata awan, tinen kãrtek a ca. Do ataya fok, awan kê gëzla atan alay pi zek wa bay. Anga zek ana Yesu Almasihu a nà, winen pa nga sê do ahay fok, aday à mivel su do anahan ahay inde fok re.

¹² Matanan, kwanay nà, kê tãren do a Mbërom ahay coy, a pëlay kwanay anga winen a sê walay kwanay. Anga nan, sumor a nà, azla a kwanay à cëved a Mbërom inde â ga nê lele. Gen anan sumor i zek ahay fok, tãren do lele aya awan, do mæ nahay nga aya awan, do sækëffe aya awan, aday do sê munapanaw ahay re. ¹³ Sëmen anan i zek ahay. Kwa abay awan inde kê slahak anan ù uko inde anà dëwan aya dëp nà, tã pëse zek ahay, anga Bahay a mënuko nà, winen apan a taa pësek uko anan ines a nuko ahay. ¹⁴ Way lele bina maw nà, sënene zek à wulen a kwanay ahay inde. Ata ki gen matanan nà, asan zek i japay kwanay pë kãrtek awan, aday mivel a kwanay ahay dukwen, ti ga nê kãrtek a re.

¹⁵ Mbësiken anan mivel a kwanay anà zay a Yesu Almasihu sê varak ikwen ata anga aday â lavan nga anà mivel à kwanay. Mbërom a ngamak ikwen ahay à zay anahan ata inde anga aday kê tãren uda zek kãrtek awan. Natiya ngëren anan kwa siwa siwa fok. ¹⁶ 'Am ana Yesu Almasihu â rah anan mivel a kwanay ahay. Diken anan anan 'am a Mbërom i zek ahay, men anan zek i zek ahay tã atatak way ahay tã kãlire mbala ana Mbërom a sê varak ikwen ata awan. Gen ara sê zambad anan Mbërom, tã ara sê hëran nga, aday tã ara mbala ana Apasay a Mbërom sê dakak ikwen anan ata awan. Ngëren anan à Mbërom tã ataslay mivel awan. ¹⁷ Way a kwanay saa ga ta sa ja fok nà, gen nà, tãde kawa do a Bahay Yesu ahay, ta sê ngëran apan anà Mbërom Bëbay a kwanay anga Yesu.

Anjahay su do a Yesu ahay

¹⁸ Kwanay uwar ahay, dëfen anan apan anà mbaz a kwanay ahay nê lele. Wita nà, way aday tãde do a Yesu ahay ti ga ata awan.

¹⁹ Kwanay mungol ahay, pëlen anan uwar a kwanay ahay lele, kâ si gen atan alay bay.

²⁰ Kwanay gwaslay ahay, bënënen anan à 'am wa anà atã bëbay a kwanay tã may a kwanay ahay pë way ahay fok lele. Ata ki gen matanan nà, i zlan à nga anà Bahay a mënuko.

²¹ Kwanay bëbay sê gwaslay ahay kutok, kâ si ngëren pë gwaslay a kwanay ahay bëra bëra bay, bina ti njahay nê slebërbërre.

²² Kwanay bile ahay ite, dëfen anan apan anà bahay su doh a kwanay ahay lele. Kâ sa dëfen atan apan nà, pë idë a wa aday â zlan atan à nga ata cëna coy bay. Æna dëfen atan apan nê lele tã mivel kãrtek awan, anga kwanay nà, do sê jëjaran à Mbërom ahay. ²³ Kwanay apan ki gen nà, mer wura wura fok cëna, gen nê tã mivel kãrtek awan, kawa ki gen anan mer su way anà Bahay a mënuko, bina anà do zënzen a bay. ²⁴ Sënen apan lele, saa varak ikwen magwagway pi mer su way a kwanay ahay nà, zek a Bahay a mënuko awan, i varak uko anan way anahan sê zlapan anan do anahan ataya awan. Bahay a kwanay sa gan mer su way ata nà, winen Almasihu. ²⁵ Sënen apan lele asa re, dëwan a kâ gak ines nà, Mbërom i gan sariya pë ines anahan ata awan. Bina Mbërom a gëzla do ahay pi zek wa itëbay asanaw!

4 Kwanay bahay su doh ahay ite, gen anan nga anà bile a kwanay ahay nê lele aday tã cëved awan. Bina kwanay dukwen, kê sënene zle, bahay inde à mburom pa nga a kwanay re asanaw?

Gen anan amboh à Mbërom aday tãren do ma san way aya awan

² Rëzlen anan à nga wa sa gan amboh anà Mbërom ta sê ngëran kwa siwa siwa fok. ³ Gen anan amboh à Mbërom anga manay re. Gen anan amboh anga aday mâ njad cëved sê dakay anan lëbara sa 'am ana Almasihu mi dër ata anà do ahay. Hëna manay à dangay nà, anga lëbara sa 'am anahan ata awan. ⁴ Gen anan amboh à Mbërom nà, anga aday ù mo zek sê dakay anan 'am anahan anà do ahay cërah lele, kawa abay tãde ni dakay anan ata awan.

⁵ Gen anan nga anà anjahay a kwanay à mamasl su do sa san Mbërom bay ahay inde ata nà, lele. Kwa siwa cëna, kâ sa tãmen anan alay a bay, gen nê way lele aya awan. ⁶ À akad bala a kwanay ahay inde nà, 'am a kwanay ataya fok â ga nê 'am lele aya ma daf nga awan. Matanan ki sënene sê mbëdahan apan anà do sê cëce 'am ahay fok.

Aja 'am mädakwidok aya awan

⁷ Mërak a nuko Tikikus i dakak ikwen anan lëbara sê njahay uno à man a anan ata awan. Tikikus nà, winen mërak a mënuko, car uno re, winen do sa ga mer su way a Bahay a mënuko ndekërkërre lele. Manay apan mi gan mer su way anà Mbërom miya awan. ⁸ Nen apan ni slënak anan ayak nà, anga aday â tækërek ikwen anan lëbara a manay, aday i varak ikwen mëgala

sə pərahan azar a Mbərom. ⁹ Tikikus i zlak ayak tə mərak a mənuko Onesimus do sə àga kwanay awan. Winen nə car a mənuko, aday a ga mer su way a Mbərom nà, ndekərkərre re. Tinen ti đakak ikwen anan way sə təra à man a manay a anan ataya fok.

¹⁰ Matanan Aristarkus, đowan a manay à dangay həna miya ata kà jak ikwen ayak 'am. Aday Markus, wan a mərbay ana Barnabas kà jak ikwen ayak 'am. Kə sənən apan zle, na jak ikwen lele, Markus kà sak a dəzlek ayak nà, təmihen anan lele. ¹¹ Yesu sə đowan inde tə ngaman Yustus re ata, kà jak ikwen ayak 'am. À wulen ana do su mo zek sa ga mer su way anga bahay a Mbərom ataya nà, Yahuda maza aya ibay, si tinen a maakankən'a ataya, coy. Tinen nà, ta mak uno zek sə vuro mägala i mer su way inde wanahan.

¹² Epafəras kà jak ikwen ayak 'am. Winen nà, do sə àga kwanay aya re, winen do sa ga mer su way a Yesu Almasihu cite. Winen apan i rəzlen à nga wa sa gan amboh anà Mbərom pac pac anga kwanay. A gan amboh a Mbərom nà, anga aday kə təren do mə jəra aya awan, kə təren do ma san nga aya awan aday kə sə-

nen sa ga way ana Mbərom sa gan may fok kutok.

¹³ Na san pi mer su way anahan sa ga tə mətəndəron ataya zle anga kwanay, anga do sə Lawdikiya ahay, aday anga do sə Hirapolis ahay re. Winen nà, ni ra ambar anahan a təte. ¹⁴ Lukas car a mənuko doktor ata kà jak ikwen ayak 'am aday Demas đukwen kà jak ikwen ayak 'am re.

¹⁵ Matanan jen anan 'am anà mərak à mənuko ahay à Lawdikiya ataya awan. Jen anan 'am anà Nimfa tu do a Yesu ahay sa taa halay nga àga winen ataya awan.

¹⁶ Derewel a anan nà, jingen anan àga kwanay, aday kə slənen atan anan ayak anà do sə egliz sə Lawdikiya ahay tē jinge anan re. Aday derewel uno sə vinden anà Lawdikiya ahay ata kə dəzlek ayak àga kwanay nà, jingen anan ite re. ¹⁷ Jen anan anà Arkipus nà, à demed pi mer su way a Bahay a mənuko sə mbəsakan ata sa ga anan nə lele.

¹⁸ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan. Sənən apan lele re, nen nà, à dangay hwiya.

Natiya Mbərom à gak ikwen sumor anahan.

Adakay way pə deftere a anan

À derewel a anan inde nà, Pol a ngəran anà do a Yesu ahay à Tesaloniki anga ta gak mətəndəron sə pərahan azar à Yesu. A jan atan nà, tâ ga mer su way bayak a anga sə wadad anan ləbara a Yesu mugom a pə daliyugo. A dakan atan anan anjahay a tədə i zlan à nga anà Mbərom ata awan, aday way saa təra à alay a Yesu Almasihu i may ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Asan zek ana Pol anga do a Yesu ahay à Tesaloniki
r (1.1 - 3.13)

r*

Anjahay su do a Yesu ahay
r (4.1-12)

r*

Amay ana Yesu Almasihu
r (4.13 - 5.28)

r*

Pol a jan 'am anà do sə Tesaloniki ahay

1 Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, manay tə Silas tatə Timote. Ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay do a Yesu ahay à wulen su doh sə Tesaloniki, kwanay do ana Bəbay a nuko Mbərom tə Bahay a mənuko Yesu Almasihu. Mbərom à gak ikwen sumor anahan, aday à varak ikwen zay re.

Pol a ngəran à Mbərom anga do a Yesu ahay à Tesaloniki

² Manay mə ngəran anà Mbərom kwa siwa siwa anga kwanay a fok. À alay a manay apan mi ga amboh cəna, mə mbəsak sa ga amboh anga kwanay bay. ³ Ma gan amboh anà Mbərom Bəbay a mənuko nà, mə bayak pi mer su way a kwanay sa ga anga kə dəfen nga pə Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata awan, aday pi mer su way a kwanay sa ga lele ata anga kə pəlen anan, aday pə atavay a kwanay njəjan a anga kə dəfen anan ide həna ata dukwen anà winen a re. ⁴ Mərak a manay ahay, Mbərom a pəlay kwanay aday ma san zle, kə walak kwanay sə təra do anahan ahay. ⁵ À alay a manay sə dakay anan ləbara mugom a àga kwanay ata nà, ma jak ikwen nə 'am kəriya aya bay, əna ma ja 'am tə məgala sə Apasay Cəncan awan. Ma san zle coy, 'am a manay sa jak ikwen ataya nə tinen 'am didek aya coy re. À alay a manay àga kwanay ata dukwen, mə njahay kəkəməw nə kə sənən zle lele. Ma ga matanan nə anga sa mak ikwen zek.

⁶ Kwanay aday nà, ki zlen həna nə kawa ana manay sa jak ikwen ata, aday kawa ana Bahay a mənuko sa gan may ata kutok. Kə təmihen anan 'am a Mbərom lele. Aya əna, do ahay ta gak alay tə kwanay bayak a anga 'am ata awan. Aday tə winen ata təkə dukwen, kə

tislen anan mivəl ta 'am ata adəka, anga Apasay Cəncan a kə varak ikwen məgala. ⁷ Natiya kutok, kwanay apan ki dīken anan anan cəved a Mbərom lele anà do ahay pə daliyugo sə Makedoniya tə Akaya. ⁸ Do ahay bayak a à Makedoniya tə Akaya tə slənek ləbara sa 'am pə Bahay a mənuko anga kwanay. Kwa ta sə wura fok, do ahay tə slənek coy kwanay apan ki dəfen nga pə Mbərom. Awan inde mi zəgahan atan anan apan sabay. ⁹ Bina tinen a tə alay a tinen a, tinen apan ti ja coy kə təmihen manay àga kwanay nə kəkəməw. Tinen apan ti təkər ləbara sa 'am a kwanay sə mbəsak pəra ahay ata, aday kə mbədihən anan mivəl a kwanay pa sa gan amboh anà Mbərom, winen do tə sifa aday winen do didek ata awan. ¹⁰ Ta san zle coy re, kwanay apan ki ben nə Wan anahan saa nay ahay à mburom wa ata awan. Wan anahan ata nà, Yesu, Mbərom sə slabakay anan ahay à məkə wa ata awan. Wan ata nà, i tam mənuko anga aday Mbərom à ga puko mivəl à alay anahan saa ga sariya ata sabay.

Mer su way ana Pol sa ga à Tesaloniki

2 Mərak a manay ahay, kwanay a kə sənən zle, ana manay sa zlak ayak àga kwanay ata nə kə tərak awan kəriya bay. ² Kə sənən zle, ma sak dəcə à wulen su doh sə Filipi, anga ta gak alay tə manay, tə gənahak umo. Mə dəzlek ayak àga kwanay à Tesaloniki dukwen, do a matanan ataya tinen inde bayak a re. Əna tə winen a təkə dukwen, Mbərom kə bənak umo mbac bayak awan, aday mə dakak ikwen anan ləbara mugom a sa nay à alay anahan wa ata kutok. ³ Manay apan mi dakan anan cəved didek a anà do ahay nà, mə gədan atan nə mungwalay bay, way lelibay aya inde à mivəl a manay itəbay re, mə njəkan uda anà dowan bay. ⁴ Mə təkər nà, way ana Mbərom a sə varan umo

ata awan, bina a ca pumo nà, ma slak sè ðakay anan 'am anahan, aday a varan umo anan lèbara anahan mugom a à alay inde sè ðakan anan anà ðo ahay kutok. Ma ja 'am nà, aday mà zlan à nga anà ðo zenzen a bay, əna aday mà zlan à nga anà Mbərom awan, winen ðo sa san abayak nga a manay ata awan. ⁵ Kə sənən zle lele re, ma jak ikwen 'am sa rak ikwen mindel bay, aday ma jak 'am sè rəke pikwen wa way bay re. Way uno sè vinde həna ata ðukwen, Mbərom a san zle, winen 'am ðidek awan. ⁶ Kula mə pəlak ðowan à həran umo nga bay. Kwa à ga nə kwanay, kwa à ga nə ðo maza aya awan, ma gak anan may matanan bay.

⁷ Abay cəved inde mi cəce pikwen wa way ahay kawa ðo məduwen aya sa ga ataya bidaw, anga manay nə ðo maslan ana Almasihu ahay. Əna mə cəcihek awan bay. Mə təra adəka nà, ðo səkəffe aya à wulen a kwanay, kawa uwar sa gan nga anà gwaslay anahan ahay ata awan. ⁸ Mə pəlay kwanay bayak awan. Anga nan, ma zlak ayak àga kwanay nà, mə pəlay sè ðakak ikwen anan pa 'am nə ləbara mugom a sa nay ahay pə cakay ana Mbərom wa ata awan. Aday winen ata ðəkdek bay re. Mə pəlak sè varak ikwen anan nga a manay aya re, anga ki zlen umo à nga cəvedabay.

⁹ Mərak a manay ahay, kə mbəðəken anan à nga wa ti mer su way a manay sa ga àga kwanay ata bay asanaw? Kwa à ga nə sè luvon, kwa à ga nə sè ipec, ma ga mer su way nə ndekərkərre, anga aday à alay a manay apan mi ðakak ikwen anan ləbara mugom a sa nay à alay a Mbərom wa ata nà, mà njad way sa pa mənəna sè bənak ikwen uda mbiyed.

¹⁰ Kwanay a kə sənən zle ma ga mer su way àga kwanay nə kəkəmwaw, aday Mbərom ðukwen a san a zle re. Anjahay a manay àga kwanay ðo a Yesu ahay nə lele, ðidek awan, ðowan i gəðan umo azar pə awan a ibay. ¹¹ Kə sənən zle re, ma ga way ahay tə kuwaya a kwanay nə kawa bəbay sa ga way tə gwaslay anahan ahay ata awan. ¹² Ma taa dubok kwanay, aday ma taa varak ikwen məgala, ma taa jak ikwen ðukwen pac pac, zlen azla sa zlan à nga anà Mbərom, ðowan a sè ngamak ikwen aday kī zlen à bahay anahan inde tə mazlab ata awan.

¹³ Mi ngəran anà Mbərom hwiya re, anga à alay a manay sè ðakak ikwen anan 'am anahan ata nà, kə təmihen anan nə kawa 'am su ðo zenzen a bay, əna winen kawa 'am a Mbərom a way anahan. Tə ðidek a nà, wita nə 'am a Mbərom acəkan. 'Am ata winen apan i ga mer su way à mivél a kwanay inde, kwanay ðo sa ðaf nga pə Yesu ataya awan. ¹⁴ Mərak uno ahay, kwanay kə tərən kawa ðo ana Yesu Almasihu ahay à egliz a Mbərom pə daliyugo sè Yahudiya ata awan. Yahuda ahay ta gak atan alay anga tə pərahan azar anà Yesu. Matanan həna ðo a kwanay ahay ti ga alay tə kwanay ðukwen, kawa winen ata kəsīsla. ¹⁵ Yahuda ataya tə vəðak ahay ðo maja'am a Mbərom ahay kwakwa, tə vəðak anan Bahay a mənuko Yesu, aday həna tə rəzlak manay re. Way a tinen sa ga ata a zlan à nga anà Mbərom a bay jiga awan. Ta nan ide anà ðo ahay fok. ¹⁶ Abay tə gafak umo 'am sè ðakay anan ləbara sa

'am a Mbərom anà ðo su kon azar aya, anga aday ðo ataya tə tam bay. Matanan kutok, ta rah anan wa nà, ines a tinen ahay, aday Mbərom a kə gak patan mivél həna acəkan.

Haway ana ðo sè Tesaloniki ahay a gan anà Pol

¹⁷ Mərak uno ahay, à alay a mənuko sè gəzla nga ata nà, mivél kə hanak pumo anga haway a kwanay i gan umo. Ma zla way a manay nà, njufok aya awan, anga abayak nga a manay kə mbəðəkek ayak pə kwanay à dəba. Abay a nan umo sa mak ayak àga kwanay maza awan. ¹⁸ Manay a fok ma gan may sa mak ayak saa cay kwanay. Nen Pol ta nga uno, na gan may saray bayak a re, əna Fakalaw kə nəkək anan cəved awan. ¹⁹ Mə bayak pə kwanay nə anga kwanay kə viren umo məgala sa ðaf nga pə way a Mbərom sè zlapay anan i varan anà ðo ahay ata awan. Sə varan umo ataslay mivél hway apan təkede ðukwen, kwanay re. Jugo sè vize a manay ahay saa ga anan ti zek pa 'am anà Bahay a mənuko Yesu azanan i may ahay ata nà, kwanay. ²⁰ Tə ðidek a nà, ðo ahay tə varan umo zlangar anga kwanay nə bayak awan, aday mə taslay mivél ðukwen tə kwanay a re.

3 Haway a kwanay kə gak umo cəna, mbac a slan umo cəvedabay. Anga nan, ma ja, ma wa, mi slənak ikwen ayak Timote. Ata aday suwan mi njahay way a manay à Atena taayak a manay a tamak. ² Timote nà, mərak a mənuko, winen apan i ga mer su way a Mbərom tə manay, mə ðakay anan ləbara mugom a mbala Yesu Almasihu anà ðo ahay nə manay pə kərtek awan. Mə slənak anan ayak àga kwanay nà, aday à mak ikwen zek, aday à varak ikwen məgala sè tavay njənjan pə cəved a Mbərom. ³ Matanan, kwa həna dəcə ahay ta tak ikwen à nga dəp nà, ðowan à sa zluwe kwa kərtek à cəved a Mbərom wa bay. Kə sənən zle, ði takas nə tə dəcə ahay matanan təktek re asanaw? ⁴ Ayaw, à alay a manay àga kwanay ata nà, ma jak ikwen ayak panan wa coy, ðo ahay ti naa ga alay tə mənuko pa 'am mba. Matanan həna dəcə ataya ta nak ahay puko kawa ana kwanay sa san ata kutok. ⁵ Na ca apan, dəcə winen apan i nay ahay pikwen nà, mbac kə slahak uno. Anga na awan, nə slənak ayak Timote àga kwanay, aday nà san kwanay apan ki pərihen anan azar anà Yesu acəkan hwiya bidaw? Nə jəjarak, na wa, tiya nə Fakalaw kə njəkak kwanay à cəved sè ðidek wa. Ata, mer su way a manay à wulen a kwanay ata kə tərək way kəriya awan.

⁶ Həna Timote kə mak ahay àga kwanay wa pə cakay a manay, a təkərən umo nà, ləbara lele aya sa zlan umo à nga anga kwanay. A wa, kwanay apan ki pərihen anan azar anà Yesu hwiya, kə pəlen zek ahay lele re. Aday a wa, kwanay apan ki bayiken pə manay tə ataslay mivél awan, bina haway a manay a gak ikwen, kawa haway a kwanay a sa gan umo ata re. ⁷ Mərak a manay ahay, manay apan mi sa dəcə, ðo ahay ti jugwar pumo wa 'am dəp nà, Timote a nay a jan umo matanan cəna, kə varak umo məgala bayak a, anga kwanay apan ki pərihen anan azar sa ðaf nga nə pə

Yesu hwiya. ⁸ Bina, kak kwanay apan ki tiven njənjən pa 'am a Mbərom matanan kəma, mi taslay mivəl sə njahay tə sifa aya uho. ⁹ Ataslay mivəl a manay sa njad pa 'am a Mbərom a mənuko həna anga kwanay ata nà, kwa mē ngəran anà Mbərom nə kəkəma, wita kà slak awan bay. ¹⁰ Kwa â ga nə sə sipec, kwa â ga nə sə luvon, manay apan mi gan amboh aday â varan umo cəved sa zlak ayak àga kwanay saa cak ikwen ahay ide aday mi tətakak ikwen anan ahay way aday kə sənən pə cəved a Mbərom fan bay ataya awan.

¹¹ Ma gan amboh anà Bəbay a mənuko Mbərom a ta nga anahan awan, tə Yesu Bahay a mənuko nà, tē təban umo ayak cəved a sə dəzlek ayak àga kwanay awan. ¹² Bahay a mənuko Yesu â varak ikwen məgala sa san zek à wulen a kwanay ahay pa 'am pa 'am lele, aday sə pəlay anan do ahay fok, kawa ana manay sə pəlay kwanay ata awan. ¹³ Natiya awan, tə cəved ata kutok, ki təren do məgala aya pə cəved anahan, anga aday kē njiden awan lelibay a pə mivəl a kwanay ahay sabay, kē təren do cəncan aya pa 'am a Bəbay a mənuko Mbərom pə luvon a Bahay Yesu saa may ahay pə daliyugo tu do anahan ahay fok ata awan. Saa may ahay pə luvon ata nà, winen a pi zek tu do anahan aya azar a fok.

Anjahay sa zlan à nga anà Mbərom

4 Mərak a manay ahay, way a mə mbəsak a sa jak ikwen ayak ata nà, həna: Mə tətakak ikwen anan anjahay sa zlan à nga anà Mbərom a coy. Aday ma san zle, azla a kwanay nə matanan. Əna manay apan mi gak ikwen ayak amboh asa nà, tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu, zəgihən anan apan asa. ² Kə sənən way a manay sə tətakak ikwen anan tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu ataya zle. ³ A nan a Mbərom cəna, kē təren do cəncan aya awan, kawa sa ja bine siwaw nà, kē limen anan alay à uwar uho bay, ⁴ kuwaya â njahay nə tə uwar anahan awan, à səkəffe inde. Ata do ahay ti hərək ikwen nga. ⁵ Adəka bay, ubor â ga pikwen bahay bay. Wita nə azla su do sa san Mbərom itəbay ataya awan, do sə pəra ahay. ⁶ Dowan â gan sədək anà do hinen ta sə jənan pə uwar bay, anga Bahay a nuko Yesu i naa gan sariya anà do sa ga ines a matanan ataya awan. Ba ma jak ikwen anan 'am ata coy. ⁷ Anga Mbərom a ngamak uko nə saa ga ines tu do sə uho ahay matanan ata bay. A ngamak uko adəka nà, sə njahay à cəncan inde pa 'am anahan. ⁸ Anga nan, kak dowan a kē ngəmak 'am a anan itəbay cəna, a ngam bay nà, do zənən a bay, əna zek a Mbərom a, dowan a sə varak uko Apasay Cəncan ata awan.

⁹ Mərak a manay ahay, awan inde maza sa jak ikwen ayak pa 'am sə pəlay zek à wulen a kwanay do a Yesu ahay sabay. Zek a Mbərom a kē dəkak ikwen anan cəved ata coy. ¹⁰ Tə didək a nà, kə pəlen do a Yesu ahay pə daliyugo sə Makedoniya fok. Əna ma gak ikwen kem nà, zəgihən anan apan pa 'am pa 'am. ¹¹ Rəzlen anan à nga wa sə njahay səkəffe lele. Kā sa slihen à 'am sə do ahay inde bay. Gen mer su way tə alay a kwanay aya aday kē njiden way sa pa, kawa ana man-

ay a sa jak ikwen ata awan. ¹² Ki gen anan matanan cəna, do sə uho ahay ti dəkak ikwen apan, aday ki saa rəken awan pu do wa bay.

Luvon ana Yesu saa may ahay ata awan

¹³ Mərak ahay, a nan umo nà, sənən anan way saa tərən anà do a ma mac ataya awan. Əna zlawan â sa gak ikwen kawa do sa ba Yesu itəbay ataya bay. ¹⁴ Də dəkak apan nga, Yesu kē məkak, aday kē slabakak ahay à məkə wa. Anga nan, dā san zle, do sa daf nga pə Yesu ahay aday tə məkak coy ata nà, Mbərom i i slabakay atan ahay à məkə wa anga aday tē njahay à man a Yesu. ¹⁵ 'Am a manay sa jak ikwen ayak həna ata nà, 'am ana Bahay a mənuko Yesu a sə tətakan anan anà do ahay ata awan. Pə luvon ana Yesu saa may ahay ata nà, mənuko həna tə sifa ataya dī naa lahan apan anà do ma mac ataya sa zla à man ana Yesu a bay. ¹⁶ Pə luvon ata nà, Mbərom i varan cəved anà maslay anahan ahay. Bahay a tinen i ngaman atan, aday ata ti fa məzləzilən kutok. Cəna zek a Bahay a mənuko Yesu Almasihu a i dazay ahay, do a anahan ma mac ataya ti lah sə slabakay ahay à məkə wa pa 'am. ¹⁷ Ata aday mənuko mə mbəsak a tə sifa uho ataya dī japay tu do anahan a azar ataya à matapasl inde tatə Bahay a mənuko Yesu à mburom. Natiya dī njahay tatə Bahay a mənuko Yesu pa sə viyviya awan. ¹⁸ Kak matanan cukutok nà, men anan anan mivəl ù doh anà zek ahay lele ta 'am a anan.

Təruko do mə lavay zek aya awan

5 Mərak a manay ahay, pa 'am sə luvon kabay alay a sə amay ana Bahay a mənuko Yesu nà, awan inde mi jak ikwen ayak apan ibay, ² anga kwanay aya kə sənən zle coy, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata nà, i slay ahay puko nə kawa do sə akar sa nay à alay a dowan a san apan bay ata awan. ³ I təra nà, à alay a do ahay ti ja nə «Zay inde, awan inde sə bənan mbiyed ù do ibay» ata awan. Ata gangaf alize i tan atan à nga kawa dəcə sa tan à nga anà uwar, wan sə dəlay anan ata awan. Tinen a fok, dowan saa tam wa kwa kərtek dukwen, ibay.

⁴ Aya əna, mərak ahay, kwanay nà, mə njahay aya i ide zənən inde bay. Luvon ata i sa dəzley pikwen gangaf kawa do sə akar sə gaway ahay bahay su doh ata bay. ⁵ Kwanay nə do sə ide jiyjay ahay sa bar à man ipec inde ataya awan. Mənuko do sa bar sə luvon ahay i ide zənən inde ataya bay. ⁶ Anga nan kutok, dā njak ahan kawa do azar aya itəbay. Adəka bay, dəkəfuko anan ide anà zek a mənuko ahay lele, guko anan nga i zek re. ⁷ Do ahay ta taa njak ahan nə sə luvon, aday ta taa waway nga dukwen sə luvon. ⁸ Aya, mənuko nà, do sə ide jiyjay ahay. Anga nan, guko anan nga i zek. Dəkəfuko nga pə Yesu, aday sənuko zek. Da gak matanan ata nà, i tərək uko kawa palalam à mbac inde. Aday dəkəfuko anan ide anà luvon a Yesu saa nay ahay sa tam nuko ata awan. Way ata dukwen i tərək uko kawa dugwala à nga inde. ⁹ Mbərom a walay mənuko nə anga

aday dâ saa ga dâce pa 'am anahan bay, əna sa naa tam mənuko tə alay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ¹⁰ A mac anga mənuko, anga aday kwa â ga nə dâ məcak coy, kwa â ga nə mənuko tə sifa aya mba, di njahay tə winen awan. ¹¹ Anga nan, viren anan mægala i zek ahay, aday men anan zek i zek ahay sa har lele kawa ana kwanay sa ga həna coy ata awan.

Andav sa 'am ahay

¹² Mərak a manay ahay, manay apan mi gak ikwen ayak kem nə, dəfen anan apan anà dō a Yesu ahay sa gak ikwen nga, aday tinen apan ti ga mer su way à wulen a kwanay inde ataya awan. Bahay a mənuko a daf atan nə sə tətakak ikwen anan cəved anahan.

¹³ Dəfen atan apan lele, ken atan anan asan zek bayak awan, anga mer su way a tinen sa ga à wulen a kwanay ata awan. Njihen tə zay à wulen a kwanay aya inde re.

¹⁴ Mərak a manay ahay, ma gak ikwen kem nə, gifen anan 'am anà dō sə isew ahay, viren anan mægala ana dō sə zlawan ahay, men anan zek anà dō bəle aya awan, aday kâ si yen nga tə dō ahay bay fok. ¹⁵ Gen anan ngatay anà zek a kwanay ahay, bina kâ si men anan anan sədək anà dōwan bay. Əna kwa siwa siwa dukwen, rəzlen anan à nga wa anà way lele aya à

wulen a kwanay inde, mənəna sə mbədək anan dō azar aya à nga wa re. ¹⁶ Kwa siwa fok cəna, tislən miv-el. ¹⁷ Gen amboh kwa siwa. ¹⁸ Kwa kəkəma fok, ngəren anan anà Mbərom re, anga a nan nə guko matanan, mənuko dō a Yesu Almasihu ahay fok. ¹⁹ Kê ticen anan alay pa 'am anà Apasay Cəncan a bay. ²⁰ Kê kədiyən anan 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay bay. ²¹ Gəzlen anan alay pi zek wa anà way ahay fok lele. Winen lele ataya nə, təmihen atan. ²² Zləmen anan anà sədək a wura wura fok jiga awan.

²³ Mbərom a dō sə varak uko zay ata, â təra kwanay dō cəncan aya jiga awan. Â ba anan apasay a kwanay, tə mivəl a kwanay, aday zek a kwanay fok, anga pə luvon aday Yesu Almasihu Bahay a mənuko i sa may ata nə, â njad pikwen wa way lelibay a bay. ²⁴ Mbərom a sə ngamak ikwen ata i ga anan, anga winen nə, a ga anan way anahan sa ja ataya hwiya.

²⁵ Mərak ahay, gen amboh anga manay ite. ²⁶ Jen anan 'am anà mərak ahay fok ta sə zlangay alay tə alay. ²⁷ Na jak ikwen tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu nə, jingen anan derewel a anan pa 'am su dō a Yesu ahay fok.

²⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor anahan.

Adakay way pə deftere a anan

Pol a jan 'am anà dō sə Tesaloniki ahay pa 'am sə amay ana Yesu, kawa anahan sa jan atan ayak à d̄erewel anahan mama'am a inde ata awan. À alay ata nà, dō a tinen aya azar a t̄ə p̄ərahan azar anà at̄ətak way sə miter mungwalay aya awan. Pə tinen nà, Yesu kà mak ahay coy, dō ahay t̄ə s̄ənak apan bay. Əna Pol a ja nà, wita mungwalay. À alay a Yesu i may ata nà, i tam anan dō anahan ahay, aday i gan sariya anà dō sa ngam 'am anahan it̄əbay ataya awan.

Nga sa 'am ahay

'Am d̄idek a pə amay a Yesu Almasihu

r (1.1 - 2.17)

r*

Aga amboh t̄ə adakay way ahay

r (3.1-18)

r*

Pol a jan 'am anà dō sə Tesaloniki ahay

1 Sə vindek ayak d̄erewel a anan nà, nen Pol, manay t̄ə Silas tat̄ə Timote. Ma jak ikwen ayak 'am à kwanay dō a Yesu ahay à wulen su doh sə Tesaloniki, kwanay dō a Bəbay a nuko Mbərom t̄ə Bahay a nuko Yesu Almasihu ataya awan. ² Mbərom Bəbay a mənuko t̄ə Yesu Almasihu Bahay a mənuko t̄ə gak ikwen sumor aday t̄ə varak ikwen zay a tinen.

Mbərom i gan sariya anà dō ahay mba

³ Mərak uno ahay, lele a nà, m̄ə ngəran anà Mbərom anga kwanay kwa siwa siwa fok. Lele n̄ə m̄ə ngəran, anga k̄ə z̄əgihen anan sa d̄af nga pə Yesu, aday k̄ə z̄əgihen anan sə p̄əlay zek à wulen a kwanay ahay inde re. ⁴ Anga nan kutok, à alay a manay àga mərak azar aya nà, manay apan mi h̄əran nga anà zek anga kwanay. Ma jan atan nà, kwa kwanay apan ki sen lirew ahay t̄ə c̄əved ahay cara cara pu dō sə jugwar pikwen wa 'am ahay d̄əp nà, kwanay apan ki s̄əmen anan, aday h̄wiya k̄ə b̄ənen anan adaf nga a kwanay pə Yesu t̄ə alay cew cew awan.

⁵ Way ata a d̄akay anan n̄ə, Mbərom i gan sariya anahan anà dō ahay t̄ə c̄əved lele a kutok. Kwanay ki sen lirew h̄əna ata nà, anga bahay a Mbərom. Matanan, ki slen sa zla à bahay a Mbərom inde. ⁶ Ayaw, Mbərom nà, dō d̄idek awan. Luvon a k̄ə slak c̄əna, i man anan uda siked anà dō sa ga alay t̄ə kwanay ataya awan. ⁷ Kwanay dō sa sa lirew h̄əna ataya nà, i varak ikwen anjahay zay kutok. Manay d̄ukwen, matanan re. Way ata i t̄əra nà, à alay a ana Bahay a mənuko Yesu i dazay ahay à mburom wa t̄ə maslay anahan ahay m̄əgala aya, ⁸ à mamasl sə miresl sə uko inde ata awan. I ga anan alay tu dō sa san Mbərom it̄əbay ataya fok, i ga anan alay tu dō sa ngam ləbara ana Bahay a mənuko Yesu it̄əbay ataya fok. ⁹ Ti sa lirew n̄ə nd̄əlekeke, aday

Mbərom i i lize atan sə coy awan. Ti zla pə cakay ana Bahay a nuko Yesu bay, ti canan anà m̄əgala sə mazlab sə bahay anahan it̄əbay. ¹⁰ Way ataya ti t̄əra nà, à luvon a aday Bahay a mənuko i may ahay ata awan. Pa pac a i nay ata nà, dō anahan ahay ti h̄əran nga. Dō sə d̄əfan apan ataya fok ti canan, ti h̄əran nga re kutok. Ki gen inde à wulen su dō sə h̄əran nga ataya awan, anga kwanay d̄ukwen k̄ə d̄əfen apan nga coy, bina ba m̄ə d̄akak ikwen anan ləbara a Yesu ata re asanaw?

¹¹ Anga nan kutok, ma taa gan amboh anà Mbərom anga kwanay. Ma gan amboh nà, anga aday k̄ə njihen kawa dō anahan a sə walay ataya awan. Aday ma gan amboh anga aday â mak ikwen zek sa ga way lele aya kawa sa nak ikwen ata awan, aday mer su way a kwanay sa ga anga k̄ə d̄əfen nga pə winen a ata awan. Kem anan, â ba kwanay t̄ə m̄əgala anahan ata ite. ¹² Natiya, dō ahay ti h̄əran nga anà Bahay a mənuko Yesu anga kwanay kutok, aday dō ahay ti h̄ərak ikwen nga anga winen re. Mbərom a mənuko t̄ə Bahay a mənuko Yesu Almasihu ti ga matanan, anga sumor a tinen.

Do sə s̄əd̄ək

2 Mərak a manay ahay, u no sa ja 'am h̄əna nà, pə luvon a aday Bahay a mənuko Yesu Almasihu i sa may ahay ata awan, aday mənuko d̄i halan nga pa 'am. Ma gak ikwen amboh nà, ² k̄ə viwen anan nga i zek ahay kwayan'a, anga 'am ana dō ahay sa j̄əka luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata nà, k̄ə nak coy ata bay. Kwa â ga n̄ə sa ja 'am ata nà, dō maja'am a Mbərom, kwa â ga n̄ə dō sə wazay sa ja, kwa dō ahay t̄ə ja n̄ə nen a sə vinde anan ad̄əka, k̄ə d̄əfen apan nga bay, k̄ə j̄əjiren bay. ³ D̄owan â sa njak kwanay bay jiga awan. Luvon ata i nay ahay ta 'am k̄əriya bay. Dō ahay bayak a ti v̄əze pə Mbərom, aday dō sə s̄əd̄ək a ti i lize anan ù uko inde ata i nay ahay aday. Ata, luvon ata i

nay ahay kutok. ⁴Do sə sädœk ata i gafan 'am anà do ahay kwa sə hëran nga anà ma fok, kwa sə hëran nga anà zek a Mbërom awan. I ja nə winen a a zalay mbërom ahay fok. I zla ù doh sə mazlab a Mbërom, i daf man sə njahay anahan à man ata awan, i tëra anan zek anahan kawa Mbërom awan.

⁵Kə sənən apan sabay kələdaw? À alay mənuko pə kərtek ata nà, na jak ikwen anan way ataya coy asanaw? ⁶Həna tamak nà, awan inde sə gafan 'am sa nay ahay, aday kə sənən awan ata zle. Alay ata kà slak cəna, do sə sädœk ata i nay ahay kutok. ⁷Tə didek a cəna, do ahay inde, tinen apan ti ga sädœk bayak a coy. Da san anan nà, anga Mbërom a kà mak uko zek sə dakak uko anan way ata awan. Əna way a nen sa jəka ti nay ataya nə ti nay ahay fan bay, si dowan a sə takan alay ì ide ata kà zlak wa aday. ⁸Ata aday, alay a i sla aday do sə sädœk ata i sa nay ahay kutok. Yesu Almasihu Bahay a mənuko kà nak ahay à mazlab anahan inde nà, i lize a wa do sə sädœk ata awan, i vəzle apan apasay sa 'am anahan aday à mac. ⁹Do sə sädœk a sa nay ata nà, i nay ahay nə tə mägala ana Fakalaw, i ga way masuwayan aya cara cara sa njak anan do ahay. ¹⁰I may ahay nà, sa ga way lelibay aya cara cara sa njak anan do aday saa lize ù uko inde ataya awan. Ti lize anga ta ngam sə pəlay 'am sə didek itəbay. Abay tã ngam tiya nà, Mbërom kə təmak atan bidaw? ¹¹Anga nan kutok, Mbërom kə cərwidək anan abayak nga a tinen aday tã daf nga nə pə way mungwalay aya awan. ¹²Natiya awan, sariya i ban anan do sa ngam sa daf nga pə didek a Mbërom itəbay əna ta gan may anà way lelibay ataya ata awan.

Mbërom a walay kwanay

¹³Kwanay mərak aya aday Bahay a mənuko sə pəlay kwanay ataya awan, sumor a nà, mi ngəran à Mbërom anga kwanay kwa siwa siwa fok. Bina à alay a daliyugo winen mə ndakay a fan bay ata dukwen, Mbërom kə walak kwanay anga saa tam kwanay tə mägala sə Apasay Cəncan awan. Apasay ata a tëra kwanay do anahan ahay. A tam kwanay dukwen, anga kə dafen nga pə didek a Mbërom ata awan. ¹⁴Anga nan, à alay a manay sə dakak ikwen anan ləbara sa 'am a mugom ata nà, a ngamak ikwen pə cakay anahan, anga aday kə njiden anan mazlab ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu.

¹⁵Anga nan, mərak a manay ahay, tiven nə njənan lele, bənen anan way a manay sə tətakak ikwen anan ataya awan. Kwa à ga nə mə tətakak ikwen anan ta 'am, kwa à ga nə mə vindek ikwen anan ayak avinde pə derewel, bənen anan lele.

¹⁶Bahay a mənuko Yesu Almasihu a ta nga anahan a aday Mbërom Bəbay a mənuko, tē varak ikwen mägala aday gədan sa ga way lele aya aday sa ja 'am sə way lele aya hwiya ite. Bina Mbërom a pəlay nuko, aday tə sumor anahan i varak uko mägala hwiya, aday i mak uko zek sə dafan ide anà way a lele saa nay ahay pa 'am ata re.

Gen anan amboh à Mbërom anga manay ite

3 Mərak a manay ahay, 'am uno mə mbəsak a sa ja nà, həna: Gen anan amboh à Mbërom anga manay ite, anga aday ləbara ana Bahay a mənuko Yesu à zla bəse pa 'am pa 'am, aday do ahay tē dafan apan kawa ana kwanay a sa ga həna ata ite. ²Anga manay dukwen, gen anan amboh, anga aday à gan umo nga pu do sə sädœk ahay wa. Anga sə təma way a manay sa ja ataya nà, do ahay fok bay.

³Əna Bahay a mənuko nà, winen do didek awan, i mak ikwen zek sə təra do mägala aya awan, aday i ba kwanay pə Fakalaw wa re. ⁴Bahay a mənuko awan a man umo zek sa daf pikwen nga hwiya. Ma san zle re, ki gen anan way a manay sa jak ikwen gen ataya, aday ki ti gen anan hwiya azanan re ata awan. ⁵Bahay a mənuko à mak ikwen zek à mivél a kwanay ahay inde, anga aday kə sənən anan nə Mbërom a pəlay kwanay kəkəməw ata awan, aday kə səmen anan anà dəcə ahay kawa Yesu Almasihu awan.

Kuwaya à ga mer su way

⁶Mərak a manay ahay, manay apan mi jak ikwen tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu nà, do sə isew ahay à wulen a kwanay inde ataya nə kə njihen pə kərtek a tə tinen bay. Bina tinen tə təmahak 'am a manay sa jak ikwen ataya itəbay. ⁷Kə sənən anjahay a manay à wulen a kwanay zle, aday lele dukwen njihen kawa ana manay ata re. À alay a manay àga kwanay nà, manay isew aya bay asanaw? ⁸Ma pak daf a dowan kəriya bay, ma lar zek adəka nə pi mer su way aday mǎ pan way ì zek a manay ahay, kwa à ga nə sə luvon, kwa à ga nə sə sipec, anga a nan umo sə vawak ikwen nga ta 'am sə way sa pa a manay ahay bay. ⁹Ma ga matanan ata nà, a nan sa ja nà, mə cəcihek pikwen wa daf nə, ma gak way lelibay a bay, əna a nan umo tə minje a manay adəka nə sə tətakak ikwen anan way. ¹⁰À alay a manay àga kwanay ata dukwen, ma jak ikwen nà, kak dowan a a nan sa ga mer su way bay cəna, à pa way bay ite re.

¹¹Mə vindek ikwen ayak həna matanan ata nà, anga mə slənek do ahay inde à wulen a kwanay a nan atan sa ga mer su way itəbay, tinen isew aya awan. Əna ta gan may cəna, sə dazay à 'am sə do ahay inde so. ¹²Tə sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu nà, manay apan mi gafan 'am anà zahav su do kətanən ataya, tē mbəsak way ataya aday tã ga mer su way sa njad anan daf a tinen cite re.

¹³Mərak a manay ahay, kwanay ite nà, kà si yen nga bay, pərihen anan azar sa ga way lele aya awan. ¹⁴Kak dowan a kə bənak anan 'am a manay a sə vindek ayak à derewel a anan inde ata bay cəna, sənən anan dowan ata lele. Kà sa jipen tə winen sabay aday waray à gan. ¹⁵Əna kī cen apan kawa winen do manide bay. Jen anan apan adəka nə tə cəved lele awan, anga winen mərak a kwanay hwiya.

Andav sa 'am ahay

¹⁶ Bahay a mənuko Yesu, do sə varak uko zay ata, â varak ikwen zay kwa siwa siwa fok, kwa kəkəma fok, tə alay anahan awan. Yesu Bahay a mənuko â njahay tə kwanay a fok ite.

¹⁷ Nen Pol, na jak ikwen ayak 'am. Nə vindek ayak 'am a anan nà, tə alay uno awan. Na taa vinde sləmay uno pə derewel uno ahay fok matanan. Həna anan nà, alay uno awan. ¹⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor à kwanay a fok.

Adakay way pə deftere a anan

Timote a taa man zek anà Pol à man sa bar anahan ahay ti mer su way. Həna Pol a vinden ayak derewel a anan anà Timote nà, way sa man zek anà egliz wiya aya awan. A nan à Pol nà, ləbara a Yesu mugom a anan à ta 'am kwa aha. Anga nan, a dakan anan ayak anà Timote nə miter mungwalay aya inde, tinen apan ti gəzla do ahay pi zek wa à egliz ahay inde. Aday dükwen, Pol a dakan anan anjahay tədə do a Yesu ahay ti gan may à egliz ata awan.

Nga sa 'am ahay

Anjahay sə do ahay à egliz inde

r (1.1 - 3.13)

r*

Adakay way pə miter mungwalay aya awan

r (3.14 - 4.5)

r*

Adakay way anga məced sə egliz ahay

r (4.6 - 6.21)

r*

Pol a jan ayak 'am anà Timote

1 Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, do maslan ana Yesu Almasihu. Sa daf nen do maslan a nà, atə Mbərom, do sa tam mənuko, tə Yesu Almasihu, dowan a mənuko sə dəfan ide ata awan.

²Nə vindek ayak derewel a anan nà, akiken Timote. Iken kawa wan si zek uno awan, anga iken do sa daf nga pə Yesu.

Atə Mbərom Bəbay a nuko tə Yesu Almasihu Bahay a nuko tã gak sumor, tē varak zay a tinen, aday kã gan atan i zek wa ite re.

Atətak way su do mungwalay aya awan

³Am uno sa jak à alay a nen apan ni zla way uno pə daliyugo sə Makedoniya ata nà, ni mənahan ayak həna nà, anà 'am ata re. Na jak nà, njahay à Efesus, bina do ahay inde à Efesus, tinen apan ti tətakan anan 'am sə mungwalay ahay anà do ahay. Anga nan, gafan atan 'am. ⁴Jan atan nà, tē mbəsak sə ngwedəsl 'am kəriya aya awan, tē mbəsak 'am sə baslay zahav ahay. Way ataya nà, 'am kəriya ca, 'am sə zəbay avad awiy-away à wulen su do ahay inde kəriya awan. 'Am ata dükwen i man zek anà do sa daf nga pə Yesu ahay bay. Aday i man atan zek sa ga mer su way sa zlan à nga anà Mbərom bay re. ⁵Dakan atan anan, anga aday tē pəlay do ahay tē mivəl kərtek a lele, mənəna sə bayak nga sa ga mbadire, aday ta sa daf nga pə Mbərom tē didek a acəkan.

⁶Azar su do aya nà, tē zluwek à cəved wa, ta ma nga sə ngwedəsl nə 'am kəriya aya awan. ⁷Abay ta gan may adəka nà, sə tətakan anan 'am a Mbərom anà do ahay. Əna cəkəbay, tinen a nà, ta ga nə, sə ndərəfraf si

zek, bina tē gəzlan alay pi zek wa anà way a tinen sə tətakan anan anà do ahay ata bay.

⁸Mənuko nà, dā san zle, Tawrita a Musa nə lele, kak dowan a kē pərahak anan azar tē didek a nà, na. ⁹Asa, sənuko apan aday re, Tawrita ma var a, anga do sa ga way lele aya ata bay, əna ma var adəka nà, anga do lelibay aya awan, anga do sə vəze pə Mbərom ahay, anga do sə dəfan apan anà Mbərom bay ataya awan, anga do mə tahasl aya awan, anga do sə həran nga anà Mbərom bay ahay, anga do sə tēra anan 'am a Mbərom à mēndak ahay, anga do sə lize anan atə bəbay tē may a tinen ahay ataya awan, aday anga do sa vad nga su do ahay azar aya re, ¹⁰anga do sa ján uho ahay, aday anga do sə nahay tē do ahay nə kawa su do zənzen a sabay ataya awan, anga do sə sukoma way tē do ahay bile aya coy ata awan, anga do sa gad mungwalay ahay, aday anga do sə mbadan pa nga wa anà mungwalay ahay ataya re. Ayaw, Tawrita a Mbərom ata ma var a nà, anga do sa ga way lelibay aya fok sa nes anan 'am a Mbərom a nuko sə tətak lele ata re. ¹¹Sə dəkak uko anan way ataya nà, ləbara mugom a mbala a Mbərom, winen do sə mazlab, aday do sə ngama ata awan. Sə mbuko anan 'am sə ləbara mugom ata à alay inde nà, winen awan.

Pol a ngəran à Yesu Almasihu anga sumor anahan

¹²Nen nà, nen apan ni ngəran anà Bahay a mənuko Yesu Almasihu, do sə vuro mēgala sa ga mer su way anahan ata awan. Nə ngəran anga kē dəkaf nga pi nen ta sə mbuko anan mer su way anahan à alay inde.

¹³Kurre ata nà, nen nə jənək anan pa 'am anà Mbərom, nə jugurak 'am pu do anahan ahay wa, aday na gak anan alay tu do anahan ahay tē mindel re. Əna

winen kà gak uno sumor anga a ca upo nà, na san awan bay, aday nen nà dafak nga pə winen a bay re. ¹⁴ Natiya, Bahay a mənuko Yesu Almasihu kà gak uno sumor məduwen a sa daf nga pə winen a, aday kə varak uno mägala sə pəlay do ahay tə asan zek anahan awan.

¹⁵ Ihe, nga sa 'am didek a həna, aday u no nà, kuwaya à təma anan tə mivəl kərtek awan. 'Am ata nà, natiya: Yesu Almasihu a nay pə daliyugo nà, anga sa tam anan do sə atahasl ahay. Aday cəkəbay bahay nga su do sə atahasl aya nà, nen a adəka bugol. ¹⁶ Əna na gak anan i zek wa anà Yesu, nen bahay nga su do sə atahasl ahay. Ti nen kutok, Almasihu Yesu a kan anan ahay ngatay anahan a sa ndav bay ata anà do ahay, anga aday tã daf apan nga aday tã njad sifa sa ndav bay ata re. ¹⁷ Kuwaya à zambad a Mbərom Fetek, Ba Məduwen. Winen nà, a mac itəbay, dowan a canan itəbay re. Mbərom nà, winen kərtektəkke. Kuwaya à həran nga, à varan mazlab pa sə viyviya awan. Amen. †

¹⁸ Iken ite, wan uno Timote, həna nə mbəsakak anan atətak way anaya à alay anak inde, kawa ana do maja'am a Mbərom ahay sa ja anga iken kurre ataya aday. 'Am ataya ti varak mägala sa ga mægəzləga sə tavan à nga wa anà 'am a Mbərom. ¹⁹ Ki mba apan sa daf nga pə Mbərom lele tə mivəl kərtek awan. Əna azar su do a aya nà, tə ngəmak sa ga matanan bay. Anga nan kutok, tə mbədahak anan ləen anà cəved a Mbərom, aday tə lizek. ²⁰ À wulen su do ataya nà, atə Himeniyas tə Aleksandire inde à wulen a tinen. Nə mbəsakak atan pə alay ana Fakalaw, aday tē mbəsak sə jənan pa 'am anà Mbərom.

Adakay way pa 'am sa ga amboh

2 Mama'am sə way, aday u no sə dakan anan ayak ù do a Yesu ahay nà, həna: Gen anan amboh à Mbərom, dəbuken anan, ngəren anan anga do ahay fok. ² Gen anan amboh a Mbərom anga bahay ahay, tu do məduwen aya awan, anga aday dē njahay səkəffe zay ta sə dəfan apan anà Mbərom, aday ta sa ga way lele aya sə cəban à Mbərom bay ata awan. ³ Ki gen matanan nà, wita lele, i zlan à nga anà Mbərom, do sa tam nuko. ⁴ A gan may do ahay fok tã tam, tã san didek sə way ahay. ⁵ Anga Mbərom a nà, winen kərtektəkke, aday do sə japay anan Mbərom pi zek tə do ahay dukwen, winen kərtektəkke re, winen nà, Yesu Almasihu. ⁶ Winen kà nak ahay, kə varak anan nga anahan sa mac anga sə bəmbad anan do ahay fok. Natiya kutok, à alay a Mbərom sə walay ata nà, Yesu a dakay anan nə Mbərom i tam anan do ahay. ⁷ Anga nan, Mbərom kə tərak nen do maslan anahan sa zla saa tətakan anan way anà do sə pəra ahay, anga aday tã daf nga pə Yesu tə didek awan. Way ma ja a anaya nà, didek aya awan, mungwalay uda ibay.

Anjahay su do a Yesu ahay à egliz

⁸ Natiya awan, na gan may mungol ahay tã ga amboh kwa aha fok, əna tã ga nə tə mivəl mə banay awan, mənəna way ma cab a, aday tə kuzom a bay re. ⁹ Uwar ahay dukwen, tã ban zana aday təde a zla pi zek sa ban ata awan. Tã sa wahay nga sə zlapay anan, anga aday do ahay tē canan atan ata bay re. Tē laway way sə gura ahay pi zek kabay məmbətembəte ahay bay. Kabay tã pak zana sə dala bayak aya pi zek bay re. ¹⁰ Aya əna, way sə ndakay do adəka nà, aga mer su way lele awan, mer su way kawa sə uwar lele aya sa jəka tə dəfan apan anà Mbərom ataya awan. ¹¹ Û doh a Mbərom nà, uwar ahay tē pəkan sləmay anà atətak way səkəffe lele tə anahay nga awan. ¹² Nə varak anan cəved anà uwar ahay sə tavay pa 'am su do mungol aya sə wazan atan bay, tē lavan nga anà mungol ahay bay re, əna tē njahay way a tinen tete. ¹³ Anga Mbərom a ndakay pa 'am nà, Adama, aday a ndakay Hawa à dəba wa kutok. ¹⁴ Aday asa, Fakalaw a nay, a njak nà, Hawa, bina Adama bay. Natiya uwar ata kə dazak i ines inde. ¹⁵ Tə winen ata təke dukwen, Mbərom i tam atan re, anga tinen nà, may a nuko ahay. Əna si ti jəra sa daf nga pə Yesu, sə pəlay do ahay, sa ga way lele aya awan, aday ta sə təra do sə waray ahay re.

Mer su way ana do sə njahan pa 'am wa anà do a Yesu ahay

3 Ihe, 'am didek a həna: Kak dowan a kà gak anan may sə təra do sə lavan nga anà do a Yesu ahay nà, wita kə pəlak mer su way lele awan. ² Əna do sə lavan nga anà do a Yesu ahay nə anjahay anahan a à ga nà, natiya: Ines à ga inde apan aday sə gədan anan apan azar bay. Uwar à ga inde apan dukwen kərtek coy. À təra do sə jinje bay, à təra do ma san nga awan, à gəba mazlab pi zek wa bay, à təma mbəlok ahay lele. À mba apan sə tətakan anan way à do ahay lele. ³ À vaway nga tə mahay bay. À cakal 'am tə do ahay bay, à təra adəka nà, do tete awan. À jugwar 'am bay, aday à ga ubor pə dala bay re. ⁴ À lavan nga anà gulom su doh anahan tətə, à jan pə akəta anà gwaslay anahan ahay tə cəved awan, aday tē dəfan apan lele. ⁵ Bina, kak dowan a kə mbak apan sə lavan nga anà gulom su doh anahan tətibay nà, i mba apan sə lavan nga anà do a Yesu ahay tətibay re asanaw?

⁶ Kak ki dəfen dowan a aday i lavan nga anà do a Yesu ahay nà, kà sa dəfen do sə təma Yesu Almasihu həniniye mba ata bay, bina winen mbəlok a mba nà, hinahibay i i har nga i mer su way ata inde. Ata dukwen, Fakalaw i njad apan alay sa 'am aday Mbərom dukwen i gan sariya re. ⁷ Dowan ata nà, anjahay anahan à ga nə lele aday kwa do sa san Mbərom bay ahay təkede tē dəfan apan. Bina, kak matana bay cəna, do ataya ti njad sə gədan azar pə ines anahan ahay ata dukwen, i slahay à alay a Fakalaw inde kutok.

† Amen, kawa sa ja nà, à təra matanan.

Do si mer su way ahay à egliz ahay inde

⁸ Həna asa, anjahay ana do si mer su way ahay à egliz ahay inde nà, natiya: Tê gəba mazlab pi zek wa bay, miresl à ga à 'am a tinen ahay inde cuwcew bay, tê varan zek anà mahay bay, tâ sa ga ubor aday sə pəlay dala tə cəved sə danakay bay. ⁹ Sumor a nà, tê dəfan apan anà 'am ana Mbərom sa kak uko anan ahay uho ata nə təhhe lele tə mivəl kərtek awan. ¹⁰ Ki sa dəfen anan do ataya i mer su way inde nà, do a Yesu ahay tâ ca pə anjahay a tinen a lele aday. Ata kak ines inde patan sə gədan atan anan apan azar ibay nà, ti daf atan à mer su way inde kutok.

¹¹ Uwar ahay dukwen tê gəba mazlab pi zek wa bay, tê gədan azar a dowan bay, tê vaway nga bay, aday do ahay tâ daf patan nga kwa à ma inde anaw fok.

¹² Do si mer su way ataya nà, uwar à ga inde patan dukwen kərtek kərtek coy, tê lavan nga anà gwaslay a tinen ahay aday anà gulom su doh a tinen ahay tətə.

¹³ Aday kak do ataya ta gak anan mer su way a tinen tə cəved a nà, do ahay ti dəfan atan apan, aday ti mba apan sə dakay anan 'am a Yesu nə ndəndan lele, anga tə təmahak Yesu Almasihu tə mivəl kərtek awan.

Nga sa 'am pə didek a Mbərom

¹⁴ Abay nə jalak sa zlak ayak à man anak bəse, əna həna suwan nê vindek ayak derewel a anan tamak.

¹⁵ Həna kwa nà sak a zlak ayak bəse sabay dəp nà, derewel a anan i dakak anan anjahay sə do ahay à gulom su doh a Mbərom inde. Gulom su doh a Mbərom nà, winen Egliz, kawa sa ja nà, do a Yesu ahay. Egliz nà, winen kawa saray galak sa ban anan didek a Mbərom bahay sə sifa. ¹⁶ Tə didek a, way a mi dər a pə cəved sa daf nga pə Yesu ata nà, way məduwen awan:

Yesu Almasihu nà, a nay ahay à mburom wa.

A təra do zənzen awan.

Apasay a Mbərom kə vədak panan awiyaway

ta sə dakay anan, winen do didek awan.

Masley a Mbərom ahay tə canak anan.

Do sə pəra ahay tə slənek ləbara anahan awan.

Do sə daliyugo ahay tə dəfak apan nga.

Mbərom a cakafak anan ayak à man sə mazlab anahan inde à mburom,

pə cakay anahan awan.

Do sə tətakan anan way mungwalay aya anà do ahay

4 Apasay a Mbərom kə jak anan 'am a didek ata kurre a coy, a wa: Azanaka pa 'am nà, azar su do ahay ti mbəsak sa daf nga pə Yesu, aday ti pərahan azar anà atətak way sə apasay sə mungwalay ahay tə atətak way sə setene ahay. ² Do sə tətək way ataya nà, tinen do sə mbadəmbada ahay, aday tinen do sə mungwalay ahay re. Mivəl su do ataya nà, mi nes aya awan, kawa tə ndəzak atan anan zlac tə njamde ma ga uko ngələbaba ata awan. ³ Do sə mungwalay ataya nà, tinen apan ti gafan 'am anà do ahay sə gəba uwar, tinen apan ti gafan 'am anà do ahay sa pa way sa pa

azar aya awan. Aday cəkəbay Mbərom a var anan way sa pa ataya nà, anga aday do ana Yesu Almasihu ahay sa san didek sə way ataya tâ pa ta sə ngəran apan anà Mbərom. ⁴ Anga way a Mbərom mə ndakay aya cəna, fok lele. Way aday sa lar anan wa nà, ibay. Di mba apan sə ngəran à Mbərom aday di pa way sa pa anuko ahay kutok. ⁵ Bina way sa pa ataya nà, lele, anga 'am a Mbərom tə amboh anuko ti təra atan cəncan aya pa 'am a Mbərom.

Do sa gan mer su way anà Yesu Almasihu lele awan

⁶ Natiya kutok, ka sak a tətakan anan way a iken a sə sləne a anan anà do a Yesu ahay nà, iken nə do sa gan mer su way a Yesu Almasihu lele awan. Ata nà, iken kə tərək do ma har awan, à 'am a Mbərom inde, anga kə varak anan way sa pa sa 'am a Mbərom anà zek anak, aday kə njadək məgala à atətak way a iken sə pərahan azar tə mətəndəron ata awan. ⁷ Əna avəved 'am kəriya aya nà, kə pəkan sləmay bay. Sumor a nà, anjahay anak à zəga apan sa ga nə lele pa 'am a Mbərom sidew sidew adəka. ⁸ Kə kətahak anan zek anak nà, lele anahan a inde nə mənək coy. Əna anjahay anak a kə gak lele pa 'am a Mbərom nà, wita i mak zek à way ahay inde bayak awan, anga ki njad sifa həna, aday azana pə uho sa nay ata dukwen, ki njad re. ⁹ Əna ihe, nga sa 'am ata nà, didek awan. Sumor a nà, kuwaya à təma anan à mivəl anahan inde fandar kwayan'a. ¹⁰ Anga nan mənuko apan di ga mer su way ndəlekeke, mənuko apan di ga danda a mba. Mənuko apan di dəfan ide anà Mbərom, bahay sə sifa, winen do sa tam anan do ahay fok, aday mə zakay a nà, mənuko do sa daf nga pə Yesu Almasihu ahay.

¹¹ Timote, iken tavay nà, njənjan lele, aday dakan anan way a anaya anà do a Yesu ahay. ¹² Iken nà, gwaslay aya mba, əna təde nà, dowan à sa kədey iken anga nan bay. Kan anan anà do a Yesu ahay adəka nà, minje lele awan, ta 'am anak sa ja, tə azla anak, tə asan zek anak, tə cəved anak sa daf nga pə Yesu tə mivəl kərtek ata awan, tə anjahay anak à cəncan sa 'am a Mbərom inde ata fok. ¹³ Var a nga anak sə dakan anan Deftere a Mbərom anà do a Yesu ahay, wazan atan, tətakan atan anan way ahay hus pə luvon uno saa dəzlek ayak ata awan. ¹⁴ Kà sa ca pə məgala a Mbərom sə varak ata nə kawa way sə gəsle anan bay. A varak anan kurre tə dundo ana do maja'am anahan, aday məced sə egliz ahay dukwen tə dəfak anak alay pa nga à alay a iken sə təma magwagway ata awan.

¹⁵ Gan nga anà mer su way a anan ata nà, lele, kà sa gan məsəfaya bay. Aday do ahay fok, ti canan anà mazlab si mer su way anak i zla pa 'am pa 'am. ¹⁶ Gan nga anà zek anak, dəfan ide anà atətak way anak re. Ka gak anan mer su way anak ahay lele nà, iken tu do sə sləne atətak way anak ahay fok, ki təmen.

Azla ana do a Yesu ahay pa 'am a Mbərom

5 Iken Timote, kà sa ngəraz pu do məced a bay. Kak winen kə gak way lelibay a nà, jan apan zəhha

kawa winen bəbay anak. Njavar ahay dukwen, jan atan apan kawa tinen mərak anak ahay. ² Uwar mēduwer ahay nà, jan atan apan kawa tinen may anak ahay. Dalay sə uwar ahay ite nà, jan atan apan kawa tinen dənəbay anak ahay aday fok, tē mivēl kərtek awan.

³ Mədukway sə uwar ahay nà, gan atan nga lele, an-ga hinahibay dōwan a tinen ahay inde sa gan atan nga ibay. ⁴ Hinahibay mədukway sə uwar ata nà, wan anahan inde, kabay wan sə kutov anahan ahay dukwen inde. Kak matanan nà, wan ataya tē tətak mer su way sə dēfan apan anà may a tinen ahay ta sa gan atan nga lele, kawa ana bəbay a tinen ahay sa gan atan ahay nga à alay ata awan. Ata, mer su way a tinen ata i zlan à nga anà Mbərom a kutok. ⁵ Aday hinahibay mədukway sə uwar hinen inde, aday dōwan sa gan nga ibay ata nà, winen i dēfan ide à Mbərom, i gan amboh luvon tē ipec, an-ga aday Mbərom à man zek. ⁶ Əna mədukway sə uwar hinen inde, winen a ga nē way sa zlan à nga dəkdek ata nà, kwa à ga nē winen inde tē sifa mba dēp nà, winen kawa dō ma mac awan. ⁷ Matanan, dakan anan 'am a anan anà dō a Yesu ahay lele, an-ga aday dōwan à sa gēfan atan azar bay.

⁸ Əna hinahibay dō hinen inde nà, a gan nga anà dō anahan ahay itəbay, kwa dō sə gulom su doh anahan ahay təkede, a gan atan nga bay re. Ata nà, winen kē zluwek à cəved sa daf nga pə Yesu ata wa. A ga nē way aday kwa dō sa san Mbərom bay ahay dukwen ti ga way ata bay re ata awan.

⁹ Kà sa vinde sləmay sə mədukway sə uwar à dērewel inde kəriy kəriy bay, si ava a uwar ata kē dēzlek kwa kuro mbərka, aday dukwen a zla à mbaz nà, saray kərtektəkke coy re. ¹⁰ Sumor a dukwen, dō ahay tē ndəran sləmay an-ga mer su way anahan ma ga lele ataya aday. Kawa sa ja nà, kē dēdukok anan gwaslay anahan ahay lele, kē təmahak mbəlok sa taa zlak ayak àga winen ataya lele, kà gag anan mer su way lele awan anà dō a Yesu ahay, kà mak anan zek anà dō ahay à dēce a tinen ahay inde, aday kà gag mer su way lele aya cara cara fok aday ki sa vinde sləmay anahan à dērewel inde.

¹¹ Əna sləmay sə mədukway sə uwar aya aday tinen wan aya mba ata nà, kē vinde sləmay a tinen à dērewel inde fan bay. Bina hinahibay haway sa mbaz kà sak a gan atan nà, ti mbəsak sə pərahan azar anà Almasihu. ¹² Ata ta sak à ga way matanan ata nà, tē nəsək, Mbərom i gan atan sariya, an-ga tē pəsakak anan 'am a tinen ma ban a an-ga sa jəka ti gan mer su way anà Mbərom ata awan. ¹³ Bina ka sak a vinde anan sləmay a tinen à dērewel inde nà, ti ga isew, ti bar awan à wulen su doh fok, doh tu doh. Aday sə cəbak jiya dukwen, ti bəbal awan ta 'am kəriya awan, ti sləhay à 'am aday abay kà cak atan anan bay ata re, aday 'am tēde sa ja bay ata nà, tinen ti ja anan. ¹⁴ An-ga nan, mədukway sə uwar a wan ataya inde matanan nà, na gan may nē tē zla à mbaz asa, ti wahay wan, ti gan nga anà gulom su doh a tinen ahay. Ata dō manide ahay ti njad sə gēdak uko azar sabay. ¹⁵ Tē didek a acəkan nà, azar sə mədukway sə uwar aya nē, tē zluwek à cəved a

Mbərom wa, aday tē pərahan azar anà Fakalaw cukutok.

¹⁶ Kak uwar a inde aday a daf nga pə Yesu lele, aday mədukway sə uwar inde àga winen nà, à gan nga lele. Bina à sa mbakan anan 'am a pa nga ana egliz bay. Ata nà, egliz i mba apan sa gan nga anà mədukway sə uwar a aday dōwan inde sa gan nga ibay sə didek didek ata awan.

¹⁷ Natiya asa, kak mēced sə egliz ahay ta gag anan mer su way a tinen ata lele nà, tēde ti njad magwagway a tinen nē məcəpar cew. Aday mē zakan a jiga nà, anà dō sə wazay ahay aday tu dō sə tətakan anan way anà dō ahay ata awan. ¹⁸ An-ga Deftere a Mbərom a ja nà: «À alay a sla winen apan i gag mer su way à guvo nà, kà sa banan mbulo pa 'am an-ga sə gəfan 'am pə arac way bay. †» Matana re: «Dō si mer su way cəna, i pa nē way sə herreb anahan. ††»

¹⁹ Hinahibay, dōwan a i zlak ayak à man anak sa ra 'am pə mēced sə egliz, i jak nà: «Mēced sə egliz a tiya ata nà, kà gag way lelibay awan.» Natiya, kà sa tēma 'am ata kwayan'a fan bay. Sumor a nà, sləne 'am ata pə dō ahay wa cew kabay pə dō ahay wa maakan aday ki sa jəka acəkan nà, na. ²⁰ Dōwan a kà gag ines nà, jan apan i ide sə dō ahay inde kəzlek, an-ga aday dō azar aya tē jəjar sa ga ines ite.

²¹ Timote, nen apan ni jak ayak 'am a anan pa 'am ana atə Mbərom tē Yesu Almasihu aday pa 'am ana maslay a Mbərom a mē walay ataya re. Kem, dēfan apan anà 'am uno sa jak ataya fok ite. Kem à nak asa, kà sa gəzla anan dō ahay pi zek wa bay. Pəlay atan nà, hərro à alay kərtek a wa. ²² Dōwan a aday a nak sə varan mer su way sə ləvan nga anà dō a Yesu ahay nà, kà sa ga hologor sə dēfan alay pa nga fan bay. San anan dōwan ata lele aday. Aday asa, kà sa sləhay i ines su dō inde bay, gan nga anà zek anak.

²³ Timote, kà sa a'am vərre bay, suwan sa apan mahay mənəcək an-ga dēvac sə kutov anak a sidew sidew sə varak bəle ata awan.

²⁴ Ines su dō a azar aya a nà, kà cak uho mənəcəna alay sə sariya a sə dēzley ahay, əna su dō a azar a ite nà, kà cak uho fan bay, si pə dēba a wa. ²⁵ Matana re, mer su way lele aya nà, ti kay uho kutok. Kwa abay à ga nē həna mi dē aya mba dēp nà, ti naa kay uho tək-tek.

6 Bile ahay fok tē dēfan apan anà bahay a tinen ahay nà, lele. Ata dō ahay ti gēfan azar anà Mbərom tē atətak way a nuko ahay sabay. ² Hinahibay, bile inde aday bahay anahan nē, winen dō a Yesu nà, bile ata à dēfan apan hwiya, bina à sa kēdey anan an-ga sa jəka tinen tē mərak à sləmay ana Almasihu inde ata bay. À gan mer su way nē lele, zal anà bahay hinen ata, an-ga bahay anahan ata nà, winen dō a Yesu, aday Mbərom a pəlay anan re.

Timote, way a anan ataya nà, dakan anan ù dō a Yesu ahay nē lele, aday tē ban anan.

Do sə tətək way mungwalay aya awan

³ Kak dōwan a kè gəbak 'am sə tətək way anahan hin-en cara nà, winen kè təmahak dīdek sa 'am mbala ana Bahay a nuko Yesu Almasihu sə dakak uko anan ata sabay. Aday dōwan ata kè təmahak atətək way a mənuko pə anjahay su do ahay pa 'am a Mbərom sabay re. ⁴ Kak matanan nà, winen do sa har nga kəriya awan, a san awan bay. A gan may nə anà avəved 'am, ta sa vad awiyaway pa 'am ahay sə zəban atan ahay nə atəre coy. Matanan, do sə pəkan sləmay anà way ataya nà, ti ga sərak ahay pi zek, ti cakal 'am, ti jan 'am ma cab aya i zek ahay, ti bayak way lelibay aya pu do ahay, ⁵ ti vəved 'am nə hway apan. Anga abayak nga su do ataya nà, kè nəkək, way dīdek a dukwen ta san sabay re. Tinen tə bayak i ga nà, à cəved sə pərahan azar à Yesu inde nà, ti njad wa zlile.

⁶ Ayaw, də pərahan azar anà Yesu nà, di njad wa magwagway məduwen awan. Əna way aya inde puko à alay inde ataya nà, dē kədey atan bay. ⁷ Tə wahay mənuko pə daliyugo nà, awan inde puko kwa mənəcək ibay. Matana di mac way a nuko nà, di gəba awan à alay inde bay re. ⁸ Natiya kak həna mənuko apan di njad way sa pa tə zana sa pak pi zek cəna coy, tasluکو mivəl anga way ataya awan. ⁹ Do sa gan may anà zlile tə mindel ataya nà, Fakalaw i njak atan, aday i njad patan alay sa 'am sa mbazl atan à balay anahan inde. Ubor kəriya aya cara cara ti njad sa nes atan, ti lize atan sə coy. ¹⁰ Anga ubor sə pəlay dala nà, a təban cəved anà sədək ahay cara cara fok. Azar su do aya nə ta gak apan ubor tə mindel, hus pa sə zluwe atan à cəved a Mbərom wa. Anga nan kutok kè gəbak atan ahay 'am ahay bayak awan.

Andav sa 'am a Pol anà Timote

¹¹ Həna kəmaya Timote, iken nə do a Mbərom ata nà, hawan anà way a lelibay ataya awan. Jəra zek sə təra do dīdek a pa 'am a Mbərom. Pərahan azar anà cəved a Mbərom nə lele, daf nga pə winen a hwiya. Pəlay anan do ahay, səman anà way ahay, njahay way anak səkəffe. ¹² Jəra zek anak anga aday sa ga vəram pə cəved a Mbərom lele. Njad a sifa sa ndav bay ata

awan. Mbərom a ngamak nà, pə sifa ata awan, aday ka ga side sə adaf nga anak pə Yesu nà, pa 'am sə do ahay bayak awan. ¹³ Nen apan ni jak 'am həna pə ide a Mbərom, do sə varan sifa anà way ahay fok, aday pə ide anà Yesu Almasihu, dōwan a sə dakay anan way dīdek aya pa 'am ana guverner Pontiyos Pilatu ata awan, na jak nà: ¹⁴ Dəfan apan anà 'am uno sa jak a anan. Kà sa ga anan mer su way anak tə məsəfaya bay, anga aday do ahay tē gədak apan azar bay re. Ga matanan hus pə luvon a Bahay a mənuko Yesu Almasihu sa may ahay ata awan. ¹⁵ I sa may ahay nə pə luvon a Mbərom a ma daf a ata awan. Mbərom a nà, winen do sə mazlab, winen kərtek Ba Məgala, winen Bahay sə zalay bahay ahay, aday winen do sə lavan nga anà do sə lavan nga anà do ahay ahay fok re. ¹⁶ Mbərom a kərtek nà, winen inde pa sə viyviya awan, winen à man sə ide jiyjay ma dav a tə mindel ata inde. Dōwan saa mban nà, ibay. Dōwan kula kè canak anan nà, ibay, aday dōwan saa canan asa dukwen ibay re. Do ahay fok tē həran nga, à ga bahay pa sə viyviya awan. Amen!

¹⁷ Timote, jan anà do sə zlile ahay pə daliyugo a anan ataya nà, tē həran nga anà zek tə zlile a tinen ahay bay. Tā saa daf apan nga a tinen ahay bay re, anga zlile ata i ga inde pa sə viyviya nà, ta san bay. Əna suwan tā daf a nga a tinen nə pə Mbərom do sə varan kwa ma anà do ahay bayak a ta 'am kəriya aday dē taslay a mivəl ata awan. ¹⁸ Jan atan asa nà, tā ga sumor, tā ga anan mer su way lele aya bayak awan, tē varan way à do ahay, tā man zek anà do ahay tə zlile a tinen ataya awan. ¹⁹ Ta gak matanan acəkan nà, ata tə ndakak ayak man pə zlile a tinen à man lele a inde, anga aday ti njad sifa dīdek ata awan.

²⁰ Iken Timote, gan nga anà way a Mbərom a sə varak ata awan. Kak do ahay tinen apan ti ja 'am sə mindel kəriya aya nà, kà sa ja uda bay. Avad awiyaway sə mindel sə do ahay sa jəka 'am sə asan way ata dukwen, kà sa ja uda bay re. ²¹ Tə varan zlangar anà way a tinen sa jəka ta san zle ataya awan, əna cəkəbay tə zluwek à cəved a Mbərom wa.

Natiya, Mbərom à gak ikwen sumor anahan.

Adakay way pə deftere a anan

À alay a Pol sə vinden ayak derewel a anan anà Timote ata nà, zek anahan winen à dangay, aday a ga apan i sa mac bəse. A jan anà Timote nà, â gan nga anà ləbara a Yesu mugom ata nə lele. Dəce ahay ti ga inde, əna Timote â səmen sə njahay hwiya à dıdek inde, aday â pərahan azar tə mægala si zek anahan a təke sə đakay anan ləbara a Yesu mugom awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a varan mægala anà Timote

r (1.1 - 2.26)

r*

Timote â pərahan azar sə đakay anan 'am a Mbərom hus à amac

r (3.1 - 4.8)

r*

Adakay way mədakwidok aya awan

r (4.9-22)

r*

Pol a jan 'am anà Timote

1 Sə vindek ayak derewel a anan nà, nen Pol, nen do maslan ana Yesu Almasihu, anga kà zlak anan à nga à Mbərom a matana awan. A slan nen sə đakay anan 'am sə sifa anahan sə zlapak uko anan kurre ata anga də japak tə Yesu Almasihu.

2 Nə vindek ayak nà, anakiken Timote, iken nə wan uno, ləliwe uno awan. Atə Mbərom Bəbay a mənuko tə Bahay a mənuko Yesu Almasihu tə gak sumor, tə varak zay a tinen, aday kà gan atan i zek wa ite.

Pol a ngəran a Mbərom anga Timote

3 Nen apan ni ngəran à Mbərom anga iken tə mivəl kərtek awan. Nen ni đəfan apan anà Mbərom kawa ana bije uno ahay sa taa đəfan apan ata tə mivəl mə banay a cərah lele. Kwa siwa siwa ni gan amboh anà Mbərom cəna, nen apan ni slaf uda sləmay anak, nə mbədədek iken à nga wa bay jiga awan. **4** Həna nen apan ni may anan ahay à nga inde asa nà, à alay anumo sə gəzla nga nà, iken ki yimak anga nen aday həna ku go haway. Na gan may, zlangumo sə canan i zek ahay aday ataslay mivəl uno â rah wa ite. **5** Nen apan ni may anan ahay à nga inde asa nà, adaf nga anak pə Mbərom. Iken ka đaf nga pə Mbərom nà, cərah lele wanahan. Jəba sə adaf nga anak a pə Mbərom matana ata nà, miije anak Lowis tə may anak Ewnike tə lahak anak ahay apan sa đaf nga pə Mbərom matanan. Na san zle hwiya iken nà, ka đaf nga pə Mbərom nə kawa ana tinen awan.

Pol a varan mægala anà Timote

6 Anga nan kutok, nen apan ni jak: Gan nga anà mægala a Mbərom a iken sa njad à alay nen sə đəfak alay

pa nga ata nà, lele. **7** Anga Apasay Cəncan a mbala ana Mbərom sə varak uko ata nà, i varak uko zlawan i zek inde adəka bay. Apasay ata i varak uko adəka bugol nà, mægala sa gan mer su way anà Mbərom. I varak uko mægala sə pəlay do ahay tə mægala sa ba anan nga a mənuko aya awan asa.

8 Matanan Timote, iken nà, đakan anan ləbara sa 'am a Bahay a mənuko Yesu ata anà do ahay nə lele, kə jəjar sə đakay anan bay fok. Aday kwa abay â ga həna nen à dangay anga ləbara ata təkede nà, â sa gak waray bay jiga awan. Iken nà, təma sa ga dəce kawa nen, anga ləbara mugom a ata awan. Mbərom i varak mægala sə səmen anà dəce ataya awan. **9** Mbərom nà, kə təkək mənuko, kə ngamak uko anga aday dē təra do anahan ahay. Mbərom a gak uko sumor ata nà, anga sa jəka da gak anan mer su way lele aya ata bay. A gak uko sumor a nà, anga a zlan à nga anà winen a sa gak uko matana awan. A lavak uko anan zek sa gak uko sumor ata nà, tə alay a Yesu Almasihu a kurre, à alay a daliyugo dukwen winen mə ndakay a fan bay. **10** Həna nà, sumor a Mbərom ata kə kak ahay zek uho, anga Yesu Almasihu, do sa tam mənuko ata kə nak ahay pə daliyugo. Winen a nay ahay nà, a gəgar mægala pə amac wa. Winen kə đakak uko anan kak də təmahak cəved sə ləbara mugom ata nà, dı njad sifa sa ndav bay ata pa sə viyviya awan.

11 Nen nà, Yesu kə təkək nen do maslan anahan, anga aday nē đakan anan ləbara mugom a anà do ahay, aday nē tətakan atan anan way re. **12** Anga nan, həna nen à dəce inde anga winen. Aya əna tə winen ata təkək dukwen, u go waray bay re, anga nen na đaf nga nə pə wayaw nà, na san zle. Na san zle re, dowan uno sa đaf apan nga ata, winen tə mægala a sa ba anan way a sə mbuko anan à alay inde ata hus pə luvon sə sariya anahan.

¹³ Iken Timote nà, tətakan anan way anà do ahay nà, kawa iken a sə sləne pi nen wa ata awan. Iken apan ki tətakan anan way ataya anà do ahay nà, daf nga pə Mbərom lele, tə asan zek mbala Yesu Almasihu sə varak uko ata awan. ¹⁴ Iken nà, ba anan way mbala a Mbərom sə varak ata nə lele. Apasay a Mbərom Cəncan a winen mə njahay a à mənuko inde ata, i varak mägala awan.

¹⁵ Ka san apan zle re, do a Yesu ahay pə daliyugo sə Aziya tə mbəsakak nen taayak, sərret ta tak puno 'am. Kwa atə Figelus tə Hermogenes dukwen, tə mbəsakak nen re. ¹⁶ Na gan kem anà Mbərom anga aday â gan sumor anà do sə äga Unisiforus ahay ite, anga winen a nà, kwa nen à dangay təkede nà, waray kà gak anan bay, a taa mo anan mivél ù doh. ¹⁷ Winen a dözley à Ruma nà, a ma nga sə pəlay nen, hus zek kà dak anan, aday a saa njad nen kutok. ¹⁸ Bahay a mənuko Yesu Almasihu â man zek aday â gan i zek wa anà Mbərom pə luvon saa ga sariya ite. À alay nen à Efesus nà, Unisiforus ata kà mak uno zek bayak awan. Iken dukwen ka san apan zle re.

Suje ana Yesu lele awan

2 Iken wan uno Timote, jəra zek lele, anga Yesu Almasihu i gak sumor ta sə varak mägala. ² Iken nà, kə slənek atətak way uno pa 'am sə do ahay bayak ata awan. Anga nan iken dukwen, man anan à sləmay inde anà do didek aya aday təde ti mba apan sə tətakan anan anà do azar aya tətə re ata awan.

³ Səman anà dəcə anak kawa suje ana Yesu Almasihu lele awan. ⁴ Bina suje inde sa ga way sa nga anahan nà, ibay. Si way sa zlan à nga anà bahay anahan, anga aday bahay anahan ata â pəlay anan. ⁵ Matanan asa, do sa haw ahay tinen apan ti ga waway sa haw nà, si i dəfan apan anà way ma ban ataya aday bina kak kà sak a haw mənəna sə dəfan apan anà way ma ban ataya nà, i njad magwagway sə ahaw anahan ata bay. ⁶ Matanan asa re, do si mer kà yak nga sa ga mer su way nà, azlapan dukwen winen awan â lahan apan anà do ahay sə tukom way sə guvo anahan ata aday nə tədə. ⁷ Ənga, jalay pə way a nen sa jak həna ataya aday. Bahay a mənuko i mak zek sə sləne anan way ataya fok.

⁸ Ənga, bayak pə Yesu Almasihu, winen do sə zahav ana Dawuda ata aday. Kə məcak aday kə slabakak ahay à məke wa re. Way ata nà, ləbara mugom a nen sə dakay anan ata awan. ⁹ Nen à dəcə inde həna à dangay, ma ban a tə calalaw kawa do ma ga ines a nà, anga ləbara mugom a ata awan. Əna 'am a Mbərom nà, ma ban a itəbay. ¹⁰ Natiya kutok, nə təma sə səman anà dəcə a anan matanan nà, anga aday do a Mbərom mə walay ataya tã tam tə alay ana Yesu Almasihu ite. Aday tinen tã njad sə dözle à man sə mazlab a Yesu Almasihu inde sə njahay pa sə viyviya ata awan. ¹¹ Ihe, 'am didek a həna:

Kak mənuko də məcak pə kərtek tatə winen nà, dī njad sə njahay tə sifa a pə kərtek a tatə winen a re.

¹² Kak mənuko də təmahak sə səman anà dəcə anga winen nà,

dī naa ga bahay tatə winen a kutok re.

Aday kak mənuko dā jak dā san anan bay nà, winen dukwen i ja a san mənuko bay re.

¹³ Kak mənuko də mbəsakak sə pərahan azar nà, i mba apan sa ga way mədədəren a ite sabay, bina winen kà jak anan 'am anahan coy.

Do sa ga mer su way sa zlan à nga anà Mbərom

¹⁴ Man anan 'am a nen sa jak ata à sləmay inde anà do a Yesu ahay, anga aday tē jalay apan hwiya. Jan atan tə sləmay a Mbərom nà, tinen tē mbəsak sa vad awiyaway sa 'am kəriya aya awan. Jəba sa 'am ataya nà, a nes anan do a Yesu sə sləne 'am ataya adəka, bina a man zek à dowan bay. ¹⁵ Iken nà, ga mer su way anak lele, anga aday ki təra do sa zlan à nga anà Mbərom. Iken do sa ga mer su way. Ga nà, mer su way aday waray i naa gak apan bay ata awan. Dakay anan didek sa 'am a Mbərom tə cəved awan. ¹⁶ Kà sa pəkan sləmay anà do sə ngwedəs! 'am kəriya aya ata bay, anga do ataya nà, tinen apan ti zluwe à cəved a Mbərom wa dəren jiga awan. ¹⁷ Atətak way su do ataya nà, kawa gurlen. Atə Himeniyas tə Filitus inde à wulen a tinen. ¹⁸ Do ataya nà, tə zluwek à cəved sə didek wa. Tə tətakan anan anà do ahay nà, way mungwalay a ta sa ja nà, Mbərom kə slabakak anan ahay do ahay à məke wa coy. Anga nan, do azar aya tə lizek à cəved a Mbərom wa anga tinen. ¹⁹ Aya əna, didek a Mbərom nə kawa saray su doh aday i wulad itəbay ata awan. Anga nan, 'am a mə vinde apan ata nà, natiya, a wa: «Mbərom Fetek a san do anahan ahay zle. †» Mə vinde apan asa, a wa: «Dowan a kà jak sa jəka "nen do a Yesu" cəna, â mbəsak sa ga way lelibay awan.»

²⁰ À gulom su doh məduwen aya inde nà, way sa ga mer su way ahay kawa gəsə'am ahay inde cara cara. Way azar aya awan, sə guro ta sə rəslom aya awan. Aday way azar aya awan, tinen sə dədom kabay ta han sə dudo. Matanan a ga anan mer su way anahan a tə way ataya à gulom su doh ahay inde dukwen cara cara re. Winen lele ataya nà, ta ga anan mer su way nà, si mbəlok inde. Aday azar aya nà, ta ga anan mer su way nə so pac pac. ²¹ Mənuko dukwen matanan re. Kak dowan a kə mbəsakak mer su way a lelibay aya nen sa jak ikwen ayak sə mbəsak ataya nà, Mbərom i varan mer su way sa nga anahan awan. I təra nà, kawa gəsə'am lele awan, aday ta ga anan mer su way ahay lele aya awan.

²² Matanan, iken Timote nà, kə pərahan azar anà ubor si zek sə njavar ahay bay. Adəka nà, daf nga pə Mbərom, pərahan azar anà didek anahan, anà asan zek anahan, tə zay anahan, pə kərtek a tu do sa gan amboh anà Mbərom tə mivél mə banay aya ata awan.

²³ Kak do ahay tinen apan ti vad nà, awiyaway sa 'am kəriya aya sə mindel nà, kə slahay uda bay. Ka san apan zle, avad awiyaway kawa way ataya nà, a zəbay nà, acakal 'am ahay. ²⁴ Anga nan, sumor a nà, do sa ga

† Ca pə Limle 16.5.

mer su way a Mbərom nà, â njad sə cakal 'am tə dowan bay. Â jan 'am anà do ahay nà ləfedede. Â mba apan sə dakan anan way anà do a Yesu ahay nə tə cəved awan. Â səmen anà 'am sə do ahay sa ja apan ataya awan. ²⁵ Hinahibay manide anahan ahay inde nà, â dakan atan anan way nə səhhe, ləfedede lele. Aday izəne Mbərom i man atan zek sa yam pə ines a tinen ahay, ti san didek anahan ite. ²⁶ Bina do ataya nə Fakalaw kə bənak atan à balay anahan inde, ta ga nə way sa zlan atan à nga aya vərre. Əna izəne ti san nga a tinen, ti təmay ahay à balay ata wa mba.

Luvon mədakwidok aya awan

3 San apan lele Timote, à luvon mədakwidok aya inde nà, dəcə ahay ti ga inde bayak awan, way i da 'am tə mindel. ² Anga kə dəzlek à alay ataya inde nà, do ahay ti pəlay nà, zek a tinen aya vərre. Ti gan may anà dala nə tə mindel. Ti təra nà, do sə kwecele ahay, ti zlapay awan tə mindel. Ti gənanan anà Mbərom, ti dəfan apan anà bəbay a tinen ahay sabay. Ti ngəran ù do pə awan sabay re, aday ti dəfan apan anà way cəncan aya bay fok. ³ Asan zek i ga inde patan ibay, dowan i gan atan ì zek bay re. Ti gədan azar anà do ahay. Ti mba pi zek sa ba anan nga a tinen pə way lelibay ataya wa sabay. Ti ga anan alay tə do ahay tə mindel, aday ti nan ide anà way lele aya fok. ⁴ Ti njəkan uda anà do ahay, ti ga way nà, kawa medelengwez ahay. Ti həran nga ì zek. Ti pərahan azar nà, anà way sə mivəl a tinen ahay, bina ti pərahan azar anà Mbərom sabay bugol. ⁵ Pə ide sə do ahay nà, ta wa: «Manay do a Mbərom ahay.» Aday cəkəbay taayak a tinen a nà, ti gan may aday məgala a Mbərom â təra atan do didek aya bay. Jəba su do ataya nà, kə jipen tə tinen a bay jiga awan.

⁶ Azar su do a tinen aya tə nəsək anan gulom su doh sə do ahay, tinen apan ti zla à gulom su doh sə do ahay sənəh, tə njakak anan uwar bəle aya tə atətak way a tinen ahay. Uwar ataya dukwen, do sa ga ines ahay, aday kuzon tə bənak atan à 'am wa anà do ataya re. Uwar ataya nà, tə pərahan azar anà mer su way lelibay aya cara cara kawa sa zlan atan à nga. ⁷ Tinen apan ti tətək way ahay kwa siwa fok, əna ta njad sa san anan didek sə way aya bay re. ⁸ Kwakwa nà, atə Yanes tə Yambres tə ngəmak 'am a Musa bay. † Matanan həna do ataya ta ga nə jəba sə way a tinen ataya re. Ajalay nga a tinen nà, kə nəsək coy. Aday tə zluwek à cəved a Mbərom wa, bina ta daf nga pə Mbərom tə didek a bay. ⁹ Aya əna, ti zla anan ti mer su way a tinen a jo bay, anga mindel a tinen ata i cay patan wa uho, kawa mindel ana atə Yanes tə Yambres sa kay patan wa uho ata re.

'Am sə dakay way

¹⁰ Aya əna, iken Timote nà, kə tətəkak way ahay bayak a pi nen wa. Kə pəkək anan sləmay anà atətak

† Ca pə Gurtaaki 7.11, 22, 9.11. Sə varan sləmay anà do ataya nà, Yahuda ahay.

way uno ahay, kə pərahak anan azar anà minje uno. Na gan may ì mer su way uno inde fok anà maw nà, ka san zle. Aday nen na daf nga pə Mbərom kəkəməw nə, ka san zle re. Aday iken ka san munapanaw uno zle, ka san asan zek uno sa gan anà do ahay ata zle re, aday ka san mətəndəron uno pa 'am a Mbərom zle re. ¹¹ Ka san apan zle, do ahay ta gak alay ti nen bayak awan, aday na sak dəcə dukwen bayak a à wulen su doh sə Antakiya, à Ikoniya aday à Listəra fok. Na gak dəcə nà, tə mindel jiga awan, əna awan sə zalay Mbərom nà, ibay. Winen kə təmak ahay nen à dəcə ataya wa. ¹² Tə didek awan, do sa gan may sə pərahan azar anà cəved a Mbərom anga tinen do ana Yesu Almasihu ahay cəna, do ahay ti ga atan alay nə bayak awan. ¹³ Əna do lelibay aya awan, tu do sa njak do ahay nà, ti ma nga sa ga way lelibay aya matanan hwiya. Ti njak anan do ahay bayak awan, aday cəkəbay way ata i man atan nga anà tinen aya awan.

¹⁴ Aya əna, iken pərahan azar anà way anak sə tətək aday sa daf apan nga kurre ata awan. Kə dagwar à way ata wa bay. Anga iken a nà, ka san apan zle, dowan aya iken sə tətək way pə tinen wa ataya nà, tə dəkək anak anan way lele aya coy re. ¹⁵ Na jak kə dagwar bay nà, anga iken a aday nà, ka san Deftere a Mbərom nà, kwa à cədeu a wa. Natiya Deftere a Mbərom ata i varak kəlire †† aday ki tam, anga kə təmahak Yesu Almasihu à mivəl anak inde coy. ¹⁶ Way mə vinde aya à Deftere a Mbərom inde fok nà, sə dakan atan anan cəved sə vinde anan nà, Apasay a Mbərom awan. Deftere ata i mak uko zek sə tətək sa san didek, i dəkək uko anan ines a mənuko ahay, i dəkək uko anan cəved sə mbədahan ləen anà ines a mənuko ahay, aday i mak uko zek sa san sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom awan. ¹⁷ Deftere a Mbərom a dəkək uko anan way ataya fok nà, anga aday do sə pərahan azar anà Mbərom ahay tə təra do mə lavay zek aya sa ga nə mer su way lele aya fok.

Pol a varan məgala anà Timote sə dakay anan 'Am a Mbərom

4 Timote, nen apan ni jak ayak 'am a anan pa man sə ide ana atə Mbərom tə Yesu Almasihu awan. Yesu nà, i i may ahay sa naa gan sariya anà do tə sifa aya aday do ma mac aya təkə fok, aday i naa sləray ahay nə kawa bahay. ² Natiya iken nà, dakan anan 'Am a Mbərom anà do ahay, tavay apan nə lele. Kwa i zlan atan à nga, kwa i zlan atan à nga bay fok nà, dakan atan anan. Dakan atan anan ines a tinen ahay, jan atan apan, varan atan gədan. Dakan atan anan way ahay nà, tə munapanaw awan. ³ Anga alay a inde i slay ahay aday dowan i gan may anà atətak way didek a sabay. Adəka nà, ti halay miter ahay bayak a saa tətəkən atan anan way tədə pə way sə mivəl a tinen ahay, aday ti pəkan sləmay anà way sa zlan atan à nga ataya kutok. ⁴ Ti mbəsək sə sləne way didek aya awan, aday ti pəkan sləmay adəka nà, anà atətak way mung-

†† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

walay aya awan. ⁵Aya əna, iken Timote nà, pərahan azar sa ba anan nga anak lele pə way ahay wa fok. Səman anà dəce anak ahay. Ga nà, mer su way sə đakay anan ləbara mugom ata hwiya. Ndav anan mer su way a Mbərom sə ngamak apan ata re.

⁶Bina nen nà, alay a kà slak aday mi zla à man a bije uno ahay bəse. Nen nà, kawa gənwaw aday ti gədan dundo bəse coy anga Mbərom ata awan. ⁷Na gak mer su way a Yesu tə mivəl kərtek awan, kawa do sa ga mægəzləga lele ata awan. Way kawa ana Mbərom su jo nà ga ata nà, nə ndəvak a coy. Nen ni đaf nga pə Mbərom ndekərkərre hwiya. ⁸Nen həna nà, magwagway uno, winen apan i ba nen pə cakay a Mbərom. Bahay a mənuko, do sa ga sariya tə đidek ata, i vuro magwagway uno pə luvon sə sariya anahan. I vuro nà, i nen taayak bay. I varan magwagway ata nə anà do sə đəfan ide anà luvon anahan a saa may ahay ataya fok.

Do ahay tə mbəsak anan Pol taayak anahan awan

⁹Kem Timote, hayak ahay à man uno bəse, aday kà sa gak ayak munok bay. ¹⁰Bina Demas kə mbəsakak nen taayak, a gan may sə pərahan azar anà way sə daliyugo ahay. Kà zlak way anahan à Tesaloniki. Kereskes kà zlak à Galatiya, aday Titus đukwen kà zlak à Dalmatiya. ¹¹Mə mbəsak a pə cakay uno nà, Lukas a taayak. À alay iken apan ki nay ahay nà, hayak ikwen ahay tə Markus maya awan, anga i naa mo zek i mer su way inde. ¹²Tikikus nà, nen a nə slənək anan à Efesus. ¹³Iken apan ki nay ahay nà, hayak ahay tə wulen su doh sə Təruwas. Aday ki zəbo anan ahay zana saa mad uno a inde à alay, nə mbəsakak anan ayak əga

Karpas. Kû ro anan ahay deftere uno ahay, mə zakay jiga nà, deftere a mə ndakay a tə ambar ataya awan.

¹⁴Aleksandire sə dowan a inde do təvad awan, kà gak uno way lelibay aya tə mindel. Bahay a mənuko tə alay anahan a saa haman. ¹⁵Lavan i zek anak, anga à alay ata nà, kə tavak anan anà atətak way a manay re.

¹⁶Pə luvon mama'am a aday sa zla nen pa 'am su do sa ga sariya ahay ata nà, sə mbəda pa 'am ahay nə nen a taayak uno awan. Bina dowan su mo zek nà, ibay. Tinen a fok tə hawak, tə mbəsakak nen. Bahay a mənuko à sa gan atan sariya bay. ¹⁷Əna su mo zek nà, Bahay a mənuko. Kə varak uno məgala anga aday nə đakay anan ləbara anahan mugom a cərah fok. Natiya, do sə pəra ahay fok tə slənək ləbara sa 'am a Mbərom a re. Matana re, Mbərom awan kə təmak ahay nen à 'am ana ziyel wa. ¹⁸Bahay a mənuko i təmay ahay nen à way lelibay aya wa fok. I tam nen aday i zla nen à mburom à bahay anahan inde. Zambaduko anan Bahay a mənuko pa sə viyviya awan. Amen!

Aja 'am ahay

¹⁹Jan anan 'am anà Pəriskila tə Akilas, aday jan anan 'am anà do sə gulom su doh ana Unisiforus ahay re.

²⁰Erastus, winen à Korintu hwiya, aday Torofimus nà, nə mbəsakak anan ayak à Miletus, anga winen dəvac awan. ²¹Hayak ahay à man uno anga anga, bina alay sa mad winen apan i sla coy. Atə Ewbulus tə Pedas tə Linus tatə Kalawdiya aday tə mərak a azar aya fok, ta jak anak ayak 'am.

²²Bahay a mənuko à ba iken, à gak ikwen sumor, kwanay a fok.

Adakay way pə deftere a anan

Atə Titus tə Pol ta taa zla sə dākay anan ləbara mugom a nà, maya awan. Tə njahak à Kereta sə dākay anan ləbara mugom awan, aday Pol a mbəsak anan Titus à man ata awan, sə walay məced sə egliz ahay. Pol a dakan anan ayak anà Titus nà, do tæde i tæra məced sə egliz nà, anjahay anahan a nə kəkəmwaw ata awan. A dakan anan ayak way pə anjahay su do azar à egliz ahay inde ata re.

Nga sa 'am ahay

Məced sə egliz ahay tə miter mungwalay aya awan
r (1.1-16)

r*

Anjahay su do a Yesu ahay

r (2.1 - 3.15)

r*

Pol a jan 'am anà Titus

1 Titus, sə vindek ayak dærewel a anan nà, nen Pol, do si mer su way ana Mbərom, aday nen do maslan ana Yesu Almasihu re. Mbərom a slan nen pə cakay ana do anahan a mə walay ataya awan, anga aday tã daf apan nga. A slan nen dukwen sə dakan atan anan aday tã san didek anahan. Ata, ti san sa gan nga anà anjahay a tinen kawa sa zlan à nga anà Mbərom a kutok. ²Natiya, do ataya ti san, tinen nà, tə njadak sifa sa ndav bay ata awan. Anga Mbərom a a zlapan atan anan 'am sə sifa ata nà, kwakwa, daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay re. Aday winen nà, a gad mungwalay itəbay asanaw! ³A dæzle pə alay ata cəna, a dākay anan 'am anahan tə dundo ana do sə dākay ləbara anahan ahay. Mbərom, do sa tam nuko ata awan, sə mbəsuko anan mer su way anan à alay inde nà, winen awan. U jo nà: «Zla, kã sa təkəren anan 'am uno anà do ahay re.»

⁴Kəmaya Titus, nə vindek ayak 'am a anan nà, akiken awan. Iken nà, kawa wan si zek uno awan, anga dæ japak à cæved kærtek a inde, cæved sə dæfan apan anà Yesu.

Bəbay a mənuko Mbərom, tə Yesu Almasihu do sa tam do, tã gak sumor aday tã varak zay a tinen.

Mer su way a Titus sa ga pə daliyugo sə Kereta

⁵Titus, nə mbəsakak ayak iken à Kereta nà, aday kã ndav a wa mer su way a mə mbəsak ataya lele, aday kã daf məced sə egliz ahay à wulen su doh ahay fok, kawa anuno sa jak kurre ata awan.

⁶Məced sə egliz ahay nà, anjahay a tinen aya nə natiya: Ines à ga inde patan sə gədan atan azar bay. Uwar à ga inde patan dukwen kærtek kærtek coy. Gwaslay a tinen ahay kəma, tã təma Yesu Almasihu à mivél a tinen inde. Anjahay a tinen dukwen à ga nə

lele. Tã sader awan aday sə gədan atan apan azar bay re. Tã dæfan apan anà do a tinen ahay fok lele.

⁷Do sə lavan nga anà egliz ahay cəna, ta ga nə mer su way a Mbərom. Natiya awan, lele bine siwaw nà, ines à ga inde patan sə gədan atan anan azar bay. Anga nan, tã həran nga anà zek bay, tã ga mivél bay, tã waway nga bay, Tã tære tə do ahay bay, aday ubor sə dala dukwen à ga inde patan ibay re. ⁸Sumor adəka nà, tã təma mbəlok ahay àga tinen lele, à zlan atan à nga sa ga mer su way lele aya awan, tinen do ma san nga aya awan, do didek aya awan, do sə dæfan apan anà Mbərom ahay, tə lavan nga anà zek tæte. ⁹Aday tã ban anan 'am didek a à mivél inde, kawa a nuko sə tətakan atan anan ata awan. Matanan kutok, ti mba apan sə varan mægala anà do ahay ta sə tətakan atan anan didek sa 'am a Mbərom. Aday dukwen ti mba apan sə dakan anan anà do sa ngam atətak way a nuko bay ataya nà, tinen tə zluwek à cæved sə didek wa.

¹⁰Na ja matanan ata nà, anga do ahay bayak a tə dæfan apan anà dowan sabay. Ta ja nà, 'am kəriya aya awan, 'am sa man zek anà dowan bay. Tinen apan adəka nà, ti njəkan uda awan, anà do ahay. Alay avan u do sa ga way ataya nà, Yahuda ahay sa daf nga pə Yesu ata awan. ¹¹Gifen anan 'am anà jəba su do ataya awan. Anga tinen apan ti nes anan gulom su doh sə do ahay bayak a tə atətak way a tinen ata awan. Tə tətakan anan anà do ahay nà, way aday abay tædəbay ata awan, aday anga sa njad anan dala pə do ahay wa.

¹²Aday kwakwa nà, dowan a inde à wulen a tinen Kereta aya awan, winen kəlire awan, a ja patan 'am, a wa: «Do sə Kereta ahay fok nà, tinen mungwalay aya awan. Tinen kawa kəla kibe ahay, tə bayak nə pə way sa pa dəkdek, aday dukwen tinen isew aya re.» ¹³Aday 'am anahan ata dukwen, 'am didek a acəkan.

Kak matanan nà, jan atan pə akəta nə lele, anga aday tã pərahan azar anà Mbərom tə cæved a, sə didek awan. ¹⁴Jan atan pə akəta, anga aday tã mbəsak sa

pak sləmay pə ləbara sə Yahuda ahay mungwalay aya ata awan, aday dukwen tē pərahan azar anà 'am su do sə mbəsak cəved sə didek ahay ata sabay.

¹⁵ Pu do sə cəncan ahay cəna, way ahay fok cəncan aya ite. Əna pu do sa ga ines ahay, aday sa dəf nga pə Mbərom bay ataya ite nà, awan inde cəncan a sabay. Abayak nga a tinen adəka bugol nà, kə nəsək. Aday tinen apan ti ga way lelibay aya dukwen, a gan atan waray sabay re. ¹⁶ Ta jan i zek a tinen aya adəka nà, ta san Mbərom zle. Cəkəbay, way a tinen sa ga lelibay ataya nà, a dakay anan nà, ta san Mbərom a bay bugol. Tinen nə gərlakay aya awan, tə dəfan apan anà dowan bay jiga awan. Aday ta mba apan sa ga mer su way lele aya sabay re.

Titus, i dakan anan didek a Mbərom anà do ahay

2 Titus, iken a aday nà, dakan anan à do ahay didek sa 'am a Mbərom. ² Jan anà do məced aya nà, tē vaway nga bay, tē gəba mazlab pi zek wa bay aday do ahay ti dəf patan nga. Tē təra do ma san nga aya awan, tē dəf nga pə Mbərom lele, tē pəlay do ahay tə mivəl kərtek awan, aday tē səman à way ahay lele.

³ Natiya ite, jan anà uwar məced aya nà, anjahay a tinen dukwen à zla pi zek ta 'am ana Mbərom, tē gədan azar anà dowan bay, tē təra bile sə mahay bay, aday tē tətakan anan way lele aya anà do ahay adəka. ⁴ Ta gak matanan nà, ti mba apan sə dakan anan way anà dalay sə uwar ahay sə pəlay mbaz a tinen tə gwaslay a tinen ahay, ⁵ aday tē təra uwar ma san nga aya awan, tē ján uho bay re. Tē ga mer su way à gulom su doh inde nə lele, aday tē dəfan apan anà mbaz a tinen ahay lele re. Kak ta gak matanan nà, do ahay ti təra anan 'am a Mbərom à məndak bay.

⁶ Matanan re, jan anà njavar ahay ite nà, tē san nga nə lele. ⁷ Iken a dukwen, pə way ahay fok nà, ga nə way lele aya awan, aday ki təran atan minje lele a re. À alay aday iken apan ki tətakan atan anan way nà, dakan atan anan tə mivəl kərtek awan, aday mazlab i ga inde pa 'am anak ahay. ⁸ Tətakan atan anan nà, way didek a aday dowan i təra anan à məndak bay ata awan, anga aday do sə pəlay sə gədak uko azar ahay tē njad awan lelibay a à atətak way anak ahay inde bay, aday waray à gan atan.

⁹ Aday asa, jan anà bile ahay nà, tē dəfan apan anà bahay su doh a tinen ahay pə way ahay fok. Tē vədan atan awiyaway bay, əna way a tinen sa ga fok cəna, à zlan à nga anà bahay su doh a tinen aya re. ¹⁰ Tē saa kəra patan wa way bay, tē ga adəka nà, way lele aya bugol, aday bahay su doh a tinen ahay tē san ti mba apan sa dəf patan nga. Kak ta gak matanan nà, do ahay ti həran nga anà atətak way a mənuko ahay sə dakan atan anan 'am a Mbərom, do sa tam mənuko ata awan.

¹¹ Natiya, na wa, lele nà, do a Yesu ahay tē ga anan way a nen sa jak ata nà, angamaw? Mbərom a gan may sa tam anan do ahay fok. Anga nan, a kay anan ahay sumor anahan anà do ahay. ¹² Matanan, sumor a Mbərom ata a dakak uko anan nà, di mba apan sa ga

sədək sabay, aday sa ga ubor pə way sə daliyugo ahay sabay re. Adəka bay, pə daliyugo a anan nà, zə-gahuko anan apan sa san nga, sə təra do didek aya awan, aday azla a mənuko à zlan à nga anà Mbərom. ¹³ Guko matanan, ta sə dəfan ide anà luvon anà do sa tam mənuko, Yesu Almasihu, saa may ahay tə mazlab anahan ata awan. Winen Ba Məduwen, Mbərom a mənuko. ¹⁴ Kə məcak anga mənuko. Matanan a mba apan sə təmay mənuko à sədək a mənuko ahay wa. A təra mənuko do anahan ahay, do cəncan aya pa 'am anahan, aday do sa gan may sa ga way lele aya awan. ¹⁵ 'Am a anaya nà, dakan anan à do ahay tə məgala si zek anak a təke. Man atan anan mivəl ù doh. Jan atan pə akəta lele, aday dukwen dowan à sa kədey iken a bay re.

Anjahay su do a Yesu ahay pə daliyugo

3 Titus, man anan 'am a həna anan à sləmay inde anà do ahay lele: Tē dəfan apan anà bahay ahay, anà do sə lavan atan nga ahay, aday tē bənan atan à 'am wa lele. Tē lavay zek sa ga mer su way lele aya awan. ² Tē gədan azar anà dowan bay, tē cakal 'am tə do ahay bay re. Tē təra do sə munapanaw ahay. Tē dəfan apan anà do ahay fok adəka bugol.

³ Abay à alay ata nà, mənuko aya dukwen də sənək ahay nga cara dəw? Da taa dəfan ahay apan anà dowan inde cara dəw? Də zluwek ahay à cəved ahay wa re. Da taa gan may nà, sa ga way lelibay aya awan, way kawa sa zlak uko à nga vərre. Anjahay a mənuko aya dukwen, lelibay, aday da ga sərək ahay pi zek re. Do ahay ta nak uko ide, aday mənuko aya dukwen, da nan ide i zek ahay re.

⁴ Əna tə winen ata təke dukwen, Mbərom do sa tam mənuko kə kak uko anan ahay sumor anahan, tə asan zek anahan hwiya. ⁵ Mbərom a tam mənuko aday nà, anga mer su way a nuko lele aya bay! Bina abay di njad sa ka anan nà, mer sa ma a mənuko adəka ite anaw? Əna a tam mənuko nà, anga da gan i zek wa. Kə banak puko wa ines a nuko ahay tə gədan sə Apasay anahan Cəncan awan. Natiya kutok, Apasay Cəncan ata a təra mənuko do wiya aya awan.

⁶ Mbərom a varak uko ahay Apasay Cəncan ata nà, sa rah anan mivəl a mənuko ahay. A varay ahay nà, tə alay a Yesu Almasihu, do sa tam mənuko ata awan. ⁷ A ga matanan nà, anga aday dā njad sifa sa ndav bay, way a mənuko sə dəfan ide ata awan. Di njad sifa ata nà, anga Mbərom kə gak uko sumor anahan, kə tərək mənuko do didek aya pa 'am anahan.

⁸ 'Am a nen sa jak ata nà, 'am didek aya awan, aday kə sa gan məsəfaya bay, tavay apan nə lele. Matanan, do sa dəf nga pə Mbərom ahay, ti var a nga a tinen sa ga mer su way lele aya hwiya. Wita nà, lele. I man zek anà do ahay. ⁹ Avad awiyaway kəriya aya nà, zlam wa. Matanan, 'am sə zahav dukwen, zləman lele re. Kə dazay à acakal 'am a tinen ahay inde bay. Tinen apan ti vad awiyaway pə Tawrita a Musa dukwen, kə slahay uda bay. Way ataya fok, way lelibay aya awan, i man zek anà dowan bay. ¹⁰ Kak do sa ja 'am sə wanbahay

inde à wulen su do a Yesu ahay nà, jan apan. Kak aday kè slənek anak anan bay nà, jan apan mə slala cew a re. Hwiya aday kè slənek anak a bay re nà, mbəsak anan səfek à alay anak wa, kə jipen sabay. ¹¹ Ka san apan zle, jəba su do ata nà, kə zluwek à cəved a Mbərom wa, winen do sa ga ines way anahan. Tə way anahan sa ga ataya nà, a đakay anan tə alay anahan awan, winen do sə mungok coy.

'Am maza aya awan

¹² Azanan, ni slənak ayak do, izəne Artemas, kabay Tikikus à man anak. Đowan ata, kə dəzlek ayak cəna, hawak ayak bəse à man uno à Nikopolis aday. Anga na

ja nà, ni i njahay à man ata à alay sa mad. ¹³ À alay a atə Zenas, do sa ga sariya, tə Apolos ti hədek à man anak wa nà, man atan zek tə dala kawa ana tinen sa gan may anga cəved. ¹⁴ Sumor a nà, do a mənuko ahay dukwen tē tətak sa ga mer su way lele aya awan, anga aday tē san sa man zek anà do sa gan may anà maməzek a tinen ahay. Kak matanan nà, ata mer su way a tinen kə tərak kəriya bay.

¹⁵ Do sa man uno anaya fok ta jak anak ayak 'am. Jan 'am anà do sa đaf nga pə Yesu ahay sə pəlay mənuko ataya fok. Natiya awan, Mbərom â gak ikwen sumor anahan.

Adakay way pə deftere a anan

Pol a vinde d̄erewel a anan nà, à alay a winen à dangay mba ata awan. A vinda ayak nà, anà Filemon, do sə la-van nga anà do ahay à egliz a inde. A nan à Pol nà atə Filemon tə bile anahan Onesimus t̄a zlah anan m̄almal a tinen.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am

r (1-3)

r*

Atə Filemon tə Onesimus

r (4-22)

r*

Andav sa 'am

r (23-25)

r*

Pol a jan 'am anà Filemon

1 Nen Pol sə vindek ayak d̄erewel a anan à dangay wa. Ta ban nen nà, anga sləmay ana Yesu Almasihu. Sə vindek ayak nə manay tə Timote, akiken car a manay Filemon. Iken, do sa ga mer su way a Mbərom kawa manay a re. ² Mə vinda ayak d̄ukwen, anà do a Yesu ahay sa taa halay nga àga iken ataya awan, tatə Afiya m̄arak a nuko uwar ata awan, tə Arkipus do sə r̄azlen à nga wa anà mer su way kawa m̄anuko a re ata awan. ³ Mbərom Bəbay a m̄anuko tə Yesu Almasihu Bahay a m̄anuko t̄a gak ikwen sumor aday t̄ə varak ikwen zay a tinen.

Pol a ngəran anà Mbərom

⁴ Filemon, m̄arak uno, nen apan ni gan amboh à Mbərom anga iken cəna, nə mbəd̄ek anan à nga wa sə ngəran anga iken bay re. ⁵ Anga nə slənek 'am sə asan zek anak sa gan anà do a Yesu ahay fok ata awan. Aday adaf nga anak pə Yesu Almasihu d̄ukwen inde lele re. ⁶ Nen apan ni gan amboh anà Mbərom, anga aday adaf nga a sə japay numo à sləmay a Yesu Almasihu inde ata, â mak umo zek sa san magwagway a m̄anumo sa njad̄ à alay anahan wa ata awan. ⁷ M̄arak uno, nə taslak miv̄el tə mindel, aday kə bənak uno mbac re, anga asan zek anak kə varak anan ataslay miv̄el anà do a Yesu ahay.

Pol a dubok anan Filemon anga Onesimus

⁸ Natiya, way uno sə cəce panak nà, həna: Abay ni mba apan sa jak ayak nà, ga natiya, anga nen do maslan ana Yesu Almasihu. ⁹ Əna suwan nə dubok iken a dubok, anga m̄anumo tə asan zek awan. Ca apan, sə vindek ayak nà, nen Pol, do m̄aced̄ awan, nen à dangay anga sləmay ana Yesu Almasihu. ¹⁰ Nə dubok

iken nə, anga Onesimus, bile anak, winen kə t̄arak do a Yesu anga nə d̄akak anan anan 'am a Yesu à dangay à man ana awan. Wan ata nà, winen kawa wan uno awan. ¹¹ Abay a taa mak zek bay, əna həna adəka nà, i mak zek aday i mo zek ì nen re. †

¹² Anga nan, nen apan ni mak anan ayak pə cakay anak. Winen a aday nà, kawa zek uno awan. ¹³ Bina, həna nen à dangay anga ləbara a Yesu mugom a ata nà, u no abay ni mbəsak anan pə cakay uno awan, anga aday i mo zek à yime anak inde. ¹⁴ Əna u no sa ga way ata m̄ən̄jəna iken sə vuro ahay apan cəved̄ bay ata bay. U no sa gak bəlaray su go sumor bay. Lele a nà, iken a ki gan may way anahan. ¹⁵ Izəne, Mbərom a varan cəved̄ anà Onesimus sə gəzla nga tə iken m̄ən̄jək nà, anga aday k̄a sa njad̄ anan way anak pa sə viyviya awan. ¹⁶ Anga həna nà, winen bile adəka cəna coy bay. A zalay bile anga winen m̄arak a m̄anumo lele a kutok. Nen nà, nə pəlay anan tə mindel. Iken d̄ukwen nà, pəlay anan nə, zal nen, anga winen do zənzen awan, aday winen do ana Yesu Almasihu kutok asa.

¹⁷ Anga nan kutok, kak m̄anumo ta car acəkan nà, təma anan Onesimus lele kawa kə t̄ema d̄ukwen nen awan. ¹⁸ Kwa abay â ga nə kə gak anak mer su way lelibay awan, kabay â ga nə gudire anak inde apan d̄əp nà, mbəsak anan 'am a pa nga uno awan. ¹⁹ Sə vindek ayak 'am a anan nə nen Pol awan: Ni hamak anan. Əna ka san apan zle asanaw? Nen d̄ukwen na gak anak sumor ta sə d̄akak anan 'am a Mbərom bidaw?

²⁰ Matanan m̄arak uno, kem, go sumor anga Bahay a nuko, tuslo miv̄el anga Yesu Almasihu ite. ²¹ Nə vindek ayak d̄erewel a anan aday nà, anga na san zle ki ga anan kawa anuno sə cəce panak ata awan. Na san zle ki ga adəka nà, zal mbala uno sa gan may ata awan.

²² Asa d̄ukwen luvo zek tu doh sə nahay ite. Anga nə

† Ta 'am a tinen nà, Onesimus a nan sa ja «i ma zek.»

bayak nà, Mbərom i sləne amboh a kwanay, i vuro cəved sa zlak ayak àga kwanay awan.

Aja 'am ahay

²³ Manay tə Epafəras à dangay nə miya awan anga sləmay a Yesu Almasihu, winen kà jak anak ayak 'am.

²⁴ Matanan, do a anaya ata dukwen ta jak anak ayak 'am re, atə Markus, Aristarkus, Demas tə apan Lukas, tinen do si mer su way a Mbərom ahay pə cakay uno a re.

²⁵ Natiya, Yesu Almasihu Bahay a mənuko â gak ik-wen sumor anahan.

Adakay way pə deftere a anan

Da san sə vinde derewel a anan nə wayaw bay. Winen kawa wazo zubor awan sə slənan ayak anà egliz ahay cara cara bayak awan. Derewel a anan a dakay nà, Yesu a zalay way ahay fok. A dakay nà, cəved inde sə cəce apəse ines pə Mbərom wa, anga Yesu kə məcak à yime sə do ahay inde. Wita nà, 'am a Mbərom sa ban wiya a tē do ahay ata awan. À wulen sa 'am anahan ahay sə dakay anan way ataya nà, winen apan i tətak way pə anjahay su do a Mbərom ahay.

Nga sa 'am ahay

Mbərom a walay anan Yesu anga sə mbəda anan daliyugo wiya awan

r (1.1 - 2.4)

r*

Cəved a Yesu sa tam do ahay a zalay cəved mbala Musa

r (2.5 - 4.13)

r*

Yesu nà, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom

r (4.14 - 6.12)

r*

'Am a Mbərom sa ban tē do ahay wiya ata awan

r (6.13 - 10.39)

r*

Adaf nga pə Mbərom

r (11.1 - 13.25)

r*

Mbərom a jan 'am anà do ahay tē dundo ana wan anahan

1 Kwakwa ata nà, Mbərom a taa jan 'am anà bije a mənuko ahay tē dundo ana do maja'am anahan ahay. A taa jan atan 'am tē cəved ahay cara cara, aday saray bayak a re. ² A taa jan atan ahay 'am nə matanan hus ahay à alay ana mənuko biten. Əna həna, alay a mədakwidok a anaya nà, a jak uko 'am tē dundo ana wan anahan. À alay ana Mbərom sə ndakay daliyugo ata nà, a ndakay anan tē alay ana wan ata awan. Aday a walay sə lavay anan way ahay fok dukwen, wan ata kərtek a sə coy. ³ Mazlab a Mbərom a wuteden pi jœr nà, anà wan ata awan. Ta ga minje ti zek a Mbərom a nə uwek. Way sə daliyugo a anan ataya fok ta ga inde anga 'am anahan məgala awan. Anga winen, Mbərom i pəsen anan ines anà do ahay aday tē tēra do cəncan aya re. Pə dəba ana way ata wa nà, Mbərom Ba Məgala a gəba anan way anahan pə cakay anahan à mburom, saa ga bahay pə way ahay fok.

Yesu a zalay maslay a Mbərom ahay

⁴ Anga nan kutok, Mbərom a daf anan wan anahan pa nga sə maslay anahan ahay, anga sləmay anahan sə varan ata a zalay mbala ana tinen, bina a ngaman wan anahan. ⁵ Kula Mbərom kə jak anan 'am a anan anà maslay anahan ahay bay:

«Iken nə wan uno.

Biten nə tərak bəbay anak. †»

Kabay

«Iken nà, ni tēra bəbay anak,

iken ki tēra wan uno. ††»

A jan 'am ataya nà, anà Yesu a kərtek. ⁶ Aday asa, à alay a Mbərom i sa slənay anan ahay wan anahan mənduwel a pə daliyugo ata nà, a wa:

«Maslay a Mbərom ahay fok tē həran nga. †»

⁷ Pə maslay a Mbərom ahay ite nà, a wa:

«Maslay a Mbərom ahay tinen do si mer su way anahan ahay.

Tinen kawa mađ, aday kawa miresl sə uko ahay re. ††»

⁸ Əna pə Wan a Mbərom a kutok nà, Deftere a Mbərom a wa:

«Iken nə Mbərom, ki ga bahay pa sə viyviya awan, aday ki lavan nga anà do anak ahay tē cəved awan.

⁹ Kə pəlay dukwen way didek aya awan,

aday way sə sədœk cəna, a nak itəbay.

Anga nan, Bəbay anak Mbərom a ngamak, a varak ataslay mivəl,

aday a tēra iken do məduwen a pa nga su do pə cakay anak ataya fok. ††»

¹⁰ Deftere a Mbərom a ja asa, a wa:

«Bahay, à alay ana way ahay sə dazlan ata nà,

† Ca pə Jabuura 2.7. †† Ca pə 2 Samuyila 7.14; 1 Habaruuji Nyalaade 17.13. ‡ Ca pə Tooktaaki Tawreeta 32.43. ††† Ca pə Jabuura 104.4. †††† Ca pə Jabuura 45.7-8.

kə ndakay daliyugo nə tə alay anak awan,
aday kə ndakay mburom re.

¹¹ Way anak sə ndakay ataya fok ti ndav,
əna iken a nə ki ga inde pa sə viyviya awan.

Way ataya fok ti i ga məduwer kawa zana sa nes ata
awan.

¹² Ki i lapay atan wa, kawa do sə lapay anan wa zana
anahan məduwer a ata awan.

Way ataya ti mbəda kawa zana a'am a sə pəkay ahay
wa ata awan.

Əna iken ki mbəda itəbay,
sifa anak i ndav itəbay re. †»

¹³ Kula Mbərom kə jak anan 'am a anaya anə maslay
anahan ahay bay:

«Njahay tə day sə alay puway uno,
aday do manide anak ahay fok nà,
ni tərā atan bile anak aya awan. ††»

A jan 'am ataya matanan nà, anə wan anahan a
dəkdek. ¹⁴ Maslay a Mbərom ahay nà, tinen apasay sa
gan mer su way anə Mbərom ahay cəna coy. I slan
atan saa man zek anə do saa njad sifa aday sə njahay
à man a Mbərom ataya awan.

Dê kədəy anan 'am a Mbərom sa jak uko ata bay

2 Kak Mbərom kə jak uko 'am tē dūngo ana wan
anahan cukutok nà, lele sa pak apan sləmay, anga
'am anahan nə 'am sə sləne. Bay nà, di lize à cəved wa.
² Da san apan zle, maslay a Mbərom ahay ta nak ta jak
uko 'am sə Tawrita, winen məduwen awan. Do sə də-
fan apan bay ataya nà, tē njadak sariya tēde pə ines a
tinen ata awan. ³ Əna, mənuko aday nà, Mbərom kə
varak uko 'am anahan aday dā tam à sariya anahan
wa. Anga nan, kak də kədiyək anan 'am anahan a sa
jak uko ata nà, i i gak uko sariya anahan sabay kutok
daw? Sa nay anan ləbara ata pa 'am nə zek a Bahay a
mənuko Yesu Almasihu awan. Do sə sləne 'am anahan
ataya, sa jan umo ləbara ata nə dīdek a nə tinen awan.
⁴ Mbərom dukwen kə dakak uko anan 'am anahan ata
nə dīdek awan, ta sa ka anan way masuwayan aya
bayak a cara cara, aday ta sə varan mēgala sa ga way
ahay cara cara anə do ahay tə alay ana Apasay Cəncan
awan, kawa sa zlan à nga.

Yesu kə dakak uko anan cəved sa tam

⁵ Mbərom a dəf sə ləvan nga anə daliyugo a mənuko
sa ja apan wiya ata nà, maslay anahan ahay bay. ⁶ Adə-
ka bay, mə vinde a à Deftərə a Mbərom inde nà:

«Mbərom, do zənzen a nə ma aday hus iken sə bayak
apan anaw?

Winen waya aday hus ki nay sa man zek ata anaw?

⁷ Kə ndakay anan, winen nà, ù vo sə maslay a
Mbərom ahay mənəcək.

Pə dəba anahan a wa, kə varan mazlab, kawa mazlab
sə bahay.

⁸ Kə dəfak anan bahay a pa nga sə way ahay fok. ‡»

Mbərom kə dəfak anan bahay a pa nga sə way ahay
fok ata nà, awan a inde winen sə lavay bay nà, inde
sabay. Əna həna, də canan nà, winen bahay a pa nga
sə way ahay fok fan bay. ⁹ Əna də canan, kwakwa ata
nà, anə Yesu, Mbərom kə dəfak anan ù vo sə maslay
anahan ahay alay a mənəcək, anga sa gan sumor anə
do ahay. Anga nan kutok, Yesu kə sak dəce aday kə
məcak anga do ahay fok. Matanan Mbərom a varan
man sə njahay sə bahay tə mazlab awan. ¹⁰ Sə ndakay
way ahay fok nə Mbərom, aday ta ga inde dukwen an-
ga winen. Natiya a zla pi zek nà, Mbərom à ndav anan
mer su way ana Yesu sa ga, tə dəce anahan a sə
canan, aday do ahay bayak a tē tərā wan anahan ahay,
tā zla à man sə mazlab anahan kutok. Anga saa njahan
atan pa 'am wa, aday saa tam atan dukwen, zek a Yesu
awan. ¹¹ Sə tərā anan do ahay do cəncan aya pa 'am a
Mbərom dukwen, Yesu awan, aday do anahan a sə
tərā atan cəncan ataya dukwen, Bəbay a tinen a nə
kərtek, Mbərom awan. Anga nan kutok, a zlan à nga
anə Yesu a sə ngaman atan «mərak uno ahay.» ¹² A
Deftərə a Mbərom inde nà, Yesu a jan anə Mbərom, a
wa:

«Ni i taran anan 'am anak anə mərak uno ahay,
ni i hərək nga tə ara pa 'am sə do ahay. †»

¹³ A ja asa, a wa:

«Ni mbəsakan anan zek uno nà, anə Mbərom. ‡»
Aday asa, a wa:

«Nen həna, manay tu do a Mbərom sə vuro ataya
awan. ††»

¹⁴ Do a Mbərom sə varan ataya nà, tinen do zənzen
aya tə mez aya i zek inde kawa mənuko. Anga nan,
Yesu a ta nga anahan a dukwen a tərā do zənzen ti zek
a kawa nuko, anga aday tə amac anahan à lize anan
wa Fakalaw, dowan a sə ləvan nga anə do ahay tə mē-
gala sa mac atan ata awan. ¹⁵ Yesu a ga matanan nà,
anga aday zlawan sə amac à gan anə do ahay sabay.
Kwakwa ata nà, do ahay tə njahay nə kawa bile ahay
anga zlawan sə amac. Əna həna Yesu kə təkək atan
coy. ¹⁶ Yesu a nay ahay nà, sa naa man zek anə maslay
a Mbərom ahay bay, əna sa naa man zek adəka nà,
anə zahav ana Ibərahima ahay pə daliyugo a anan.
¹⁷ Aday natiya kutok, a zla pi zek nà, à tərā kawa mərak
anahan ataya kwa à ma inde anaw fok. A ga matanan
anga aday à tərā bahay nga su do sə gədan dūngo
anə way anga Mbərom, do si mer su way anahan
dīdek a aday sumor awan. Ti mer su way anahan nà, i
pəsen anan ines anə do ahay, i zlahan atan anan mēl-
mal a tinen tə Mbərom kutok. ¹⁸ Həna nà, i mba apan
sa man zek anə do mə njəkan atan uda ataya tətē, an-
ga winen a dukwen à alay a tə njəkək anan uda awan,
kə sak dəce.

Yesu a zalay bije a mənuko Musa tə mazlab

3 Mərak uno ahay, Mbərom kə ngamak ikwen sə
tərā do anahan ahay. Anga nan, bayiken pə Yesu
aday. Winen do maslan a Mbərom, aday winen bahay

† Ca pə Jabuura 102.26-28. †† Ca pə Jabuura 110.1. ‡ Ca
pə Jabuura 8.5-7.

†† Ca pə Jabuura 22.23. ††† Ca pə Esaaya 8.17. †††† Ca pə
Esaaya 8.18.

nga su do sə gədan dundo anà way, winen dowan a mənuko a sa daf apan nga ata awan. ² Sa daf anan pi mer su way ata nà, zek a Mbərom awan, aday Yesu nà, a bənan à 'am wa cəvedabay, kawa Musa sə bənan à 'am wa anà Mbərom pi mer su way anahan sa gay ahay anga do su doh a Mbərom ahay fok ataya re.

^{†3} Lele sə həran nga anà Yesu nà, zal Musa, kawa ana do ahay sə həran nga anà do sa han doh zal doh ata re. ⁴ Tə didek a nà, doh fok cəna, sa han anan nə do, əna do sə ndakay way ahay fok ite nà, Mbərom.

⁵ Matanan, Musa nà, winen do si mer su way lele sə dəfan apan anà Mbərom. Mer su way anahan a nà, sə dakan anan anà do a Mbərom ahay, way a Mbərom sa ja pa 'am ataya awan. ⁶ Əna Yesu Almasihu ite nà, winen nə wan sə ləvan nga anà do a Mbərom ahay, a ga mer su way anahan nə ta sə dəfan apan lele.

Mənuko dukwen, kak də pərahak anan azar sa daf apan nga lele, aday sə dəfan ide anà way saa nay ata tə ataslay mivəl a nà, à andav a inde dukwen, dī təra do anahan ahay re.

Mbərom i varan alay a sa man uda anà do anahan ahay mba

⁷ Anga nan, Apasay Cəncan awan a ja, a wa:

«Kak kə slənen dundo a Mbərom biten nà,

⁸ kà sa kuren anan nga a kwanay ahay kawa bije a kwanay ahay kwakwa sə kuray anan nga a tinen ahay ata bay.

À alay ata nà, tinen à kibe inde ava kwa kuro fudo, tinen apan ti vəze pə Mbərom ta sə katab anan.

⁹ Mbərom a wa: «Kwa à ga nə tə canak anan anà way uno ma ga masuwayan aya ava kwa kuro fudo dəp nà, tə katabak nen hwiya.

¹⁰ Anga nan, na mba apan sa ban mivəl tu do ataya tətə sabay,

aday na wa: Tə jəjayak anan cəved lele à mivəl a tinen wa,

tə pərahak anan azar anà cəved uno sabay.

¹¹ À aga mivəl uno inde, nə mbadak, na wa:

Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda sabay. †††»

¹² Mərak uno ahay, gen anan nga i zek, anga aday do ləlibay a sa ngam sa daf nga pə Yesu sabay ata à ga inde à wulen a kwanay kwa kərtək bay. Do kə dafak nga pə Yesu sabay cəna, kə larak a Mbərom, bahay sə sifa ata awan. ¹³ Adəka bay, viren anan məgala anà zek ahay pac pac, anga aday Fakalaw à njad pikwen alay sa 'am sa njak kwanay bay, bina ki sa təren mə kuray nga aya aday ki gen ines ahay. Əna alay a inde mba cukutok asəne, pac pac varuko anan məgala anà zek ahay. ¹⁴ Kak da mbak apan sa ban anan way a mənuko sə dəfay ahay apan nga kurre ataya hus à andav inde nà, ata mənuko dī japay tə Yesu Almasihu tə didek a kutok. ¹⁵ Mə vinde à Deftere a Mbərom nà:

«Kak biten kə slənen dundo a Mbərom nà,

kà saa kuren anan nga a kwanay kawa bije a kwanay ahay sə kuray anan nga a tinen ata bay.

À alay ata nà, tinen apan ti vəze pə Mbərom. †»

¹⁶ Waya sə sləne dundo a Mbərom aday ta ma nga sə vəze apan ata anaw? Do ana Musa sə təmay atan ahay à Misra wa ataya fok ba? ¹⁷ Mbərom a ga mivəl ava kwa kuro fudo nə pa maya anaw? A ga mivəl nà, pu do sa ga ines ahay. Tinen nà, tə məcak à kibe inde tololo.

¹⁸ Mbərom a mbaday sa jəka: «Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda sabay» ata nà, a ja nà, pə maya anaw? A ja pu do a sə dəfan apan bay ataya fok.

^{††19} Natiya də canak anan, tə njadak sa zla à man sə njahay ata bay, anga tə dəfak nga pə Mbərom a bay.

4 Mbərom kə zlapak i varak uko cəved sa zla à man sa man uda pə cakay anahan awan. 'Am ata dukwen, hwiya winen inde. Anga nan, guko anan ngatay anà zek lele. Bina dowan à sa zluwe pə cəved ata wa, aday sa njad man ata sabay bay. ² Anga mənuko dukwen də slənek ləbara mugom a kawa dowan a sə kibe ataya re. Tinen nà, tə slənek, əna kə mak atan zek bay, anga tə dəfak apan nga bay. Matanan, tə njadak man sa man uda ata bay. ³ Man sa man uda ata nà, ana mənuko, anga də dəfak nga pə Yesu. Mbərom a jan anà do sa ngam sa daf nga pə ləbara anahan mugom a itəbay ataya nà:

«Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda ata sabay. ††»

Ata nà, a nan sa ja nə man sa man uda inde fan bay bay. Bina, ba Mbərom a kə ndəvak anan mer su way anahan sə ndakay daliyugo a kurre ata bay aday daw?

⁴ Deftere a Mbərom winen apan i ja pə luvon sa man uda nà, a wa:

«Pə luvon cuwbe anahan a nà, Mbərom a man uda pi mer su way anahan ahay wa fok. †††»

Matanan, man sa man uda nà, inde coy. ⁵ 'Am ata mə vinde inde re, a wa:

«Kula ti zla à man uno inde lele saa man uda ata sabay. †††»

⁶ Do sa lah sə sləne ləbara mugom ataya ta zlak à man sa man uda ata bay, anga tə dəfak anan apan anà Mbərom a bay, əna man sa man uda nà, inde aday do ahay inde tinen ti zla uda awan. ⁷ Anga nan, Mbərom a daf luvon hinen miza awan, a ngaman «biten». A sa daf luvon ata dukwen, kə vak pə dəba a Musa wa bayak awan, a ja anan tə dundo ana Dawuda, a wa:

«Kak biten kə slənen dundo a Mbərom nà,

kà saa kuren anan nga a kwanay bay.»

⁸ Kak abay Yosuwə kə zlak anan do ahay à man sa man uda mbala Mbərom ata acəkan nà, Mbərom i ja 'am sə luvon sa man uda hinen sabay. Əna tinen dukwen tə dəzlek bay. ⁹ Kak matanan nà, luvon sa man uda awan kawa ana Mbərom sa man uda pə luvon cuwbe ata i nay ahay anga do a Mbərom ahay mba.

¹⁰ Mbərom a ndav anan mer su way anahan cəna, a man uda awan. Mənuko dukwen, matanan re. Dowan a kə dəzlek à man sa man uda kawa ana Mbərom ata nà, i ga mer sə awan sabay, mer su way kə ndəvak.

† Ca pə Jabuura 95.7-8. †† Ca pə Limle 14.1-35. †† Ca pə Jabuura 95.11. ††† Ca pə Laataanooji 2.2. ††† Ca pə Jabuura 95.11.

† Ca pə Limle 12.7. †† Ca pə Jabuura 95.7-11.

¹¹ Anga nan, guko mægala lele sə dæzle à man a Mbərom sə lavay anan zek sa man uda ata awan. Guke mægala anga aday dōwan â saa zluwe pə cəved wa anga kə dəfak anan apan anà Mbərom bay kawa bibe a mənuko ahay ata bay.

¹² 'Am a Mbərom nə, winen tə sifa awan, aday winen apan i ga mer su way kawa sa nan. A pa a zalay maslalam 'am a cew ata tə apa. A gad nə hus à mivél su do inde, sə gəzla anan apasay tə sifa. A gad hus a sə gəzla anan man sə zlangay ana kəlakašl ahay tə uzoz a təke. A mba apan sa kay anan abayak nga su do uho tətə re. ¹³ Awan a inde winen mi der zek a pa 'am a Mbərom nə inde itəbay. Way mə ndakay aya fok ta ca ike pa 'am anahan, a san atan zle kərtek kərtek. Way sə mivél a mənuko ahay fok, dī saa vəne anan nə pa 'am anahan.

Yesu winen bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom

¹⁴ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom inde anga mənuko, winen Yesu, Wan a Mbərom. Kə jənak pə cakay a Mbərom awan à mburom. Anga nan, bənuko anan way a mənuko sa daf apan nga ataya lele, dākuko anan anan anà do ahay. ¹⁵ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ata nà, a san bəle a mənuko zle lele. Winen nà, kə canak anan anà dəcə ahay kawa mənuko. Ta ngak anan balay pa 'am, əna kə gak ines itəbay. ¹⁶ Anga nan, hayak ikwen ahay, hədəkuko pə cakay ana Mbərom, do sa gan sumor anà do ahay, mənəna sə jəjar awan, anga aday dā gan i zek wa aday dā njad sumor anahan à alay a tədə da gan may ata awan.

⁵ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way fok nà, Mbərom a walay anan à wulen sə do ahay wa, anga aday â gan atan mer su way pa 'am a Mbərom. I varan way ahay anà Mbərom anga ines a tinen a sa ga ataya awan. ² Do sa san awan bay ataya aday tinen apan ti zluwe à cəved wa ataya nà, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ata nà, a san sa gan atan nga zle, anga winen a dukwen bəle a kawa tinen awan. ³ Anga nan, i varan way ma sla dundo aya à Mbərom anga ines anahan aya aday anga ines sə do ahay re. ⁴ Dōwan sə walay zek anahan pi mer su way ata nà, ibay. Sə ngaman pi mer su way ata cəna, zek a Mbərom awan, kawa anahan sə ngaman apan anà Haruna ata awan. ⁵ A təra tə Almasihu dukwen, matanan. A walay zek anahan anga sa njad mazlab sə təra bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom bay. Sə ngaman apan nà, zek a Mbərom awan. A jan nà:

«Iken nə wan uno.

Biten nə tərak Bəbay anak. †»

⁶ À man hinen inde dukwen, a jan nà:

«Iken do sə gədan dundo anà way pa sə viyviya awan,
kawa Maliki Sadaka. ††»

† Ca pə Jabuura 2.7. †† Ca pə Jabuura 110.4.

⁷ À alay Yesu winen pə daliyugo mba ata nà, a san zle, Mbərom nə mægala anahan inde sa tam do à amac wa. Anga nan, a gan amboh tə mægala a, tə ayam awan, aday Mbərom â tam anan à amac wa. Mbərom a slənan anan, a slabakay anan à məkə wa, anga a dəfan apan. ⁸ Kwa â ga nə winen Wan a Mbərom dəp nà, a tətək sə dəfan apan anà Mbərom tə cəved sə dəcə. ⁹ A ndav anan mer su way anahan cəna, a təra do sa tam anan do sə dəfan apan ahay fok, aday tā ga inde pa sə viyviya awan. ¹⁰ Mbərom a daf anan bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom nə kawa ana Maliki Sadaka ata awan.

Gen anan nga i zek à cəved a Mbərom inde

¹¹ Way ahay inde bayak a sa jak ikwen pə Maliki Sadaka. Əna ma da 'am a sa jak ikwen anan, anga ki slənen anan bəse bay. ¹² Alay a kà slak həna tədə ki tərən do sə dakan anan way anà do ahay ite, əna hwiya ki gen anan may do ahay tē dākak ikwen anan way cacədəw aya à 'am a Mbərom inde asa. Abay ki pen nə way sa pa su do məduwen aya coy, əna ki gen anan may həna nà, anà pay kawa gwaslay ahay mba. ¹³ Dōwan a winen apan i sa pay cəna, winen gindez a mba. Do matanan ata nà, a san awan fan bay, a gəzlan alay anà way ahay pi zek wa tətibay. ¹⁴ Do məcəd aya nə ta slak sa pa daf tətədō awan. Tə tətakak aday sa mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà way ahay, lele aya tə lelibay aya re.

⁶ Kak matanan cukutok nà, mbəsakuko anan way a mənuko sə tətək pə Almasihu wa cədəw ataya mə dədəba aday, zluke pa 'am saa tətək way su do məduwen aya awan. Də pəkak anan saray su doh a coy. Də mbədək apan maza sabay. 'Am sa yam pə ines, 'am sə mbəsak mer su way kəriya aya awan, 'am sa daf nga pə Mbərom, ² 'am sa ga baptisma tə cəved awan, 'am sə dəfan alay pa nga anà do ahay tə sləmay a Mbərom nə kəkəməw, 'am sə aslabakay su do ma mac aya à məkə wa, ta 'am sə sariya a Mbərom, way ataya fok, mi tətakak ikwen anan maza sabay. ³ Di mbədək pə way ataya sabay. Kà zlak anan à nga à Mbərom a nà, dī ga way maza aya pa 'am.

⁴ Kak do ahay tə mbədəhak anan ləen à Mbərom nà, dōwan i mba apan sa may atan pə cəved sa yam pə ines a tinen maza sabay. Do ataya nà, tə canak anan anà jiyjay a Mbərom, tə təmāhak magwagway anahan sə gəzlan anà do ahay ata re, tə təmāhak Apasay Cəncan a re. ⁵ Tə canak anan, 'Am a Mbərom nə lele, tə sənək mægala sə daliyugo saa nay ata re. ⁶ Aday, kak do matanan ataya tə zluwek à cəved a Mbərom wa nà, cəved inde sa may atan saa yam pə ines a tinen ahay sabay, anga kə tərak kəlkal kawa tə daray anan Wan a Mbərom pə dədom mə zləngad a maza awan, aday tə gənāhak anan pa 'am sə do ahay fok re.

⁷ Bayiken pə yugo aday. Iven a taa ga nà, yugo a sa anan aday a ga way sa pa lele, aday way sa pa ata a man zek anà do sə guvo awan. Kawa sa ja nà, Mbərom a daf ngama pə yugo ata awan. ⁸ Aya əna, kak guvo kə hak adak tə gujed nà, i man zek anà dōwan bay,

Mbërom i i tahasl anan wa coy aday i i lize anan wa sê coy.

⁹ Car uno ahay, kwa â ga nê da ja matanan dukwen, da san apan zle, kwanay nà, ka ta përihen anan azar nê anà cêved lele awan, aday Mbërom i tam kwanay.

¹⁰ Mbërom nà, a gan anà dō ahay nê way tē cêved aya vërre. I mbêdek anan mer su way a kwanay sa ga lele aya à nga wa bay. Kawa sa ja nà, sê dakay anan kē pälén Mbërom nê, mer su way a kwanay sa ga sa man zek anà dō a Yesu ahay, aday ana kwanay sa man atan zek hwiya ata awan. ¹¹ A nan umo nà, përihen anan azar sa ga mägala matanan hwiya, hus à ndav a inde, kâ si yen nga bay. Matanan ki njiden anan way a kwanay sê dëfan ide ata awan. ¹² Kî gen isew bay.

Tären adëka nà, kawa dō sa daf nga pë Yesu ahay sê sèmen anà way ahay fok ataya awan. Sa njad anan way a Mbërom sê zlapay anan ataya nê tinen a kutok.

Way a Mbërom sê zlapay anan ataya fok, ti tëra

¹³ Da san apan zle, kwa hëna kabay, Mbërom kē zlapak anan tē way anà Ibërahima. A wa: «Tē dîdek a ni daf apak alay sê wasay anan zahav anak bayak awan. †» A mbaday nê tē slëmay anahan awan, anga dōwan inde sê zalay Mbërom ibay. ¹⁵ Ibërahima a slëne matanan cëna, a ga ngatay, aday way a Mbërom sê zlapay anan i varan ata, kē njadak anan acëkan re.

¹⁶ Dō ahay tinen apan ti mbaday nà, tē mbaday tē slëmay su dō sê zalay atan ata awan. Ata a mba apan sa ndav anan 'am à wulen sê dō ahay wa acëkan. ¹⁷ Anga nan, Mbërom a mbaday. A nan sê dakan anan anà dō winen sê zlapan atan anan tē way ataya nà, i mba apan sê mbëdahan alay anà way anahan sê zlapay anan ata tëtibay. Anga nan, a zlapay aday a saa mbadan pa nga wa. ¹⁸ Natiya, way ahay inde cew nê tē mbëda itëbay: atë azlapay tē ambaday a Mbërom. I mba apan sa gad uda mungwalay itëbay. Mënuke dō sa tam à man ana Mbërom ataya nà, way a anan i varak uko mägala sê dëfan ide anà way a Mbërom sê zlapak uko anan i varak uko ata awan. ¹⁹ Way ata a bënënak uko mbac nê hërap lele pa 'am a Mbërom, kawa njamde sê tavay anan kwalalan à a'am inde ata awan. Anga nan, dë takas anan zana sê gëzla anan man cëncan a pi zek wa tē dō ahay ù doh sê mazlab a Mbërom ata, aday hëna dî zla pë cakay a Mbërom tète kutok.

²⁰ Yesu kē lahak sa zla uda pa 'am a mënuke anga mënuke, bina kē tërak bahay nga su dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom pa sê viyviya awan, kawa ana Maliki Sadaka ata awan.

Maliki Sadaka, dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom

7 Maliki Sadaka sê dōwan ata nà, winen bahay sê Salem, winen dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom sê bagëbaga mburom. À alay a inde nà, Ibërahima a zla à vëram, a mbasay pë bahay ahay. À alay a winen apan i may agay nà, Maliki Sadaka ata a

zla pë cakay anahan, a daf apan alay sê mazlab anahan. ² Ibërahima ata, a varan way anà Maliki Sadaka alay mbok †† nà, a var wa kërtek pë way sê vëram anahan ahay wa fok. † Maliki Sadaka ata nà, slëmay anahan a a nan sa ja nê Bahay sê Dîdek. Aday winen Bahay sê Zay re, anga winen bahay sê wulen su doh sê ngaman Salem ata awan, aday Salem a nan sa ja nê «zay». ³ Dōwan ata nà, dōwan a san bëbay anahan a bay, dōwan a san may anahan a bay. Kwa bije anahan ahay dukwen, dōwan a san atan bay re. Të wahay anan siwaw, a mac siwaw dukwen, dōwan a san bay. Winen kawa Wan a Mbërom, anga i njahay dō sê gëdan dongo anà way pa sê viyviya awan.

⁴ Cen apan aday. Maliki Sadaka ata nê winen mëduwen awan. Ibërahima nà, bije sê Isëra'ila ahay, ëna kē gëbak way ahay à vëram wa, a varan wa alay mbok nà, kërtek anà winen. ⁵ Zahav ana Lewi ahay azar aya tē tërak dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom. Tawrita a Musa a ja nà, Isëra'ila ahay tē varan atan à way a tinen ahay wa fok, alay mbok nà, kërtek. †† A nan sa ja, ti tëma way ataya nê à alay ana mërak a tinen ahay wa, kwa â ga nê tinen dukwen wan ana Ibërahima ahay. ⁶ Əna Maliki Sadaka nà, winen zahav ana Lewi itëbay, ëna Ibërahima kē varak anan way alay mbok nà, kërtek. Ibërahima nà, Mbërom a zlapan sê varan way nê anà winen. Əna Maliki Sadaka a daf alay sê mazlab pë Ibërahima, bina Ibërahima a daf alay sê mazlab pë Maliki Sadaka bugol bay. ⁷ Aday da san apan zle re, dō sa daf ngama pu dō nà, a zalay dōwan anahan a sa daf apan ngama ata awan.

⁸ Dō sê zahav ana Lewi ahay sê tëma alay mbok nà, kërtek ataya fok dukwen, ta taa mac re. Əna Maliki Sadaka, dō sê tëma alay mbok nà, kërtek kawa ana Deftere a Mbërom sa ja ata nà, winen a mac itëbay. ⁹ Di mba apan sa jëka Lewi nà, wan anahan ahay tē tëmahak pu dō a tinen ahay wa alay mbok nà, kërtek ata, kē varak anan way ata anà Maliki Sadaka ata re, anga bije anahan Ibërahima kē lahak sê varan coy. ¹⁰ Kawa sa ja bine siwaw nà, à alay a Ibërahima sê varan way ata anà Maliki Sadaka aday tē wahak Lewi fan bay ata nà, Lewi kē varak anan tē alay ana bije anahan Ibërahima ata coy.

Bahay nga su dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom maza inde, kawa Maliki Sadaka

¹¹ Mer su way su dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom à zahav ana Lewi ata nà, kà mbak apan sa ndav anan wa way a Mbërom sa gan may ata bay. Abay à mba apan sa ndav anan wa tète cëna, dî gan may anà dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom maza, kawa ana Maliki Sadaka ata, sabay. Abay i slahay nà, pu dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom pë slala ana Haruna cëna coy. Mbërom a varan Tawrita anà dō anahan Isëra'ila ahay nà, à alay ana dō sê zahav ana Lewi inde. ¹² Kak Mbërom kē mbëdahak anan slala su dō sê gëdan dongo anà way anga Mbërom cë-

† Ca pë Laataanoji 22.16-17.

†† Alay mbok nà, a nan sa ja nà, way kuro. † Ca pë Laataanoji 14.17-20. †† Ca pë Limle 18.21.

na, ata Tawrita i mbæda ite re. ¹³ Da ja way a anaya nà, pə Bahay a mənuko Yesu, winen do sə slala hinen cara. Dowan inde pə zahav anahan kà gak mer su way ata ù doh sə mazlab a Mbərom kulibay. ¹⁴ Da san apan zle, Bahay a mənuko Yesu nà, zahav ana Yahuda. À alay ana Musa sa ja 'am pu do sə gədan dundo anà way anga Mbərom ahay nà, a ja nə pə zahav ana Lewi, bina pə zahav ana Yahuda bay. ¹⁵ 'Am a anan i zəga apan sə banay hənə adəka bugol: 'Do sə gədan dundo anà way anga Mbərom hinen, kà nak, winen kawa Maliki Sadaka. ¹⁶ Dowan ata a təra do sə gədan dundo anà way anga Mbərom nà, anga 'am sə Tawrita bay. Winen nà, a təra do sə gədan dundo anà way anga Mbərom nà, anga məgala anahan inde sə njahay tə sifa pa sə viyviya ata awan. ¹⁷ Mə vinde inde à Deftere a Mbərom, a wa:

«Iken do sə gədan dundo anà way pa sə viyviya awan,

kawa Maliki Sadaka. †»

¹⁸ Mbərom kə mbacak anan wa nga sa 'am mə baslay a kwakwa ata awan, anga winen bəle awan, a man zek anà do ahay tətibay. ¹⁹ Tawrita a Musa nà, kà mbak apan sə təra anan do ahay, do cəncan aya pa 'am a Mbərom bay. Hənə nà, way sə zalay Tawrita inde, way a mənuko sə dəfan ide ata awan. Sə varak uko cəved sə hədek nuko pa 'am a Mbərom nə winen awan.

²⁰ Way hinen nà: À alay a Mbərom i sa dəf anan Yesu bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom ata nà, a mbađay apan aday. À alay ana do sə zahav ana Lewi ahay sə təra do sə gədan dundo anà way anga Mbərom ata nà, dowan kə mbađak apan itəbay. ²¹ Əna Mbərom a mbađan anà Yesu ta sa jan nà:

«Nen Mbərom Fetek, nə mbəda itəbay.

Nə mbađak, ki təra do sə gədan dundo anà way pa sə viyviya awan. ††»

²² Anga nan kutok, kuse Yesu a, 'am a Mbərom sa ban tə do ahay ata, winen a zalay 'am mbala anahan sa ban tə do ahay kwakwa ata awan.

²³ Way hinen inde re: 'Do sə gədan dundo anà way anga Mbərom ahay nà, tinen mənjoek bay, anga ta mac wa kwerkwer, tə mbəsakan mer su way ata anà do hinen ahay asa. ²⁴ Əna Yesu nə a mac itəbay, a ga mer su way anahan pa sə viyviya awan. ²⁵ Anga nan, i mba apan sa tam do ahay kawa ana tinen sa nay ahay pa 'am a Mbərom tə alay anahan ata awan. Anga winen do tə sifa awan, i taa ga amboh anga tinen sə coy.

²⁶ Winen nà, bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom a təde anga mənuko ata awan. Winen do cəncan awan. Atahasl inde à winen inde itəbay, kà gak ines itəbay re. Winen cara pi zek wa tu do sə ines ahay. Mbərom a dəf anan winen nà, pə cakay anahan à mburom. ²⁷ Yesu nə winen kawa bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom azar ataya bay. A gan may sə gədan dundo anà way anga Mbərom pac pac itəbay. Kwa à ga nə sa nga ana-

han awan, kwa à ga nə sə ines sə do ahay, a gan may bay. A var anan nga anahan nə saray kərtek, à alay anahan a sa mac pə dədom mə zləngad ata awan.

²⁸ Tawrita ana Musa a dəf kawa do sə gədan dundo anà way ahay nà, do zənzen aya awan, əna ta slak bay, anga tinen do sa ga ines ahay re. Aya əna, à alay a Mbərom sə mbađay pə dəba ana Tawrita wa ata nà, 'am anahan ata a njahay à yime ana Tawrita inde kutok. Mbərom a dəf Wan anahan bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom. A ndav anan wa way a Mbərom sa gan may ata sə coy kutok.

Dowan inde sa ga mer su way anga mənuko, winen bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom

8 Way a məduwen a à 'am a manay sa jak ikwen ayak ata inde nà, hənə: Dowan inde sa ga mer su way anga mənuko adəka, winen bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom. Winen mə njahay a à mburom à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. ² Kwakwa ata nà, do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ta ga mer su way a tinen nə à jawjawa sə mazlab a Mbərom inde, do ahay sə ndakay ata awan. Yesu ite nà, a ga mer su way anahan nà, à man cəncan awan, pə cakay a Mbərom à jawjawa sə mazlab a Mbərom inde didek a, Mbərom sə ndakay ata awan.

³ Mbərom a dəf bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay nà, anga sə varan way aday sə gədan dundo anà gənaw ahay. Matanan re, lele dukwen do mbala mənuko i njad awan a sə varan anà Mbərom a re. ⁴ Abay à ga nə winen pə daliyugo aday nà, Yesu i təra do sə gədan dundo anà way a bay jiga awan, anga do ahay inde coy, tinen apan ti taa varan way à Mbərom a kawa ana Tawrita awan. ⁵ Do ataya nà, ta taa ga mer su way a tinen ù doh sə mazlab a Mbərom, əna doh ata dukwen, winen minje su doh sə mazlab a Mbərom a didek ata à mburom ata awan. À alay Musa i saa ndakay jawjawa sə mazlab a Mbərom nà, Mbərom a jan nà: «Pak sləmay lele, bəbot anan nə kawa anuno sa kak anan ahay à bəzlom wa ata awan. †» ⁶ Yesu nà, mer su way anahan nə a zalay su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom ataya fok. Anga, tə winen, Mbərom a ban 'am zal way anahan sa ban tə do ahay kwakwa ata awan, aday way anahan sə zlapay anan i varak uko ata dukwen, a zalay winen a kwakwa ata re.

⁷ Kak abay 'am a Mbərom sa ban tə do ahay kwakwa ata kə tərak way lele coy nà, Mbərom i gan may abay sa ban 'am maza wiya sabay. ⁸ Əna da ca apan hənə nà, kà slak bay acəkan, anga Mbərom winen apan i gafan atan 'am pə way ahay inde bayak awan, aday a jan atan nà:

«Luvon a inde i nay ahay, ni ban 'am wiya tu do sə Isəra'ila ahay, aday tu do sə Yahuda aya təkə.

⁹ 'Am ata i ga minje tə aban 'am uno tə bije a tinen ahay kwakwa ata sabay.

† Ca pə Jabuura 110.4. †† Ca pə Jabuura 110.4.

‡ Ca pə Gurtaaki 25.40.

À alay a nen sè bənan atan ahay alay à Misra wa ata nà, mə banak 'am,
əna tē dəfak anan apan bay,
aday nen Mbərom Fetek, nen dukwen nē mbəsakak atan.

¹⁰ Alay a kà slak nà, ni ban 'am tē tinen.
Ni dəf anan 'am uno à abayak nga a tinen inde,
aday ni vinde anan 'am uno pə mivēl a tinen re.
Ti tēra do uno ahay,
nen ni tēra Mbərom a tinen.

¹¹ Dowan inde i gan may sē tətakan anan way anà dowan sabay,
dowan i jan anà do hinen: "San Mbərom" sabay,
anga i bənay pə mēced aya wa, hus pə gwaslay ahay,
do ahay fok ti san nen.

¹² Ni pəsen atan anan huwan a tinen ahay,
ni may anan ahay ines a tinen ahay à nga inde sabay. †»

¹³ Ana Mbərom a sa ja 'am sa ban 'am wiya ata nà, a tēra anan winen mama'am ata, way kwakwa awan.
Way a kwakwa ata aday mēduwer ata nà, winen apan i lize bəse coy.

Aban 'am mēduwer a tē aban 'am wiya awan

9 À alay ana Mbərom sa ban 'am a mama'am ata nà, Tawrita inde sē dakan anan anà do ahay cēved sē hēran nga anà Mbərom. Man sē hēran nga anà Mbərom inde mə lavay zek a re. ² Tē ndakay jawjawa, tē gēzla anan man cew. Day mama'am awan, tē ngaman man cəncan awan, ta dəf uda way sē lalam aday tabal tē pen mə varan a à Mbərom aya apan. ³ Day a hinen ata dukwen, mə gēzla pi zek wa tē winen mama'am ata nē tē zana, aday tē ngaman anà day ata nà, man a Mbərom cəncan awan. ⁴ À man ata kutok, tē ndakay uda ruwec sē gura, sē vakan apan ləluway anà Mbərom. Ta dəf uda zəndok sē aban 'am a Mbərom, mə ndakay a nē tē gura. À zəndok ata inde asa, tuwez sē gura uda re, ta dəf uda way sa pa sē ngaman *manu*, Mbərom sē gucen atan ahay à mburom wa ata awan. †† Sukol ana Haruna sa da ata inde à man ata à zəndok inde. † Aday kon ana Mbərom sē vinden ahay apan 'am ma ban a anà Musa ataya uda à man ata re. ††⁵ Pa nga sē zəndok ata dukwen, tē dəfak apan awan aya inde kawa maslay a Mbərom ahay. Awan ataya tē dakay anan Mbərom winen inde à wulen sē do ahay tē mazlab awan. Awan ataya nà, tē bərgaslay aya awan, ta ka anan bərgaslay a tinen sa man nga à mburom, à man sa pak mez sē gənaw ahay aday Mbərom à pəsen anan ines à do ahay ata awan. Həna nà, alay a inde sē taker way pə awan ataya fok bay.

⁶ Natiya, tē ndakay anan way ataya à man ata kutok nà, do sē gədan dundo anà way ahay ta taa zla nē ù doh a mama'am ata awan, aday ta taa ga uda mer su way a tinen ahay nē pac pac. ⁷ À day su doh a mə slala cew ata nē, sa zla uda nà, bahay nga su do sē gədan

dundo anà way ahay anga Mbərom ata dəkdek. Ava daz nà, a zla à man ata dukwen saray kərtektəkke. I i zla uda dukwen, i pak mez sē gənaw à alay inde aday i varan anan mez ata anà Mbərom. Ata Mbərom i pəsen anan ines anahan pi zek tē ines sē do ahay sa ga mən-jəna sa san apan ataya təkē fok. ⁸ Apasay Cəncan a a nan sē dakak uko anan nē 'am a həna ana awan: Kak jawjawa a mama'am ata inde hwiya cəna, cēved inde mə tēba sa zla à man a Mbərom cəncan a fan bay. ⁹ Way ataya tē dakay anan nē way a sē tēra həna biten ataya awan. A nan sa ja nà, way sē do ahay sē waslay aday sē varan anà Mbərom ataya nē ti mba apan sē banay anan mivēl su do sa var way ata pa 'am a Mbərom bay. ¹⁰ Way ataya tē dakak uko anan way pa 'am sē way sa pa, pa 'am sē way sa sa, pa 'am sē banay way kawa sa zlan à nga à Mbərom. Way ataya dukwen, way pa 'am sa zlay si zek, bina pə mivēl su do zəenzen a bay, aday tē njahay nē mən-jək cəna coy, hus pə luvon a Mbərom i mbədahan alay anà way ahay, aday i ma atan wa way mēduwer ataya awan.

¹¹ Həna nà, Almasihu kà nak ahay coy. Winen nà, bahay nga su do sē gədan dundo anà way ahay. Way a mənuko sa njad lele ataya fok ta nay nà, à alay anahan a wa. Doh a aday Yesu a ga uda mer su way anahan ata nà, a zalay doh mbala ana do sē gədan dundo anà way ahay kwakwa sa taa ga uda mer su way a tinen ata awan. Sē ndakay anan doh ata nà, do zəenzen a bay, Mbərom a tē alay anahan awan. Aday doh ata dukwen, winen pə daliyugo à man a anan bay. ¹² À alay a Almasihu i sa zla à man a Mbərom a cəncan ata nà, kē gəbak mez sē vuwar sē awak ta sa wan sa sla ahay à alay inde bay. A gəba adəka nà, mez si zek anahan awan, a zla anan à man a Mbərom a cəncan ata saray kərtektəkke. Natiya kutok, a tam mənuko tē mez anahan ata pa sē viyviya awan.

¹³ Kwakwa ata nà, ta taa waslay nē vuwar sē awak tē guson sa sla aya sē kwecek mez a pə do ahay aday ines a tinen ahay à ga inde pə ide a Mbərom sabay. Ta taa waslay təkəlak sa sla aday sē vakan à Mbərom, ata ti ra rəba anahan a sa pak pə do ahay. Natiya kutok, do sa nes anan anjahay a tinen tē Mbərom ataya ti tēra do cəncan aya asa. ¹⁴ Aya, kak matanan cukutok nà, mez a Yesu nà, tē mēgala a zal mez sē gənaw a tinen kwakwa ataya awan. Almasihu a gəba anan zek anahan, a var anan anga Mbərom tē alay anahan awan, aday tē mēgala sē Apasay Cəncan a winen inde pa sē viyviya ata awan. Way anahan a sē varan à Mbərom ata nà, cəncan a tē mindel, a mba apan sē banay anan mivēl a mənuko tēte, anga dā ga ines ahay sē varak uko amac sabay, əna dī ga adəka nà, mer su way a Mbərom bahay sē sifa kutok.

¹⁵ Tē way ana Yesu a sa ga ata kutok, winen do sa zlah anan mēlmal a Mbərom tē do ahay, anga Mbərom kē banak 'am wiya tē tinen. Anga nan, do ana Mbərom sē ngamay ataya ti njad way a Mbərom a sē zlapay anan i varan atan kawa anahan a sa ja i varan atan anan sē coy ata awan. I tēra matanan anga Yesu kē məcak anga do sa nes anan 'am a Mbərom sa ban

† Ca pə Yeremiya 31.31-34. †† Ca pə Gurtaaki 16.13-15, 31.
‡ Ca pə Limle 17.23. †† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 10.3-5.

məduwer ataya ata awan. Tə amac anahan ata nà, a bəmbadəy atan ahay à atahasl a tinen ahay wa.

¹⁶ Kak dōwan kà jak 'am sə gəzla anan zliile anahan aday a saa mac cəna, do ahay ti saa ga anan mer su way a nə si winen a i mac aday ata ti saa gəzla anan zliile anahan ata awan. ¹⁷ Kak dōwan sa ja 'am ata winen tə sifa mba cəna, 'am anahan a sa ja ata nə məgala uda ibay. Anga ta saa ga anan way anahan sa ja ata cəna, a mac aday. ¹⁸ Matanan dukwen, à alay a Mbərom sa ban 'am tə do ahay ata nà, a wa gənaw à mac aday mez a à pəkay. ¹⁹ Musa a dakay anan Tawrita fok pa 'am sə do ahay fok nà, a gəba mez sə wan sa sla ahay tə vuwar sə awak ahay tinen sə gədan dundo ataya, tə japay anan tə a'am. A ra daslam ahay pi zek tə sibək sə təman dəzdaž aya awan, a pak anan à mez ata inde, a kwecek anan mez pə Deftere sə Tawrita tə winen awan, aday a kwecek anan mez pə do ahay tə winen a re. ²⁰ A jan atan, a wa: «Həna anan nà, mez a Mbərom sa ban anan 'am tə kwanay ata awan. A jak ikwen nà, dəfen anan apan lele. †» ²¹ Musa a kwecek mez ata pə jawjawa sə mazlab a Mbərom tə way a tinen sa ga anan mer su way uda ataya təkə fok matana re. ²² À alay ana Tawrita sə lavan nga anà do ahay ata nà, tə banay way ahay alay avan nə tə mez. Matanan, mənjanəna mez sə pəkay cəna, Mbərom a pəse ines sə do ahay bay.

Mez a Yesu a banay ines sə do ahay

²³ Matanan, na jak, na wa: Way sə kwakwa ataya fok tə banay atan tə mez matanan ata nà, sə dakay anan way sə təra à mburom ataya awan. Tə banay way ahay kwakwa ata nà, kawa ana Tawrita sa jan atan ata awan. Əna pə way didek aya à mburom ata nà, a nan à Mbərom nə mez sə zalay sə gənaw ataya awan. Winen lele ata nà, zek a Yesu a sa var anan ata awan. ²⁴ Da san zle kutok, Almasihu nə kà zlak à man a Mbərom cəncan a mbala ana do ahay sə ndakay ata itəbay. Wita nà, mezeze sa man cəncan a didek a à mburom ata awan. Əna winen a zla nà, à mburom pə cakay a Mbərom. Həna nà, winen pa 'am a Mbərom anga sa ga amboh anga mənuko kutok. ²⁵ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay à man a Mbərom cəncan a ata nà, ta zla uda nə pə ava pə ava. Ta zla uda dukwen tə mez sə gənaw ahay à alay inde, mez si zek a tinen a bay. Əna Almasihu nà, a var nə nga anahan awan, aday a var anan dukwen, saray kərtek coy, kə mənahan anan itəbay. ²⁶ À ga matanan bay nà, abay i mənahan anà dəce anahan ahay saray bayan a re. Bina kwa pə ana Mbərom sə ndakay anan daliyugo nà, i taa mac anga do anahan ahay pə ava pə ava. Əna matanan bay, a nay ahay nə saray kərtek, aday à alay a uho kwakwa ata winen apan i ndav coy ata awan. A var anan zek anahan kawa way ma sla dundo a anà Mbərom, anga sə pəse anan ines sə do ahay sə coy. ²⁷ Kuwaya i mac nə saray kərtek. Pə dəba anahan a wa cəna, Mbərom i gan sariya. ²⁸ Almasihu dukwen a var anan nga anahan nà, saray kərtektəkə coy sə pəsen

anan ines anà do ahay bayak a kutok. I i may ahay pac a inde dukwen mə slala cew awan. I may saa pəse ines ahay sabay, əna sa naa tam anan do sa ba anan ataya fok.

10 Tawrita ana Musa winen kawa mezeze sə way sə dakay anan way lele aya saa təra pa 'am ataya awan. Aday mezeze sə way ataya dukwen, winen kawa zek ana way ataya bay re. Pə ava pə ava, do ahay tə varan way anà Mbərom nə sə hədəken pə cakay, əna way ataya ti njad sə təra do cəncan aya bay hwiya. ² Kak abay do ahay tə təra cəncan aya pa 'am a Mbərom tə way ma gad dundo aya nà, ti var way ma gad dundo aya sabay bidaw? Bina ti təra cəncan a nə saray kərtek cəna coy, ti gan may anà apəse ines sabay. ³ Adəka bay, way a mə varan a anà Mbərom ataya nə ta man atan anan ahay à nga inde pə ava pə ava nà, ines a tinen ahay, ⁴ anga mez sə guson sa sla ta sə vuwar sə awak aya a mba apan sə banay anan ines sə do ahay bay.

⁵ Anga nan kutok, à alay ana Almasihu i sa nay ahay pə daliyugo ata nà, a jan anà Mbərom, a wa: «A nak tē gədan dundo anà gənaw ahay anga iken bay,

a nak tē varak awan bay re.

Əna kə varak uno zek su do zənzen awan aday nē varak anan.

⁶ Gənaw a ma tak ataya ta zlak anak à nga bay.

Way sə do ahay sa var anga sə pəse anan ines a tinen ahay ata dukwen, kà zlak anak à nga bay re.

⁷ Anga nan kutok na wa: Mbərom, nen həna!

Ni zla pə daliyugo saa ga way sa zlak à nga, kawa mə vinde a à Deftere anak inde pi nen ata awan. ††»

⁸ Almasihu a ja aday nà: «A nak tē gədan dundo anà gənaw ahay anga iken aday tē varak awan bay re. A nak tē təkak gənaw ahay bay re. Aday a nak tē pak mez sə gənaw ahay anga sə pəse ines sə do ahay bay re asa.» Kwa à ga nə ta var way ataya dukwen, tə dəfan apan anà Tawrita dəp nà, a nan anà Mbərom a bay. ⁹ 'Am mə slala cew a nə a wa: «Mbərom, nen həna! Ni zla pə daliyugo saa ga way sa zlak à nga.» Matanan nà, a nan sa ja nə Mbərom kə mbacak anan wa agədan dundo anà way kawa sə kwakwa ata awan, aday a daf uda way maza wiya awan: amac a Yesu. ¹⁰ Natiya kutok, də tərak do cəncan aya pa 'am ana Mbərom, anga Yesu Almasihu kà gak way sa zlan à nga anà Mbərom, aday kə varak anan zek anahan kawa way ma sla dundo awan, a mac saray kərtek-təkə coy.

¹¹ Do sə gədan dundo anà way à wulen sə Yahuda ahay nà, tinen mə tavay aya sa ga mer su way a tinen nə pac pac, ti mənahan anà agədan dundo à gənaw ahay maza awan. Əna way a tinen a sa var ataya dukwen, ta mba apan sə pəse anan ines sə do ahay bay re. ¹² Əna Yesu Almasihu nà, a var nə zek anahan awan, a var anan saray kərtek sə pəse anan ines sə do ahay pa sə viyviya awan. Pə dəba anahan a wa, a nja-

† Ca pə Gurtaaki 24.8.

†† Ca pə Jabuura 40.7-9.

hay way anahan à alay puway a Mbërom. ¹³ Hëna nà, winen apan i ba alay a Mbërom saa tëra anan do manide anahan ahay fok bile anahan aya ata awan. ¹⁴ Të way anahan a së varan anà Mbërom ata kërtek-tække, kè tërak atan do mënjàna ines aya pë ide a Mbërom, kè tërak atan do cëncan aya pa 'am a Mbërom së coy re.

¹⁵ Apasay Cëncan a dukwen kà jak uko anan 'am ataya tinen didek aya coy re. A wa:

¹⁶ «Nen Mbërom Fetek, alay a kà slak nà, ni ban 'am të tinen.

Ni daf anan 'am uno à abayak nga a tinen inde, aday ni vinde anan 'am uno pë mível a tinen aya re.

†»
¹⁷ Aday a ja asa:

«Ni may anan ahay huwan a tinen ahay të ines a tinen ahay à nga inde sabay. ††»

¹⁸ Mbërom kè pësek anan anan ines anà do ahay cukutok nà, do ahay ti gan may sa var awan a maza re anga së pëse ines asa daw?

Hädäkuko pë cakay ana Mbërom

¹⁹ Mërak uno ahay, kak matanan cukutok nà, amac ana Yesu aday mez anahan sa pak ata nà, të varak uko caved sa zla à man a Mbërom cëncan a kutok. ²⁰ Yesu kè ngërwak anan zana së gëzla mënuke pi zek wa ta man a Mbërom cëncan ata awan, a tëbak uko anan caved a sa zla ù doh ata awan. Caved ata dukwen, winen wiya aday di njad sifa nà, të winen awan. Zana anahan së ngëraw anan ata nà, winen zek anahan a do ahay së daray anan pë dëdom më zëlngad ata awan. ²¹ Natiya kutok, do së gëdan dongo anà way anga mënuke inde mëduwen a winen a gan nga anà do a Mbërom ahay fok. ²² Anga nan, hayak ikwen ahay kutok, hädäkuko pë cakay a Mbërom të mível kërtek awan, aday dëfuko apan nga mënjàna hiyem hiyem, anga mez a Yesu kè tërak anan mível a mënuke ahay cëncan aya awan, kè banak nuko të a'am lele kutok. ²³ Way a Mbërom sa jak uko ata nà, i ga anan, winen a gad mungwalay itëbay asanaw! Anga nan, përahuko anan azar së dakay anan në dë dëfan ide nà, anà way a Mbërom së zlapay anan ata awan. Dëfuko apan nga, dë gudëc bay. ²⁴ Pëluko caved a aday di man anan zek anà do azar aya ata awan, anga aday mënuke fok, dë pëlay zek ahay zal së kwakwa awan, aday dë zëga anan sa ga way lele aya kutok. ²⁵ Dë mbësak së halay nga pë kërtek a kawa do azar aya ata bay. Adëka bay, varuko anan mëgala anà zek ahay lele. Bina luvon ana Yesu Almasihu i saa may ahay ata, winen bësë coy.

²⁶ Dowan a, kè sënak caved didek a coy, aday winen pëlasl ma të alay anahan a saa ga ines ahay re nà, awan a inde i varan anà Mbërom anga së pësen anan ines anahan ataya në inde sabay. ²⁷ Do sa ga way matanan ata nà, à jëjar, anga sariya a Mbërom i ban anan do sa ga ines ahay fok. Pë dëba anahan a wa, i ba uko së mbacay itëbay saa vak anan do manide ana Mbërom ahay ata awan. ²⁸ Kë sënë zle coy, dowan a

† Ca pë Yeremiya 31.33. †† Ca pë Yeremiya 31.34.

kè nësek anan Tawrita a Musa nà, kak do ahay cew kabay maakan ta jak kà gak matanan acëkan cëna, ta vad anan mënjàna sa gan i zek wa anà dowan. ²⁹ Kak way matanan ata a tëra tu do sa nes anan Tawrita ana Musa cukutok nà, dëce ana do së kädëy anan Yesu Wan a Mbërom i sa tëra në kækëma ite anaw? Do matanan ata nà, mez ana Yesu, Mbërom sa ban anan 'am të winen ata, kè tërak anan cëncan pa 'am a Mbërom. Aday pë dëba anahan a wa dukwen, winen ta së kädëy anan Yesu nà, a gënahak dukwen anà Apasay a Mbërom sa gak uko anan sumor anahan ata awan. Do matanan ata nà, dëce anahan inde më zalay awan. ³⁰ Mbërom a të alay anahan a a wa:

«Ni ga mível tu do sa ngam 'am uno bay ataya awan, ni man atan anan siked së ines a tinen ahay. ††»

Da san zle, i ga anan way anahan sa ja ata awan.

Asa, Dëftere a Mbërom a wa:

«Nen Mbërom Fetek, ni gan sariya anà do uno ahay. ††»

³¹ Mbërom në bahay së sifa. Kak sariya kè bënak anan dowan a nà, dëce inde të mindel anga dowan ata kutok.

³² Sënë anan aday: À alay a kè cinen anan anà jiyjay a Mbërom mama'am a ata nà, kè njiden dëce ahay bayak a à alay së do ahay wa, aday kè dëmen anan hwiya. ³³ À alay a anan nà, të gënahak ikwen pa 'am së do ahay, ta gak alay të kwanay re. Aday à alay azar aya bine siwaw nà, a nak ikwen së japay tu do aya aday tinen à dëce ata inde ataya re. ³⁴ Do ma ban aya à dangay anga Yesu ataya, ta gak ikwen i zek wa. Do ahay ta rak ikwen anan way ahay dukwen, kà gak ikwen à nga wa bay, adëka kè tisen anan mível, anga kè sënë zle way më mbësakak ikwen a inde së zalay ana tinen sa ra anan ataya awan, aday way a më mbësakak ikwen ata nà, i ndav bay, i ga inde në pa së viyviya awan.

³⁵ Anga nan kutok, përihen anan azar sa daf nga pë Yesu. Ki gen matanan hwiya cëna, ki njiden magwagway mëduwen a pa 'am a Mbërom. ³⁶ Lele cëna, sëmen anan anà way ahay anga aday kî gen way sa zlan à nga anà Mbërom, aday kè njiden anan way anahan së zlapay anan ata awan. ³⁷ Bina Mbërom a wa:

«A mbësak në mënjøek, dowan a saa nay ata i nay ahay coy, i njahak ayak sabay.

³⁸ Do didek a pa 'am uno nà, i njad sifa sa ndav bay ata awan, anga kè dëfak upo nga.

Əna kak, dowan a kà mak à dëba nà, ni taslay mível të winen itëbay. †††»

³⁹ Mënuke aday nà, a ga upo në mënuke do sa ma à dëba ataya aday së lize ataya itëbay. Adëka bay, mënuke në do sa daf nga pë Yesu ahay. Natiya, di njad sifa sa ndav bay ata awan.

Dëfuko nga pë Mbërom kawa bije a mënuke ahay

11 Adaf nga pë Mbërom, a nan sa ja në maw? A nan sa ja nà: Da san zle, way a mënuke së dëfan

‡ Ca pë Tooktaaki Tawreeta 19.15. †† Ca pë Tooktaaki Tawreeta 32.35. ††† Ca pë Tooktaaki Tawreeta 32.36. †††† Ca pë Habakuk 2.3-4.

ide ata nã i tãra, kwa â ga nã dã canak anan tã ide fan bay, dã san zle, tinen inde re. ² Do a kwakwa ataya ta daf nga pã Mbërom nã matanan. Anga nan, tinen ta zlan à nga anã Mbërom.

³ Dã dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, dã san zle lele, Mbërom a ndakay daliyugo nã ta 'am anahan sa ja. Natiya, way a mənuko sa ca apan hëna pã daliyugo ataya fok, ta nay ahay à way a aday ta ca bay ataya wa.

⁴ Abel kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, a varan way lele awan anã Mbërom, a zalay way mbala ana mërak anahan Kaynu sã varan anã Mbërom ata awan. Abel kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, Mbërom a ca apan nã winen dõ didek awan. Zek ana Abel a dukwen, kè sənak anan, anga Mbërom kè tãmahak anan way anahan sã varan anã Mbërom ata awan. Anga nan, kwa â ga nã Abel kè məcak təkede nã, winen apan i jak uko 'am hwiya. †

⁵ Anuhu kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, winen kè məcak itëbay. Mbërom kè zëbak anan tã sifa aday ti zek a tãke à mburom. Kula dõwan kè canak anan sabay, anga Mbërom kè zëbak anan. Deftere a Mbërom a ja nã, winen a zlan à nga anã Mbërom, aday Mbërom a gëba anan à mburom. ††

⁶ Dõwan inde i zlan à nga à Mbërom mənjäna sa daf apan nga nã, ibay. Kak a nan à dõwan a sã hëdek pë cakay a Mbërom nã, â daf apan nga nã winen inde aday. Aday â san dukwen, Mbërom a varan magwagway nã, anã dõ sã bənan bitem ataya awan.

⁷ Nuhu kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, a pak sləmay nã pa 'am a Mbërom awan. A dakan anan way a saa tãra pa 'am ataya awan. Nuhu kè canak anan anã way ataya njøk tã ide anahan fan bay, əna kè bənək anan à 'am wa, a ndakay kwalalan mēduwen a kawa ana Mbërom sa jan ata awan. A zla uda tu dõ su doh anahan ahay, aday Mbërom a tam atan à 'am wa. Nuhu a ga matanan nã, anga a san zle, dõ sã daliyugo ahay nã ti i lize acəkan, anga ta gak ines. Mbërom a ja nã winen kè tərak dõ didek awan, anga adaf nga anahan. †

⁸ Ibərahima kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, kè bənək anan à 'am wa re. A zla ù kon aday Mbërom a jan «zla» ata, mənjäna sa san man ata awan, anga Mbërom i sa varan kawa kon anahan a mba.

^{††9} Ibərahima kè dëfak nga pã Mbërom. Anga na awan, kè njahak ù kon ana Mbërom sã zlapan anan i varan ata awan, kwa â ga nã winen kawa mēdurlon. A taa njahay nã à jawjawa ahay inde karara. Atə Isiyaku tã Yakob dukwen tã njahak uda re, anga tinen dukwen, Mbërom kè zlapak atan anan tu kon ata kərtek a re.

¹⁰ Ibərahima a ga matanan, anga winen apan i ba wulen su doh a Mbërom ma han a aday kula i mbazl itëbay ata awan.

¹¹ Saratu dukwen, kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, kwa â ga nã winen mēduwer a coy dəp nã, kè tərak dõ. A san zle, dõwan a sã zlapan ta wan ata nã, a gad mungwalay itëbay. ^{††12} Anga nan kutok, Ibərahima

kè wahak wan à mēduwer inde. Ibərahima nã, winen dõ kərtek, əna ta wan anahan ata dukwen, kè wasak kawa mawuzlawazl sa nga mburom ahay, aday bayak a kawa wiyen sã zliinder, dõwan a mba apan sã baslay bay ata awan.

¹³ Dõ ataya fok, ta taa daf nga pã Mbërom, hus pã luvon sã amac a tinen. Tinen aday dukwen, tã njadak anan way a Mbërom sã zlapay anan i varan atan ata bay, tã canan ayak nã dären ta nga, tã taslak anan miv-el re. Ta ja, ta wa: «Man a manay inde à man a ibay. Manay nã mēdurlon ahay pã daliyugo a anan. †††»

¹⁴ Dõ sa ja 'am matanan ataya nã, tã dəkay anan nã tinen apan ti pəlay kon nga a ana tinen a cara. ¹⁵ Tã bayak pa man mbala ana tinen sã mbəsak ataya sabay. Abay ta taa bayak apan kəma, tiya nã ta mak way a tinen à dëba coy. ¹⁶ Adəka bay, tã pəlay nã, man sã zalay mbala ana tinen ataya awan, kawa sa ja nã, man à mburom. Anga nan, a zlan à nga anã Mbërom tã ngaman Mbërom a tinen, aday a ndakan atan kon lele sã coy ata kutok.

¹⁷ Mbërom kè zlapak anan anã Ibərahima, a jan nã: «Ki njad wan sã kutov ahay nã tã Isiyaku. †††» Matanan, a nan à Mbërom sã katab anan adaf nga ana Ibərahima kutok, a jan, â gədan dundo anã wan anahan Isiyaku, aday à varan anan. Ibərahima kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, a gëba anan wan anahan a mən-duwel ata saa gədan dundo anga Mbërom. ¹⁹ Ibərahima a san zle, məgala ana Mbërom inde sã slabakay anan ahay Isiyaku à amac wa. A tãra nã, kawa abay Isiyaku ata kè məcak acəkan, aday a slabakay à məkə wa.

²⁰ Isiyaku kè dëfak nga pã Mbërom re. Anga nan, a jan anã atə Yakob tã Isuwa, a wa: «Mbërom â daf pikwen alay sã mazlab anahan.» A ja matanan ata nã, anga a san zle, pac a inde nã, way i tərən atan matanan awan. §

²¹ Yakob dukwen kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, à alay a i saa mac bəse coy ata nã, kè dëfak alay sã ngama pa wan ana Yusufu ahay cew, aday a tavay pë dəkər, a həran nga anã Mbërom. §†

²² Yusufu dukwen kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, i saa mac coy nã, a jan anã wan sã kutov anahan Isəra'ila ahay, a wa, ti i təmay ahay à Misra wa azanan mba. Anga nan, a dakan atan anan way a tinen saa ga tã kəlakaſl anahan pë dëba sã amac anahan wa. §††

²³ Atə bəbay tã may ana Musa dukwen, tã dëfak nga pã Mbërom ite re. Anga nan, tã wahay anan Musa cəna, ta dər anan kiya maakan agay. Ta ca pa wan ata nã a rəba ike. Tã jəjarak sa nes anan 'am ana bahay sã Misra bay. §†

²⁴ Musa kè dëfak nga pã Mbërom. Anga nan, a har lele nã, a nan dõwan â ngaman wan ana dəna a bahay sã Misra sabay. ²⁵ A ca apan nã suwan tã ga dəcə pi zek tu dõ a Mbërom ahay pã kərtek awan, bina a nan sã

†† Ca pə Laataanooji 18.10. ††† Ca pə Laataanooji 23.4.

††† Ca pə Laataanooji 21.12. § Ca pə Laataanooji 27.1-40. §† Ca pə Laataanooji 47.29-31. §†† Ca pə Laataanooji 50.24. §† Ca pə Gurtaaki 2.1-2.

† Ca pə Laataanooji 4.3-10. †† Ca pə Laataanooji 5.18-24. † Ca pə Laataanooji 6.9 - 9.29. †† Ca pə Laataanooji 12.1.

taslay mivel ta sa ga ines bay, anga ataslay mivel matanan ata a njahay bayak a bay. ¹²⁶ A san zle, suwan do ahay tâ ga anan alay anga winen do ana Almasihu, bina dâce ata a zalay zllile sê Misra ahay fok. A bayak matanan, anga winen apan i dëfan ide nà, anà mag-wagway a Mbërom saa varan ata awan.

²⁷ Musa kè dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, a slabak à Misra wa, mënjèna sè jëjèran anà mivel ana bahay sè Misra ata awan. Kè tavak anan njanjan lele, anga a ca pi zek a Mbërom awan, kula dëwan kè canak anan bay re.

²⁸ Musa kè dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, a ga azar uko a sè ngaman Pasëka ata awan. A jan anà Isëra'ila ahay nà, tê kwecek mez sè gënwah ahay pë alay sè mësudoh, anga aday maslay a Mbërom sè lavan nga anà amac ata kà zlak ayak nà, à njad sa vad anan murkwaya a tinen ahay bay. ^{††}

²⁹ Isëra'ila ahay tè dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, bëlay a sè ngaman Bëlay Dëzdaz ata kè gëzrak i zek wa tækien pa 'am a tinen wa. Matanan, tè takasak wa tè saray pë wiyen më kuray awan. Misra ahay ta zlak ayak ite cëna, a'am sè dëlov ata a mbëzlay ahay patan sa haw maza awan, a sëfak atan à alay a a nan atan sè takas wa ite ata awan. [‡]

³⁰ Isëra'ila ahay tè dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, ta van nga anà Yeriko, kawa ana Mbërom a sa jan atan ata awan. Ta van nga luvon cuwbe cëna, dëdon sè wulen su doh ata a wulad i zek wa fok, anga à azla a tinen a luvon cuwbe ata inde nà, ta daf nga nè pë Mbërom. ^{‡†}

³¹ Uwar a sè ngaman Rahab aday a taa dah uho ata kè dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, a tème anan do maslan sè Isëra'ila ahay sa zlak ayak àga tinen tè akar ataya awan. Anga nan kutok, à alay ana Isëra'ila ahay sa nja anan do sè Yeriko ahay anga tè dëfak anan apan anà Mbërom bay ata nà, Rahab nè tè vëfak anan itëbay. ^{‡†}

³² Alay a i slo bay, bina ni zëga anan apan 'am ana Gëdion ^{‡††}, Barak ^{‡††}, Samson [§], Yëfta ^{§†}, Dawuda, Samiyel, aday 'am ana do maja'am a Mbërom azar aya fok. ³³ Do ataya dukwen, tè dëfak nga pë Mbërom. Anga nan, ta gak vëram tu kon azar aya, aday tè mbasak pu kon ataya re. Ta gak bahay tè cëved lele awan, tè njadak anan way a Mbërom sè zlapay i varan atan ataya awan. Tè tacan anan 'am anà ziyel ahay, ³⁴ tè mbacak anan uko sè uvon ahay, tè tëmak pu do sa gan atan may sè wacay atan tè maslalam ataya wa re. Abay tinen bële aya awan, èna Mbërom kè varak atan mëgala. Tè tërak do sè vëram gëdan aya awan, aday tè rëzrak anan do sè vëram a tinen mëdurlon ataya awan. ³⁵ Uwar ahay tè njadak anan do a tinen ma mac ataya tè slabakak ahay à mëke wa, tè canak atan maza awan. ^{§††} Do azar aya ta sak lirew bayak awan. Abay tè mbësak sè përahan azar anà Mbërom nà, do ahay ti

[†] Ca pë Gurtaaki 4.19-23. ^{††} Ca pë Gurtaaki 12.21. [‡] Ca pë Gurtaaki 14.21-31. ^{†††} Ca pë Yosuwu 6.12-21. ^{‡†††} Ca pë Yosuwu 2.1-7, 6.22-25. ^{‡††††} Ca pë Alkaali'en 6.11. ^{‡†††††} Ca pë Alkaali'en 4.6. [§] Ca pë Alkaali'en 13. ^{§†} Ca pë Alkaali'en 11.1. ^{§††} Ca pë 1 Laamiibe 17.17-24; 2 Laamiibe 4.18-37.

ga atan alay bay. Èna ta gan may sa mac à dâce matanan ataya inde, anga ta san zle, Mbërom i sa slabakay atan ahay pë luvon a inde aday ti i njad sifa lele sè zalay sè daliyugo a anan kutok.

³⁶ Do azar aya ite nà, tè pëkak atan waray i ide, tè ndabak atan, tè jawak atan à sësile ahay inde, aday tè gucek atan ayak à dangay. Do ataya fok tè sëmak anan anà way ataya awan lele. ³⁷ Do azar aya ta mac nà, ta tar atan tu kon. Do azar aya asa, ta mac nà, ta gad atan i zek wa cuwcew dëgëlan dëgëlan. Do azar aya ite asa, tè wacay atan tè maslalam. Do azar aya ite asa re, tè jëjay nè so, karara, doh a tinen ahay inde itëbay. Tinen nè mëtawak aya awan, ta pak pi zek nè ambar sè gënwah ahay. Do ahay tè jugurak patan wa 'am, ta gak atan mërgad lele. ³⁸ Ta taa jëjay nè à bë-zlom ahay, à man sa saf ahay këray. Man sa njak ahan a tinen aya nè lar, pac a hinen ahay nè à toho inde. Do ataya nà, do lele aya awan. Tëde abay ti njahay pë daliyugo a lelibay a anan bay.

³⁹ Do ataya fok nà, ta zlak anan à nga à Mbërom, anga tè dëfak nga fok a tinen nè pë winen awan. Mbërom kè zlapak atan anan tè way lele awan, èna tè njadak anan way ata fan bay, ide a tinen kè canak anan anà awan bay. ⁴⁰ Bina Mbërom kè lavak anan zek tè way lele awan anga mënuko, sè zalay way sè kwak-wa ata awan, aday a wa i i japay atan tè mënuko à alay kërtek a wa, anga aday tinen dukwen tã njad way a lele ata kutok.

Dëfuko anan ide anà Yesu

12 Do ataya tè dëfak a nga a tinen pë Mbërom, aday tinen pë cakay a mënuko sè dëkak uko anan cëved a tinen a sa daf nga pë Mbërom ata awan. Anga nan, laruko anan way a sa ba puko, aday da zla anan pa 'am tète sabay ataya awan. Mbësakuko ines a sè tapay puko ataya, aday hawuko à man a Mbërom sa jak uko ata awan. Dã ya nga bay. ² Dëfuko anan ide nè anà Yesu. Kuse, anga kè varak uko cëved sa daf nga pë winen, aday saa dëzle mënuko hus dukwen, winen awan. Winen nà, kè tëmahak tã vad anan pë dëdom më zlëngad a, waray kà gak anan sa mac pë dëdom ata bay. Anga a san zle, Mbërom kè jugurak anan ataslay mivel inde i varan. Hëna nà, winen më njahay a à alay puway ana man sè njahay a Mbërom. ³ Bayiken pë Yesu aday. Do sè atahasl ahay ta nak anan ide, aday winen a kè sëmak anan anà dâce ataya awan. Bayiken pë winen, anga aday mbac à slahak ikwen bay, aday kî yen nga bay.

⁴ Tè dëdek a nà, kè rëzlen anan à nga wa sè mbësak ines ahay, èna kè dëzlen anan hus pë amac fan bay. Matanan, kè mëcen alay à jugom wa hëna nà, anga-maw? ⁵ 'Am a Mbërom sè varak ikwen mëgala ata nà, kè mbëdëken anan à nga wa dëw? A jak ikwen 'am nè kawa bëbay sa jan 'am anà wan anahan ahay, a wa: «Dëna uno, Mbërom Fetek kà jak anak pë akëta tè dâce nà, bayak apan adëka!

Kak a katab iken dukwen, kà mac alay à jugom wa bay,

⁶ anga a kəta nə do winen sə pəlay anan ata awan. A ndabay dukwen, do winen sa ca apan kawa wan anahan ata re. †»

⁷ Natiya, lele ki səmen anan anà dəcə ahay aday sə tətək wa way ahay adəka. Bina, dəcə ahay tē dakay anan nē Mbərom kē tərək kwanay gwaslay anahan ahay coy. Wan inde aday kula bəbay anahan i kəta anan itəbay nà, inde dāw? İbay! ⁸ Mbərom a ga tē gwaslay anahan ahay nē fok kətanən. Kak kē kətahak kwanay itəbay nà, ata ki sənen anan kutok, kwanay wan sə gala anahan ahay itəbay, kwanay mədazlay ahay. ⁹ Way hinen inde kərtek, bəbay a mənuko ahay pə daliyugo tē kətahak mənuko, aday dē varak atan ahay zlangar re. Kak matanan cukutok nà, tədə abay dī varan zlangar anà Bəbay a mənuko sə bagəbaga mburom nē zal tinen a fok kutok bidaw? Kak dē varak anan zlangar lele cəna, i varak uko sifa sa ndav bay ata awan. ¹⁰ Bəbay a mənuko ahay pə daliyugo nà, tē kəta mənuko nē alay a mənjoek cəna coy, aday kawa ana tinen sə bayak apan nē lele ata awan. Bəbay a mənuko sə bagəbaga mburom nà, winen a kəta mənuko nē sa mak uko zek aday dē tēra kawa winen a, do cəncan aya sə coy. ¹¹ À alay a tinen apan ti kəta mənuko ata nà, a cab ike, a tēra kawa way lele a bay. Dəcə ata kē ndəvak coy nà, do sə tēma way ata à kəta atan ataya nà, ta ga way sa zlan à nga anà Mbərom, aday tinen à zay inde.

Way lele aya sə bayak apan

¹² Mərək uno ahay, kak matanan cukutok nà, kē məcən alay à jugom wa bay, kī gen bəle à gərmec wa bay, zəgihən anan apan sa zla. ¹³ Kak do ahay inde à wulen a kwanay gərmec a han patan nà, tāt zla nē tē cəved mə tavay nga awan. Ata ti gurob sabay, əna gərmec a tinen ahay ti pasay adəka.

¹⁴ Gen mægala anga aday zay à ga inde à wulen a kwanay ahay inde, aday tē do ahay fok re. Gen mægala re, anga aday kē tərən do cəncan aya pa 'am a Mbərom, bina dōwan saa canan à Mbərom mənjoəna sə tēra do cəncan a nà, ibay. ¹⁵ Gen anan nga i zek, anga aday dōwan à saa mbəsak anan sumor a Mbərom zləv à məndak bay. Gen anan nga i zek re, anga aday dōwan à saa daf 'am ma cab a sərəkeke pə mivəl bay, bina i i nes anan mivəl su do azar aya re. ¹⁶ Gen anan nga i zek, anga aday dōwan à saa tēra do sa dah uho bay, do sə kədəy anan cəved a Mbərom kawa Isuwa bay re. Winen a kədəy anan anjahay sə murkwaya anahan, aday a sukom anan way anga daf sə luvon kərtek. A mbəsak anjahay sə murkwaya, a tēma uda daf pə mərək anahan cədew a wa. ¹⁷ Kē sənen zle, pə dəba anahan a wa nà, a nan bəbay anahan à daf apan alay sə ngama anahan, aday i saa pa 'am su doh ana bəbay anahan, əna kē njadək anan sabay. Bəbay anahan ata a ngəman anan sabay. Kwa à ga nē a yam apan tē idē sə ayam a cədəək cədəək dəp nà, kà mbak apan sə mbədə anan way anahan a sa nes anan ata sabay. ††

¹⁸ Sənen anan aday nà, man a kwanay sə tavay apan hənə pa 'am a Mbərom ata aday nē winen kawa bəzłom ana do sə İsrə'ila ahay sə tavay apan kwakwa ata bay. Bəzłom a tinen nà, do ahay ta mba apan sə laman tē alay. Uko sa ban apan jan jan jan ata nà, tē canak anan. Aday takədimbom luvon kà gak uda re, jiyjay uda sabay. Tē canak anan anà vəvara sə slabak apan ata re. ¹⁹ Tē slənek andar sə məzləzlilen, aday tē slənek andar sa 'am a Mbərom uda re. Tē sləne andar sə dūngo a Mbərom ata nà, tē jəjarak, ta gan amboh à saa jan atan 'am kula sabay, ²⁰ anga way anahan a sa jan atan ata a zalan atan mægala à nga wa. Bina a jan atan, a wa: «Dowan a kē lamak anan alay anà bəzłom a anan nà, kwa à ga nē gənaw, tiren anan tu kon aday à mac. ‡» ²¹ Way a tinen a sə canan ata nà, kà gak atan zlawan bayak awan. Kwa Musa dukwen, kà jak: «Nen apan ni jəjar, anga zlawan u go. ††»

²² Kwanay nà, kətanən itəbay. Kē tiven nē pə bəzłom a sə ngaman Siyona ata awan, winen nē wulen su doh ana Mbərom, bahay sə sifa. Wulen su doh ata nà, Urəsəlima sə bagəbaga mburom ata awan. Maslay a Mbərom ahay bayak a uda tē baslay zek bay.

²³ Kwanay à man sə halay nga su do a Yesu ahay tinen murkwaya a Mbərom ahay, tinen apan ti ga azar uko. Mbərom kē vindək anan sləmay a tinen à dərəwel inde à mburom. Kē hədəken pə cakay ana Mbərom, do saa gan sariya anà do ahay fok ata awan. Kē dəzlen pə cakay ana do dīdek aya pa 'am a Mbərom, tinen do a Mbərom sə tēra atan do cəncan aya ata awan. ²⁴ Ki nen ahay pə cakay ana Yesu, do sə japay anan atə Mbərom pi zek tē do ahay aday Mbərom à ban 'am wiya tē do ahay ata awan. Ki nen ahay pi mez a Yesu sə pəre pə do ahay ata awan. Mez anahan ata a dəkək uko anan nē way lele sə zalay way ana mez ana Abel sə dəkək uko anan ata awan.

²⁵ Kak matanan cukutok nà, gen ngatay mənjoek aday, bina ki saa təmen anan 'am ana Yesu, do sa jak ikwen 'am hənə ata awan. Kwakwa ata nà, do ahay tē ngəmak sa pak sləmay pa 'am ana Musa bay re, winen dōwan a sa jan atan 'am a Mbərom pə daliyugo ata awan. Anga nan, tē təmək pə dəcə ahay wa bay. Mənuko do sa pak sləmay pa 'am ana Yesu ahay nà, kak dē ngəmak 'am anahan bay, winen tu do sa nay ahay à mburom wa ata nà, dī tan à nga à dəcə à alay anahan wa, i zalay anan ana tinen kutok bidaw?

²⁶ Kwakwa ata nà, dūngo a Mbərom a bal anan daliyugo, əna hənə kē zlapak, a wa: «Saray kərtek asa, ni bal anan daliyugo aday ni bal anan apan bagəbaga mburom re. ††» ²⁷ 'Am anahan ata sa ja «Saray kərtek asa» ata a dəkək anan nē way anahan sə ndəkək ahay fok ti bal aday ti lize wa, anga aday way sa bal itəbay ata à njahay uda awan.

²⁸ Natiya, ngəruko anan anà Mbərom, anga i varak uko kon sa bal itəbay ata awan. Həruko anan nga kawa sa zlan à nga, aday dəfuko anan apan tē ajəjar a lele. ²⁹ Tē dīdek a nà, Mbərom a mənuko sa taa gan

† Ca pə Balndi 3.11-12. †† Ca pə Laataanooji 25.29-34.

‡ Ca pə Gurtaaki 19.12-13. †† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 9.19. ††† Ca pə Haggay 2.6.

amboh ata nə winen kawa uko, aday i vak anan way a sa zlan à nga bay ataya fok.

Anjahay sa zlan à nga anà Mbərom

13 Kwanay do ana Yesu ahay, pərihen anan azar sə pəlay zek ahay. ² Kâ sa mbədəken anan à nga wa sə təma mbəlok ahay àga kwanay bay. Do ahay inde ta gak matanan, tə təmahak maslay a Mbərom ahay àga tinen mənəna sa san atan nə tinen maslay a Mbərom ahay. ³ Bayiken pu do sə dangay ahay, kawa à dangay ata nà, kwanay jiya pə kərtek awan. Bayiken pu do sa ga dəcə ahay, kawa sa ga dəcə ataya nə kwanay aya re.

⁴ Am sə gəba zek cəna, do ahay fok tē dəfan apan kawa ana Mbərom sa ja ata awan. Atə mungol tə uwar anahan tã ga mədīgweđ pi zek ahay bay. Sənen anan lele, Mbərom i gan sariya anà do sa ga mədīgweđ ahay fok. Kwa dowan aya nə mə gəba zek a coy, kwa dowan aya nə mə gəba zek aya fan bay, Mbərom i gan atan sariya.

⁵ Kî gen ubor pə dala bay. Kê kədiyen anan way a kwanay ahay bay, anga Mbərom a ja nà:

«Ni ca kwanay uho kula bay,
ni mbəsak kwanay kula bay re. †»

⁶ Anga nan, kuwaya i mba apan sa ja mənəna ajəjar:
«Mbərom Fetek i mo zek hwiya,
ni jəjaran anà awan kula bay.

Do zənzen a i go tətə nə maw? ††»

⁷ Bayiken pu do sa gak ikwen ahay nga kurre ataya aday, tə dəkak ikwen anan ahay 'am a Mbərom. Bayiken pə anjahay a tinen aday, ta mac nə kəkəməw ata awan. Dəfen nga pə Yesu kawa ana tinen a sə dəfay ahay apan nga ata awan. ⁸ Yesu Almasihu a nə winen kəkəməw, kwakwa, biten aday pa 'am dukwen, winen a mbəda itəbay pa sə viyviya awan. ⁹ Do a azar aya tinen apan ti tətakan anan anà do ahay nə way wiya aya aday tə cəved ahay cara cara. Tã saa lizek ikwen anan cəved a lele a anan bay. Kâ saa pəken atan sləmay pə way a tinen a sa jak ikwen ataya bay, anga saa varak ikwen məgala à mivél inde nə sumor a Mbərom, bina way ana do zənzen a sa pa ata bay. Lele nə matanan, bina do sə pərahan azar anà Tawrita pə way sa pa ahay ataya nà, kà mak atan zek pə awan a ibay jiya awan.

¹⁰ Do sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ù doh sə mazlab a Mbərom ataya nà, ti mba apan sə varan way à Mbərom kawa mənuko itəbay. ¹¹ Bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom nà, a gədan dundo anà way aya nə anga aday Mbərom à pəsen anan ines anà do ahay. A zla anan tə mez sə way anahan a sə gədan dundo ataya, à man a Mbərom a cəncan ata awan. Zek ana gənaw a ma sla dundo ata nə ta zla anan à wulen su doh wa saa vak anan tə uko. ¹² Anga nan, Yesu dukwen a mac nə, uho à wulen su doh wa. A pak anan mez anahan, anga aday i pəsen anan ines anà do ahay, ti təra do cəncan

† Ca pə Tooktaaki Tawreeta 31.6, 8. †† Ca pə Jabuura 118.6.

aya pa 'am a Mbərom. ¹³ Kak matanan cukutok nà, dē pərahan azar anà cəved sə Yahuda ahay sabay. Zluko uho pə cakay ana Yesu. Tē kədəy mənuko tatə winen awan. ¹⁴ Bina wulen su doh a mənuko inde sə njahay uda pə daliyugo a anan pa sə viyviya ibay. Də dəfan ide nà, anà wulen su doh a mbala a Mbərom a di i njahay uda sə coy ata awan.

¹⁵ Iya! Həruko anan nga anà Mbərom pac pac, anga way ana Yesu sa ga ata awan. Ahəran nga a mənuko ata nà, i təra kawa way a mənuko sə varan ma sla dundo ata ite. Matanan, zambaduko anan sləmay anahan pa 'am sə do ahay pa sə viyviya awan. ¹⁶ Gen anan sumor anà do azar aya awan, gəzlen way a kwanay ahay tə tinen, anga way aday Mbərom a gan may di varan ataya nà, tinen awan. Kâ sa mbədəken anan à nga wa bay.

¹⁷ Dəfen anan apan anà do sə lavak ikwen nga ahay, gen way a tinen sa jak ikwen ataya awan. Anga tinen apan ti ba kwanay sa gak ikwen nga. Tinen ti naa jan anà Mbərom way a tinen sa gak ikwen anan nga ata awan. Kak kə dəfen atan apan nà, ti ga mer su way a tinen tə ataslay mivél awan. Kak matana bay nà, ti ga mugo, aday mer su way a tinen sa ga ata i mak ikwen zek sabay. ¹⁸ Pərihen anan azar sa gan amboh anà Mbərom anga manay. Ma san zle, ma gak way lelibay a bay. Adəka bay, a nan umo sa ga nə mer su way lele aya hwiya. ¹⁹ Nə cəce pikwen wa mə zakay a nà, gen anan amboh à Mbərom anga aday à vuro cəved sa mak ayak àga kwanay bəse.

Andav sa 'am ahay

²⁰ Mbərom a sə varan zay anà do ahay à mivél inde ata nà, sə slabakay anan ahay Bahay a mənuko Yesu à məke wa nə winen awan. A təra anan Bahay a pa nga su do sa gan nga anà təman ahay fok. A mac nà, anga mənuko təman anahan aya awan. Mbərom a ban 'am tə do ahay pa sə viyviya a nə tə mez anahan awan.

²¹ Matanan kutok, Mbərom à varak ikwen məgala, anga aday kî gen way kawa sa nan. À ga mer su way anahan à mənuko inde tə məgala ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, anga aday dē təra kawa sa zlan à nga. Do ahay tē varan mazlab anà Yesu Almasihu pa sə viyviya awan. Amen.

Aja 'am ahay

²² Mərak uno ahay, nə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, sə varak ikwen ayak məgala, aday nə vindek ikwen ayak nə mənəjək cəna coy. Matanan kutok, bənen anan 'am a anaya à mivél a kwanay ahay inde lele.

²³ Sənen nà, mərak a mənuko Timote winen à dangay sabay, tə mbəsakak anan ahay. Kà sak a dəzley ahay à man uno bəse cəna, ata mi zlak ayak àga kwanay nə maya awan. ²⁴ Jen anan 'am anà məcəđ sə egliz ahay pi zek tu do a Mbərom ahay fok. Do a Yesu ahay pə daliyugo sə Italiya fok ta jak ikwen ayak 'am re.

²⁵ Mbərom à gak ikwen sumor anahan, kwanay a fok.

Adakay way pə deftere a anan

Yakuba a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay kwa aha ataya awan. A jan atan ayak nà, dō a Yesu ahay ti i njahay pə kərtek a nə kəkəməw. Adaf nga pə Yesu nà, a lagay dō nə pi mer su way lele aya awan. Kak matana bay nà, adaf nga a tinen pə Yesu kə tərak kawa way ma mac awan. A jan atan ayak dukwen, tē pəlay kəlire a Mbərom, aday tē dəfan apan anà 'am a Mbərom re.

Nga sa 'am ahay

Pəlen kəlire a Mbərom

r (1.1-18)

r*

Dakay anan adaf nga anak nà, ma mac a bay ti mer su way

r (1.19 - 2.26)

r*

Sənen pa 'am a kwanay saa ja

r (3.1 - 5.6)

r*

Aga ngatay ta sa ga amboh

r (5.7-20)

r*

1 Sə vindək ayak 'am a anan nə nen Yakuba, nen dō si mer su way ana Mbərom aday dō si mer su way ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu re.

Na jak anan ayak 'am anà dō a Yesu ahay ma ta 'am a pə daliyugo fok ataya awan.

Mbərom a dakan anan kəlire anà dō sa daf apan nga ataya awan

² Mərak uno ahay, à alay a dəcə ahay bayak a cara cara tə njadak kwanay cəna, tislən adəka nə mivəl.

³ Angamaw? Anga dəcə ahay tə njadak kwanay nà, adaf nga a kwanay i har. Ata ki mben apan sə tavay njənjən kutok. ⁴ Tiven njənjən pə luvon pə luvon aday kə tərən dō ma san nga aya lele. Ata, anjahay a kwanay i ndav wa lele kutok.

⁵ Kəlire † nà, way lele awan. Anga nan, kak kəlire a kəcan à dōwan a nà, à cəce pi zek a Mbərom a wa. Mbərom winen azay a bay, a taa varan way anà dō sə cəce panan wa ataya fok, mənəjəna sə gafan atan pa 'am. I varan anan kəlire anà dō sə cəce ata acəkan.

⁶ Əna, kak dōwan a i cəce kəlire pə Mbərom wa ite nà, à daf nga pə Mbərom awan mənəjəna hiyem hiyem aday. Anga kak dōwan a cəce tə hiyem hiyem a cəna, winen kawa məsugurndolon sə a'am, mad sa tan 'am so kəray ata awan. ⁷ Dō matanan ata cəna, à sa jəka i njad way pə Bahay a mənuko wa bay. ⁸ Anga abayak nga anahan aya pə Mbərom nə cuwcew, ide zuhhwe pə Mbərom, aday alay faram faram ta man maza aya awan. A san nga anahan bay.

Do sə zlile ahay tu dō mətawak aya awan.

⁹ Dō inde à wulən a kwanay, winen mətawak a nà, à taslay mivəl, anga Mbərom kə cakafak anan anan nga.

¹⁰ Aday dō inde zlile awan à wulən a kwanay ite nà, à taslay mivəl, anga Mbərom kə mak anan anan nga à məndak. Bina abay a san zle, i mac kawa avərez sə way ahay. ¹¹ Pac kə dəvak dō'a cəna, avərez sə way ahay ti butoy, ti guce tə arəba a tinen ataya təke. Matanan re, dō sə zlile ahay dukwen ti lize à alay a tinen apan ti ga mer su way a tinen ahay ata awan.

Dəcə tə way sə sapat dō ahay ataya awan

¹² Mbərom i daf alay sə mazlab anahan pu dō sə tavan anà dəcə duwurra ata awan. Anga azanan dəcə ahay tə ndəvak cəna, i təma magwagway, kawa ana Mbərom a sə zlapay anga dō sə pəlay anan ataya awan. Magwagway anahan a nə sifa sa ndav bay ata awan.

¹³ Way ahay ta sak a njak anan dōwan a nà, à sa jəka Mbərom sə njəkan anan bay. Anga dōwan inde sa mba apan sə njəkan uda anà Mbərom ibay, aday winen a dukwen a njəkan uda anà dōwan bay re. ¹⁴ Sa njak dō aday sa ga way lelibay aya cəna, ubor sə way a lelibay ataya cite. ¹⁵ Ubor sə way à dō inde nà, i wahay ines, ines kə hərək nà, ata dō i mac kutok. ¹⁶ Anga nan kutok, mərak uno ahay, dōwan à sa njak kwanay bay. ¹⁷ Anga way a lele aya fok ta nay ahay nà, pə cakay ana Mbərom a wa, winen dō sə ndakay atə pac tatə kiya tə mawuzlawazl aya təke fok. Way ataya nà, tə slahay à doh, ti mbəsak kwanay à luvon inde. Əna zek a

† Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Mbërom nà, a mbëda kawa awan ataya itëbay. ¹⁸ A zlan à nga sè varak uko sifa ta 'am anahan dídek awan. Ata aday dë tëra do mama'am aya à wulen su way anahan mē ndakay aya wa kutok.

Sa pak slëmay pa 'am a Mbërom, aday sa ga anan mer su way awan

¹⁹ Mërak uno ahay, bayiken pa 'am a anan aday: Lele cëna, kuwaya à lah sa pak slëmay aday i saa mbëda pa 'am ahay nà, na. À saa mbëda pa 'am ahay bëse bëse bay, à saa ga mivel bëse bëse bay re. ²⁰ Anga do kà sak a ga mivel cëna, a mba apan sa ga way lele aya sa zlan à nga anà Mbërom sabay. ²¹ Anga nan kutok, mbësiken anan abayak nga a kwanay lelibay aya fok. Kí gen ines ahay sabay re. Men anan nga a kwanay anà vo a Mbërom, aday tēmihēn anan 'am anahan sè zëvak ikwen à mivel a kwanay inde ata awan. 'Am anahan ata nà, i mba apan sa tam kwanay pë way ahay wa re.

²² Anga nan kutok, kà saa tislēn mivel sē slēne anan 'am a Mbërom dëkdëk cëna coy bay. Ki gen matanan nà, ata kē sapiten nga a kwanay bugol. Lele cëna, gen anan way ana 'am a Mbërom sa jak ikwen sa ga ata re. ²³ Do kē pëkak slëmay pa 'am a Mbërom, aday kē ngëmak sa ga kawa anahan sē slēne ata bay nà, ata winen a ga minje tu do sa ca ide à malam inde. A canan anà zek anahan a ca këmaw, ²⁴ a daf anan malam cëna, a mbëdek anan à nga tē way anahan sa cay apan à malam inde ata awan. ²⁵ 'Am a Mbërom nà, winen 'am lele awan, a var mëgala sē tēmay do à atahasl wa. Anga nan, dōwan a kà cak apan aday kē mbëdëkek anan à nga wa bay, a ga anan mer su way a nà, Mbërom i daf apan alay sē bahay anahan pë way anahan sa ga ataya awan.

²⁶ Dōwan a inde kē bayakak winen do sē përahan azar anà 'am a Mbërom, aday kē mbësakak sa ja 'am so bay cëna, a gëdan mungwalay anà nga anahan. Kē zluwek adëka, a përahan azar anà 'am ata tē dídek a bay. ²⁷ Anga cëved lele sē përahan azar anà 'am a bëbay a mēnuko Mbërom cëna, hëna: Sa gan nga anà wan mëtawak ahay pi zek tē mëdukway sē uwar aya awan, à dëce a tinen ahay inde fok, aday sa ba anan nga anahan anga aday way sē daliyugo ahay tē saa nēsen anan mivel bay.

Kà saa gëzlen anan do ahay pi zek wa bay

2 Mërak uno ahay, kwanay kē dëfen nga pë Yesu Almasihu, winen nē Bahay a mēnuko tē mazlab awan. Anga nan kutok, kà saa gëzlen anan do ahay pi zek wa bay. ² Anga minje a nà, do zlile a kà zlak ayak à man sē halay nga a kwanay, zana pi zek lele awan, wurdek sē gura à alay inde. Kwanay ki viren anan zlangar anà do sē zlile ata awan, ki jen anan: «Hayak, njahay pa man lele awan.» Aday do hinen inde ite, winen mëtawak awan, zana anahan pi zek mē ngëraw a, kà zlak ayak re. Aday anà dōwan mëtawak a ata ki jen anan: «Zla, kà saa tavay tiya!» kabay ki jen anan: «Nja-

hay à mëndak à man a anan.» ⁴ Ka sak i gen këtanan cëna, ki gen ines sē gëzla anan do ahay pi zek wa. Ki gen way ataya nē tē abayak nga lelibay aya bidaw?

⁵ Mërak uno nen sē pëlay ataya awan, pëken uno slëmay aday. Mbërom a walay do mëtawak aya hëna pë daliyugo aday tē njad zlile hinen ta sa daf nga pë Yesu, aday tē lavan nga anà man sē njahay sē bahay kawa anahan sē zlapan anan anà do sē pëlay winen ataya awan. ⁶ Aka aday kwanay ki men nga adëka nà, sē kädëy anan do mëtawak aya nē kækëmaw? Sē bënak ikwen mbiyed hëna nà, maya anaw? Sē ngëza kwanay hëna pa 'am sē bahay ahay nà, maya anaw? Sa ga way ataya nē do sē zlile aya awan. ⁷ Sē tëra anan slëmay a Yesu Almasihu Mbërom sē varak ikwen lele ata à mëndak dukwen, tinen aya re.

⁸ 'Am inde mē vinde à Deftere a Mbërom inde, a wa: «Pëlay anan do sē cakay su doh anak kawa iken sē pëlay anan nga anak ata awan. †» Kak kē dëfen anan apan anà 'am a Bahay Mbërom ma ja ata tē dídek cëna, ki gen way lele awan. ⁹ Əna kak ka sak a gëzlen anan do ahay pi zek wa cëna, ata ki gen ines. Aday asa, 'am a ma ja ata i gak ikwen sariya kutok, anga kē kädëy anan 'am ata awan. ¹⁰ Anga kak do kē bënak anan à 'am wa anà 'am a Mbërom mē baslay aya fok, aday kē tawadak pë kërtek a wa, ata kē nësek anan 'am ataya fok re. ¹¹ Anga sa jëka: «Kà ga mëdigwed bay †‡» ata nà, dōwan a sa jëka: «Kà vad nga su do bay ‡» ata re. Natiya, kwa à ga nē kē jënak uho bay, əna kē vadak nga su do cëna, kē nësek anan 'am a Mbërom ata coy re. ¹² Anga nan, na jak ikwen, na wa: Jen 'am aday gen mer su way lele aya awan, anga Mbërom i i gak ikwen sariya nē pë ana kwanay sē dëfan apan anà 'am anahan bay ata awan. 'Am ata nà, sē tēmay ahay do à atahasl wa nē winen awan. ¹³ Kak aday abay dōwan kà gak ikwen i zek wa bay nà, ki gen anan i zek wa anà Mbërom a nē kækëma këla anaw? Hëna, Mbërom i gak ikwen sariya. Bina saa mbasay pë sariya cëna, dōwan a aday do a gan i zek wa ata awan.

Adaf nga pë Yesu ta sa ga mer su way lele aya awan

¹⁴ Mërak uno ahay, kak aday do a ja ta 'am, a wa: «Nen nà, nē dëfak nga pë Yesu», aday a njad sa ga anan way ana Mbërom a sa jan ata bay nà, i gan dëdaf nē kækëmaw? Adaf nga pë Yesu a matanan ata nà, i tam anan bay re asanaw? ¹⁵ Izëne, mërak ahay inde à wulen su doh a kwanay, zana a tinen ibay, way sa pa inde patan ibay re. ¹⁶ Do à wulen a kwanay wa kutok, i jan anà mërak a matanan ataya: «Njihēn lele, mad à gak ikwen bay, may à han pikwen bay re», əna kē varak atan way a a tinen a sa gan may ata bay nà, saa gan atan dëdaffa nē maw? ¹⁷ Adaf nga pë Yesu a dukwen matanan. Kak aday dōwan a kà jak a daf nga pë Yesu, aday a ga way sa zlan à nga anà Mbërom a bay cëna, adaf nga anahan ata nà, ma mac awan.

† Ca pë Farillaaji Lewinjo'en 19.18. †† Ca pë Gurtaaki 20.14, Tooktaaki Tawreeta 5.18. ‡ Ca pë Gurtaaki 20.13, Tooktaaki Tawreeta 5.17.

¹⁸ Izəne dōwan a i ja nà: «Do ahay inde ta daf nga pə Yesu lele. Do maza aya inde ta ga mer su way lele a re.» Matanan, nen ni mbədahan apan natiya: Duko anan bidaw, ki daf nga pə Yesu, aday ki gan mer su way lele aya bay ata nà, kəkəmwaw? Nen na ja nà, ki sənən anan nə dafak nga pə Yesu, anga mer su way uno sa ga lele ataya awan. ¹⁹ Kə dafak nga pə Mbərom nə winen kərtəkəkə dāw? Lele, əna setene ahay dukwen ta daf apan nga matanan re, aday tə jəjaran. ²⁰ Iken nə mə səder awan! Kak do kə dafak nga pə Mbərom nà, i ga mer su way anahan awan. Matana bay cəna, adaf nga anahan ata, winen ma mac awan. A nak nə ni dakak anan: ²¹ Bije a mənuko Ibərahima nà, Mbərom a təra anan do didek a pa 'am anahan nà, tə cəved wu-raw? Na wa, Ibərahima a daf anan wan anahan Isiyaku sə gədan duno anga Mbərom aday ba? ²² Həna kə sənək kutok ba, Ibərahima a daf nga pə Mbərom, ta sa ga mer su way awan. Natiya, ti mer su way anahan sa ga ataya nà, a daf nga pə Mbərom tə mivəl kərtək a kutok. ²³ A təra nà, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata awan, a wa: «Ibərahima kə dafak nga pə Mbərom. Anga nan, Mbərom a ca apan nə winen do didek awan. †» Tə ngaman car a Mbərom re. ²⁴ Ka san zle kutok, Mbərom a ca pu do kawa do didek a nà, ti mer su way, bina ta sa daf apan nga dəkdek bay.

²⁵ Aday asa, Rahab, uwar sa dah uho ata dukwen, matanan re. Mbərom a ca apan kawa winen do didek a nà, anga a təma anan do maslan sə Yahuda ahay àga winen, aday a man atan zek sə gəday atan ahay à wulen su doh wa tə cəved hinen ata awan. ††

²⁶ Natiya kutok, kak abay apasay su do kə nak à winen wa nà, dōwan ata winen tə sifa re dāw? A'ay, dōwan ata kə məcak asanaw! Adaf nga pə Mbərom a dukwen, matanan. Kak do a njad sa ga mer su way lele aya bay cəna, adaf nga pə Mbərom ata nà, ma mac awan.

Agan nga anà miresl

3 Mərak uno ahay, kwanay nà, do ahay bayak a tē pəlay sə təra do sə tətakan anan way anà do ahay bay. Anga sariya mbala Mbərom saa gan umo à man-ay do sə tətakan way anà do ahay ata nà, i zalay su do a azar aya awan.

² Mənuko a fok, saray bayak a da ga ines ahay. Kak do inde a ga ines tə miresl anahan itəbay nà, ata winen do lele tə mindel, aday ines inde apan ibay. A san sa gan nga anà zek anahan zle fok. ³ Gəbukə minje sə pəles aday. Tə dəfan rəslom cədew a à 'am inde, aday a sa bənan atan à 'am wa, aday zek anahan fok a saa zla ta man sa nan atan ata kutok. ⁴ Gəbukə minje hinen asa, kawa kwalalan məduwen ataya awan. Tinen məduwen aya ba? Əna tə ngəza atan dukwen tə way cədew aya awan. Kwa mad a bal tə məgalak a dukwen, ti ngəza anan tə way a cədew ata ta man a aday a nan atan sa zla ata re. ⁵ Matanan dukwen, miresl su do, kwa à ga nə cədew a mənəcək, a ga mer su way məduwen aya awan.

Kə sənən zle re, uko nà, winen mənəcək à adazlan a inde, əna kə sak a tam pa saf cəna, uwaw a ban anan saf nə fok. ⁶ Natiya re, miresl su do nà, kawa uko ata awan. Ines sə daliyugo a anan fok mə halay nga nà, pə miresl su do awan. A mba apan si nes anan zek fok. Miresl a han uko sə lize anan sifa su do fok nə matanan. Uko ata kutok nà, a nay ahay à dəlov sə uko sə mbacay itəbay ata wa.

⁷ Do ahay ta mba apan sə kəta anan way sə kibe ahay cara cara: gənaw ahay, məvuhom ahay, way sa zla tə kutov ahay, aday way sə njahay à 'am inde ataya re. ⁸ Əna dōwan a mba apan sə kəta anan miresl itəbay. Miresl a aday dukwen, winen sədək awan, a njahay səkəffe itəbay, anga winen ma rah a tə umom sa vad do ata awan. ⁹ Tə winen nà, də həran anan nga anà Bəbay a mənuko Mbərom. Aday tə winen a re də təra anan do azar aya à məndak, tinen dukwen mə ndakay aya ta ga minje tə Mbərom re. ¹⁰ 'Am sə ahar nga, 'am sə təra do à məndak, a nay ahay à 'am kərtək a wa. Mərak uno ahay, lele abay di ga matanan bay.

¹¹ Anga a'am mugom a halaf halaf a, tə a'am aday hərbebe ata nà, ti nay ahay à kurok kərtək a wa dāw?

¹² Mərak uno ahay, təroz nà, i wahay duwaz bay asanaw? Viyes dukwen i wahay təroz bay re. Matana re, a'am mugom a i nay ahay à kurok sə a'am hərbebe wa bay re.

Kəlire sa nay ahay à mburom wa

¹³ Do inde à wulen a kwanay winen kəlire a dāw? Â zla tə cəved lele aya awan, à ga nə way lele aya ta sa ma nga anahan à məndak adəka kutok. Ata do ahay ti san anan, winen do kəlire awan. ¹⁴ Əna do ahay inde tinen apan ti ga sərak à wulen a tinen inde kə zalak, aday tə pəlay saa zla pa 'am nà, zek a tinen aya dəkdek asa. Kak kwanay matanan cukutok nà, kə həren anan nga anà zek bay, kə məminen anan didek a Mbərom bay re. ¹⁵ Anjahay sə wurwer matanan ata nà, sa var nə Mbərom bay. Wita wurwer sə daliyugo a anan. Apasay a Mbərom uda ibay, way sə alay ana Fakalaw. ¹⁶ Anga kak do ahay ti ga sərak pi zek ahay anga sə pəlay cəved sa zla pa 'am cəna, ata 'am i zlan atan pi zek ahay sabay, aday sədək i təra way sə alay a tinen ahay fok.

¹⁷ Aya əna, do tə kəlire mbala Mbərom sa var ata nà, mivəl anahan nə lele, aday a gan may dukwen anà zay, a tere tə do ahay bay, əna a pəkan sləmay pa 'am anà do ahay adəka. Do ahay ta gan i zek wa lele, a ga nə way lele aya awan. A gəzla anan do ahay pi zek wa itəbay. Mbadəmbada inde à nga anahan itəbay re.

¹⁸ Do sə ndakay do ahay pi zek ataya nà, tə varan anà do ahay nə zay. Mer su way a tinen sa ga ataya dukwen, a ndav tə way lele aya awan, anga wita nə mer su way sa zlan à nga anà Mbərom awan.

† Ca pə Laataanooji 15.6. †† Ca pə Yosuwə 2.1-21.

Dê pelay way sə daliyugo ahay bay

4 Kə tərīhen aday kə vāden zek nà, angama kərtek anaw? Na wa, anga ubor si zek a kwanay sa lah sa vad zek à mivél a kwanay ahay inde ba?

² A nak ikwen sa njad way lele aya, əna kə njiden atan bay. Anga nan kutok, a nak ikwen sa vad anan wa do azar aya anga sa njad anan way ataya awan. Ki gen ide pə way, əna kə njiden anan bay. Anga nan kutok, kə tərīhen, kə vāden zek. Aya əna, kə njiden anan way a kwanay sa ga apan ide ataya bay, anga kə cəcihen anan pə Mbərom wa bay. ³ Kwa â ga nə ki gen amboh anà Mbərom dəp nà, ki njiden bay re, anga kə cəcihen tə mivél kərtek a bay. Kə cəcihen nə way sa zlak ikwen à nga à kwanay a vərre.

⁴ Kwanay kə mbədīhen anan ləen anà Mbərom. Dowan a kə pəlak way sə daliyugo ahay cəna, ata winen kə tərak do manide ana Mbərom. Kwanay kə pəlen sə dəfen apan anà way sə daliyugo ahay ite nà, ata kwanay nə do manide a Mbərom ahay re. ⁵ Kâ saa bayiken sa jəka 'am a Mbərom a ma ja à Deftere inde ata nà, i təra kəriya bay. A wa: «Apasay mbala Mbərom a sə varak uko à mivél inde ata nà, winen sərak a tə mindel.» ⁶ Aya əna, sumor a Mbərom dukwen a zalay sərak anahan a re. Anga nan, Deftere a ja nà: «Mbərom winen a ngazlan uda saray anà do sə kwecele ahay, əna a gan sumor nà, anà do sa ma nga a tinen ahay nə hənək à məndak ataya awan. †»

⁷ Anga nan kutok, dəfen anan apan anà Mbərom. Ngizlen anan saray à cəved inde anà Fakalaw, aday i hawak ikwen dərən. ⁸ Hədəken ahay pə cakay anà Mbərom, aday winen a dukwen i hədəkey ahay pə cakay a kwanay ahay re. Kwanay do sə ines ahay, bīnen anan ines à mivél a kwanay ahay wa. Kwanay do aday abayak nga mə gəzla cuwcew ataya awan, tiven anan abayak nga a kwanay pə Mbərom. ⁹ Ines a kwanay a ma ga ataya tē cəbak ikwen ite, zlihen pi zek aday yimen apan ite. Kê mbisen sabay, yimen adəka. Kê tislən mivél sabay, əna mivél â cəbak ikwen adəka. ¹⁰ Men anan nga a kwanay à məndak pa 'am a Mbərom. Ata winen i cakaf kwanay ite.

Mbəsiken sa man anan mungok anà zek ahay

¹¹ Mərak uno ahay, kê gəden anan azar i zek ahay ro-coco bay. Anga dowan a kə gədak anan azar anà do a Yesu, kabay kə mak anan anan mungok anà do a Yesu cəna, winen a gədan azar aday a man anan mungok nà, anà 'Am a Mbərom. Aka aday ka sak a man anan mungok anà 'Am a Mbərom nà, ata kə dəfan apan sabay bidaw? Ka gan adəka nə sariya. ¹² Sə varan 'Am a Mbərom anà do ahay nə zek a Mbərom awan. Matanan, saa mba apan sa gan atan sariya a dukwen, winen a re. Winen a kərtek, i mba apan sa tam anan do ahay, aday i mba apan sə lize atan wa re. Aday iken? Kak iken ki man anan mungok aday ki gədan

azar anà mərak anak nà, ka jan à nga anak a nə iken wayaw?

Kê hərən anan nga anà zek bay

¹³ Ngatay aday, pəken uno sləmay hənə, kwanay do sa jəka: «Izəne biten, izəne sidew nà, mi zla à man dərən awan. Mi i vak ayak, mi i gay masa tə way ahay sa njad anan dala.» ¹⁴ Kwanay a do sa ja 'am matanan ataya nà, kwa way a saa təra sidew ata nà, kə sənən zle dāw? Sifa a kwanay a aday nə awan a maw? Kwanay kawa matapasl ahay hənə vegege, aday azanan mənjoek asa cəna, dowan i canan atan sabay ata awan. ¹⁵ Abay lele cəna, ki jen nà: «Kà zlak anan à nga à Mbərom ite nə mi ga inde aday mi ga natiya kabay natiya awan.» ¹⁶ Aka aday kwanay gədek sə mbəlen anan ta sə hərən nga anà zek ta 'am vərre. Wi-ta nə lelibay.

¹⁷ Natiya awan kutok, kak dowan a a san sa ga way lele aya zle, aday kə gak atan bay cəna, dowan ata kə gak ines pa 'am a Mbərom.

Do sə zliile ahay tâ yam

5 Ngatay aday, pəken uno sləmay, kwanay do sə zliile ahay. Zlihen pi zek, aday yimen, anga dəcə i nay ahay pikwen. ² Zliile a kwanay ahay tə rəbasak, mumok ahay ta pak ikwen anan zana a kwanay ahay, ³ dala a kwanay ahay dukwen mangaz kə pak anan. Mangaz ata nà, a ra pikwen 'am, anga kwanay azay aya awan, aday azanan mangaz i pak ikwen anan zek cite re, kawa uko sa vak anan zana. Daliyugo winen apan i ndav, cəkəbay kwanay apan ki hilen zliile hwiya re. ⁴ Kagasl, kwanay gədek a pa anan dala ana do sə halan nga anà way à guvo a kwanay wa ataya awan. Pəken sləmay aday, tinen apan ti zlah pikwen, aday Mbərom Ba Məgala kə slənək ayam a tinen.

⁵ Kwanay apan ki pen uho a kwanay hənə pə daliyugo, kawa sa zlak ikwen à nga. Ki pen way lele, kwanay ma har aya lele, kawa sla sə viya maray ahay. ⁶ Kwanay gədek a ban anan do mənjoəna ines ataya, aday kwanay mbəram patan sa vad atan re. Tinen ta mbak apan sa ga pikwen məgala itəbay.

Gen anan ngatay aday

⁷ Anga nan kutok, mərak uno ahay, na jak ikwen, na wa: Gen anan ngatay aday nà, hus pə ana Bahay a mənuko sa may ahay. Ənga, cen pu do sa ga mer à guvo aday. A njahay tete, a ba hus iven ndaw i ga, aday kə caslak way coy dukwen, i ba iven sə məkəsəfay ataya re. ⁸ Kwanay hənə dukwen, ben, njihen tete matanan re. Ngizlen saray lele, anga luvon ana Bahay a mənuko i sa may ata, winen bəse, i dəzley ahay coy.

⁹ Mərak uno ahay, kê zlihen pi zek ahay bay, anga aday Mbərom â sa gak ikwen sariya bay. Do sa ga sariya, winen apan i ba pə məsudoh, a nan sa nay ahay.

¹⁰ Mərak uno ahay, bayiken pu do maja'am a Mbərom a kwakwa ataya aday, ta jak 'am tə sləmay a

† Ca pə Balndi 3.34.

Mbërom. Tëtiken anjahay a tinen ahay re, anga ta gak dëce ahay, aday ta gak ngatay hwiya. ¹¹ Da san zle, do sə səmen anà dëce ahay nà, da ja bine siwaw nə Mbërom kè dëfak patan ngama. Kə slənen ləbara sə ngatay ana Ayuba sa ga ata bidaw? † Aday Mbërom kè varak anan way sə mivél anahan ahay pə dəba wa re. †† Tə didek a cəna, do ahay ta gan i zek wa anà Mbërom, aday a pəlay atan tə mindel re.

¹² Mərak uno ahay, mə zakay a jiya nà, kə saa mbiden pə awan bay. Kwa à ga ki mbiden nə tə mburom, kwa à ga ki mbiden nə tə daliyugo, kə mbiden tə awan bay fok. Adəka nà, jen «Ayaw» kabay «A'ay» cəna, kə slak coy. À saa zalay matanan bay, anga aday Mbërom à saa ban kwanay à sariya anahan inde bay.

¹³ Kəmaya, dōwan inde à wulen a kwanay, winen apan i sa dëce dāw? À cəce Mbërom à man zek. Dōwan inde winen apan i taslay mivél dāw? À həran nga anà Mbërom tə ara ahay.

¹⁴ Dōwan inde à wulen a kwanay winen dəvac a dāw? À ngaman anà məced sə egliz ahay àga winen awan, t̄a ga apan amar tə sləmay a Bahay a mənuko Yesu, aday t̄a ga amboh anga do sə dəvac ata awan. ¹⁵ Kak

† Ca pə Ayuba 1.1 - 2.10. †† Ca pə Ayuba 42.10-17.

do ataya tə dëfak nga pə Mbërom acəkan nà, Mbërom i təma amboh a tinen, i man zek anà do sə dəvac ata awan, dōwan ata i mbar acəkan kutok. Kak ines anahan ahay ma ga inde dukwen, Mbërom i pəsən anan.

¹⁶ Anga nan kutok, na wa: Diken anan ines a kwanay i zek ahay lele. Gen amboh anga mərak ahay à wulen a kwanay re. Gen matanan, anga aday kə mbəren ite. Amboh su do didek a pa 'am a Mbërom nà, məgala uda awan, a ma zek bayak a re. ¹⁷ Eliya nà, do zənzen a kawa mənuko bidaw? Kə gak amboh tə mivél kərtek awan anga aday iven à ga bay. ‡ Ava maakan tə kiya mbərka nà, iven ata kə gak bay acəkan. ¹⁸ Pə dəba anahan a wa dukwen, kə gak amboh asa. Mbërom kə mbakak ahay alay pə iven wa, iven kə gak lele, aday pə dəba wa, way sa pa ahay fok tə nahak maza awan. ††

¹⁹ Mərak uno ahay, kak dōwan a kə slarak à cəved sə didem wa nà, lele cəna sa may anan pə cəved lele awan. ²⁰ Sənen anan aday, kak dōwan a kə mak anan do sə atahasl pə cəved lele a nà, kə təmak anan anan sifa anà do sə atahasl ata awan. Kwa à ga nà, ines anahan ahay inde bayak a dəp nà, Mbërom i pəsən anan.

‡ Ca pə 1 Laamiibe 17.1. †† Ca pə 1 Laamiibe 18.1, 41-46.

Adakay way pə deftere a anan

Piyer a vinden ayak derewel a anan nà, anà do a Yesu ahay à egliz ahay inde aday do ahay tinen apan ti bənan atan mbiyed ataya awan. I varan atan mēgala ta sə dakan atan sumor a Mbərom sa ga anga tinen. I dakan atan anan nə sə walay atan nə zek a Mbərom awan, aday Yesu kə tēmak atan re. Həna nà, tinen do a Mbərom ahay, aday do si mer su way ana Almasihu ahay kutok. Kwa â ga nə tinen a dāce inde anga tinen do a Yesu ahay dəp nà, lele, anga dāce a tinen ata a dakay anan nà, Apasay a Mbərom winen à tinen inde.

Nga sa 'am ahay

Mbərom kə walak anan do anahan ahay

r (1.1-12)

r*

Njihen kawa sa zlan à nga anà Mbərom

r (1.13 - 3.22)

r*

Agan mer su way a Mbərom kwa à dāce inde

r (4.1 - 5.14)

r*

Piyer a jan 'am anà do ahay

1 Nen Piyer, nen do maslan ana Yesu Almasihu, nə vindek ikwen ayak anà kwanay do a Mbərom mə walay aya anga sə pərahan azar, kwanay ma ta 'am aya pə daliyugo sə Pontus, sə Galatiya, sə Kapadosiya, sə Aziya, aday sə Bitiniya ata awan, kwanay mə njahay aya ù kon ataya nə kawa mədurlon ahay. ² Ba kà zlak anan à nga anà Mbərom Bəbay a mənuko sə walay kwanay. A tēra kwanay do anahan ahay tē Apasay anahan Cəncan awan, anga aday kē dāfen anan apan anà Yesu Almasihu, aday tē kwecek pikwen mez anahan, ata kwanay kə tēren do anahan cəncan aya pə 'am a Mbərom kutok.

Mbərom â zəgahak ikwen anan apan sumor anahan, aday â zəgahak ikwen anan apan zay anahan pac pac re.

Mbərom a varak uko nə sifa sa ndav bay ata awan

³ Həruko anan nga anà Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, anga da gak anan ì zek wa, bi-na kə varak uko sifa sa ndav bay ata tē alay ana Yesu Almasihu, do sə slabakay ahay à mēke wa ata awan. Anga nan, di dāfan ide anà aslabakay a mənuko à mēke wa ite re. ⁴ Da san zle re, di njad way ana Mbərom saa varan anà do anahan ahay à mburom ata awan. Way ata nà, a rəbas bay, a nes bay, a butoy bay re. ⁵ Kə dāfen nga pə Yesu. Anga nan, Mbərom winen apan i ba kwanay tē mēgala anahan, anga aday kē njiden anan sifa anahan saa kan anan anà do ahay pə luvon saa ndav anan daliyugo ata awan.

⁶ Anga nan kutok, ki tislən anan mivəl. Kwa â ga nə dāce ahay inde həna pə cəved cara cara dəp nà, ki

tislən anan mivəl, anga way ataya ti njahay sə coy a bay. ⁷ Dāce ataya ti tak ikwen à nga, anga aday sə lavay anan kə dāfen nga pə Yesu tē didek a dāw ata awan. Kwa gura dəp nà, a nes ike asanaw, əna tē taker anan tē uko. Aday adaf nga a kwanay bugol nə a zalay gura ata bidaw? Anga nan, lele sə taker anan aday â sa nes bay. Matanan kutok, pə luvon ana Yesu Almasihu saa kan zek anà do ahay ata nà, do ahay ti hēran nga anà Mbərom, ti zambad anan, ti varan mazlaḅ. ⁸ Kwa â ga nə kə cinen anan anà Yesu tē ide a kwanay həna fan bay, kə pəlen anan. Kwa â ga nə kwanay apan ki cen apan həna fan bay, kə dāfen apan nga coy. Anga nan, kwanay tē ataslay mivəl a mēduwen a lele, a zalay way sə do ahay sa ja apan tēte ataya awan, ⁹ anga kə dāfen nga pə Yesu, aday ki njiden anan way a kwanay sa daf apan nga ata awan. Way ata nà, sifa pə cakay a Mbərom.

¹⁰ Do mājā'am a Mbərom ahay kwakwa tē dāfak anan ahay ide sə wudeh anan lele aday tē san Mbərom i tam anan do ahay nə kəkəməw ata awan. Tē lahak apan sə taker 'am sə sumor ana Mbərom a sə lavay anan zek anga kwanay ata awan. ¹¹ Apasay ana Almasihu a à tinen inde ata kà jak atan panan, Almasihu i sa dāce aday i sa njad anan mazlaḅ anahan. Do mājā'am a Mbərom ataya tē pəlak sa san anan way ataya ti i tēra nə à alay wuraw ata awan, aday ti i tēra kəkəməw ata re. ¹² Mbərom a jan atan nà, way ataya ti tēra nə à alay a tinen tē sifa pə daliyugo ataya bay, əna a mbəsakan atan anan à alay a kwanay inde həna pə daliyugo ataya kutok. À alay a anan ata nà, do sə dakay anan ləbara mugom ataya ta jak ikwen anan didek sə way ataya re. Tē wazak ikwen anan dukwen tē mēgala sə Apasay Cəncan a Mbərom sə slənay ahay

ata awan. Maslay a Mbərom ahay dukwen ta gak anan may sa san anan way ataya re.

Njihen kawa sa zlan à nga anà Mbərom

¹³ Anga nan kutok, lele cəna abayak nga a kwanay à lavan zek anà mer su way a Mbərom. Gen anan nga anà zek lele. Dəfen anan ide lele anà sumor a Mbərom a saa gak ikwen à alay a Yesu Almasihu i may ahay azanan ata awan. ¹⁴ Dəfen anan apan anà Mbərom à alay wura wura fok, kawa wan mə kəta pə cakay a bəban anahan ata awan. À alay a kə sənən ləbara mugom a fan bay ata nà, sa zlak ikwen à nga cəna, way lelibay aya awan. Əna həna kī men pə way ataya sabay jiya awan. ¹⁵ Adəka bay, azla a kwanay à tərà cəncan a à way ahay inde fok. Bina, Mbərom do sə ngamak ikwen ata, winen nà, do cəncan awan. ¹⁶ Deftere a Mbərom a ja matana re, a wa Mbərom a ja nà: «Təren do cəncan aya, anga nen do cəncan awan. †»

¹⁷ Kwanay apan ki gen amboh nà, kə ngimen anan à Mbərom nà, Bəbay. Əna winen apan i gan sariya anà do ahay ite nà, a gəzlan atan alay pi zek wa bay, əna kuwaya nə pə ines anahan a way anahan. Anga nan kutok, ndəven anan luvon a kwanay mə mbəsakak ikwen a pə daliyugo a anan ataya ta sə dəfan apan lele. ¹⁸ Kə sənən apan zle, Yesu kə bəmbadək ahay kwanay anga aday kà sa njihen kəriya kawa bije a kwanay ahay kwakwa ataya sabay ite. A bəmbaday ahay kwanay nà, tə way sə njahay bay, kawa dala sə gəda a nes bay ataya bay. ¹⁹ Əna a bəmbaday ahay kwanay adəka nə tə mez a Yesu Almasihu a tə alay anahan awan, mez anahan nə məgala awan. Yesu, winen kawa wan sə təman lele mənəna ines, aday do ahay tə waslan anà Mbərom ata awan. ²⁰ Mbərom a walay anan winen nà, kwa daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay, aday həna Mbərom a kay anan uho pə alay a mədakwidok a anan anga sa tam kwanay. ²¹ Anga winen kutok, kwanay kə dəfen nga pə Mbərom, winen do sə slabakay anan ahay Yesu à məke wa, sə varan mazlab. Natiya, kə dəfen nga pə Mbərom, aday kə dəfen anan ide nə hwiya anà winen a re.

²² Kə ndiken anan mível a kwanay lele anga kə pərihen anan azar anà cəved sə didek. Ata ki mben apan sə pəlay mərək ahay tə didek awan. Anga nan, na wa pəlen atan nə pac pac tə mível kərtek awan. ²³ Bina kə təren do wiya aya anga 'am a Mbərom kə wahak kwanay miza awan, 'am ata dukwen a nes itəbay sə coy awan. Sə varak ikwen sifa wiya ata nà, zek a Bəbay Mbərom awan, winen a mac itəbay. ²⁴ Deftere a Mbərom a wa:

«Do ahay fok tinen kawa gujed,
mazlab a tinen aya dukwen kawa avərez ana gujed ataya re.

Gujed i mac, avərez a dukwen i guce.

²⁵ Əna 'am a Mbərom nà, winen nə i ga inde pa sə viyviya awan. ††»

'Am a Mbərom a mənuko sa slaf anan həna ata nà, ləbara mugom a mbala a kwanay sə sləne ata awan.

Mbərom a walay kwanay aday kə təren do anahan aya awan

² Kak matanan cukutok nà, mbəsiken sa ga sədək, kə gəden mungwalay sabay, kə jipen miresl à 'am cuwcew bay, kī gen ide pə way su do bay, kə gəden anan azar ù do bay re. ² Təren adəka nà, kawa wan gindez aya sa gan may anà pay a may a tinen ahay pac pac ataya awan. Natiya, gen anan may anà 'am a Mbərom a didek ata nà, kawa gwaslay ahay sa gan may anà pay ata awan. Matanan, ki sa həren hus pə ana Mbərom sa tam wa kwanay sə coy ata kutok. ³ Anga Deftere a Mbərom a ja nà: «Kə tukumen anan coy, Mbərom nə do lele awan. ‡»

⁴ Hədəken ahay pə cakay a Yesu. Winen nə kon sa var sifa, əna do ahay ta lar anan kawa kon lelibay awan. Aya əna, Mbərom a gəba anan, anga pə ide anahan nə, sə zalay kon sa dezl way ahay fok adəka nà, winen awan. ⁵ Kwanay dukwen, kə təren kawa kon a tə sifa aya ata awan, aday Mbərom winen apan i ra kwanay sa dezl anan doh a aday Apasay anahan i sa njahay uda ata awan. ù doh ata dukwen, ki təren uda do sə gədan dundo anà way ahay ma ga nga aya awan, saa gan mer su way sa zlan à nga à Mbərom, anga Yesu Almasihu. ⁶ Mə vinde à Deftere a Mbərom inde, Mbərom a wa:

«Cen apan, ni dəf kon sə mide uno à wulen su doh sə Urəsalima inde, ni han apan doh.

Nə walak anan, winen kon lele awan.

Kuwaya dowan a kə bənək alay à winen inde cəna, waray i naa gan itəbay. ‡†»

⁷ Pə kwanay do sa dəf apan nga ataya nà, winen kon lele awan. Əna pu do sa dəf apan nga itəbay ataya ite, winen matanan bay. Bina tə vinde à Deftere a Mbərom inde nà:

«Kon mbala ana do sa dezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə tərà kon sə mide lele adəka nà, winen. ‡»

⁸ Asa tə vindek à Deftere inde re, Mbərom a wa:

«Ni dəf kon sə hawan saray anà do ahay,
aday ti slahay apan re. ‡††»

I hawan atan saray, anga tə dəfak nga pa 'am a Mbərom a bay. A tərà kətanən anga a nan anà zek a Mbərom a kwakwa way anahan.

⁹ Əna kwanay nà, zahav a mə walay ataya awan, do sə gədan dundo anà way ahay anga Bahay a mənuko, slala ma ga nga anga Mbərom ata awan, do mbala ana Mbərom a sə ngamay ataya awan. Mbərom a təmay kwanay i ide zənzen a wa, a dəf kwanay i ide jiyjay anahan inde sa dav cəvedabay ata awan. A walay apan kwanay anga aday kə dīken anan anan mer su way anahan lele aya anà do ahay. ¹⁰ Kwakwa ata nà, abay kwanay do a Mbərom ahay bay. Əna həna kə təren do anahan ahay kutok. Kwakwa ata nà, abay kə sənən way a Mbərom sa gak ikwen lele aya ata bay, əna həna kə sənən anan, kə njiden anan adəka coy kutok.

† Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.2. †† Ca pə Esaaya 40.6-8.

‡ Ca pə Jabuurā 34.9. †† Ca pə Esaaya 28.16. ‡‡ Ca pə Jabuurā 118.22. ††† Ca pə Esaaya 8.14.

Tøren do si mer su way a Mbərom ahay

¹¹ Mərak uno ahay, sənən apan aday nà, kwanay nə mbəlok ahay, mədurlon aya həna pə daliyugo. Man sə njahay a kwanay inde à man a anan ibay. Anga nan na wa, mbəsiken sa ga way ana ubor si zek sa gan may. Kî gen apan ide bay. Way ataya ti nəsek ikwen anan mivél a kwanay lele ata awan. ¹² Anjahay a kwanay à wulen su do sə pəra ahay à ga nə lele, anga aday kwa à ga nə ti gədak ikwen azar dəp nà, ti canan anà mer su way a kwanay sa taa ga pac pac ataya lele aya awan. Ata, pə luvon ana Bahay a mənuko saa may ahay ata nà, ti həran anan nga anà Mbərom kutok.

¹³ Dəfen anan apan anà do a məduwen aya həna pə daliyugo ataya awan, anga həna kwanay nə do ana Bahay a mənuko Yesu ahay. Dəfen anan apan anà bahay sə Ruma, anga a lavan nga anà do a azar aya awan.

¹⁴ Dəfen anan apan anà guverner ahay re, anga sa daf atan aday tã gan sariya anà do ahay nə zek a bahay sə Ruma awan. A daf atan aday tã kətah anan do sa ga way lelibay aya awan, aday sə ngaman anà do sa ga way lele ataya cite re. ¹⁵ A nan a Mbərom cəna, gen way lele aya awan. Ata do mindel a sa san awan bay ataya ti gədak ikwen azar sabay, əna ti tacay 'am adəka kutok. ¹⁶ Njihən anjahay sa nga a kwanay, əna kã sa bayiken nə ki mben apan sa ga way lelibay a anga anjahay a kwanay barbarar a ata bay. Adəka bay, njihən nə lele, tədə kawa anjahay su do si mer su way a Mbərom ahay ata kutok. ¹⁷ Dəfen anan apan anà do ahay nə fok. Pəlen anan mərak sa daf nga pə Yesu ataya awan. Jəjiren anan à Mbərom. Dəfen anan apan anà bahay su kon re.

Dəce ana Almasihu sa sa

¹⁸ Kwanay do sa ga mer su way àga do ahay ataya awan, dəfen anan apan anà bahay su doh a kwanay ahay, həren atan nga lele. Kwa à ga nə tinen do ləfedede aya awan, kwa à ga nə tinen do jinje aya awan, dəfen atan apan nə à alay kərtek a wa hərro fok. ¹⁹ Do kə səmak anan sa sa lirew anga Mbərom nà, lele. Kwa à ga nə abay tədə à sa lirew ata matanan bay dəp nà, wita way sa zlan à nga anà Mbərom. ²⁰ Kak ti sak ikwen lirew anga ki gen nə way lelibay aya cukutok nà, wita dəce sə munapanaw mba daw? Adawar! Əna, kak ti sak ikwen lirew anga ki gen nə way lele awan, aday kə səmen anan nà, i zlan à nga à Mbərom a kutok bidaw?

²¹ Mbərom a a ngamak ikwen nə pə winen awan, anga Almasihu a ta nga anahan a kà sak lirew nə bayak a anga sa tam kwanay. Winen nə minje sə dakak ikwen anan cəved aday kî gen kawa winen a re. ²² Kula winen kà gak ines itəbay fok. Mungwalay inde à winen inde itəbay re. ²³ Do ahay tə gənəhak anan, kà mak atan anan uda siked a bay. Kwa à ga nə kà sak lirew dəp nà, kə pəlak 'am pə dowan wa bay re. Adəka bay, a mbəsakan anan way ata à alay inde ana Mbərom, winen do sa san sa ga sariya lele ata awan. ²⁴ Yesu Al-

masihu a ta nga anahan a kə tavakak anan ines a mənuko ahay pa nga anahan awan, a mac anan pə dədom mə zləngad awan. A ga matanan, anga aday dē təra kawa do ma mac aya pə cakay sə ines ahay, aday dā njad sə njahay sə didek a lele. Də mbərak həna anga mbəlak anahan a sa njad ataya awan. ²⁵ Abay kə tøren kawa təman mə lize aya awan, əna həna ki men ahay, ki pərihen anan azar nà, anà dowan a sa ca pikwen aday sa gak ikwen nga ata awan.

Anjahay atə ana uwar ta mbaz

3 Kwanay uwar ahay dukwen, kuwaya à dəfan apan anà mbaz anahan. Ka sak i gen matanan asanaw cəna, kwa mbaz a kwanay ahay tə dəfak nga pa 'am a Mbərom fan bay dukwen, ti canan anà azla a kwanay a lele ata nà, kwa abay ki jen awan tə təbəlem a kwanay bay dəp nà, ti mbəda anan mivél a tinen, ti daf nga pə Mbərom. ² Ti ca pə anjahay a kwanay nə lele, aday kə dəfen atan apan dukwen lele a re. ³ Kə dəfen anan abayak nga a kwanay pə way sə ndakay zek ahay ata bay, kawa sa ja nà, kə viren anan anan alay a kwanay fok anà atərad nga bay, anà andakay zek tə way sə gura ahay aday masa bayak ataya bay, aday anà apak zana lele aya ata bay re. ⁴ Əna, suwan arəba a kwanay à cay ahay adəka nà, à mivél a kwanay ahay wa bugol. Tøren do sə tətə ahay aday səkəffe aya awan. Bina arəba kawa winen ata nà, a nes itəbay fok, a zlan à nga anà zek a Mbərom a bayak awan.

⁵ Bayiken pə uwar kwakwa aya sə dəfan ide anà Mbərom ataya aday. Tə ndakay zek nə kətanən, tə dəfen apan anà mbaz nə lele, ⁶ kawa ana Saratu sə dəfan apan anà Ibərahima. A ngaman dukwen bahay anahan. Kak kə mbəsiken anan cəved anà zlawan bay, aday ki gen way lele aya nà, ata kə tøren dəna ana Saratu ahay re.

⁷ Kwanay bahay su doh ahay dukwen, kuwaya à njahay tə uwar anahan lele matanan. Gen atan lele, anga kə sənən zle, uwar ahay nə bəle aya awan, tinen kawa kwanay bay. Dəfen atan apan, anga sifa ana Mbərom sa var kəriya ata nà, a var anan anga do ahay fok hərro, uwar tə mungol. Ata Mbərom i təmahak ikwen anan amboh a kwanay a sa gan ataya awan.

Liven anan zek anà asa lirew

⁸ Ni ndav anan 'am uno həna nà, natiya: Kwanay a fok, 'am à zlak ikwen pi zek ahay lele. Agan i zek wa ù do, à ga inde à wulen a kwanay ahay. Pəlen zek ahay lele, anga kwanay kə tøren tə mərak ahay pə cəved a Mbərom. Gen anan lele anà do azar aya awan. Nihən anan nga a kwanay ahay. ⁹ Kî men anan anan uda siked anà do sə sədək ahay bay. Dowan a kə gənəhak ikwen dukwen, kə gənihen anan uda bay. Adəka bay, pəsen anan 'am lele aya awan, anga Mbərom a ngamak ikwen nà, sa ga matanan. Ki gen matanan nà, Mbərom i gak ikwen sumor anahan. ¹⁰ Deftere a Mbərom a ja nà:

«Kuwaya a nan sa njad anjahay mugom a tē ataslay mível a cēna,

â ja 'am lelibay a sabay, â gad mungwalay bay re.

¹¹ Â sa ga way lelibay a sabay, â ga adēka cēna, way lele aya awan.

Â pēlay cēved sa njad zay tē dō ahay bugol.

¹² Mbērom a dēfan ide lele nà, anà dō sa ga way lele aya ata awan.

Do ataya ta gak amboh cēna, a pēkan atan apan slēmay lele.

Əna dō sa ga way lelibay aya ite nà, a nan sē canan atan pē ide wa bay jiya awan. †»

¹³ Kak kē pēlen sa ga nē way lele aya tē mível kērtēk a nà, waya saa gak ikwen huwan cara anaw? ¹⁴ Kwa â ga nē awan a i cak ikwen wurnjalan i zek wa anga mer su way a kwanay a sa ga lele ataya dēp nà, Mbērom i taslak ikwen anan mível. Natiya kutok, kē jējiren anan anà dō sē pēlay sa gak ikwen sēdōek ataya bay, kē jilen awan bay fok. ¹⁵ Əna adēka bay, hēren anan nga anà Almasihu â mível a kwanay inde. Winen taayan bahay a kwanay. Liven anan zek lele sē mbēdahan apan anà dō sē cēce pikwen wa kē dēfen anan ide anà Yesu Almasihu nà, anga ma kērtēk anaw ataya awan.

¹⁶ Mbēdihēn atan apan nē ta 'am ziyzay awan, aday dēfen atan apan re. Gen nē way a aday kē sēnen zle, winen lele ataya hwiya. Ata, dō ahay ta jak pikwen 'am lelibay a cēna, waray i gan atan, anga tē gēdāk ikwen azar nē pē anjahay a kwanay pē cēved ana Almasihu lele aya ata awan.

¹⁷ Kak kà zlak anan à nga anà zek a Mbērom a nà, suwan sa sa lirew anga mer su way lele aya awan, ta sa sa lirew anga sēdōek a kwanay ahay nà, na. ¹⁸ Yesu Almasihu a mac anga ines a mēnuko ahay nà, saray kērtēk, aday kē ndēvak anan mer su way anahan coy. Winen dō mēnjēna ines ata, kē mēcak anga dō sē ines ahay, anga aday â zla kwanay à man a Mbērom. Do ahay tē vēdak anan, əna Apasay Cēncan a kà mak anan anan sifa anahan. ¹⁹ Tē mēgala ana Apasay ata, kà zlak saa dakan anan ahay 'am a Mbērom anà apasay ahay tinen à dangay inde ataya awan.

²⁰ Apasay ataya nà, kwakwa tē vēze pē Mbērom, à alay anahan sa ga munapanaw anga Nuhu ta sa ba anan i ndakay kwalalan ata aday. Do sa tam a kwalalan ahay inde nà, tinen mēnjōek, dō ahay jēmaakan ca. Mbērom a tam atan nē tē a'am. ²¹ A'am a tinen sē takas wa ata nà, a ga minje tē baptisma sa tam kwanay i ines a kwanay ahay wa ata awan. Winen nē abanay mbala mēnuko sē cēce pē Mbērom wa aday â banay puko wa ines ahay ata awan, bina abanay sē dō ahay sē banay zek ata bay. Ata baptisma i tēma kwanay kutok, anga Yesu Almasihu kē slabakak ahay à mēke wa. ²² Yesu Almasihu nē kà mak way anahan à mburom, a njahay pa man sē njahay lele pē alay puway a Mbērom, winen Bahay sē maslay a Mbērom ahay, aday Bahay sē way mēgala aya ata re.

Mbērom â ga pikwen bahay

4 Da san zle, Almasihu kà sak lirew nē bayak awan. Anga nan, lele dukwen kwanay kē liven anan zek anà asa lirew ata re, anga dō kà sak a sa lirew bayak a nē a ga ines sabay. ² I ban pē hēna anan wa hus pa 'am azanan, à alay a kwanay saa njad sē njahay pē daliyugo ata fok cēna, gen nē way sa zlan à nga anà Mbērom, bina way a sa zlan à nga anà ubor si zek a kwanay lelibay ataya sabay. ³ Kē lizen anan alay a bayak coy matanan, sa ga way kawa su dō sē pēra ahay sa gan may sa ga ata awan. Kī gen matanan hēna sabay. Kwakwa ata nà, kē mbēlen anan ahay, ka ti gen ahay cēna, way sa zlan à nga anà ubor si zek a vērre, ka taa viwen ahay nga, ka tii gen agēsle lelibay aya awan, ka taa njihen sa sa mahay, ka tii gen pēra, way sa zlan à nga anà 'am a Mbērom a bay ataya awan.

⁴ Əna hēna kutok, dō sē pēra ahay ti ga way ataya asa nà, ki zlen tē tinen jiga sabay. Aday dō ataya tē canak ikwen tē tinen sabay ata nà, a gan atan masuwayan, aday ti gēnahak ikwen. ⁵ Əna pē luvon a inde ite nà, ti naa mbēdahan apan anà sariya a Mbērom saa gan anà dō ahay fok ata awan. Kwa dōwan aya nē tē sifa aya awan, kwa dōwan aya nē ma mac aya awan, Mbērom kē lavak zek sa gan atan sariya anahan. ⁶ Anà dō ma mac aya nà, ba Mbērom kē gak atan ahay sariya kawa anahan sa taa gan ahay anà dō ahay pē daliyugo a anan ata awan. Aya əna Almasihu a zla à man su dō ma mac ataya saa dakan atan anan ahay lēbara mugom awan, anga aday tē njad sifa sa ndav bay ata pē kērtēk a tē Mbērom.

Anjahay su dō a Yesu ahay à wulen a tinen aya inde

⁷ A mbēsak bayan a sabay, daliyugo i ndav. Anga nan, kwanay sēnen nga lele, aday gen anan nga i zek, anga aday kī mben apan sa gan amboh anà Mbērom. ⁸ Mē zakay a jiga nà, pērihen anan azar anà asan zek à wulen a kwanay ahay tē mível kērtēk awan, anga kak kē pēlen zek ahay cēna, kwa ines a â ga inde nē bayak dēp nà, ki pēsen zek ahay re. ⁹ Tēmihēn mbēlok ahay, tēben anan wa anà dō ahay, mēnjēna sē gungwazan atan apan. ¹⁰ Mbērom kē gak ikwen sumor nē bayak awan tē cēved ahay cara cara. Kē varak anan mēgala sa ga way ahay cara cara anà kuwaya fok. Kuwaya â ga anan mer su way tē mēgala a Mbērom a sa var anga sa man zek anà dō ahay ata awan. ¹¹ Kak dōwan a nē mēgala anahan inde sa ja 'am nà, â ja nē 'am a Mbērom a sa ja ata awan. Kak dōwan a mēgala anahan inde sa gan mer su way anà dō ahay, â man atan zek tē gēdan a Mbērom a sē varan ata awan. Gen matanan anga aday dō ahay tē hēran nga anà Mbērom pē way ahay fok tē slēmay ana Yesu Almasihu. Mazlab tē mēgala nà, à alay anahan inde pa sē viyviya awan. Amen!

† Ca pē Jabuura 34.13-17.

Asa lirew anga sə pərahan azar anà Almasihu nə lele

¹² Car uno ahay, kwanay apan ki sen lirew bayak a nà, â gak ikwen masuwayan bay. Way ata nà, təktek i ga zek wanahan. ¹³ Kə tiren nga nà, à dəcə ana Almasihu sa sa ata inde. Anga nan, tislən anan mivəl adəka, anga aday pə luvon a mazlab a Yesu i kay zek uho ata nà, ki i tislən mivəl nə bayak awan. ¹⁴ Kak do ahay tinen apan ti gənahak ikwen anga Almasihu nà, Mbərom i daf pikwen alay sə mazlab anahan, anga Apasay a Mbərom sə zalay way ahay fok tə mazlab ata i njahay tə kwanay kutok. ¹⁵ Dowan à wulən a kwanay â saa sa lirew anga sa ga way lelibay a bay, kawa avad nga su do, aga akar, adazay à 'am sə do ahay inde. Wita nà, à sa tərak ikwen bay, dəcə lele a anga kwanay bay. ¹⁶ Əna, kak dowan a a sa lirew nà, anga a pərahan azar anà Almasihu cəna, waray â sa gan anan bay. Â həran anan nga anà Mbərom adəka, bina winen do ana Almasihu.

¹⁷ Alay a kà slak, Mbərom i gan sariya anahan anà do ahay kutok. I lah sa gan sariya a pa 'am nà, anà do anahan ahay aday. Aka aday kak mənuko do anahan ahay dukwen i lah sa gak uko sariya pa 'am nà, do aday kə dəfak anan apan anà ləbara mugom a bay jiga fok ataya nà, i sa ga atan nə kəkəma kutok anaw?

¹⁸ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja, a wa:

«Kak do didek aya ta tam nə wurcihew wurcihew nà, do sə atahasl ahay sə dəfan apan anà Mbərom itəbay ataya ti sa ga nə kəkəməw? †»

¹⁹ Anga nan kutok, do sa sa lirew ahay anga a zlan à nga anà Mbərom ataya nà, tē pərahan azar sa ga lele, tē mbəsak a zek a tinen pə alay a Mbərom awan. Winen nə do sə ndakay atan aday a ga anan way anahan sa ja ataya fok hwiya ata awan.

Agan nga anà do a Yesu ahay

5 Ni jan ayak 'am həna anan nà, anà məcəd sə egliz ahay à wulən a kwanay inde ataya awan. Nen a dukwen, məcəd sə egliz a re. Nen nə canak anan anà lirew anà Almasihu sa sa à alay ata awan. Ni njad sa zla à man sə mazlab ana Almasihu ata inde pə kərtek a tə kwanay. Anga nan, na jak ikwen, na wa: ² Gen anan nga anà do a Yesu ahay, winen sə varak ikwen à alay inde ata awan. Gen atan nga nə tə mivəl kərtek awan, kawa do sa gan nga anà təman anahan ahay ata awan. Gen atan nga kawa sa zlan à nga anà Mbərom awan, bina kawa dowan a a gak ikwen apan bəlaray bay. Dəfen anan abayak nga a kwanay nə pi mer su way, mənəna a kwanay sə bayak pə dala a saa njad ata awan. ³ Kà si gen bahay pa nga su do a Mbərom sə varak ikwen ataya tə məgala bay, əna tərən atan minje

† Ca pə Balndi 11.31.

lele aya awan adəka. ⁴ Ki gen anan matanan acəkan cəna, pə luvon a Yesu Almasihu do sa gak uko nga i nay ahay kutok ata nà, kwanay ki i njiden anan magwagway a məduwen a sə njahay pa sə viyviya ata awan. Anga magwagway ata nà, a zalay way azar aya fok.

⁵ Kwanay njavar ahay ite, na jak ikwen, na wa: Dəfen anan apan anà məcəd a kwanay ahay. Na jak ikwen à kwanay a fok kutok, men anan nga a kwanay à mən-dak, men anan zek i zek ahay lele, anga Deftere a Mbərom a ja, a wa:

«Mbərom winen a ngazlan uda saray anà do sə kwe-cele ahay,

əna a gan sumor nà, anà do sa ma nga a tinen ahay nə hənək à məndak ataya awan. ††»

⁶ Anga nan, na jak ikwen, na wa: Men anan nga a kwanay hənək à məndak pa 'am a Mbərom Ba Məgala, anga aday winen a â cakaf kwanay à alay a sa zlan à nga ata awan. ⁷ Way sə juwrak ikwen anan abayak nga fok, mbəsiken anan anan à alay anahan a inde, anga winen do sa gak ikwen nga.

⁸ Gen anan nga i zek ahay, ben! Bina do manide a kwanay Fakalaw winen apan i bar, winen apan i pəlay dowan a aday i ban anan, kawa ziyel sa zlah pi zek sə dazay zugwender sə pəlay way sa pa anahan ata awan. ⁹ Tiven anan pa 'am njənan lele, pərihen anan azar sa daf nga pə Mbərom. Kə sənən apan zle, do a Yesu ahay kwa aha fok tinen apan ti ga dəcə bayak a kawa kwanay aya re. ¹⁰ I njahay bayak a sabay, ka sak i sen lirew ata coy nà, Mbərom do sa taa gak uko sumor ahay ata, i lavay anan zek tə kwanay, i varak ikwen məgala sə səmen anà way ahay fok. A ngamak ikwen anga aday kə dəzlen à man sə mazlab anahan à alay ana Yesu Almasihu inde sə coy awan. ¹¹ Winen nà, məgala anahan inde pa sə viyviya awan. Amen!

Andav sa 'am ahay

¹² Su mo zek sə vinde anan derewel a cədew a anan nà, Silas. Winen nə mərak uno, do didek awan. A pərahan azar anà Yesu tə didek a re. Nə vindek ikwen ayak nà, anga aday kə njiden məgala lele. Aday nə dakak ikwen anan ayak nà, sumor a Mbərom sa gak uko tə didek ata awan. Kà sa sliren wa à man a bay.

¹³ Do a Yesu ahay à Babila à man a anan ta jak ikwen ayak 'am. Mbərom a walay atan dukwen kawa anahan sə walay kwanay ata re. Wan uno Markus kà jak ikwen ayak 'am a re. ¹⁴ Jen anan 'am i zek ahay lele, tə mivəl kərtek awan, anga kwanay tə mərak ahay.

Mbərom à varak ikwen zay anahan, kwanay mə japay a tə Almasihu ataya awan.

†† Ca pə Balndi 3.34.

Adakay way pə deftere a anan

Piyer a vinde derewel a anan anga egliz azar aya, do maja'am a Mbərom mungwalay aya tə njəkak atan ataya awan. Do maja'am a Mbərom mungwalay ataya tinen apan ti cəce, Yesu a may bəse bay nə angamaw. Piyer a ja nà, lele sə pərahan azar anà atətak way a Yesu, kawa ana Apasay Cəncan a sə dakan atan anan ata awan. Yesu nə kà gak munok bay. A nan adəka nà, do ahay tâ yam pə ines a tinen aday.

Nga sa 'am ahay

Angazlay saray à didek a Mbərom inde
r (1.1-21)

r*

Do sə tətakan anan mungwalay anà do ahay
r (2.1-22)

r*

Liven zek lele, Yesu winen apan i may
r (3.1-18)

r*

Aja 'am

1 Sə vindek ayak derewel a anan nə nen Simon Piyer. Nen bile ana Yesu Almasihu aday do maslan anahan re. Nə vindek ikwen ayak anà kwanay do sa njad sa daf apan nga kawa manay a re ataya awan. Wita nə way lele awan anga kwanay, lele anga manay a re. A təra matanan, anga Yesu Almasihu nə winen do didek awan. Winen nə Mbərom, aday winen do a sa tam mənuko a re. ² Sumor a Mbərom tə zay anahan à zəgahak ikwen, kawa ana kwanay sə zəga anan sa san Mbərom tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko ata re.

Anjahay a kwanay à təra kawa ana Yesu Almasihu

³ Yesu Almasihu a varak uko cəved sa san anan Mbərom, do sə ngamak uko ata, anga aday dē njahay à mazlab anahan inde, dā njad sa zla kawa ananahan a kutok. Anga da san anan zle ata awan, kə varak uko way a mənuko sa gan may ataya fok tə məgala anahan məduwen ata awan, anga aday dā njad sifa sa ndav bay, dē njahay kawa sa zlan à nga anà Mbərom. ⁴ Tə cəved ata kutok, kə varak uko magwagway sə zalay way ahay fok, kawa anahan a sə zlapak uko anan kurre i varak uko ata awan. Way ataya nə, way lele aya anga mənuko. A ga matanan nà, anga ka sak a njiden anan way ataya kutok nà, ata ki təmen pə way sə daliyugo ahay wa, way mbala ana do ahay sa ga apan ide ataya awan, aday anjahay a kwanay i təra kərtek tə ana Mbərom.

⁵ Anga nan kutok, gen məgala lele. Kə dəfen nga pə Yesu Almasihu coy nà, zlen azla lele kutok. Ki zlen azla lele coy nà, jipen anan apan asan way pə Mbərom re. ⁶ Kə sənən way pə Mbərom lele coy nà, jipen anan apan asan nga lele re. Kə sənən nga lele coy nà, sə-

men anan anà way ahay fok. Kə səmen anan anà way ahay fok coy nà, zlen kawa sa zlan à nga anà Mbərom a kutok. ⁷ Ki zlen kawa sa zlan à nga à Mbərom coy nà, təren anan anà mərak ahay do lele aya awan. Kə təren do lele aya anà mərak ahay coy nà, asan zek à ga inde à wulen a kwanay tə do ahay fok. ⁸ Ki gen anan way ataya matanan pac pac cəna, asan way a kwanay pə Bahay a mənuko Yesu Almasihu i təra way kəriya bay. Mer su way a Mbərom à alay a kwanay inde ataya ti zla nə pa 'am pa 'am lele. ⁹ Əna do sa ga way ataya itəbay ata nà, tinen kawa do huruf aya awan, tə canan anà way ahay lele kula itəbay. Mbərom kə pəsek atan anan ines a tinen ahay dukwen, tə mbədəkek anan à nga wa kwakwa coy.

¹⁰ Anga nan kutok, mərak uno ahay, gen məgala lele anga Mbərom a ngamak ikwen aday a walay kwanay nà, anga aday kî gen matanan. Ata ki zluwen pə cəved sə pərahan azar anà winen a wa itəbay. ¹¹ Mbərom i varak ikwen cəved sa zla à bahay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu inde, i təma kwanay lele, winen do sa tam mənuko. Bahay anahan a nə i ga inde hwiya pa sə viyviya awan.

¹² Anga nan kutok, kwa à ga nə kə sənən way ataya zle coy aday kə njihen njəjan à way a kwanay sə tətakay ahay ataya inde nà, ni pərahan ayak azar sa mak ikwen anan way ataya à sləmay inde. ¹³ À alay a nen tə sifa a mba cəna, na wa lele nə nà mak ikwen anan way ataya à sləmay inde, anga aday kə təren do mə pədek aya hwiya. ¹⁴ Na san zle, ni mac way uno bəse coy, kawa ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu sə duko anan à alay ata, ata awan. ¹⁵ Nə rəzlen à nga wa matanan həna nà, anga aday à alay a nen inde sabay ata dukwen, way ataya tâ mak ikwen ahay à nga inde hwiya.

Piyer a canan anà mazlab ana Yesu Almasihu

¹⁶ À alay ata nà, mə đakak ikwen anan coy, Bahay a mənuko Yesu Almasihu a nay ahay pə daliyugo tə mēgala anahan a nē kəkəməw. Ma ja matanan ata nà, mə təkər 'am sē guvugo ahay bay, 'am su do zənzen a bay re. Əna mə canan anà mazlab anahan a nē tē ide a manay awan. ¹⁷ À alay ana Bəbay anahan Mbərom sē varan anan mazlab məduwen ata nà, manay inde à man ata awan. Mbərom Bahay sē mazlab məduwen ata, a wa: «Həna anan nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivēl bayak a nē tē winen awan.» ¹⁸ À alay a manay à bəzłom cəncan a tatə Yesu ata nà, mə sləne dūngo a ndəray ahay à mburom wa tē sləmay a manay awan. ¹⁹ Anga nan kutok, ma san zle, way ana do maja'am a Mbərom sa ja ataya nà, dīdek aya awan. Lele a nà, gen anan nga anà 'am a tinen ahay, anga tē tərək kawa uko sē lalam sa dav à luvon inde ata awan, aday, ide i saa cəde nà, jiyjay sē bəmtay, kawa sa ja nà, Almasihu, i sa dav à mivēl a kwanay inde. ²⁰ Abay kē sənən way a həna anan aday nē lele: 'Dowan inde saa mba apan sē đakay anan 'am ana do maja'am a Mbərom ahay ta nga anahan à Deftere a Mbərom wa nà, ibay. ²¹ Anga đowan sa ma anan 'am a Mbərom anga a zlan à nga nà, ibay. Əna Apasay Cəncan a a varan atan mēgala sa ma anan 'am a Mbərom aya kutok, kawa anahan a sa jan atan ata awan.

Do sē tətakan anan mungwalay anà do ahay ataya awan

2 Kwakwa ata dukwen nà, do maja'am a Mbərom mungwalay aya à wulen su do a Mbərom ahay inde. À wulen a kwanay azanan dukwen, miter mungwalay aya ti ga inde re. Ti lələkay zek tē akar, ti tətakan anan way mungwalay aya sē lize anan do ahay, aday ti məman anan sē pərahan azar anà Bahay a mənuko sa tam atan ata awan. Natiya ti gəban ahay anà nga a tinen nē sariya sē lize atan bəse ata awan. ² Do ahay bayak a ti pərahan atan azar à cəved sē sədək a tinen inde. Anga azla a tinen ata awan, do ahay ti tēra anan cəved sē dīdek à mēndak. ³ Miter sē mungwalay ataya ta gan may anà way sē do ahay tē mindel. Anga nan, ti tətakak ikwen anan nà, way mungwalay aya aday sa njad anan magwagway. Əna sariya a tinen a nē mə lavay zek a kwakwa coy. Đəce i tan atan à nga, ti lize bəse kwayan'a.

⁴ Kwa maslay a Mbərom a sa ga ines a kwakwa ataya dukwen, Mbərom kē julək atan cara bay, əna kē larak atan à məke inde, i ide zənzen a inde. Tinen mə dərəzł aya à man ata hus pə luvon saa gan atan sariya a tinen. ⁵ Mbərom kē mbəsakak anan daliyugo lelibay a kwakwa ata bay re, əna kē lizek anan wa do sa ngam sē đəfan apan itəbay ataya tē a'am. Mbərom a tam wa nà, Nuhu do sē đakay anan dīdek a Mbərom, winen tu do su doh anahan ahay đəkdek cuwbe. ††

† Ca pə Mata 17.1-5; Markus 9.2-7; Lukas 9.28-35. †† Ca pə Laataanooji 6.1 - 7.24.

⁶ Mbərom ata kərtek a, kà gak anan sariya tē uko anà wulen su doh ana atə Sodoma tē Gomora. ‡ Kē tərək atan rəba, anga aday do sē sədək ahay fok tē ca apan, saa njad atan nē way ata re. ⁷ À alay ata ite, Mbərom a tam wa nà, Ludu, do sē dīdek. Do sē sədək ahay ta sak anan lirew nē bayak awan, tē anjahay a tinen a lelibay ata re. ⁸ Ludu, do dīdek a, kē njahak à wulen a tinen, aday pac pac kē canak atan, kē slənek way a tinen a sa ga lelibay ataya fok, kē bənak anan mbiyed à mivēl inde bayak awan.

⁹ Natiya kutok, Bahay a mənuko Mbərom nà, a san sa tam anan do anahan lele ataya à đəce a tinen ahay wa, aday a san sa gan nga anà do lelibay ataya anga aday i kəta atan pə luvon sē sariya anahan re. ¹⁰ Mə zakay a nà, Mbərom i san sē kəta anan do sa ga ubor pə way si zek ahay lelibay ataya kutok re. Tinen dukwen ti kədey anan mazlab a Mbərom.

Miter sē mungwalay ataya nà, tē jəjar itəbay. Tinen apan ti həran nga anà zek, ti kədey anan way sē mazlab ahay à bagəbaga mburom, ti gənahan atan re.

¹¹ Kwa maslay a Mbərom ahay sē zalay miter a mungwalay ataya tē mēgala ataya dukwen, tē gənahan anà way a tē mazlab ataya pa 'am a Mbərom à mburom bay re. ¹² Əna do ataya nà, tē pərahak anan azar anà zlay si zek a tinen kawa way sē kibe ahay aday tinen mə wahay aya dukwen anga sa ban, sa vad ataya awan. Tinen apan ti gənahan anà way aday tinen a ta san bay ata awan. Mbərom i lize atan dukwen kawa way sē kibe aya re. ¹³ I man atan anan nà, way a tinen sa san lirew anà do ahay ata awan. Tinen nà, tinen apan ti taslay mivēl sa ga sədək pa 'am sē do ahay. Tinen apan ti pa way pə kərtek a tē kwanay nà, ti taslay mivēl sa van nga anà do ahay adəka. Wuna, anjahay a kwanay tē tinen ata a ga waray. ¹⁴ Ta gan may tē mindel cəna, sē zəzor uwar ahay, ta ya nga sa ga ines itəbay re. Tinen apan ti lələk anan do bəle aya à balay a tinen inde. Mivēl a tinen kē sənək anan zek tē ubor sē way ahay. Mbərom kē tahaslak atan coy. ¹⁵ Tē mbəsakak cəved dīdek a, tē slarak way a tinen à kibe. À man ata kutok, tē pərahan azar anà cəved ana Bala-ma, wan ana Be'or. 'Dowan ata a nan sa ga sədək cəvedabay, anga a gan may anà dala. ¹⁶ Əna Mbərom kē gafak anan 'am anà do maja'am anahan ata awan. Bina, abay zungo nē a ja 'am bay, əna anà winen nē kà jak anan 'am kawa do zənzen awan. A gafan 'am pə cəved sē bəlbəle anahan ata awan. ‡†

¹⁷ Do sē tətakan anan mungwalay anà do ahay ataya nà, tinen kawa kurok mə kuray aya ata awan, tinen kawa matapasł mad sa bal anan vegege, a ga iven itəbay ataya a re. Mbərom kē lavak atan anan zek ta man i ide zənzen a inde. ¹⁸ Tinen apan ti zlah awan kəray ta 'am kəriya awan, aday tinen ti ga anan mer su way tē ubor si zek sē sapat anan do a sē gəzla nga həniniye tu do sa san dīdek a Mbərom itəbay ataya awan. ¹⁹ Tē złapan anà do ataya nē ti təmay atan à bile wa adəka, əna tinen aya aday dukwen, bile sē sədək aya awan, anga awan a kà gak apak bahay cəna, iken

‡ Ca pə Laataanooji 19.24. ‡† Ca pə Limle 22.2-35, 31.16.

bile ana awan ata awan. ²⁰ Kak dōwan a kè sənək Yesu Almasihu Bahay a mənuko aday do sa tam mənuko re cəna, kè təkək à balay sə way sə daliyugo ahay wa. Aday kà sak a ma pə way a lelibay ataya re, aday way ataya ta sak a ga apan bahay asa nà, à andav a inde nà, suwan anjahay anahan kwakwa ata awan. ²¹ Kak sə matanan ata nà, suwan abay tâ san cəved sə didek ata bay, ta sa san anan aday sə mbəsak anan 'am a Mbərom, ta sa ma pə anjahay məduwer ata nà, na. ²² Way a sə tərən anà do ataya a dakay anan 'am sə jike aya inde nà, tinen didek aya awan, ta wa: «Kəla a ma pə avəne anahan, a pa anan asa. †» Ta wa: «Gadura sə banay anan həniniye ata kà mak saa nahay à dəndələb inde maza awan.»

Bahay a mənuko Yesu i may ahay

3 Car uno ahay, həna anan nà, dərəwel uno mə slala cew a sə vindek ikwen ayak. À dərəwel uno ataya cew a inde nà, na man ayak nà, anà 'am aday kə sənən zle coy ataya awan, anga u no sə pədek anan abayak nga a kwanay pə cəved lele awan. ² U no nà, bayiken pa 'am ana do maja'am a Mbərom cəncan aya kwakwa ataya aday. Bayiken pa 'am a Yesu, do sa tam do, Bahay a mənuko, ma jak ikwen ataya re. 'Am anahan ataya nà, sə tətəkək ikwen anan nə do maslan anahan ahay. ³ Sənən anan way inde lele aday: Pə luvon a saa ndav anan daliyugo ata nà, alay a i nay ahay, do sa ga way sə ubor si zek ahay ti nay ahay sə mbasay pikwen. ⁴ Ti ja: «Yesu a wa i may ahay. Həna winen ahaw? Bəbay a mənuko ahay tə məkək, kà mak ahay bay. Way ahay pə daliyugo həna dukwen, kawa sə kwakwa ataya hwiya re. Sə mbəda həna nə maw?» ⁵ Ti ja matanan, anga ta gak anan may sə mbədek anan way inde kərtek à nga wa. Bina kwakwa Mbərom a ndakay daliyugo nə ta 'am anahan ma ja awan. A ndakay daliyugo pi zek tə a'am, aday a ray yugo dukwen à a'am ata wa re. ^{††6} À alay a Nuhu dukwen, do sə daliyugo ahay tə lizek tə a'am a kərtek ata re. ^{‡7} Mbərom a wa, daliyugo a anan ta nga mburom a həna ata təkək, ti ga inde nə hus pə anà luvon a aday uko i lize atan wa ata awan. I gan atan nga hus pə luvon anahan saa ga sariya sə lize atan wa do sə dəfan apan bay ataya fok. ⁸ Car uno ahay, way inde kərtek nə kə mbədəken anan à nga wa bay: Pə Mbərom nà, atə luvon kərtek tə ava dəbu (1,000) dukwen, tinen mende, way kərtek awan. ⁹ Do ahay inde sə bayak nə Mbərom kà gak munok sa ga kawa anahan sa ja ata awan. Əna adəka bay, matana bay jiga awan. A ga ngatay nə anga kwanay. A nan nə do ahay tâ yam pə ines a tinen ahay, a nan dōwan kwa kərtek à saa lize bay. ¹⁰ Kə dəzlek pə alay a cəna, Bahay a mənuko Yesu nà, i may ahay acəkan. I may ahay nə kawa do sə akar, aday dōwan i

† Ca pə Balndi 26.11. †† Ca pə Laataanooji 1.6-9. ‡ Ca pə Laataanooji 7.11.

san luvon a bay. À alay ata kutok, do ahay ti sləne abəbal awan bayak a à mburom, aday kərngay i lize. Uko i vak anan way sə dala mburom ahay fok: mawu-zlawazl ahay, kiya, pi zek ta pac a təkək. Aday way sə dala dələn ahay tə way a azar aya fok ti lize a wa re.

¹¹ Kak way ataya ti lize matanan cukutok nà, lele a ki njihen nə kəkəməw? Gen nə way sa zlan à nga anà Mbərom awan, dəfen anan apan à Mbərom pə way ahay fok. ¹² Dəfen anan ide anà luvon anà Mbərom a saa ndav anan daliyugo ata awan. Aday dukwen, gen way a kwanay sa mba apan sa ga ataya awan, anga aday luvon a à hədəkək ahay bəse. Pə luvon ata nà, uko i vak anan way sə dala mburom ahay, i ndav atan nə fok, aday way a sə mburom ataya dukwen ti vak wa zek nə fok. Awan a saa mbəsak kwa kərtek ibay. ¹³ Əna Mbərom a jak uko nà, bagəbaga mburom wiya pi zek tə daliyugo wiya ti sləray ahay, way didek aya ti i njahay uda sə coy. ^{‡†} Winen ata dukwen, way a mənuko sa ba ata awan.

¹⁴ Anga nan kutok, car uno ahay, kak kwanay apan ki ben way a saa təra pa 'am ata cəna, təkəren anan sa ga sə məgala way a tədə sa ga ataya tə mivəl kərtek awan aday. Ata, luvon ata kà sak a dəzley ahay nà, i njad kwanay mənəna ines ahay à zay inde pa 'am a Mbərom awan. ¹⁵ Sənən anan aday, Bahay a mənuko Yesu kà gak ayak munok nà, anga a mbəsakan alay a anà do ahay sa tam. Pol, mərək a mənuko a sə pəlay ata, kə vindek ikwen anan ayak 'am ata re. A vinde anan dukwen tə kəlirə ^{‡†} a Mbərom a sə varan ata awan. ¹⁶ À dərəwel anahan ahay inde fok, kak winen apan i vinde sa ja 'am ata cəna, a ja nə matanan. Way ahay inde à dərəwel anahan ahay nə ta da 'am sə sləne wanahan. Do ma san way a bay aday tə bayak nga pə Mbərom nə cuwcew ataya, tə mbəda anan nə cara, aday tə cəved lele aya ite sabay, kawa ana tinen sa taa ga anan 'am sə Deftərə a Mbərom ma ja azar aya ata re. Kawa ana tinen sa ga matanan ata nà, tinen apan ti ngəzahan ahay sariya a Mbərom anà nga a tinen aya awan.

¹⁷ Car uno ahay, kwanay nà, kə sənən anan way ataya zle coy. Anga nan, na jak ikwen na wa: Gen anan nga i zek, bina do a sə dəfan apan anà Mbərom itəbay ataya tâ saa ra pikwen wa saray sə slahay kwanay i ines inde bay, aday ata ki mbəsiken anan cəved a kwanay lele ata, kwanay sə tavay uda njənjan ata awan. ¹⁸ Matanan bay, pərihen anan azar anà Bahay a mənuko Yesu Almasihu, do sa tam mənuko ata awan adəka, anga aday à zəga anan sa gak ikwen sumor anahan, aday ata ki zəgihən sa san anan zek anahan a kutok.

Varuko anan mazləb dukwen, həna, aday pa sə viyviya awan. Amen!

‡† Ca pə Esaaya 65.17, 66.22. ‡‡ Kəlirə a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Adakay way pə deftere a anan

Derewel a anan nà, winen kawa wazo. A nan à Yuhana sə đakan atan anan ayak way anga do maja'am a Mbərom mungwalay aya awan. A jan atan nà, tinen nə wan a Mbərom ahay. Anga nan, tē njahay à jiyjay a Mbərom inde, aday tē pəlay zek ahay. Aday đukwen, tē pərahan azar anà cəved a tinen sə tətak sə pərahan azar à Mbərom ata lele kutok.

Nga sa 'am ahay

Anjahay à jiyjay a Mbərom inde

r (1.1 - 2.17)

r*

Wan a Fakalaw ahay ta wan a Mbərom ahay

r (2.18 - 3.10)

r*

Asan zek a Mbərom

r (3.11 - 4.21)

r*

Adaf nga pə Yesu

r (5.1-21)

r*

Yesu Almasihu do sə varan sifa anà do ahay

1 Mi vindek ikwen ayak pə Yesu Almasihu, 'Am a Mbərom, do sə varan sifa anà do ahay. Winen inde nà, kwa həna kabay daliyugo đukwen mə ndakay a fan bay. Mə slənek 'am anahan awan, mə canak anan njək tē ide a manay, mə zəzurok anan lele, mə lamak anan tē alay a manay awan. ² Do sa var sifa ata a kay zek uho nà, mə canak anan. Anga nan kutok, manay apan mi ga side sə đakak ikwen anan 'am sə sifa sa ndav bay ata awan. Sifa ata nà, abay winen pə cakay a Mbərom, Bəbay a nuko, əna həna sifa ata kà kak umo ahay zek. ³ Way a manay sə canan tē ide a manay aday sə sləne tē sləmay a manay ataya nà, mi đakak ikwen anan ayak à kwanay, anga aday kē jipen tē manay. Manay mə japay aya tē Bəbay Mbərom aday tē Yesu Almasihu, wan anahan. ⁴ Matanan, mə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday ataslay mivəl a manay ā rah wa lele kutok.

Njahuko i ide jiyjay a Mbərom inde

⁵ 'Am a a manay sə sləne pə Yesu Almasihu wa ata nà, manay apan mi đakak ikwen anan ayak həna: Mbərom nà, winen do sə ide jiyjay, ide zənzen sə awan inde pə cakay anahan kwa mənək ibay. ⁶ Kak da jak mənuko mə japay a tē Mbərom, aday hwiya mənuko i ide zənzen inde cəna, wita də gəđak mungwalay, aday mənuko pə cəved sə đidəm sabay re. ⁷ Kak də njahak à jiyjay a Mbərom inde adəka, kawa winen a sə njahay i ide jiyjay inde ata nà, ata mənuko mə japay a pə kərtek a tu do sə jiyjay azar aya awan. Aday ti mez a

Yesu wan anahan, Mbərom i pəsek uko anan ines ahay fok, di tēra do cəncan aya awan.

⁸ Kak da jak mənuko mənəna ines nà, ata də gəđak anan mungwalay i zek a mənuko ahay, aday đidək inde à mənuko ibay. ⁹ Əna, kak də sənək pə ines a mənuko ahay aday də yimak apan cəna, Mbərom i pəsek uko anan, i tēra mənuko do cəncan aya awan, anga winen aday nà, do đidək awan, hwiya a ga anan way anahan sa ja ataya fok. ¹⁰ Kak da jak da gak ines bay cəna, ata də tərək anan Mbərom do sə mungwalay awan. Aday đukwen 'am anahan inde à mivəl a mənuko ite sabay.

2 Dəna uno ahay, nə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday kī gen ines sabay. Əna, kak aday đowan a kà gak ines dəp nà, do a mənuko inde pə cakay a Bəbay a nuko Mbərom, i mak uko zek. Đowan ata nà, Yesu Almasihu, winen a ga ines itəbay. ² Winen kē varak anan sifa anahan anga mənuko, anga aday Mbərom ā pəsek uko anan ines a nuko ahay. A var a sifa anahan aday nà, anga ines a mənuko ahay vərre bay, əna anga ines sə do ahay pə daliyugo fok.

Đəfen anan apan anà Mbərom

³ Kak də đəfak anan apan anà 'am a Mbərom tē đidəm a nà, adəfan apan a mənuko ata i đakay anan da san Mbərom zle acəkan. ⁴ Kak đowan kà jak «Na san Mbərom zle» aday a đəfan apan anà 'am a Mbərom a bay cəna, ata winen do sə mungwalay, đidək inde à winen ibay. ⁵ Aya əna, kak đowan kē đəfak anan apan anà 'am a Mbərom nà, tē đidəm a nə asan zek anahan anga Mbərom ma rah a à mivəl inde. Da

san mənuko mə japay a tə Mbərom nà, natiya: ⁶ Kak dōwan kà jak winen mə japay a tə Mbərom nà, azla anahan à təra nə kawa ana Yesu Almasihu a kutok.

⁷ Car uno ahay, way a nen sə vindek ikwen ayak həna ata nà, way wiya pə kwanay bay. Adəka bay 'am məduwer a coy, kə slənen anan kwa həna kabay. Kə slənen anan 'am ata nà, kurre, à alay a kwanay sə təma 'am a Mbərom ata awan. ⁸ Əna 'am a məduwer a nen sə vindek ikwen anan ayak ata nà, winen kawa 'am wiya awan. Kə tərak 'am didek a à anjahay a Yesu inde aday à anjahay a kwanay inde, anga ide zənzen winen apan i ndav, aday ide jiyjay guzgwez a kə dazlak anan sa dav uda coy.

⁹ Dōwan a kà jak winen i ide jiyjay a inde, aday cəkəbay hwiya a nan ide anà mərak ahay cəna, ata winen i ide zənzen a inde hwiya mba. ¹⁰ Əna do sə pəlay mərak ahay nà, winen i ide jiyjay inde kutok, aday way sə zluwe anan à cəved wa dukwen, inde à winen ibay re. ¹¹ Aday do sa nan ide à mərak ahay ite nà, winen i ide zənzen inde, winen apan i jəjay uda awan. A san i zla ahaw bay, anga ide zənzen kə hurfok anan.

Kə wihen ubor pə way sə daliyugo ahay bay

¹² Dəna uno ahay, ni vindek ikwen ayak həna, bina Mbərom kə pəsek ikwen anan ines ahay anga sləmay a Yesu Almasihu.

¹³ Məced ahay, ni vindek ikwen ayak həna nà, anga kwanay kə sənən dōwan a aday winen inde kwa pə dəlen a wa ata awan.

Njavar ahay, ni vindek ikwen ayak həna nà, anga kwanay nə kə mbisen pə Fakalaw.

¹⁴ Dəna uno ahay, nə vindek ikwen ayak nà, anga kə sənən ahay Mbərom, Bəbay a mənuko.

Məced ahay, nə vindek ikwen ayak nà, anga kwanay kə sənən dōwan aday winen inde kwa pə dəlen a wa ata awan.

Njavar ahay, nə vindek ikwen ayak nà, anga kwanay məgala aya awan, 'am a Mbərom inde à mivəl a kwanay, aday kwanay kə mbisen ahay pə Fakalaw coy.

¹⁵ Kə wihen ubor pə anjahay su do sə daliyugo ahay bay, aday pə way sə daliyugo aya bay re. Kak dōwan a kə wahak ubor pə way ataya nà, i pəlay Bəbay a nuko Mbərom sabay. ¹⁶ Anga anjahay sə daliyugo aday nà, natiya: Do ahay ta ga nə way sə ubor si zek a tinen ahay. Tə canak anan à way cəna, a nan atan sa njad anan. Tə njadək anan coy dukwen, ti gan anan ti zek anà do a azar aya kutok. Way matana ataya nà, ta nay ahay à Bəbay a nuko Mbərom wa bay. Wita, way sə daliyugo ahay adəka kutok. ¹⁷ Kə sənən apan zle, daliyugo nà, i ndav, pi zek tə way sə do ahay sa ga apan ubor ataya təkə fok. Əna do sa ga way sa zlan à nja à Mbərom nà, i njahay tə sifa a pa sə viyviya awan.

Bənen nga a kwanay pu do manide a Yesu ahay wa

¹⁸ Dəna uno ahay, daliyugo nà, i ndav bəse coy! Kə slənen sa jəka do manide a Yesu inde i i nay ahay. Aday həna, do manide ahay bayak a tinen inde ta nak ahay coy. Anga nan, dā san zle, daliyugo i ndav bəse kutok. ¹⁹ Do manide ataya nà, abay tinen inde à wulen a mənuko, əna tinen do a mənuko ahay tə didek aya bay. Anga nan, tə mbəsakək mənuko. Abay à ga nə tinen do a mənuko ahay tə didek aya nà, ti mbəsək mənuko bay. Ana tinen a sə mbəsək mənuko ata nà, a dəkay anan abay tinen do a mənuko ahay bay wahan.

²⁰ Kwanay adəka nà, Yesu Almasihu kə varak ikwen Apasay Cəncan awan. Aday həna, kwanay a fok kə sənən didek sə way ahay zle coy. ²¹ Nə vindek ikwen ayak həna nà, anga sa jəka kə sənən didek bay ata dāw? A'ay, nə vindek ikwen ayak adəka nà, anga kə sənən didek zle coy ata awan. Aday kə sənən zle re, mungwalay nà, a nay à didek wa kula itəbay. ²² Do sə mungwalay aday nà, wayaw? Do sə mungwalay nà, dōwan a sa jəka, Yesu nə winen Almasihu bay ata awan. Winen nà, do manide ana Yesu Almasihu. A ngam Bəbay Mbərom bay, aday a ngam Yesu wan anahan bay re. ²³ Kak dōwan a kə ngəmak Yesu winen Wan a Mbərom bay nà, a san bay nà, zek a Bəbay Mbərom awan. Aday do sə təma Yesu winen Wan a Mbərom ite nà, a san nə zek a Bəbay Mbərom awan kutok.

²⁴ Kwanay nà, 'am a kwanay sə sləne kurre ataya nə, tē njahay à mivəl a kwanay inde. Kak 'am ataya inde à mivəl a kwanay inde cəna, kwanay dukwen mə japay aya tə Wan a Mbərom, aday tə Bəbay Mbərom a re.

²⁵ Aday dukwen, Yesu Almasihu a kə zlapak uko anan tə awan a inde. Way anahan a sə zlapak uko anan ata nà, anjad sifa sa ndav bay ata awan.

²⁶ Nə vindek ikwen ayak way anaya nà, anga aday kə bənen nga a kwanay pu do sa njak kwanay ahay wa.

²⁷ Kwanay nà, Apasay a Yesu sə varak ikwen ata, inde à kwanay inde. Anga nan, ki gen anan may anà do hinen sə dəkək ikwen anan awan sabay. Apasay Cəncan ata i dəkək ikwen anan way ahay fok. Aday dukwen way anahan sə dəkək ikwen anan ataya nà, didek aya awan, mungwalay uda ibay. Natiya awan, njihen kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu, kawa Apasay anahan sə dəkək ikwen anan ata awan.

²⁸ Matanan, dəna uno ahay, njihen kwanay mə japay aya tə Yesu Almasihu hwiya, anga aday, pə luvon anahan saa may ata nà, dī jəjar bay, waray i gak uko pa 'am anahan sabay re. ²⁹ Kə sənən apan zle, Yesu Almasihu nà, winen do didek awan. Matanan, kuwaya dōwan a a ga nà, way didek a cəna, winen wan a Mbərom.

Wan a Mbərom ahay

3 Cen apan aday, Mbərom a pəlay mənuko tə mindel hus a sə ngamak uko wan anahan ahay. Anga

nan, mənuko wan anahan ahay tə didek a acəkan! Do sə daliyugo ahay ta san mənuko bay. Ta san Bəbay Mbərom bay, aday ta mba apan sa san mənuko wan anahan ahay bay re. ² Car uno ahay, həna nà, mənuko wan a Mbərom ahay. Aday di i təra azanan pa 'am kəkəməw nà, da san fan bay. Əna da san zle, Yesu kà sak a may cəna, di təra kawa winen awan, anga di i canan azanan njək tə ide a mənuko nà, winen a uwek wanahan. ³ Dowan a nà, winen apan i dəfan ide anà amay a Yesu Almasihu cəna, i gan nga anà zek à cədan'a inde, anga Yesu winen do cəncan awan.

⁴ Kuwaya dōwan a kà gak ines cəna, a vəze nə pə Mbərom, anga aga ines nà, avəze pə Mbərom awan. ⁵ Əna kə sənən apan zle, Yesu kà nak sa naa pəse anan ines pə do ahay wa. Aday winen a nà, ines inde apan kwa mənək itəbay. ⁶ Anga nan kutok, do mə japay a tə winen ataya nà, ti pərahan azar sa ga ines sabay. Aday do sə pərahan azar sa ga ines cəna, kula kə canak anan itəbay, kə sənək anan itəbay re.

⁷ Dəna uno ahay, bənen nga a kwanay pu do saa njak kwanay ahay wa. Do sa ta ga way didek aya nà, winen do didek awan, kawa Yesu winen do didek a ata awan. ⁸ Aday do sa ta ga ines ahay nà, winen do ana Fakalaw, anga kwa pa sə adazlan ana daliyugo wa nà, Fakalaw winen do sa ga ines way anahan. Anga nan kutok, Yesu a nay ahay nà, sa naa lize anan wa mer su way ana Fakalaw ataya awan. ⁹ Matanan, kuwaya dōwan a winen wan a Mbərom cəna, i pərahan azar sa ga ines sabay, anga 'am a Mbərom sa var ata nà, winen mə njahay a à mivəl anahan inde kawa zahav. I mba apan sa ga ines sabay, anga winen nà, kə tərək wan a Mbərom. ¹⁰ Natiya awan, di mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà wan a Mbərom ahay tə ana Fakalaw ahay nə kəkəməw? Do sa ga way didek a bay nà, winen wan a Mbərom bay. Aday do sə pəlay mərək ahay bay dukwen, winen wan a Mbərom bay re.

Asan zek su do a Yesu ahay

¹¹ Matanan, 'am a kwanay a sə sləne kurre ata nà, həna: Sənən zek ahay. ¹² Kə sənən apan zle, Kaynu kə vədək anan mərək anahan Abel bəskol. † A vad anan nà, anga mer su way ana Abel nə lele, aday mbala anahan a bugol nə lelibay ata awan. Matanan, dē təra kawa Kaynu bay. Winen nə do ana Fakalaw.

¹³ Mərək uno ahay, do sə daliyugo ahay tinen apan ti nak ikwen ide nà, à gak ikwen masuwayan bay. ¹⁴ Ana mənuko sə pəlay mərək ahay ata nà, a dakay anan, də takasak ahay à amac wa, da zlak à sifa inde. Əna do sə pəlay mərək ahay itəbay ata nà, winen kə mbədəkək ayak à amac inde vədəkka hwiya. ¹⁵ Do sa nan ide anà mərək ahay nà, winen do sa vad nga su do re. Aday kə sənən apan zle, do sa vad nga su do nà, sifa sa ndav bay ata inde à winen ibay. ¹⁶ Asan zek nà, awan a maw? Way ata, da san a zle, bina Yesu kə varək anan sifa anahan anga mənuko. Matanan, mənuko dukwen, varuko anan sifa a mənuko ahay anga mərək ahay ite re. ¹⁷ Izəne do inde à wulen a kwanay winen zliile awan.

† Ca pə Laataanooji 4.8.

Hinahibay kə canak anan anà mərək anahan à dəcə inde, aday kə mak anan zek bay nà, ata asan zek a Mbərom inde à mivəl anahan acəkan dāw? ¹⁸ Dəna uno ahay, dē pəlay do ahay ta 'am vərre bay. Əna kuko atan anan asan zek a mənuko anà do ahay ta sa man atan zek tə didek awan.

¹⁹ Kak da gak matanan nà, di san mənuko nə do sə dīdem ahay. Ata di mba apan sə tavay pa 'am ana Mbərom, ajəjar inde sabay. ²⁰ Kwa abay à ga nà, mivəl a mənuko winen apan i mak uko anan mungok təkede nà, da san zle, Mbərom nə winen məduwen awan, a zalay mivəl a mənuko ahay. Aday a san way a mənuko sa ga ahay zle fok. ²¹ Car uno ahay, kak mivəl a mənuko kə mak uko anan mungok pə awan ibay nà, ata di mba apan sə tavan pa 'am à Mbərom, ajəjar inde sabay. ²² Aday way a mənuko saa cəce panan ataya fok, i varək uko anan, anga mənuko apan di dəfan apan anà 'am anahan ahay ta sa ga nə way sa zlan à nga anà winen ahay kutok. ²³ The, 'am a Mbərom sa jak uko ata nà, həna: Dəfuko nga pə sləmay a Yesu Almasihu wan anahan, aday sənuko zek à wulen a mənuko ahay inde lele, kawa anahan sa jak uko ata awan. ²⁴ Aday dōwan a kə dəfək anan apan anà 'am a Mbərom ma ja ataya nà, winen kə japək tə Mbərom, aday Mbərom kə japək tə winen kutok re. Aday di san Mbərom kə japək tə mənuko nà, anga Apasay anahan a sə varək uko ata awan.

Agəzla anan do a Yesu ahay pi zek wa tə ana Fakalaw ahay

4 Car uno ahay, kà sa dəfen nga pa 'am su do sa jəka: «Manay nà, Apasay a Mbərom inde à mivəl a manay ahay» ataya fok bay. Əna, bənen nga a kwanay pə tinen wa adəka bugol nə lele. Cen patan wa mazan aday. Kak Apasay a Mbərom inde à mivəl a tinen ahay acəkan, kabay awan inde à mivəl a tinen ahay ibay cəna, sənən atan aday. Na ja matanan ata nà, anga do maja'am mungwalay aya inde həna bayək a kwa aha fok. ² Natiya, həna ki sənən atan do sa jəka Apasay a Mbərom inde à mivəl a tinen ataya nə kəkəməw? Ki sənən atan aday nà, pa 'am a tinen aya wa. Dowan a kə jak, Yesu Almasihu a dazay ahay à mburom wa, kə tərək do tə sluwed si zek a nà, ata winen Apasay a Mbərom inde à mivəl anahan acəkan. ³ Əna do sa ngam sa ja matana itəbay ataya nà, Apasay a Mbərom inde à mivəl a tinen itəbay. Aday tinen nà, apasay ana do manide a Yesu inde à mivəl a tinen ahay. Kwanay nà, kə sənən pa 'am ata zle coy. Do manide a Yesu ata, i nay ahay mba, əna həna ata dukwen, winen inde pə daliyugo coy.

⁴ Dəna uno ahay, kwanay nà, wan a Mbərom ahay, aday kə pəken atan waray i ide anà do maja'am mungwalay ataya awan. Kə pəken atan waray i ide inde nà, anga Apasay a Mbərom a à mivəl a kwanay inde ata, a zalan atan məgala à nga wa anà apasay ana do manide winen pə daliyugo həna ata awan. ⁵ Do maja'am mungwalay ataya nà, tinen do sə daliyugo ahay. Ta ja nà, 'am su do sə daliyugo ahay, aday do sə daliyu-

go ahay tinen apan ti slänen atan anan 'am a tinen ahay lele. ⁶ Mənuکو bugol nà, wan a Mbərom ahay. Aday do sa san Mbərom nà, a pak sləmay pa 'am a mənuکو. Əna do sa san Mbərom bay ahay nà, ti slənek uko anan 'am a mənuکو ahay itəbay. Matana awan, di mba apan sə gəzlan alay pi zek wa anà Apasay a Mbərom, tə apasay ana Fakalaw a kutok.

Asan zek a Mbərom

⁷ Car uno ahay, pəluko zek ahay lele, anga asan zek a aday nà, way a Mbərom. Dowan a kə pəlak do nà, winen wan a Mbərom, aday a san Mbərom zle re.

⁸ Dowan a aday a pəlay do itəbay ata nà, winen a san Mbərom bay. Anga Mbərom nà, winen asan zek.

⁹ Winen a a kak uko anan ahay asan zek anahan a aday nà, kəkəməw? A kak uko anan ahay nà, natiya: A slənay anan ahay Wan anahan mənđuwel a pə daliyugo, anga aday dā njad anan sifa ta Wan ata awan.

¹⁰ Asan zek a nà, awan a maw? Asan zek a nà: Mənuکو dā lah sə pəlay Mbərom pa 'am bay, əna Mbərom a lah sə pəlay mənuکو bugol. A slənay anan ahay Wan anahan, aday Wan ata kə varak anan sifa anahan anga sə pəsek uko anan ines a mənuکو ahay.

¹¹ Car uno ahay, Mbərom kə pəlak nuko. Matana nà, mənuکو dukwen pəluko zek ahay lele ite. ¹² Mbərom a nà, kula dōwan kə canak anan bay. Əna kak də pəlak zek ahay nà, wita a dəkay anan nə Mbərom winen inde à mivəl a mənuکو ahay inde. Ata, asan zek ana Mbərom a à mivəl a mənuکو inde ata, kà gak mer su way kawa sa zlan à nga anà Mbərom awan.

¹³ Mbərom kə varak uko ahay Apasay anahan. Anga nan həna dā san zle, winen kə japak tə mənuکو, aday mənuکو dukwen dā japak tə winen ite re. ¹⁴ Bəbay a nuko Mbərom kə slənak anan ahay wan anahan pə daliyugo, sa naa tam anan do ahay. Manay nà, mə canak anan, aday ma jak ikwen anan ayak həna tə dīdem a nà, 'am ata awan. ¹⁵ Dowan a kà jak Yesu nà, Wan a Mbərom acəkan nà, ata Mbərom kə japak tə winen aday winen dukwen kə japak tə Mbərom a ite re. ¹⁶ Manay ma san zle, Mbərom nà, asan zek. Mə dəfak nga pə asan zek anahan ata awan.

Natiya, asan zek nà, way a Mbərom. Do sa san do nà, winen kə japak tə Mbərom, aday Mbərom kə japak tə winen a ite re. ¹⁷ Kak asan zek a Mbərom a à mənuکو inde ata, kà gak mer su way tə dīdem a nà, ata pə luvon anahan saa gak uko sariya ata nə dī jəjar sabay. Dī jəjar sabay ata nà, angamaw? Anga anjahay a mənuکو həna pə daliyugo ata nà, winen kawa anjahay ana Yesu Almasihu awan. ¹⁸ Kak asan zek a Mbərom winen à mivəl a mənuکو inde nà, ajəjar i njad uda man sabay. Anga kak asan zek a à mivəl a mənuکو inde ata kà gak mer su way tə dīdem a nà, i rəzlay anan ahay ajəjar à mivəl wa. Bina, way sə jəjar anan do nà, sariya a Mbərom. Natiya kutok, do kà sak a jəjar nà, ata anga asan zek a Mbərom a à winen inde ata dukwen, kə ndəvak anan mer su way anahan fan bay.

¹⁹ Mənuکو də pəlay do nà, anga Mbərom a kə lahak sə pəlay mənuکو pa 'am aday. ²⁰ Dowan a kà jak: «Nə

pəlay Mbərom» aday cəkəbay winen apan i nan ide anà mərak ahay nà, ata a gad mungwalay. Anga, a canan anà mərak anahan zle, Mbərom nà, kula kə canak anan itəbay. Kə pəlak a mərak anahan a aday a canan zle ata bay nà, i jəka a pəlay Mbərom nə kəkəməw? ²¹ Aday asa, Yesu a jak uko nà: Dowan a kə pəlak Mbərom nà, təktek i pəlay mərak ahay re.

Adaf nga pə Yesu Almasihu, Wan a Mbərom

5 Kuwaya kə dəfak nga pə Yesu, winen Almasihu nà, dōwan ata kə tərak wan ana Mbərom coy. Dowan a kə pəlak anan Bəbay Mbərom nà, i pəlay anan wan anahan ahay re. ² Dī san sa jəka, də pəlay wan ana Mbərom ahay nə kəkəməw? Dī san anan ta sə pəlay Mbərom, aday ta sə dəfan apan anà 'am anahan ahay. ³ Apəlay Mbərom a aday nà, adəfan apan anà 'am anahan aya awan. Adəfan apan anà 'am anahan aya dukwen, a da 'am bay, ⁴ anga do kə tərak wan a Mbərom nà, məgala anahan inde sə mbasay pə way sə daliyugo ahay. Dī mba apan sə mbasay pə way sə daliyugo aya nà, anga də dəfak nga pə Yesu Almasihu ata awan. ⁵ Saa mba apan sə mbasay pə way sə daliyugo a aday nə wayaw? Saa mba apan kərtek nà, si do sa daf nga pə Yesu aday kə sənək anan winen nə Wan a Mbərom a re ata awan.

Way ahay sə dəkay anan Yesu nə Wan a Mbərom ata awan

⁶ Yesu Almasihu a nay nà, tə a'am sə baptisma anahan, aday tə mez sə amac anahan. A nay tə a'am sə baptisma cəna coy bay, əna tə a'am sə baptisma anahan aday tə mez sə amac anahan re. Aday sə side dīdek sə way ataya nà, Apasay a Mbərom awan, anga Apasay ata nà, a dəkay anan nə dīdek sə way ahay.

⁷ Way ahay inde həna maakan nà, tə dəkay anan nà, Yesu, winen Wan a Mbərom. ⁸ Way a maakan ataya nə həna: Apasay a Mbərom, a'am, aday mez. Aday dukwen, maakan a tinen a fok, 'am a tinen a nə kərtek.

⁹ Do ahay ta gak uko side dukwen nà, dā daf apan nga re. Aday side a Mbərom sa ga nà, a zalay sə do ahay adəka bugol bidaw? Aday sa ga side pə Wan anahan nà, zek a Mbərom awan. ¹⁰ Dowan kə dəfak nga pa Wan a Mbərom nà, kə təmahak side a Mbərom à mivəl anahan inde. Dowan a kə təmahak side a Mbərom bay cəna, ata pə winen nà, Mbərom nə do sə mungwalay, anga dōwan ata kə təmahak side a Mbərom sa ga pə Wan anahan ata bay. ¹¹ Side ata nà, həna: Mbərom kə varak uko sifa sa ndav bay ata tə alay a wan anahan. ¹² Dowan kə təmahak Wan a Mbərom nà, kə njadak sifa ata awan. Aday dōwan a kə təmahak anan bay ite nà, kə njadak sifa ata bay.

Sifa sa ndav bay ata awan

¹³ Nə vindək ikwen ayak 'am a anan nà, anà kwanay do sa daf nga pa Wan a Mbərom ataya awan. Nə vindək ikwen ayak, anga aday kə sənən tə dīdek a nà, kwanay kə njiden sifa sa ndav bay ata coy. ¹⁴ Dī ga am-

boh pa 'am a Mbərom nà, də jəjar bay, anga da san zle, kak də cəcihen way pə Mbərom wa kawa sa zlan à nga à winen a nà, i slənek uko anan. ¹⁵ Aday kak da san apan zle, way a mənuko sə cəce panan ataya, i slənek uko anan nà, da san zle, i varak uko anan way a nuko sə cəce panan ataya fok acəkan.

¹⁶ Kak dowan a kə canak anan anà mərak anahan inde winen apan i ga ines, aday ines ata i zla anan à amac inde bay nà, à ga amboh anga winen. Ata Mbərom i varan sifa anà mərak anahan ata kutok. I ga amboh nà, anga ines a aday i zla anan do ahay à amac inde bay ata dəkdek. Na ja matana ata nà, anga ines hinen inde nə a zla anan do ahay à amac inde. Əna na jak gen amboh anga ines ata bay. ¹⁷ Asəder a wura wura fok cəna, ines. Əna ines ahay fok nà, ta zla anan do à amac inde bay.

¹⁸ Da san apan zle, do kə tərak wan ana Mbərom nà, i pərahan azar sa ga ines ahay sabay, anga Yesu, Wan a Mbərom, winen apan i ba anan. Natiya Fakalaw dukwen i mba apan sə fakan alay sabay re.

¹⁹ Da san apan zle hwiya, mənuko nà, wan a Mbərom ahay, aday do sə daliyugo ahay fok nà, tinen à alay ana Fakalaw inde mba. ²⁰ Da san apan zle hwiya re, Wan a Mbərom kà nak ahay, kə varak uko məgala sa san anan Mbərom, winen do didek awan. Natiya, Mbərom nà, do didek awan, də tərak do anahan ahay bina də japak tə Wan anahan Yesu Almasihu. Yesu nà, winen nə Mbərom a didek awan, winen do sa var sifa sa ndav bay ata re.

²¹ Dəna uno ahay, bənen nga a kwanay pə pəra ahay wa.

Adakay way pə deftere a anan

Yuhana a vinden ayak derewel a anan nà, anà dō a Yesu ahay à egliz a inde. A varan atan mægala sə pəlay zek ahay à wulen a tinen inde, aday a dakan atan anan dō sə mungwalay ahay tinen inde à wulen a tinen.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am

r (1-3)

r*

Adəfan apan anà didek

r (4-13)

r*

Yuhana a jan 'am anà dō sə egəliz ahay

¹ Nen Yuhana dō məced awan, nə vindek ayak anakiken, uwar a Mbərom sə walay anan ata, aday anà gwaslay anak a nen sə pəlay atan tē didek a ataya re. Sə pəlay kwanay nə nen dəkdek bay, əna dō sa san didek a Mbərom ahay fok, tē pəlay kwanay re.

² Nə pəlay kwanay aday nà, anga didek ata winen à mivél a nuko inde həna, aday i njahay uda sə coy.

³ Bəbay a nuko Mbərom tē Yesu Almasihu, wan anahan, tē gak uko sumor a tinen, dā gan atan i zek wa lele, tē varak uko anjahay zay. Way ataya ti tərak uko anà mənuko dō sə pərahan azar anà didek a Mbərom, tē asan zek anahan ata awan.

Sənen zek ahay lele

⁴ Nə taslak mivél bayak a tē mindel, anga nə slənek sa jəka gwaslay anak ahay inde əngal nə tē pərahan azar anà didek a Mbərom, kawa ana Mbərom sa jak uko ata awan. ⁵ Matanan kutok mazar uno, way a nen sə vindek ayak həna ata nà, way wiya pə iken bay. Kə slənek anan kwa həna kabay. Na ja nà, 'am kərtek a hwiya: Sənuko zek ahay. ⁶ Da gak matanan cəna, a nan sa ja nə dē dək anan apan anà 'am a Mbərom a mə baslay ataya kutok, anga Mbərom a ja nà: «Sənen zek ahay lele.» Wita nə 'am a kwanay sə sləne kurre ata awan.

Dō sə tətək anan way mungwalay aya awan

⁷ Na ja matanan ata nà, anga dō sə mungwalay ahay inde həna pə daliyugo bayak awan. Tinen tē ngəmak

'am a sa jəka Yesu Almasihu nà, kē tərak dō zənzen a acəkan ata itəbay. Dō matanan ataya nà, tinen dō sə mungwalay ahay, aday dō manide ana Yesu ahay kutok. ⁸ Anga nan kutok, na wa, gen anan nga anà zek lele. Bina ki sa lizen anan magwagway si mer su way a manay à wulen a kwanay ata awan. Abay ki ben sə tēma nə magwagway a kwanay ahay ite asanaw?

⁹ Sənen anan aday nà, kak dōwan a kē pərahak anan azar anà atətək way ana Almasihu sə tətəkək uko anan ata bay, aday kē zluwek pə cəved anahan wa nà, winen kē japak tē Mbərom a bay. Əna dō aday winen nə pac pac a pərahan azar anà cəved sə atətək way ana Almasihu nà, winen kē japak tē Mbərom aday tē wan anahan Yesu Almasihu a re.

¹⁰ Dōwan a kē sak a zlak ayak əga kwanay aday a dəkək ikwen anan nə atətək way mbala Almasihu bay cəna, kē tēmihen anan əga kwanay bay. Kā sa viren anan alay anga sa jan 'am a bay jiga awan. ¹¹ Anga dōwan a kē sak a jan 'am cəna, ata tē japak tē winen à huwan anahan a sa ga ata inde re.

Andav sa 'am ahay

¹² Way ahay inde bayak a uno sa jak ikwen ayak. Əna u no sə vinde anan avavinde à dərewel inde bay. U no adəka həna nà, sa zlak ayak əga kwanay awan. Ata dī ja anan 'am ata i ide inde i ide inde, aday ata ataslay mivél a mənuko ahay tē rah wa lele.

¹³ Dō sə egliz a Mbərom sə walay anan à man a anan anaya ta jak anak ayak 'am.

Adakay way pə deftere a anan

Yuhana a vinde derewel a anan nà, anà car anahan inde tə ngaman Gayus, winen do sə lavan nga anà egliz. A vinden ayak nà, anga dōwan a inde tə ngaman Diyotrefes, winen apan i gəzla do ahay pi zek wa à egliz inde.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am

r (1-2)

r*

Atə Diyotrefes tə Demetriyus

r (3-15)

r*

Yuhana a jan 'am anà Gayus

¹ Nen Yuhana do məced awan, nə vindek ayak anakiken Gayus, iken car uno, nen sə pəlay tə didek ata awan.

² Car uno, na ga amboh nà, way ahay fok tã zlak lele aday kə njahay iken gədan a hwiya, kawa mivél anak pa 'am a Mbərom nə zay ata awan.

Yuhana a həran nga anà Gayus

³ Nə taslak mivél tə iken bayan a anga mərək ahay ta taa nay, tu jo nà, 'am anak awan. Tu jo nà, kə rəzlek anan ahay à nga wa lele sə tavay pə didek wanahan. Aday həna dukwen iken apan ki rəzlen à nga wa hwiya matana re. ⁴ Nə slənek gwaslay uno ahay tinen mə tavay aya à cəved sə didek inde cəna, a tuslo anan mivél, abay awan a saa tuslo anan mivél sə zalay way ata nà, inde sabay.

⁵ Car uno, iken kə rəzlen à nga wa anà 'am sa man zek anà mərək ahay lele tə mindel. Kwa à ga nà, ka san mərək ataya bay dukwen, ka man atan zek re. ⁶ Do a iken sa man atan zek ataya ta nay ike à man a anan, tə təkərek 'am sə asan zek anak ata anà mərək ahay à man a ana awan. Həna ata dukwen, man atan zek tə dala sə cəved, kawa sa zlan à nga a Mbərom. ⁷ Tə slabak agay wa nà, anga mer su way ana Yesu Almasihu. Ta zla nə mənəna sə təma way pu do sə pəra ahay wa. ⁸ Anga nan kutok, mənuko do ana Yesu Almasihu aya nà, təmahuko anan do matana ataya nə lele. Ata kutok i təra da ga mer su way pə kərtek a tə tinen anga didek a Mbərom.

Atə Diyotrefes tə Demetriyus

⁹ Nə vindek anan ayak derewel anà do a Yesu ahay àga iken ata hinen inde, əna Diyotrefes, do sə pəlay cəved sə təra do məduwen ata, winen a nan sə sləne 'am uno itəbay. ¹⁰ Anga nan, na sak a zlak ayak nà, ni dakay anan way anahan a sa ga lelibay ataya fok, kawa anahan a sa gad upo mungwalay ataya awan nà, na. Way ata adəka cəna coy bay, a ngam sə təma mərək ahay àga winen itəbay re. Aday winen apan i gafan 'am anà do aday tinen ta ga lele sə təma mərək ahay àga tinen ataya asa. Aday a razl atan à wulen sə do ahay wa.

¹¹ Car uno, kə pərahan azar anà azla su do huwan aya ata bay, əna pərahan azar həna adəka nà, anà azla su do lele aya awan, anga do sa ga way lele aya nə tinen wan a Mbərom ahay. Aday do sa taa ga nə way sə huwan ahay ite dukwen, tinen tə sənək Mbərom bay.

¹² Demetriyus ite nà, kuwaya a həran nga. Azla anahan didek ata dukwen a həran nga re. Manay dukwen, mə həran nga nə matana awan. Aday ka san zle, ma ja nà, 'am didek aya awan.

Andav sa 'am ahay

¹³ Way ahay inde bayak a u no sa jak ikwen ayak. Əna u no sə vinde anan avavinde à derewel inde bay. ¹⁴ U no adəka nà, nê canak həna bəse. Kak i ga zek nà, ata dī ja anan 'am ata i ide inde i ide inde kutok.

¹⁵ Zay a Mbərom à tərak. Car anak a sa man a anan ataya ta jak anak ayak 'am lele fok. Jan 'am anà car a mənuko ahay fok kərtek tə kərtek.

Adakay way pə deftere a anan

Yuda a vinde derewel a anan nà, anga do sə tətak way mungwalay aya tinen inde à wulen ana do a Yesu ahay. Miter a mungwalay ataya ta ja nà, do zəzen a i mba apan sa ga ines kawa sa nan, anga Mbərom i pəsen anan. Yuda a dakan atan anan ayak wurwer sə tavan anà do sə mungwalay ataya awan.

Nga sa 'am ahay

Aja 'am

r (1-2)

r*

Wurwer sə tavan anà do sə mungwalay ahay

r (3-25)

r*

Aja 'am

1 Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Yuda. Nen do si mer su way ana Yesu Almasihu, aday nen mərak ana Yakuba re. Nə vindek ikwen ayak nà, anà kwanay do a Mbərom sə ngamay ataya awan. Aday dukwen Mbərom, Bəbay a nuko, a pəlay kwanay, winen apan i ba kwanay anga Yesu Almasihu.

² Mbərom à zəga anan sa gak ikwen sumor, sə varak ikwen zay anahan aday à zəgahak ikwen anan asan zek anahan re.

Sariya pu do sə tətakan anan 'am sə mungwalay anà do ahay

³ Mərak uno ahay, abay na gak anan may sə vindek ikwen ayak pa 'am sə sifa a mənuko sa njad ata nà, kwa həna kabay. Əna bəlaray kə njahak upo həna sə vindek ikwen ayak tə guzlgozl a kutok. Anga u no sə varak ikwen ayak məgala sə rəzlen à nga wa anà way a mənuko sa daf apan nga ata awan. Way a mənuko sa daf apan nga ata nà, ba Mbərom kə varak anan anan anà do anahan ahay sə coy.

⁴ Nə vindek ikwen ayak tə guzlgozl ata nà, anga do sa san Mbərom bay ahay tə ləlakak ayak zek à wulen a kwanay inde. Tinen apan ti nes anan 'am sə sumor a Mbərom sa ga anga do ahay ata awan. Ta jan anà do ahay nà, Mbərom kə varak uko cəved sa ga ines kawa ana mənuko sa gan may. Aday do ataya dukwen, tə mbəsakak sə bənan à 'am wa anà Yesu Almasihu, winen kərtek Bahay a mənuko ata re. Deftere a Mbərom kə jak pə sariya a tinen a kwakwa coy.

⁵ Natiya kutok, u no bayiken pə way aya həna nen apan ni mak ikwen anan ayak à sləmay inde ata aday. Kwakwa ata nà, ba Mbərom kə təmək anan ahay do sə Isəra'ila ahay à Misra wa bidaw? Əna pə dəba anahan a wa dukwen, Mbərom a kə lizek anan azar su do a tinen aya awan, anga tə təmāhak 'am anahan sabay. ^{†6} Ənga, bayiken pə maslay a Mbərom ahay aday re.

Azar a tinen aya tə jənan pa 'am à Mbərom, tə dafak anan apan anà Mbərom sabay. Aday maslay a Mbərom ataya, tə mbəsakak ayak man sə njahay a tinen lele ata awan. Natiya awan, Mbərom kə dərzlak atan mə jaway aya à ide zəzen a inde. Aday tinen apan ti ba luvon a Mbərom saa gan atan sariya pə luvon ana daliyugo saa ndav ata awan. ⁷ Asa, bayiken pə ləbara sə Sodoma tə Gomora aday tə wulen su doh a sa mban atan ataya awan aday. ^{††} Do sə wulen su doh ataya ta ga nə way lelibay aya kawa maslay a Mbərom ataya re. Tinen aday nà, tə nahay nə tə do ahay so, aday kawa do zəzen aya sabay re. Anga nan, Mbərom kə lizek atan tə uko. Natiya, à alay a daliyugo i ndav nà, i təra matanan re. Mbərom i gan sariya anà do ahay tə uko sə mbacay itəbay ata awan.

⁸ Matana awan, do sə ləlakak ayak zek à wulen a kwanay inde ataya, ta ga dukwen way lelibay aya kawa su do ataya re. Cəen sə zəbay lelibay aya winen apan i zəban atan. Anga nan, ta ga nà, way sə ubor si zek a tinen ahay. Tə kədey anan məgala a Mbərom, aday tinen apan ti gənan anà maslay a Mbərom ahay re. ⁹ Minje nà, do sə lavan nga anà maslay a Mbərom ahay inde tə ngaman Mikayel, winen dukwen kə gak kawa ana tinen ata bay re asanaw? Kwakwa ata nà, tə təre tə Fakalaw pə məsində a Musa, saa gəba anan nə wayaw ata awan. [‡] Aya əna, Mikayel kə ngəmak sə gənan anan anga sa gan sariya anà Fakalaw bay re. A jan adəka nà: «Mbərom à gak sariya anahan!» cəna coy. ¹⁰ Aka aday do a ataya ta ma nga adəka nə sə gənan anà way a aday tinen a ta san bay ataya awan. Tinen nà, kawa way sə kibe ahay ta san awan bay. Ta ga nà, way sa zlan à nga anà sluwed si zek a tinen ahay vərre. Way ataya ti man atan zek nà, sə lize atan sə coy awan.

¹¹ Wawayah! Alize wura a tinen ata anaw? Wuna wuna! Ta mba apan sa ba anan nga a tinen pə ines ahay wa bay, kawa Kaynu ata re. ^{††} Tə njəkək anan do ahay

† Ca pə Limle 14. †† Ca pə Laataanooji 19.1-26. ‡ Yuda a ja nà, pə ləbara aday winen à Deftere inde bay. †† Ca pə Laataanooji 4.1-16.

sa ga ines aday sa njad anan dala, kawa Balama sa ga kwakwa ata asa. † Tə kədəy anan mægala su do, kawa ana Kore, winen sə kədəy anan mægala ana Musa ata awan. †† Anga nan, ti lize fok, kawa Kore ata re.

¹² Ā alay a ki pen way pə tuwez nà, tinen à wulen a kwanay inde nà, kawa way mənjadak aya awan. Tinen a aday nà, do sə kutov ahay, əna a gan atan waray bay. Tə bayak nà, si pə kutov a tinen a dəkdek. Tinen kawa matapasl sə iven, mburom a zəbay vegege, əna mad a tan 'am sawayah, aday iven a ga sabay ata awan. Ta ga minje tə dədəzl si sé sə wahay wan bay ata awan. Asa ta ga minje tə dədəzl si sé, mad sə ndaha anan pəreh, aday a kuray sokok sə coy ata awan. ¹³ Tinen kawa zəlaka sə dəlō anan a'am sə zlinder ata awan. Mer su way a tinen dukwen kawa məsugurndolon sə a'am sə mbəsak mədərəsəsan pa 'am məgujungu ata re. Asa, ta ga minje tə mawuzlawazl ma mac aya aday sə gucey ahay à məndak ataya awan. Natiya tə mbəsakak ayak man a Mbərom sə varan atan ata awan. Mbərom a dukwen kə lavak atan anan zek anà do ataya, i ide zənzen a inde sə njahay uda sə coy awan.

¹⁴ Kə njahak həna bayak a dukwen, Anuhu, məgije ana Adama mə slala cuwbe awan, a dəkay anan sariya ana do ataya awan, a wa: «Kagasl, Mbərom Fetek winen apan i nay ahay tə maslay anahan ahay də-fasasa, tə baslay zek bay. ¹⁵ Ti nay ahay saa gan sariya anà do sə daliyugo ahay fok. Ata, Mbərom i ban anan do sa nan ide ahay fok à sariya ata inde. I ban atan nà, anga mer su way a tinen sa ga aday sa nan anan ide anà Mbərom ata awan, aday anga 'am a tinen sa ja apan lelibay ataya re.» ¹⁶ Do ataya nà, tə njahay nə sə gungwaz awan hway apan. Tinen apan ti yam pi zek, aday tə pərahan azar anà ubor si zek a tinen ahay hwiya re. Tinen apan ti həran nga i zek re. Tinen apan ti ran mindel anà do ahay ta sə varan atan zlangar aday sa njad patan wa way.

Yuda a varan mægala anà do sə bayak nga ahay

¹⁷ Mərak uno ahay, kwanay a adəka nà, bayiken pa 'am ana do maslan ana Yesu Almasihu, Bahay a

† Ca pə Limle 31.16. †† Ca pə Limle 16.1-35.

mənuko ataya, tinen sa jak ikwen kurre, pə way sa naa təra ataya aday. ¹⁸ Ta taa ja nà: «Zukwa daliyugo i sa ndav nà, do ahay inde ti nay ahay sə təra kwanay à məndak. Tinen aday nà, ta san Mbərom bay, aday tə pərahan azar nà, anà way sə ubor si zek a tinen ahay dəkdek.» ¹⁹ Matanan, sə gəzla anan do ahay pi zek wa tə mawrasan dukwen, tinen awan. Abayak nga a tinen aya nə pə way sə daliyugo ahay, anga Apasay a Mbərom dukwen inde à mivēl a tinen ibay re.

²⁰ Mərak uno ahay, kwanay nà, viren anan mægala i zek ahay sə jəra anan adaf nga a kwanay pə way sa nay ahay à Mbərom wa ataya awan. Gen amboh nə tə mægala sə Apasay Cəncan awan. ²¹ Mbərom a pəlay kwanay. Anga nan, ka si zlen dəren pə asan zek anahan wa ta sa ga way lelibay aya bay. Dəfen anan ide anà luvon a Yesu Almasihu, Bahay a mənuko, saa gak ikwen sumor ta sə varak ikwen sifa sa ndav bay ata awan. ²² Do sa zla zazan zazan à adaf nga a tinen ahay inde pə Mbərom ata nà, tã gak ikwen i zek wa ite.

²³ Bayiken patan sə təmay atan ahay à sariya saa zla atan ũ uko inde ata wa. Do azar aya dukwen tã gak ikwen i zek wa ite re. Əna gan anan nga i zek a kwanay ahay lele, anga aday ines a tinen aya à saa zəvak ikwen à kwanay a bay.

Həruko anan nga à Mbərom

²⁴ Həruko anan nga à Mbərom. Winen i mba apan sa ba kwanay aday kə slihen à cəved anahan wa bay. Winen i mba apan sə banay anan ines a kwanay ahay lele cədan'a. Natiya nə ki tiven pa 'am sə mazlab anahan tə ataslay mivēl awan. ²⁵ Həruko anan nga, anga winen Mbərom kərtek coy. Sa tam mənuko tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay a mənuko dukwen, winen awan. Do ahay fok tē həran nga lele. Tã san a nà, winen do sə mazlab, winen Ba Mægala. Tã san gədan anahan re, aday tã san dukwen winen Bahay Məduwen awan. Ā təra matanan, kwa pa sə dazlan ana daliyugo, kwa həna, aday kwa azanan pa 'am re. Amen!

Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde anan deftere a anan nà, Yuhana do maslan a Yesu ata awan. A vinde anan nà, à alay a do a Yesu ahay tinen à dæce inde anga do ahay tinen apan ti ga atan alay ata awan. Yuhana a vinde nà, way anahan sə canan Mbərom a kan anan à cœn sə zubay inde ataya awan. Deftere a anan a dakay anan nà, way saa tēra à alay a daliyugo i saa ndav ataya awan. À andav inde nà, Yesu kə mbasak pə Fakalaw, aday kə ndakak daliyugo wiya awan, bagəbaga mburom wiya re, aday Mbərom i njahay uda tu do anahan ahay pa sə viyviya awan.

Nga sa 'am ahay

Adazlan anahan awan

r (1.1-8)

r*

Adakay way anga egliz ahay cuwbe ataya awan

r (1.9 - 3.22)

r*

Atə Mbərom ta wan sə təman

r (4.1 - 5.14)

r*

Ti kwahak anan mətətək ahay cuwbe

r (6.1 - 8.5)

r*

Ti fa məzləzlilen ahay cuwbe

r (8.6 - 11.19)

r*

Do manide a Mbərom ahay

r (12.1 - 13.18)

r*

Sariya a Mbərom

r (14.1 - 16.21)

r*

Mbərom a mbasay pu do manide anahan ahay

r (17.1 - 20.15)

r*

Mbərom a ndakay way wiya aya miza awan

r (21.1 - 22.6)

r*

Andav sa 'am ahay

r (22.7-21)

r*

Adazlan anahan awan

1 Way ana Yesu Almasihu sa ka anan ataya nà, tinen həna. Mbərom a jan anà Yesu à kan anan anà do si mer su way anahan ahay, aday tã san anan way a sa naa tēra bəse ataya awan. Anga nan kutok, Yesu Almasihu a slənay ahay maslay a Mbərom sa kan anan way a anaya awan, anà Yuhana, do si mer su way anahan. ² Natiya awan, Yuhana a side anan pa 'am sə do ahay, way anahan sə canan ataya fok tə didem awan. Kawa sa ja nà, a təkər anan 'am a Mbərom, tə way ana Yesu Almasihu sə dakay anan ataya fok.

³ Mbərom i daf alay sə mazlab anahan pu do sə jinge anan 'am a anan pa 'am sə do ahay ata awan. I daf alay sə mazlab anahan pu do sa pak sləmay pa 'am a anan aday sa daf apan nga ata re. Anga alay ana way ataya i tēra ata nà, i sla həna bəse coy.

Yuhana a jan ayak 'am anà egliz sə wulen su doh ahay cuwbe

⁴ Sə vindek ayak 'am a anan nà, nen Yuhana. Na jan ayak 'am anà egliz ahay cuwbe pə daliyugo sə Aziya. Sumor a Mbərom tə zay anahan à ga inde tə kwanay a fok. Atə Yesu Almasihu tə apasay ahay cuwbe tinen

mə njahay a pa 'am a Mbərom ataya dukwen, tē varak ikwen asan zek tē zay a tinen re.

Mbərom nà, winen inde kwa hēna kabay, winen inde hēna, aday azana pa 'am dukwen, winen a re.

Yesu Almasihu nà, do sē side dīdem awan. Winen do sē lahan pa 'am anà do ahay sē slabakay à mēke wa, aday winen dukwen Bahay a pa nga sē bahay sē daliyugo ahay fok. Winen dukwen a pēlay mēnuko. Anga nan, kē mēcak anga mēnuko re. Tē mez anahan, a tēmay ahay mēnuko ì ines a mēnuko ahay wa. ⁶ A tēra mēnuko, do anahan ahay à bahay anahan inde. A tēra mēnuko do sa gan mer su way anà Bəbay anahan Mbərom. Do ahay fok tē hēran nga anga mazlāb anahan tē mēgala anahan pa sē viyviya awan. Amen!

⁷ Cen ide à mburom! Yesu nà, i nay ahay à matapasl inde. Do ahay fok, ti canan tē ide a tinen, aday kwa do sa ndaz anan ataya dukwen ti i canan tē ide a tinen ahay re. Zahav sē do ahay pē daliyugo ahay fok ti yiman. Acəkan. Amen!

⁸ Bahay Mbərom, Ba Mēgala, a ja nà: «Sē dazlan anà way ahay fok nà, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re.»

Mbərom nà, winen inde kwa hēna kabay, winen inde hēna, aday azana pa 'am dukwen, winen a re.

Yuhana a canan anà Yesu kawa ì cōen sē zubay inde

⁹ Nen nē Yuhana, mērak a kwanay. Nen dukwen mē japay tē Yesu nà, kawa kwanay a fok. Mbərom a ga pukō bahay nē pē kərtek awan. Natiya na ga dāce anga 'am a Mbərom dukwen kawa kwanay awan, dī sēmen dukwen pē kərtek a re.

Nen, nē wazay anan 'am a Mbərom. Nē tətakan anan lēbara ana Yesu anà do ahay. Anga nan kutok asanaw nà, ta ban nen, tē dēfay ahay nen à Patmos, ù kon a à mamasl sē a'am inde ata awan.

¹⁰ Apasay Cəncan a a nay ahay upo, pac sē Zlaba a inde. Aday dūngo a ndəray ahay à dēba uno wa, kawa mēzləzlilen. ¹¹ 'Am a a ndəray à dūngo ata wa, a wa: «Way a iken saa canan ata nà, vinde anan pē derewel, aday slan anan anà egliz ahay cuwbe: à Efesus, à Samirna, à Pərgam, à Tiyatira, à Sardis, à Filadelfiya, aday à Lawdikiya.»

¹² Nē slēne anan cəna, nē mbēda 'am aday ni ca pē dōwan a su jo ahay 'am ata awan, nē canan nà, anà lalam ahay ma daf aya pē way ahay cuwbe, mē ndakay aya dukwen tē gura. ¹³ Nē canan anà awan a inde, winen kawa do, à wulen sē way sa daf lalam ataya inde re. Zana anahan pi zek kawa rəkot hus pē gudəba, aday winen ma ban dēginəgine a hērap tē maslērəpa sē gura. ¹⁴ Sibək sa nga anahan a ca kawa gugumay herre. Ide anahan ahay ta dav nē kawa miresl sē uko.

¹⁵ Saray anahan ahay dukwen ta dav kawa ndəfere mē gəbay a ù uko wa ata awan. A ja 'am dukwen, a ndar kawa zəlaka sē dazay à zlinder pē pəkərəd ata awan.

¹⁶ Dōwan ata nà, mawuzlawazl ahay cuwbe inde à alay puway anahan, maslalam ma pa awan, a zlərəy ahay à 'am anahan wa mbeet. Ide anahan a dav nē kawa pac sa dav man ipec ata awan.

¹⁷ Nē canan cəna, nē sləhay duboz pa 'am anahan, kawa nen ma mac awan, əna a daf upo alay puway, u jo: «Kē jəjar bay! Sē dazlan anà way ahay fok nà, nen awan, aday saa ndav anan way ahay fok dukwen, nen a re. ¹⁸ Nen nà, Do sē Sifa. Nē mēcak, aday hēna nen tē sifa pa sē viyviya awan. Nē lavan nga anà Amac tē Mēke anahan a tēke. ¹⁹ Natiya kutok, vinde anan way anak sē canan, way sē tēra hēna, aday way saa tēra azana pa 'am ataya re. ²⁰ Ni dākak anan 'am ana mawuzlawazl a iken sē canan à alay puway uno inde, tinen cuwbe ataya awan, tē way sē lalam a cuwbe mē ndakay aya tē gura ataya awan. San nà, mawuzlawazl a cuwbe ataya nà, tinen nē maslay a Mbərom sa ba pē egliz ahay cuwbe ataya awan. Way sē lalam a cuwbe ataya dukwen, tinen nē egliz a cuwbe ataya re.»

Derewel anga egliz à Efesus

2 Dōwan ata awan u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Efesus ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a mawuzlawazl ahay à alay puway anahan inde cuwbe ata awan, nen apan ni bar à wulen sē way sē lalam ahay inde cuwbe mē ndakay aya tē gura ata re.

² «Hēna a anan nà, 'am uno awan: Na san mer su way anak a sa ga anga nen ataya zle. Kē pəruho azar tē dāce awan, əna kē sēmak anan, bina kē mbəsakak anan mer su way ataya bay. Aday na san zle, kē tēmahak do sē sədək ahay sē njahay à wulen a kwanay inde aday sa ga mer tē kwanay bay. Anga ta ja nà, tinen do maslan a Yesu ahay, əna kē sənək atan, tinen do sē mungwalay ahay bina, nen nē slənək atan ayak bay. ³ Kē hawak atan bay, kē sēmen anà dāce ahay nà, anga nen awan.

⁴ «Aya əna, way inde ni gafak apan 'am: Kē pēlay nen hēna kawa ananak sē dazlan kurre ata sabay. ⁵ Natiya, bayak pē asan zek anak a kurre ata aday, ca apan, ka mak à dēba jiya awan, mbəsak ines anak ata awan, aday ga kawa ananak a kurre ataya awan. Bay nà, ni zlak ayak əga iken, ni gəba anan way sē lalam anak ata awan.

⁶ «Ta day maza kəmaya, iken apan ki ga mer su way lele awan, ta sa nan ide anà mer su way mbala ana do a Nikolay † ahay ata awan. Nen a dukwen na nan ide anà mer su way a tinen ata re.

⁷ «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à slēne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan. Anà do sē mbasay pē dāce ahay nà, ni varan cəved sa zla à jerne a Mbərom sa ban bumbok ì sé sē varan sifa anà do ahay ata wa, aday i pa.»

Derewel anga egliz à Samirna

⁸ Dōwan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Samirna ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen do sē dazlan anan way fok, aday sa ndav anan

† Nikolay ahay nà, tē sləfan sləmay anà do ataya nà, à Deftere ana Yuhana a anan inde. Dōwan a san awan maza patan bay.

way ahay fok ata awan. Nə məcak, aday nə slabakak ahay à mæke wa re.

⁹ «Na san dæce anak a zle, na san mətawak anak ata zle re, əna tə dīdem a nà, iken zlile awan. Lelibay sə do ahay sa ja apak ata nà, na san anan zle. Do ataya ta ja nà, tinen Yahuda ahay, aday cəkəbay ta gad mung-walay. Tinen nà, do ana Fakalaw ahay cukutok.

¹⁰ «Ka saa jəjaran anà dæce saa nay ahay apak ataya bay. Sləne 'am a anan: Fakalaw i ban do ahay à wulen a kwanay wa, i zla atan à dangay aday sə katab anan adaf nga a kwanay pi nen. Dæce ataya i təra nà, luvon kuro. Ban mível. Kwa à ga nə 'am sa njad wa amac dəp nà, kə mbəsak anan adaf nga anak pi nen bay, anga ni varan magwagway anà do matana ataya awan, ti njad sifa sa ndav bay ata awan.

¹¹ «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan. Do sə mbasay pə dæce ataya nà, i mac à mæke sə mər-da itəbay.»

Derewel anga egliz à Pərgam

¹² Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Pərgam ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a maslalam anahan inde ma pa ata awan.

«Həna anan nà, 'am uno awan: ¹³ Na san man sə njahay anak ata zle, man sa ga bahay ana Fakalaw. Ta vad Antipas, do sa taa dəkay anan 'am uno dukwen à man ata awan. Əna iken kə pərahak uno azar à alay ata tə dīdem awan, aday iken apan ki pəruho azar hwiya. Kə məmanak anan sləmay uno bay.

¹⁴ «Aya əna, way ahay inde dukwen ni gafak apan 'am: Do ahay inde àga iken, tinen apan ti pərahan azar anà atətak way ana Balama. † Balama ata a dakan anan anà Balak cəved sa njak anan Isəra'ila ahay aday tã ga ines. A njak atan sa rac sluwed sə pəra aday sa ga mədigwed re. ¹⁵ Matana re, do sə pərahan azar anà atətak way anà do a Nikolay ahay dukwen inde àga iken asa.

¹⁶ «Anga nan kutok, mbəsak ines anak ataya awan. Bay nà, ni zlak ayak bəse, nen tə maslalam a saa zləray ahay à 'am uno wa ata awan. Aday ni ga vəram tə tinen kutok.

¹⁷ «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan: Anà do sə mbasay pə dæce ataya nà, ni varan magwagway. I njad way sa pa mi der a sə ngaman *manu* ata awan. Aday ni varan kon sə masitolok kwedekkwedek awan, sləmay wiya mə vinde apan. Dowan saa san sləmay ata nà, ibay, si dōwan a sə təma kon ata vərre.»

Derewel anga egliz à Tiyatira

¹⁸ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Tiyatira ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen do aday idə anahan ahay ta dav nə kawa miresl sə uko ata awan, aday saray anahan ahay duk-

wen mə ndərkesl aya kawa tə gəbay ahay ndəfəre ù uko wa ata re. Həna anan nà, 'am uno awan.

¹⁹ «Way anak sa ga nà, na san zle. Na san asan zek anak tə adaf nga anak pi nen zle. Na san zle, ka gak anan mer su way anà do ahay, aday kə rəzlek anan à nga wa sə pəruho azar re. Həna dukwen, ka ga nə way sə zalay ananak sə dazlan ata asa.

²⁰ «Aya əna, way inde nà, ni gafak apan 'am. Kə mbəsak anan uwar a sə ngaman Yezebel ata, winen apan i njak a do ahay ta sa ja nà, winen nə do maja'am a Mbərom. Winen apan i tətakan anan mungwalay anà do si mer su way uno ahay aday tã ga mədigwed, tã rac sluwed sə pəra asa re. ²¹ Nə varak anan alay awan aday à yam pə sədxək anahan awan, əna a ngam sə mbəsak ines anahan ahay bay hwiya.

²² «Anga nan, ni zləmba anan pə lala sə mədigwed anahan ata awan, aday tinen tu do anahan a sa ga mədigwed ataya ti sa məndolor sə dæce à alay uno wa. Kak si tə mbəsakak, tə yimak pə ines a tinen ataya aday bay nà, ni mbəsak atan bay. ²³ Ni pəslay panan gwaslay ahay re, aday egliz ahay fok sənən nà, nen na san way a kwanay sə bayak à mível a kwanay ataya zle. Ni varak ikwen magwagway pi mer su way a kwanay ataya fok.

²⁴ «Əna kwanay, do azar aya à Tiyatira ite nà, ni jak ikwen: Ni tavakak ikwen awan maza pa nga ite bay, anga kwanay kə ngəmen sa daf nga pə atətak way a tinen a lelibay ataya itəbay. Aday asa, way a tinen sə ngaman wurwer ana Fakalaw mi der ataya nà, kwanay kə tətiken itəbay re. ²⁵ Way inde kərtek: Bənen anan adaf nga a kwanay ata lele, hus pə luvon uno saa may ahay.

²⁶ «Anà do sə mbasay pə dæce ataya, aday winen apan i ga mer su way uno hwiya cəna, ni varan məgala sə lavan nga anà kon azar aya awan, ²⁷ kawa ana Bəbay uno sə vuro məgala ata awan. Ni varan anà dōwan ata dukwen sukol sə rəslom sa ga anan bahay, aday à kad anan kon ahay kawa sa kad səngəle sə dudo ngum ngum, sedede ata awan, ††²⁸ aday ni varan bəmtay à alay inde re.

²⁹ «Natiya, do aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Sardis

3 Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbərom a à egliz à Sardis ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a mawuzlawazl ahay inde à alay anahan cuwbe aday a lavan nga anà apasay ahay cuwbe sa ga mer su way ana Mbərom re ata awan. Na san mer su way anak a zle. Do ahay tinen apan ti ngərak, ta wa: “Kə njadak sifa coy.” Cəkəbay iken adəka nà, ma mac awan.

² «Na tan à nga anà mer su way anak pa 'am a Mbərom nà, ma ndav a wa bay. San pi zek, aday slabak. Gan nga anà mer su way anak mə mbəsak ata lele, bina winen apan i ndav zek coy. ³ Bayak pə way anak mə sləne kwakwa ata aday. Ka taa sləne 'am a

† Ca pə Limle 31.16, 22.1 - 25.9.

†† Ca pə Jabuura 2.9.

Mbërom nà, kəkəma kəlanaw? Həna kəma, kà ga ines adəka sabay, yam pə ines anak, aday daf nga pa 'am a Mbërom à mivel anak inde. Kak kə sənək pi zek aday sə pədek bay cəna, nen ni zlak ayak apak kawa dō sə akar. Ki san luvon a ata bay.

⁴ «Aya əna, dō ahay inde kərtek kərtek àga iken à Sardis nà, ta gak ruhom pə zana ana tinen ahay itəbay. Tinen adəka nà, ta slak sa pak zana kwedekkwedek aya pi zek, aday mi bar pə kərtek awan.

⁵ «Anà dō sə mbasay pə dəcə a anaya nà, ni varan cəved sa pak zana herre ata pi zek, aday dukwen ni mbacay anan sləmay anahan à derewel su dō tə sifa aya wa bay. À alay a nen pa 'am ana Bəbay uno tə maslay anahan ahay nà, ni ja way anahan, winen nà, dō uno.

⁶ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Filadelfiya

⁷ Dowan ata u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbërom a à egliz à Filadelfiya ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dō cəncan awan, aday na gad mungwalay itəbay. Way sə təba məsudoh su doh ana bahay Dawuda nà, à alay uno inde. Nə tacak anan məsudoh nà, dō maza saa təba dukwen ibay. Nə təkək anan dukwen, dōwan saa tacay anan isabay re.

⁸ «Na san way anak a sa ga ata zle, aday na san zle, mēgala anak inde gem ibay. Əna, kə dəfak anan apan anà 'am uno lele, kə dakak anan iken dō uno re. Ca apan, nə təkək anak məsudoh həna, dōwan saa tacay anan dukwen ibay. ⁹ Sləne aday, dō sa jəka tinen Yahu-da ahay, aday cəkəbay ta gad nə mungwalay ataya nà, tinen dō ana Fakalaw ahay. Ni bənan atan ahay nga ù vo anak, aday ti san, nə pəlay iken acəkan. ¹⁰ Kə rəzlek anan à nga wa kawa anuno sa jak ata awan. Anga nan kutok, ni gak nga ì iken a lele aday kə dazay à dəcə ahay inde bay. Bina, dəcə inde i dazay pu dō ahay bayak awan, i katab anan abayak nga su dō sə daliyugo ahay fok. ¹¹ Nen apan ni mak ayak bəse. Ban anan way anak sa njad ata nà, lele, anga aday tã sa ngəzar panak wa mərdok sə way uno nen saa varak ata bay.

¹² «Dō sə mbasay pə dəcə ataya nà, ni təra atan kawa kon sə alay su məsudoh ahay ù doh sə mazlab a Mbërom uno inde, aday kula dōwan a i rəzlay atan ahay wa bay. Ni vinde patan sləmay ana Mbërom uno tə sləmay sə wulen su doh ana Mbërom uno. Wulen su doh ata nà, winen Urəsalima wiya awan. Wulen su doh ata i dazay à mburom wa, pə cakay ana Mbërom uno wa. Dō ataya dukwen ni vinde patan sləmay uno wiya re.

¹³ «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Derewel anga egliz à Lawdikiya

¹⁴ Dowan ata awan u jo asa, a wa: «Vinden ayak anà maslay a Mbërom a à egliz à Lawdikiya ata nà, natiya: Nen Yesu nà, nen dōwan a tə ngaman Amen ata awan.

Nen dō didek a sa taa dakay anan 'am a Mbërom.

Mbërom a ndakay way aya fok nà, a nay pi nen a wa.

¹⁵ «Na san way anak sa ga ata zle fok. Kə pəruho azar nə tə mivel kərtek a bay, aday dukwen nə slənek sa jəka, kə larak nen bay re asa. Kə tavay à gaga inde ata dukwen, u zlo à nga bay re. ¹⁶ Anga nan, kak kə tavak à gaga inde kətanac acəkan nà, ni vənihəy iken à 'am uno wa mbaak.

¹⁷ «Iken, ka jan anà nga anak dukwen, iken zliile awan, awan a kəkək bay, aday ka gan may anà awan sabay. Cəkəbay, ka san bay, bina iken mə lənged a həməcekeslkəsle, iken ndəpasasa ma ga mugo awan, iken mətawak awan, iken ti zek kəriya sərdaluwwa, aday iken huruf a re. ¹⁸ Anga nan kutok, pak sləmay. Nen apan ni jak həna: Sukom gura mə banay a tə uko awan, à alay uno wa, aday ki njad zliile didek a acəkan. Sukom zana herre ata à alay uno a wa, aday ki pak pi zek. Ata waray i gak sabay. Sukom way sə ide pi nen wa, aday ata ki tude ì ide inde, aday ki i canan ide lele kutok.

¹⁹ «Nen nə pəlak anan dōwan a nà, nə gafan 'am pə way ahay aday nə kəta anan re. Matanan, sumor a nà, kə gəsle anan ta 'am uno itəbay, yam pə ines anak ahay adəka! ²⁰ Pak sləmay lele, nen mə tavay a həna pa 'am su doh, ni ngamay uho. Dōwan kə slənek 'am uno uho, aday kə təkək uno ayak wa nà, ni zla ù doh àga winen, mi i pa daf maya awan.

²¹ «Dō sə mbasay pə way sə daliyugo ahay nà, ni varan atan cəved sa nay ahay aday mi i njahay tu dō ataya pa man sə njahay sə bahay uno. Kawa nen a dukwen, nə mbasak pə way ataya re, həna mə njahak tə Bəbay uno pa man sə njahay sə bahay anahan ata awan.

²² «Natiya, dō aday sləmay inde apan nà, à sləne 'am ana Apasay Cəncan a sa jan anà egliz ahay ata awan.»

Ahəran nga anà Mbërom à mburom

4 Pə dəba anahan a wa, na ca ide à mburom, nə canan anà 'am su doh mə təba awan. Nə sləne dūngo a dōwan a su jo 'am kurre ata, a ndar kawa məzləzlilən ata awan. U jo nà: «Hayak à mburom à man a anan aday ni dakak anan way a sa naa təra ataya awan.»

² À alay ata cəna, Apasay Cəncan a a nay ahay upo. Nə canan anà man sə njahay sə bahay à mburom, dōwan a inde winen mə njahay a apan. ³ Dowan ata nà, ide anahan a wuted kawa kon mə rəba aya ata awan, a ca zeziye, aday dəzdaz a re. Awan a kawa kulay a van nga anà man sə njahay anahan ata awan, kulay ata dukwen a dav nə kawa kon ataya re.

⁴ Man sə njahay maza aya inde kwa kuro cew nga anahan a fudo à man ata re. Ta van nga anà man sə njahay sə bahay ata awan. Məcəd ahay inde, tinen kwa kuro cew nga fudo mə njahay aya apan. Tinen tə zana aya pi zek nə kwedekkwedek, aday jugo sə bahay ahay inde patan mə ndakay aya sə gura. ⁵ Cərcəd, Mbërom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum pa 'am sə man sə njahay sə bahay ata wa. Lalam ahay inde à

man ata cuwbe, tinen apan ti dav à man ata lele. Lalam a cuwbe ataya dukwen, tinen nà, apasay ahay cuwbe sa ga mer su way ana Mbərom. ⁶ Awan a inde kawa dəlov sə malam, ide a slar wa nà, ngal ngal kawa malam mə banay awan. Awan ata dukwen pa 'am ana man sə njahay sə bahay ata awan.

Awan aya inde fudo, ta van nga anà man sə njahay ata tew. Awan ataya nà, tinen tə sifa aya awan, aday zek a tinen a dukwen cərkəzlkazl ide a dəkdek, ta sa 'am aday ta sə dəba a təkə re. ⁷ Awan a mama'am a nà, a ga minje tə ziyel. Way mə slala cew a nə a ga minje ta wan sa sla. Way mə slala maakan a kəma, ide anahan nà, kawa ide su do. Aday way mə slala fudo kutok nà, winen kawa zləba winen apan i fatay. ⁸ Awan ataya fok aday nà, bərgaslay ahay inde patan nə mbərka mbərka. Zek a tinen aya dukwen cərkəzlkazl ide a dəkdek, pə day sə bərgaslay ahay fok re. Awan ataya tinen apan ti ga ara mənəna sə mbəsak, luvon tə ipec fok. Ta wa:

«Cəncan a nà, Mbərom a taayak!

Cəncan a nà, Mbərom a taayak!

Iken Mbərom, kə zalay way ahay fok,

iken a pa nga awan.

Iken inde kwa həna kabay,

iken inde həna,

aday azana pa 'am dukwen, iken a re.»

⁹ Awan fudo ataya ta ga nà, ara sə zambad anan Mbərom awan. Tə həran nga, tə ngəran anà Mbərom, dowan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, anga winen inde tə sifa pa sə viyviya awan. ¹⁰ À alay a tinen apan ti həran nga ata nà, məced ahay kwa kuro cew nga fudo ataya, tinen apan ti dukwe gərmec pa 'am ana Mbərom mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, aday winen tə sifa dukwen pa sə viyviya awan. Ata ti cəlukwan jugo à nga wa ti daf anan pə cakay sa man sə njahay sə bahay ata awan, ti həran nga matanan, ta wa:

¹¹ «Bahay a manay Mbərom,
mazlab tə məgala inde apak.

Lele nà, do ahay tē dəfak apan, tē hərak nga,

anga sə ndakay way ahay fok nà, iken.

Kə ndakay atan dukwen,

anga a zlak à nga,

aday tē ga inde.»

Saa təba anan derewel mə tapay a nà, wan sə təman

5 Aday nə canan anà derewel a inde à alay puway ana dowan a mə njahay a pa man sə njahay ata awan. Derewel ata dukwen mə vinde a nà, day cew maya awan. Derewel ata mə faday a asa, aday ma ga mətətək a à man ahay cuwbe lele, aday à saa təba bəse bay.

² Natiya awan, nə canan à maslay a Mbərom, aday nə sləne winen apan i ja tə məgalak a, a wa: «Dowan a saa mba apan sə kwahak anan mətətək a anan aday i pəsak anan derewel a anan nə wayaw?» ³ Əna dowan ibay, kwa à wulen su do ma mac aya awan, kwa à man wura, kwa à mburom dukwen, dowan inde saa mba

apan sə kwahak anan mətətək ata, aday saa ca ide à derewel ata inde nà, ibay. ⁴ Na ma nga pə ayam cədcək cədcək, anga dowan inde tədə i kwahak anan mətətək aday i ca ide à derewel ata inde nà, ibay.

⁵ Məced ahay kwa kuro cew nga fudo ataya, kərtek a tinen a, u jo a wa: «Kā yam bay. Ca ide, dowan inde tə ngaman "Ziyel", winen zahav ana Yahuda, slala ana bahay Dawuda. Winen nà, do sə mbasay pə way ahay fok. I mba apan sə kwahak anan mətətək a cuwbe ataya aday sə təba anan derewel ata awan.»

⁶ Cəna, nə canan anà wan sə təman a inde, winen mə tavay a pə cakay sa man sə njahay sə bahay ata awan. Məced ahay tatə awan a fudo ataya ta van nga tew. Wan sə təman ata nà, winen abay ma vad awan. Winen tə ləkam aya cuwbe pa nga. Ide ahay inde cuwbe pa nga anahan re. Ide ataya cuwbe nà, tinen apasay a Mbərom ahay cuwbe sa taa slan atan kwa aha pə daliyugo ataya awan.

⁷ Wan sə təman ata a zla à man ana dowan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, a təma anan derewel ata à alay puway anahan wa.

⁸ A təma anan derewel ata cəna, awan a fudo ataya tə məced a kwa kuro cew nga fudo ataya tə dukwen gərmec u vo anà wan sə təman ata awan. Tinen tə gənjaval aya fok à alay inde, aday tə tasa sə gura aya re. Tasa ataya nà, ma rah aya tə ləluway. Ləluway ataya nà, amboh su do ana Yesu ahay sa taa ga ataya awan.

⁹ Do ataya ta ga ara wiya awan, ta wa:

«Iken ka slak sə təma anan derewel,

ka slak sə kwahak anan mətətək aya re.

Anga iken a aday nà, tə vədak iken, kə məcak.

Kə təkak anan do ahay bayak a tə mez anak ata awan.

Kə bəmbadək do ahay anà Mbərom,

à wulen sə zahav ahay wa fok,

à wulen sa 'am ahay wa fok,

pə slala, pə slala fok,

aday pu kon, pu kon fok re.

¹⁰ Tə tərak do anahan ahay à bahay anahan inde,

aday tinen do sa gan mer su way anà Mbərom u doh sə mazlab anahan,

aday ti ga bahay pə daliyugo fok.»

¹¹ Pə dəba anahan a wa cəna, nə canan anà maslay ana Mbərom ahay, tinen bayak a ti baslay zek bay. Tinen ma van nga awan, anà man sə njahay sə bahay ata awan, anà awan a fudo ataya pə kərtek a tə məced a kwa kuro cew nga fudo ataya awan. Nə sləne tinen apan ti ga ara. ¹² Ta ga ara ata nà, tə məgalak awan, ta wa:

«Wan sə təman a ma vad ata nà,

kə slak, aday dī həran nga, dī dəfan apan,

anga məgala anahan inde, zlıle anahan inde,

asan way anahan inde re, gədan anahan a dukwen a ndav bay,

winen tə mazlab awan.»

¹³ Natiya nə sləne asa, way ahay fok, à mburom, pə daliyugo, à bəlay ahay inde, aday à man su do ma mac aya, tinen apan ti ga ara, ta wa:

«Həruko anan nga anà dōwan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan,

aday anà wan sə təman re, dəfuko atan apan.

Məgala tə mazlab ahay fok ta nay ahay à tinen a wa. Zambaduko atan pa sə viyviya awan.»

¹⁴ Awan a fudō ataya tə mbəda apan, ta wa: «Amen!» Məced ataya ta ma nga sə dukwen gərmec ù vo anà wan sə təman tu dō a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata awan, tə həran atan nga.

A kwahak anan mətətək ahay

6 Cəna, nə canan anà wan sə təman, a təma anan dərəwel a mə tapay a tə mətətək man cuwbe ata, a kwahak anan mətətək a kərtek awan. Ata, nə sləne awan a à wulen sə awan a fudō ataya, a ja 'am, a ndar kawa Mbərom a dac ike, a wa: «Hayak!» ² Kagasl, pəles kwedekkwedek a a zləray ahay bok. Dōwan a inde pə pəles ata awan, linge inde à alay anahan, aday winen a dukwen tə tuwdek anan jugo sə bahay à nga inde. Kə mbasak pə dō manide ahay, aday kə zlak saa ga vərəm aday i mbasay patan asa re.

³ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala cew awan. Cəna, nə sləne awan a mə slala cew ata, a wa: «Hayak!» ⁴ Pəles maza awan, a ca dəzdaz, a zləray ahay bok. Tə varan anà dōwan a mə njahay a pə pəles ata nà, maslalam məduwen awan. Tə varak anan cəved sa njak anan dō sə daliyugo ahay pi zek, aday tã ga vərəm, tã jaf zek ahay, məsinde səngaf səngaf.

⁵ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala maakan awan. Cəna, nə sləne awan a mə slala maakan ata, a wa: «Hayak!» Kagasl, pəles zənzen a tərəw tərəw a zləray ahay bok. Agwada sə lavay way inde à alay anà dōwan pə pəles ata awan. ⁶ Nə sləne dūngo a kawa su dō, a ndəray ahay à wulen sə awan a fudō ataya wa, a wa: «May pə daliyugo! Dala si mer su way hway cəna, i sukom nà, ndaw agwada kərtek-təkke. Kak ndaw gadam nà, agwada maakan. Əna mbəsak anan atə mahay tə amar tã ga inde tuwwa.»

⁷ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala fudō ata cəna, nə sləne awan a mə slala fudō ata a wa: «Hayak!» ⁸ Pəles a inde kəfatata. Dōwan a pə pəles ata, tə ngaman Amac, aday Məke a pərahan azar. Tə njadak cəved pa man sə daliyugo ahay fudō fok, sə gəba wa day kərtek a, aday dō ahay tã mac ta may, tə məgara, tə vərəm à man ata awan, aday way sə kibe ahay dukwen tã rac atan re.

⁹ Aday wan sə təman a kwahak anan mətətək mə slala dāra awan. Nə canan anà sifa su dō ma vad aya anga tə wazay 'am a Mbərom, tinen mə njahay aya ù vo sa man sə varan way anà Mbərom ata awan. Ta vad atan anga tə təmahak 'am a Mbərom, aday tə dākak anan kawa ana Yesu sa jan atan ata awan.

¹⁰ Dō a ataya ta ja tə məgalak a, ta wa: «Bahay a manay Mbərom, iken nə məduwen awan, iken dō cən-can awan, aday dō didek awan. Dō sə daliyugo ahay tə vədak manay. Ki i gan atan sariya nə siwa kəla anaw?»

¹¹ Kagasl, ta pak patan zana kwedekkwedek aya fok, ta jan atan: «Ben apan mənjęək asa, tã vad apan

mərak a kwanay sa gan mer su way à Mbərom ataya kawa tinen sa vad kwanay ataya re asa aday. Ta sak a vad apan dō ahay aday kə dəzlek kawa ana Mbərom sa gan may ata nà, i i gan atan sariya kutok.»

¹² Aday nə canan anà wan sə təman ata, a kwahak anan mətətək a mə slala mbərka ata awan. Daliyugo fok a bal kəzlek kəzlek. Pac dukwen a dav sabay, a ca zənzen kawa kupon. Ata kiya nà, a ca ngəlazaza kawa mez. ¹³ Pərtətazltazla mawuzlawazl ahay mə guce aya à məndak, kawa wan sə rəve ma nah a bay a, mad sə gucey anan ahay i sé wa ata awan. ¹⁴ Mburom fok inde sabay, a faday zek kawa sə faday biket ata awan. Bəz-lom pi zek tə culok ahay à a'am inde ataya, tinen inde à man a tinen ahay inde sabay re.

¹⁵ Dō ahay pə daliyugo fok ta dər zek. Ta dər zek à sləlak sə bəz-lom ahay inde, à lar ahay inde. Sa dər zek a nà, bahay ahay, wan bahay ahay, bahay sə suje ahay, dō sə zliile ahay, dō məduwen aya sə daliyugo a anaya awan, bile ahay aday dō azar aya fok re. ¹⁶ Tə ngaman anà bəz-lom ahay, aday ta wa: «Mbəzlen ahay pumo, dərən manay pa man sə ide a dōwan a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay ata wa. Dərən manay pa wan sə təman wa re, anga winen tə mivəl a tə manay. ¹⁷ An-ga mivəl a tinen ata kə dəzlek ahay. Waya saa mba apan sə səmen à luvon ata anaw?»

Do sə Isəra'ila ahay 144,000

7 Pə dəba anahan a wa, nə canan anà maslay a Mbərom ahay fudō, tinen mə tavay aya pə bərgaslay a Mbərom ahay fudō fok ite. Ta gan nga anà mad sa day ahay fudō fok lele, anga aday mad â saa laman anà a'am bay, anà daliyugo bay, aday â saa laman anà dədazl si sé ahay bay re.

² Nə canan anà maslay a Mbərom a hinen inde a may ahay à dəlön wa. Way sa ga vivay a Mbərom bahay sə sifa pə dō ahay, inde à alay anahan. A ngaman tə məgalak a anà maslay ataya fudō awan, anga Mbərom a varan atan məgala sa nes anan dədala tə a'am nà, anà tinen awan. ³ A jan atan, a wa: «Kə nəsen anan dədala, a'am tə dədazl si sé ahay fan bay. Guko vivay ana Mbərom pi jər ana dō si mer su way anahan ahay aday.»

⁴ Tu jo abaslay su dō ataya ma ga vivay aya awan, tinen mbulo səkat tə kwa kuro fudō nga fudō (144,000), tinen à wulen sə zahav sə Isəra'ila ahay wa kuro nga cew fok. Kawa sa ja nà, pə zahav fok mbulo kuro nga cew. Zahav ataya nà, zahav ana Yahuda, ana Ruben, ana Gada, ana Aser, ana Neftalim, ana Manasa, ana Simiyon, ana Lewi, ana Isakar, ana Jabulon, ana Yusufu aday ana Benyamin.

Man su dō su kon azar aya awan

⁹ Pə dəba anahan a wa nà, nə canan anà man su dō, a baslay zek bay. Ta nay ahay kwa à wulen sə zahav ahay wa fok, aday pə slala pə slala, pu kon pu kon, aday 'am ahay fok inde. Tinen a fok mə tavay aya pa 'am ana man sə njahay ana bahay aday pa 'am ana

wan sê tãman. Tinen a fok ma pak zana aya pi zek kwedekkwedek aya awan, aday daslam sê tãba ahay à alay inde sê hãran anan nga anà Mbãrom. ¹⁰ Ta ja 'am tã mægala awan, ta wa:

«Da tam nà, tã alay ana Mbãrom a mænuko
winen mæ njahay a pa man sê njahay anahan,
aday tã alay ana wan sê tãman re.»

¹¹ Maslay a Mbãrom ahay fok, tinen mæ tavay aya awan, aday ta van nga anà man sê njahay sê bahay, pi zek tã mæced ahay pã kãrtek a tã awan a tã sifa aya fudõ ata awan. Tã dukwen gãrmec ù vo anà man sê njahay sê bahay, aday tã hãran nga anà Mbãrom ¹² ta sa ja asa:

«Amen!

Mbãrom a mænuko nà,
mazlab inde apan,
mægala anahan inde,
winen kãlire † awan,
gãdan inde apan,
inde apan pa sê viyviya awan.

Hãruko anan nga,
guko anan suse,
dãfuko anan apan,
sã coy awan.

Amen!»

¹³ Dõwan a à wulen su dõ mæced ataya kãrtek a, a cãce puno wa, a wa: «Hãna anan, ma pak zana aya kwedekkwedek a anaya nà, maya ite anaw? Ta nay ahay awanaw?»

¹⁴ Nã mbãdahan apan, na wa: «Sa san nã iken awan! Bina nen na san atan bay.»

U jo asa, a wa: «Do anaya nà, ta gak anan ngatay anà way ahay fok, tã sãmak anan anà dãce mæduwen ata awan. Tã banak anan zana a tinen ahay i mez ana wan sê tãman inde, anga aday à dav herre. ¹⁵ Anga nan kutok:

Ta njad sê tavay pac pac pa 'am ana man sê njahay a Mbãrom.

Ta gan mer su way à Mbãrom ù doh sê mazlab anahan awan.

Mbãrom, dõwan a mæ njahay a pã man sê njahay ata i i gan atan nga tã mazlab anahan.

¹⁶ May tã jom i gan atan kula sabay.

Pac i kwadãh atan sabay,
way saa han patan uko nà, inde sabay.

¹⁷ Anga wan sê tãman a pã cakay ana man sê njahay sê bahay ata, i gan atan nga,

i lagay atan pã kurok sê a'am sa var sifa ata awan.

Mbãrom i tãlkãdan atan anan ide sê ayam a tinen ahay pã ide wa.»

Akwahak mætãtok a mædakwidok a ata awan

8 Wan sê tãman a ma pã derewel ata awan. A kwahak anan mætãtok a mædakwidok a mæ slala cuwbe ata cãna, dõwan kã jak 'am à mburom sabay tãtemtemme, i ga way sê minit kwa kuro maakan.

† Kãlire a anan nà, madan bay, ana asan way ana Apasay a Mbãrom.

² Pã dãba a wa nà, nã canan anà maslay a Mbãrom ahay cuwbe sa taa tavay pa 'am ana Mbãrom ataya awan, aday tã varak atan mæzlãzlilen à alay inde fok a tinen a re.

³ Maslay a Mbãrom hinen inde kãrtek a nay, a tavay pa man sê varan way anà Mbãrom ata awan, aday tasa sa vak lãluway ahay à alay inde, tasa ata nà, sã gura.

Tã varak anan lãluway ahay bayak a aday i vak anan pã ruwec sã gura ata anga Mbãrom, aday ruwec ata dukwen winen pa 'am ana man sê njahay sê bahay. Winen apan i vak anan lãluway ataya cãna, ata a zãga anan amboh su dõ a Yesu ahay sa ga pã daliyugo ata awan.

⁴ Natiya kutok, jinjek sã lãluway ata, pi zek tã amboh su dõ a Yesu ataya, a slabak pa 'am a Mbãrom, à alay ana maslay a Mbãrom ata wa. ⁵ Maslay a Mbãrom ata a gãba tasa sã gura ata, a rah anan ta slan sã uko sã ruwec ata awan, a pãkak anan ayak pã daliyugo. Mbãrom a wuted, a dac nguzlec, aday a gungwal. Daliyugo a fok a bal kãzlek kãzlek.

Mæzlãzlilen ma fa aya fudõ

⁶ Natiya maslay a Mbãrom a cuwbe ataya tã lavay zek sa fa anan mæzlãzlilen a tinen ahay. ⁷ Aday maslay a Mbãrom mama'am ata a fa anan mbala anahan. Lan-ja, uko, mez, tã japay fok kãrtek, aday a pãkay ahay pã daliyugo. Daliyugo ite a gãzla zek maakan, aday day kãrtek a, a vak tã dãdãzl su way aya tãke. Gujed ahay fok tã vakak re.

⁸ Natiya, maslay a Mbãrom mæ slala cew ata a fa anan mæzlãzlilen anahan ite. Awan a inde mæduwen a kawa bãzlom winen apan i ban, ta lar anan à a'am inde tãzlev. A'am ata a gãzla zek maakan, aday day kãrtek a tãra fok kawa mez. ⁹ Way sã a'am ahay fok, kãrtek pã maakan a nã kã mæcak, aday kwalalan ahay dukwen, tã nãsek matanan re.

¹⁰ Natiya asa, maslay a Mbãrom mæ slala maakan a ata a fa anan mæzlãzlilen anahan ite. Mawuzlawazl a inde mæduwen a, a slahay à mburom wa. Winen apan i ban kawa miresl sã uko. A slahay cãna, a nes anan zlin-der ahay kãrtek pã maakan aday tã kurok aya tãke.

¹¹ Tã ngaman anà mawuzlawazl ata nà, Mæduwek. A'am sã zlin-der ahay fok tã gãzla maakan, aday Mæduwek ata a tãra anan a'am sa day mæ slala maakan ata sãrekeke. Dõ ahay bayak a tã mæcak anga sa sa a'am a sãrekeke ata awan.

¹² Maslay a Mbãrom mæ slala fudõ ata a fa anan mæzlãzlilen anahan ite. A fa anan cãna, tã dãcan anà way ahay fok à mburom. Pac a gãzla maakan, kiya matana awan, aday mawuzlawazl ahay kãrtek pã maakan fok kã mbacak à alay kãrtek a wa mbãtãk, ta dav sabay. Luvon tã ipec a tãke a gãzla zek maakan re. Day sã ipec kãrtek a pã maakan, day sã luvon kãrtek a pã maakan nà, awan kã dãvak uda sabay.

¹³ Kagasl, nã canan anà zlãba mæduwen a winen apan i fatay à mburom. Nã slãne winen apan i ja tã mægala awan, a wa: «Wawayah! Wawayah! Dãce pu dõ sã daliyugo ahay! Anga maslay a Mbãrom ahay

inde maakan ti fa məzləzlilen a tinen ahay mba. Ta sak a fa atan cəna, dəce ahay ti nay ahay bayak awan.»

Məzləzlilen ma fa mə slala dāra awan

9 Cəna, maslay a Mbərom mə slala dāra ata a fa anan məzləzlilen anahan. Nə canan anə mawu-zlawazl a inde mə slahay à mburom wa, à məndak. Tə varan anan lakile sə təba anan bələlen sə məke sə mərda ata awan. ² A təba anan do'a cəna, jinjek a zləray wa dul dul kawa jinjek sə uko sa tak way. Jinjek ata a kərtan pə idə anə pac kustehtehhe, aday idə zənzen a ga takədimbom.

³ Jaray a zləray à jinjek ata wa pə daliyugo fok. Mbərom kə varak atan məgala sa nda do ahay kawa rəje. ⁴ Kə varak atan cəved sa gan awan anə daslam ahay bay, t̄a saa laman anə gujed bay, aday kwa dədom təkede t̄e laman bay re. T̄a nda n̄a, do ma ga vi-vay ana Mbərom a pi j̄er itəbay ataya awan. ⁵ Tə njadak cəved sa mac anan do ataya bay re, əna ti ga dəce kiya dāra cəna coy. Dəce ata dukwen, a han kawa ahan sə rəje sa nda do aday a gan atan ata awan. ⁶ À kiya dāra ata inde ite n̄a, do ahay ti gan may anə amac, aday ti njad bay. Ti pəlay amac pi zek, əna cəved sa mac inde sabay.

⁷ Jaray ataya n̄a, ta ga minje tə pəles sə vərəm ahay. Jugo sə bahay ahay inde patan à nga inde, ma han aya nə tə gura. Nga a tinen aya dukwen kawa nga sə do ahay. ⁸ Sibək a tinen aya nə kawa sibək sə uwar ahay, aday slan a tinen aya kutok n̄a, kawa slan sə ziyel ahay ite. ⁹ Dəginəginə a tinen ahay ma ban aya kawa tə palalam sə rəslom. Bərgaslay a tinen awan, a ndar nə kawa muta sə pəles ahay bayak a, tinen apan ti haw à man sə vərəm ata awan. ¹⁰ Guter patan kawa ana rəje nduwrenren, aday ta nda do n̄a, tə winen a re. Sə varan atan məgala sa gan way anə do ahay kiya dāra ata dukwen, guter ataya awan. ¹¹ Bahay a tinen a n̄a, maslay a sa ba pə məke sə mərda ata awan. Tə ngaman ta 'am sə Yahuda ahay n̄a, Abadon, aday ta 'am sə Gərek ite, Apoliyon. Sləmay ataya a nan sa ja n̄a: «Do sə lize way.»

¹² Natiya, dəce mama'am a kə ndəvak. Əna dəce maza aya inde cew asa re.

Məzləzlilen ma fa mə slala mbərka awan

¹³ Kutok, maslay a Mbərom mə slala mbərka ata a fa anan məzləzlilen anahan ite. Nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à ləkam ahay fudo pə ruwec sə gura ata wa, winen pa 'am a Mbərom ata awan. ¹⁴ 'Am a sə ndəray ahay ata a jan anə maslay a Mbərom a sa fa məzləzlilen a mə slala mbərka ata, a wa: «Pəsak anan maslay a Mbərom aya fudo, ma ban aya pa 'am zliinder sə ngaman Efəratīs ata awan.»

¹⁵ Tə pəsak atan cəna, ta vad do ahay, kərtek pə maakan fok kə məcak. Anga Mbərom a lavay anan zek tə tinen sa ga mer su way ata à alay a anan, pə luvon a anan, pə kiya a anan, aday pə ava a anan re.

¹⁶ Cəna, nə canan anə suje ma j̄an a pə pəles ataya, tinen bayak awan. Tu jo abaslay a tinen awan, tinen miliyon səkat cew (200,000,000).

¹⁷ İ cəen sə zubay uno ata, nə canan n̄a, natiya. Pəles ahay tu do a ma j̄an aya apan, tinen tə zana sə vərəm aya pi zek dəzdaz kawa slan sə uko, aday mbamburom kawa a'am sə dəlov ahay, aday kawa azay sa wan re. Nga sə pəles ataya kawa nga sə ziyel ahay. Jinjek a pi zek tə uko, tatə mətətək sə uko ta nay à 'am a tinen ahay wa. ¹⁸ Dəce a maakan a sə zləray à 'am sə pəles ataya wa n̄a, ta vad do kərtek pə maakan fok. ¹⁹ Natiya awan, məgala ana pəles ataya sa gan way lelibay a anə do ahay, a nay n̄a, à 'am a tinen aya wa. Guter a tinen aya dukwen ta gan way anə do ahay re, anga guter aya kawa dədew ahay, nga ahay inde patan.

²⁰ Do aday tə məcak anan tə dəce ataya itəbay ata n̄a, ta ngam sə mbəsak sə həran nga anə setene ahay bay, ta ngam sə mbəsak pəra a tinen a sə ndakay ataya bay re. Tə ndakay pəra a tinen aya nə, tə gura, tə dala, tə ndəfəre, tu kon aday tə dədom re. Way a mə ndakay ataya n̄a, tə canan idə bay, tə sləne sləmay bay, aday ta zla bay re. Əna a nan atan sə pərahan azar sə həran nga hwiya. ²¹ Do ataya n̄a, tə mbəsakak sa ga ines ahay bay, tinen apan ti vad do hwiya, tinen apan ti ga madan a tinen ahay, tinen apan ti dah uho, tinen apan ti kəra way ahay hwiya re.

Maslay a Mbərom tə dərəwel cədew awan, à alay inde

10 Pə dəba anahan wa, nə canan anə maslay a Mbərom hinen məgala a re, winen apan i dazay ahay à mburom wa. Zana anahan pi zek n̄a, matapasl, aday winen mə tuwed nga nə tə kulay. Idə anahan a dav kawa pac sə ipec. Saray anahan ahay ta ca kawa miresl sə uko. ² Dərəwel cədew a inde à alay anahan, mə təba awan. A ngazlay saray sə alay puway pa nga sə a'am, saray sə alay gula n̄a, pə yugo uho. ³ A zlah tə məgalak a kawa ziyel sa yam. Cəna, nə sləne Mbərom a dac tanday tanday saray cuwbe sə mbədahan apan.

⁴ Adac a Mbərom a cuwbe ataya a ndav n̄a, abay u no sə vinde anan way a nen sə sləne ata awan, əna nə sləne dundo a ndəray ahay à mburom wa asa, u jo: «K̄ə vinde anan 'am ana Mbərom sa dac cuwbe ataya bay, anga aday dōwan à san 'am ataya bay.»

⁵ Maslay a Mbərom a mə ngazlay saray a kərtek pa nga sə a'am, kərtek pə yugo ata, a ka alay à mburom, ⁶ a mbaday dərzalah tə sləmay a Mbərom, a wa: «Mbərom winen inde tə sifa pa sə viyviya awan, winen do sə ndakay atə mburom tə daliyugo tə bəlay. A ndakay mburom tə awan anahan aya təkə, daliyugo dukwen tə awan a anahan aya təkə, aday bəlay tə awan anahan aya təkə ite re. Way a saa təra ata n̄a, winen apan i təra həna bəse kutok. ⁷ Azanan, maslay a Mbərom mə slala cuwbe ata k̄ə fak anan məzləzlilen anahan n̄a, Mbərom i ndav anan wa way anahan mi dər ata awan, kawa ananahan sa jan panan wa anə do maja'am anahan ahay kwakwa ata awan.»

⁸ Dundo ana dōwan nen sə sləne 'am anahan ata u jo ahay à mburom wa, a wa: «Zla, k̄ə saa təma anan

derewel a mə təba ata à alay ana maslay a Mbərom a mə ngazlay saray a pa nga sə a'am aday pə yugo ata wa.»

⁹ Natiya na zla à man ana maslay a Mbərom ata awan, na jan: «Vuro anan derewel a cədeu a anan.»

U jo nà: «Təma anan, rac anan. I gumak à 'am inde nà, kawa umam, əna ka sak a sədak anan cəna, i gak sərekeke.»

¹⁰ Nə təma anan derewel ata à alay anahan wa, na rac anan. À 'am inde nà, u gom kawa umam acəkan wanahan. Nə sədak anan gədek cəna, u go sərekeke.

¹¹ Asa tu jo nà: «Zla, kà sa ma anan 'am a Mbərom sa ja pə zahav ahay, pu kon ahay, pə slala sa 'am ahay, pə bahay su kon ataya asa.»

Do sə dəkay anan 'am a Mbərom ahay cew

11 Natiya, tə vuro gusuko à alay inde kawa sukol sə lavay way. Tu jo nà: «Slabak, zla, kà saa lavay anan doh sə mazlab a Mbərom, lavay anan man sə varan way anà Mbərom, baslay anan do ahay aday tinen apan ti həran nga anà Mbərom ataya awan. ² Əna kà saa lavay anan gala sə uho ata itəbay, anga Mbərom a kə varak anan anan man ata anà do a azar aya mbala anahan ahay bay ataya awan. Do ataya ti i ngərasl anan wulen su doh à kiya kwa kuro fudo nga anahan a cew inde, kawa sa ja nà, luvon mbulo tə səkat cew tə kwa kuro mbərka (1 260). ³ À alay ata nà, ni i slənak ayak do sə dəkay anan 'am uno ahay cew. Ti man anan 'am uno anà do ahay à luvon a mbulo tə səkat cew tə kwa kuro mbərka (1 260) ataya inde, ti pak pi zek dukwen zana sa zla à məsinde.»

⁴ Do ataya cew a nà, mə tavay aya pa 'am ana Mbərom, winen Bahay a pə daliyugo ata awan. Do ataya nà, tinen dədazl si sé ahay cew sə ngaman *ulivet* ataya awan. † Aday tinen lalam ahay cew re. ⁵ Dowan kə pəlak sa gan atan awan a cəna, uko a nay ahay à 'am a tinen wa, a vad anan dowan ata awan. Natiya, do sa gan may sa nan atan ide ahay, ti mac nà, matana awan. ⁶ À alay a tinen apan ti ma 'am a Mbərom ata nà, məgala a tinen inde sə gafan 'am anà iven, aday à ga bay. Məgala a tinen inde sə təra anan a'am mez a re. Aday məgala a tinen inde sa pak məgara pu do sə daliyugo ahay cara cara, kawa sa zlan atan à nga ata awan.

⁷ Ta sak a ndav anan ama 'am a tinen ata nà, zizək a inde, i nay ahay à məke sə mərda wa re. Zizək ata i vad zek tu do a cew ataya awan. I mbasay patan, i nja atan, ti mac. ⁸ Məsinde a tinen aya ti njahay hwiya pə cəved sə wulen su doh a məduwen ata awan. Tə ngaman à wulen su doh ata nà, Sodoma, kabay Misra, kawa sa ja bine maw nà, ta ga ines ataya kərtek awan. Tə daray anan bahay a tinen pə dədom mə zləngad a nà, à man ata re. ⁹ Do ahay ti nay sa ca pə məsinde ataya nà, à wulen sə zahav ahay wa fok, à wulen sə slala ahay wa fok, à wulen sa 'am ahay wa fok, aday pu kon ahay wa fok re. Anga nan, tə varak anan cəved anà dowan sa la atan bay luvon maakan tə njamde

† Ca pə deftere Jekariya 4.1-14.

ahay apan kuro nga anahan cew. ¹⁰ Do sə daliyugo ahay fok ti taslay mivəl anga amac su do a cew ataya awan. Ti ga azar uko sa vad do ataya awan, ti varan magwagway i zek ahay, anga do a Mbərom ataya cew a nà, tə pəkak məgara pu do sə daliyugo ahay, à alay a tinen apan ti ma anan 'am ana Mbərom ata awan.

¹¹ Natiya awan, luvon a maakan ataya tə ler aya kuro nga anahan cew ataya ta ndav cəna, Mbərom a vəzle patan apasay sə sifa anahan, tə slabak way a tinen, tinen tə sifa aya awan. Man su do a sa zlak ayak sa cay ahay patan ataya, ta ma nga pə ajəjar anga zlawan.

¹² Do a cew ataya tə sləne dundo a jan atan ahay 'am tə məgalak a kwa à mburom wa, a wa: «Jənen ahay à man a anan!» Ta ján way a tinen deceb à mburom à matapasl inde pə ide su do a sa nan atan ide ataya fok. ¹³ À alay ata cəna, daliyugo a bal kəzlek kəzlek. À wulen su doh ata fok, pu doh ahay kuro nà, kərtek a kə mbəzlak. Anga nan re, do ahay mbulo cuwbe (7,000) fok tə məcak. Do a mə mbəsak a tə məcak itəbay ataya dukwen, tə jəjarak bayak awan. Aday tə həran nga anà Mbərom sə bagəbaga mburom.

¹⁴ Natiya kutok, dəce mə slala cew ata kə ndəvak coy, hinen mə slala maakan a, winen apan i nay bəse coy re.

Maslay a Mbərom a fa anan məzləzlilen mə slala cuwbe awan

¹⁵ Pə dəba anahan a wa cəna, maslay a Mbərom mə slala cuwbe awan, a fa anan məzləzlilen anahan ite. Nə sləne dundo ahay məduwen aya tə gungwal à mburom, aday ta wa:

«Həna Bahay a mənuko Mbərom tə Almasihu anahan,

ti ga bahay pə daliyugo kutok.

Mbərom i ga bahay kətanən hwiya pa sə viyviya awan.»

¹⁶ Am ataya ta ndav cəna, məced ahay kwa kuro cew nga anahan a fudo, mə njahay aya pa 'am ana Mbərom ataya, tə dukwen gərmec u vo, tə həran nga.

¹⁷ Ta wa:

«Bahay a manay Mbərom, Ba Məgala,

iken inde nə kwakwa,

həna dukwen iken a re.

Mə ngərak, anga iken apan ki ga bahay pə daliyugo aday ki lavan nga tə məgala anak awan.

¹⁸ Ba do su kon ahay ta gak mivəl,

əna alay a ma var a həna, iken ki ga patan mivəl ite, ki gan sariya anà do ma mac aya fok.

Alay a ki varan magwagway anà do maja'am anak ahay, anga tinen bile anak ahay ata nà, kə dəzlek.

Ki varan magwagway anà do anak ahay,

anà do sə dəfak apan ataya fok,

kwa gwaslay ahay,

kwa do məced aya awan.

Əna do sa nes anan daliyugo ahay ite nà,

ki lize atan wa kutok.»

¹⁹ Pə dəba sa 'am a tinen ata wa cəna, məsudoh su doh sə mazlab a Mbərom à mburom ata a təba pan-

gaya. Zændok sê aban 'am a Mbêrom ata uda a cay ike. Cœrœd, Mbêrom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum, daliyugo a bal, aday lanja a pœkay ahay sœngef sœngef bayak awan.

Atœ uwar tœ zizœk a inde

12 Cœna, nœ canan anœ awan a œ mburom, a ga masuwayan. Nœ canan anœ do uwar awan, zana anahan pi zek nœ, pac. A dœf saray anahan ite nœ, pœ kiya. Mazangalan anahan dukwen, sœ mawuzlawazl ahay kuro nga anahan a cew, winen kawa jugo sœ bahay. ² Uwar ata nœ, wan œ kutov. Winen apan i wahay bœse coy, kœ dœlak anan tœ mindel, a han apan. Anga nan, a zlah pi zek tœ mœgalak awan.

³ Nœ canan anœ awan a inde œ mburom asa. Zizœk a inde, winen kawa gœdam mœduwen awan, a ca dœzdzœ. Nga ahay inde apan nœ cuwbe, aday jugo sœ bahay ahay pa nga cuwbe ataya re, lœkam ahay kuro inde anan pa nga. ⁴ A mœne anan mawuzlawazl ahay œ mburom wa œ mœndak tœ guter anahan. Kœrtek pœ maakan fok kœ gucek ahay œ mburom wa. Winen a aday nœ, a tavay pa 'am ana uwar a winen apan i wahay ata, aday kœ sak a wahay a cœna, i gœba anan wan a mœ wahay ata awan, aday i rac anan.

⁵ Natiya, uwar ata a wahay anan wan anahan a nœ, mungol awan, aday i i tœra bahay tœ mœgala awan pa nga su kon ahay fok. A wahay anan cœna, tœ gœba anan, ta haw anan pa 'am ana Mbêrom winen mœ njahay a pa man sœ njahay sœ bahay anahan ata awan.

⁶ Zek ana uwar a kutok nœ, a haw, a man œ nga œ man sa saf inde, œ man ana Mbêrom a sœ lavan anan zek aday tœ gan uda nga ata awan. I i njahay œ man ata nœ, luvon mbulo tœ sœkat cew tœ kwa kuro mbœrka (1 260).

⁷ Kagasl, vœram a slabak œ mburom. Maslay a Mbêrom inde tœ ngaman Mikayel, a ra maslay anahan ahay fok, ta vad zek tœ zizœk ata aday tœ maslay anahan ahay cite re. ⁸ œna Mikayel tu do anahan ahay tœ mbasay patan, tœ rœzrak atan. Anga nan, man sœ njahay a zizœk ata tœ maslay anahan ahay nœ inde œ mburom sabay. ⁹ Natiya, ta lar anan zizœk a mœduwen ata uho. Zizœk ata nœ, winen nœ, dœdew kwakwa awan sa taa njœkan uda anœ do ahay kwakwa pœ daliyugo fok ata awan. Tœ ngaman bahay sœ apasay lelibay aya awan. Slœmay anahan dukwen Fakalaw. Tœ larak anan œ mœndak, winen tœ maslay anahan ahay fok.

¹⁰ Cœna, nœ slœne 'am a ndœray ahay kwa œ mburom wa, a wa:

«Hœna nœ, Mbêrom kœ tœmak nuko kutok.

Kœ kak anan mœgala anahan.

Winen bahay awan.

Hœna dukwen, Almasihu anahan kœ kak anan mazlab anahan.

Anga hœna,

dœwan a sa taa ra 'am pœ mœrak a mœnuko ahay

pœ cakay ana Mbêrom luvon tœ ipec ata nœ,

tœ larak anan ayak œ mœndak.

¹¹ œna mœrak a mœnuko ahay tœ mbasay apan nœ, anga mez ana wan sœ tœman.

Tœ mbasay apan dukwen,
anga 'am a tinen sœ dœkay anan dœdek ata awan.

Tœ tœmahak sa mac,
ta mak anan wa bay.

¹² Kwanay a hœna œ mburom ata awan,
tislen mivel kutok.

Atœ dœdala tœ a'am kœma,
dœce anga kwanay kutok wuna!

Anga Fakalaw kœ dazak ayak œga kwanay,
aday dukwen winen tœ mivel awan,
anga a san zle, a mbœsakan alay a bayak a sabay.»

¹³ Zizœk ata a ca apan tœ larak anan pœ daliyugo kœma, a ma nga sœ kukwaran azar anœ uwar a sœ wahay wan mungol ata awan. ¹⁴ œna, uwar ata nœ, tœ varan bœrgaslay sœ zlœba mœduwen awan, aday œ fatay way anahan œ man sa saf œ man a Mbêrom sœ lavan anan zek aday tœ gan uda nga ata awan. I i njahay œ man ata nœ, ava maakan tœ rita. [†] Zizœk a kawa dœdew ata i mba apan sœ dœzle apan alay œ man ata sabay.

¹⁵ Anga nan, dœdew ata a vœnihey a'am œ 'am wa kawa zœlaka, aday a'am œ hawan azar anœ uwar ata, œ ra anan. ¹⁶ Aka aday maw? Dœdala kœ mak anan zek anœ uwar ata awan. Dœdala a ta cœdak, a sa anan a'am a sa nay ahay œ 'am anœ zizœk wa ata fok.

¹⁷ Zizœk ata a canan œ dœdala sa san anan a'am ata nœ, a zœga anan mivel anahan sa ga pœ uwar ata asa. Anga nan, a ma pœ dœba saa ga vœram tœ gwaslay sœ slala anahan a mœ mbœsak ataya awan. Tinen kœma, do sœ dœfan apan anœ 'am a Mbêrom ahay, aday sœ tœma sœ dœkay anan lœbara sa 'am a Yesu ataya awan.

¹⁸ Natiya, zizœk ata a zla way anahan saa tavay pa 'am mœgœguje sœ bœlay.

Zizœk a inde a zlœray ahay œ bœlay wa

13 Cœna, nœ canan anœ zizœk a inde, a zlœray ahay œ bœlay wa ladœda. Nga ahay inde apan nœ cuwbe, aday lœkam ahay kuro. Jugo sœ bahay dukwen pœ lœkam pœ lœkam. Slœmay lelibay a inde mœ vinde pa nga pa nga, sœ gœnahan anœ Mbêrom. ² Zizœk ata nœ, kawa lungo. Saray anahan aya dukwen kawa saray sœ dœrlinge. 'Am a dukwen kawa 'am sœ ziyel. Zizœk a kawa gœdam ata a mbœsakan anan nœ gœdan anahan, bahay anahan awan, aday mœgala anahan mœduwen awan.

³ Nga anahan a kœrtek a nœ, a ga nœ kawa vivay sœ mbœlak mœduwen a inde apan, abay i mac anan, œna mbœlak ata kœ pasak. Anga nan, vivay anahan ata a gan masuwayan anœ do sœ daliyugo ahay, tœ dazlan sœ pœrahan azar. ⁴ Fok a tinen aya tœ hœran nga anœ zizœk a kawa gœdam ata awan, anga kœ varak anan mœgala anahan anœ zizœk sa nay œ bœlay wa ata awan. Tinen apan ti hœran nga anœ zizœk ata kurkwer re, ta wa: «Way a mœduwen a kawa zizœk a anan anaw? Way a saa mba apan sa ga vœram tœ winen anaw?»

⁵ Zizœk ata kœ njœdak cœved mœnjœk sœ hœran nga anœ zek, aday sœ gœnahan anœ Mbêrom. Kœ njœdak cœved sa ga bahay kiya kwa kuro fudo nga anahan a

† Ava maakan tœ rita: kawa sa ja nœ luvon 1 260 ata re.

cew (42) re. ¹⁶ A dazlan sê gənanhan anà Mbərom: a gənanhan anà sləmay anahan, anà man sê njahay anahan a re, aday anà do mə njahay aya à mburom ata fok. ⁷ Kè njadak cəved sa ga vəram tu do a Yesu ahay, aday à mbasay patan. Matanan, kè njadak məgala sê lavan nga anà slala ahay fok, anà zahav ahay fok, anà 'am ahay fok, aday anà kon ahay fok re. ⁸ Do sê daliyugo ahay fok ti dukwen gərmec ù vo. Əna do aday sləmay anahan inde mə vinde à derewel su do tē sifa aya inde nà, i dukwen gərmec ù vo itəbay. Mbərom a vinde derewel ata nà, a ban pə ananahan sê ndakay daliyugo wa, aday a varan anan à alay inde anà wan sê təman a ma vad ata awan.

⁹ Natiya, do aday sləmay inde apan cəna, à sləne 'am a anan: ¹⁰ Dowan a nà, Mbərom a ja nà, sa ban anan, ti ban anan. Dowan a nà, Mbərom a ja nà, sê wacay anan tē maslalam dukwen, ti wacay anan tē maslalam acəkan. Anga nan kutok, lele nà do a Yesu ahay tē zəga anan sa daf nga pə Mbərom, aday tē səmen anà way ahay.

Zizœk a inde, a zləray ahay à yugo wa

¹¹ Pə dəba wa, nə canan anà zizœk a inde maza asa, winen apan i zləray ahay à yugo wa. Ləkam ahay inde anan pa nga cew, kawa ləkam sa wan sê təman, aday a ja 'am kawa ana gədam re. ¹² A ga bahay anahan a dukwen tē məgala ana zizœk a sa nay à bəlay wa ata awan, a ga nə pa 'am anahan awan. A daf bəlaray pu do sê daliyugo ahay fok sê həran nga anà zizœk ata awan, winen tē vivay sê mbəlak məduwen a aday mə pasay a coy ata awan. ¹³ Kà gak way ahay bayak a, ma ga masuwayan aya awan: a dazay anan ahay uko à mburom wa pə ide sê do ahay fok à məndak. ¹⁴ Kè njadak cəved sa ga masuwayan ahay bayak a pa 'am ana zizœk a sê zləray à bəlay wa ata awan. Natiya, masuwayan ataya dukwen tē njəkak anan do ahay bayak a re. Zizœk sê zləray à yugo wa ata a jan atan nà: «Ndiken pəra sa ga minje tē zizœk a mə wacay a tē maslalam, aday kè məcak anan tē mbəlak anahan a bay ata awan.» ¹⁵ Zizœk a sa ja 'am ata nà, kè njadak cəved sê vəzle apasay à pəra ata inde, aday à ja 'am, à mba apan sa var cəved sa vad anan do sê həran nga bay ataya awan. ¹⁶ Zizœk ata a gan bəlaray anà do ahay fok, gwaslay ahay tē məcəd sê do ahay, do sê zliile aya pi zek tu do mətawak aya awan, bile ahay pi zek tu do azar aya awan, tē tēma vivay pə alay puway a tinen ahay, kabay pi jœr a tinen ahay re. ¹⁷ Dowan a aday vivay anahan inde apan ibay nà, i njad sê sukum way à lumo wa bay, i njad sê sukum anan way tē way anahan ahay itəbay re. Vivay ata dukwen nà, sləmay ana zizœk ata awan, kawa sa ja nà, lamba sê sləmay anahan.

¹⁸ Natiya, lele nà, do sê kəlire ahay tē san way. Do sê kəlire ahay tē san nà, lamba ata a dakay anan nə maw re. Anga lamba ata nà, lamba sê sləmay su do zənzen awan. Lamba anahan nà, səkat mbərka tē kwa kuro mbərka nga anahan a mbərka (666).

Do ana Yesu ahay tinen apan ti ga ara wiya awan

14 Na ca ide asa cəna, nə canan anà wan sê təman mə tavay a à bəzlom sê ngaman Siyona ata awan, tinen tu do a aday sləmay a wan sê təman tē sləmay ana Bəbay anahan mə vinde aya pi jœr a tinen ataya awan. Tinen a fok nà, tinen mbulo səkat tē kwa kuro fudo nga fudo (144,000). ² Nə sləne asa bine maw nà, agungol inde a ndəray à mburom wa kawa zəlaka sê dazay pə pəkərad à zliinder ata awan, a ndar kawa adac a Mbərom, aday a ndar kawa do ahay tinen apan ti fa gənjaval re. ³ Man su do ataya dukwen tinen mə tavay a pa 'am sa man sê njahay sê bahay, aday pa 'am ana awan a fudo ataya awan, aday pa 'am ana məcəd ahay re. Tinen apan ti ga ara wiya awan. Dowan a mba apan sê tətak ara a tinen ata bay, si kak do a mbulo səkat tē kwa kuro fudo nga fudo (144,000) a mə bəmbadəy aya pə daliyugo wa ataya aday. ⁴ Do a anaya nà, ta gak anan nga i zek lele. Tē dabolok zek tē uwar ahay itəbay. Tē pərahan azar anà wan sê təman nə kwa aha. Mbərom a təmay atan ahay à wulen su do sê daliyugo ahay wa anga winen, aday anga wan sê təman re. ⁵ Mungwalay inde à 'am a tinen itəbay, ines a tinen dukwen ibay.

Masley a Mbərom ahay maakan

⁶ Natiya awan asa, nə canan anà maslay a Mbərom maza awan, winen apan i fatay pa nga mburom. A dakay anan ləbara mugom a a mbəda itəbay pa sê viyviya ata awan. I dakan anan anà do sê daliyugo ahay fok, anà do sê zahav ahay a fok, anà do sa ja 'am wura wura fok, aday pə slala pə slala, pu kon pu kon re.

⁷ Maslay ata a ja 'am tē məgalak awan, a wa: «Jəjiren anan anà Mbərom, həren anan nga, anga alay a kà slak həna i gan sariya anà do ahay. Həren anan nga. Sə ndakay bagəbaga mburom, tē daliyugo, tē bəlay, tē kurok ahay nà, winen a re.»

⁸ Maslay a Mbərom hinen a sləray ahay asa, a wa: «Coy! Babila, wulen su doh a məduwen ata kə slahak. Babila kə slahak dezdeze! Winen a aday nà, kə hak anan mahay sê atahasl anahan anà do ahay. Atahasl anahan ata nà, kə wadadak anan pə do sê daliyugo ahay fok, aday tē ga kawa winen awan.»

⁹ Maslay a Mbərom mə slala maakan awan, a sləray ahay asa. Winen ite a ja tē məgalak awan, a wa: «Kuwaya, dowan a kə dukwek anan gərmec ù vo anà zizœk ata awan, kabay anà pəra sa ga minje tē winen ata awan, aday kə təmahak vivay anahan pi jœr kabay pə alay re ata kəma, ¹⁰ i ga dəcə. I gurac mahay à gəvet sa ga mivel a Mbərom wa, aday mahay ata nà, mə japay a tē a'am itəbay. Natiya dowan ata i sa dəcə ù uko à dəlov sê uko inde mə japay a pi zek tē mətətok sê uko ata awan. Dəcə ata i tēra dukwen nà, pa 'am ana maslay a Mbərom cəncan aya awan, aday pa 'am ana wan sê təman re. ¹¹ Jinjek sê uko sa man sê dəcə a tinen ata i slabak pa nga mburom nə dadekwdukwe

† Kiya kwa kuro fudo nga anahan a cew: kawa luvon 1 260 re.

pa sã viyviya awan. Kuwaya dõwan a kã dukwek anan gærmec ù vo anà zizœk aday anà pãra sa ga minje tã winen ata cãna, kã tãmahak vivay sã slãmay anahan, i man uda kula itãbay, luvon tã ipec fok.»

¹² Anga nan kutok, kwanay dõ ana Yesu ahay, dõ sã dãfan apan anà 'am a Mbãrom ahay, dõ sa dãf nga pã Yesu ahay, tiven nã lele.

¹³ Asa, nã slãne dungo a jay ahay 'am kwa ahay à mburom wa, a wa: «Vinde! I ban pã hãna anan wa nã, Mbãrom i dãf alay sã bahay anahan pu dõ sa mac aday, winen apan i ga mer su way anahan hwiya ata awan.»

Apasay Cãncan a a mbãda apan, a wa: «Matanan acãkan. Ti man uda tã ataslay mivell awan, anga Mbãrom a san pi mer su way a tinen ma ga lele ataya zle.»

Sariya a dazlan

¹⁴ Na ca ide asa, nã canan anà matapasl kwedekkwedek awan. Awan a inde mã njahay a apan, a ga minje tã wan su dõ. Jugo sã bahay inde à nga anahan, ma han a tã gura. Winen ti dem ma pa a hep-epe à alay inde.

¹⁵ Maslay a Mbãrom maza awan, a nay ahay ù doh sã mazlab a Mbãrom wa, a jan anà dõwan mã njahay a à matapasl inde ata tã mægala awan, a wa: «Gãba dem anak, car, anga alay sã halan nga anà way ahay kã slak. Daliyugo fok ma nah a tãde sa car.»

¹⁶ Natiya, dõwan a mã njahay a à matapasl inde ata a gãba dem anahan, a car anan way sã daliyugo ahay fok kãrap.

¹⁷ Nã canan anà maslay a Mbãrom hinen a nay ahay ù doh sã mazlab a Mbãrom à bagãbaga mburom wa, winen dukwen ti dem anahan a ma pa a à alay inde re.

¹⁸ Maslay a Mbãrom hinen inde maza awan, a nay ahay à man sã varan way a Mbãrom ata wa. Winen nã, maslay a Mbãrom sã lavan nga anà uko ata awan. A tãba 'am, a jan ahay anà maslay a Mbãrom a ti dem a ma pa a à alay inde ata, a wa: «Gãba dem anak, aday zlav anan cune mã wahay aya pã daliyugo ata fok. Anga wan si sã ataya tã nahak coy.»

¹⁹ Maslay a Mbãrom ti dem a à alay inde ata, a zlav anan cune mã wahay aya pã daliyugo wa, a pak anan à kudom sã caslay anan wan sã cune ahay. Kudom ata dukwen, man sa ga mivell a Mbãrom. ²⁰ Wan sã cune ahay fok, mã caslay aya à kudom inde uho, à wulen su doh wa zad. Zãlaka sã mez a pãkay ahay à kudom ata wa, a haw. Zãbor sã zliinder sã mez ata i ga kilometer sãkat maakan (300). Sãdek anahan a dukwen i ga miter cew, pãles à tavay uda nã, saa cay ahay wa nã nga dãkdek.

Maslay a Mbãrom ahay tã pãkay ahay mægara ahay cuwbe

15 Pã dãba anahan a wa nã, nã canan anà awan a inde mãduwen awan, aday ma ga masuwayan aya à mburom asa. Maslay a Mbãrom ahay inde

cuwbe, tã mægara aya à alay inde cuwbe ite re. Awan ataya dukwen, mægara mãdakwidok aya awan, anga tã mægara ana Mbãrom ata dukwen, mivell anahan i ndav sã coy.

² Aday nã canan anà awan a inde kawa dãlov sã malam mã japay a tã uko awan. Asa, nã canan anà dõ sã mbasay pã zizœk tã pãra anahan ataya awan, aday tã lamba sã slãmay anahan. Tinen nã, Mbãrom kã varak atan gãnjavall ahay à alay inde, aday tinen mã tavay aya pa 'am sã dãlov sã malam ata awan. ³ Tinen apan ti ga ara ana Musa, dõ si mer su way ana Mbãrom, tã ara ana wan sã tãman. Ara ata nã, natiya:

«Mbãrom Ba Mægala,
mer su way anak ahay fok nã mãduwen aya awan,
ta ga masuwayan.
Bahay su kon ahay fok nã, iken awan.
Way anak ahay sa ga dukwen,
lele aday didek aya re.

⁴ Bahay a manay,
dõwan a saa jãjarak bay nã, wayaw?
Dõwan a saa ngam sã hãrak nga bay nã, winen wayaw?

Anga iken a kãrtek cãncan awan.
Do su kon ahay fok ti nay adãka nã sã hãrak nga,
anga dõ ahay fok tã canak anan anà mer su way anak ahay fok nã lele.»

⁵ Pã dãba anahan a wa asa, nã canan anà doh sã mazlab a Mbãrom à bagãbaga mburom inde, kawa sa ja nã, jawjawa cãncan awan, winen mã tãba awan.

⁶ Maslay a Mbãrom cuwbe ataya tã mægara aya cuwbe à alay inde, tã zlãray à man a cãncan ata wa. Tinen ma pak zana kwedekkwedek aya pi zek re, aday tinen ma ban mbac aya tã maslãrapa sã gura. ⁷ Kãrtek à wulen sã awan aya fudo tã sifa ataya inde, a varan tasa sã gura ahay cuwbe anà maslay a Mbãrom a cuwbe ataya cite. Tasa ataya ma rah aya tã mivell a Mbãrom sa ga pã dõ ahay, aday Mbãrom nã inde tã sifa pa sã viyviya awan.

⁸ Natiya, doh sã mazlab a Mbãrom a rah tã jinjek sã mazlab a anahan tã gãdan anahan a tãke dadekwdukwe. Dõwan sa mba apan sa zla ù doh ata ibay, hus azanan maslay a Mbãrom a cuwbe ataya tã ndãvak anan mægara a tinen a cuwbe ataya aday.

Tasa sã mægara ahay cuwbe

16 Nã slãne dungo a mãduwen a a ndãray ahay kwa ù doh sã mazlab a Mbãrom wa. Winen apan i jan anà maslay a Mbãrom a cuwbe ataya, a wa: «Zlen, kã sa pãken anan way sã tasa sã mivell a Mbãrom a cuwbe ataya pã daliyugo kutok.»

² Natiya maslay a Mbãrom a mama'am awan, a zla, a pak anan way sã tasa anahan pã daliyugo. Mbãlak lelibay aya aday ma han aya a gan anà dõ ahay. Sa njad mbãlak ata nã, dõ sa njad vivay ana zizœk ataya awan, aday ta taa dukwen gærmec ù vo anà pãra ana zizœk ata re.

³ Asa maslay a Mbãrom mã slala cew awan, a pak anan way sã tasa anahan pa nga sã bãlay. 'Am sã

bəlay ata a təra kawa mængədzay su do ma mac awan, aday way sə a'am ahay fok tə məcak.

⁴ Maslay a Mbərom mə slala maakan awan, a pak anan way sə tasa anahan pa nga sə a'am sə dəlov ahay aday pa nga sə a'am sə kurok ahay fok. Natiya kutok a'am ahay fok tə təra mez asa re. ⁵ Aday nə sləne maslay a Mbərom a, sa gan nga anə a'am ata a həran nga anə Mbərom, a wa: «İken nà, do cəncan awan. İken inde nà, kwa həna kabay, həna dukwen iken a re. Ka gak anan sariya anə do ahay həna tə cəved awan.

⁶ Do anaya tə vədak anan do anak ahay, aday tə vədak anan do maja'am anak ahay re. Anga nan, ka han atan mez, tə njadək magwagway pə lelibay a tinen kutok.»

⁷ Cəna nə sləne dundo a ndəray ahay à man sə varan way anə Mbərom ata wa. A wa: «Ayaw, Bahay Mbərom, Ba Məgala, ka ga sariya anak nə tə cəved awan, tə didek a re.»

⁸ Natiya kutok, maslay a Mbərom mə slala fudo awan, a pak anan way sə tasa anahan pə ide sa pac. Cəna pac a njad cəved sa dav ndayaya aday sa han sə zalay sə kukwa ata awan, a vak anan do ahay tə uko anahan awan. ⁹ Anga pac a sa vak atan ata awan, do ahay ta ma nga adəka nə sə gənahan anə sləmay a Mbərom, winen do sə lavan nga anə məgara ataya awan. Bina, tə ngəmak sə mbəsak anan cəved a tinen a lelibay ataya bay, aday tə ngəmak sə həran nga anə Mbərom anga mazlab anahan bay re.

¹⁰ Maslay a Mbərom mə slala dāra awan, a pak anan way sə tasa anahan pa man sə njahay ana zizək ata awan, aday luvon a ga takədimbom pə bahay anahan ata fok. Do ahay ta ma nga sa rac slan, anga dəcə inde ndəlekeke bayak awan. ¹¹ Tə gənahan anə Mbərom sə bagəbaga mburom, anga dəcə tə mbəlak a tinen ataya awan. Aya əna, tə mbəsakak sa ga huwan bay hwiya.

¹² Natiya asa re, maslay a Mbərom mə slala mbərka awan, a pak anan way sə tasa anahan ite. Winen nà, a pak anan mbala anahan nə à zylinder a inde məduwen a tə ngaman Efəratıs. Coy a'am a sa wa, aday bahay sə dəlon ahay ta njad cəved sə takas anan zylinder ata awan. ¹³ Cəna nə canan anə apasay lelibay aya maakan. Tinen kawa njəlaadaw ahay, tə zləray à 'am ana zizək a kawa gədam ata wa, à 'am ana zizək a sa nay à bəlay wa ata wa, aday à 'am ana do maja'am a Fakalaw ata wa re. ¹⁴ Tinen nà, apasay sə setene ahay sa ga masuwayan ahay cara cara. Apasay ataya ti halan nga anə bahay sə daliyugo ahay fok, anga aday ti ga vərəm pə luvon a məduwen a ana Mbərom Ba Məgala ata awan.

¹⁵ Bahay a wa: «İhe, nen apan ni zlak ayak nə kawa do sə akar, dowan i san apan bay. Ni daf alay sə mazlab uno pə do sə dəfan ide anə luvon ata mənəna sa njak ahan ata awan, aday dukwen zana anahan inde mə lavay zek a lele, anga aday na sak a zlak ayak cəna, waray i gan sa bar pa 'am sə do ahay bay, bina zana i ga inde pi zek.»

¹⁶ Natiya kutok, apasay a lelibay ataya, tə halan nga anə bahay ahay fok à man kərtek awan. Tə ngaman anə man ata ta 'am sə Yahuda ahay nà, Harmagedon.

¹⁷ Kagasl, maslay a Mbərom a mə slala cuwbe a kuto, a ndav anan sa pak way sə tasa anahan pa nga mburom. Dundo a ndəray tə məgalak a kwa ahay pa man sə njahay ana Mbərom a wa, u doh sə mazlab anahan a wa, a wa: «Həna nà, kə ndəvak coy kutok!»

¹⁸ Cəna, cərcəd, Mbərom a wuted, tanday a dac apan hohum hohum, aday daliyugo a bal tə məgalak awan. Kwa pə ana Mbərom sə ndakay do ahay pə daliyugo nà, hus ahay həna, kula daliyugo kə bəlak matanan bay. ¹⁹ Cədak, daliyugo a ta i zek wa. Wulen su doh a məduwen ata a gəzla i zek wa maakan re. Wulen su doh sə daliyugo ahay fok tə mbəzlak, tə nəsek. Natiya kutok, Mbərom a may anan ahay à nga inde ləbara ana Babila, wulen su doh a məduwen ata awan, a varan tasa sa ga apan mivəl anahan ata marah a ledled tə mahay awan, aday à sa anan wa nə fok. ²⁰ Kon aya aday a'am sə bəlay a van atan nga ataya fok, tə ndərmadak à a'am inde. Bəzlom ahay dukwen tə dafasak fok cite re. ²¹ Lanja dugulom aya kawa mənə dāb a pəkay ahay mbortoto bayak a pə do ahay. Anga nan, do ahay tə gənahan anə Mbərom, anga iven sə lanja ata kə gəbak dəcə nə ndəlekeke bayak awan.

Atə uwar tə zizək

17 Pə dəba anahan a wa nà, do kərtek à wulen sə maslay a Mbərom a cuwbe sa ban tasa ahay cuwbe à alay inde ataya, a nay, u jo: «Hayak, ni dəkak anan sariya ana Mbərom sa gan anə uwar a sa ján uho tə do ahay so ata awan. Winen nà, wulen su doh a ma han a pə cakay sə zylinder ahay ata awan. ² Bahay sə daliyugo ahay ta gak mədıgwed tə winen, aday do sə daliyugo ahay bayan a tə vawak nga ta sə nahay tə winen a re.»

³ Apasay Cəncan awan, a nay ahay upo, a ban nen, aday maslay a Mbərom ata a zla nen à saf inde. À man ata awan, nə canan anə uwar a inde, winen ma ján a pə zizək a inde, a ca dəzdaz. Nga anahan ahay cuwbe, aday ləkam ahay apan kuro re. Zek anahan a fok dukwen mə vinde apan nà, sləmay lelibay aya dəkdek, sə gənahan anan anə Mbərom. ⁴ Uwar ata ite nà, zana anahan pi zek dəzdaz kawa zana vavize awan, way sə sləmay anahan inde sə gura, aday kon lele aya pi zek tə mədine ahay inde apan re. Tasa sə gura dukwen inde à alay anahan, aday way lelibay aya uda teppe, mə rəbas aya vərekeke, kawa sa ja nà, mer su way anahan sa ga lelibay ataya awan. ⁵ Sləmay inde mə vinde pi jəer anahan, aday sləmay ata nà, a dəkay a way mi dər a inde həna: «Nen Babila, wulen su doh məduwen awan. Nen may sə uwar sə nahay tə do ahay so ataya fok, aday nen may su do huwan aya fok re.»

⁶ Aday nə canan bine siwaw nà, uwar ata kə sak mez su do a Yesu ahay ma vad aya anga tə dəkay anan sləmay a Yesu cərkəke ataya awan. Aday uwar ata kə vawak nga tə mez a tinen ata awan.

Nə canan matanan cəna, u go masuwayan. ⁷ Maslay a Mbərom ata u jo, a wa: «Sa gak masuwayan nə maw? Ni dəkak anan way a mi dər a pə uwar ata tə

zizœk a sœ gœba anan, winen tœ lœkam aya kuro pa nga ahay cuwbe ata awan. ⁸ Zizœk a iken sœ canan ata nœ, abay winen tœ sifa awan, œna hœna nœ, kœ mœcak. Azanan nœ i jœnay ahay œ mœke sœ mœrda wa. Kœ sak a jœnay ahay wa cœna, Mbœrom i lize wa sœ coy a kutok. Do aday slœmay a tinen inde mœ vinde œ derewel su do tœ sifa aya inde itœbay, kwa sœ ndakay anan daliyugo ata fok, ti canan anœ zizœk ata nœ, i gan atan ma-suwayan. Anga abay winen tœ sifa awan, aday hœna winen ma mac awan, aday pa 'am mœnjœk dukwen i i may ahay tœ sifa asa re.»

⁹ U jo asa, a wa: «Lele nœ, do ahay tœ njœd kœlire sa san way a anan. Nga ataya cuwbe nœ, ta ga minje tœ bœzlom ana uwar ata sœ njahay apan ataya awan. Aday dukwen, a ga minje tœ bahay ahay cuwbe re. ¹⁰ œ wulen sœ bahay ataya dukwen, dara aya nœ, tœ mœcak coy. Bahay mœ slala mbœrka nœ winen inde hœna bahay awan. œna bahay mœ slala cuwbe a ite nœ, alay a anahan kœ slak fan bay. Alay anahan a œ sla dukwen, i njahay bayak a bay. ¹¹ Zizœk ata ite nœ, abay winen tœ sifa awan, aday hœna winen tœ sifa sabay asa, ata winen a dukwen bahay a mœ slala jœmaakan awan. Bahay ata dukwen tinen pœ kœrtek a tœ bahay a cuwbe ataya awan. Kœ sak a slœray ahay asa nœ, Mbœrom i lize wa sœ coy a kutok.

¹² «Lœkam a kuro iken sœ canan ataya nœ, ta ga minje tœ bahay ahay kuro ti nay ahay mba, bina ta gak bahay fan bay. Ti i njœd cœved sa ga bahay a mba, aday ti ga bahay a nœ jiya tatœ zizœk ata awan, œna ti njahay bayan a bay. ¹³ Bahay ataya kuro dukwen, tinen kœrtek a i mer su way a tinen inde. Aday ti varan mœgala a tinen tœ mazlab a tinen anœ zizœk ata aday œ ga anan bahay anahan. ¹⁴ Ti ga vœram tœ wan sœ tœman, aday wan sœ tœman ata i mbasay patan, anga winen Bahay sœ zalay bahay ahay fok. I mbasay patan, winen tu do anahan a mœ ngamay ataya awan. A walay atan, aday ti pœrahan azar tœ mivel kœrtek awan.»

¹⁵ Maslay a Mbœrom ata u jo asa, a wa: «Uwar a sa jœn uho tœ do ahay so ata nœ, winen mœ njahay a pœ cakay sœ zlinder aya iken sœ canan ataya awan. Zlinder ataya nœ, ta ga minje tu do sœ zaav ahay fok, ta 'am ahay fok, tœ slala ahay fok, aday tu kon ahay fok re.

¹⁶ Lœkam a kuro iken sœ canan ataya, aday tœ zizœk a iken sœ canan ata nœ, ti ma nga sa nan ide anœ uwar a sa jœn uho tœ do ahay so ata awan. Ti ngœzar panan way anahan ahay fok œ alay wa, aday i njahay zek kœriya slokwitor a, ti rac sluwed si zek anahan, ti lize anan tœ uko. ¹⁷ Bahay a kuro ataya ta ga matanan nœ, anga Mbœrom a œaf abayak nga ata œ mivel a tinen inde. Natiya, 'am a zlan atan pi zek anœ bahay ataya sœ varan mœgala sœ bahay a tinen anœ zizœk, hus pœ luvon a aday 'am a Mbœrom ma ja aya ti ndav wa coy ata awan. ¹⁸ Uwar a iken sœ canan ata ite nœ, a ga minje tœ wulen su doh mœduwen a sœ lavan nga anœ bahay sœ daliyugo ahay fok ata awan.»

Mbœrom a gan sariya anœ wulen su doh sœ Babila

18 Pœ dœba anahan a wa kutok, nœ canan anœ maslay a Mbœrom hinen inde, winen apan i dazay ahay œ mburom wa. Mœgala anahan inde bayan awan, jiyjay sœ mazlab anahan dukwen a dœvan anœ daliyugo fok. ² A zlah tœ mœgalak awan, a wa: «Coy! Wulen su doh a sœ ngaman Babila ata kœ slahak, Babila kœ slahak dezdezez! Wulen su doh ata kœ rahak tœ apasay lelibay aya awan, apasay huwan aya, aday tœ mœvuhom ma ga mœnjœdak aya † cara cara tinen ma rah a œ wulen su doh ata inde re. ³ Anga winen kœ varak anan mahay anœ do su kon ahay fok aday tœ sa. Asa mahay anahan nœ, ubor sa ga mœdigwed tœ winen awan. Bahay sœ daliyugo ahay fok ta gak mœdigwed ata awan. Do sa ga masa tœ way ahay fok, tœ tœrak do sœ zlile ahay anga zlile sœ mœdigwed anahan sa ga ata awan.»

⁴ Nœ slœne asa bine maw nœ, dungo a ndœray ahay kwa œ mburom wa, a wa:

«Kwanay do uno ahay, hayak ikwen ahay œ wulen su doh ata wa,

anga aday kœ limen anan alay anœ ines a tinen ataya bay,

kœ gen dœce kawa tinen bay re.

⁵ Hayak ikwen ahay œ wulen su doh ata wa, anga ines anahan ataya dukwen tœ dœzlek zek jœgene-gene hus pa man sœ ide a Mbœrom, aday Mbœrom awan, a may anan ines ana Babila ataya œ nga inde re.

⁶ Gen anan nœ kawa anahan a sa gak ikwen ata cite. Gen anan œdœka nœ, si sœ zalay mbala anahan ata mœcapar cew awan.

Kak winen kœ varak ikwen mahay gœzlaway zet nœ, viren anan uda kawa anahan ata awan, œna mœgala mbala a kwanay œ zalay anahan mœcapar cew awan.

⁷ Kœ pœlak anjahay sœ mazlab tœ zlile a nœ cœvedabay. Matanan bœnen anan mbiyed nœ bayak a kutok, œ ga dœce dukwen matanan re, kawa winen œ doh sœ mœsinde.

Aday nœ, a wa: «Nen bahay, nen mœ njahay a pa man sœ njahay sœ bahay uno lele.

Nen mœdukway sœ uwar bay, ni yam ma ite anaw, anga mbaz uno inde kœ mœcak ibay.»

⁸ Anga nan kutok, mœgara ahay ti tan œ nga nœ luvon kœrtek: amac, ayam, aday may re.

Ti vak anan tœ uko, anga Bahay Mbœrom a sa gan sariya ata nœ, winen mœgala awan.

⁹ «Bahay sœ daliyugo ahay sa taa japay tœ winen pœ ubor, aday pa sa jœn uho tœ winen ataya fok, ti yam tongof tongof, anga ti canan anœ jinjek sœ uko ata awan. ¹⁰ Ti tavay dœren, anga zlawan sœ dœce mœduwen ataya i gan atan. Aday ti ja œ wulen a tinen: «Wuna, wuna!

Babila, iken wulen su doh mœduwen awan,

† Minje kawa zœnzen, mugudok, ngahak, kœzkez. Ca pœ Tooktaaki Tawreeta 14.3-21.

Babila iken wulen su doh mægala ata, iken inde sabay!

Kə lizek à ler kərtek inde ca!

Matanan, Mbərom kà gak anak sariya coy."

¹¹ «Do sa ga masa tə way ahay dukwen ti yam, ti ja mawa, anga dowan saa sukum way a tinen ahay nà, inde sabay: ¹² way kawa gura, dala, kon lele aya awan, mädine ahay; zana kataw aya awan, zana dəzdaz aya awan, zana kwedekkwedek aya awan, zana vavize aya re; dədom sə rəbas lele aya awan, aday way mə ndakay aya ta slan sə mbəle ataya awan, aday way mə ndakay aya tə dədom masa a da 'am ataya re; azar aya dukwen mə ndakay aya tə dangwa, tə rəslom, aday tu kon mə rəba aya awan; ¹³ kemsire lele aya awan, amar sa ga pi zek ahay, wurde sə ngaman *mira* ata awan, wurde sa vak avavak ahay; mahay, amar sə ile; ndaw, nuko sa ndaw; sla ahay, təman ahay, pəles ahay, muta sə pəles ahay; bile ahay, aday sifa sə do ahay fok, dowan saa sukum way ataya nà, inde sabay.

¹⁴ «Natiya, do sa ga masa ahay ti jan anà wulen su doh ata, natiya: "Way anak a sa ga anan ti zek ataya fok tə lizek. Zlile anak, way sə ndakay zek anak, fok tə lizek. Kula ki njad atan sabay." ¹⁵ Do sa njad zlile ta sa ga masa sə way ataya ti tavay dären pə wulen su doh wa, anga dəce anahan ataya a gan atan zlawan. Ti ma nga sa yam, sa ja mawa nə bayak awan. ¹⁶ Ti ja: "Waay, waay! Babila, wulen su doh məduwen awan, abay a taa pak pi zek nə zana aday kwedekkwedek aya, zana dəzdaz aya, aday zana vavize aya bidaw? Winen mə ndərkesl a nə tə way sə gura ahay, tu kon sə masa lele aya awan, aday tə mädine ahay re. ¹⁷ Way ataya fok tə lizek à ler kərtek a inde ca!"

«Do sə kwalalan ahay pi zek tə bahay nga a tinen aya təkə, tatə do sa bar tə kwalalan ahay, ti tavay dären cite re. ¹⁸ Ti canan anà jinjek sə uko sa vak anan wulen su doh ata nà, ti zlah, ti ja: "Kula wulen su doh inde məduwen a kawa həna anan nà, ibay!" ¹⁹ Ti ra yugo, ti pak pi zek tə ayam awan †, ti ja mawa tə ayam awan: "Waay, waay, Babila, wulen su doh məduwen awan! Do sə kwalalan ahay pa nga sə bəlay fok ta ga zlile nà, tə winen a bidaw? Way anahan ahay fok tə lizek à ler kərtek inde ca!" ²⁰ Natiya kutok, kwanay do sə mburom ahay, tislən mivəl, anga wulen su doh ata kə lizek. Kwanay do a Yesu ahay, do maslan a Yesu ahay, do maja'am a Mbərom ahay, tislən mivəl, anga Mbərom kà mak anan anan gəsiked anahan, kawa Babila sa gak ikwen ata awan.»

²¹ Kagasl kutok, maslay a Mbərom məduwen a hinen inde, a zla, a gəba van məduwen awan, a lar anan à bəlay inde dəzlez, a wa: «Ti lar anan Babila wulen su doh a məduwen ata dukwen, kətanən. Dowan i canan kula sabay. ²² Ara su do sa fa gənjal ahay, sa fa mə-zləzliən ahay, sa fa cicək ahay, aday tə ara su do sa fa sləlem ahay i ga inde à Babila sabay. Dowan i canan anà do sa han way ahay, do sə ndakay way ahay fok sabay. Dowan i sləne abal ana wan sa van pa van à Babila sabay. ²³ Dowan i canan anà jiyjay sə uko sə lalam

† Àga tinen ta yam məsində nà, ta ra yugo pi zek.

à Babila sabay. Dowan i sləne ara su do sə gəba dalay ahay à Babila sabay fok. Ayaw, do sa ga masa ahay à Babila nà, tə zalay do sə daliyugo ahay fok tə mazlab. Əna, kə njəkək anan do su kon azar ataya ta sa ga ma-suwayan anahan ahay cara cara pə daliyugo fok. ²⁴ Mez su do a maja'am anahan ahay, pi zek tə mez anà do a Yesu ahay ma pak awan, à wulen su doh ata awan. Aday asa, mez sə do ahay ma pak a pə daliyugo fok ata nà, pa nga ana Babila awan. Mbərom a gan sariya anà Babila nà, matanan.»

19 Pə dəba anahan a wa kutok, nə sləne awan a inde kawa dungo sə do ahay bayan a à mburom, winen apan i ja, a wa:

«Həren anan nga à Mbərom!

Anga Mbərom a mənuko nə do sa tam do, mazlab nə pə winen, mægala anahan inde.

² Mbərom a ga sariya dukwen tə cəved awan, aday tə dīdem a re.

Kà gak anan sariya anà uwar sa ján uho tə do ahay so ata awan.

Sa nes anan daliyugo fok tə mədīgwed nà, winen a re.

Mbərom kà gak anan sariya anga kə vədak anan anan do si mer su way anahan ahay.»

³ Ta ja asa:

«Həren anan nga anà Mbərom!

Anga jinjek sə uko sə dəroz à wulen su doh ata wa nà, i ndav kulibay,

i dəroz wa nə pa sə viyviya awan!»

⁴ Natiya kutok, məced ahay kwa kuro cew nga fudo pi zek tə awan a fudo tə sifa ataya, tə dukwen gərmec ù vo anà Mbərom a mə njahay a pa man sə njahay sə bahay anahan ata awan. Do ataya ta wa: «Amen, matanan! Həren anan nga anà Mbərom!»

Azar uko sə gəba dalay ana wan sə təman

⁵ Cəna, nə sləne 'am a ndəray ahay kwa à man sə njahay sə bahay a Mbərom wa, a wa:

«Həren anan nga anà Mbərom a nuko, kwanay do si mer su way anahan ahay, do sə jəjaran ahay, məced ahay pi zek tə gwaslay aya təkə fok.»

⁶ Nə sləne asa abəbal awan sə man su do məduwen awan, kawa zəlaka sə dazay pə pəkərad à zliender ata awan, kawa Mbərom sa dac tə məgalak ata awan. Nə sləne nà, a wa:

«Həren anan nga anà Mbərom!

Anga Mbərom Ba Məgala, do sə lavak uko nga nə winen Bahay awan!

⁷ Tasluko mivəl, mbasuko pə kərtek awan.

Həruko anan nga, anga məduwen anahan!

Alay a kà slak, wan sə təman i gəba uwar anahan.

Dəna ata dukwen kə lavak zek, winen apan i ba.

⁸ Tə varak anan zana sə gəba zek kəlfedede aday ma dav a herre, à pak pi zek.»

Zana anahan a kãlfedede ata nà, mer su way ana do a Yesu ahay sa ga lele aya ata awan.

⁹ Natiya kutok, maslay a Mbërom ata u jo, a wa: «Vinde: Mbërom i ðaf alay sã mazlab anahan pã do mã ngamay aya à man sã azar uko sã gãba dalay ana wan sã tãman ata awan.» Asa, u jo, a wa: «'Am a anaya nà, 'am ðidek aya awan, 'am a Mbërom.»

¹⁰ Nã slãne 'am ata cãna, nã dukwen gãrmec pã saray anã maslay a Mbërom ata awan, ãna u jo, a wa: «Kã ga matana sã dukwo gãrmec ù vo bay. Nen dukwen do si mer su way kawa iken, aday kawa mãrak anak azar aya sa ga side pã Yesu ataya re. Dukwen gãrmec ù vo nã, anã Mbërom!» Anga sã varan mægala anã do maja'am a Mbërom ahay dukwen, side sã ðakay anan 'am ana Yesu ata awan.

Do sa jãn pã pãles kwedekkwedek awan

¹¹ Kagasl, nã canan anã mburom mã tãba awan, aday pãles a inde à man ata kwedekkwedek awan. Dowan a mã jãn a apan ata nã, tã ngaman nã do mã ðaf nga awan, aday do ðidek a re. A ga sariya, aday a ga vëram nã, tã cãved awan. ¹² Ide anahan ahay ta ðav nã kawa miresl sã uko. Jugo sã bahay ahay inde anan à nga nã bayak awan. Aday dukwen, slãmay anahan inde mã vinde apan, ãna ðowan a san anan bay, si zek anahan awan. ¹³ Zana anahan pi zek nã, ðãzãz tã mez awan. Tã ngaman nã 'Am a Mbërom. ¹⁴ Do sa ga vëram anahan ahay fok tã pãrahan azar à mburom wa, tinen a fok mã jãn aya pã pãles kwedekkwedek aya re. Zana a tinen pi zek dukwen kãlfedede aya ðãkdek, aday mã ðav aya herre re. ¹⁵ Mbeet, maslalam mã pa awan, a zlãray ahay à 'am anahan wa. I mbasay pã do manide anahan ahay pu kon pu kon nã, tã winen awan. I tãra bahay tã mægala awan, pa nga su kon ahay. I zlab atan kawa do sa zlab wan si sã à kudom inde ata awan. Way ata dukwen, aga mivel ana Mbërom Ba Mægala. ¹⁶ Slãmay inde mã vinde pã zana anahan, aday pã gos anahan natiya: «Bahay sã zalay bahay ahay fok.»

¹⁷ Aday nã canan ayak anã maslay a Mbërom hinen, winen mã tavay a pa pac. A ngaman ayak anã mãvuhom sa nga mburom ahay fok tã mægala awan, a wa: «Hayak ikwen ahay, anga ði halay nga sa pa ðaf sã azar uko ana Mbërom. ¹⁸ Hayak ikwen ahay, rãcen sluwed si zek sã bahay ahay, sã bahay nga sã suje ahay, ta sã suje aya awan, aday sluwed sã pãles pi zek tã sluwed su do sa jãn pã pãles ataya tãke, aday tã sluwed sã do ahay fok: sluwed su do su kon ahay ta sã bile ahay, sluwed su do mãced aya ta sã gwaslay aya tãke.»

¹⁹ Aday nã canan anã zizœk ata kutok, anã bahay sã daliyugo ahay pi zek tã suje a tinen aya tãke, tã halay nga sa ga vëram tã ðowan a mã jãn a pã pãles a kwedekkwedek ata, pi zek tã suje anahan ahay ite re. ²⁰ Ta ban anan zizœk ata, aday tã jaway anan, winen tu do maja'am ana Fakalaw sa ta ga masuwayan pã 'am anahan ata awan. Tã masuwayan ataya dukwen kã njækak anan do ahay aday tã tãma vivay ana zizœk ata pi zek a tinen, tã hëran nga anã pãra sa ga minje tã

winen ata re. Natiya, ta ban anan zizœk ata tu do maja'am ana Fakalaw ata nã, ta lar atan à ðãlov sã uko inde tã ide aya awan. Dãlov sã uko ata nã, mã han a nã tã mãtãtok sã uko. ²¹ Suje ana zizœk ataya nã, ðowan a pã pãles kwedekkwedek ata a vad atan nã tã maslalam sã zlãray à 'am anahan wa ata awan. Mãvuhom sa nga mburom ahay fok tã rahak tã sluwed su do ataya tãhãhã.

Fakalaw i ga ava mbulo à dangay

20 Aday nã canan anã maslay a Mbërom inde, winen apan i dazay ahay à mburom wa. Lakile sã tãba mãsudoh sã mãke sã mãrda ata, inde à alay anahan, aday calalaw mã ba awan, inde à alay anahan re. ² Maslay a Mbërom ata a ban anan zizœk a kawa gãdam a mãduwen ata awan. Zizœk ata nã, winen ðãdew sã njëkan uda anã do ahay kwakwa way anahan, winen nã Fakalaw. Maslay a Mbërom ata a jaway anan sã ava mbulo, ³ aday a lar anan à mãke sã mãrda ata inde kutok. A tacan a 'am tã lakile, aday a tapay anan tã mãtãtok, anga aday à saa mã apan sa njak anan do su kon ahay sabay, hus pã ava mbulo ata sa ndav. Ava ata kã ndãvak nã, ti i mbãsakay anan mãnjœk asa re.

⁴ Pã ðãba anahan a wa nã, nã canan anã mãn sã njahay sã bahay ahay. Mã njahay aya apan ataya nã, do aday Mbërom a varan atan cãved sa gan sariya anã do ahay ataya awan. Nã canan anã sifa su do mã mac aya awan. Tinen, mã car aya tã tirez, anga tã ðakay anan lãbara ana Yesu, aday anga tã wazay anan 'am a Mbërom re. Do ataya nã, tã dukwek anan gãrmec ù vo anã zizœk tã pãra anahan ata itãbay. Tã tãmahak lamba sã slãmay anahan pi jœr a tinen ahay itãbay re. Kwa pã alay a tinen dukwen, vivay sã lamba anahan inde patan ibay. Tinen tã slabakak ahay à mãke wa, ta ga bahay tatã Yesu Almasihu ava mbulo. ⁵ Wita nã, aslabak à mãke wa mãma'am awan. Do azar aya nã tã slabakak ahay ite fan bay, hus ava mbulo ata i ndav aday.

⁶ Ataslay mivel i tãran anã do a saa slabakay ahay à mãke wa à aslabak a mãma'am ataya awan, anga tinen do mã gan nga aya anga Mbërom. Amac mã slala cew awan, i mba patan sabay. Ti tãra adãka nã, do sa ga mer su way ù doh sã mazlab a Mbërom, anga Mbërom aday anga Yesu Almasihu re. Ti ga bahay tã Yesu Almasihu ava mbulo.

Mbërom kã mbasak pã Fakalaw

⁷ Fakalaw kã sak a va mbulo à mãke sã mãrda ata inde nã, ti mbãsakay anan uho asa. ⁸ Kã jãnak ahay à mãke wa cãna, i zla saa njak anan do su kon ahay pã daliyugo fok asa, kawa sa ja nã, atã Gog tã Magog. [†] Fakalaw i halan nga anã do ahay pã kãrtek awan, sa ga vëram tã Mbërom. Tinen nã, mã wasay aya kawa wiyen sã zlinger. ⁹ Nã canan atan nã, tinen mã ndire zek aya awan, ta zla kwa ta sã wura fok pã daliyugo,

† Ca pã Ejekiyel 38 - 39.

aday ta van nga anà man ana do a Yesu ahay mə njahay aya uda ata awan, kawa sa ja nà, Urəsalima, wulen su doh ana Mbərom a sə pəlay anan ata re. Ta van nga lele cəna, uko a dazay ahay à mburom wa, a vak atan fok. ¹⁰ Zek ana Fakalaw a sa taa njak atan ata nà, ta ban anan, aday tə larak anan ayak à dəlov sə uko ata inde. À man ata dukwen nà, mətətək sə uko winen apan i ban. Ba tə larak anan ayak zizək tu do maja'am ana Fakalaw ata à man ata kurre. Dəce à man ata a ndav itəbay, luvon tə ipec fok, aday pa sə viyviya awan.

Sariya mədakwidok awan

¹¹ Natiya, nə canan anà man sə njahay sə bahay məduwen a aday a ca kwedekkwedek. Dowan a inde, winen mə njahay a apan. Daliyugo pi zek tə bagəbaga mburom a, ta haw pa 'am anahan wa sə coy awan. Dowan i canan atan kula sabay. ¹² Aday nə canan anà do ma mac aya awan, məcəd ahay tə gwaslay aya təkə fok, mə tavay aya pa 'am ana man sə njahay sə bahay ata awan. Deftere ahay inde, həna mə təba aya awan. Deftere hinen inde, mə təba a re. Winen nà, mə vinde uda nə sləmay su do tə sifa aya awan. Mbərom a gan sariya anà do ma mac ataya awan, kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya aday mə vinde a à deftere ataya inde ata awan. ¹³ A'am a vənihay anan do sa mac à 'am inde ataya awan. Amac pi zek tə Məke, tə vənihay anan do a tinen ma mac aya fok. Mbərom a gan sariya anà do a ataya fok, kuwaya pi mer su way anahan ma ga aya fok re. ¹⁴ Ta lar anan Amac pi zek tə Məke à dəlov sə uko ata inde. Dəlov sə uko ata nà, amac mə slala cew ata awan. ¹⁵ Kak dōwan a nə sləmay anahan inde à dərəwel su do tə sifa aya ata bay cəna, ta lar anan nə gem à dəlov sə uko ata inde re.

Bagəbaga mburom wiya awan, tə daliyugo wiya awan

21 Cəna nə canan anà bagəbaga mburom wiya awan, tə daliyugo wiya inde re. Bagəbaga mburom məduwer ata tə daliyugo məduwer ata tə lizek, bəlay dukwen kə lizek re. ² Nə canan ayak anà wulen su doh cəncan awan, winen Urəsalima wiya awan, winen apan i dazay ahay à mburom wa, pə cakay ana Mbərom wa. Winen mə ndakay zek a dukwen kawa dəna dalay a i zla à mbaz ata awan. ³ Nə sləne dūngo a ndəray ahay kwa à man sə njahay sə bahay wa, a ja tə məgalak awan, a wa: «Həna nà, man sə njahay a Mbərom, winen à wulen sə do ahay inde. I njahay tə tinen, aday ti təra do anahan ahay. Zek a Mbərom a dukwen i ga inde à wulen a tinen, winen Mbərom a tinen. ⁴ I takad patan wa ide sə ayam a tinen ahay fok. Amac inde sabay, ayam inde sabay, dəce inde sabay re. Way məduwer aya fok nà, tə ndəvak sə coy.»

⁵ Kagasl, dōwan a mə njahay a pa man sə njahay ata, a wa: «Həna nà, ni mbəda anan way ahay fok, aday way ahay ti təra nə wiya aya awan.» U jo i nen a kutok, a wa: «Vinde anan, anga 'am a anaya nà, dīdek aya awan, aday 'am sa daf apan nga ahay re.»

⁶ A pərahan azar ta su jo asa, a wa: «Mer su way a anan dukwen kə ndəvak. Sə dazlan anà way ahay fok nà, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re. Jom kə gak anan anà dōwan a cəna, ni varan a'am kəriya awan, à kurok sa var sifa wa. ⁷ Do saa mbasay pə dəce ata nà, ni varan anan way ataya fok. Ni təra Mbərom anahan, aday i təra wan uno.

⁸ Əna, do aday a nan sə pəruho azar bay anga zlawan a gan atan ataya awan, do sa daf upo nga sabay ataya awan, do sa ga way mənjadak aya awan, aday do sa vad nga su do ahay, do sa dah uho ahay, do sa ga maram ahay, do sə tawal pəra ahay, aday do sa gad mungwalay ahay dukwen, man sə njahay ana do ataya fok nà, à dəlov sə uko a pi zek tə mətətək sə uko ata inde. Way ata nà, amac tə slala cew a kutok.»

Urəsalima wiya awan

⁹ Maslay a Mbərom a inde, a nay ahay pə cakay uno kutok. Winen do kərtek à wulen sə maslay a Mbərom a cuwbe sa ban tasa ahay cuwbe à alay inde ataya awan. Tasa a tinen ahay nà, ma rah aya tə dəce mədakwidok aya cuwbe ite re. Dowan ata u jo: «Zlumo, ni i dakak pə dəna aday wan sə təman i i gəba ata awan.»

¹⁰ Apasay a Mbərom a nay ahay upo, a ban nen, aday maslay a Mbərom ata a gəba nen pa nga sə bəzloom zəbor a aday sololo ata awan. U ko anan Urəsalima, wulen su doh a cəncan ata awan, winen apan i dazay ahay pə cakay ana Mbərom à mburom wa. ¹¹ A dav nə pəzlad pəzlad lele tə jiyjay sə mazlab a Mbərom awan. A wuted kawa kon lele aya aday mə rəba aya ata awan, zeziye aday ide cərwa kawa malam. ¹² Zled məduwen a a van nga tew fok. Məsudoh ahay inde apan nə kuro nga anahan a cew. Aday maslay a Mbərom ahay kuro nga anahan a cew dukwen, tinen apan ti ba pə məsudoh a kuro nga cew ataya re. Sləmay sə zahav sə Isəra'ila ahay kuro nga anahan a cew dukwen mə vinde aya apan. ¹³ Məsudoh ahay maakan tə day sə dəlon, maakan tə day sə mburom, maakan tə day sə walay, aday maakan dukwen tə day sə wundala. ¹⁴ Zled sə wulen su doh ata nà, saray a ma pak a dukwen tu kon ahay kuro nga anahan a cew, aday sləmay su do maslan ana wan sə təman ahay kuro nga anahan a cew mə vinde aya apan re.

¹⁵ Maslay a Mbərom a su jo ahay 'am ata nà, way sə lavay way inde à alay anahan, anga sə lavay anan wulen su doh, tə məsudoh anahan aya təkə, aday ti zled anahan a təkə re. Way sə lavay way ata dukwen, mə ndakay a sə gura. ¹⁶ Wulen su doh ata nà, day anahan aya fudo fok, tə lavay ike hedek hedek. Maslay a Mbərom ata a lavay anan wulen su doh tə way sə lavay way anahan ata kutok. Day anahan a kərtek a nà, kilomiter mbulo cew tə səkat cew (2 200). † Day anahan aya dukwen, tə lavay ike tə zəbor sə mburom ata awan. ¹⁷ A lavay anan zled sə wulen su doh ata awan. Zəbor sə mburom anahan nà, miter kwa kuro cuwbe nga anahan a cew (72) ††, kawa alavay way a mənuko.

† Kawa sa ja nà, «stadi» 12 000. †† Kawa sa ja nà, «cukulek» ahay 144.

¹⁸ Zled sə wulen su doh a nà, mi dezl a tu kon sə nga-man *yaspa* ata awan. Əna zek a wulen su doh a ite nà, mi dezl a tə gura, aday ide cərwa kawa malam. ¹⁹ Kon sə saray su doh ataya kuro nga cew nà, tinen mə ndakay aya tu kon mə rəba aya cara cara. Kon kərtek a nə mə ndakay a tə *yaspa*, hinen tə *safira*, hinen tə *agate*, hinen tə *miradi*, ²⁰ hinen tə *onikis*, hinen tə *sardis*, hinen tə *kirisolit*, hinen tu kon zeziye awan, hinen tə *topas*, hinen tə *kirisoparasu*, hinen tə *lipilar*, aday hinen tə *ametistu*. ²¹ Way sə tacay 'am su doh aya kuro nga anahan a cew ataya dukwen, tinen nə mədine ahay kuro nga anahan a cew ite re. Aday dukwen, way sə tacay məsudoh kərtek fok, mədine kərtek coy. Cəved sə wulen su doh məduwen ata dukwen, winen mə ndakay a tə gura aday ide cərwa kawa malam ata awan.

²² A wulen su doh ata nà, nen nə canak anan anà doh sə mazlab a Mbərom sabay, anga Bahay Mbərom, Ba Məgala, ta wan sə təman, sə təra doh sə mazlab a Mbərom nà, tinen awan. ²³ Wulen su doh ata dukwen a gan may anà pac kabay kiya saa dav uda sabay, anga jiyjay sə mazlab a Mbərom winen apan i dav uda coy. Lalam sa man ata dukwen, wan sə təman awan. ²⁴ Do su kon ahay fok, ti zla nà, à jiyjay anahan ata inde. Bahay sə daliyugo ahay dukwen ti zlak ayak tə zlıle a tinen ahay uda awan. ²⁵ Məsudoh sə wulen su doh ataya nà, tə tacay atan itəbay, anga luvon a ga à man ata bay. ²⁶ Məgala a pi zek tə zlıle su kon ahay fok ti halak anan ayak à man ata awan. ²⁷ Way mənjadak aya fok nà, ti dəzle uda itəbay. Do sə mungwalay ahay tu do sa ga ines ahay, ti njad sa zla uda itəbay re. Saa zla uda cəna, do aday sləmay anahan mə vinde a à dərəwel su do tə sifa aya, mbala ana wan sə təman sə lavay ata awan.

22 Cəna, maslay a Mbərom ata u ko anan zlınder sə 'am sa var sifa a inde, ide cərwa kawa malam, aday a zləray ahay à man sə njahay ana atə Mbərom ta wan sə təman ata wa. ² A'am sə zlınder ata a haw à wulen su doh inde à mamasl sə cəved məduwen ata awan. Pa 'am zlınder ata ta day cew maya fok, sé sə varan sifa anà do ahay ma zav a inde patan. Sé ata a wahay saray kuro nga cew à ava daz inde, pə kiya pə kiya fok saray kərtek. Daslam anahan a dukwen, disise sa mbar anan do su kon ahay fok à dəvac a tinen ahay wa. ³ Atahasl do i ga inde à wulen su doh ata sabay. Man sə njahay sə bahay ana atə Mbərom tə wan sə təman i tavay uda sə coy.

Natiya, do si mer su way ana Mbərom ahay ti həran nga à man ata awan. ⁴ Ti canan anà ide a Mbərom awan, aday sləmay anahan i ga inde mə vinde pi jəer a tinen ahay. ⁵ Luvon a ga à man ata sabay, ta gan may anà lalam bay, ta gan may anà pac sabay re, anga mazlab a Mbərom Ba Məduwen i dəvan atan. Tinen nà, ti ga bahay tə winen pa sə viyviya awan.

⁶ Cəna, maslay a Mbərom ata u jo, a wa: «'Am a anaya nà, didek aya awan, aday 'am sa daf apan nga ahay re. Mbərom Ba Məduwen, do sə varan ahay

Apasay anahan Cəncan a anà do maja'am anahan ahay ata, a slənay ahay maslay anahan anga aday à dakan anan anà do si mer su way anahan ahay way a sa naa təra bəse ataya awan.»

Yesu i may ahay

⁷ Yesu a ja, a wa: «Pəken sləmay, ni mak ayak bəse! Atlaslay mivel inde anga do sə dəfan apan anà way a mə vinde à dərəwel a anan inde ata awan, anga sə dəkay anan nə zek a Mbərom awan.»

⁸ Nen Yuhana, nen nà, do sə sləne aday sə canan anà way a anaya awan. Nə sləne anan aday nə canan lele nà, na ma nga sə dukwen gərmec u vo anà maslay a Mbərom a sə duko anan way ataya fok, aday ni həran nga. ⁹ Cəkəbay, winen a dukwen u jo, a wa: «Kâ ga matanan bay! Kê həro nga bay. Anga nen dukwen do si mer su way a Mbərom kawa iken a re, aday kawa mərak anak do maja'am a Mbərom ahay azar aya sə dəfan apan anà 'am a mə vinde à deftere a anan inde ataya awan. Həran nga nà, anà Mbərom a dəkdek.»

¹⁰ U jo asa, a wa: «Kâ saa der anan way a iken sə vinde à dərəwel inde anaya pə do ahay wa bay, anga alay sə way anaya i təra bəse coy. ¹¹ Do sə huwan, à zəga anan apan huwan anahan. Do mənjadak awan, à zəga anan apan sa ga mənjadak anahan re. Do sa ga sumor, à zəga anan apan sumor anahan ata ite re. Aday do sə cəncan ite dukwen, à zəgahan alay anà cəncan anahan ite hwiya.»

¹² Yesu a ja, a wa: «Pəken sləmay, ni mak ayak bəse! Ni zlak anan ayak magwagway à alay inde. Kuwaya i njad nà, təde pi mer su way anahan a sa ga ataya awan. ¹³ Sə dazlan anà way ahay fok nà, nen awan. Aday saa ndav anan wa way ahay fok dukwen, nen a re. Nen do mama'am awan, aday nen do mədakwidok a re.

¹⁴ «Atlaslay mivel inde anga do sə banay anan rəkot a tinen ahay ataya awan, anga tinen ti njad sa zla tə məsudoh sə wulen su doh, aday ti pa bumbok i sé sa var sifa anà do ahay ataya wa re. ¹⁵ Əna, do sa ga way sa zlan atan à nga ahay, maram ahay, do sa ga mədigwed ahay, do sa vad nga su do ahay, do sə pəra ahay, do sa taa gan may sa gad mungwalay ahay nà, ti ka nga à wulen su doh ata inde itəbay jiya awan.

¹⁶ «Nen Yesu, nə slənak ayak maslay uno saa dəkak ikwen anan way a anaya awan, kwanay do sə egliz ahay cuwbe ataya fok. Nen a aday nà, do sa nay à zahav ana Dawuda wa. Nen bəmtay sa dav ata awan.»

¹⁷ Apasay Cəncan awan, tə dəle ana wan sə təman a saa gəba ata, ta wa: «Hayak!» Kwanay a sə sləne 'am a anan ataya dukwen, jen nà: «Hayak!»

Kuwaya, jom a gan anà dowan a nà, à nay. Kà nak anà dowan cəna, i təma 'am sa var sifa həna kəriya awan.

Mədakwidok sa 'am ahay

¹⁸ Nen Yuhana nà, nen apan ni gafan 'am anà do sə sləne 'am a mə vinde à dərəwel a anan inde ataya fok:

† Kon ataya nà, inde àga mənuko ibay.

Kak dōwan a kè zəgahak anan apan 'am pə dērewel a anan nà, Mbərom i zəgahan anan apan dāce ahay kawa ana dērewel a anan sa ja apan ataya re. ¹⁹ Aday kak dōwan a kè zəbak panan ite, Mbərom i zəban pə magwagway anahan ahay wa, kawa ana deftere sa ja apan ataya re. I njad sə njahay à wulen su doh a cən-

can ata bay, i njad sa pa wan si sé sa var sifa anà dō ahay ata bay re.

²⁰ Dōwan a sa san dīdek sa 'am anaya, a ja nà: «Tə dīdem a, nen ni zlak ayak bəse coy!»

Amen! Yesu Ba Məduwen, hayak ahay coy.

²¹ Bahay a mənuko Yesu â gan sumor anà dō sa daf apan nga ahay fok.